

РОБЪРТ СИЛВЪРБЪРГ ЗАМЪКЪТ НА ЛОРД ВАЛЪНТАЙН

Част 1 от „Маджипур“

Превод от английски: Борис Миндов, 1987–1988

chitanka.info

ЧАСТ ПЪРВА
КНИГА НА КРАЛЯ НА СЪНИЩАТА

И тогава, след като вървя цял ден сред златиста омара от влажна топлина, която се стелеше около него като тънко мокро руно, Валънтайн стигна до голям рид от бял оголен камък, издигащ се над град Пидруид. Това беше столицата на провинцията, обширна и блестяща, най-големият град, който бе срещал, откакто — откога ли? — във всеки случай най-големият през продължителните му скитания.

Там той се спря, намери място за сядане на ръба на мекия, ронлив бял рид, заби ботушите си в къртещия се грапав камък и седна, загледан надолу в Пидруид, мигайки като току-що пробудил се от сън. През този летен ден до здрача имаше още няколко часа и слънцето висеше високо на югозапад оттатък Пидруид, далеч над Голямото море. „Ще си почина тук за малко — помисли си Валънтайн, — а после ще сляза в Пидруид да си потърся подслон за през нощта.“

Докато си отдъхваше, чу как от една по-висока точка на рида покрай него се затъркаляха камъчета. Бавно се обърна и погледна натам, отдето бе дошъл. Бе се появил някакъв млад пастир, юноша със сламеножълта коса и луничаво лице, който водеше надолу по планинския път стадо от петнайсет или двайсет ездитни добичета. Те бяха угоени животни с лъскава тъмночервена кожа, явно добре гледани. Добичето, яхнато от юношата, изглеждаше по-старо и не толкова охранено, умно и жилаво създание.

— Хей! — подвикна момчето на Валънтайн. — За къде си се запътил?

— За Пидруид. А ти?

— И аз. Водя тези добичета на пазара. А тая работа ще ме умори от жажда. Имаш ли вино?

— Малко — отговори Валънтайн. Потупа манерката на хълбока си, където по-буен човек би носил оръжие. — Хубаво червено вино от централната област. Ще ми бъде жал, ако не остане нищичко от него.

— Дай ми да сръбна и ще те закарам в града.

— Добре — рече Валънтайн.

Той се изправи на крака, а младежът слезе от седлото и се спусна по склона към него. Валънтайн му подаде манерката. Момчето е на не повече от четиринайсет-петнайсет години, предположи той, и е дребно за възрастта си, макар и мускулесто и с широки гърди. То едва стигаше до лакътя на Валънтайн, който беше висок, но не прекомерно, як мъж малко над среден ръст, с широки плоски рамене и големи умели ръце.

Юношата разклати виното в манерката, помириса го като познавач, кимна одобрително, пое голяма глътка, въздъхна.

— През целия път от Фолкинкип насам дишам прахоляк! А и този лепкав зной... души те! Още един час с пресъхнало гърло и щях да пукна. — Върна виното на Валънтайн. — В града ли живееш?

Валънтайн се навъси.

— Не.

— Тогава идваш тук за празненствата?

— Празненствата ли?

— Не знаеш ли?

Валънтайн поклати глава. Той усети настойчивия поглед на светлите, насмешливи очи на момчето и се смути.

— Аз пътувам. Не съм следил новините. По това време ли са празненствата в Пидруид?

— Да, през тази седмица — каза момчето. — Започват в звездоден. Големият парад, циркът, кралските тържества. Погледни там долу. Виждаш ли: точно сега *той* влиза в града!

И посочи. Валънтайн проследи протегнатата ръка на момчето и примижа, взирайки се в южния ъгъл на Пидруид, но видя само неразбория от покриви със зелени керемиди и плетеница от стари улици, несъобразени с никакъв разумен план. И пак поклати глава.

— Ей там — каза момчето нетърпеливо. — Долу, до пристанището. Виждаш ли? Корабите? Петте големи, на мачтите им се развява *неговият* пряпорец? А ето я и процесията, излиза от Драконовата порта, току-що поема по Черния друм. Онова май е колесницата му, тъкмо минава през Арката на сънищата. Не виждаш ли? Да не би очите ти да не са в ред?

— Аз не познавам града — отвърна Валънтайн кротко. — Но пристанището и петте кораба виждам.

— Добре. А сега погледни малко по-навътре — виждаш ли голямата каменна порта? И широкия друм, който минава през нея? И

онази церемониална арка, точно от тази страна на...

— Да, сега я виждам.

— А пряпореца му над колесницата?

— Чий пряпорец? Прости ми, ако изглеждам невеж, ала...

— Чий ли? Чий ли? Ами пряпорецът на лорд Валънтайн! Колесницата на лорд Валънтайн! Личната охрана на лорд Валънтайн, която марширува по улиците на Пидруид! Не знаеш ли, че короналът е пристигнал?

— Не знаех.

— Ами празненствата! Защо, мислиш, има празненства по това време на лятото, ако не за посрещането на коронала?

Валънтайн се усмихна.

— Аз пътувам и не съм следил новините. Желаете ли още вино?

— Не е останало много — рече момчето.

— Пий. Довърши го. Ще купя друго в Пидруид.

Валънтайн подаде манерката и се обърна отново към града; погледът му се плъзна по склона и през гористите предградия към нагъсто застроения, многолюден град, а после навън, към брега и големите кораби, знамената, маршируващите воители, колесницата на коронала. Това трябва да е велик миг в историята на Пидруид, защото короналът управляваше от далечния замък Връхни, чак в другия край на света, толкова отдалечен, че той и замъкът бяха почти легендарни, като се имат предвид разстоянията на този свят — Маджипур. Короналите на Маджипур не идваха често на западния континент. Колкото и да е чудно, Валънтайн не се вълнуваше от мисълта, че там долу се намира негов знаменит съименник. „Аз съм тук, короналът също е тук — мислеше си той — и тази нощ ще спи в някой блестящ палат на господарите на Пидруид, аз пък ще спя в някоя купа слама, а после ще има големи празненства, но какво ме засяга това?“ Валънтайн се чувстваше почти виновен, че е толкова спокоен пред вълнението на момчето. Това беше неучтиво.

— Прости ми — рече той. — Зная толкова малко за това, което е ставало в света през последните няколко месеца. Защо короналът е тук?

— Извършва голямата обиколка — каза момчето. — Спохожда всички кътчета на кралството, за да отбележи идването си на власт. Той е новият, знаеш. Лорд Валънтайн е на трона само от две години.

Брат е на лорд Вориакс, който се спомина. А ти знаеше ли, че лорд Вориакс се спомина, че лорд Валънтайн е нашият коронал?

— Чувах — отвърна Валънтайн неопределено.

— Е, там долу в Пидруид е той. Обикаля кралството си за пръв път, откакто се настани в Замъка. Цял месец бил на юг, в провинциите в джунглата, а вчера потеглил с кораб покрай брега за Пидруид и тази вечер влиза в града; няколко дена ще има празненства и ядене и пиене за всички, игри, танци, забавления, също и голям пазар, на който ще продам тези добичета за цяло имане. След това короналът ще пропътува по суша през целия континент Зимроел, от столица на столица, ще измине толкова хиляди мили, че главата ме заболява само като си го помисля, а от източния бряг ще се върне с кораб в Алханроел и в замъка Връхни, и никой от нас в Зимроел няма да го види пак цели двацет, а и повече години. Сигурно е чудесно да си коронал! — Момчето се засмя. — Виното беше хубаво. Аз се казвам Шанамир. А ти?

— Валънтайн.

— Валънтайн ли? *Валънтайн!* Щастливо име!

— За жалост, обикновено.

— Сложи му отпред *лорд* и ще бъдеш короналът!

— Не е чак толкова лесно. Пък и защо ми е да бъда коронал?

— Заради властта — каза Шанамир, разтворил широко очи. — Изящното облекло, яденето, виното, скъпоценностите, дворците, жените...

— Отговорността — вметна Валънтайн мрачно. — Бремето. Нима мислиш, че короналът не върши нищо, че само пие златисто вино и обикаля кралството си? Нима мислиш, че е поставен там само да се забавлява?

Момчето се позамисли.

— Може би не.

— Той властва над милиарди, милиарди хора, над толкова огромни територии, че не можем да си ги представим. Всичко лежи на плещите му. Да изпълнява указите на понтифекса, да поддържа реда, да подпомага правосъдието във всяка страна — просто се уморявам, като ся помисля за това, момче. Той крепи света да не изпадне в хаос. Не му завиждам. Да му е честита длъжността.

След малко Шанамир рече:

— Ти не си толкова глупав, колкото те помислих отначало, Вальнтайн.

— Значи ме мислеше за глупав?

— Е, за прост. Лековат. Ти си зрял мъж, а, изглежда, знаеш толкова малко за някои неща, докато аз съм на половината на годините ти и трябва да ти обяснявам. Ала може да имам погрешно мнение за теб. Ще слезем ли в Пидруид?

Валънтайн трябваше да си избере някое от добичетата, които младежът караше на пазара; но всички му се струваха еднакви и след като се престори, че уж избира, той се спря наслуки на едно и скочи леко на естественото му седло. Приятно беше да язди, след като толкова дълго време бе вървял пеш. Животното беше удобно, както и трябваше да бъде, защото ги отглеждаха за удобство от хиляди години — тези изкуствени животни, тези творения на старовремската магия, силни, неуморни и търпеливи, способни да превръщат всякакъв боклук в храна. Изкуството да бъдат създавани отдавна беше забравено, ала сега те сами се размножаваха, като естествени животни, и без тях придвижването из Маджипур би било бавно.

Пътят за Пидруид вървя повече от една миля покрай високия рид, после започна да се спуска зигзаговидно с остри ненадейни завои надолу към крайбрежната равнина. Валънтайн предоставяше главно на момчето да поддържа разговора, докато се спущаха. Шанамир каза, че бил от една област на два и половина дни път във вътрешността, на североизток; там той, братята му и баща му отглеждали добитък за продажба на пидруидския пазар и изкарвали добра пара от това; той бил на тринайсет години и имал високо мнение за себе си; никога не е бил извън провинцията, чиято столица беше Пидруид, ала възнамерявал някой ден да странства, да пътува навред из Маджипур, да направи поклонение на Острова на съня и да коленичи пред Господарката, да прекоси Вътрешното море, да се прехвърли в Алханроел и да се изкачи до замъка Връхни, да се спусне дори на юг, оттатък влажните тропици, в обжарените пустинни владения на Краля на сънищата, защото какъв е смисълът да бъдеш жив и здрав в свят като Маджипур, пълен с такива чудесии, ако не го обходиш надлъж и нашир?

— Ами ти, Валънтайн? — попита Шанамир внезапно. — Кой си, откъде си, накъде си се запътил?

Приспан от бърбенето на момчето и от спокойната, отмерена походка на ездитното животно, което се мъknеше по широкия

лъкатушен път, Валънтайн се почувства поставен натясно; изстреляните резки въпроси го завариха неподготвен. Той каза само:

— Аз съм от източните провинции. Не знам какво ще правя след Пидруид. Ще остана тук, докато не се яви някаква причина да замина.

— Защо си дошъл?

— А защо не?

— Аха — каза Шанамир. — Добре. Чуя ли такова нещо, разбирам, че е умишлено увъртане. Ти си по-малкият син на някой херцог в Ни-моя или Пилиплок и си пратил някому лош сън, и са те хванали, и баща ти е дал кесия пари и ти е казал да се пръждосваш на края на континента. Така ли е?

— Точно така — отговори Валънтайн, като смигна.

— И си червив от рояли и крони, и ще си живееш като принц в Пидруид, и ще пиеш и ще танцуваш, докато похарчиш и последния си грош, а после ще се главиш на някой морски кораб, ще отплаваш за Алханроел и ще ме вземеш със себе си за оръженосец. Не е ли тъй?

— Правилно отгатна, приятелю. С изключение на парите. Аз пропуснах да се погрижа за тази част от фантазията ти.

— Но имаш *някакви* пари — каза Шанамир вече не толкова закачливо. — Не си просяк, нали? В Пидруид са много строги с просяците. — Там не позволяват никакво скитничество.

— Имам няколко монети — каза Валънтайн. — Ще ми стигнат да изкарам, докато траят празненствата, дори и малко повече. А после ще му мисля.

— Ако тръгнеш по море, взemi ме със себе си, Валънтайн.

— Ако тръгна, ще те взема — обеща той.

Вече бяха по средата на склона. Град Пидруид лежеше в голяма крайбрежна котловина, заобиколена от ниски сиви хълмове откъм вътрешността и по голяма част от брега, с изключение на една пролука във външната верига, през която проникваше океанът и образуваше синьозелен залив, представляващ великолепно пристанище на Пидруид. Докато се приближаваше до морското равнище тук в късния следобед, Валънтайн усещаше полъха на крайбрежния бриз прохладен, благоуханен, смекчаващ зноя. Бели валма мъгла вече се носеха от запад към брега и въздухът имаше солена дъх, наситен с вода, която само допреди няколко часа бе обгръщала рибите и морските дракони. Валънтайн беше смаян от размерите на града, разпрострял се пред

него. Не помнеше да бе виждал досега по-голям; но в края на краищата имаше толкова много неща, които не можеше да си спомни.

Тук беше краят на континента. Целият Зимроел се простираше зад него и доколкото знаеше той го бе обходил от единия до другия край, всъщност от едно от източните пристанища, Ни-моя или Пилиплок, но знаеше, че е млад човек, не много млад, ала достатъчно млад, и се съмняваше дали такова пътешествие би могло да се извърши за един живот, а не помнеше да е бил изобщо на някакво ездитно животно до този следобед. От друга страна, явно умееше да язди, защото се бе качил ловко на широкото седло на животното, което показваше, че трябва да е яздил поне през част от досегашния път. Но това нямаше значение. Сега той беше тук и не изпитваше никакво безпокойство; след като Пидруид се намираше там, където бе пристигнал по някакъв начин, в Пидруид щеше да остане, докато се явеше причина да отиде другаде. Липсваше му жаждата на Шанамир за пътешествия. Светът беше толкова голям, че мисълта не го побираше: три големи континента, три огромни морета, място, което човек би могъл да схване напълно само в сънищата си, и дори тогава нямаше да донесе в будния свят кой знае колко истина. Казваха, че тоя лорд Валънтайн, короналът, живеел в замък отпреди осем хиляди години, с по пет стаи за всяка година от съществуването му, и че замъкът бил разположен на планина, толкова огромна, че пронизвала небето, на гигантски връх, висок трийсет мили, по чиито склонове имало петдесет града, големи колкото Пидруид. Такова нещо също не се побираше в ума. Светът беше прекалено голям, прекалено стар, прекалено многолюден за мозъка на един-единствен човек. „Аз ще живея в този град Пидруид — мислеше си Валънтайн — и ще намеря начин да плащам храната и квартирата си, и ще бъда щастлив.“

— Сигурно нямаш запазено легло в странноприемница — рече Шанамир.

— То се знае, нямам.

— От само себе си се разбира, че нямаш. И, естествено, всичко в града е претъпкано, защото сега са празненствата и короналът е вече тук. Тъй че къде ще спиш, Валънтайн?

— Където и да е. Под някое дърво. Върху купчина вехтории. В градския парк. Онова там, отдясно, зеленото пространство с високите дървета, прилича на парк.

— Помниш ли какво ти казах за скитниците в Пидруид? Ще те открият и ще те натикат в тъмница за един месец, а когато те пуснат, ще те накарат да метеш фъшкии, докато успееш да откупиш свободата си, като платиш глоба, за която с възнаграждението на метач на фъшкии ще трябва да работиш до края на живота си.

— Метенето на фъшкии е поне постоянна работа — рече Валънтайн.

Шанамир не се засмя.

— Има една странноприемница, в която отсядат продавачите на ездитни животни. Там ме знаят или по-право познават баща ми. Ще те настаним някак. Но какво щеше да правиш, ако не бях аз?

— Предполагам, щях да стана метач на фъшкии.

— Говориш така, като че ли наистина не би имал нищо против. — Момчето докосна ухото на добичето си, за да го спре, и изглежда спътника си внимателно. — *Нищо* ли няма значение за теб, Валънтайн? Не те разбирам. Глупак ли си, или просто най-безгрижният човек на Маджипур?

— И аз бих искал да зная — отговори Валънтайн.

В подножието на хълма планинският път се съединяваше с голямо шосе, което се спущаше от север и завиваше на запад към Пидруид. Покрай новия път, широк и прав по дъното на долината, имаше ниски бели маркировъчни знаци, на които беше отпечатан двойният герб на понтифекса и короната — лабиринта и избухващата звезда; той беше застлан с гладка синьосивкава, леко еластична материя — гъвкаво, безупречно пътно платно, вероятно от много стари времена, каквито бяха толкова много от най-хубавите неща на този свят. Добичетата крачеха тежко, но неуморно. Като синтетични създания те едва ли разбираха що е умора и щяха да тропат от Пидруид до Пилиплок без почивка и без роптание. От време на време Шанамир поглеждаше назад да провери дали някое не е избягало, защото животните не бяха вързани; ала те стояха кротко по местата си, едно зад друго, отстрани на шосето, като тъпата муцуна на едно почти опираше до грубата влакнеста опашка на друго.

Сега слънцето беше леко обагрено от бронзовата краска на късния ден и градът се простираше точно пред тях. Тази част от пътя представляваше поразителна гледка: от двете му страни бяха засадени величествени дървета, двайсеткратно по-високи от човека, със

стройни, тънки стъбла с тъмносивкава кора и мощни корони от лъскави зеленикавочерни листа, остри като кинжали. В тези корони се разпукваха изумителни кичури цветове, червени с жълто по края, които пламтяха като факли догдето стигаше погледът на Валънтайн.

— Какви са тези дървета? — попита той.

— Огнени палми — отговори Шанамир. — Пидруид се слави с тях. Те растат само близо до брега и цъфтят само една седмица в годината. Зиме от тях капят кисели плодове, от които се прави силна спиртна напитка. Утре ще я опиташ.

— Значи короналът е избрал подходящ момент за идването си тук.

— Не случайно, предполагам.

Двойната редица светещи дървета се точеше напред и напред, а те вървяха все между тях, докато откритите поля отстъпиха място на първите извънградски вили, после — през предградията, застроени нагъсто с по-скромни жилища, след това през един пращен пояс от малки фабрики и най-сетне през древната стена на самия Пидруид, висока колкото до средата на едно огнено дърво, в която беше пробит заострен свод със старинни на вид назъбени стени.

— Фолкинкипската порта — обяви Шанамир. — Източният вход на Пидруид. Сега вече влизаме в столицата. Единайсет милиона души живеят тук, Валънтайн, и могат да се намерят всички раси на Маджипур, не само човешки, не, тук има от всичко, размесени са всякакви — скандари, хджорти, лиимани и всички останали. Дори, казват, малка групичка преобразяващи се.

— Преобразяващи се ли?

— Старата раса. Първите местни жители.

— Ние ги наричаме другояче — каза Валънтайн неуверено. — *Метаморфи*, нали?

— Точно тъй. Да. Чувал съм, че на изток ги наричат така. Знаеш ли, че ти имаш особен акцент?

— Не по-особен от твоя, приятелю.

Шанамир се засмя.

— За мен пък твоят акцент е особен. А аз нямам никакъв акцент. Говоря си нормално. Ти изговаряш думите си с чудновати звуци. „*Ние ги наричаме метаморфи*“ — произнесе той, имитирайки го. — Ето така ми звучи твоят изговор. Нимойско наречие ли е това?

Валънтайн отговори само с повдигане на рамене.

Шанамир каза:

— Те, преобразяващите се, ме плашат. Метаморфи. Нашата планета щеше да бъде по-щастлива, ако ги нямаше. Дебнат, имитират другите, вършат пакости. Според мен по-добре да си стоят в своята територия.

— Повечето правят така, не е ли вярно?

— Повечето. Но казват, че във всеки град живеели по неколцина. И кой знае какви неприятности кроят за нас, останалите. — Шанамир се наклони към Валънтайн, улови го за ръката и се взря сериозно в лицето му. — Такъв можеш да срещнеш навсякъде. Седи си например на някой рид и гледа към Пидруид в горещ следобед.

— Значи мислиш, че аз съм замаскиран метаморф?

Момчето се изкикоти.

— Докажи, че не си!

Валънтайн затърси начин да докаже автентичността си, но не намери и вместо това направи ужасна физиономия, като разтегна бузите си, сякаш бяха от гума, изви устните си в противоположни посоки и обърна очните си ябълки нагоре.

— Ето истинското ми лице — рече той. — Ти ме откри.

И двамата се засмяха, минаха през Фолкинкипската порта и влязоха в град Пидруид.

Оттатък вратата всичко изглеждаше далеч по-старо, къщите бяха построени в особен ъгловат стил, гърбатите стени се издуваха навън и нагоре към керемидените покриви, а самите керемиди често бяха оцърбени и начупени, тук-там обрасли с гъсти кичури ниски покривни бурени с месести листа, пуснали корени в пукнатините и в попадналата там пръст. Тежък слой мъгла висеше над града и под нея беше тъмно и хладно, затова почти от всеки прозорец светеха лампи. Главният път се разклони, после се разклони отново, тъй че сега Шанамир караше животните си по една много по-тясна, макар и все още сравнително права улица, от която във всички посоки се отделяха второстепенни улици. Улиците гъмжаха от народ. От такива навалици Валънтайн се чувстваше някак неудобно; не помнеше да бе виждал струпани около себе си толкова много хора наведнъж, почти до лакътя му, буквално прилепени до ездитното добиче блъскаща се, сновяща насам-натам, напиреща тълпа от носачи, търговци, моряци, продавачи,

планинци като Шанамир, които караха животни или продукти за пазара, туристи в изящни одежди от лъскав брокат, а в краката му отворед се завираха малки момченца и момиченца. Празненства в Пидруид! От горните етажи на сградите през улиците бяха опънати крещящи знамена от червен плат, по две-три на всеки блок, украсени със звездния герб, които приветстваха с яркозелени букви лорд Валънтайн, короната, посрещаха го с „добре дошъл“ в този негов най-западен голям град.

— Далеч ли е до твоята странноприемница? — запита Валънтайн.

— Ще минем през половината от града. Гладен ли си?

— Малко. Всъщност доста.

Шанамир даде знак на добичетата си и те влязоха покорно в една задънена калдъръмена улица между две аркади, където ги остави. После слезе от седлото и посочи една малка мръсна сергия от другата страна на улицата. Над пламък от дървени въглища висяха и се печеха набодени на шиш наденички. Сергиджията беше лииман, тантурест, с глава като чук, сипаничава сивочерна кожа и три очи, които светеха като въглени в кратер. Момчето изигра някаква пантомима и лииманът им подаде два шиша с наденички и наля във водни чаши светлокехлибарена бира. Валънтайн извади една монета и я сложи на тезгяха. Беше хубава дебела монета, лъскава, блестяща, с нарез по ръба, и лииманът я гледаше така, като че Валънтайн му бе предложил скорпион. Шанамир грабна бързо монетата и сложи на нейно място една от своите — квадратна медна монетка с пробита в средата триъгълна дупчица. Другата върна на Валънтайн. Отдръпнаха се в задънената улица с вечерята си.

— Какво сбърках? — попита Валънтайн.

— С онази монета можеше да купиш лиимана с всичките му наденички и бира за цял месец! Отде я взе?

— Ами от кесията си.

— Имаш ли там още такива?

— Може би — каза Валънтайн. Той оглеждаше монетата, от едната страна на която имаше изображение на стар човек, изпит и съсухрен, а от другата — лице на млад и енергичен. Стойността ѝ беше петдесет рояла. — Толкова ценна ли е тази, та не бива да се използва навсякъде? Какво всъщност може да се купи с нея?

— Пет от моите добичета — отговори Шанамир. — Квартира за една година в царска обстановка. Превоз до Алханроел и обратно. Всяко от тия неща. А може би и повече. За болшинството от нас тя се равнява на няколкомесечна заплата. Нямаш ли представа за стойността на нещата?

Валънтайн изглеждаше смутен.

— Май нямам.

— Тези наденички струват десет тегла. Сто тегла правят една крона, десет крони правят един роял, а тази е колкото петдесет рояла. Разбираш ли сега? Аз ще ти я разваля на пазара. А дотогава я пази у себе си. Това е горе-долу честен и безопасен град, но с кесия, пълна с такива монети, изкушаваш съдбата. Защо не ми каза, че носиш цяло състояние? — Шанамир разпери ръце. — Защото не си знаел, предполагам. У теб, Валънтайн, има една такава особена наивност. Караш ме да се чувствам мъж, а съм само юноша. Толкова много приличаш на дете. Знаеш ли нещо въобще? Знаеш ли поне на колко си години? Допий бирата си и да вървим нататък.

Валънтайн кимна. Сто тегла за една крона, мислеше си той, десет крони за един роял; а какво щеше да каже, ако Шанамир го бе притиснал по въпроса за възрастта му? Двайсет и осем? Трийсет и две? Нямаше представа. Какво щеше да прави, ако го запитаха сериозно? Трийсет и две, реши той. Това звучеше добре. „Да, аз съм на трийсет и две години и десет крони правят един роял, а лъскавата монета, на която се виждат старият човек и младият, струва колкото петдесет рояла.“

Пътят за странноприемницата на Шанамир минаваше право през центъра на Пидруид, през квартали, които дори в този късен час бяха многолюдни и трескаво оживени. Валънтайн попита дали е така поради посещението на короната, но Шанамир каза „не“, градът бил такъв през цялото време, защото бил главното пристанище по западния бряг на Зимроел. Оттук заминаваха кораби за всички големи пристанища на Маджипур — нагоре и надолу по това оживено крайбрежие, но също и оттатък Вътрешното море, по дългия път до Алханроел, пътуване, за което е нужна почти една година, и дори имаше известни връзки с рядко населения южен континент Сувраел, обгаряното от слънцето обиталище на Краля на сънищата. Когато Валънтайн си помисли за големината на Маджипур, се почувства потиснат от тежестта на света, от самата му маса, но знаеше, че това е глупаво, защото нима Маджипур не беше светло и просторно място, гигантски мехур-планета, огромна, но без много материя, тъй че човек се чувстваше така, сякаш винаги плува, винаги се рее във въздуха? На какво се дължеше това тягостно усещане за натиск в гърба, тези моменти на безпричинен ужас? Той възвърна бързо по-приятното си настроение. Скоро щеше да спи, а с утрото щеше да настъпи ден на нови чудеса.

— Пресичаме Златния площад — каза Шанамир, — от другата му страна ще поемем по Водния път, който води за кейовете, а нашата странноприемница е на десет минути в тази посока. Площадът ще те смае.

И наистина го смая, доколкото Валънтайн успя да го види: обширно правоъгълно пространство, в което можеше да се провежда строево обучение на две армии, заобиколено откъм четирите си страни от огромни сгради с квадратни покриви, по чиито широки плоски фасади бяха инкрустирани ослепителни рисунки от варак, така че при вечерното факелно осветление големите кули сияеха от отразената светлина и блестяха по-силно от огнените дървета. Ала тази вечер площадът не можеше да се прекоси. На сто крачки от източния му вход

той беше опасан с дебело плетено въже от червен плюш, зад което стояха войници в униформата на телохранителите на короната — важни, безстрастни, скръстили ръце на късите си прилепнали кожени куртки в зелено и златно. Шанамир скочи от добичето си и като закрачи бързо напред, заговори с някакъв продавач. Когато се върна, каза ядосано:

— Напълно са го блокирали. Дано Кралят на сънищата да им прати нощес неспокоен сън!

— Какво става?

— Короналът е отседнал в двореца на кмета — това е най-високото здание, с назъбените златни заврънкулки по стените, ей там оттатък — и никой не може да припари до него тази вечер. Не можем да заобиколим дори през вътрешния кръг на площада, защото там се е струпала такава навалица, чака да зърне лорд Валънтайн. Тъй че ще трябва да обикаляме един час или повече по дългия път. Е, според мен спането не е толкова важно. Гледай, ето го!

Шанамир посочи един висок балкон на фасадата на кметския дворец. На него се бяха появили някакви фигури. От това разстояние те бяха не по-големи от мишки, ала високопоставени и знатни мишки, облечени в разкошни одежди; поне това можа да види Валънтайн. Те бяха петима и човекът в средата сигурно беше короналът. Шанамир се напрягаше и се повдигаше на пръсти, за да вижда по-добре. Валънтайн можа да различи съвсем малко: един тъмнокос мъж, може би брадат, в тежка бяла одежда от стийтмоева кожа върху жакет в зелено или светлосиньо. Короналът, застанал в предната част на балкона, простираше ръце към тълпата, която правеше звездния знак с разперени пръсти и крещеше многократно името му: „Валънтайн! Валънтайн! Лорд Валънтайн!“

Шанамир до Валънтайн също завика:

— Валънтайн! Лорд Валънтайн!

Валънтайн почувства силна тръпка на възмущение.

— Я ги чуй! — мърмореше той. — Крещят, като че е самият Божествен, слязъл да вечеря в Пидруид. А е само човек, не е ли така? Когато червата му се напълнят, и той ги изпразва, нали?

Шанамир мигаше потресен.

— Но е короналът!

— За мен той не значи нищо, макар че аз знача за него по-малко от нищо.

— Той управлява. Раздава правосъдие. Предотвратява безредието. Ти сам каза тия неща. Нима такива неща не заслужават уважението ти?

— Уважение, да. Но не боготворене.

— Да боготвориш краля не е нещо ново. Моят баща ми разправяше за едно време. Имали крале дори на самата стара Земя и бас държа, Валънтайн, че са ги боготворели и са се разигравали сцени, далеч по-бурни от тая, която виждаш тук тази вечер.

— И някои били удавяни от собствените си роби, и някои били отравяни от главните си министри, и някои били удушвани от жените си, и някои били свалени от народа, на когото твърдели, че служат, и всички до един са погребани и забравени. — С учудване Валънтайн чувстваше, че все повече се разпалва от гняв. Той плю от отвращение. — А много страни на старата Земя са карали изобщо без никакви крале. Защо са ни потрябвали те на Маджипур? И тези скъпо струващи коронали, и тайнственият стар понтифекс, който се крие в Лабиринта си, и изпращачът на лоши сънища от Сувраел... Не, Шанамир, може да съм твърде прост, за да разбера това, но за мен то е непонятно. Тази полуда! Тези възторжени крясъци! Обзалагам се, че никой не крещи от възторг, когато кметът на Пидруид язди по улиците.

— Ние имаме нужда от крале — настояваше Шанамир. — Този свят е твърде голям, за да може да се управлява само от кметове. Ние се нуждаем от велики и могъщи символи, от монарси, които са почти като богове, за да въдворяват ред. Гледай. Гледай. — Момчето сочеше към балкона. — Малката фигура в бяла одежда там горе: короналът на Маджипур. Не усещаш ли тръпки по гърба си, когато казвам това?

— Никакви.

— Нима не се вълнуваш от мисълта, че на този свят има двайсет милиарда души и само един от тях е коронал и че тази вечер го съзерцаваш със собствените си очи, нещо, което няма да ти се случи повторно? Не изпитваш ли благоговение?

— Никакво.

— Особен човек си ти, Валънтайн. Никога досега не съм срещал такъв като теб. Как може някой да остане равнодушен, като гледа коронала?

— Аз пък съм равнодушен — заяви Валънтайн, повдигайки рамене, сам малко учуден от това. — Хайде да се махаме оттук. Тази тълпа ми дотяга. Да намерим странноприемницата.

Наложи се да заобикалят дълго площада, защото всички улици се вливаха в него, но малко от тях му бяха успоредни, та Валънтайн и Шанамир трябваше да се движат във все по-разширяващи се кръгове, мъчейки се да вървят на запад със стадото добичета, които трополяха покорно, накъдето ги водеше Шанамир. Ала най-после се измъкнаха от квартала на хотелите и луксозните магазини, навлязоха в квартал със складове и хамбари, приближиха се до крайбрежния район и накрая стигнаха до една разнебитена странноприемница с изкорубени черни греди, оръфан сламен покрив и обори отзад. Шанамир подслони добичетата си и през двора тръгна към жилището на ханджията, оставяйки Валънтайн сам в полумрака. Той чака дълго. Струваше му се, че дори тук чува неясните, приглушени викове: „Валънтайн... Валънтайн... Лорд Валънтайн!“ Но за него нямаше никакво значение, че множеството викаше името му, защото то беше име на друг човек.

Шанамир се върна навреме, подтичвайки леко и мълчаливо през двора.

— Уредено е. Дай ми пари.

— Петдесетте ли?

— По-малко. Много по-малко. Около половин крона.

Валънтайн затърси монети, подбирайки ги под мъждивата светлина на лампите, подаде на Шанамир няколко доста изтъркани и попита:

— За квартирата ли?

— Да подкупим вратаря — отговори Шанамир. — Тази вечер трудно се намират места за спане. Настани ли се един повече, ще има по-малко пространство за всеки, а ако някой преброи хората и се оплаче, вратарят ще ни подкрепи. Ела с мен, но не казвай нищо.

Влязоха. Мястото миришеше на солен въздух и плесен. Вътре, до един тезгях, като огромна жаба седеше дебел хджорт със сивкаво лице и подреждаше фигури с карти за игра. Това същество с груба кожа едвам вдигна глава да погледне. Шанамир сложи монетите пред него и хджортът даде знак с почти недоловимо кимване. По-нататък влязоха в дълга, тясна стая без прозорци, осветена само през три раздалечени един от друг отвори, които пропускаха мътна червеникава светлина. По

цялата дължина на стаята близо един до друг на пода бяха проснати редица дюшеци, почти всички заети. „Тук“ — каза Шанамир, побутвайки един с върха на ботуша си. Той свали горното си облекло и легна, оставяйки място за Валънтайн. „Приятни сънища“ — рече момчето.

„Приятни сънища“ — каза Валънтайн, изу с ритник ботушите си, съблече горните си дрехи и се тръшна до него. Далечни викове ехтяха в ушите му, а може би в мозъка му. Учуди се колко уморен беше. Тази вечер може би щеше да има сънища, да, и щеше да ги следи зорко, за да извлече от тях някакъв смисъл, но отначало сънят щеше да бъде дълбок — сън на напълно изтощен човек. А на сутринта? Нов ден. Всичко можеше да се случи. Всичко.

Имаше сън, разбира се, някъде в глуха доба. Валънтайн се отдалечи от него и гледаше как се развива, както бе научен от детство. Сънищата криеха голямо значение; те бяха послания от властниците, които управляваха света, човек трябваше да подрежда живота си според тях; пренебрегваха се само на собствен риск, защото бяха проявления на най-дълбоката истина. Валънтайн виждаше как прекосява обширна пурпурна равнина под зловещо пурпурно небе и набъбнало кехлибарено слънце. Беше сам, лицето му — изпито, очите му — възбудени и напрегнати. Докато вървеше, в земята се разтваряха страшни пукнатини, зеещи цепнатини, яркооранжеви отвътре, и от тях изскачаха някакви същества, както детски играчки изскачат от кутия, изсмиваха му се пискливо и бързо се отдръпваха в пукнатините, които се затваряха.

Това беше всичко. Значи непълноценен сън, защото нямаше фабула, развой на конфликти и развързка. Представляваше само образ, странна сцена, къс от някакво по-голямо платно, което още не му се разкриваше. Не можеше да каже дори дали беше пратен от Господарката, светата Господарка на Острова на съня, или от злобния Крал на сънищата. Лежейки полубуден, Валънтайн го обмисля известно време и реши най-после да не се задълбава повече в него. Чувстваше се странно понесен от някакво течение, откъснат от собственото си вътрешно аз; сякаш дори не бе съществувал завчера. И даже поуката от сънищата сега беше скрита за него.

Заспа отново, непрекъснат сън, нарушен само от леко и кратко, но шумно потропване на дъжд, и други сънища не видя. Събуди го ранната виделина: от другия край на дългия тесен коридор нахлуваше топла златистозелена светлина. Вратата беше отворена. Шанамир не се виждаше никъде наоколо. Валънтайн беше сам с двама хъркачи по-навътре в стаята.

Валънтайн стана, протегна се, изпъна ръцете и краката си, облече се. Изми се в един леген до стената и излезе на двора; чувстваше се бодър, изпълнен със сили, готов за всичко, което можеше

да му донесе този ден. Утринният въздух беше напоен с влага, но топъл и светъл, и снощната мъгла се бе разпръснала напълно, от ясното небе струеше трептящият зной на лятното слънце. На двора растяха три големи лози, по една на всяка стена, с изкривени дървесни стъбла, по-широки от човешка талия, и с лопатовидни лъскави листа с тъмнобронзов оттенък, а новите израстъци бяха яркочервени. Лозата бе пустила крецящо жълти цветове като малки тромпети, ала беше отрупана също със зрял плод, натежала от синьобели гроздове, по които лъцяха капчици влага. Валънтайн откъсна смело едно зърно и го изяде: сладко и едновременно тръпчиво, опиващо като съвсем младо вино. Изяде още едно, после посегна за трето, но се отказа.

Обикаляйки двора, надникна в оборите и видя добичетата на Шанамир, които кротко дъвчеха сено, но Шанамир го нямаше. Сигурно беше излязъл по работа. Когато зави, до него стигна миризма на печена риба и внезапно го загложди глад. Бутна една разхлопана врата и се озова в кухня, където някакъв дребен, уморен на вид човечец приготвяше закуска за половин дузина квартиранти от няколко раси. Готвачът погледна Валънтайн равнодушно.

— Закъснял ли съм за яденето? — попита Валънтайн тихо.

— Седни. Риба и бира — трийсет тегла.

Валънтайн намери монета от половин крона и я сложи на печката. Готвачът побутна към него няколко медни монети и хвърли в тигана си ново парче риба. Валънтайн се настани до стената. Неколцина от закусващите станаха да си вървят и един измежду тях, стройна, кръшна млада жена с високо подстригана черна коса, се спря близо до него.

— Бирата е в оная кана — каза тя. — Тук е на самообслужване.

— Благодаря — рече Валънтайн, но тя бе вече излязла през вратата.

Наля си една халба — беше силна, остра на вкус напитка, гъста на езика му. След минута имаше и риба, хрупкава и приятна. Излапа я набързо.

— Още една? — каза той на готвача, който го изгледа кисело, но изпълни молбата му.

Докато ядеше, Валънтайн забеляза, че един клиент на съседната маса — пълен хджорт, с подпухнало лице, пепелява кожа сякаш от камъчета и големи изпъкнали очи — се взира внимателно в него.

Валънтайн се почувства неловко от това странно наблюдение. След известно време погледна право към хджорта, който премига и бързо отмести очи.

Минаха няколко минути, хджортът се обърна отново към Валънтайн и заговори:

— Току-що пристигате тук, а?

— Снощи.

— Дълго ли ще останете?

— Поне докато траят празненствата — отговори Валънтайн.

У хджорта определено имаше нещо, което инстинктивно не му харесваше. Може би само външността му, защото Валънтайн намираще хджортите непривлекателни, груби и надменни същества. Но знаеше, че това е несправедливо. Хджортите не бяха виновни за външността си и вероятно намираха хората също неприятни, бледи, мършави създания с отвратително гладка кожа.

Или може би се дразнеше от нарушаването на усамотението му, от втречения поглед, от въпросите. Или просто от начина, по който хджортът беше украсен с месести и оранжеви петна. Каквото и да беше, то го караше да изпитва погнуса и раздразнение.

Но чувстваше леко угризение за тези предразсъдъци, пък и не искаше да бъде необщителен. За да заличи това впечатление, изобрази хладна усмивка и рече:

— Името ми е Валънтайн. Аз съм от Ни-моя.

— Отдалеч си дошъл — каза хджортът, мляскайки.

— Тук наблизо ли живееш?

— Малко на юг от Пидруид. Името ми е Виноркис. Търгувам с хайгусови кожи. — Хджортът режеше нервно яденето си. След малко отново насочи вниманието си към Валънтайн, като втрени в него големите си рибешки очи. — С онова момче ли пътуваш?

— Всъщност не. Срегнах го по пътя за Пидруид.

Хджортът кимна.

— Ще се върнеш ли в Ни-моя след празненствата?

Потокът от въпроси ставаше досаден. Но Валънтайн все още се колебаеше дали да се отнесе неучтиво дори към тази неучтивост.

— Не съм още сигурен — каза той.

— Значи мислиш да останеш тук?

Валънтайн повдигна рамене.

— Откровено казано, нямам никакви планове.

— Мммм — измънка хджортът. — Хубаво се живее така.

По монотонния гъгнив изговор на хджорта не можеше да се разбере дали това значеше похвала или язвителен укор. Но на Валънтайн му беше почти безразлично. Той реши, че е изпълнил достатъчно задълженията си като събеседник, и млъкна. Хджортът, изглежда, също нямаше какво повече да каже. Той довърши закуската си, бутна със скърцане стола си назад и с тромавата си хджортска походка се заклатушка към вратата, като подхвърли:

— Сега отивам на пазар. Пак ще се видим.

Накрая Валънтайн излезе на двора, където в момента се развиваше една странна игра. Близко до отсрещната стена стояха осем фигури и си подхвърляха назад напред един на друг кинжали. Шестима от тях бяха скандари, едри, груби, космати същества с четири ръце и корава сива козина, а останалите двама — човеци, Валънтайн позна двамата — те закусваха, когато влезе в кухнята — стройната слаба тъмнокоса жена и един мършав мъж със суров поглед, зловещо бяла кожа и дълга бяла коса. Кинжалите летяха с изумителна бързина, проблясвайки на утринното слънце, и на всяко лице беше изписана мрачна съсредоточеност. Никой не изтърва нож, явно никой нито веднъж не го улови от острата страна и Валънтайн не можеше дори да преброи колко кинжала прехвърчаха натам и обратно; всеки като че ли непрекъснато хвърляше и улавяше, всички ръце бяха заети и все нови и нови оръжия хвърчаха във въздуха. Жонгльори, помисли си той, упражняват занаята, за да се подготвят да изпълняват номерата си на празненствата. Скандарите с по четири ръце и мощно телосложение вършеха чудеса на съгласуваност, ала мъжът и жената действаха дружно в общата игра, жонглирайки не по-лошо от другите. Валънтайн стоеше на безопасно разстояние и гледаше като омагьосан хвърчащите кинжали.

Изведнъж един от скандарите изръмжа „хоп!“ и начинът на игра се промени: шестимата чуждоземци започнаха да насочват оръжията си само един към друг, удвоявайки и учетворявайки бързината, с която ги подхвърляха, а двамата човеци се дръпнаха малко настрана. Девойката се усмихна на Валънтайн.

— Хей, ела при нас!

— За какво?

— Да играеш с нас! — Очите ѝ святкаха закачливо.

— Вашата игра ми се струва много опасна.

— Всички най-хубави игри са опасни. Ето! — Без предупреждение тя метна един кинжал към него. — Как се казваш, приятелю?

— Валънтайн — отговори той някак задъхано и отчаяно улови кинжала за дръжката точно когато профучаваше край ухото му.

— Добра хватка — изказа се белокосият. — Опитай това!

Той също подхвърли кинжал. Валънтайн се засмя, хвана го, този път малко по-сръчно, и застана на място с по един кинжал във всяка ръка. Без да обръщат никакво внимание на страничната игра, чуждоземците продължаваха методично да пращат каскади от оръжия, които проблясваха ту насам, ту нататък.

— Подхвърли ми го обратно — извика девойката.

Валънтайн се навъси. Подхвърли прекалено предпазливо от някакъв глупав страх да не я пониже, кинжалът описа неправилна дъга и падна в нозете ѝ.

— Можеш и по-добре — каза тя презрително.

— Съжалявам — рече той.

Подхвърли втория кинжал по-енергично. Тя го улови спокойно, взе друг от белокосия и запрати първия, после другия към Валънтайн. Нямаше време за мислене. Хоп и хоп, той улови и двата. Пот изби на челото му, ала навлизаше в ритъма на играта.

— Хайде — подвикна Валънтайн.

Подаде на нея един, пое втори от белокосия и запрати трети по въздуха, но видя, че един иде към него, а после и друг, и му се прииска да са кинжали за игра, с тъпо острие, но знаеше, че не са такива, и престана да се безпокои за това. Оставаше му само едно: да се превърне в нещо като автомат, да държи тялото си съсредоточено и бдително, да гледа винаги към идващия кинжал и да оставя запратения от него да си лети сам. Движеше се ритмично, ловеше, хвърляше, ловеше, хвърляше, като винаги едно острие се приближаваше към него а друго се отдалечаваше. Валънтайн разбра, че истинският жонгльор трябва да си служи едновременно и с двете ръце, ала той не беше жонгльор и всичко, което можеше да направи, бе да съгласува улавянето и хвърлянето. И все пак се справяше добре. Питаше се кога ли ще извърши неминуемата грешка и ще бъде прободен. Жонгльорите

се смееха, докато темпото се засилваше. Той също се смееше безгрижно с тях и продължаваше да лови и да хвърля цели две-три минути, преди да усети, че от напрежението рефлексите му отслабват. Сега трябваше да спре. Улови и бавно пусна поред всеки от ножовете, докато най-последно и трите лежаха в нозете му, и се преви от смях, пляскайки се по бедрата и дишайки тежко.

Двамата жонгльори-човеци му заръкопляскаха. Скандарите не бяха прекъснали страшното вихрено мятане на ножове, но сега един подвижна на друг „хоп“ и шестимата чуждоземци се завъртяха с кинжалите си и си тръгнаха, без да кажат нито дума повече, изчезвайки по посока на спалните помещения.

Младата жена се приближи с танцова стъпка до Валънтайн.

— Аз съм Карабела — рече тя. Не беше по-висока от Шанамир и навярно само преди няколко години е била малко момиче. В дребното ѝ, мускулесто тяло кипеше неукротима жизненост. Носеше светлозелен жакет от плътна тъкан и троен наниз излъскани раковини от куана на шията, а очите ѝ бяха тъмни като косата. Усмивката ѝ беше топла и подкупваща. — Къде си жонглирал преди, приятелю? — попита тя.

— Никога не съм жонглирал — отговори Валънтайн. Обърса потното си чело. — Трудна игра. Сам се чудя защо не бях промушен.

— *Никога* ли? — възкликна белокосият. — Никога досега ли не си жонглирал? Нима това беше демонстрация на вродена сръчност и нищо друго?

— Предполагам, че така трябва да се нарече — каза Валънтайн, като повдигна рамене.

— Можем ли да му вярваме? — попита белокосият.

— Мисля, че можем — рече Карабела. — Той беше добър, Слийт, но няма форма. Видя ли как се движеха ръцете му подир кинжалите, навън, напредно, малко нервно, малко нетърпеливо — никога не чакаше дръжките да стигнат до нужното място? А колко прибързано, колко необмислено хвърляше? Никой, научен на това изкуство, не би могъл така лесно да се преструва на толкова несръчен, пък и защо ли да се преструва? Този Валънтайн има точно око, Слийт, ала казва истината. Никога не е хвърлял.

— Окото му е повече от точно — промърмори Слийт. — Той притежава бързина, на която много завиждам. Има дарба.

— Отде си? — попита Карабела.

— От изток — каза Валънтайн неопределено.

— Така си и мислех. Говорът ти е малко особен. От Велатис ли идваш? Или от Кхинтор?

— Да, от тази посока.

И Карабела, и Слийт забелязаха уклончивостта на Валънтайн; спогледаха се бързо. Валънтайн се питаше дали не са баща и дъщеря. Вероятно не. Валънтайн виждаше, че Слийт не беше чак толкова стар, колкото изглеждаше първоначално. На средна възраст, да, но едва ли стар; бледата кожа и бялата коса го правеха да изглежда на повече години. Той беше стегнат, спретнат мъж с гънки устни и къса, заострена бяла брада. През едната му буза, от ухото до брадичката, минаваше белег, който вече бе избледнял, но някога сигурно е личал много ясно.

— Ние сме от юг — рече Карабела, — аз съм от Тиломон, а Слийт — от Нарабал.

— Дошли сте тук да играете за празника на коронала?

— Точно така. Трупата на скандара Залзан Кавол току-що ни нае да ѝ помагаме да изпълнява неотдавнашния указ на коронала да се вземат на работа човеци. А ти? Какво те води в Пидруид?

— Празненствата — отговори Валънтайн.

— Да въртиш търговия ли?

— Просто да гледам игрите и парадите.

Слийт се засмя лукаво.

— Няма защо да криеш от нас, приятелю. Едва ли е срамно да се продават ездитни животни на пазара. Видяхме, че пристигна с момчето снощи.

— Не — каза Валънтайн. — Аз срещнах младия пастир едва вчера, когато бях наближил града. Животните са негови. Аз само го придружих до странноприемницата, защото тук съм чужденец. Не се занимавам с търговия.

Един от скандарите се появи отново на една врата. Той беше същински исполин, с половин ръст по-висок от Валънтайн, внушително, тромаво същество с масивни челюсти, свиреп, с тесни жълти очи. Четирите му ръце висяха доста под коленете и завършваха с пестници колкото големи кошници.

— Елате вътре! — подвикна той грубо.

Слийт се сбогува и тръгна с бърза стъпка. Карабела постоя за малко, усмихвайки се на Валънтайн.

— Ти си много особен — рече тя. — Не лъжеш, но все пак нищо от това, което казваш, не звучи правдоподобно. Мисля, че ти самият слабо познаваш душата си. Но ми харесваш. Излъчваш някакво сияние, знаеш ли това, Валънтайн? Сияние на невинност, на простота, на топлота, или... на нещо друго. И аз не знам. — Почти плахо докосна с два пръста ръката му отстрани. — Харесваш ми. Може пак да жонглираме.

И тя се затича подир Слийт.

Той беше сам, нямаше никаква следа от Шанамир и макар че желаше много да прекара деня с жонгльорите, с Карабела, нямаше начин това да стане. А беше още ранно утро. Нямаше план и това го безпокоеше, но не прекалено. Предстоеше му да изследва целия Пидруид.

Излезе и пое по кривите улици, натежали от зеленина. Навред никнеха пищни увивни растения и дървета с дебели плачещи клони, които избуяваха във влажния, топъл, солен въздух. Отдалеч се чуваше оркестрова музика, весела, макар и малко рязка, хрипкава и туптяща мелодия, може би репетиция за големия парад. По канавката течеше буйно малка речица от пенеста вода и в нея лудуваха дивите животни на Пидруид — минтуни, крастави кучета и малки дроли със заострени нослета. Движение, движение, движение, гъмжащ град, където всеки и всичко, дори безстопанствените животни, имаха да вършат нещо важно и го вършеха бързешком. Всички с изключение на Валънтайн, който се шляеше безцелно, без да следва определен път. Поспираше се да надзърне ту в някое тъмно дюкянче, задръстено с топове и мостри плат, ту в някой плесенясал склад за подправки, ту в някоя великолепна, разкошна цветна градина с наситени краски, притисната между две високи, тесни сгради. От време на време хората го поглеждаха, сякаш се чудеа, че може да си позволи лукса да се разхожда безцелно.

В една улица се спря да погледа деца, които играеха на някаква игра — нещо подобно на пантомима, като едно малко момченце с лента от златист плат, вързана като диадема около челото му, ръкомахаше заплашително в средата на един кръг, а другите подскачаха около него, преструвайки се на уплашени, и пееха:

*Старият Крал на сънищата
на трона си седи.
Той нивга не е сам,
той никога не спи.*

*Старият Крал на сънищата
пристига в нощен час
и лоши ли сме ний,
плашило е за нас.*

*Старият Крал на сънищата
е с каменно сърце.
Той нивга не е сам,
той никога не спи.^[1]*

Но когато разбраха, че Валънтайн гледа, децата се обърнаха към него и започнаха да правят смешни жестове, да гримасничат, да кривят ръцете си и да сочат. Той се засмя и продължи нататък.

Към средата на сутринта беше на брега. Дълги, извити като лакти пристани се врязваха далеч навътре в залива и всеки от тях изглеждаше място на трескава дейност. Докери от четири-пет раси разтоварваха транспортни кораби, които носеха гербовете на двайсет пристанища от трите континента; те си служеха с флотери, за да свалят на кея балите стоки и да ги превозват до складовете, но с много ядни викове при маневрирането, когато неимоверно тежките бали се лашкаха насам-нататък. Докато Валънтайн гледаше от сянката на кея, усети грубо тупване между раменете и като се обърна кръгом, видя един нервен дебелобузест хджорт, който сочеше и махаше с ръце.

— Ей там — казваше хджортът. — Трябват ни още шестима, за да обработим сувраелския кораб!

— Но аз не съм...

— Бързо! Тичай!

Е, добре. Валънтайн не искаше да спори; той отиде на пристана и се присъедини към група докери, които крещяха и ревяха, водейки товар добитък към брега. Валънтайн крещеше и ревеше с тях, докато най-послед животните, квичачи дългомуцунести блейви годинаци, се насочиха към открития обор или към кланицата. Тогава тихомълком се измъкна и тръгна по кея, докато стигна до един свободен пристан.

Там стоя спокойно няколко минути, загледан през залива към морето, бронзовозеленото белопенесто море, примижвайки, сякаш ако

се напрегнаше достатъчно, можеше да види зад линията на хоризонта Алханроел и замъка Врѣхни, извисяващ се до небесата. Но, разбира се, изключено беше да види Алханроел оттук, през десетки хиляди мили океан, през море, толкова обширно, че някои планети преспокойно биха се побрали цели между бреговете на двата континента. Валѣнтайн погледна надолу, между нозете си, и въображението му го пренесе в недрата на Маджипур, и се запита какво ли се намираше от другата страна на планетата точно под това място. Западната половина на Алханроел, предположи той. Географията беше мъглява и объркана за него. Изглежда, бе забравил толкова много от ученическите си знания, че трябваше да се напруга, за да си спомни нещо. Може би точно сега се намираше диаметрално от другата страна на света, над обиталището на понтифекса, страшния Лабиринт на стария и саможив висш монарх. Или може би, което беше по-вероятно, точно под това място лежеше Островът на съня, благословеният остров, където сред зелени горски поляни живееше нежната Господарка, където жреците и жриците ѝ не прекъсваха песнопенията си, отправяйки доброжелателни послания към спящите по света. Валѣнтайн трудно можеше да повярва, че съществуват такива места, че в света има такива личности, такива властници — Понтифекс, Господарка на острова, Крал на сънищата, дори коронал, макар че снощи със собствените си очи бе видял коронала. Тези властелини изглеждаха нереални. Реални му изглеждаха само пристанището на Пидруид, странноприемницата, където бе преспал, печената риба, жонгльорите, момчето Шанамир и животните му. Всичко друго беше само фантазия и мираж.

Сега денят беше топъл и ставаше много влажен, макар че към брега духаше приятен бриз. Валѣнтайн отново бе огладнял. От една сергия до края на кея си купи за две медни монети нарязана на филийки сурова риба със синьо месо, маринована в горещ пикантен сос и сервирана на дървени подложки. Поля я с чаша огнено вино, удивителна златиста напитка, на вкус по-лютива дори от соса. После му хрумна да се върне в странноприемницата. Но се сети, че не знаеше нито името на странноприемницата, нито името на улицата, знаеше само, че тя се намира малко навътре от крайбрежния квартал. Нямаше да загуби много, ако не я намереше, защото не притежаваше други вещи освен тези, които носеше върху себе си; но единствените му

познати в цял Пидруид бяха Шанамир и жонгльорите, а не искаше да се разделя с тях толкова скоро.

Валънтайн пое обратно и скоро се залута в лабиринт от неразличими една от друга улички и сокаци, които пресичаха Водния път в различни посоки. Три пъти намери странноприемници, които приличаха на неговата, но когато се приближеше, всяка от тях се оказваше друга. Мина час и повече, настана ранен следобед. Валънтайн разбра, че ще му бъде невъзможно да открие странноприемницата, и това му навя тъга, защото мислеше за Карабела и докосването на пръстите ѝ отстрани по ръката му, за бързината на ръцете ѝ, когато ловеше ножовете, и за блясъка на тъмните ѝ очи. Но загубеното си е загубено, помисли си той, няма полза да плаче за това. Преди да се мръкне, ще си намери нова странноприемница и нови приятели.

И изведнъж, когато зави зад един ъгъл, откри нещо, което положително беше пидруидският пазар.

Той представляваше обширно заградено пространство, почти колкото Златния площад, но тук нямаше високи палати и хотели със златни фасади, а само безкраен низ от бараки с керемидени покриви, открити обори за добитък и плътно наредени сергии. Тук се носеха всички аромати и зловония на света и се продаваха половината от продуктите на вселената. Валънтайн се гмурна вътре, възхитен, замаян. На големи куки в една барака висяха половинки от заклани животни. Друга беше запълнена с преливащи от подправки качета. В едно заградено място имаше удивителни птици предачки на необикновено ярките си крака, по-високи от скандари; те се кълвяха и ритяха една друга, докато продавачи на яйца и вълна се пазаряха над тях. В друго заградено място имаше баки с лъскави змии, които се извиваха и гърчеха като буйни пламъци; на трето място наблизко малки морски дракони, изкормени и с пречупени гръбнаци, лежаха на зловонни купчинки за продажба. Тук имаше място за народни писари, които съставяха писма на неграмотни, а там сараф умело се пазареше за валути на една дузина светове, още по-нататък пък се виждаше цяла редица сергии за наденички, петдесет на брой и досущ еднакви, с досущ еднакви по външност лиимани, които стояха един до друг, подклаждаха димливите си огньовете и въртяха отрупаните с наденички шишове.

И гадатели, и магьосници, и жонгльори, макар и не познатите на Валънтайн жонгльори, а в едно празно пространство бе клекнал разказвач, който срещу медни монети описваше някакво заплетено и почти неразбираемо приключение на лорд Стиамот, прославения коронал отпреди осем хиляди години, чиито подвизи сега бяха легенда. Валънтайн послуша пет минути, но не може да разбере нищо от разказа, който държеше в захлас петнайсет-двайсет свободни от работа носачи. Той продължи нататък, мина край една палатка, където златоок врун със сребърна флейта свиреше плавни мелодии, за да обая някакво триглаво същество в плетена кошница, край един ухилен хлапак на десетина години, който го покани да играе някаква игра с раковини и мъниста, между две редици сергиджии, които продаваха знаменца със звездния знак на короната, край един факир, който висеше във въздуха над каца с някакво отвратително на вид горещо масло, край цяла върволица съногадатели и по един пасаж, задръстен от продавачи на наркотици, край мястото на преводачите и мястото на бижутерите, и най-сетне, след като зави зад един ъгъл, където се разпродаваха всякакви евтини дрехи, стигна до заграденото място, където се продаваше добитък за езда.

Тук бяха наредени едно до друго стотици, може би дори хиляди яки пурпурни животни, които стояха равнодушно и се взираха без интерес в това, което ставаше под носа им — очевидно търг. На Валънтайн му беше толкова трудно да следи търга, колкото и разказа за лорд Стиамот: купувачите и продавачите стояха един срещу друг на две дълги редици и замахваха един към друг, сякаш искаха да си отсекаят китките, допълвайки тези движения с гримаси, пляскане на пестници по дланите и внезапно мушкане с лакти навън. Нищо не се казваше и все пак очевидно много се споделяше, защото писари, разположени по дължината на редицата, постоянно пишеха документи за продажба, които се узаконяваха с натопен в зелено мастило палец, а чиновници трескаво прикрепваха за бутовете на животно след животно етикети с лабиринтовидния печат на понтифекса. Движейки се по редицата на участниците в търга, Валънтайн най-после стигна до Шанамир, който сечеше, мушкаше с лакти, пляскаше пестници е ненадмината ожесточеност. За няколко минути всичко свърши и момчето изскочи от редицата, подскачайки с вик на радост. То улови Валънтайн за ръката и го завъртя весело.

— Всичко е продадено! Всичко е продадено! И то на по-висока цена, отколкото очаквах! — Държеше снопче бележки, дадени му от един писар. — Ела с мен в съкровищницата, а оттук нататък ни чакат само забавления! Докога спа?

— До късно, предполагам. Странноприемницата беше почти пуста.

— Не исках да те будя. Ти хъркаше като блейв. Какво прави досега?

— Изучавах главно крайбрежния район. Натъкнах се на пазара, докато се мъчех да се върна в странноприемницата. Имам късмет, че попаднах на теб.

— Още десет минути и щеше да ме изпуснеш завинаги — каза Шанамир. — Ето. Тук. — Той дръпни Валънтайн за китката и го вкара в един дълъг, ярко осветен безистен, където чиновници зад плетени от ракията завеси даваха монети срещу бележки. — Дай ми петдесетачката — прошепна Шанамир. — Мога да ти я разваля тук.

Валънтайн извади дебелата лъскава монета и застана настрана, а момчето се нареди на опашка. След няколко минути Шанамир се върна.

— Тези са твоите — каза той, изсипвайки в подадената му кесия порой от пари, няколко монети от по пет рояла и шепа крони. — А тези са мои — рече момчето и се ухили лукаво, показвайки три големи монети по петдесет рояла като тази, която току-що бе развалил за Валънтайн. Пъхна ги в едно коланче за пари под жакета си. — Добра печалба ми донесе пътуването. По време на празненства всеки трескаво бърза да похарчи парите си. А сега ела. Да се върнем в странноприемницата и да ознаменуваме случая с бутилка огнено вино, а? Аз черпя!

Оказа се, че странноприемницата се намира на не повече от петнайсет минута път от пазара, на улица, която изведнъж му се стори позната, когато влязоха в нея. Валънтайн предположи, че се бе озовал на една-две пресечки от нея, когато я търсеше напразно. Но това нямаше значение: нали беше тук, и то с Шанамир. Момчето, облекчено, че се е отървало от животните си, и развълнувано от цената, която бе получило за тях, бърбеше непрекъснато какво ще прави в Пидруид, преди да се върне в родното си място — танци, игри, пиене, представления.

Докато седяха в кръчмата на странноприемницата и се справяха с виното на Шанамир, се появи Слийт и Карабела.

— Може ли да седнем при вас? — попита Слийт.

Валънтайн обясни на Шанамир:

— Това са жонгльори, членове на скандарска трупа, дошла тук да играе на парада. Запознахме се тази сутрин. — Той ги представи. Насядаха и Шанамир им предложи напитки.

— Бяхте ли на пазара? — попита Слийт.

— Бях и си свърших работата — каза Шанамир. — Хубава пара изкарах.

— А сега? — попита Карабела.

— Ще празнувам няколко дена — отговори юношата. — А после мисля да се прибера у дома, във Фолкинкип. — Той изглеждаше малко натъжен от мисълта за това.

— А ти? — попита Карабела, поглеждайки Валънтайн. — Имаш ли планове?

— Да погледам празненствата.

— А после?

— Каквото ми скимне.

Свършиха виното. Слийт махна рязко с ръка и се появи втора бутилка. Разпределиха я щедро помежду си. Валънтайн усещаше как езикът му пари от лютивата напитка и главата му малко се мае.

— Тогава би ли се съгласил да станеш жонгльор и да се присъединиш към нашата трупа? — рече Карабела.

Валънтайн се сепна.

— Липсва ми умение!

— Имаш достатъчно умение — заяви Слийт. — Липсва ти само тренировка. А двамата с Карабела можем да ти я дадем. Ще научиш бързо занаята. Заклевам се.

— И ще пътувам с вас, и ще живея като скитащ играч, и ще ходя от град на град, така ли?

— Точно така.

Валънтайн погледна Шанамир отсреща. Очите на момчето светеха при мисълта за такъв живот. Валънтайн почти усещаше силата на вълнението му, завистта му.

— Но защо е всичко това? — попита Валънтайн. — Защо каните един непознат, новак, невеж като мен, да се присъедини към вас?

Карабела даде знак на Слийт, който стана бързо от масата.

— Залзан Кавол ще ти обясни — каза тя. — Това е необходимост, а не прищявка. Хората не ни достигат, Валънтайн, и имаме нужда от теб. Пък и — добави тя — каква друга работа имаш? Ти изглеждаш като загубен в този град. Ние ти предлагаме и другарство, и препитание.

След малко Слийт се върна с великана-скандар. Залзан Кавол имаше внушителна фигура, едра, висока. Той се отпусна с мъка на един стол до масата им: столът изскърца заплашително под туловището му. Скандарите бяха дошли от някакъв далечен ветровит, мразовит свят и макар да бяха се заселили в Маджипур преди хиляди години, занимавайки се с черна работа, изискваща голяма сила или необикновена бързина на окото, изглеждаха вечно сърдити и недоволни от топлия климат на Маджипур. „А може би това са просто естествените черти на лицето им“, мислеше си Валънтайн, ала намираше Залзан Кавол и другите като него за отблъскващо противно племе.

Скандарът наля с двете си вътрешни ръце някаква силна напитка и разпери другите две над масата, сякаш си я присвояваше. С дрезгав, боботещ глас каза:

— Гледах те как мяташе ножовете със Слийт и Карабела тази сутрин. Ти можеш да ми вършиш работа.

— А какво точно?

— Трябва ми трети жонгльор човек, и то спешно. Знаеш ли последния указ на коронала за публичните артисти?

Валънтайн се усмихна и повдигна рамене.

— Този указ е глупост и идиотщина — каза Залзан Кавол, — но короналът е млад и смятам, че могат да му се позволят някои гламавщини. Наредено е във всички артистични трупи, състоящи се от повече от трима души, една трета от трупата да бъдат маджипурски граждани от човешко потекло и това влиза в сила от този месец.

— С такъв указ — обади се Карабела — не може да се постигне нищо, освен да се настърви раса срещу раса, и то в свят, където много раси живеят в мир от хиляди години.

Залзан Кавол се намръщи.

— Все пак указът си съществува. Някой подлизурко в Замъка трябва да е казал на тоя лорд Валънтайн, че другите раси се

размножават прекалено много, че хората в Маджипур гладуват, когато ние работим. Това е и глупаво, и опасно. Обикновено никой не би обърнал внимание на такъв указ, но сега е празникът на короната и ако искаме да ни разрешат да даваме представления, трябва да се съобразяваме с наредбите, колкото и идиотски да са те. Аз и братята ми изкарваме прехраната си като жонгльори от години и с това не сме навредили на нито един човек, ала сега трябва да се подчиняваме. Затова издирих Слийт и Карабела в Пидруид и вече ги учим да усвояват номерата ни. Днес е втори ден. След четири дена ще играем в парада за короната и трябва да имам трети човек. Ще постъпиш ли като чирак при нас, Валънтайн?

— Но как мога да се науча на жонгльорство за четири дена?

— Ще бъдеш само чирак — каза скандарът. — Ще измислим за теб някакъв жонгльорски номер, за да го изпълняваш през време на големия парад така, че да не посрамиш нито себе си, нито нас. Както виждам, законът не изисква всички членове на трупата да имат еднакви отговорности или умения. Но трима от нас трябва да бъдат хора.

— А след празненствата?

— Ще обикаляш с нас от град на град.

— Вие не знаете нищо за мен, а ме каните да деля живота ви?

— Не зная нищо за теб и *не искам* и да зная нищо за теб. Трябва ми жонгльор от твоята раса и това е. Ще ти плащам квартирата и храната, където и да ходим, и освен това по десет крони на седмица. Съгласен ли си?

Очите на Карабела блесяха особено, сякаш искаше да му каже: „*Може да поискаш двойно по-голяма заплата и пак ще я получиш, Валънтайн.*“ Ала парите нямаха значение. Нали щеше да има достатъчно ядене и място за преспиване и да бъде с Карабела и Слийт, които бяха две от трите човешки същества, които познаваше в този град — и както разбра с известно смущение — в целия свят. Защото у него съществуваше една празнина, където би трябвало да бъде миналото: имаше смътна представа за родители, за братовчеди, сестри и детство някъде в Източен Зимроел, за ходене на училище и за пътувания, но нищо от това не му изглеждаше реално, нищо нямаше плътност, стройност и вещественост. И там, където за него би трябвало

да има бъдеще, също беше празнина. Тези жонгльори обещаваха да я запълнят. И все пак...

— При едно условие — каза Валънтайн.

Залзан Кавол изглеждаше недоволен.

— Какво е то?

Валънтайн кимна към Шанамир.

— Струва ми се, че на това момче му е омръзнало да отглежда ездитни животни във Фолкинкип и може би желае да попътува по-надалеч. Моля да предложите и на него място във вашата трупя...

— *Валънтайн!* — извика момчето.

— ... като гледач на добитък или слуга, или дори жонгльор, ако има тази дарба — продължи Валънтайн — и ако пожелае да тръгне с вас, да го приемете заедно с мен. Съгласен ли сте?

Залзан Кавол помълча малко, сякаш пресмяташе, и някъде дълбоко от вътрешността на косматото му тяло се чуваше едва доловимо ръмжене. Най-после каза:

— Имаш ли желание да се присъединиш към нас момче?

— Дали имам? Как може да нямам?

— Така и се опасявах — произнесе скандарът мрачно. — Значи разбрахме се. Наемаме и двама ви срещу тринайсет крони седмично плюс квартира и храна. Съгласни ли сте?

— Съгласен съм — каза Валънтайн.

— Съгласен съм — извика Шанамир.

Залзан Кавол допи огненото си вино.

— Слийт, Карабела, заведете този чужденец в двора и почнете да го учите на жонгльорство. А ти, момче, ела с мен. Искам да хвърлиш едно око на добичетата ни.

---

[1] Стиховете в книгата преведе Иван Иванов. Б.р. ↑

Излязоха навън. Карабела се втурна към спалните помещения да вземе уредите. Гледайки я как тича, Валънтайн се възхищаваше на грациозните ѝ движения, представяше си трептенето на гъвките мускули под дрехите ѝ. Слийт откъсна синьобели плодове от една от лозите в двора и ги пхна в устата си.

— Какви са? — попита Валънтайн.

Слийт му подхвърли един.

— Тхоки. В Нарабал, където съм роден, една лоза тхока може да поникне сутринта и до следобед да стане висока колкото къща. Разбира се, почвата в Нарабал кипи от живот и всяка сутрин вали дъжд. Искаш ли още един?

— Моля.

С ловко, бързо перване с китката Слийт откъсна един плод. Направи го със съвсем лек замах на ръката, ала резултатно. Слийт беше икономично устроен човек, лек като птица, без нито унция излишно тегло, движенията на ръцете му — точни, гласът му — сух и сдържан.

— Сдъвчи семките — посъветва той Валънтайн. — Те засилват мъжествеността. — И се засмя пискливо.

Карабела се върна, носейки множество цветни гумени топки, които подхвърляше бързо във въздуха, докато прекосяваше двора. Когато стигна до Валънтайн и Слийт, тя метна една от топките към Валънтайн и три към Слийт, без да спира да върви. Три задържа у себе си.

— Защо не са ножове? — попита Валънтайн.

— Ножовете са за ефект. Днес ще се занимаем с основните принципи — каза Слийт. — Ще се занимаем с философията на изкуството. Ножовете ще отклоняват вниманието ни.

— Философия ли?

— Да не мислиш, че жонглирането е обикновен трик? — запита дребният човечец, в гласа му като че се долавяше обида. — Развлечение за зяпачи? Средство за изкарване на някоя и друга крона

на провинциален карнавал? То е всичко туй заедно, да, но най-напред е начин на живот, приятелю, вяра, един вид култ.

— И нещо като поезия — вметна Карабела.

Слийт кимна.

— Да, и това също. И математиката. То учи на спокойствие, самообладание, уравновесеност, усет за разполагане на нещата и основната структура на движението. В него има беззвучна музика. И най-вече дисциплина. Превзет ли изглеждам?

— Той се стреми да изглежда превзет — рече Карабела. Очите й гледаха дяволито. — Но всичко, което говори, е вярно. Готов ли си да започнеш?

Валънтайн кимна.

— Успокой се — каза Слийт. — Прочисти съзнанието си от излишни мисли и сметки. Навлез в центъра на своето аз и остани там.

Валънтайн стъпи с цели ходила на земята, направи три дълбоки вдишвания, отпусна раменете си така, че да не усеща увисналите си ръце, и зачака.

— Струва ми се — каза Карабела, — че този човек почти през цялото време живее в центъра на своето аз. Или пък е без център и затова никога не е далеч от него.

— Готов ли си? — попита Слийт.

— Готов съм.

— Ще те научим на основните правила, едно по едно. Жонглирането представлява поредица от малки отделни движения, които се правят в бърза последователност, а тя създава впечатление за непрекъснати течение и едновременност. Едновременността е илюзия, приятелю, когато жонглираш и дори когато не жонглираш. Всички събития стават едно по едно. — Слийт се усмихна хладно. Той като че ли говореше от десет хиляди мили разстояние. — Затвори очи, Валънтайн. Ориентирането в пространството и времето е от съществено значение. Мисли къде си и какво е положението ти спрямо света.

Валънтайн си представи Маджипур, огромно кълбо, увиснало в космическото пространство, половината или повече от половината погълнато от Голямото море. Видя себе си закован в края на Зимроел, с морето зад него и разпрострелия се пред него континент, и Вътрешното море, прорязано от Острова на съня, и Алханроел отвъд с

голямото издуто възвишение на замъка Върхни, в долната му страна, и слънцето отгоре, жълто, с бронзовозелен оттенък, което сипе обгарящите си лъчи върху пращия Сувраел и към тропиците и затопля всичко останало, и луните някъде далеч, и звездите още по-далеч, и другите светове, световите, от които бяха дошли скандарите и хджортите, и лииманите, и всички останали, дори света, от който се бе изселил преди четиринайсет хиляди години неговият народ, старата Земя, малък син свят, смешно малък в сравнение с Маджипур, далечен, полузабравен в някое друго кътче на вселената и се върна от звездите в този свят, на този континент, в този град, в тази странноприемница, в този двор, на това парченце влажна плодородна почва, в което бяха забити ботушите му, и каза на Слийт, че е готов.

Слийт и Карабела стояха с увиснали право надолу ръце, с отнетнати настрани лакти, после вдигнаха напред ръце от лактите, протегнаха ги с разтворени чашковидно длани, държейки по една топка в дясната си ръка. И Валънтайн направи като тях. Слийт каза:

— Представи си, че на ръцете ти е сложена табла със скъпоценни камъни. Ако раздвижиш раменете или лактите си или вдигнеш или смъкнеш ръцете си, камъните ще се разпилеят. Нали така? Тайната на жонгльорството е да движиш тялото си колкото е възможно по-малко. Предметите се движат; ти ги направляваш; стоиш неподвижно.

Топката, която Слийт държеше, внезапно премина от дясната, в лявата му ръка, макар че тялото му не трепна от ни най-малко движение. И с топката на Карабела стана същото. Подражавайки им, Валънтайн прехвърляше топката от ръка на ръка, но усещаше усилие и движение.

— Ти си служиш прекалено много и с китката, и с лакътя — рече Карабела. — Разтваряй шепата си изведнъж. Разпервай широко пръстите. Все едно че пускаш уловена птица — ей така! Дланта се разтваря, птицата хвърква нагоре.

— Никак ли да не си служиш с китката? — попита Валънтайн.

— Малко и това не бива да се забелязва. Тласъкът да иде от дланта ти. Ето така.

Валънтайн се опита. Най-кратко движение нагоре на ръката до лакътя, най-бързо замахване с китката; тласък от средата на ръката му и от средата на собственото му аз. Топката отхвъркна към извитите като чаша пръсти на лявата му ръка.

— Добре е — каза Слийт. — Хайде пак.

Пак. И пак. И пак. В течение на петнайсет минути тримата мятаха топки от едната към другата ръка. Караха го да подхвърля топката в правилна неизменна дъга пред лицето си, да я задържа в една плоскост с ръцете си, но не му позволяваха да се протегне нагоре или навън, за да я улови; ръцете изчакваха, топката летеше. След време той го вършеше вече автоматично. От оборите изскочи Шанамир и загледа слисано ритмичното подхвърляне; после се отдалечи. Валънтайн не се спираше. Това неизменно подхвърляне на една-единствена топка едва ли можеше да се нарече жонглиране, но беше събитието на момента и той му се отдаде всецяло.

Накрая видя, че Слийт и Карабела са престанали да хвърлят, че само той продължава като машина. „Вземи“ — каза Слийт и му подхвърли плод на тхока, току-що откъснат от лозата. Валънтайн го улови между две подхвърляния на топката и го задържа, сякаш очакваше да го накарат да жонглира с нето, но не, с мимика и жест Слийт му даде да разбере, че може да го изяде. Наградата му, поощрението му.

В това време Карабела сложи в лявата му ръка втора топка и до първоначалната в дясната му ръка — трета.

— Дланите ти са големи — каза тя. — Това ще ти бъде лесно. Наблюдавай ме, а после прави като мен.

Тя замята една топка напред-назад между ръцете си и я улавяше, като правеше четириъгълен кош с трите си пръста и с топката, която държеше в средата на всяка ръка. Валънтайн започна да ѝ подражава. Топката се улавяше по-трудно с пълна ръка, отколкото с празна, но не чак толкова трудно и скоро той стана безпогрешен.

— А сега — каза Слийт — иде началото на изкуството. Ще правим размяна — ей така.

Една топка прехвъркна от дясната в лявата ръка на Слийт на височината на лицето му. Докато топката летеше, той ѝ направи място в лявата си ръка, като подхвърли нагоре топката, която държеше там, нагоре и насреща, под летящата към него топка, така че да я улови с дясната си ръка. Тази маневра — бързо взаимно подхвърляне — изглеждаше твърде проста, ала когато Валънтайн се опита да я изпълни, топките се сблъскаха и отскочиха надалеч. Карабела му ги върна с усмивка. Той опита пак, но със същия резултат, и тя му показва

как да подхвърли първата топка така, че да попадне от другата страна на лявата му ръка, докато втората се движи вътре в траекторията ѝ, когато я запращаше надясно. Наложил се да опита няколко пъти, докато го усвои, и дори след като го направи, понякога не успяваше да улови топката, тъй като очите му шареха в твърде много посоки едновременно. Междувременно Слийт извършваше машинално размяна подир размяна. Карабела учи Валънтайн на двойното подхвърляне, както му се стори, с часове, а може и наистина да бе минало толкова време. Щом го усъвършенства, отначало той започнал да се отегчава, но после премина от отегчение в състояние на пълна съгласуваност, тъй като вече знаеше, че може да хвърля топките така цял месец, без да се умори или да изпусне някоя.

Но внезапно забелязал, че Слийт жонглира и с трите едновременно.

— Хайде — подкани го Карабела. — Само *изглежда* невъзможно.

Той извърши смяната с лекота, която го изненада, очевидно изненада и Слийт и Карабела, защото тя заръкопляска, а той, без да нарушава ритъма, изръмжа одобрително. Валънтайн хвърлил интуитивно третата топка, докато втората се придвижваше от лявата към дясната му ръка: улови я, върна я и после се заредуваха подхвърляне, подхвърляне, подхвърляне и улавяне, подхвърляне и улавяне, подхвърляне, като винаги една топка описваше висока дъга, друга се спущаше в изчакващата ръка, а трета чакаше да бъде хвърлена, и продължи така три, четири, пет размени, докато разбере колко е трудно това, което върши, и наруши ритъма, трите топки се сблъскаха и се пръснаха из двора.

— Ти имаш дарба — промърмори Слийт. — Безспорна дарба.

Валънтайн се смутил от сблъскването, но фактът, че бе изпуснал топките, изглежда, нямал чак толкова голямо значение, колкото това, че още при първия опит бе успял да жонглира и с трите. Той ги събра и започнал наново; Слийт стоеше срещу него и продължавал поредицата от подхвърляния, която изобщо не бе прекъсвал. Подражавайки стойката и синхронизацията на Слийт, Валънтайн започнал да подхвърля, при първия опит изпуснал две топки, изчервил се и измънка нещо за оправдание, започнал наново и този път вече не се спря. Пет, шест, седем размени, десет, а после обърка сметката, защото те вече не

приличаха на размени, а всички бяха част от един непрекъснат процес, нескончаем и безкраен. Съзнанието му беше някак раздвоено: едната част извършваше точни и безпогрешни улавяния и под хвърляния, а другата следеше летящите и спускащи се топки, пресмяташе бързо скоростта, ъгъла и темпото на спущането. Наблюдаващата част от мозъка му предаваше мигновено и постоянно данни на оная част от мозъка, която направляваше подхвърлянето и улавянето. Времето изглеждаше разделено на безкрайност от кратки мигове и все пак колкото и да е парадоксално, той нямаше чувство за редуване: трите топки изглеждаха заковани на местата си, като една винаги висеше във въздуха и по една във всяка от ръцете му, и фактът, че във всеки момент различна топка заемаше едно от тия положения, нямаше значение. Всяка беше всичко. Времето беше безкрайно. Той не се движеше, не хвърляше, не улавяше: само наблюдаваше течението, а течението бе замръзнало извън времето и пространството. Сега Валънтайн разбираше тайната на изкуството. Бе навлязъл в безкрайността. Раздвоявайки съзнанието си, бе го споил. Вниквайки във вътрешното естество на движението, бе научил, че движението е илюзия, а последователността — грешка на възприемането. Очите му работеха в настоящето, очите му изучаваха бъдещето и все пак съществуваше само този, сегашният миг.

И докато душата му се възнасяше към висините на ликуването, Валънтайн усещаше със слаб проблясък на иначе необикновено вгълбеното си съзнание, че вече не стои закован на място, а някак е започнал да се движи напред, привлечен магично от въртящите се топки, които недоловимо се отдалечаваха от него. С всяка поредица от хвърляния те се отдръпваха през двора — и сега той ги чувстваше отново по-скоро като поредица, отколкото като безкраен, непрекъснат континуум — и трябваше да се движи все по-бързо и по-бързо, за да ги настига, докато най-сетне почти затича, като залиташе и се мятеше насам-натам из двора, а Слийт и Карабела се отдръпваха, за да не ги блъсне, и накрая топките излязоха от обсега му, недостижими дори за последния му отчаян скок към тях. Те отхвъркнаха в три посоки.

Валънтайн падна на колене, задъхан. Чу смеха на учителите си и се разсмя заедно с тях.

— Какво стана? — попита той най-последно. — Толкова добре го правех... и изведнъж... и изведнъж...

— Натрупване на малки грешки — каза му Карабела. — Увелича те цялото това чудо, хвърляш топката малко извън нужната плоскост, посягаш напред да я уловиш и поради това посягане следващото ти хвърляне също не е на нужната плоскост, и по-следващото, и тъй нататък, докато всичко започне да ти се изплъзва, втурваш се подир топките и накрая се оказва, че не можеш да ги настигнеш. Това се случва с всекиго в началото. Не го вземай навътре.

— Прибери топките — каза Слийт. — След четири дена ще жонглираш пред коронала.

Той се упражняваше с часове, без да стига по-далеч от каскадата с три топки, ала я повтаряше, докато не вникна в безкрайността десетина пъти, преминавайки от отегчение към екстаз и към отегчение толкова често, че самото отегчение ставаше екстаз. Дрехите му бяха просмукани от пот и лепнеха за него като топли мокри кърпи. Дори когато започна един от кратките, леки дъждове над Пидруид, той продължи да подхвърля топките. Дъждът спря и се замени със зловещо здрачно сияние, а ранното вечерно слънце беше забулено от лека мъгла. Ала Валънтайн все жонглираше ли, жонглираше. Обзе го бясна възбуда. Виждаше смътно движещи се из двора фигури, Слийт, Карабела, разните скандари, Шанамир, непознати, които сновяха насам-натам, но не им обръщаше никакво внимание. Той беше празен съд, в който се изливаше това изкуство, тази тайна, и не смееше да се спре от страх да не ги загуби и отново да се изпразни и да пресъхне.

После някой се приближи и внезапно Валънтайн се оказа с празни ръце и разбра, че Слийт бе уловил топките една по една, докато те описваха дъги покрай носа му. Още малко ръцете на Валънтайн продължиха да се движат в неизменни ритми. Очите му не можеха да се съсредоточат върху нищо освен върху плоскостта, в която хвърляше топките.

— Изпий това — каза Карабела кротко и допря до устните му една стъклена чаша. Огнено вино: той го изпи като вода. Карабела му даде още едно. — Ти имаш невероятна дарба — рече му тя. — Не само съгласуваност, но и съсредоточеност. Ти ни уплаши малко, Валънтайн, когато не спираше.

— До звездоден ще станеш най-добрият от нас — заяви Слийт. — Самият коронал ще те оцени и ще ти ръкопляска. Хей, Залзан Кавол! Какво ще кажеш?

— Ще кажа, че е мокър до кости и му трябват чисти дрехи — избоботи скандарът. Той подаде на Слийт няколко монети. — Върви на пазара, купи нещо, което да му приляга, преди да затворят сергиите.

Карабела, заведи го при чистачката отзад. След половин час ще вечеряме.

— Ела с мен — рече Карабела.

Тя поведе все още зашеметения Валънтайн през двора към спалните помещения, а после зад тях. До стената на сградата бе инсталирана на открито примитивна чистачка.

— Ама че добиче! — тросна се тя. — Можеше да те похвали поне с някоя и друга дума. Ала, изглежда, не е свикнал да хвали. Но несъмнено ти му направи силно впечатление.

— На Залзан Кавол ли?

— Направи му силно впечатление... да, смая го. Но как би могъл той да похвали човек? Та ти имаш само две ръце! Да, не е свикнал да хвали. Хайде. Махни тия дрехи.

Тя се съблече бързо, той направи същото, като захвърли мокрите си дрехи на земята. На ярката лунна светлина виждаше голотата ѝ и се възхити. Тялото ѝ беше стройно и кръшно, почти момчешко, ако не бяха малките закръглени гърди и внезапно разширяващия се ханш под тънката талия. Мускулите ѝ се намираха непосредствено под кожата и бяха добре развити. В горната част на едното ѝ плоско бедро бе татуирано цвете в зелено и червено.

Тя го заведе под чистачката и те стояха близо един до друг, докато вибрациите ги избавиха от потта и мръсотията. После, все още голи, се върнаха в спалните помещения, където Карабела извади за себе си чифт нови панталони от мека сива тъкан и чист жакет. В това време Слийт се върна от пазара с нови дрехи за Валънтайн — тъмнозелен жакет, поръбен с червено, тесни червени панталони и лека пелерина в синьо, обшита с черно. Този костюм беше далеч по-елегантен от оня, който бе свалил. Носейки го, Валънтайн се чувстваше издигнат в някакъв висок ранг и се движеше с преднамерена надменност, когато вървеше със Слийт и Карабела към кухнята.

За вечеря имаше задушено — главната му съставка беше някакво неизвестно месо, но Валънтайн не посмя да попита какво е, — полето обилно с огнено вино. Шестимата скандари седяха в единия край на масата, четиримата човечи — в другия, и разговорът вървеше вяло. След вечерята Залзан Кавол и братята му станаха, без да кажат нито дума, и излязоха с големи крачки.

— Обидихме ли ги? — попита Валънтайн.

— Това е обичайната им учтивост — каза Карабела.

Виноркис, хджортът, който му бе заговорил на закуска, в този момент прекоси стаята и застана до рамото на Валънтайн, втренчен надолу по рибешкия си маниер: очевидно такъв му беше навикът. Валънтайн се усмихна неловко.

— Видях те да жонглираш на двора днес следобед — каза Виноркис. — Бива те.

— Благодаря.

— Хоби ли ти е?

— Всъщност аз никога досега не съм го вършил. Но скандарите май ме вземат в своята трупa.

Хджортът изглеждаше смаян.

— Нима? И ще тръгнеш на турне с тях?

— Така изглежда.

— Къде?

— Нямам представа — отговори Валънтайн. — Може дори още да не е решено. Където и да пожелаят да отидат, ще бъде добре за мен.

— Аха, скитнически живот — рече Виноркис. — Мислех сам да го опитам. Скандарите може да вземат и мен.

— Умееш ли да жонглираш?

— Мога да вода сметките. Аз жонглирам с цифри. — Виноркис се разсмя гръмогласно и тупна силно Валънтайн по гърба. — Аз жонглирам с цифри! Харесва ли ти това? Е, лека ти нощ!

— Кой беше тоя? — попита Карабела, когато хджортът си отиде.

— Запознах се с него тази сутрин на закуска. Местен търговец, предполагам.

Тя направи гримаса.

— Май не ми харесва. Но няма нищо чудно в това да не харесваш хджортите. Грозотии! — Тя се изправи грациозно и се протегна. — Ще се прибираме ли?

Тази нощ той пак спа добре. Подир следобедните събития можеше да се очаква да сънува, че жонглира, ала вместо това се озова отново на пурпурната равнина — тревожен знак, защото маджипурците знаят от детинство, че повтарящите се сънища имат особено значение, вероятно неблагоприятно. Господарката рядко праща едни и същи сънища, ала Кралят има тоя навик. И този път

сънят беше някакъв откъс. Из небето витаеха насмешливи физиономии. Покрай пътеката се виеха вихрушки от пурпурен пясък, сякаш под тях се движеха чудовища, размахващи нокти и пляскащи с пипала. От земята изникваха шипове. Дърветата имаха очи. Всичко криеше заплаха, опасност, поличба. Ала сънят беше без хора и без събития. Той предаваше само зловеща прокоба.

Светът на сънищата отстъпи пред света на зората. Този път Валънтайн се събуди пръв, когато най-ранните светлинни лъчи проникнаха в залата. До него Шанамир спеше блажено. Слийт лежеше свит на кълбо като змия далеч в дъното на залата, а близо до него беше Карабела, отпусната, усмихваща се в сънищата си. Скандарите очевидно спяха другаде; единствените чуждоземци в помещението бяха двама тромави хджорти и трима вруни, преплетени в объркано кълбо от крайници. Валънтайн извади от куфара на Карабела три от жонгльорските топки и отиде навън, в мъгливата зора, да усъвършенства разпъпващите си способности.

Слийт, който излезе един час по-късно, го завари в това занимание и му заръкопляска.

— У теб има плам, приятелю. Жонглираш като откачен. Но не бързай да се изморяваш толкова. Днес имаме да те учим на по-сложни неща.

Сутрешният урок се състоеше от варианти на основното положение. Сега, когато Валънтайн бе усвоил номера с хвърлянето на три топки, така че една беше винаги във въздуха — а нямаше съмнение, че го бе усвоил, постигайки за един следобед такова овладяване на техниката, за което, както бе казала Карабела, й е било необходимо да се упражнява много дни, — го накараха да се върти, да ходи, да тича в тръс, да завива зад ъгли дори да подскача, като през цялото време изпълнява каскадата. Той мятеше трите топки, като се изкачваше по стълба, а после се спущаше обратно надолу. Жонглираше клекнал. Жонглираше изправен на един крак, като важните птици гихорни от Зимърското блато. Жонглираше коленичил. Сега беше напълно сигурен в съгласуването на очите и ръцете и каквото и да правеше останалата част от тялото му, то не се отразяваше на другото.

Следобед Слийт взе да го учи на нови тънкости: да хвърля топката иззад гърба си, улавяйки я, във въздуха да я хвърля под единия си крак, да жонглира със скръстени китки. Карабела го научи как да

удря топка в стена така, че да отскача и да се връща в каскадата, как да прехвърля топка от едната в другата си ръка, като я удря с опакото на дланта, вместо да я улавя и хвърля. Той усвои бързо тези неща. Карабела и Слийт престанаха да го хвалят за бързото овладяване на изкуството — беше унизително да го обсипват непрекъснато с похвали, — но той не пропускаше да забележи беглите погледи на учудване, които двамата често си разменяха, и това го ласкаеше.

Скандарите жонглираха в друга част на двора, репетирайки номера, който щяха да изпълнят на парада — нещо изумително, при което щяха да играят с ножове, сърпове и пламтящи факли. От време на време Валънтайн поглеждаше към тях и се чудеше на това, което постигаха тези четириръки същества. Но вниманието му беше съсредоточено главно върху собственото му обучение.

Така мина морскиден. На четвъртиден започнаха да го учат да жонглира с бухалки вместо с топки. Това беше изпитание за него, защото макар че принципите бяха, общо взето, същите, бухалките бяха по-големи и по-тежки и Валънтайн трябваше да ги хвърля по-нависоко, за да има време да ги улови. Той започна с една бухалка, подхвърляйки я от ръка в ръка. „Ето така трябва да я държиш — каза Карабела, — ето така трябва да я хвърляш, ето така трябва да я хващаш“, и той правеше каквото тя му казваше, като от време на време сбъркваше, ала скоро му хвана цаката. „А сега — рече тя — вземи две топки в лявата си ръка, а бухалката — в дясната“, и той хвърли, смутен за миг от разликата в масата и подвижността, но не за дълго, после беше с две бухалки в дясната ръка и една топка в лявата, а късно следобед на четвъртиден работеше с три бухалки, китките го боляха, а очите го смъдяха от напрежението, но продължаваше да работи и вече не му се спираше, пък и беше почти неспособен да се спре.

Същата вечер попита:

— Кога ще се науча да хвърлям бухалките с друг жонгльор?

Карабела се усмихна.

— По-късно. След парада, когато тръгнем на обиколка из селата на изток.

— Бих могъл още сега — каза той.

— Няма да успееш до парада. Ти вършиш чудеса, ала има граници на това, което можеш да усвоиш за три дена. Ако трябва да

жонглираме с новак, ще бъдем принудени да слезем на твоето равнище, а това не ще достави голямо удоволствие на короната.

Валънтайн призна, че е права. Все пак копнееше за времето, когато щеше да участва в общата игра на жонгльорите и да си разменя с тях бухалки, ножове или факли като съставна част от една самостоятелна многочленна общност в пълна съгласуваност.

През нощта на четвъртиден валя дъжд, необичайно силен дъжд за субтропичен Пидруид през лятото, когато обикновено падаха кратки проливни валежи, а на петиден сутринта дворът прогизна и стана хлъзгав. Ала небето беше ясно, а слънцето — ярко и палещо.

Шанамир, който се шляеше из града през дните, докато Валънтайн тренираше, съобщи, че приготовленията за големия парад са доста напреднали.

— Навсякъде има ленти, платнища и знамена — разправяше той, застанал на безопасно разстояние, когато Валънтайн започна сутрешното си разгриване с три бухалки. — И звездното знаме — накачили са го по целия път от Фолкинкипската порта до Драконовата порта, а извън Драконовата, по цялото крайбрежие, както чувам, украсата се простира на няколко мили, имало дори материя, изтъкана от златни нишки, а пътното платно било боядисано в зелено. Казват, че разходите възлизали на хиляди рояли.

— А кой плаща? — попита Валънтайн.

— Ами населението на Пидруид — отговори Шанамир учуден. — Че кой друг? Да не би ония от Ни-моя? Или ония от Велатис?

— Според мен короналът би трябвало сам да плаща разходите за празненствата си.

— А с чии пари, ако не са данъците от цял свят? Защо алханроелските градове трябва да плащат за празненства в Зимроел? Пък е и чест да окажеш гостоприемство на короната! Пидруид плаща драговошно. Я ми кажи, Валънтайн, как съумяваш да хвърлиш бухалка и едновременно да уловиш друга с една и съща ръка?

— Първо хвърлям, приятелю. Със съвсем малък промеждутък. Следи внимателно.

— Следя и пак не мога да го проумея.

— След парада, когато имаме време, ще ти покажа как го правя.

— Къде отиваме оттук?

— Не знам. На изток, както ми каза Карабела. Ще ходим там, където има панаир или карнавал, или празненство, където им трябват жонгльори.

— И аз ли ще стана жонгльор, Валънтайн?

— Ако желаеш. Мисля, че ти искаше да пътуваш по море.

— Искам просто да пътувам — заяви Шанамир. — Не е нужно да бъде непременно по море. Само и само да не се налага да се връщам във Фолкинкип. Осемнайсет часа на ден в оборите, да тимариш добичета — о, не, тази работа не е за мен, стига ми толкова! Знаеш ли, през нощта, когато тръгнах от къщи, сънувах, че съм се научил да летя. Беше сън, пратен от Господарката, Валънтайн, веднага разбрах това, летенето значеше, че ще отида, където мечтаех да отида. Когато каза на Залзан Кавол да ме вземе, ако пожелае, потръпнах. Помислих си, че ще... ще... чувствах се целият... — Той се окопоти. — Валънтайн, искам да стана добър жонгльор като теб.

— Аз не съм много добър. Само начинаещ. — Но, престрашавайки се, Валънтайн започна да хвърля бухалките в пониски, по-бързи дъги, за да се перчи.

— Не мога да повярвам, че си го усвоил само за втори ден.

— Слийт и Карабела са добри учители.

— Все пак не съм виждал досега някой да научи нещо толкова бързо — рече Шанамир. — Ти трябва да имаш необикновен ум. Готов съм да се обзаложа, че си бил някаква важна личност, преди да станеш скитник, да. Изглеждаш толкова весел... толкова... простосърдечен и все пак... и все пак...

— Скрити дълбини — каза Валънтайн добродушно, опитвайки се да хвърли една бухалка иззад гърба си, ала прасна левия си лакът така, че изпраща и го заболя. И трите бухалки се плъснаха на мократа земя, а той се намръщи и потърка удареното място. — Виждаш ли? Обикновено трябва да се упражняваш със седмици, за да се научиш да удрияш лакътя си така!

— Ти го направи, за да промениш темата — каза Шанамир и думите му прозвучаха почти сериозно.

Сутринта на звездоден, деня на парада, деня на короната, първия ден на големите празненства в Пидруид, Валънтайн спеше свит на кравай и сънуваше спокоен сън с тучни зелени хълмове и бистри езера, изпъстрени със сини и жълти езерни анемонии, ала нечий пръсти го смушкаха в ребрата и се събуди. Той зае седнало положение, мигайки и мънкайки. Мрак: дълго преди зазоряване. Карabela се бе навела над него: той усещаше котешката грациозност, чуваше лекия ѝ смях, вдъхваше сметановия аромат на кожата ѝ.

— Защо толкова рано? — попита той.

— За да имаш хубаво място, когато короналът минава. Бързай! Всички вече са станали.

Валънтайн скочи на крака. Китките малко го боляха от жонглирането с бухалките; разпери ръце настрана и заразмахва увисналите си длани. Карabela се усмихна, улови ръцете му и го загледа.

— Днес ти ще жонглираш великолепно — каза тя тихо.

— Дано.

— Няма никакво съмнение в това, Валънтайн. С каквото и да се заловиш, ти го правиш изключително добре. Такъв човек си ти.

— Нима знаеш какъв човек съм аз?

— Разбира се, че зная. Дори, мисля, по-добре от теб. Валънтайн, можеш ли да кажеш каква е разликата между спането и будното състояние?

Той се навъси.

— Не те разбирам.

— Има моменти, когато ми се струва, че за теб това е едно и също, че ти преживяваш някакъв сън или сънуваш някакъв живот. Всъщност не аз мисля така, а Слийт. Ти го обайваш, а Слийт не се обайва лесно. Той е бил навсякъде, видял е много, преживял е какво ли не и въпреки това непрекъснато говори за теб, мъчи се да те разбере, да вникне в душата ти.

— Не знаех, че съм толкова интересен. Смятах, че съм скучен.

— Други не смятат така. — Очите ѝ блестяха. — Е, хайде. Облечи се, закуси и да вървим на парада. Тази сутрин ще гледаме как минава короналът, следобед ще играем ние, а довечера... довечера...

— Да? Довечера?

— Довечера ще празнуваме! — извика тя, отскочи от него и изхвъркна през вратата.

Трупата жонгльори тръгна през утринната мъгла към мястото, което Залзан Кавол им бе осигурил по пътя за тържествени процесии. Маршрутът на коронала започваше от Златния площад, където той бе настанен на квартира; оттам щеше да се движи в източна посока по лъкатушен булевард, който минаваше през една от второстепенните градски порти и завиваше по големия път, откъдето Валънтайн и Шанамир бяха влезли в Пидруид, онзи който бе обграден от двете страни с колони от разцъфтели огнени палми, а оттам през Фолкинкипската порта обратно в града и като го прекосеше по Водния път и минеше през Арката на сънищата и Драконовата порта, щеше да излезе на брега, в края на залива, където на главния пидруидски стадион беше издигната парадна трибуна. Така че парадът беше всъщност двоен: първо минаване на коронала пред народа а после — на народа пред коронала. Това беше събитие, което щеше да продължи през целия ден, през цялата следваща нощ и вероятно до зори в слънчевден.

Тъй като жонгльорите бяха включени в програмата за развлечение на кралската особа, трябваше да заемат място някъде близо до кея, където завършваше процесията; иначе нямаше да успеят навреме да прекосят задръстения град, за да се доберат до стадиона за представлението си. Залзан Кавол им бе издействал отлично място близо до Арката на сънищата, но това значеше да прекарат по-голямата част от деня в чакане шествието да стигне до тях. Нямаше друг изход. Минаха пеш диагонално през задните улици и най-после излязоха в долния край на Водния път. Както бе докладвал Шанамир, градът беше пищно нагизден, отрупан с украса, знамена и платнища, които висяха от всяка сграда, от всеки осветителен глобус. Самото пътно платно беше прясно боядисано в цветовете на коронала, сияеше в яркозелено, със златисти ивици по края.

В този ранен час от двете страни на пътя вече се бяха строили зяпачите и нямаше никакви празни пространства, ала тълпата бързо

отвори свободно място, когато се появиха скандарите жонгльори и Залзан Кавол показва снопчето билети. Населението на Маджипур обикновено беше вежливо, внимателно и сговорчиво. Пък и малцина бяха склонни да спорят за предимство с шестима яки скандари.

И зачакаха. Утрото беше топло и бързо ставаше горещо, и Валънтайн нямаше какво да прави, освен да стои и да чака, вторачен в пустото шосе, в натруфената черна излъскана каменна зидария на Арката на сънищата, Карабела — прилепена до лявата му страна, а Шанамир — до дясната. Тази сутрин времето течеше безкрайно бавно. Темите за разговор бързо се изчерпиха. За момент вниманието на Валънтайн бе привлечено от една поразителна фраза, доловена от полугласния разговор сред редиците зад него:

— ... не мога да проумея защо е цялата тази олелия. Аз му нямам нито капчица доверие.

Валънтайн се заслуша по-внимателно. Двама от зрителите — гхайроги, ако се съдеше по плавния им изговор — говореха за новия коронал, и то съвсем не ласкателно.

— ... издава прекалено много наредби, ако питаш мен. Регламентира това, регламентира онова, бърка се тук, бърка се там. Излишно е!

— Иска да покаже, че си е на мястото — каза другият кротко.

— Не е нужно! Не е нужно! Всичко си вървеше добре при лорд Вориакс и при лорд Малибор преди него, без всички тия дребнави наредби. Намирисва на неувереност, ако питаш мен.

— Тихо! Точно днес не бива да се говори така.

— Ако питаш мен, тоя хлапак още не е уверен, че е наистина коронал, затуй се старае толкова всички да го забележим. Ако питаш мен.

— Не съм те питал. — Тонът беше неспокоен.

— И още нещо. Изведнъж навред тук забъкаха тия имперски проктори. Какво прави той? Създава своя световна полиция? За да шпионират за коронала? За какво? Какво има наум?

— Ако има наум нещо, най-напред тебе ще приберат. Ще млъкнеш ли най-после?

— Ама аз не мисля нищо лошо — отвърна първият гхайрог. — Гледай, нося звездното знаме като всички други! Верен поданик ли съм, или не съм? Само че не ми харесва както вървят нещата. Всеки

гражданин има право да се тревожи за състоянието на кралството, нали? Ако работите не вървят по вкуса ни, трябва да си кажем мнението. Такава ни е традицията, нали? Ако допуснем сега малки злоупотреби, кой знае какво ще върши той след пет години!

Интересно, помисли Валънтайн. Въпреки всички тия възторжени викове и ръкомахания новият коронал не се радваше на всеобща любов и възхищение. Колцина ли от тия, другите, питаше се той, напомнимат ентусиазма си просто от страх или от себичен интерес?

Гхайрогите млъкнаха. Валънтайн се заслушваше в други разговори, но не чу нищо интересно. Времето пак се заточи бавно. Той насочи вниманието си към Арката и я разглежда дълго, докато запомни чертите ѝ, изваяните образи на древни маджипурски властници, герои на тъмното минало, генерали от ранните войни с метаморфите, коронали, живели още преди легендарния лорд Стиамот, древни понтифeksi, Господарки, раздаващи милостиви благословии. Арката, каза Шанамир, е най-старото нещо, оцеляло в Пидруид, а и най-святото — отпреди девет хиляди години; тя беше издялана от блокове чер велатинтуйски мрамор, неуязвим за атмосферните влияния. Минеш ли през нея, осигуряваш си закрилата на Господарката и цял месец хубави сънища.

Утрото се оживяваше от мълвата за придвижването на коронала през Пидруид. Короналът, казваха, напуснал Златния площад; влязъл през Фолкинкипската порта; спрял се да раздава с две шепи петкронови монети в градските квартали, населени главно от вруни и хджорти; спрял се да утеши едно разплакано дете; спрял се да се помоли пред мощите на покойния си брат лорд Вориакс; намерил зноя непоносим и почивал няколко часа на пладне; направил това, направил онова, направил нещо друго. Короналът, короналът, все короналът! Цялото внимание през тоя ден беше насочено към коронала. Що за живот е това, мислеше си Валънтайн: постоянно да правиш такива тържествени обиколки, да се показваш непрекъснато на паради ту в един, ту в друг град, да се усмихваш, да махаш с ръка, да хвърляш монети, да участваш в безкрайно пищно зрелище, да демонстрираш чрез физическия образ на един човек възплъщението на правителствената власт; да приемаш всички тези почести, този шумен всенароден възторг и все пак да съумяваш някак да задържиш юздите на управлението. Но дали имаше юзди за държане? Този държавен

строй беше толкова отколешен, че вероятно си вървеше сам. Понтифекс, стар и по традиция усамотен, скрит в тайнствен лабиринт някъде в Централен Алханроел, издаващ наредби, с които се управлява светът, а неговият наследник и осиновен син короналът олицетворява изключителната власт, той е като министър-председател, ръководи от висотата на замъка Върхни, освен когато е зает с церемониални шествия като сегашното — и нима някой от тях беше нужен другояче освен като символ на върховната власт? Това беше един мирен, слънчев, весел свят — така мислеше Валънтайн, макар че несъмнено имаше някаква тъмна страна, скрита някъде, иначе защо щеше да се яви Крал на сънищата, за да оспори властта на светата Господарка? Тези управници, тази непрекъсната пищност, това прахосничество и тази олелия — не, разсъждаваше Валънтайн, то няма смисъл, то е отживелица от някаква далечна епоха, когато може би всичко туй е било необходимо. А какво имаше смисъл сега? Да живееш всеки ден, да дишаш приятен въздух, да ядеш и да пиеш, да спиш добре. Останалото беше глупост.

— Короналът иде! — извика някой.

Десет пъти през последния час викът се бе надигал така и никакъв коронал не се бе показвал. Ала сега, малко преди пладне, изглеждаше, че той наистина се приближава.

Предшестваше го гръмко „ура“: далечен рев, като грохот на море, който се разпростираше като разливаща се вълна по пътя на шествието. Когато се засили, глашатаи на буйни ездитни животни се появиха на главния път, препускайки почти в галоп, и от време на време успяваха да надуют тръбите си с устни, които след толкова време сигурно бяха изприщени и уморени. След тях, качени на един флотер, който ги носеше бързо по пътя, няколкостотин души от личната охрана на коронала в зеленозлатната звездна униформа, грижливо подбрана група, жени и мъже, човеци и други, цветът на Маджипур, стояха мирно в колата си, както се струваше на Валънтайн, с много важен и малко глупав вид.

И ето че се зададе колесницата на самия коронал.

Тя също беше поставена върху флотер, носеше се на няколко стъпки над земята и се движеше бързо напред като призрачна. Украсена пищно с лъскава тъкан и дебели бели квадрати, ушити вероятно от кожи на редки животни, тя имаше подобаващо

величествен и разкошен вид. На нея се возеха половин дузина от висшите сановници на град Пидруид и околната провинция, всички пременени в празнични одежди, кметове, херцози и тем подобни, а сред тях, качил се на издигната платформа от някакво лъскаво червено дърво, протегнал благосклонно ръце към зрителите от двете страни на пътя, стоеше лорд Валънтайн, короналът, вторият по знатност от властниците на Маджипур и — тъй като осиновилият го имперски баща, понтифексът, живееше уединено и никога не го виждаха простосмъртни — може би най-истинското олицетворение на властта, което можеше да се види в този свят.

— Валънтайн! — надигнаха се виковете. — Валънтайн! Лорд Валънтайн!

Валънтайн изучаваше кралския си съименник така внимателно, както по-рано бе разглеждал надписите по древната черна Арка на сънищата. Този коронал беше внушителна фигура, човек над среден ръст, силен на вид, с мощни рамене и дълги яки ръце. Кожата му беше доста мургава, с цвят на маслина, косата му — черна и подстригана така, че падаше точно под ушите му, черната му брада — като къса гъста ресна по долната част на челюстта.

Залят от врявата на овациите, лорд Валънтайн се обръщаше грациозно ту на една, ту на друга страна, за да ги приеме, навеждайки леко тялото си и протягайки ръце във въздуха. Флотерът мина бързо покрай мястото, където стояха Валънтайн и жонгльорите, и през този кратък момент на близост короналът се обърна към тях, така че за един напрегнат миг Валънтайн и лорд Валънтайн впиха очи един в друг. Като че между тях стана контакт, една искра прескочи разстоянието. Усмивката на коронала беше сияйна, в ярките му черни очи се таеше някакъв ослепителен блясък, в самите му тържествени одежди сякаш имаше живот, сила и воля и Валънтайн стоеше като закован, пленен от магията на имперската мощ. За миг той разбра благоговението на Шанамир, благоговението на всички тия хора, когато сред тях се намира техният върховен господар. Вярно, лорд Валънтайн беше обикновен човек, налагаше се и той да изпразва пикочния си мехур и да пълни търбуха си, спеше нощем и като всички простосмъртни се прозяваше, когато ставаше сутрин, цапал е пелените си като бебе, а когато остарееше, щеше да дреме и лигите му да текат и все пак, и все пак се движеше във висши кръгове, обитаваше замъка Връхни, беше

живият син на Господарката на Острова на съня, осиновен от понтифекса Тиеверас подобно на брат си преди това, покойния Вориакс, бе прекарал по-голямата част от живота си близо до източниците на властта, бе му възложено да управлява целия този огромен свят и многочисленото му население, а такова съществуване, мислеше си Валънтайн, променя човека, отчуждава го, придава му ореол и обособеност. И докато колесницата на коронала се носеше покрай него, Валънтайн виждаше този ореол и се прекланяше пред него.

А когато колесницата отмина, този миг също отмина, и лорд Валънтайн вече се отдръпваше в далечината и все се усмихваше, все протягаше ръце, все кимаше грациозно, все стрелкаше с бляскавите си очи ту един, ту друг гражданин, ала Валънтайн вече не се чувстваше пред наличието на изящество и мощ. Вместо това се чувстваше някак омърсен и измамен, без сам да знае защо.

— Елате бързо — изръмжа Залзан Кавол. — Трябва да се доберем до стадиона.

Това беше много лесно. Всички в Пидруид, като се изключат прикованите на легло и затворниците, се бяха наредили по пътя на шествието. Страничните улици пустееха. За петнайсет минути жонгльорите се озоваха на брега, за още десет се приближиха до огромния крайбрежен стадион. Тук вече бе започнала да се събира навалица. Хиляди хора бяха задръстили пристаните точно пред стадиона, за да видят повторно коронала, когато пристигне.

Скандарите образуваха клин и се врязаха брутално в тази тълпа, следвани от Валънтайн, Слийт, Карабела и Шанамир. Изпълнителите имаха нареждане да се явят на сборното място зад стадиона, голямо открито пространство до самия бряг, и там вече цареше нещо като лудост — стотици костюмирани артисти се блъскаха за места. Тук имаше исполински гладиатори от Куил, в сравнение с които дори скандарите изглеждаха хилави, и групи акробати, които се катереха нетърпеливо един на друг по раменете си, и една съвсем гола балетна труппа, и три оркестъра с причудливи чуждоземни инструменти, които свиреха в странен дисонанс, и дресъри на животни, дърпащи въжета, за които бяха вързани превозвани от флотери зверове с невероятна големина и свирепост, и всевъзможни чудаци — мъж с тегло хиляда фунта, жена, висока единайсет фута и тънка като прът от чер бамбук,

врун с две глави, лиимани — три близнака, съединени с връв от противна синьосивкава плът, която минаваше от кръст на кръст, един с лице като брадва, а долната част на тялото му — като колело, и още толкова много неща, че главата на Валънтайн се замая от гледките, звуците и миризмите на това сборище от чудесии.

Почти обезумели чиновници с общински шарфове се мъчеха да подредят тези изпълнители в стройна процесия. Известен ред в шествието действително съществуваше; Залзан Кавол изкряска на един чиновник името си и получи номер, който показваше мястото на трупата му в строя. Но после трябваше сами да намерят съседите си в строя, а това не беше толкова лесно, защото всеки на сборното място беше в непрекъснато движение, а да намериш номера си значеше все едно да се мъчиш да закачиш етикети на морските вълни.

Най-после жонгльорите намериха мястото си, доста назад в множеството, притиснати между група акробати и един от оркестрите. След това вече не можеха да мърдат и пак си стояха на място с часове. Докато чакаха, на изпълнителите бе поднесено ядене и пиене: сервитьори обикаляха между тях, разнасяйки безплатно шишчета и чаши със зелено и златисто вино. Ала въздухът беше топъл и задушен и на Валънтайн му прилошаваше от миризмата на толкова много струпани едно до друго тела от толкова много раси и с толкова различни метаболизми. „След един час — мислеше си той — аз ще жонглирам пред короната.“ Колко странно звучи това! Той усещаше Карабела близо до себе си, жива, весела, винаги усмихната, с неизчерпаема енергия. „Дано Божественият не пожелае това да се повтори“ — прошепна тя.

Най-после някъде отдалеч, близо до вратата на стадиона, се усети известно раздвижване, сякаш бе отворен някакъв спирателен кран, и въртопът изсипваше първите изпълнители от сборното място. Валънтайн се изправи на пръсти, но нямаше ясна представа какво става. Мина почти един час, преди в техния край на сборището да се почувства някакво раздвижване. После шествието се понесе равномерно напред.

От вътрешността на стадиона долитаха разни звуци: музика, крясък на зверове, смях, ръкопляскания. Оркестърът, който вървеше пред трупата на Залзан Кавол, сега беше готов да влезе — двайсет музиканти от три нечовешки раси, носещи непознати на Валънтайн

чудновати инструменти, спираловидни лъскави медни тръби, странни криви барабани, малки петцевни флейти и други подобни, всичко извънредно фино, ала когато засвириха и замаршируваха, шумът, който вдигнаха, никак не беше фин. Последният от музикантите изчезна през голямата двойна врата на стадиона и един досаден майордом излезе важно напред, за да препречи пътя на жонгльорите.

— Залзан Кавол и трупата му — обяви майордомът.

— Тук сме — отзова се Залзан Кавол.

— Ще чакате сигнала. Тогава ще влезете и ще вървите в процесията след тези музиканти, като обикаляте стадиона отляво надясно. Не започвайте изпълнението си, докато не отминете голямото зелено знаме с емблемата на короната. Когато стигнете до шатрата на короната, спрете се, направете реверанс и се задръжте на мястото си шейсет секунди, през които ще изпълните номерата си, преди да продължите по-нататък. Когато стигнете до другата врата, напуснете веднага арената. Възнаграждението си ще получите на излизане. Ясно ли е всичко?

— Напълно — каза Залзан Кавол.

Скандарът се обърна към трупата си. До този момент той беше рязък и груб, ала внезапно показва друга страна, защото протегна три от ръцете си към своите братя, стисна ръцете им и на суровото му лице се появи нещо, което приличаше почти на нежна усмивка. След това скандарът прегърна Слийт, после Карабела и най-сетне дръпна Валънтайн към себе си и изрече меко, доколкото един скандар можеше да говори меко:

— Ти се научи бързо и личи, че ще станеш майстор. Ти беше само едно удобство за нас, но сега се радвам, че си с нас.

— Благодаря ви — произнесе Валънтайн тържествено.

— Жонгльори! — ревна майордомът.

— Не всеки ден жонглираме за маджипурски властник — каза Залзан Кавол. — Нека това бъде най-хубавото ни представление.

Той махна с ръка и трупата мина през огромната двойна врата.

Слийт и Карабела крачеха начело, жонглирайки с пет ножа, които си подхвърляха в отсечена, постоянноменяща се последователност; после, на известно разстояние, вървеше сам Валънтайн, жонглирайки с трите си бухалки в напрегната съсредоточеност, с която искаше да прикрие простотата на номера си; а зад него бяха шестимата братя

скандари, които използваха до максимум двайсет и четирите си ръце, за да наситят въздуха с нелепа смесица от летящи предмети. Шанамир, един вид като оръженосец, крачеше най-отзад, той не изпълняваше нищо, служеше само за човешки препинателен знак.

Карабела кипеше от неизчерпаема енергия: тя скачаше високо потраквайки с токовете, пляскаше с ръце и все пак не пропускаше нито един такт, а до нея Слийт бърз като камшик, стегнат, динамичен, се проявяваше като истински извор на енергия, ловейки ножове във въздуха и връщайки ги обратно на партньорката си. Дори мрачният, сдържан Слийт си позволяваше по някое бързо, невероятно премятане презглава, докато мекият въздух на Маджипур поради слабото притегляне задържаше ножовете във въздуха за необходимата част от секундата.

Те обикаляха стадиона, следвайки такта на пронизителното писукане, свиркане и думкане на оркестъра пред тях. Огромната тълпа, вече преситена на новост след новост, почти не реагираше, но това нямаше значение: жонгльорите съсредоточаваха вниманието си върху своето изкуство, а не върху потните лица, които едва се различаваха по далечните пейки.

Вчера Валънтайн бе измислил и упражнил сам една оригинална добавка към обичайния си номер. Другите не знаеха нищо за нея, защото в такива неща имаше рискове за всеки новак, а изпълнението пред кралска особа едва ли беше най-подходящото място за риск — макар че, мислеше си той, изпълнението пред кралска особа все пак е най-подходящото място човек да се разгърне най-цялостно.

И така, той сграбчи две от бухалките в дясната си ръка и ги подхвърли високо, и в този миг чу как Залзан Кавол изръмжа изненадано: „Охо!“, но нямаше време да мисли върху това, защото двете бухалки се спущаха и Валънтайн запрати тази в лявата си ръка помежду им и тя изхвърча нагоре, превъртайки се два пъти. Улови ловко по една от падащите бухалки във всяка ръка, запокити нагоре тази в дясната си ръка, улови тази, която се бе превъртяла два пъти, докато тя падаше, и пристъпи спокойно и с голямо облекчение към обичайната си каскада с бухалки, без да поглежда нито надясно, нито наляво, докато крачеше след Карабела и Слийт по периметъра на гигантския стадион.

Оркестри, акробати, танцьори, дресьори на животни, жонгльори пред него и зад него, хиляди безизразни лица по пейките, украсени с ленти аркади за големци — Валънтайн виждаше всичко това само подсъзнателно. Хвърляне, хвърляне, хвърляне и улавяне, хвърляне и улавяне, хвърляне и улавяне, и тъй нататък, и тъй нататък, докато с крайчеца на окото си не съзря бляскавите зеленозлатни драперии от двете страни на кралската шатра. Обърна се с лице към коронала. Моментът беше труден, защото сега трябваше да раздвоява вниманието си: поддържайки полета на бухалките, той търсеше самия лорд Валънтайн и го намери в средата на наклонената шатра. Валънтайн се молеше за ново взаимно преливане на енергия, за нов бърз проблясък на контакт с изгарящите очи на коронала. Той хвърляше автоматично, точно, всяка бухалка се издигаше на определената височина и като описваше дъга, падаше между палеца и останалите му пръсти, и същевременно търсеше лицето на коронала, но уви, този път не се получи преливане на енергия, защото монархът беше разсеян, изобщо не забелязваше жонгльора, а се бе вторачил отегчено през цялата ширина на стадиона в някакво друго зрелище, може би в някакъв номер на животно, изпълняван със зъби и нокти, или в балерините с голи задници, а може би изобщо в нищо. Но Валънтайн упорстваше, изброи всичките шейсет секунди на тази своя проява на уважение и към края на определената минута му се стори като че короналът наистина погледна към него за част от секундата, но не повече.

След това Валънтайн закричи по-нататък. Карабела и Слийт вече се приближаваха до изхода. Валънтайн се завъртя полукръгом на място и се усмихна гордо на скандарите, които маршируваха напред под мятащ се насам-натам свод от брадви, пламтящи факли, сърпове, чукове и парчета плодове, добавяйки предмет след предмет към множеството неща, които подхвърляха във въздуха. Валънтайн им пожонглира малко, преди да продължи самотната си обиколка из стадиона.

И напред, и навън през отсрещната врата. И улови бухалките си, и ги задържа, докато преминаваше във външния свят. А когато не беше вече пред коронала, отново почувства разочарование, умора, празнота, сякаш лорд Валънтайн всъщност не излъчваше енергия, а само я изсмукваше от другите, създавайки илюзия за бляскав, искрящ ореол,

и когато човек се отдалечеше от него, изпитваше само чувството, че е загубил нещо. Всъщност представлението бе завършило; славният момент на Валънтайн бе дошъл и отминал и явно никой не бе го забелязал.

С изключение на Залзан Кавол, който изглеждаше кисел и раздразнителен.

— Кой те научи да хвърляш по две бухалки? — запита той веднага щом мина през портата.

— Никой — отвърна Валънтайн. — Сам си го измислих.

— Ами ако беше изпуснал бухалките си там?

— Изпуснах ли ги?

— Тъкмо там не беше място за щуротии — промърмори скандарът. Сетне поомекна. — Но признавам, че се държа добре. — От втори майордом получи кесия монети и взе да ги пуска една по една в двете си външни ръце, броейки ги бързо. Повечето прибра в джоба си, ала подхвърли по една на всеки от братята си и по една на Слийт и Карабела, а после, като помисли малко, по-дребни монети — на Валънтайн и Шанамир.

Валънтайн забеляза, че той и Шанамир бяха получили по половин крона, а другите — по цяла крона. Но това не беше важно: парите нямаха реално значение, докато в кесията му подрънкваха няколко крони. Възнаграждението, макар и малко, беше неочаквано. Той с радост щеше да го похарчи още тази вечер за силно вино и пикантна риба.

Дългият следобед бе почти завършил. Вдигащата се от морето мъгла носеше преждевременен мрак над Пидруид. На стадиона още кънтеше циркаджийската олелия. Горкият коронал, мислеше си Валънтайн, ще седи там до късна нощ!

Карабела го дръпна за китката.

— А сега ела — прошепна тя настойчиво. — Работата ни е свършена! Наш ред е да празнуваме!

Тя се мушна в навалищата, и след моментно объркване Валънтайн я последва. Докато тичаше, трите бухалки, вързани с връв за кръста му, го удряха по бедрата така, че го заболяваше. Помисли, че я е загубил, но не, вече я виждаше, тя се движеше с висок, скоклив разкряч, махаше с ръка и му се усмихваше дяволито. Валънтайн я настигна на големите стъпала, които се спущаха към залива. В близкото пристанище бяха довлечени шлепове със скупчени на тях в някакъв сложен порядък тънки пънове за клада и макар че все още не беше нощ, някои от тях бяха запалени с факли и горяха с хладен зеленикав блясък, почти без да димят.

През деня целият град бе превърнат в арена. Карнавални сергии бяха изникнали като гъби след летен дъжд; веселяци в чудновати костюми крачеха важно по кейовете; навсякъде имаше музика, смях, трескава възбуда. Когато мракът се сгъсти, лумнаха нови огньове и заливът се превърна в море от цветни светлини; а от изток избухна някаква пиротехническа демонстрация, ракета с пронизителен блясък се издигна до една точка високо във въздуха и се пръсна, сипейки ослепителни струи към покривите на най-високите пидруидски сгради.

Карабела бе обзета от някаква полуда и тази полуда се предаваше и на Валънтайн. Уловени за ръце, те тичаха без посока през града, от палатка на палатка, играеха и пръскаха монети като камъчета. В много от палатките имаше игри за сръчност — да събориш кукли с топки или да прекатуриш някаква грижливо уравновесена конструкция. Карабела с жонгльорските си очи и ръце печелеше почти на всичко, което опиташе; Валънтайн, макар и не толкова сръчен, също получи полагаемите му се трофеи. В някои палатки наградите бяха чаши вино или мръвки месо, в други — глупави препарирани животни или знаменца с емблемата на коронала, и те се отказваха от тия неща. Но изяждаха месото, изпиваха виното и с напредването на нощта все повече поруменяваха и буйстваха.

— Тук! — извика Карабела и се присъединиха към един танц на вруни, гхайроги и пияни хджорти, кръгов танц с лудешки подскоци, в

който, изглежда, нямаше никакви правила. Дълги минути рипаха с чуждоземците. Когато един хджорт със загрубяло като подметка лице прегърна Карабела, тя също го прегърна, стискайки го толкова силно, че малките ѝ здрави пръсти се забиха дълбоко в подпухналата му кожа, а когато една жена гхайрог, която бе само змиеподобни кичури и безброй полюляващи се гърди, се притисна до Валънтайн, той прие целувката ѝ и я върна с по-голям плам, отколкото би очаквал от себе си.

А после продължиха нататък, влязоха в един открит театър, където недодялани кукли играеха някаква драма с отривисти стилизирани движения, след това — на една арена, където срещу няколко тегла гледаха морски дракони, които плуваха в заплашителни кръгове из лъскав изкуствен водоем, а оттам — в една градина с движещи се растения от южния бряг на Алханроел — въжеподобни създания с пипала и високи трептящи гъвкави стъбла с изумителни очи близо до върха. „Ще ги храним след половин час“ — подвиква пазачът, ала Карабела не искаше да чака и следвана от Валънтайн, се запромъква през сгъстяващия се мрак.

Отново избухнаха фойерверки, сега неизмеримо по-ефектни на нощния фон. Имаше тройна звездна емблема, след която се появи образът на лорд Валънтайн, изпълващ половината небе, после ослепителен фойерверк в зелено, червено и синьо, който придоби формата на Лабиринта и отстъпи място на навъсеното лице на стария понтифекс Тиеверас, а след малко, когато цветовете се пръснаха, нов взрив изхвърли в небесата огнен сноп, от който се образуваха любимите черти на великата кралица майка, Господарката на Острова на съня, усмихваща се любвеобилно над Пидруид. Като я видя, Валънтайн се развълнува толкова силно, че беше готов да падне на колене и да се разплаче — загадъчен и озадачаващ отклик. Но в навалищата нямаше място за такова нещо. Един миг той стоя разтреперан. Господарката се стопи в мрака. Валънтайн плъзна ръката си до ръката на Карабела и я стисна силно:

— Нуждая се от още вино — прошепна той.

— Почакай. Има още един фойерверк.

Така и беше. Още една ракета, още един взрив на цветове, този път разпокъсан и чудат за окото — жълти и червени краски, а от тях се образува друго лице, с масивна челюст и навъсени очи, лицето на

четвъртия от властниците на Маджипур, тази най-мрачна и най-загадъчна фигура от йерархията — Краля на сънищата, Симонан Барджазид. Тълпата се смълча, защото Кралят на сънищата не беше приятел никому, макар че всички признаваха властта му, за да не им донесе нещастие и страшно наказание.

После отидоха да пият вино. Ръката на Валънтайн трепереше и той обърна бързо две чаши, докато Карабела го гледаше някак загрижено. Пръстите ѝ си играеха с едрите кости на китката му, но не задаваше никакви въпроси. А своето вино остави недокоснато.

Следващата врата, която се отвори пред тях през време на празненството, беше на музей за восъчни фигури, оформен като миниатюрен Лабиринт, така че когато влязоха вътре, не можеха да се върнат назад и дадоха на восъчния пазач монети от по три тегла, за да продължат по-нататък. От мрака изплуваха герои на кралството, изкусна имитация, които се движеха, дори говореха на архаични диалекти. Висок воин се обявяваше за лорд Стиамот, покорител на метаморфите, а това беше легендарната Господарка Тиин, неговата майка, жената-воин, която лично ръководеше отбраната на Острова на съня, когато го обсаждаха аборигени. До тях се приближи един, който твърдеше, че е Дворн, първият понтифекс, фигура почти толкова отдалечена във времето от епохата на Стиамот, колкото Стиамот беше отдалечен от настоящето, а близо до него беше Динитак Барджазид, първият Крал на сънищата, личност далеч не толкова древна. Карабела и Валънтайн навлизаха все по-навътре и по-навътре в Лабиринта, срещайки цяла плеяда мъртви властници, умно подбрана сбирка от понтифекси, господарки и коронали, великите управници Конфалюм, Престимион и Декерет, и понтифекса Ариок с необичайна слава, и накрая над изхода се извисяваше изображение на червендалест мъж в опънати черни одежди, може би четиридесетгодишен, чернокос, тъмноок и усмихнат, който нямаше нужда да бъде представян, защото това беше Вориакс, покойният коронал, брат на лорд Валънтайн, загинал в разцвета на царуването си преди две години при някаква нелепа ловна злополука, след като бе държал властта само осем години. Изображението се поклони, протегна ръцете си напред и възкликна: „Оплаквайте ме, братя и сестри, защото аз бях върховният властник, но погинах преждевременно и падението ми беше още по-

голямо поради това, че паднах от толкова голяма висота. Аз бях лорд Вориакс и размишлявайте дълго над участието ми.“

Карабела потръпна.

— Тъжно място и тъжен край. Да се махаме оттук!

И пак го поведе стремително през района на празненствата, през игрални зали, безистени и ярко осветени павилиони, покрай маси за ядене и заведения за удоволствия, без да се спре нито за миг, прехвъркваше като птица от място на място, докато накрая завиха зад един ъгъл и се озоваха в мрак, извън увеселителния район. Зад тях останаха дрезгавите звуци на заглъхваща веселба и отслабващото сияние на ослепителна светлина; движейки се напред, срещаша аромата на пищни цветя, мълчанието на дърветата. Бяха в градина, парк.

— Ела — прошепна Карабела, улавяйки го за ръката.

Излязоха на осветена от луната поляна, където дърветата се омотаваха над главата и образуваха плътно сплетена беседка. Ръката на Валънтайн се плъзна леко около стегнатата, тънка талия на Карабела. Меката топлина на деня лежеше като хваната в капан под тези гъсто преплетени дървета и от влажната почва се вдигаше каймачно сладкият аромат на огромни месести цветя, по-големи в диаметър от глава на скандар. Сякаш празненството и цялото му хаотично вълнение бяха на десет хиляди мили оттук.

— Тук ще останем — обяви Карабела.

С пресилено кавалерство — Валънтайн постла пелерината си, а Карабела го притегли на земята и се мушна леко и бързо в прегръдките му. Те лежаха усамотени между два високи гъсти храста със сивозеленикави съчковидни клони. Недалеч от тях течеше ручей, а отгоре проникваха само най-тънки лъчи светлинка.

На хълбока на Карабела беше вързана малка джобна арфа — фина изработка. Сега тя я отвърза, издрънка кратка мелодична прелюдия и запя със спокоен, чист глас:

*Красива като слънчев ден,
спокойна като звездна нощ
и сладка като краден плод
любимата ми е за мен.*

*Богатства няма на земята,
ни бисери в морето има,
ни в замък Връхни чисто злато,
като прекрасната любима.*

— Колко красиво е това — прошепна Валънтайн. — А и гласът ти... гласът ти е толкова хубав...

— А ти пееш ли? — запита тя.

— Хм... да, предполагам.

Карабела му подаде арфата.

— Хайде сега ми изпей нещо. Някоя от любимите си песни.

Той въртеше малкия инструмент в ръката си, объркан, и след малко каза:

— Аз не зная никакви песни.

— Никакви песни ли? Никакви песни? Хайде, не може да не знаеш някоя и друга!

— Изглежда, че всички са изхвъркнали от главата ми.

Карабела се усмихна и взе обратно арфата си.

— Тогава аз ще та науча на някои — рече тя. — Но, смятам, не точно сега.

— Не. Не сега.

Той докосна устните си до нейните. Тя замърка и се изкиска, и прегръдката ѝ стана по-силна. Когато очите му свикнаха с тъмнината, вече можеше да я вижда по-ясно — малко заострено личице, блестящи дяволити очи, лъскава разрошена черна коса. Ноздрите ѝ се издуваха от очакване. Валънтайн се отдръпна за миг от това, което щеше да се случи, обзет от смътен страх, че ще бъде подпечатан някакъв договор, но после отблъсна тези страхове. Беше празнична нощ и той я желаше, тя също го желаше. Ръцете на Валънтайн се плъзнаха по гърба ѝ, минаха напред, опипаха гърдния ѝ кош точно под кожата. Спомни си как изглеждаше, когато стоеше гола под чистачката: мускул и кост, кост и мускул, не много плът, с изключение на бедрата и задницата. Компактна топка енергия. След миг тя беше отново гола, и той също. Видя, че тя трепери, но не от студ, особено в такава благоуханна влажна нощ, в тази тайна беседка. Като че я обзе някаква особена напрегнатост, която го плашеше. Той милваше ръцете ѝ,

лицето ѝ, мускулестите ѝ рамене, малките кълба на гърдите ѝ с остри връхчета. Ръката му напипа гладката кожа от вътрешната страна на бедрата ѝ, тя изпусна рязко дъх и го притегли към себе си.

Телата им се движеха в спокойни ритми, сякаш бяха любовници от месеци и добре свикнали един с друг. Тънките ѝ силни крака обгърнаха кръста му и двамата се запреобръщаха и затъркаляха, докато стигнаха почти до брега на потока и усетиха хладните му пръски по запотената си кожа. Спряха се там, смеейки се, и се затъркаляха обратно. Този път се спряха до един от сивозеленикавите храсти. Карabela го дърпаше надолу, поемайки без трудност напора на тежестта му.

— Хайде! — извика тя и той я чуваше как съска и стене, а после пръстите ѝ се забиха дълбоко в плътта му и бесен спазъм разтърси тялото ѝ, и в същия миг той се отдаде всецяло на силите, които го обладаваха.

След това лежеше задъхан и полузамаян в прегръдките ѝ, заслушан в туптенето на собственото си сърце.

— Ще преспим тук — прошепна тя. — Никой няма да ни безпокои тази нощ.

Тя галеше челото му, отмахваше меката жълта коса от очите му, пригладваше я на място. Целуна го леко по върха на носа. Беше непринудена, игрива като коте: скритата ѝ еротична напрегнатост бе изчезнала, изгоряла в пламъците на страстта. Но той се чувстваше разтърсен, зашеметен, смутен. Вярно, че бе изпитал внезапен силен екстаз. Но в този момент на екстаз бе почувствал, че надзърта през ослепително осветени врати в някакъв тайнствен свят без цвят, форма и материя и се залюлява опасно на ръба на неизвестното, преди да се върне обратно в света на тази действителност.

Не можеше да говори. Каквото и да кажеше, му се струваше неуместно. Не бе очаквал от любовния акт да получи такова объркване. Карabela явно усещаше безпокойството му, защото не казваше нищо, само го държеше, поклащайки го леко, придръпна главата му до гърдите си, запя му тихо.

В топлата нощ той постепенно се унесе в сън.

Когато настъпиха съновиденията, те бяха сурови и страшни.

Валънтайн се пренесе отново на оная мрачна, позната пурпурна равнина. Същите насмешливи лица му се хилеха злобно от пурпурното

небе, но този път той не беше сам. Пред него се мержелееше някаква фигура с тъмно лице и тромав, потискащ вид и Валънтайн разбра, че това е брат му, макар че под пронизващия, изгарящ блясък на кехлибареното слънце не можеше да различи ясно чертите на другия. И този сън ставаше на фона на тъжна музика, тихите, остри звуци на мисловната музика, които показваха, че това е опасен сън, сън-заплаха, сън на смъртта.

Двамата мъже бяха вкопчени в жесток двубой и само единият щеше да оцелее от двубоя.

„Братко! — извика Валънтайн потресен и ужасен. — Недей!“ Той се движеше, извиваше се, изплува на повърхността на съня и се задържа там за миг. Но това беше непосилно за него. Човек не бягаше от сънищата, не ги отхвърляше, колкото и страшни да бяха те. Човек навлизаше изцяло в тях и приемаше това, което му подсказваха; бореше се с немислимото в сънищата, а ако го избегнеше, то сблъсъкът с него ставаше неизбежен и той неминуемо щеше да бъде победен в живота наяве.

Валънтайн отново се устреми бавно надолу, мина границата между будното състояние и съня и усети как край него пак се прокрадва злият дух на неговия враг, брат му.

Те бяха въоръжени със саби, ала борбата беше неравна, защото оръжието на Валънтайн беше тънка рапира, а на брат му — дебела сабя. Със сръчност и ловкост Валънтайн се мъчеше отчаяно да пробие с рапирата си отбраната на своя брат. Но това беше невъзможно. С бавни, тежки удари другият го парираше непрекъснато, отблъсваше настрана тънкото острие на Валънтайн и го изтласкваше неумолимо назад по неравния, изровен терен.

Над главите им кръжаха лешояди. От небето долиташе съскащата песен на смъртта. Скоро щеше да се пролее кръв и един живот щеше да се върне при Извора.

Крачка по крачка Валънтайн отстъпваше, знаейки, че точно зад него зее клисура и по-нататъшното отстъпление скоро щеше да стане невъзможно. Ръката го болеше, очите му туптяха от умора, в устата си имаше стържещ вкус на пясък, последните му сили се изчерпваха. Назад... назад...

„Братко! — извика той страдалчески. — В името на Божествения...“

Молбата му предизвика рязък смях и жлъчна ругатня. Сабята се стовари с мощен замах. Валънтайн се стрелна напред с рапирата си и бе разтърсен от ужасна тръпка, която вцепени тялото му, когато метал звънна о метал и леката му сабя се пречупи почти до дръжката. В същия миг се препъна в един сух, ожулен от пясъка пън и се строполи тежко на земята, падайки в гъсталак от бодливи виещи се стъбла. Огромният човек със сабята се надвеси над него, закри слънцето, запълни небето. Песента на смъртта придоби убийствена, пронизителна сила на тембъра; лешоядите плеснаха с криле и се устремиха надолу.

Спящият Валънтайн стенеше и трепереше. Той се обърна пак, притисна се плътно о Карабела, попи топлина от нея, докато го обгръщаше страшният студ на съня на смъртта. Беше толкова лесно да се събуди сега, да избяга от ужаса и жестокостта на тези видения, да заплува към безопасно място по бреговете на съзнанието. Но не. Със свирепост примирение се хвърли отново в кошмара. Исполинската фигура се смееше. Сабята се вдигна високо. Светът се люлееше и се разпадаше под поваленото му тяло. Той обрече душата си на Господарката и зачака да се стовари ударът.

Ала ударът на сабята беше непохватен и слаб и с глупав тъп звук сабята на брат му се заби дълбоко в пясъка, и съдържанието и насоката на съня се измениха, защото Валънтайн не чуваше вече виещото съскане на песента на смъртта и сега виждаше, че във всичко е настъпил обрат, усещаше вливащи се в него потоци от нова и неочаквана енергия. Скочи на крака. Брат му дърпаше сабята, ругаеше, мъчеше се да я измъкне от земята, и Валънтайн я счупи с презрителен ритник.

Сграбчи другия с голи ръце.

Сега Валънтайн диктуваше двубоя, а треперещият му брат отстъпваше под градушката от удари, прегъваше колене, докато Валънтайн го налагаше, ръмжеше като ранена мечка, клатеше окървавената си глава насам-натам, приемаше ударите и не оказваше никаква съпротива, само шепнеше: „Братко... братко...“, когато Валънтайн го повали на пясъка.

Той лежеше неподвижно, а Валънтайн стоеше като победител над него.

Дано да е утро, молеше се Валънтайн и се отскубна от съня си.

Беше още тъмно. Той замига, сложи ръце на хълбоците си и потрепери. Страшни, безумни видения, разпокъсани, но силни, плуваха из помътеното му съзнание.

Карабела го гледаше замислено.

— Добре ли си? — попита тя.

— Сънувах.

— Ти извика три пъти. Мислех, че ще се събудиш. Страшен ли беше сънят?

— Да.

— А сега?

— Объркан съм. Смутен.

— Разкажи ми какво сънува.

Това беше интимна молба. Но нали бяха влюбени един в друг? Нали бяха слезли в света на съня заедно и дружно дирили в нощта?

— Присъни ми се, че се бия с брат си — заговори той пресипнало. — Че се дуелираме със саби сред гореща, гола пустиня, че той едва не ме уби, че в последния момент аз станах от земята и намерих нови сили и... и... и го пребих с юмруци.

Очите му святкаха като очи на звяр в тъмнината: Карабела го гледаше като някакъв дебнеш дрол с мънистени очи.

— Винаги ли имаш такива жестоки съновидения? — попита тя след известно време.

— Мисля, че не. Но...

— Какво?

— Не е само до насилието. Карабела, аз нямам брат!

Тя се засмя.

— Нима очакваш сънищата да съвпадат точно с действителността? Ех, Валънтайн, Валънтайн, къде си се учил? В сънищата има по-дълбока истина, отколкото в познатата ни действителност. Братът от твоят сън би могъл да бъде всеки или никой: Залзан Кавол, Слийт, баща ти, лорд Валънтайн, понтифексът Тиеверас, Шанамир, дори аз. Знаеш, че освен ако нямат конкретен смисъл, сънищата преиначават всичко.

— Да знам. Но какво значи това, Карабела? Да се дуелирам с брат... почти да бъда убит от него... а вместо това аз да го убия?

— Да не искаш да ти гадаят сънищата? — учуди се тя.

— Този сън не ми говори нищо, само е изпълнен със страх и тайнственост.

— Виждам, че много си се уплашил. Беше мокър от пот и извика няколко пъти. Но мъчителните сънища са най-показателните, Валънтайн. Разгадай го сам.

— Моят брат... аз нямам брат...

— Нали ти казах, това е без значение.

— Значи воювах със себе си? Не разбирам. Аз нямам врагове, Карабела.

— Баща ти — подсказа тя.

Той се замисли върху това. Баща му? Помъчи се да придаде някакво лице на призрачния човек със сабята, но намери само още по-голям мрак.

— Аз не го помня — каза Валънтайн.

— Да не би да е умрял, когато си бил малък?

— Мисля, че е така. — Валънтайн поклати главата си, която започваше да бучи. — Не помня. Виждам едър човек... брадата му е тъмна, очите му са тъмни...

— Как се казва? Кога е умрял?

Валънтайн пак поклати глава.

Карабела се наклони по-близо до него. Улови ръцете му и запита тихо:

— Валънтайн, къде си роден?

— На изток.

— Да, ти вече каза това. Но къде? В кой град, в коя провинция?

— Ни-моя? — изрече той неопределено.

— Питаш ли ме, или ми съобщаваш?

— Ни-моя — повтори той. — Голяма къща, градина, близо до завоя на реката. Да. Виждам там себе си. Плувам в реката. Ходя на лов в гората на херцога. Дали пък не сънувам това?

— Наистина дали не сънуваш?

— Струва ми се като... нещо, което съм чел. Прилича на история, която са ми разправяли.

— А името на майка ти?

Той понече да отговори, но когато отвори уста, оттам не излезе никакво име.

— И тя ли е умряла млада?

— Галиара — произнесе Валънтайн неуверено. — Точно така беше, Галиара.

— Хубаво име. Разкажи ми как изглеждаше тя.

— Тя... тя имаше... — Запъна се. — Златиста коса, като моята. Нежна, гладка кожа. Очите й... гласът й звучеше като... толкова е трудно, Карабела!

— Ти трепериш.

— Да.

— Ела. Тук. — Тя отново го притегли към себе си. Беше много по-дребна от него и все пак в момента изглеждаше много по-силна, и близостта й го успокои. Запита кротко: — Не си спомняш нищо, нали, Валънтайн?

— Не. Фактически нищо.

— Не знаеш къде си роден, нито отде си дошъл, нито как са изглеждали родителите ти, нито дори къде си бил миналия звездоден, така е, нали? Сънищата ти не могат да те насочат, понеже нямаш спомени, на които да се опреш, за да ги разтълкуваш. — Ръцете й заровиха по главата му; пръстите й опипваха нежно, но решително темето му.

— Какво правиш? — попита той.

— Проверявам дали не си пострадал. Както знаеш, един удар по главата може да лиши човека от памет.

— Има ли там нещо?

— Не. Не, нищо. Никакви белези. Никакви подутини. Но това не значи нищо. Може да се е случило преди един или два месеца. Ще проверя пак, когато слънцето изгрее.

— Приятно ми е да усещам докосването на ръцете ти, Карабела.

— А на мен ми е приятно да те докосвам — рече тя.

Валънтайн лежеше спокойно до нея. Думите, които си бяха разменили, точно сега го смуцаваха най-много. Разбираше, че други хора имат богати спомени от детството и юношеството си, знаят имената на родителите си и са сигурни за мястото, където са родени, а той нямаше нищо освен наслойка от неясни представи, тази мъгла от слаби, несигурни спомени, покриваща един празен кладенец, да, и знаеше, че там цари пустота, но бе решил да не надзърта в него. Сега Карабела го бе подтикнала да надзърне. Защо не беше като другите, питаше се той? Защо спомените му бяха лишени от вещественост?

Дали не бе получил някакъв удар по главата, както намекваше тя? Или просто съзнанието му беше помътено, липсваше му способността да задържа впечатленията от преживяното, с години бе скитал из просторите на Маджипур, заличавайки всяко вчера с настъпването на всеки нов ден?

Тази нощ и двамата не заспаха наново. Призори съвсем неочаквано започнаха пак да се любят, мълчаливо, някак устремно, целенасочено, съвсем различно от предишното игриво сношение; а после станаха, все така без да си кажат нито дума, изкъпаха се в прохладното поточе, облякоха се и тръгнаха през града към странноприемницата. Когато яркото око на слънцето се издигна високо над Пидруид, по улиците все още се клатушкаха гуляйджии с помътени очи.

По настояване на Карабела Валънтайн се довери на Слийт, и му разказа за съня си и за последвалия разговор. Дребният белокож жонгльор слушаше замислено, без нито за миг да го прекъсне, и погледът му ставаше все по-сериозен.

Когато Валънтайн свърши, той му рече:

— Трябва да потърсиш съвет от някой съногадател. Посланието е твърде знаменателно, за да бъде пренебрегнато.

— Значи мислиш, че е послание?

— Възможно е — отговори Слийт.

— От краля?

Слийт разпери ръце и се загледа във връхчетата на пръстите си.

— Би могло и да бъде. Ще трябва да чакаш и да внимаваш много. Кралят никога не праща обикновени послания.

— Но може да е и от Господарката — предположи Карабела. — Жестокостта на съня не бива да ни заблуждава. Господарката праща жестоки сънища, когато нуждата го изисква.

— А някои сънища — рече Слийт с усмивка — не идват нито от Господарката, нито от Краля, а от недрата на собственото ни замъглено съзнание. Кой може да каже сам? Валънтайн, срещни се със съногадател.

— Ще ми помогне ли съногадател да намеря спомените си?

— Да, съногадател или магьосник. Ако сънищата не могат да послужат като указание за миналото ти, нищо не ще ти помогне.

— Освен това — вметна Карабела — толкова силен сън не бива да остава неизследван. Трябва да се има предвид твоята отговорност. Ако един сън налага действие и ти решиш да не извършиш това действие... — Тя повдигна рамене. — Душата ти ще отговаря за това, и то скоро. Потърси си съногадател, Валънтайн.

— Аз пък се надявах — каза Валънтайн на Слийт, — че ти разбираш от тия неща.

— Аз съм жонгльор. Намери си гадател.

— Можеш ли да ми препоръчаш някого в Пидруид?

— Скоро ще напуснем Пидруид. Почакай да се отдалечим на няколко дена път от града. Дотогава ще имаш по-богати сънища, за да ги разкажеш на гадател.

— Питам се дали това е послание — рече Валънтайн. — И то от Краля? Та какво го интересува Краля на сънищата един скитник като мен? Според мен това едва ли е възможно. При двайсетте милиарда жители на Маджипур как би могъл Кралят да намери време да се занимава с други, освен с най-важните?

— В Сувраел — каза Слийт, — в двореца на Краля на сънищата, има големи машини, които следят целия този свят и всяка нощ пращат послания в главите на милиони хора. Кой знае как се подбират тези милиони? Когато сме деца, ни дават едно обяснение и зная, че в него има истина: поне веднъж, преди да си отидем от тоя свят, всеки от нас и всички до един ще усетим досега на Краля на сънищата до душата си. Зная, че това е ставало и с мен.

— С теб ли?

— Неведнъж — Слийт докосна провисналата си бяла корава коса. — Да не мислиш, че съм се родил беловлас? Една нощ, когато лежах на хамак в джунглите край Нарабал, тогава не бях жонгльор, Кралят се приближи до мен, докато спях, и вложи предписания в душата ми, и когато се събудих, косата ми беше ей така бяла. Бях на двайсет и три години.

— Предписания ли? — измънка Валънтайн. — Какви предписания?

— Предписания, които правят косата на човека от черна на бяла между смрачаване и зори — заяви Слийт. Очевидно той не желаше да каже нищо повече. Изправи се на крака и погледна утринното слънце, сякаш да провери докъде се е издигнало. — Смятам, че засега говорихме достатъчно, приятелю. Има на празненството още крони, които трябва да се спечелят. Искаш ли да научиш няколко нови номера, преди Залзан Кавол да ни е пратил на работа?

Валънтайн кимна в знак на съгласие. Слийт взе топки и бухалки; излязоха на двора.

— Гледай — каза Слийт и застана точно зад Карабела. Тя държеше две топки в дясната си ръка, той — една в лявата, и двамата се прегърнаха през кръста с другите си ръце. — Това е жонглиране с една ръка — рече Слийт. — Просто е дори за начинаещи, но изглежда

крайно сложно. — Карабела подхвърли; Слийт подхвърли и улови; те веднага влязоха в ритъма на размяната, като леко мятаха топките напред-назад — бяха едно цяло с четири крака, два мозъка и две жонглиращи ръце. „Наистина изглежда трудно“, помисли си Валънтайн. Слийт подвижна: — А сега ни подай бухалките!

Докато Валънтайн подхвърли всяка бухалка с бърз, рязък замах в дясната ръка на Карабела, тя разработи това в поредица — едно, две, три, докато най-после топки и бухалки захвърчаха от нея към Слийт и от Слийт към нея в зашеметяваща каскада. Валънтайн знаеше от собствените си опити колко трудно беше да се борава с толкова много предмета. Надяваше се, че след още няколко седмици пет топки щяха да бъдат във възможностите му; вероятно скоро щеше да може да работи и с четири бухалки; но да боравиш с по три едновременно и да координираш това полужонглиране беше подвиг, който го смайваше и възхищаваше. И както разбра с учудване, будеше у него и ревност, защото Слийт притискаше тялото си плътно о Карабела, образувайки с нея единен организъм, а само преди няколко часа тя бе лежала с Валънтайн до потока в пидруидския парк.

— Опитай — каза Слийт.

Той се дръпна настрана, а Карабела застана пред Валънтайн, ръка срещу ръка. Работеха само с три топки. Отначало Валънтайн се затрудняваше, когато преценяваше височината и силата на хвърлянията си, и понякога пращаше топката извън обсега на Карабела, но за десет минути му хвана цаката, а след петнайсет вече работеха заедно така гладко, като че от години бяха изпълнявали този номер. Слийт го насърчаваше с шумни ръкопляскания.

Появи се един от скандарите, не Залзан Кавол, а брат му Ерфон, който дори за скандар беше кисел и хладен.

— Готови ли сте? — запита той дрезгаво.

Този следобед трупата игра в частния парк на един от влиятелните пидруидски търговци, който устройваше увеселение за някакъв провинциален херцог. Карабела и Валънтайн изпълниха новия си номер — жонглиране с една ръка, скандарите извършиха нещо блестящо с чинии, кристални чаши и тигани, а като връх на всичко Слийт излезе да жонглира с вързани очи.

— Възможно ли е това? — попита Валънтайн смаян.

— Гледай! — каза Карабела.

Валънтайн гледаше, ала малцина други правеха като него, защото днес беше неделята след големите буйства на звездоден и второстепенните лордове, поръчали това представление, бяха уморена, преситена, полузаспала тайфа и номерата на наетите от тях музиканти, акробати и жонгльори им бяха омръзнали. Слийт пристъпи напред, държейки три бухалки, и зае твърда, уверена стойка, постоя за миг с кривната глава, сякаш слушаше вятъра, който вее между световите, а после, като затаи внезапно дъх, започна да хвърля.

Залзан Кавол загърмя:

— Двайсетгодишна практика, лордове и дами на Пидруид! За това е нужен най-остър слух! Той долавя триенето на бухалките във въздуха, докато летят от ръка в ръка!

Валънтайн се чудеше как е възможно дори с най-остър слух да доловиш нещо при глъчката на разговорите, звъна на чиниите и гръмогласните демонстративни оценки на Залзан Кавол, ала Слийт не направи нито една грешка. Личеше, че жонглирането е трудно дори за него: обикновено той работеше равномерно като машина, неуморно като тъкачен стан, но сега ръцете му се движеха с внезапни резки подскоци и залитания напред, хващаше бързо въртящата се почти извън обсега му бухалка и грабваше с отчаяна бързина другата, която бе паднала твърде надалеч. И все пак това жонглиране беше истинско чудо. Като че ли Слийт имаше в главата си някаква карта с разположението на всяка от движещите се бухалки и протягаше ръка натам, откъдето очакваше да падне бухалка, и я намираще точно там или някъде съвсем наблизо. Той изпълни десет, петнайсет, дваайсет размени с бухалките, а после прибра и трите до гърдите си, махна превръзката от очите си и направи нисък поклон. Тук-там изръкопляскаха. Слийт стоеше неподвижен. Карabela се приближи до него и го прегърна, Валънтайн го тупна силно по рамото и трупата напусна сцената.

В съблекалнята Слийт трепереше от напрежение, капки пот лъщяха по челото му. Той гълташе огнено вино без никаква задръжка, сякаш то беше нищо.

— Обърнаха ли внимание? — запита той Карabela. — Забелязаха ли поне?

— Някои — отвърна тя тихо.

Слийт се изхрачи.

— Свине! Блейви! Не могат дори да прекратят от единия до другия край на стаята, а си седят и бръщолевят, когато... когато един артист... когато...

Никога досега Валънтайн не бе виждал Слийт ядосан. Той заключи, че това сляпо жонглиране действа на нервите. Улови почервенелия Слийт за двете рамене и се наклони към него.

— Важното е — произнесе се убедено — проявата на умение, а не държането на публиката. Ти беше съвършен.

— Не съм — каза Слийт мрачно. — Синхронизацията...

— Ти беше съвършен — настояваше Валънтайн. — Владееше напълно положението. Беше великолепен. Има ли значение за теб какво говорят или вършат едни пияни търговци! За техните души или за своята си изучил това изкуство?

Слийт успя да се усмихне слабо.

— Сляпото жонглиране дълбае дълбоко в душата.

— Не искам да те виждам да страдаш така, приятелю.

— Попремина ми. Вече се чувствам малко по-добре.

— Ти сам си причини това страдание — каза Валънтайн. — Неразумно беше да се подлагаш на такова изтезание. Повтарям: ти беше съвършен и нищо друго не е важно. — Обърна се към Шанамир. — Върви в кухнята да видиш има ли месо и хляб за нас. Слийт се потруди здравата. Нуждае се от подкрепление, а само огненото вино не е достатъчно.

Сега Слийт изглеждаше просто уморен, а не напрегнат и ядосан. Той протегна ръка.

— Ти имаш топла и добра душа, Валънтайн. Духът ти е благ и слънчев.

— Твоето страдание накара и мен да страдам.

— Ще сдържам по-добре гнева си — заяви Слийт. — А ти си прав, Валънтайн: ние жонглираме за себе си. Те са случайни. Не биваше да забравям това.

Още два пъти Валънтайн видя в Пидруид да се изпълнява сляпо жонглиране, още два пъти видя Слийт да слиза горделиво от сцената, вкочанен и изтощен. Валънтайн разбра, че вниманието на зрителите няма нищо общо с умората на Слийт. Всичко беше дяволски трудно и малкият човечец плащаше скъпо за умението си. Когато Слийт страдеше, Валънтайн правеше всичко възможно да му вдъхне

утешение и сила. Голямо удоволствие беше за Валънтайн да помага така на другаря си.

И още два пъти Валънтайн имаше загадъчни сънища. Една нощ му се яви понтифексът и го покани в Лабиринта; той влезе вътре и тръгна по безбройните му коридори и заплетени ходове, и пред него заплува като блуждаещ огън образът на мършавия стар Тиеверас, който го поведе напред, към центъра, докато най-сетне стигна до някакво вътрешно помещение на големия лабиринт и понтифексът внезапно изчезна, и Валънтайн остана сам в една празнота от студена зелена светлина, загуби опората под краката си и започна да пада безспирно към центъра на Маджипур. А през другата нощ беше самият коронал, който минаваше с колесницата си през Пидруид; той му махна и го покани да поиграят на шашки; те хвърляха заровете и движеха пуловете, ала играеха с шепи избелели кокалчета на пръсти и когато Валънтайн попита чии са тези кокалчета, лорд Валънтайн се засмя, подръпна коравата черна брада, която обрамчваше лицето му, впи блестящите си пронизителни очи в него и рече: „Погледни ръцете си“ — и когато Валънтайн погледна, ръцете му бяха без пръсти, на китките му имаше само розови топчета.

И този път Валънтайн сподели тези сънища с Карабела и Слийт. Но те не можаха да му ги изтълкуват, само повториха съвета си да отиде при някоя жрица от света на сънищата, когато напуснат Пидруид.

Сега заминаването беше близко. Празненствата завършваха; корабите на коронала вече не стояха в пристанището, хората от провинцията тръгнаха от столицата към домовете си и пътищата се задръстиха от този отлив. Залзан Кавол нареди на трупата си да приключи тази сутрин каквато работа ѝ остава да върши в Пидруид, защото в морскиден следобед щяха да се отправят на път.

Въпреки това съобщение Шанамир остана необикновено тих и унил. Валънтайн забеляза лошото настроение на момчето.

— Мислех, че ще гориш от желание час по-скоро да тръгнеш на път. Ала градът ти се вижда толкова интересен, че не искаш да го напуснеш, а?

Шанамир поклати глава.

— Мога да замина по всяко време.

— Тогава какво има?

— Нощес сънувах баща си и братята си.

Валънтайн се усмихна.

— Вече тъгуваш за вкъщи, а дори не си излязъл от провинцията?

— Не тъгувам за вкъщи — отвърна Шанамир мрачно. — Те бяха завързани и лежаха на пътя, а аз карах стадо ездитни добичета, и ми викаха за помощ, ала продължих да карам стадото през безпомощните им тела. Не е нужно човек да бъде съногадател, за да разбере такъв сън.

— Значи е чувство за вина, че си изоставил задълженията си вкъщи?

— Чувство за вина? Да. *Парите!* — каза Шанамир. В гласа му имаше острота, сякаш беше възрастен мъж, който се мъчи да обясни нещо на несхватливо дете. Той се потупа по кръста. — Парите, Валънтайн. Нося тук около сто и шейсет рояла от продажбата на добичетата, забрави ли това? Цяло състояние! Достатъчно, за да издържам семейството си през цялата тази година и част от следващата! Те разчитат да се върна благополучно във Фолкинкип с тези пари.

— А ти смяташе да не им ги дадеш?

— Аз съм нает от Залзан Кавол. Ами ако пътят му е в друга посока? Докато занеса парите вкъщи, може вече да не ви намеря, щом ще скитате из Зимроел. Ако пък тръгна с жонгльорите, все едно че ще открадна от баща си парите, които той очаква и от които се нуждае. Разбираш ли?

— Лесно може да се намери изход — рече Валънтайн. — На какво разстояние оттук е Фолкинкип?

— Два дена при бърз ход, а обикновено три дена.

— Съвсем близо е. Сигурен съм, че Залзан Кавол още не е определил маршрута си. Ей сега ще му поговоря. За него всички градове са еднакви. Ще го склоня да поемем оттук към Фолкинкип. Когато се приближим до чифлика на баща ти, ще се измъкнеш през нощта, скришом ще дадеш парите на някой от братята си и преди зори пак ще се върнеш при нас. И тогава няма да те измъчва чувство за вина, и ще бъдеш свободен да продължим заедно.

Шанамир се облещи.

— Мислиш ли, че ще успееш да издействаш такава услуга от този скандар? Как?

— Бих могъл да се опитам.

— Поискаш ли му нещо, ще те повали на земята в яда си. Не желае никой да се меси в плановите му, както и ти не би позволил на ято блейви да решава какво да правиш.

— Остави ме да поговоря с него — каза Валънтайн — и ще видим тогава. Имам основание да мисля, че Залзан Кавол не е толкова лош по душа, колкото се представя. Къде е той?

— Занимава се с фургона си, готви го за пътуването. Знаеш ли къде е фургонът?

— Към брега — рече Валънтайн. — Да. Знам.

Жонгльорите пътуваха между градовете с чудесен фургон, настанен на едно празно място на няколко пресечки от странноприемницата, защото беше твърде широк, за да може да се прекара през тези тесни улички. Той беше внушителна и разкошна кола, красива и величествена, която занаятчий от една от вътрешните провинции бяха направили много майсторски. Основният скелет на фургона се състоеше от дълги светли греди от леко, гъвкаво крилато дърво, изкусно нацепени на широки извити летви, слепени с безцветно ароматично лепило и съединени с гъвкави пръчки от върби, растящи в южните блата. На тази изящна арматура бяха опънати листове щавена стикова кожа, пришити един за друг с дебели жълти влакна, взети от хрущялестите тела на стиковите.

Когато се приближи сега до него, Валънтайн завари Ерфон Кавол и още един от скандарите, Гибор Хаерн, да смазват старателно ремъците на хамутите на фургона, а отвътре долитаха дрезгави, бумтящи викове на гняв, толкова гръмовити и яростни, че фургонът сякаш се клатеше насам-натам.

— Къде е брат ти? — попита Валънтайн.

Гибор Хаерн кимна навъсено, към фургона.

— Не е благоразумно да влизаш тъкмо сега.

— Имам работа с него.

— Той също има работа — каза Ерфон Кавол — с крадливия малък магьосник, комуто плащаме да ни води из провинциите, а иска да ни зареже в Пидруид точно когато се готвим да тръгваме. Влез, щом искаш, но ще съжаляваш.

Гневните викове от фургона станаха още по-кресливи. Внезапно вратата на фургона се отвори рязко и оттам изскочи някаква дребна

фигура — съсухрен стар врун, не по-голям от играчка, кукла, малко, леко като перо създание с тънки, подобни на пипала крайници, с бледозеленикава кожа и големи златисти очи, в които сега проблясваше страх. Петно от нещо, което би могло да бъде светложълта кръв, покриваше костеливата буза на вруна точно до човекоподобната му уста.

След миг се появи и Залзан Кавол — страшна фигура на вратата, с настръхнала от гняв козина, големите му, подобни на кошници ръце цепеха безсилно въздуха. Той викна на братята си:

— Хванете го! Не му позволявайте да избяга!

Ерфон Кавол и Гибор Хаерн се изправиха тронаво и образуваха космата стена, която препречи пътя на вруна. Малкото същество, хванато като в капан, уплашено, се спря, завъртя се и се хвърли в коленете на Валънтайн.

— Господарю — зашепна вкопчилият се здраво врун, — защити ме! Той е луд и ще ме убие в гнева си!

— Задръж го там, Валънтайн — каза Залзан Кавол.

Скандарът пристъпи напред, но Валънтайн избута свилия се врун зад гърба си, за да го скрие, и погледна Залзан Кавол право в очите.

— Овладей се, моля те. Убиеш ли този врун, ще останем завинаги в Пидруид.

— Аз не искам да го убивам — изръмжа Залзан Кавол. — Нямам желание да получавам години наред отвратителни послания.

Врунът промълви с треперещ глас:

— Той *не иска* да ме убива, само да ме запокити с все сила в някоя стена.

— Защо се карате? — попита Валънтайн. — Може да успее да ви помиря.

Залзан Кавол се намръщи.

— Този спор не те засяга. Махни се от пътя ми, Валънтайн.

— Няма да се махна, докато не усмириш гнева си.

Очите на Залзан Кавол пламнаха. Той пристъпи напред, докато стигна само на няколко крачки от Валънтайн и Валънтайн усети усилената от гнева миризма на косматия скандар. Залзан Кавол продължаваше да кипи. Може да запокити и двама ни в стената, помисли си Валънтайн. Ерфон Кавол и Гибор Хаерн гледаха отстрана:

сигурно никога досега не бяха виждали някой да се възпротиви на брат им. Настъпи продължително мълчание. Ръцете на Залзан Кавол потръпваха конвулсивно, но той остана закован на място.

Най-после каза:

— Този врун е магьосникът Аутифон Делиамбър, когото наех да ми показва пътищата из вътрешността на страната и да ме пази от хитростите на преобразяващите се. Цяла седмица празнува в Пидруид за моя сметка; време е вече да тръгваме, а той ми казва да съм си намерел друг водач, понеже не му се пътувало от село на село. Така ли според теб се изпълняват договорите, магьоснико?

Врунът отговори:

— Аз съм стар и уморен, магиите ми са вече изтъркани и понякога ми се струва, че започвам да забравям пътищата. Но ако още желаеш, ще те придружавам както досега, Залзан Кавол.

Скандарът гледаше смаяно.

— *Какво?*

— Промених решението си — произнесе Аутифон Делиамбър угоднически, като пусна краката на Валънтайн, в които се бе вкопчил от страх, и се подаде иззад него. Врунът свиваше и пак разпушаше многобройните си гъвкави безкостни ръце, сякаш те се бяха освободили от сковаващата ги уплаха, и вдигна смело очи към исполинския скандар. — Ще се придържам към договора си — заяви той.

Залзан Кавол заговори озадачено:

— Час и половина се кълнеше, че ще останеш тук, в Пидруид, не обръщаше внимание на молбите ми, не обръщаше внимание дори на заплахите ми и толкова ме ядоса, че бях готов да те направя на пихтия, от което щяхме да си изпатим страшно и двамата, защото умрелите магьосници са лоши слуги и Кралят на сънищата ще ме тормози ужасно за такова деяние, а ти продължаваше да се инатиш, да отхвърляш договора и ми заяви да си търся другаде водач. Ала сега изведнъж вземаш думите си назад?

— Така е.

— Ще имаш ли добрината да ми кажеш защо?

— Няма причина — отговори врунът, — освен може би това, че този млад човек ми харесва, че се възхищавам от смелостта му, от добрината му и от топлотата на душата му, и тъй като той тръгва с теб,

и аз ще дойда с тебе заради него и поради никаква друга причина. Това задоволява ли любопитството ти, Залзан Кавол?

Скандарът заръмжа, запръска слюнки от яд и замаха яростно с външния си чифт ръце, сякаш се мъчеше да ги измъкне от оплели ги лиани „птича мрежа“. За миг изглеждаше, като че ще избухне в нов изблик на неудържим гняв, че се сдържа само с огромно усилие.

Най-после каза:

— Махни се от очите ми, магьоснико, докато така или иначе не съм те запокитил в някоя стена. И нека Божественият да пази живота ти, ако не бъдеш тук следобед, за да тръгнеш с нас.

— Във втория час след пладне — изрече Аутифон Делиамбър вежливо. — Ще бъда точен, Залзан Кавол. — И добави към Валънтайн: — Благодаря ви, че ме защитихте. Аз съм ви задължен и ще ви се отплатя по-скоро, отколкото очаквате.

Врунът се измъкна бързо. След малко Залзан Кавол каза:

— Глупаво постъпи, че се намеси, Валънтайн. Можеше да се стигне до бой.

— Знам.

— Ами ако бях наранил и двама ви?

— Усещах, че ще усмириш гнева си. И излязох прав, нали?

Залзан Кавол го дари с мрачната си скандарска усмивка.

— Вярно, усмирих гнева си, но единствено защото бях толкова смаян от дързостта ти, че се спрях от изненада. Още един миг... или ако Делиамбър бе продължил да ми се репчи...

— Но той се съгласи да изпълни договора — изтъкна Валънтайн.

— Вярно, съгласи се. И мисля, че в случая и аз съм ги задължен. Наемането на нов водач можеше да ни забави с няколко дена. Благодаря ти, Валънтайн — произнесе Залзан Кавол с непохватна вежливост.

— Наистина ли се чувстваш задължен към мен?

Скандарът внезапно настръхна от подозрение.

— Какво искаш да кажеш?

— Трябва ми една малка услуга от теб. Щом съм ти услужил, може ли сега и аз на свой ред да ти поискам нещо?

— Кажи. — Гласът на Залзан Кавол беше леден.

Валънтайн пое дълбоко дъх.

— Момчето Шанамир е от Фолкинкип. Преди да тръгне с нас, трябва да свърши там една наложителна работа. Въпрос на семейна чест.

— Е, тогава нека отиде във Фолкинкип, пък ще се присъедини отново към нас, където и да сме.

— Бои се, че няма да може да ни намери, ако се отлъчи.

— Какво искаш, Валънтайн?

— Да нагласиш маршрута ни така, че да минем на няколко часа път от дома на момчето.

Залзан Кавол се втрени злобно във Валънтайн. Каза студено:

— Веднъж водачът ми заявява, че договорът му с мен бил невалиден, после един жонгльор чирак ме възпира да не му видя сметката, а след това пък ме моли да наглася пътуването си така, че да спася семейната чест на някакъв си гледач на добитък. Твърде много е за един ден, Валънтайн.

— Ако нямаш спешни ангажменти другаде — изрече Валънтайн с надежда, — Фолкинкип е само на два-три дена път на североизток. А момчето...

— Стига! — кресна Залзан Кавол. — Добре де, ще минем през Фолкинкип. Но после — никакви услуги повече. А сега ме остави на мира. Ерфон! Хаерн! Готов ли е фургонът за път?

Фургонът на трупата на Залзан Кавол беше толкова великолепен отвън, колкото и отвътре. Подът беше от тъмни лъскави дъски от дървото нощоцвет, полирани с блестящ лак и скрепени една за друга с ненадминато майсторство. Отзад, в отделението за пътници, от сводестия покрив висяха изящни нанизы от изсушени семена и пискюли, а стените бяха покрити с кожени драперии със спираловидни рисунки, заплетени инкрустации, знамена от тънък като воал материал. Макар и не твърде просторно, в него имаше място за петима-шестима души със скандарски ръст. Средата на кабината беше предназначена за складиране на лични вещи, пътнически сандъци, пакети и жонгльорски принадлежности — целият багаж на трупата, а отпред, на издигната капра под открито небе, се намираше мястото на коларя, достатъчно широко за двама скандари или трима човеци.

Колкото огромен и разкошен да беше фургонът, кола, достойна за херцог и дори за коронал, като цяло той беше ефирен и лек, достатъчно лек, за да се носи върху отвесен стълб топъл въздух, произвеждан от магнитни ротори, които се въртяха в търбуха му. Докато Маджипур се въртеше около оста си, дотогава щяха да се въртят и роторите, а когато роторите се завъртяха, фургонът щеше да лети почти на цяла стъпка от земята и лесно можеше да бъде теглен от един впряг ездитни животни.

Късно сутринта привършиха товаренето на багажа си в колата и влязоха в странноприемницата да обядват. Валънтайн с учудване видя как в този момент се появи хджортът с оранжевите мустаци и седна до Залзан Кавол. Скандарът тупна с юмрук по масата, за да му обърнат внимание, и изрева:

— Запознайте се с нашия нов домакин! Това е Виноркис, който ще ми помага в сметките, ще се грижи за имуществото ни и ще се занимава с всевъзможните дребни работи, за които сега отговарям аз.

— О, не — промърмори Карабела под нос. — Нима е наел хджорт? Онова плашило, което ни зяпа вече цяла седмица?

Виноркис се усмихна с противната си хджортска усмивка, показвайки троен ред жилави като гума дъвкателни хрущяли, и се озърна с обещени очи.

— Значи сериозно говореше, когато казваше, че ще се присъединиш към нас! — възкликна Валънтайн. — Аз пък го помислих за шега, това за жонглирането с цифри.

— Всеизвестно е, че хджортите никога не се шегуват — произнесе Виноркис тържествено и избухна в гръмогласен смях.

— Но какво става с търговията ти с хайгусови кожи?

— Продадох всичката си стока на пазара — отговори хджортът. — Помислих си за вас, че не знаете къде ще бъдете утре и пет пари не давате за това. Възхитих се. Завидях ви дори. Запитах се: „Цял живот ли ще търгуваш с хайгусови кожи, Виноркис, или ще опиташ нещо ново? Може би скитнически живот?“ И така предложих услугите си на Залзан Кавол, когато случайно дочух, че имал нужда от помощник. И ето ме тук!

— Да, тук си — каза Карабела кисело. — Добре дошъл!

След обилно ядене се стегнаха за път. Шанамир изведе от обора четирите добичета на Залзан Кавол, говорейки им кротко и усмирително, докато скандарите връзваха хамутите им. Залзан Кавол пое юздите; брат му Хейтраг седна до него, а Аутифон Делиамбър се промъкна до тях. Шанамир, яхнал своето добиче, яздеше до фургона. Валънтайн се качи в уютното, разкошно пътническо отделение заедно с Карабела, Виноркис, Слийт и останалите четирима скандари. Доста време трябваше да нагласяват ръцете и краката си така, че всекиму да бъде удобно.

— Дий! — подвикна Залзан Кавол рязко и потеглиха.

Минаха през Фолкинкипската порта и поеха на изток по главното шосе, през което Валънтайн бе влязъл в Пидруид точно преди една седмица, в луненден.

Над крайбрежната равнина тегнеше лятна жегата, въздухът беше душен и влажен. Възхитителните цветове на огнените палми вече започваха да вехнат и да капят и пътят беше осеян с опадали като пурпурни снежинки венчелистчета. Фургонът имаше няколко прозореца — тънки, корави листа от най-доброкачествена стикова кожа, грижливо съчетани, напълно прозрачни — и сред необикновената тържествена тишина Валънтайн гледеше как Пидруид

се смалява и изчезва — този голям град с единайсет милиона жители, където бе жонглирал пред коронала, вкусил чудновати вина и пикантни храни и прекарал празнична нощ в обятията на тъмнокосата Карабела.

А сега пътят лежеше открит пред него и кой знае какви скитания го очакваха, какви приключения щеше да преживее?

Той нямаше определен план и все пак беше готов за всякакви планове. Ръцете го сърбяха да жонглира пак, да усвои нови тънкости, да престане да бъде чирак, да участва със Слийт и Карабела в най-сложни номера и може би дори да жонглира със самите скандари. Слийт го бе предупредил: само майстор може да рискува да жонглира с тях, защото двойните чифтове ръце им даваха предимство, на което никой човек не би могъл да се надява да противодейства. Но Валънтайн бе видял как Слийт и Карабела хвърлят със скандарите и може би след време и той щеше да го върши не по-лошо от тях. „Голяма амбиция!“ — помисли си той. Какво повече би могъл да желае, освен да стане майстор, достоен да жонглира със Залзан Кавол и братята му!

Карабела заговори:

— Изглеждаш толкова щастлив, Валънтайн.

— Така ли?

— Като слънцето. Лъчезарен. От теб струи светлина.

— Жълтата коса — каза той добродушно. — Тя създава такава илюзия.

— Не. Не. Внезапна усмивка...

Той стисна ръката ѝ.

— Мислех си за пътя, който ни предстои. Волен и здрав живот. Скитане насам-натам из Зимроел, спиране за представления и усвояване на нови номера. Аз искам да стана най-добрият жонгльор човек в Маджипур!

— Имаш добра възможност — обади се Слийт. — Природните ти дарби са огромни. Нужна ти е само тренировка.

— За това разчитам на теб и на Карабела.

Карабела каза тихо:

— А докато ти си мислел за жонглиране, Валънтайн, аз пък мислех за теб.

— И аз за теб — прошепна той сконфузен. — Но ме беше срам да го кажа гласно.

Сега фургонът бе стигнал до лъкатушещия планински път, който водеше нагоре към голямото вътрешно плато. Той се изкачваше бавно. На места пътят правеше такива остри завои, че фургонът едва можеше да ги мине, ала Залзан Кавол, толкова опитен колар, колкото и жонгльор, измъкваше колата благополучно от всяко трудно положение. Скоро се озоваха на билото. Далечният Пидруид сега изглеждаше като карта на себе си, сплескан и скъсен, прилепен о брега. Въздухът тук горе беше по-сух, но не особено хладен и в късния следобед слънцето припичаше ужасно, сипеше мумифициращ зной, от който нямаше спасение до залез.

Тази нощ спряха в едно прашно село на платото по пътя за Фолкинкип. Валънтайн бе спокоен отново от тревожен сън, докато лежеше на бодливия сламеник: пак беше сред властниците на Маджипур. В единия край на огромна кънтяща зала с каменен под стоеше на трон понтифекса, в другия — короналът, а на тавана беше вградено едно страшно светло око като малко слънце, което хвърляше безпощадна бяла светлина. Валънтайн носеше някакво послание от Господарката на острова, но не беше сигурен на кого трябва да го предаде — на понтифекса или на коронала, и до когото и от властниците да се приближеше, той все се отдръпваше в безкрая, когато Валънтайн пристъпяше към него. Цяла нощ се мъчна напред-назад по този студен хлъзгав под, протягаше умолително ръце ту към единия, ту към другия властник и те винаги се отдалечаваха от него.

На следната нощ в един град в покрайнините на Фолкинкип пак сънува понтифекса и коронала. Този сън беше мъглав и Валънтайн не си спомняше нищо от него, само му се мержелееха образи на страшни кралски особи, огромни тържествени сборища и несполучливи опити за общуване. Събуди се с чувство на дълбоко и мъчително недоволство. Несъмнено му се явяваха сънища с огромно значение, но беше безпомощен да ги изтълкува.

— Властниците те преследват и няма да те оставят на мира — каза Карабела на сутринта. — Сякаш си вързан за тях със здрави въжета. Не е естествено да сънуваш толкова често такива влиятелни особи. Според мен това сигурно са послания.

Валънтайн кимна.

— Дори в най-голямата дневна жегата ми се струва, че усещам студените ръце на Краля на сънищата да притискат слепоочията ми. А

когато затворя очи, пръстите му проникват чак в душата ми.

В очите на Карабела проблесна тревога.

— Сигурен ли си, че това са негови послания?

— Не, не съм сигурен. Но мисля...

— Може би Господарката...

— Господарката праща по-приятни, по-спокойни сънища, така поне смятам аз — рече Валънтайн. — Много се опасявам, че това са послания на Краля. Но какво иска от мен? Какво престъпление съм извършил?

Тя свъси вежди.

— Валънтайн, във Фолкинкип върви при гадател, както обеща.

— Да, ще потърся такъв.

Към разговора неочаквано се присъедини Аутифон Делиамбър.

— Може ли да направя една препоръка?

Валънтайн не бе забелязал приближаването на сбръчкания дребен врун. Той погледна надолу учуден.

— Прощавайте — заговори магьосникът, без да се церемони. — Случайно дочух какво си приказвате. Значи смяташ, че те безпокоят послания?

— Нищо друго не биха могли да бъдат.

— Сигурен ли си?

— В нищо не съм сигурен. Дори в името си, нито в твоето име, нито кой ден от седмицата сме.

— Посланията рядко са неясни. Обикновено знаем извън всякакво съмнение кога говори Кралят и кога Господарката — каза Делиамбър.

Валънтайн поклати глава.

— Тия дни съзнанието ми е замъглено. В нищо не съм сигурен. Но тези сънища ме безпокоят и трябва да получа разяснения, макар че почти не проумявам как да формулирам въпросите си.

Врунът посегна да улови ръката на Валънтайн с едно от нежните си, сложно разклонени пипала.

— Довери ми се. Твоето съзнание може да е замъглено, но моето не е и аз те виждам ясно. Името ми е Делиамбър, а твоето — Валънтайн, и днес сме петиден от деветата седмица на лятото, а във Фолкинкип живее съногадателката Тизана, която ми е близка приятелка, тя ще ти помогне да намериш верния път. Върви при нея и

кажи, че ѝ пращам поздрави и благопожелания. Време е да започнеш да се оправяш от нещастieto, което те е сполетяло, Валънтайн.

— Нещастие? Нещастие ли? Какво нещастие?

— Върви при Тизана — повтори Делиамбър твърдо.

Валънтайн потърси Залзан Кавол, който разговаряше с някакъв жител на селото. Най-после скандарът свърши и се обърна към Валънтайн, който каза:

— Моля да ме пуснеш да прекарам вечерта на звездоден отделно от трупата, във Фолкинкип.

— Пак ли е въпрос на семейна чест? — попита Залзан Кавол иронично.

— Въпрос на частна работа. Може ли?

Скандарът отговори със сложно повдигане на четирите си рамене.

— Има нещо странно у теб, нещо, което ме безпокои. Но нека бъде волята ти. И без това утре ще играем на търговския панаир във Фолкинкип. Преспи, където искаш, но бъди готов за път рано сутринта в неделя, ясно ли ти е?

Фолкинkip като град не представляваше нищо в сравнение с огромния, просторен Пидруид, но все пак не беше съвсем незначителен, околийски център, който служеше за столица на доста обширен земеделски район. В самия Фолкинkip и около него живееха може би три четвърти милион души, а в заобикалящата го селска област — пет пъти повече. Но в този град темпото на живота беше различно от това в Пидруид, забеляза Валънтайн. Възможно е причината да се криеше в разположението му на това сухо, знойно плато, вместо край мекия и влажен бряг; но хората тук се движеха бавно, бяха флегматични, неприпярни.

Младежът Шанамир ги напусна в звездоден. Всъщност той се бе измъкнал скришом още предната нощ, за да се добере до бащиния си чифлик, който се намираше на няколко часа път северно от града; там, каза той на Валънтайн на другата сутрин, оставил парите, припечелени в Пидруид, и бележчица, с която съобщавал, че тръгва да търси приключения и мъдрост, и успял да се измъкне пак, без да го забележат. Но не очакваше баща му да приеме леко лишаването си от такава опитна и полезна работна ръка и се опасяваше, че общинските проктори ще тръгнат да го дирят. Шанамир възнамеряваше да прекара останалата част от престоя си във Фолкинkip скрит във фургона. Валънтайн обясни това на Залзан Кавол, който се съгласи с обичайното си кисело добродушие.

Този следобед жонгльорите пристигнаха с бодра маршова стъпка на панаира, Карабела и Слийт крачеха начело, той думкаше барабан, а тя удряше дайре и пееше песничка:

*Спести роял, спести и крона,
човече мил, седни в салона.
С учудване и без притворство
ела виж нашето жонгльорство.*

Пътувай инч, пътувай миля,

*човече мил, с усмивка мила.
Кресло със топка, чаша с гланц
във въздуха се носят в танц.*

*Поспри за миг, поспри за час;
махни си грижите при нас;
миг загуби, парà плати
и чудеса ще видиш ти.*

Но през този ден Валънтайн не чувстваше нито лекота, нито захлас и жонглираше лошо. Беше напрегнат и неспокоен от твърде много нощи на тревожен сън, а и разпален от амбиции, които надвишаваха сегашните му умения и го караха да се увлича. Два пъти изпусна бухалки, но Слийт го бе научил да се преструва, че това е част от номера, и публиката сякаш му прости. По-трудно беше сам да си прощава. Той се промъкна намръщен до една сергия за продажба на вино, докато скандарите застанаха в средата на сцената.

Наблюдаваше ги от разстояние как работят — шестте огромни космати същества кършеха двайсет и четирите си ръце в точни и безупречни фигури. Всеки жонглираше с по седем ножа, като непрекъснато хвърляше и хващаше други, и ефектът беше поразителен, напрежението — крайно, и мълчаливата размяна на остри оръжия се точеше безспир. Спокойните граждани на Фолкинкип бяха слисани.

Колкото повече наблюдаваше скандарите, толкова повече Валънтайн съжаляваше за собственото си нескопосано изпълнение. След Пидруид той бе жадувал да се яви отново пред публика — ръцете го сърбяха да усети досега на бухалки и топки — и когато най-сетне му бе дадена тази възможност, той се бе изложил. Но това нямаше значение. Ще има и други пазарища, и други панаири. Година след година трупата щеше да скита из целия Зимроел и той щеше да блесне, да смайва зрителите, те щяха да викат за Валънтайн жонгльора, да искат бис след бис, докато самият Залзан посинее от завист. Цар на жонгльорите, да, монарх, коронал на артистите! Защо не? Той имаше дарба. Валънтайн се усмихна. Лошото му настроение минаваше. Дали от виното, или пък присъщото му добро разположение вземаше връх?

В края на краищата той се занимаваше с това изкуство само от една седмица, а погледнете какво бе постигнал вече! Кой би могъл да каже какви чудеса щеше да върши с очите и ръцете си, когато оставеше зад себе си една или две години практика?

Аутифон Делиамбър беше до него.

— Ще намериш Тизана в Улицата на продавачите на вода — каза дребният магьосник. — Тя те очаква да се явиш скоро.

— Да не би да си й говорил за мене?

— Не — отвърна Делиамбър.

— Но тя ме очаква. Аха! С магия, а?

— Нещо подобно — рече врунът, извивайки крайниците си по врунски така, че да изобрази свиване на рамене. — Върви по-скоро при нея.

Валънтайн кимна. Погледна отсреща: скандарите бяха свършили, Слийт и Карабела демонстрираха жонглиране с една ръка. Колко изящно съгласуват движенията си, помисли той. Колко спокойни, колко уверени са, как леко се движат. И колко красива е тя. Валънтайн и Карабела не бяха се любили от празничната нощ насам, макар че понякога спяха един до друг; една седмица бе минала вече и той се чувстваше отчужден и отдалечен от нея, въпреки че тя го даряваше само с топлота и подкрепа. Тези сънища бяха проблемът, който го тормозеше и разстройваше. Значи трябваше да отиде при Тизана да му ги разтълкува, а после, може би утре, пак щеше да прегръща Карабела...

— Улицата на продавачите на вода — повтори той на Делиамбър. — Много добре. Има ли някакъв знак, с който да е отбелязано жилището й?

— Запитай — рече Делиамбър.

Когато Валънтайн тръгна, хджортът Виноркис излезе иззад фургона и каза:

— Отиваш да прекараш една нощ в града, а?

— Имам работа — отвърна Валънтайн.

— Искаш ли компания? — засмя се дрезгаво и шумно хджортът. — Бихме могли да се отбием в някоя и друга кръчма, а? Нямам нищо против да се махнем за няколко часа от цялото това фокусничество.

Валънтайн отговори неловко:

— Работата ми е такава, че трябва да я свърша сам.

Виноркис го изгледа за миг.

— Май не си много дружелюбен, а?

— Моля ти се. Точно така казах: трябва да свърша това сам. Тази вечер няма да се мъкна по кръчми, повярвай ми.

Хджортът повдигна рамене.

— Добре. Нека бъде тъй, на мен ми е все едно. Исках само да ти помогна да се повеселиш — да ти покажа града, да те заведе на някои от любимите си места...

— Друг път — каза Валънтайн бързо.

И закрачи към Фолкинкип.

Улицата на продавачите на вода се намираше лесно — това беше добре подреден град, а не средновековна бъркотия като Пидруид и на всяка голяма пресечка бяха поставени ясни и четливи карти на града, — ала намирането на дома на съногадателката Тизана ставаше по-бавно, защото улицата беше дълга и тия, които молеше да го напътят, просто сочеха през рамо на север. Той продължи упорито напред и надвечер стигна до една малка сива къщурка, покрита с шинди, в жилищен квартал далеч от пазара. На прогнилата от лошото време предна врата имаше два символа на властниците кръстосаните светкавици, които бяха знакът на Краля на сънищата, и триъгълник, вписан в триъгълник, който беше емблемата на Господарката на Острова на съня.

Тизана беше яка жена, минала средната възраст, с тромаво тяло и необикновена височина, с широко силно лице и студени проникателни очи. Косата ѝ, гъста и разпусната, черна, но прошарена с бели нишки, висеше върху гърба ѝ. Ръцете ѝ, които се подаваха голи от сивата памучна женска риза, бяха здрави и мощни, макар и с провиснали люшкащи се меса. Тя изглеждаше много силна и мъдра личност.

Тизана поздрави Валънтайн по име и го покани любезно в къщата си.

— Както вече сигурно знаеш, аз ти нося поздрави и благопожелания от Аутифон Делиамбър — каза той.

Съногадателката кимна мрачно.

— Да, той ме предизвести. Този мошеник! Но въпреки всичките му дяволии заслужава си човек да получи благопожелания от него. Предай му същото и от мен.

Тя сновеше насам-натам из малката тъмна стаичка, спусна пердетата, запали три дебели червени свещи, разпали малко тамян. Мебелировката беше оскъдна, имаше само един тъкан килим с дълги влакна в сиви и черни тонове, една стара дървена маса, на която стояха свещите, и един висок скрин за дрехи в античен стил. Докато се готвеше, тя говореше:

— Аз познавам Делиамбър от близо четиридесет години, ще повярваш ли? Запознахме се на едно празненство в Пилиплок през първите дни от царуването на Тиеверас, когато в града дойде новият коронал, лорд Малибор, който се удави при лов на морски дракони. Още тогава малкият врун беше голям дявол. Докато висяхме по улиците и викахме „ура“ за лорд Малибор Делиамбър рече: „Знаеш ли, той ще умре преди понтифекса“ — така както някой би предрекъл дъжд, когато духа южнякът. Предсказанието му беше ужасно и аз му изтъкнах това. Делиамбър пет пари не даваше. Неестествено е короналът да умре пръв, а понтифексът да остане да живее още дълго. На колко години, мислиш е Тиеверас сега? На сто? Или на сто и двайсет?

— Нямам представа — каза Валънтайн.

— Стар е, много стар. Той беше коронал дълго преди да влезе в Лабиринта. И откакто е там, се смениха трима коронали, представяш ли си? Чудя се дали няма да надживее и лорд Валънтайн. — Очите ѝ се впиха във Валънтайн. — Предполагам, че Делиамбър знае и това. А сега ще сръбнеш ли с мен вино?

— Добре — съгласи се Валънтайн, смутен от прямото ѝ, безцеремонно държане и от чувството, което тя му вдъхваше, че знае за него много повече, отколкото самият той знаеше.

Тизана извади една гравирана каменна гарафа и наля две големи чаши не от силното пидруидско огнено вино, а от някакво по-тъмно, по-гъсто вино, което сладнеше от прибавка на мента, джинджифил и други по-тайнствени неща. Той отпи бързо една глътка, после още една и след втората тя каза небрежно:

— Да знаеш, в него има упойка.

— Упойка ли?

— За гадаенето.

— Аха. Разбира се. Да. — Невежеството му го смути. Валънтайн свъси вежди и се вторачи в чашата си. Виното беше тъмночервено,

почти пурпурно и от повърхността му се отразяваше изкривеният му образ, осветен от свещите. „Каква ли е процедурата?“ — питаше се той. Дали сега не трябваше да разкаже неотдавнашните си сънища? Почакай и ще видиш, почакай и ще видиш. Той пресуши чашата с бързи, неспокойни глътки и старицата веднага я напълни отново и доля своята, която почти не бе докоснала.

— Отдавна ли не са ти гадали сънищата?

— Май много отдавна.

— Личи си. Знаеш ли, трябва веднага да ми платиш възнаграждението. То може да ти се стори малко по-високо, отколкото си плащал досега.

Валънтайн посегна за кесията си.

— Толкова време има оттогава...

— ... че не си спомняш. Сега искам по десет крони. Има нови данъци и други тегоби. По времето на лорд Вориакс беше пет крони, а когато за пръв път започнах да се занимавам с гадаене, през царуването на лорд Малибор, вземах по две — две и половина. Много ли ти се виждат десет?

За него това беше равно на едноседмична заплата от Залзан Кавол извън квартирата и храната; но той бе пристигнал в Пидруид с много пари в кесията, сам не знаеше как и защо, приблизително шейсет рояла, и голяма част от тази сума му бе останала. Валънтайн даде на гадателката един роял и тя пусна монетата небрежно в една зелена порцеланова купа на масата. Той се прозина. Тя го гледаше внимателно. Той отпи пак; тя също пи и си допълни; съзнанието му се замъгляваше. Макар и да беше още ранна вечер, скоро щеше да му се доспя.

— А сега легни на килима на сънищата — каза тя, като угаси две от трите свещи.

Свали ризата си и застана гола пред него.

Това беше неочаквано. Нима гадаенето на сънища включва някакво полово сношение? И то с тази стара жена? Но сега тя не изглеждаше толкова стара: тялото ѝ беше на вид с цели двајсет години по-младо от лицето ѝ, съвсем не моминско тяло, но все пак още с твърда плът, възпълно, ала не набръчкано, с големи гърди и яки гладки бедра. Може би тези гадателки са нещо като набожни проститутки, помисли си Валънтайн. Тя му даде знак да се съблече и той захвърли

дрехите си. Легнаха заедно на дебелия вълнен килим в полумрака и тя го притегли в обятията си, но в прегръдката ѝ нямаше нищо еротично — беше по-скоро майчинско, всеобхватно обгръщане. Главата му беше до меката ѝ топла гръд и с мъка стоеше буден. Миризмата ѝ лъхаше силно в ноздрите му, остър приятен аромат като тоя на чворестите и неостаряващи иглолистни дървета, които растяха по високите върхове на севера точно под границата на снега, миризма ободряваща, остра и чиста. Тя каза тихо:

— В царството на сънищата се говори само на езика на истината. Не бой се, когато полетим заедно.

Валънтайн затвори очи.

Високи върхове, да, точно под границата на снега. От зъберите духаше свеж вятър, ала на Валънтайн не му беше никак студено, макар че голите му крака опираха на сухата камениста почва. Пред него се разстиляше пътека, спускаща се стръмно пътека, по която бяха наслагани широки сиви плочи, образуващи огромна стълба, която водеше към една обвита в мъгла долина, и без колебание Валънтайн заслиза по нея. Той разбираше, че тези образи все още не са неговите съновидения, а само прелюдията, че едва-що бе започнал нощното си пътуване и беше просто на прага на съня. Но при слизането си се разминаваше с други, изкачващи се фигури, познати му от предишните нощи — понтифекс Тиеверас с пергаментова кожа и съсухрено лице, който едва се мъкнеше нагоре по стъпалата, треперейки от слабост, и лорд Валънтайн коронала, който се изкачваше със смели, твърди стъпки, и мъртвият лорд Вориакс, летящ спокойно точно над стъпалата, и великия воин коронал лорд Стиамот отпреди осем хиляди години, размахваш някаква дебела тояга, около върха на която се въртяха яростни бури, а не беше ли това понтифексът Ариок, който напуснал Лабиринта преди шест хиляди години, за да се обяви за жена и да стане Господарка на Острова на съня? А пък това не беше ли великият управник лорд Конфалюм и не по-малко великият лорд Престимион, който го наследил, а при дългото царуване на двамата Маджипур достигнал върха на богатството и могъществото си? А след тях бяха Залзан Кавол с магьосника Делиамбър на гърба си и Карабела, гола и мургава, която тичаше с неизчерпаема енергия, и Виноркис, който се блещеше и зяпаше, и Слийт, който, изкачвайки се, жонглираше с огнени топки, и Шанамир, и един лииман, който

продаваше цвъртящи наденички, и добрата нежноока Господарка на острова, и отново старият понтифекс, и короналът, и взвод музиканти, и двайсет хджорти, които мъкнеха в покрита златна носилка Краля на сънищата, страшния старец Симонан Барджазид. Тук долу мъглите бяха по-гъсти, въздухът — по-усоен и Валънтайн усещаше, че диша на кратки, болезнени пресекулки, сякаш вместо да се спуща от височините, през цялото време се изкачваше, придвижваше се с голяма мъка над границата на иглолистните дървета, към голите гранитни стени на високите планини, стъпвайки бос по парещите ивици сняг, увит в сиви пластове облаци, които скриваха от очите му целия Маджипур.

Сега из небесата се носеше величествена тъжна музика, грандиозни духови оркестри свиреха тържествени и сериозни мелодии, подходящи за церемонията на обличане на коронал. И наистина го обличаха, цяла дузина приведени слуги му слагаха официалната пелерина и звездната корона, но той поклати леко глава, отблъсна ги, със собствените си ръце махна короната и я подаде на брат си със застрашително насочената сабя, а после свали разкошните си одежди и ги раздаде парче по парче на бедните, които ги използваша да превържат краката си, и из всички провинции на Маджипур се разнесе мълва, че той се е отказал от високия си пост и е предал цялата власт, и Валънтайн отново се намери на плочестите стъпала, спущаше се по планинската пътека и търсеше мъгливата долина, която се простираше в недостижимата далечина.

„Но защо вървиш надолу?“ — питаше Карабела, препречвайки пътя му, и той не знаеше какво да ѝ отговори, тъй че когато дребният Делиамбър посочи нагоре, Валънтайн повдигна примирено рамене и се заизкачва наново през поля с ярки червени и сини цветя, през едно място със златиста трева и високи зелени кедри. Забеляза, че върхът, към който се изкачваше, слизаше и наново се изкачваше, не е обикновен връх, а по-скоро самият замък Връхни, стърчащ на трийсет мили в небесата, и целта му беше тази зашеметяваща, всеобхватна, непрекъснато разширяваща се постройка на върха му, мястото, където живееше короналът, замъкът, наричан замъкът на лорд Валънтайн, но до неотдавна замък на лорд Вориакс, а преди това замък на лорд Малибор и на други имена преди него, имена на ония могъщи монарси, които бяха управлявали от замъка Връхни, като всеки бе

слагал своя отпечатък върху растящия замък и му бе давал своето име, докато е живял там, и така вървеше още от времето на лорд Стиамот, покорителя на метаморфите, този, който пръв бе живял в замъка Връхни и построил скромна крепостна кула, от която бе изникнало останалото. „Аз ще си възвърна замъка — рече си Валънтайн — и ще се настаня там.“

Но какво беше това? Хиляди работници, които събаряха огромната сграда! Разрушителната работа беше доста напреднала, всички външни крила бяха съборени и сградата с колони и сводове, построена от лорд Вориакс, и величествената трофейна зала на лорд Малибор, и голямата библиотека, която Тиеверас бе пристроил през царуването си като коронал, и много други неща; всички тези помещения сега представляваха само камари от тухли, натрупани на правилни купчинки по склоновете на върха, и сега работеха навътре, към по-старите крила, към градинската беседка на лорд Конфалюм, оръжейната на лорд Декерет и склада за архиви на лорд Престимион, разваляха тези постройки тухла по тухла, подобно на скакалци, опустошаващи полята по жътва. „Чакайте! — извика Валънтайн. — Не е нужно да правите това! Аз се върнах, ще сложа отново одеждите и короната си!“ Но разрушителната работа продължаваше, сякаш замъкът беше направен от пясък и вълните го подронваха, и един кротък глас говореше: „Много късно, много късно, много късно“, и наблюдателната кула на лорд Ариок изчезна, и брустверите на лорд Тимин изчезнаха, изчезна и обсерваторията на лорд Киникен с всичките уреди за наблюдаване на звездите, и самият връх се тресеше и люлееше, тъй като събарянето на замъка бе нарушило равновесието му, и сега работниците тичаха трескаво с тухли в ръце и търсеха равни места, където да ги натрупат, и настъпи страшна вечна нощ, и злокобни звезди набъбваха и се гърчеха на небето, и машините, които спираха космическия мраз над замъка Връхни, преставаха да работят, така че топлият мек въздух се издигаше към луната, и от недрата на планетата долиташе ридание, а Валънтайн стоеше сред гледките на разруха и засилващ се хаос, държейки пръстите си протегнати напред, към мрака.

Следващото нещо, което видя, беше утринна светлина в очите му, замига и зае седнало положение, объркан, чудейки се коя беше тази странноприемница и какво бе вършил предишната нощ, защото

лежеше гол на дебел вълнест килим в непозната топла стая и около него сновеше някаква стара жена, която вареше чай, може би...

Да. Съногадателката Тизана, а това ставаше във Фолкинкип, на Улицата на продавачите на вода...

Голотата му го смути. Той стана и се облече бързо.

— Изпий това — каза Тизана. — Сега, когато най-после се събуди, ще ти сложа и закуска.

Той следеше подозрително канчето, което тя му подаде.

— Чай — рече тя. — Нищо друго освен чай. Отдавна мина времето за сънуване.

Валънтайн сърбаше, докато тя се суетеше из малката кухня. Усещаше душата си скована, като че бе пил до загуба на съзнание и сега трябваше да изкупва това; а знаеше, че през цялата нощ бе имал необикновени съновидения, но още не усещаше душевното безпокойство, което бе изпитвал след събуждането си през последните няколко сутрини, само тази скованост, странно съсредоточено спокойствие, почти празнота. Това ли беше целта на посещението при съногадателката? Той разбираше толкова малко. Беше като дете, оставено само в този необятен и сложен свят.

Ядоха мълчаливо. Тизана, изглежда, изучаваше Валънтайн внимателно през масата. Снощи тя бе бърбила много, преди упойката да подейства, ала сега изглеждаше потисната, замислена, почти вгълбена в себе си, като че имаше нужда да се отдалечи от него, докато се подготвяше да тълкува съня му.

Най-после разтреби чиниите и попита:

— Как се чувстваш?

— Вътрешно спокоен.

— Добре. Добре. Това е важно. Да си отидеш разстроен от една съногадателка е прахосване на парите. Но аз ни най-малко не се съмнявах. Душата ти е силна.

— Така ли?

— По-силна, отколкото подозираш. Ти оставах незасегнат от превратности, които биха сломили един обикновен човек. Нехаеш пред нещастията и подсвиркваш в лицето на опасността.

— Говориш много общо — каза Валънтайн.

— Аз съм пророчица, а пророчиците никога не говорят много ясно — отвърна тя нехайно.

— Послания ли са моите сънища? Ще ми кажеш ли поне това?

Тя се замисли за момент.

— Не съм уверена.

— Но ти също ги видя! Не можеш ли да познаеш веднага дали Господарката или Кралят праща съня?

— Спокойно, спокойно, това не е толкова просто — каза тя, махайки с длан към него. — Твоите сънища не са послания на Господарката, това поне знам.

— Щом са послания, значи са от Краля.

— Тъкмо това е несигурно. Вярно, донякъде те са обкръжени от ореола на Краля, но това не е ореол на послания. Знам, че ти е трудно да го разбереш; и на мен ми е трудно. Мисля, че Кралят на сънищата следи постъпките ти и се интересува от теб, но не смятам, че прониква в съня ти. А това ме обърква.

— Някога преди сблъсквала ли си се с нещо от този род?

Съногадателката поклати глава.

— Съвсем не.

— Значи това е тълкуването на съня ми? Само нови загадки и въпроси без отговор?

— Ти още не си чул тълкуването — отвърна Тизана.

— Прости ми за нетърпението.

— Не е нужно да ти прощавам. Хайде, подай ми ръцете си и ще изтълкувам съня ти. — Тя се пресегна през масата към него, сграбчи го, задържа го и след дълго мълчание каза. — Ти си паднал от високо място и сега трябва да започнеш да се изкачваш обратно към него.

Той се усмихна.

— Високо място ли?

— Най-високото.

— Най-високото място в Маджипур — изрече той нехайно — е замъкът Връхни. Там ли искаш да се изкача?

— Да, там.

— Много стръмно изкачване ми възлагаш. Може целият ми живот да мине в домогване и изкачване до това място.

— И все пак, лорд Валънтайн, това изкачване те чака и не аз ти го налагам.

Той остана с отворена уста, като я чу да употребява спрямо него кралската титла, но после прихна да се смее на тази дързост, на тази

нетактична шега.

— Лорд Валънтайн! Лорд Валънтайн, а? Не, вие ми правите прекалено голяма чест, мадам Тизана. Не лорд Валънтайн. Само Валънтайн, Валънтайн жонгльорът и нищо повече, най-новият член на трупата на скандара Залзан Кавол.

Погледът ѝ се впи в него. После каза тихо:

— Моля за прошка. Не исках да те обиждам.

— Как би могло да ме обиди това? Но, моля те, не ми прикачвай кралски титли... За мен животът на един жонгльор е достатъчно царски, макар че в сънищата си може понякога да хвърча нависоко.

Очите ѝ не трепнаха.

— Искаш ли още чай? — попита тя.

— Обещах на скандара да бъда готов за заминаване рано сутринта, затуй трябва да си тръгна по-скоро. Какво друго показва сънят ми?

— Гадаенето свърши — рече Тизана.

Валънтайн се изненада. Той бе очаквал тълкувания, разбор, разяснения, съвети. А бе получил от нея само...

— Значи съм паднал и трябва пак да се изкача нависоко. Само това ли ще ми кажеш за един роял?

— Всички такси растат напоследък — рече тя беззлобно. — Измамен ли се чувстваш?

— Ни най-малко. Това беше по моему ценно за мен.

— Учтиво казано, ала неискрено. Все пак ти получи тук нещо ценно. След време то ще ти се изясни. — Тя се изправи на крака, Валънтайн също стана. Обкръжаваше я ореол на увереност и сила. — На добър път — каза тя — и благополучно изкачване.

Когато се върна от съногадателката, пръв го посрещна Аутифон Делиамбър. В тишината на зората дребният врун упражняваше зад фургона някакъв жонгльорски номер с чирепчета от някакво лъскаво, прозрачно като лед кристално вещество; но това беше магьосническо жонглиране, защото Делиамбър само си даваше вид, че хвърля и хваща, а всъщност като че движеше чирепчетата само със силата на волята си. Той стоеше под блестящата каскада и блещукащите късчета летяха из въздуха в кръг около него като гирлянди от ярка светлина, но оставаха нависоко, макар че Делиамбър нито за миг не ги докосваше.

Когато Валънтайн се приближи, врунът трепна с връхчетата на пипалата си и стъкловидните късове паднаха моментално навътре, за да образуват плътно снопче, което Делиамбър подхвана сръчно във въздуха. Той ги протегна към Валънтайн.

— Останки от храмова постройка в гхайрогския град Дюлорн, отстоящ на няколко дена път източно оттук. То е място с вълшебна красота. Бил ли си там?

Загадките на нощта, когато бяха тълкували съня му, все още потискаха Валънтайн и приповдигнатото настроение на Делиамбър толкова рано сутринта никак не му допадаше. Като повдигна рамене, той каза:

— Не си спомням.

— Щеше да си спомняш, ако си бил там. Град на светлината, град на вледенената поезия! — Врунът изтрака с човката си: врунски вид усмивка. — А може и да не си спомняш. Така и предполагам: толкова много неща са изхвъркнали от главата ти. Но много скоро пак ще бъдеш там.

— Пак ли? Та аз никога не съм бил там.

— Щом си бил веднъж, пак ще бъдеш, когато пристигнем там. Ако пък не си бил, не си. Както и да е, Дюлорн е следващата ни спирка, така казва нашият любим скандар. — Дяволитите очи на Делиамбър се впиха изпитателно в очите на Валънтайн. — Виждам, че си научил много от Тизана.

— Остави ме на мира, Делиамбър.

— Тя е чудо, нали?

Валънтайн се опита да го отмине.

— Нищо не научих там — каза той студено. — Само напразно си загубих вечерта.

— О, не, не, не! Времето никога не се губи. Подай ми ръката си, Валънтайн. — Сухото, гъвкаво пипало на вуна обгърна съпротивляващите се пръсти на Валънтайн. Делиамбър изрече тържествено: — Чуй това и го запомни добре: *времето никога не се губи*. Където и да отидем, каквото и да правим, всичко е частица от знанието. Дори когато не разберем веднага урока.

— Тизана ми каза горе-долу същото, когато си тръгнах — промърмори Валънтайн мрачно. — Вие двамата като че ли сте се наговорили. Но какво ли научих? Сънувах пак коронали и понтифeksi. Изкачвах се и се спущах по планински пътеки. Съногадателката си направи глупава, неприятна шега с името ми. Лиших се от един роял: по-добре да бях го похарчил за вино и угощение. Не, нищо не постигнах.

Той се опита да издърпа ръката си от пипалото на Делиамбър, но врунът го държеше с неподозирана сила. Валънтайн изпитваше особено чувство, сякаш из главата му се носеше акорд на тъжна музика и някъде под повърхността на съзнанието му замъждука и проблесна видение, нещо като морски дракон, който се движеше и изследваше дълбините, но не можеше да го различи ясно: същността на смисъла му убягваше. Толкова по-добре. Той се страхуваше да узнае какво шава там долу. Неясна и необяснима тревога обзе душата му. За миг му се стори, че драконът в дълбините на неговото аз се издига, изплува нагоре през мрака на замъглената му памет към слоевете на просветлението. Това го уплаши. Знание, страшно и опасно знание беше скрито вътре в него и сега заплашваше да изскочи навън. Той се съпротивляваше. Бореше се. Виждаше, че малкият Делиамбър го гледа страшно напрегнато, сякаш се мъчеше да му вдъхне силата, от която се нуждаеше, за да приеме това жестоко знание, ала Валънтайн не я желаше. Той освободи ръката си с внезапно рязко движение и като залиташе и се препъваше, тръгна към фургона на скандара. Сърцето му биеше лудо, слепоочията му туптяха, чувстваше се отмалял и замаян. След няколко неуверени стъпки се извърна и кресна:

— Какво ми направи?

— Само допрых ръката си до своята.

— А ми причини голяма болка!

— Може би ти дадох възможност да усетиш болката си — каза Делиамбър тихо. — Нищо повече. Болката се е скрила дълбоко в теб. Ти беше неспособен да я почувстваш. Но тя се мъчи да се събуди у теб, Валънтайн. Не можеш да ѝ попречиш.

— Възнамерявам да ѝ попреча.

— Нямах друг избор, освен да се вслушаш във вътрешните гласове. Борбата вече е започнала.

Валънтайн поклати главата си, която се цепеше от болка.

— Не искам никаква болка и никакви борби. Тази седмица аз бях щастлив човек.

— Щастлив ли си, когато сънуваш?

— Тези сънища скоро ще престанат. Навярно те са послания, предназначени за някой друг.

— Уверен ли си в това, Валънтайн?

Валънтайн млъкна. След малко рече:

— Искам само да ме оставят да бъда такъв, какъвто искам.

— А какъв точно?

— Скитащ жонгльор. Свободен човек. Защо ме измъчваш така, Делиамбър?

— Бих се радвал да станеш жонгльор — каза врунът добродушно. — Аз не искам да ти причиня ни най-малка мъка. Но това, което желае човек, често няма почти никаква връзка с онова, което му е писано във великия свитък.

— Аз искам да стана майстор жонгльор — заяви Валънтайн, — ни повече, ни по-малко.

— Желая ти успех — каза Делиамбър вежливо и се отдалечи.

Валънтайн изпусна бавно вдъхнатия въздух. Цялото му тяло беше напрегнато и вдървено, той клекна и оброни глава, протегна първо ръцете си, а после краката си, за да се отърси от необикновената скованост, която бе започнала да го обзема. Постепенно се поотпусна, но все пак остана известна притесненост и напрегнатостта не го напускаше. Тези мъчителни сънища, тези извиващи се дракони в душата му, тези знамения и поличби...

Карабела излезе от фургона и застана над него, докато той се протягаше и се кълчеше. „Чакай да ти помогна“ — каза тя, като приклекна до него. Блъсна го напред така, че той се просна по лице, и силните ѝ пръсти се впиха в изопнатите мускули на врата и гърба му. Благодарение на усилията ѝ той се поотпусна, но настроението му остана мрачно и тревожно.

— Гадаенето не ти ли помогна? — запита тя тихо.

— Не.

— Можеш ли да разкажеш за него?

— Предпочитам да не разказвам — отвърна той.

— Както желаш. — Но тя чакаше с надежда, очите ѝ бяха нащрек, цялата излъчваше топлота и съчувствие.

— Почти не разбрах нещата, които жената ми разправяше — каза той. — А каквото разбрах, не мога да го приема. Но не искам да говоря за това.

— Когато пожелаеш да говориш, Валънтайн, аз съм тук. Когато почувстваш нужда да разказваш някому...

— Не точно сега. А може и никога. — Той усещаше как тя се пресяга към него, изпълнена с желание да излекува болката в душата му, както бе изтръгнала напреженията от тялото му. Чувстваше как любовта прелива от нея към него. Валънтайн се колебаеше. Бореше се със себе си. Изрече, като се запъваше: — Нещата, които ми каза гадателката...

— Да.

Не. Да говори за тия неща, значеше да им придаде реалност, а те нямаха реалност, бяха нелепости, фантазии, глупави химери.

— ... бяха безсмислици — рече Валънтайн. — Не заслужава да се говори за казаното от нея.

Очите на Карабела го укоряваха. Той извърна погледа си от нея.

— Ти можеш ли да го приемеш? — запита той грубо. — Тя е луда старица и ми наговори куп глупости, а аз не искам да ги казвам нито на теб, нито на когото и да било. Тълкуванието принадлежи само на мен. Не съм длъжен да го споделям с никого. Аз... — Той видя потреса на лицето ѝ. Още малко и щеше да се разбъбри. Но каза със съвсем друг тон: — Донеси топките за жонглиране, Карабела.

— Сега ли?

— Веднага.

— Но...

— Искам да ме научиш на размяната между жонгльори, подаването на топките. Моля те.

— След половин час трябва да отпътуваме!

— Моля те — настояваше той.

Тя кимна, изтича нагоре по стъпалата на фургона и след малко се върна с топките. Отдалечиха се на едно открито място, където щяха да имат възможност да се движат, и Карабела му подхвърли три от топките. Тя беше навъсена.

— Какво има? — попита той.

— Да учиш нови похвати, когато душата е смутена, никога не води до нещо хубаво.

— Но може да ме успокои — рече той. — Хайде да опитаме.

— Както желаш.

Тя започна да жонглира с трите топки, които държеше, за да се разгрее. Валънтайн последва примера ѝ, но ръцете му бяха студени, пръстите му не реагираха и с мъка изпълняваше дори този най-прост номер, като няколко пъти изпусна топките. Карабела не продумваше нищо. Тя продължаваше да жонглира, докато той изстрелваше несполучливо каскада след каскада. Изнерви се. Тя не искаше да му повтаря, че сега моментът не е удобен да опитва такива неща, ала мълчанието ѝ, погледът ѝ, дори стойката ѝ казваха това по-убедително от всякакви думи. Валънтайн отчаяно се мъчеше да влезе в ритъм. *„Ти си паднал от високо място — чуваше той думите на съногадателката — и сега трябва да започнеш да се изкачваш обратно към него.“* Прехапа устна. Как може да се съсредоточи, като му се натрапваха такива неща? Ръка и око, мислеше той, ръка и око, забравете всичко друго. *„И все пак, лорд Валънтайн, това изкачване те чака и не аз ти го налагам.“* Не. Не. Не. Ръцете му трепереха. Пръстите му бяха като ледени висулки. Той направи погрешно движение и топките се разпиляха.

— Моля те, Валънтайн — каза Карабела кротко.

— Донеси бухалките.

— С тях ще бъде още по-лошо. Да не искаш да си счупиш някой пръст?

— Бухалките — повтори той.

Като повдигна рамене, тя събра топките и влезе във фургона. Слийт излезе, прозявайки се, поздрави Валънтайн с небрежно кимване. Сутринта започваше. Появи се един от скандарите и се пхна под фургона да оправи нещо. Карабела излезе, носейки шест бухалки. Зад нея вървеше Шанамир, който набързо поздрави Валънтайн и отиде да нахрани добичетата. Валънтайн взе бухалките. Усещайки върху себе си хладните очи на Слийт, той зае стойка за жонглиране, подхвърли високо една бухалка, но не можа да я улови. Никой нищо не каза. Валънтайн опита пак. Успя да нареди трите бухалки в поредица, но за не повече от трийсет секунди; след това те се разпиляха, като една удари неприятно пръста на крака му. Валънтайн забеляза Аутифон Делиамбър, който наблюдаваше сцената от разстояние. Взе отново бухалките. Карабела, застанала срещу него, жонглираше търпеливо със своите три, като нарочно не му обръщаше внимание. Валънтайн подхвърли бухалките, започна номера, изпусна една, започна пак, изпусна две, започна наново, улови неправилно и изкриви левия си палец.

Помъчи се да се престори, че нищо лошо не се е случило. Взе още веднъж бухалките, но този път Слийт се приближи и улови леко Валънтайн за двете китки.

— Недей сега — каза той. — Дай ми бухалките.

— Искам да се упражнявам.

— Жонглирането не е цяр. Ти си разстроен от нещо и то нарушава синхронизацията ти. Ако продължаваш така, можеш да навредиш на ритмиката си и ще ти са нужни седмици, за да влезеш отново в крак.

Валънтайн се опита да се отскубне, ала Слийт го държеше с изненадваща сила. Карабела, невъзмутима, продължаваше да жонглира на няколко крачки от тях. Скоро Валънтайн отстъпи. С повдигане на рамене предаде бухалките на Слийт, който ги събра и ги занесе обратно във фургона. След малко Залзан Кавол излезе навън, почеса старателно козината си отзад и отпред с няколко от ръцете си, като че търсеше в нея бълхи, и ревна:

— Всички по местата си! Да тръгваме!

Пътят за гхайрогския град Дюлорн ги водеше на изток през тучна, мирна земеделска област, зелена и плодородна под окото на лятното слънце. Подобно на голяма част от Маджипур, това беше гъсто населена местност, но с умно планиране бяха създадени обширни земеделски зони в съседство с оживени градове ивици; и така минаваше денят, един час през чифлици, един час през град, един час през чифлици, един час през град. Тук, в Дюлорнската котловина, обширната полегата равнина източно от Фолкинкип, климатът беше особено подходящ за земеделие, защото котловината беше отворена откъм северния си край за полярните дъждовни бури, които постоянно напояваха умерените области на Маджипур, а субтропичната горещина се смекчаваше от кротки, предсказуеми валежи. Сезонът за отглеждане на култури траеше през цялата година: това беше време за прибиране на сладките жълти гулии на стаджата, от които се правеше хляб, и за засаждане на плодове като ниик и глейн.

Красотата на пейзажа разведри мрачното настроение на Валънтайн. Лека-полека той престана да мисли за неща, за които му беше мъчително да мисли, и се отдаде на наслада пред безкрайния низ чудеса, предлагани от планетата Маджипур. Черните стройни дънери на нииковите дървета, засадени на строги, сложни геометрични фигури, танцуваха на хоризонта; групи земеделци — хджорти и човеци — в селски носии се движеха като нашественически армии през стаджовите ниви и събираха едрите гулии; фургонът се носеше спокойно ту през област на езера и потоци, ту през местност, където чудновати блокове бял гранит стърчаха като зъби над гладките тревисти равнини.

По обед навлязоха в място с поразителна красота, един от многото държавни горски резервати. На вратата излъчваща зелена светлина табелка известяваше:

РЕЗЕРВАТ НА БАЛОНЕСТИ ДЪРВЕТА

Тук е разположен забележителен девствен парцел с дюлорнски балонести дървета. Тези дървета произвеждат по-леки от въздуха газове, които държат горните им клони изправени. Когато наближат зрялост, стъблата и корените им атрофират и растенията стават паразитни по природа, зависещи за изхранването си почти изцяло от атмосферата. От време на време някое извънредно старо дърво прекъсва напълно връзката си с почвата и се премества, за да намери надалеч нова колония. Балонести дървета се срещат както в Зимроел, така и в Алханроел, но напоследък са оредели. Тази горичка е предназначена за народа на Маджипур с държавен указ, 12-и Понт. Конфалюм Кор. Лорд Престимион.

Няколко минути жонгльорите вървяха мълчаливо по горската пътека, без да видят нищо необикновено. После Карабела, която крачеше начело, се промъкна през гъсталак от синьочервени храсти и внезапно извика смаяно.

Валънтайн притича до нея. Тя стоеше зашеметена сред чудеса.

Навсякъде имаше балонести дървета във всички стадии на растеж. Младите, не по-високи от Делиамбър или Карабела, представляваха шубрачки с необикновен тромав вид; дебелите им набъбнали клони с особена сребриста окраска стърчаха под най-причудливи ъгли от тумбести, месести стъбла. Но на дървета, високи петнайсет фута, стъблата бяха започнали да линеят и клоните да се издуват, тъй че сега тези набъбнали клони изглеждаха неустойчиви и лесно можеха да се пречупят; у някои още по-стари дървета стъблата се бяха спаружили дотам, че се бяха превърнали просто в грапави, люспести възета, посредством които полюшващите се корони на дърветата бяха свързани със земята. Те се рееха високо над главите, поклащайки се и от най-лекия ветреца, безлистни, подпухнали, с издути като балони клони. През периода на зрялост сребристият цвят на младите клонки ставаше като блестящо полупрозрачно лустро, така че дърветата заприличаха на стъклени модели на самите себе си, сияещи силно под слънчевите лъчи, през които танцуваха и се полюляваха. Дори Залзан Кавол изглеждаше развълнуван от причудливостта и

красотата на дърветата. Скандарът се приближи до едно от най-извисяващите се, чиято блестяща набъбнала корона плуваше високо над главите им, и внимателно, почти благоговейно обгърна с пръсти изпънатото му тясно стъбло. Валънтайн си помисли, че Залзан Кавол може би възнамерява да пречупи стъблото и балонестото дърво да литне като лъскаво хвърчило, но не, скандарът, изглежда, просто измерваше тънкостта на стъблото и след малко се отдръпна, мърморейки си.

Дълго вървяха между балонестите дървета, изучавайки малките, наблюдавайки стадиите на растеж, постепенното изтъняване на стъблата и набъбването на клоните. Дърветата бяха без листа, не личеше и никакъв цвят: трудно можеше да се повярва, че са изобщо растения, толкова стъкловидни изглеждаха. Беше вълшебно място. Сега Валънтайн не можеше да си обясни по-раншното си мрачно настроение. Как е възможно човек да изпада в мрачно настроение или душевно терзание на планета, изпълнена с такава красота?

— Хей — подвикна Карабела. — Хващай!

Усетила промяната в настроението му, тя бе отишла във фургона за жонгльорските топки. Сега му подхвърли три от тях и на една поляна, заобиколена от блестящи балонести дървета, той лесно навлезе в основната каскада, тя — също.

Карабела стоеше срещу него само на няколко крачки. Три-четири минути те жонглираха независимо един от друг, до момента, когато преминаха към съгласувана фаза и започнаха да хвърлят в еднакви ритми. Сега жонглираха заедно, сякаш единият беше огледално отражение на другия, и с всяка нова поредица подхвърляния Валънтайн усещаше как го обзема все по-дълбоко спокойствие: той беше уравновесен, съсредоточен, съгласуван. Балонестите дървета, поклащани леко от вятъра, ги обливаха с ослепителни снопове отразена светлина. Светът беше тих и спокоен.

— Когато ти кажа — рече Карабела тихо, — прехвърли топката от дясната си ръка в моята лява точно на височината, на която би я хвърлил, ако я подаваше на себе си. Едно... две... три... четири... пет... прехвърляй!

И при вика той й прехвърли топката, която описа устойчива, правилна дъга, а после тя му я хвърли обратно. Едва успя да улови идващата топка и да я пригоди към ритъма, но продължи своята

каскада и броеше, докато дойде време да я подаде отново. Назад... напред... назад... напред... *прехвърляне...*

Отначало беше трудно, най-трудното жонглиране, което бе изпълнявал досега, но все пак можа да го направи, вършеше го безпогрешно и след първите няколко прехвърляния го вършеше без непохватност, като равномерно разменяше подхвърляния с Карабела, сякаш от месеци бе упражнявал с нея този номер. Знаеше, че това беше необикновено, че никой не би усвоил такива сложни фигури още от първия опит; но както преди се придвижваше бързо към същността на майсторството, поставяше се в сфера, където не съществуваше нищо друго освен ръка и око и движещи се топки, и провалът ставаше не само невъзможен, но и немислим.

— Хей! — подвикна Слийт. — Хайде сега насам!

Той също жонглираше. За момент Валънтайн се обърка от това усложняване на работата, но си наложи да продължи машинално да хвърля, когато сметнеше за необходимо, да улавя това, което идеше към него, и непрекъснато да движи между ръцете си останалите у него топки. Така, когато Слийт и Карабела започнаха да си разменят топки, той можеше да продължава играта и да улавя от Слийт вместо от Карабела. „Едно... две... едно... две...“ — подвикваше Слийт. Заел позицията между Валънтайн и Карабела и по този начин станал водач на групата, той подаваше топките първо на единия, после на другия в ритъм, който остана непокатим като скала дълго време, а после ускори смешно до темпо, което беше извън възможностите на Валънтайн. Внезапно десетки топки се озоваха във въздуха, или поне така изглеждаше, и Валънтайн посягаше отчаяно да лови всички, но ги изпусна до една и се строполи, превивайки се от смях, на топлата пружинираща трева.

— Значи има граници на способностите ти, а? — подхвърли Слийт весело. — Добре! Добре! Тъкмо започвах да си задавам въпроса дали си смъртен!

Валънтайн се изкикоти.

— Достатъчно смъртен, опасявам се.

— Обед! — извика Делиамбър.

Той се бе настанил на почетното място над котле със задушено, окачено на триножник над един огнен глобус. Скандарите, които се бяха поупражнявали отделно в друга част на гората, сякаш изникнаха

от земята и залапаха с неприлична лакомия. Виноркис също бързаше да напълни чинията си. Валънтайн и Карабела последни получиха дажбата си, но той почти не обърна внимание на това. Потеше се с благодатната пот на добре оползотвореното усилие, кръвта му бучеше и кожата му гореше, но дългата нощ на неспокойни сънища изглеждаше далеч зад него, нещо, което бе оставил във Фолкинкип.

През целия този следобед фургонът бързаше на изток. Сега това безспорно беше гхайрогска местност, населена почти изключително от тази влечугоподобна раса с лъскава кожа. Когато се свечери, трупата се намираше все още на половин ден път от центъра на провинцията Дюлорн, където Залзан Кавол бе уредил предварителна продажба на билети. Делиамбър съобщи, че недалеч от тях има селска странноприемница, и те продължиха напред, докато стигнаха до нея.

— Ела на моето легло — каза Карабела на Валънтайн.

В коридора, водещ за стаята им, те се разминаха с Делиамбър, който се поспря за малко, докосна ръцете им с връхчетата на пипалата си и промърмори:

— Приятни сънища.

— Приятни сънища — повтори Карабела машинално.

Но Валънтайн не даде обичайния отговор, защото докосването на плътта на врунския магьосник до неговата плът отново раздвижи дракона в душата му и той стана неспокоен и мрачен, както преди чудото с гората от балонести дървета. Сякаш Делиамбър се бе обявил за враг на спокойствието на Валънтайн, будейки у него неопределени страхове и опасения, от които не можеше да се отърси.

— Ела — прошепна Валънтайн хрипкаво на Карабела.

— Бързаш, а? — Тя се засмя леко и звънливо, но смехът ѝ веднага секна, щом видя изражението му. — Валънтайн, какво ти става? Какво има?

— Нищо.

— Нищо ли?

— Ще ми позволиш ли и аз да си имам настроение, както всички други хора си имат понякога?

— Когато лицето ти се промени така, сякаш сянка минава през слънцето. И толкова внезапно...

— Нещо у Делиамбър ме смущава и тревожи — каза Валънтайн.
— Когато ме докосна...

— Делиамбър е безвреден... Опасен е като всички магьосници, особено вруните и особено дребните. У много от дребните хора се таи страшна злоба. Но няма защо да се страхуваш от Делиамбър.

— Наистина ли? — Той затвори вратата и тя се озова в обятията му.

— Наистина — каза тя. — Няма защо да се страхуваш от никого, Валънтайн. Всеки, който те види, те обиква. Никой на този свят не би ти причинил зло.

— Колко хубаво е да се повярва на това — рече той, докато тя го притегляше на леглото.

Прегърнаха се и устните му докоснаха нейните леко, а после по-силно и скоро телата им се преплетоха. Той не бе се любил с нея повече от една седмица и очакваше това с дълбок копнеж и наслада. Но случката в коридора бе угасила желанието му, бе го накарала да се почувства скован и отчужден, а това го смущаваше и потискаше. Карабела сигурно усети студенината му, ала очевидно реши да не ѝ обръща внимание, защото гъвкавото ѝ енергично тяло търсеше неговото с плам и страст. Той се насили да откликне, но след минута вече не се насилваше, беше възбуден почти колкото нея, ала все още стоеше извън усещанията си, като обикновен зрител на любовенето им. Той свърши и лампата угасна, макар че лунната светлина, която влизаше през прозореца, хвърляше рязко студено сияние върху лицата им.

— Приятни сънища — прошепна Карабела.

— Приятни сънища — отвърна той.

Тя заспа почти веднага. Той я държеше, притискайки топлото ѝ стройно тяло плътно до своето, но на него самия не му се спеше. След известно време се претърколи обратно и зае любимата си поза за спане — по гръб, със скръстени на гърдите ръце, но сън не идваше, само прекъслечна дрямка без съновидения. За да се разсее, като броеше блейви, представяше си, че жонглира, изпълнявайки невероятно сложни номера със Слийт и Карабела, мъчеше се да отпусне цялото си тяло мускул по мускул. Ала нищо не действа. Напълно буден, той се подпря на една ръка и легна, загледан надолу, в Карабела, прекрасна под лунната светлина.

Тя сънуваше. Един мускул на бузата ѝ трептеше; очите ѝ се движеха под клепачите; гърдите ѝ се повдигаха и отпускаха в

неравномерни ритми; тя допря ставите на пръстите си до устните си, зашепна нещо с пресипнал неразбираем глас, притегли коленете си, плътно до гърдите. Тънкото ѝ голо тяло изглеждаше толкова красиво, че на Валънтайн се прииска да се пресегне към нея, да погали хладните ѝ бедра, да докосне леко с устните си малките твърди зърна на гърдите ѝ, но не, беше невъзпитано да събудиш сънуващ, то беше непростимо нарушение на добрите обноски. Затуй се задоволи да я гледа, да я люби отдалеч и да вкусва събуденото отново желание, което изпитваше.

Карабела извика от ужас.

Очите ѝ се отвориха, но тя не виждаше нищо — признак, че има послание. По цялото ѝ тяло премина тръпка. Тя трепна и се обърна към него, все още заспала, все още сънуваща, и той я държеше, докато тя хленчеше и стенеше, давайки ѝ помощ насън, успокоение насън, закриляше я от мрака на душата с мощта на ръцете си; най-последната сила на съня се изчерпа и тя се успокои, отпусна се до гърдите му, мокра от пот.

Лежа неподвижно няколко минути, докато най-сетне Валънтайн помисли, че е заспала спокойно. Не. Беше будна, ала неподвижна, сякаш размишляваше върху съня си, заставаще лице срещу лице с него, мъчеше се да го пренесе в живота наяве. Внезапно седна на леглото, ахна и закри устата си с ръце. Очите ѝ бяха блуждаещи и изцъклени.

— Милорд! — прошепна тя. Отдръпна се от него, тътрейки се по леглото с особено рачешко пълзене, държейки едната си ръка притисната до гърдите, а другата — като щит пред лицето си. Устните ѝ потрепваха. Валънтайн посегна към нея, но тя се отдръпна ужасена и се хвърли на грапавия дървен под, където се сви на причудливо кълбо, прегъна се навътре към себе си, сякаш се мъчеше да скрие голотата си.

— Карабела, какво има? — запита той смутен.

Тя вдигна очи към него.

— Господарю... Господарю... моля ви... оставете ме на мира... господарю...

И пак се поклони и изобрази с пръстите си звездния знак, почтително движение с две ръце, което човек прави само когато застане пред короната.

Чудейки се дали сънува той, а не тя, и дали сънят не продължава, Валънтайн стана, намери една роба за Карабела, облече някаква дреха. Тя все още стоеше свита далеч от него, замаяна и потресена. Когато се опита да я успокои, тя се отдръпна, затваряйки се още по-надълбоко в себе си.

— Какво има? — попита той. — Какво се случи, Карабела?

— Сънувах... сънувах, че ти... — Тя се запъна. — Толкова реален, толкова ужасен...

— Разкажи ми. Ще изтълкувам съня ти, ако мога.

— Той няма нужда от тълкуване. Говори сам за себе си. — Тя му направи отново звездния знак. Със студен, тих, глух глас заразправя: — Сънувах, че ти си истинският коронал лорд Валънтайн, лишен от власт и от цялата си памет, вместен в чуждо тяло и пуснат близо до Пидруид да скиташ и да живееш като безделник, докато някой друг управлява вместо тебе.

Валънтайн чувстваше, като че е на ръба на голяма пропаст и земята се рони под нозете му.

— Послание ли беше това? — попита той.

— Да, послание. Не знам от кого, от Господарката ли или от Краля, но не беше мой сън, а нещо, вмъкнато в съзнанието ми отвън. Аз те видях, господарю.

— Стига си ме наричала така.

— ... най-горе, в замъка Върхни, и лицето ти беше лицето на другия лорд Валънтайн, тъмнокосия, пред когото жонглирахме. После ти слезе от върха, за да предприемеш голямата обиколка из всички земи, и докато се намиреше на юг, в моя роден град Тиломон, ти дадох някаква упойка, уловиха те, докато спеше, вмъкнаха те в това тяло и те изхвърлиха навън, никой не разбра, че с магия си лишен от кралската си власт. И аз те докосвах, господарю, легнах до теб и интимничех с теб по хиляда различни начина и как ще получа опрощение за това?

— Карабела?

Тя се сви и затрепери.

— Вдигни очи. Карабела. Погледни ме.

Тя поклати глава. Той коленичи пред нея и докосна с ръка брадичката ѝ. Тя потръпна, сякаш я бе залял с киселина. Мускулите ѝ бяха сковани. Докосна я отново.

— Вдигни глава — каза благо. — Погледни ме.

Тя вдигна очи бавно, плахо, както човек би погледнал слънчевия лик, страхувайки се от ослепителната му светлина.

Той каза:

— Аз съм Валънтайн жонгльорът и нищо повече.

— Не, господарю.

— Короналът е тъмнокос човек, а моята коса е златиста.

— Умолявам ви, господарю, оставете ме на мира. Вие ме плашите.

— Нима един скитащ жонгльор те плаши?

— Не се плаша от това кой си ти. Човекът, когото виждам в теб, е приятел, когото обикнах. Въпросът е *кой си бил*, господарю. Ти си стоял редом до понтифекса и си вкусвал от кралското вино. Ходил си из най-достопочтените помещения на замъка Връхни. Ползвал си се с най-висшата власт в света. Това беше истинен сън, господарю, ясен и реален като всичко, което съм виждала досега, безспорно послание, в което не може да има никакво съмнение. А ти си законният коронал и аз докосвах тялото ти, и ти докосваше моето, е хилядократно светотатство една обикновена жена като мен да се приближи толкова много до един коронал. И аз ще умра за това.

Валънтайн се усмихна.

— Ако съм бил някога коронал, любов моя, то е било в друго тяло и няма нищо свято в онова, което си прегръщала тази нощ. Но аз никога не съм бил коронал.

Погледът ѝ беше вперен право в него. Гласът ѝ не трепереше толкова, когато заговори отново.

— Ти не помниш нищо за живота си преди Пидруид. Не можа да ми кажеш името на баща си, разправяше ми за детството си в Ни-моя, а сам не вярваше в това, и се мъчеше да налучкаш името на майка си. Не е ли вярно?

Валънтайн кимна.

— А Шанамир ми каза, че си имал много пари в кесията си, но си нямал представа за стойността им и си понечил да платиш на един продавач на наденици с монета от петдесет рояла. Вярно ли е?

Той пак кимна.

— Сякаш си прекарал целия си живот в палат и никога не си боравил с пари, нали? Ти знаеш толкова малко, Валънтайн! Трябва да те учат... като дете!

— Да, нещо е станало с паметта ми. Но значи ли това, че съм коронал?

— Начинът, по който жонглираш, толкова естествено, сякаш можеш да овладееш всякакви изкуства, стига да пожелаеш... начинът, по който се движиш, държането ти, излъчваното от теб сияние, чувството, което вдъхваш на всички, че си роден да властваш...

— Нима вдъхвам такова чувство?

— Откакто ти дойде между нас, ние говорехме почти само за това. Че сигурно си свален монарх, може би някой прокуден херцог. Но после дойде моят сън... и той не оставя никакво съмнение, господарю...

Лицето ѝ беше побеляло от напрежение. За миг тя бе надмогнала благоговението си, но само за миг, и сега трепереше отново. И изглежда, че благоговението беше заразително, защото самият Валънтайн започна да изпитва страх, студенина по кожата. Имаше ли истина в нещо от всичко това? Бил ли е той миропомазан коронал, който е докосвал ръце с Тиеверас в сърцето на Лабиринта и горе в замъка Врѣхни?

Чуваше гласа на съногадателката Тизана. *„Ти си паднал от високо място и сега трябва да започнеш да се изкачваш обратно към него“* — бе казала тя. Невъзможно. Немислимо. *„И все пак, лорд Валънтайн, това изкачване те чака и не аз ти го налагам.“* Нереално. Невъзможно. И все пак сънищата му, оня брат, който искаше да го убие, и вместо това той го уби, и онези коронали и понтифeksi, които сновяха из дълбините на душата му, и всичко останало... Възможно ли беше то? Не, невъзможно. Невъзможно.

— Не бива да се страхуваш от мен, Карабела — рече той.

Тя потрепера. Той посегна към нея, но тя се отдръпна с вик:

— Недей! Не ме докосвайте! Милорд...

Той каза нежно:

— Дори и да съм бил някога коронал — а това ми изглежда доста странно и глупаво, — дори, Карабела, да не съм вече коронал, аз не се намирам в миропомазано тяло и това, което стана между нас, не е светотатство. Сега съм Валънтайн жонгльорът, независимо какъв съм бил през предишния си живот.

— Вие не разбирате, господарю.

— Разбирам, че короналът е човек като всички други, само че носи по-голяма отговорност от другите, но у него няма нищо магическо и нищо страшно освен властта му, а аз не я притежавам ни най-малко. Ако изобщо съм я притежавал някога.

— Не — рече тя. — Короналът е удостоен с най-висше благоволение и никога не се лишава от него.

— Всеки може да бъде коронал, стига да има подходяща подготовка и подходяща душевна нагласа. Човек не се ражда за това. Коронали е имало от всички краища на Маджипур, от всички обществени слоеве.

— Господарю, вие не разбирате. Щом сте били коронал, значи сте удостоен с благоволение. Вие сте управлявали, движили сте се из замъка Връхни, спадали сте към коляното на лорд Стиамот, лорд Декерет и лорд Престимион, вие сте брат на лорд Вориакс, вие сте *синът на Господарката на острова*. Как да ви смятам тогава за обикновен човек? Как да не се боя от вас?

Той я гледаше потресен.

Спомни си какво бе ставало в неговата душа, когато стоеше на улиците и гледаше коронала лорд Валънтайн в процесията; тогава се чувстваше изправен пред изящество и мощ и разбра, че да си коронал значи да изпъкнеш над другите, да станеш личност с ореол и необичайност, човек, който има власт над дваисет милиарда, който носи у себе си енергията на прославени монарси от хиляди години и е предопределен да влезе някой ден в Лабиринта, за да поеме властта на понтифекса. Колкото и непонятно да му беше всичко това, то му се натрапваше, слисваше го и го завладяваше. Но беше невероятно. Да се страхува от себе си? Да се преклони благоговейно пред въображаемата си върховна власт? Той беше Валънтайн жонгльорът и нищо повече!

Карабела хлипаше. Още малко и щеше да изпадне в истерия. Врунът сигурно имаше някакво приспивателно средство, което би могло да я успокои.

— Почакай — каза Валънтайн. — Ще се върна след малко. Ще поискам от Делиамбър нещо успокоително за теб.

Той изхвъркна от стаята и се понесе през коридора, чудейки се коя е стаята на магьосника. Всички врати бяха затворени. Мислеше да почука наслуки, надявайки се да не се натъкне на Залзан Кавол, когато от мрака, някъде изпод лакътя му, проговори сух глас:

— Не можеш ли да заспиш?

— Делиамбър, ти ли си?

— Тук съм. Близко до теб.

Валънтайн се взря с присвити очи и различи вруна, който седеше в коридора, кръстосал пипалата си в някаква съзерцателна поза. Делиамбър се изправи.

— Сетих се, че скоро може да дойдеш да ме търсиш — каза той.

— Карабела е имала послание. Нуждае се от лекарство, което да я успокои душевно. Имаш ли нещо ефикасно?

— Не, нямам никакви лекарства. Но с докосване... може да стане. Ела.

Дребният вун се понесе по коридора и влезе в стаята, в която Валънтайн бе прекарал нощта с Карабела. Тя не бе помръднала, стоеше все така свита жалко до леглото, загърната небрежно в робата си. Делиамбър веднага отиде при нея, тънките му пипала обгърнаха нежно раменете ѝ, тя разхлаби опънатите си мускули и се отпусна, сякаш бе останала без кости. Тежкото ѝ дишане отекуваше в стаята. След малко вдигна глава, вече по-спокойна, ала все тъй със замаян, замръзнал поглед в очите.

Махна към Валънтайн и рече:

— Сънувах, че той... че е бил... — поколеба се.

— Знам — каза Делиамбър.

— Не е вярно — произнесе Валънтайн пресипнало. — Аз съм само жонгльор.

— Сега си само жонгльор — каза Делиамбър меко.

— И ти ли вярваш на тази глупост?

— Тя беше очевидна още отначало. Когато застана между скандара и мен. Само крал може да постъпи така, си рекох, и вникнах в душата ти...

— Какво?

— Професионален трик. Вникнах в душата ти и видях какво са направили с теб.

— Но такова нещо е невъзможно! — запротестира Валънтайн. — Да извадиш душата на един човек от тялото му, да я поместиш в чуждо тяло и да поставиш чужда душа в неговото...

— Невъзможно ли? Не — каза Делиамбър. — Според мен не е невъзможно. Има слухове от Сувраел, че в двора на Краля на сънищата се проучва това изкуство. От няколко години се носи мълга за необикновени опити.

Валънтайн гледаше мрачно връхчетата на пръстите си.

— Това не може да стане.

— Така мислех и аз, когато го чух за пръв път. На после разсъдих. Има много не по-малки магии, чиито тайни зная лично, а аз съм само второстепенен магьосник. Семената на такова изкуство отдавна съществуват. Някои сувраелски магьосници може да са открили начин най-после да накарат тези семена да покълнат. Валънтайн, на твое място аз не бих изключил такава възможност.

— Размяна на тела? — произнесе Валънтайн зашеметен. — Значи това не е истинското ми тяло? Чие е тогава?

— Кой знае? На някой нещастник, сполетян от злополука — може да се е удавил, или да се е задавил с мръвка месо, или да е станал жертва на отровна гъба, която е изял от непредпазливост. Във всеки случай умрял по някакъв начин, така че тялото му е останало горедолу непокътнато; и в часа на смъртта му са го отнесли на някое тайно място, за да пресадят душата на коронала в празната черупка, а после друг човек, отказвайки се завинаги от тялото си, бързо е заел опразнения череп на коронала, при което може би е запазил до голяма степен паметта и съзнанието на самия коронал, съединени с неговите, за да може да изпълнява маскарада на управлението така, като че ли той е истинският монарх...

— Според мен всичко това е твърде далеч от действителността — заяви Валънтайн упорито.

— И все пак — каза Делиамбър, — когато надникнах в душата ти, аз видях всичко така, както ти го описвам сега. И изпитах немалък страх — в моя занаят не се срещат често коронали, нито се попада на такова доказателство за крещящо вероломство, — но след миг събрах ума си и се запитах дали няма да е по-добре да забравя видяното, и

известно време сериозно го обмислях. Но после разбрах, че не мога да постъпя така, че ако пренебрегна това, което зная, до края на живота ми ще ме тормозят страшни сънища. Рекох си, че в света има много неща, които трябва да се оправят, и аз с волята на Божествения ще участвам в уреждането им. И ето уреждането започва.

— Това са небивалици — каза Валънтайн.

— Заради спора кажи, че все пак е вероятно — настоя Делиамбър. — Представи си, че са те намерили в Тиломон, изхвърлили са те от твоето тяло и са сложили узурпатор на трона. Предположи, че е станало така. Какво би направил в такъв случай?

— Абсолютно нищо.

— Така ли?

— Нищо — заяви Валънтайн натъртено. — Нека си бъде коронал, който *иска* да бъде коронал. Според мен властта е болест, а управляването — щуротия за луди. Ако някога съм живял в замъка Връхни, нека бъде тъй. Но аз не съм в него сега и нищо у мен не ме подтиква да се върна там. Аз съм жонгльор, и то добър, който става все по-добър, и щастлив човек. Щастлив ли е короналът? А понтифексът? Ако съм бил лишен от власт, за мен това е късмет. Не искам сега да се нагърбвам наново с такова бреме.

— Но ти си предопределен да го носиш.

— Предопределен ли? Предопределен? — засмя се Валънтайн. — Все едно да кажеш, че съм бил предопределен да бъда коронал за малко време, а после да ме измести някой по-достоеен. Човек трябва да е луд, за да е управник, Делиамбър, а аз съм нормален. Управлението е тегота и черна работа. Аз не бих го приел.

— Ще го приемеш — каза Делиамбър. — Теб са те подправили и ти не си самият себе си. Но щом веднъж си бил коронал, винаги си оставаш коронал. Ще бъдеш излекуван и ще възвърнеш предишната си самоличност, лорд Валънтайн.

— Не употребявай тази титла!

— Тя пак ще бъде твоя — каза Делиамбър.

Валънтайн ядно отхвърли тази вероятност. Той погледна към Карабела: тя бе заспала на пода, с глава до леглото. Внимателно я вдигна и я настани под завивката. А на Делиамбър рече:

— Става късно, а тази нощ имаше много глупости. Главата ми се пръска от всички тия големи приказки. Направи ми каквото направи на

нея, магьоснико, дари ме със сън и не ми говори повече за отговорности, каквито никога не съм носил и никога не ще нося. Утре трябва да изнасяме представление, а искам да съм отпочинал за него.

— Добре. Лягай си.

Валънтайн се намести до Карабела. Врунът го докосна леко, после по-силно, и Валънтайн усети как съзнанието му помътнява. Сънят дойде бързо, като гъста бяла мъгла, вдигаща се по здрач от океана. Добре. Добре. Той с готовност потъна в безчувствие.

И през нощта сънува, и сънят му беше озарен от ярко, силно сияние, което явно имаше вид на послание тъй като беше невъобразимо жив сън.

Видя се да прекосява суровата, страшна пурпурна равнина, която бе спохождал толкова често в последните си сънища. Този път знаеше извън всякакво съмнение къде е равнината: не някаква въображаема страна, а далечният континент Сувраел, който лежеше защитен под блясъка на голото слънце, а тези пукнатини по земята бяха белези на лятото, когато бе изсмукана и малкото влага, съдържаща се в почвата. Грозни извити растения с набъбнали сивкави листа лежаха повехнали на земята и някакви същества с бодли и необикновени ъгловати стави растяха на височина. Валънтайн крачеше бързо в зноя и безмилостно шибания вятър и от сухота кожата му се напукваше. Беше закъснял, отдавна трябваше да е пристигнал в двореца на Краля на сънищата, където го бяха наели да изпълнява номерата си.

Сега дворецът се мержелееше пред него, злокобен, обвит в черни сенки, целият съставен от островърхи кули и назъбени портали, сграда остра и отблъскваща като бодливите растения на пустинята. Тя приличаше по-скоро на тъмница, отколкото на палат, поне по външен вид, но вътре всичко беше съвсем друго, прохладно и разкошно, с водоскоци в дворовете, меки плюшени завеси и мирис на цветя във въздуха. Слуги се кланяха и му даваха знаци, заведоха го във вътрешните помещения, свалиха набитите му с пясък дрехи, изкъпаха го, обърсаха го с пухкави кърпи, дадоха му нови дрехи, елегантни одежди със скъпоценни украшения, поднесоха му изстудени шербети, ледено вино със сребрист отблясък, късове непознато крехко месо и накрая го въведоха в голямата тронна зала с висок свод, където седеше тържествено Кралят на сънищата.

Още отдалеч Валънтайн го видя на трона: Симонан Барджазид, злият и своенравен властник, който от тази брулена от ветровете пустинна земя разпращаше из цял Маджипур зловещите си послания. Той беше едър човек с голобрадо лице, масивни челюсти, хлътнали очи, заобиколени с тъмни кръгове, а около ниско остриганата си четинеста глава носеше златната диадема на своята власт, усиливащия мислите апарат, който един Барджазид бе изобретил преди хиляда години. От лявата страна на Симонан седеше синът му Кристоф, месест като баща си, а от дясната му страна — синът му Минакс, престолонаследникът, мършав и отблъскващ на вид човек, с тъмна кожа и заострено лице, сякаш шлифован от пустинните ветрове.

С небрежен жест Кралят на сънищата заповяда на Валънтайн да започне.

Той жонглираше с ножове, десет, петнайсет на брой, тънки, лъскави ками, които биха могли да понижат ръката му, ако паднеха погрешно, но той боравеше леко с тях, жонглирайки така, както само Слийт умееше, или може би като Залзан Кавол, виртуозна демонстрация на ловкост. Валънтайн стоеше неподвижен, извършвайки само най-незабележими първащи движения с ръцете и китките си, камите летяха нагоре и проблясваха като ярки искри, издигаха се високо във въздуха и падаха точно в очакващите ги пръсти, и докато се вдигаха и падаха, вдигаха се и падаха, описваната от тях дъга промени формата си, не беше вече обикновена каскада: летейки из въздуха с насочени навън остриета, те образуваха звездната емблема на короната. Внезапно, когато Валънтайн наближи връхната точка на своето изпълнение камите замръзнаха във въздуха, увиснаха там точно над търсеците му пръсти и не искаха да се спускат към тях.

А иззад трона изскочи един намръщен човек със суров поглед — това беше Доминин Барджазид, третият от синовете на Краля на сънищата; той закрачи към Валънтайн, с небрежен презрителен жест събра от въздуха звездната фигура от ножове и ги напъха в колана на дрехата си.

Кралят на сънищата се усмихна подигравателно.

— Ти си отличен жонгльор, лорд Валънтайн. Най-последно си намерил подходяща работа.

— Аз съм коронал на Маджипур — отвърна Валънтайн.

— Беше. Беше. Беше. Сега си скитник, негоден за нищо друго.

— Мързеливец — каза Минакс Барджазид.

— Страхливец — обади се Кристоф Барджазид. — Безделник.

— Кръшкач от дълга си — обяви Доминин Барджазид.

— Ти си лишен от ранг — каза Кралят на сънищата. — Мястото ти е овакантено. Върви си. Върви да жонглираш, жонгльоре Валънтайн. Върви си, безделнико. Върви си, скитнико.

— Аз съм коронал на Маджипур — повтори Валънтайн твърдо.

— Вече не си — рече Кралят на сънищата. Той докосна с ръце диадемата на челото си и Валънтайн се залюля и заклати, сякаш земята се бе разтворила под нозете му, препъна се и падна, а когато погледна отново, видя, че сега Доминин Барджазид е облечен в зеления жакет и хермелиновата мантия на коронал и така бе променил външността си, че лицето му беше лицето на лорд Валънтайн, а тялото му — тялото на лорд Валънтайн, и от жонгльорските ножове, които бе взел от Валънтайн, бе сътворил звездната корона на коронал, която баща му Симонан Барджазид сега слагаше на челото му.

— Виждаш ли? — извика Кралят на сънищата. — Властта преминава у достойния! Върви си, жонгльоре! Върви си!

И Валънтайн избяга в пурпурната пустиня, и видя бесни вихрушки на пясъчна буря, които се носеха към него от юг, и се опита да избяга, ала бурята го връхлетя отвед. Той изрева: „Аз съм лорд Валънтайн, короналът!“, но вятърът заглуши гласа му и той усети пясък между зъбите си. Извика: „Това е вероломство, да узурпираш властта!“, и бурята отвя вика му. Погледна към двореца на Краля на сънищата, но той вече не се виждаше и го обзе силно, разтърсващо чувство, че е загубил завинаги нещо.

Събуди се.

Карабела лежеше кротко до него. Първата бледа светлина на зората влизаше в стаята. Макар че сънят му беше страшен, послание от най-знаменателно естество, той се чувстваше напълно спокоен. Няколко дена се бе опитвал да отрече истината, но сега вече не можеше да я отхвърля, колкото и чудновата, колкото и фантастична да изглеждаше тя. В друго тяло някога е бил коронал на Маджипур, ала кой знае как тялото и самоличността му са били откраднати. Възможно ли беше това? Такъв настойчив сън едва ли би могъл да бъде отминат или пренебрегнат. Той разрови най-дълбоките кътчета на душата си, мъчейки се да открие спомени за власт, за церемонии на Върха, за

гледки на царствено великолепие, за вкуса на отговорността. Но нищо не излизаше. Абсолютно нищо. Той беше жонгльор и нищо повече от жонгльор, и не можеше да си спомни никакъв откъс от живота си преди Пидруид: сякаш се бе родил на оня планински склон минути преди пастирът Шанамир да го срещне, родил се бе там с пари в кесията, манерка хубаво червено вино на хълбока и разпокъсани лъжливи спомени в главата.

Ами ако беше вярно? Ако той беше коронал?

В такъв случай трябваше да тръгне, в интерес на федерацията Маджипур, да свали тиранина и да си възвърне законния пост. Такова задължение щеше да лежи на плещите му. Но тази мисъл беше абсурдна. Тя предизвикваше сухота в устата му и туптене в гърдите му, близко до паника. Да свали оня тъмнокос властник, който бе шествал тържествено през Пидруид? Как би могло да стане това? Как би могъл дори да се приближи до коронал, а камо ли да го свали от мястото му? Че това е било направено някога — може би, — не беше аргумент, че може да бъде направено пак, и то от един скитащ жонгльор, от един добродушен млад човек, който не изпитва непреодолим подтик да се залови с невъзможното. Освен това Валънтайн се смяташе за толкова малко способен да управлява. Ако действително е бил коронал, дълги години трябва да се е подготвял в замъка Врѣхни, дълго време е усвоявал похватите и приложенията на властта: ала сега у него не бе останала нито следа от това. Как би могъл да претендира да бъде монарх, когато нямаше в главата си нито едно от уменията на един монарх?

И все пак... и все пак...

Погледна надолу към Карабела. Тя беше будна; очите ѝ бяха отворени; гледаше го мълчаливо. Благоговението още не я бе напуснало, ала вече нямаше ужас.

— Какво ще правиш, господарю? — проговори тя.

— Наричай ме Валънтайн, сега и винаги занапред.

— Ако ми заповядаш.

— Заповядвам ти — каза гой.

— И кажи ми... Валънтайн, какво ще правиш?

— Ще пътувам със скандарите — отговори той. — Ще продължавам да жонглирам. Ще усвоя по-задълбочено изкуството. Ще следя внимателно сънищата си. Ще изчаквам, ще се мъча да разбера.

Какво друго бих могъл да правя, Карабела? — Сложи леко ръка върху нейната и тя за миг се сви от докосването му, но после се окопити и притисна с другата си ръка неговата. Той се усмихна. — Какво друго бих могъл да правя. Карабела?

ЧАСТ ВТОРА
КНИГА НА МЕТАМОРФИТЕ

Гхайрогският град Дюлорн беше архитектурно чудо, град, блестящ като скреж, който се простираше на двеста мили нагоре и надолу от центъра на големия Дюлорнски пролом. Макар и да заемаше такава огромна площ, посоката на града беше предимно вертикална: големи сияйни кули с чудновата конструкция, но строго съдържани по материал, които се извисяваха като изтънени зъби от меката, богата на гипс почва. Единственият разрешен строителен материал в Дюлорн беше характерният за областта камък — лек, ефирен калцит с висок коефициент на пречупване на светлината, който блестеше като фин кристал, или може би като диамант. От него дюлорнци бяха съградили своите островърхи извисяващи се постройки и ги бяха украсили с парапети и балкони, с огромни, внушителни висящи контрафорси, с високи конзолни подпори, със сталактити и сталагмити с искрящи фасетки, с тънки като дантела мостове високо над улиците, с колонади, куполи, пандантиви и пагоди. Жонгльорската трупа на Залзан Кавол, приближавайки се до града от запад, стигна до него почти точно на пладне, когато слънцето беше точно над главата и по стените на исполинските кули като че играеха езици от бял пламък. Валънтайн затаи дъх от удивление. Такъв огромен град! Такава чудна гледка на светлини и форми!

Четиринайсет милиона души живееха в Дюлорн, правейки го един от най-големите градове на Маджипур, макар и съвсем не най-големият. На континента Алханроел, както бе чувал Валънтайн, град с такива размери не би бил нищо особено и дори тук, на по-пасторалния континент Зимроел, имаше много градове като него и дори такива, които го надминаваха. Но положително никой град не можеше да се сравнява с него по красота, мислеше си той. Дюлорн беше студен и пламенен — и двете едновременно. Блестящите му шпилове настойчиво привличаха вниманието като хладна, неустоима музика, като пронизителните звуци на мощен орган, които кънтят из космическия мрак.

— Тук няма да се завираме в селски странноприемници! — извика Карабела щастливо. — Ще разполагаме с хотел, с фини чаршафи и меки възглавници!

— Ще бъде ли Залзан Кавол толкова щедър? — попита Валънтайн.

— Щедър ли? — засмя се Карабела. — Той няма избор. Дюлорн предлага само луксозни квартири. Ако преспим тук, ще спим или на улицата, или като херцози: средно положение няма.

— Като херцози — повтори Валънтайн. — Да спим като херцози. Защо не?

Тази сутрин, преди да напуснат странноприемницата, той я бе заклел да не казва никому нищо за снощните събития, нито на Слийт, нито на когото и да било от скандарите, нито дори на съногадател, ако сметнеше за нужно да потърси такъв. Бе поискал от нея да се заклъне в името на Господарката, на понтифекса и на короната, че ще пази мълчание. Освен това я бе заставил да продължава да се държи с него така, като че винаги е бил и до края на живота си ще си остане просто Валънтайн скитащият жонгльор. За да изтръгне от нея тази клетва, Валънтайн бе говорил със сила и достойнство, подобаващи на коронал, така че бедната Карабела, коленичила и разтреперана, отново се уплаши от него, като че той носеше звездната корона. Валънтайн се почувства твърде неудобно от това, защото съвсем не беше убеден, че необикновените сънища от предишната нощ трябва да се приемат за чиста монета. Но все пак тези сънища не можеха да се отхвърлят лекомислено, тъй че трябваше да се вземат предпазни мерки, да се пази тайна и да се лавира. Тези машинации бяха нещо необичайно за него. Той накара и Аутифон Делиамбър да даде клетва, като при това се питаше доколко може да се доверява на един врун, и то магьосник, но в гласа на Делиамбър като че ли звучеше искреност, когато се заклеваше да пази тайната.

— А кой друг знае за тия неща? — попита Делиамбър.

— Само Карабела. И я обвързах със същото обещание.

— Нищо ли не си казвал на хджорта?

— На Виноркис ли? Нито думица. Защо питаш?

Врунът отговори:

— Той те следи прекалено внимателно. Задава твърде много въпроси. Никак не ми харесва.

Валънтайн повдигна рамене.

— Не е трудно да намразиш хджортите. Но от какво се страхуваш?

— Той прекалено много крие мислите си. Ореолът му е тъмен. Избягвай го, Валънтайн, може да те вкара в беля.

Жонгльорите влязоха в града и поеха по широките бляскави булеварди към хотела си, водени от Делиамбър, който, изглежда, имаше отпечатана в главата си карта на всяко кътче на Маджипур. Фургонът спря пред една кула с изумителна височина и поразителна фантазия в архитектурата, постройка с минарета, дъговидни сводове и блестящи осмоъгълни прозорци. Като слезе от фургона, Валънтайн застана прав, мигайки с отворена от захлас уста.

— Изглеждаш, като че някой те е цапардосал с бухалка по главата — подхвърли Залзан Кавол дрезгаво. — Никога досега ли не си виждал Дюлорн?

Валънтайн направи уклончив жест. Празната му памет не му говореше нищо за Дюлорн; но кой може да забрави този град, след като го е виждал веднъж?

Изглежда, че все пак трябваше да отговори нещо.

Той просто запита:

— Има ли нещо по-прекрасно в целия Маджипур?

— Да — отговори скандарът-исполин. — Паница гореща супа. Чаша силно вино. Цвъртяща пържола на открит огън. Красивата архитектура не се яде. Самият замък Връхни не струва дори колкото едно вонящо лайно за гладен човек. — Залзан Кавол изсумтя самодоволно и като вдигна багажа си, влезе в хотела.

Валънтайн подвикна смаяно подире му:

— Но аз имах предвид само красотата на градовете!

Телкар, обикновено най-мълчаливият от скандарите, се обади:

— Залзан Кавол се възхищава от Дюлорн повече, отколкото би предположил. Но никога не би признал това.

— Той признава само възхищението си от Пилиплок, където сме родени — вметна Гибор Хаерн. — Смята, че е измяна да кажеш добра дума за друго място.

— Шшт! — извика Ерфон Кавол. — Иде!

Най-големият им брат се бе показал отново на вратата на хотела.

— Е? — избумтя Залзан Кавол. — Защо висите така? Репетиция след трийсет минути! — Жълтите му очи святкаха като очи на горски звяр. Той изръмжа, стисна заканително четирите си пестника и пак изчезна.

Странен работодател, помисли си Валънтайн. Той подозираше, че някъде дълбоко под тази рунтава козина се крие блага и дори — кой знае? — добра душа. Ала Залзан Кавол се стараеше всячески да се държи като мечок.

Жонгльорите бяха ангажирани да дадат представление в Постоянния цирк на Дюлорн, където през всеки час на деня и всеки ден на годината ставаше общинско увеселение. Гхайрогите, които преобладаваха в този град и в околната провинция, не спяха нощем, а сезонно — по два-три месеца непрекъснато, главно през зимата, и в будно състояние бяха ненаситни на развлечения. Според Делиамбър те плащали добре и никога не се намирали достатъчно пътуващи артисти в тази част на Маджипур, които да задоволят нуждите им.

Когато трупата се събра за следобедната репетиция, Залзан Кавол съобщи, че тазвечерното представление ще се състои между четири и шест часа след полунощ. Валънтайн беше недоволен от това. Специално тая нощ той очакваше с нетърпение указанията, които можеха да му дадат сънищата след важните разкрития от миналата нощ. Но имаше ли вероятност да му се явят показателни съновидения, ако прекараше на сцената най-плодоносните часове от нощта?

— Можем да поспим по-рано — забеляза Карабела. — Сънищата идват по всяко време. Да не би да имаш насрочена среща за послание.

Това беше язвителна, дразнеща забележка, особено от страна на човек, който доскоро бе треперил от страхопочитание пред него. Той се усмихна, за да покаже, че не се е обидил — забелязваше неувереността, която се криеше под насмешката, — и каза:

— Може изобщо да не заспя, като знам, че трябва да стана толкова рано.

— Накарай Делиамбър да те докосне като нощес — предложи тя.

— Предпочитам да намеря сам пътя си към съня — рече той.

Така и стори, след напрегнат следобед на упражнения и сита вечеря от изсушено на вятъра говеждо и студено синьо вино в хотела. Тук си бе взел самостоятелна стая и преди да се тръшне на леглото — с прохладни, опънати чаршафи, както бе казала Карабела, достойни за

херцог, — той насочи душата си към Господарката на острова и я помоли да му прати послание — това беше позволено и често се вършеше, макар че рядко излизаше сполучливо. Сега се нуждаеше най-много от помощта на Господарката. Ако наистина беше свален коронал, тогава тя му беше майка и тялом, и духом и можеше да потвърди самоличността му и да го напъти в диренията му.

Когато потъна в сън, се опита да види във въображението си Господарката и нейния Остров, да се пресегне към нея през хилядите мили и да създаде мост, някаква искра на съзнание над тази огромна пропаст, по която тя да установи връзка с него. Пречеха му празнотите в паметта му. Можеше да се предположи, че всеки възрастен маджипурец познава лицето на Господарката и географията на Острова така, както познава лицето на собствената си майка и околностите на своя град, ала осакатеният мозък на Валънтайн му предаваше главно празноти, които въображението му трябваше да запълва с налучкване. Как бе изглеждал образът ѝ, изрисуван от фойерверките през оная нощ в Пидруид? Заоблено усмихнато лице, дълга гъста коса. Добре. А останалото? Да речем, че косата е черна и лъскава, черна като косата на синовете ѝ лорд Валънтайн и покойния лорд Вориакс. Очите са кестеняви, топли, живи. Устните — пълни, бузите — с малки трапчинки, тънка мрежа от бръчици в ъгълчетата на очите. Внушителна, силна жена, да, и се разхожда из градина сред пищни цъфнали храст жълти танигали, камелии, елдирони и пурпурни туалы, всичко кипящо от тропически живот; поспира се да откъсне някой цвят, забожда го в косата си и продължава нататък по бели мраморни плочи, които лъкатушат между храстите, докато най-сетне излиза в обширен каменен вътрешен двор, издълбан в склона на хълма, спира се там и се заглежда надолу към многобройните тераси, спускащи се на широки дъги към морето. И гледа на запад, към далечния Зимроел, затваря очи, мисли за загубения си син — скитник, изгнанник в града на гхайрогите, събира сили и праща нежни послания на надежда и насърчение към Валънтайн, прокуден в Дюлорн...

Валънтайн потъна в дълбок сън.

И докато сънуваше, Господарката наистина дойде при него. Срещна я не на склона под градината, а в някакъв безлюден град сред пустош, развалини от проядени от времето пясъчникови колони и разбити олтари. Приблизиха се един към друг от противоположните

страни на един порутен форум под призрачна лунна светлина. Но лицето ѝ беше забулено и тя го държеше извърнато от него: той я позна по гъстите кичури на тъмната ѝ коса и по аромата на кремавия елдирон зад ухото ѝ, и разбра, че се намира пред Господарката на острова, ала искаше усмивката ѝ да стопли душата му на това студено място, желаше утехата на кротките ѝ очи, но виждаше само булото, раменете, главата ѝ отстрана.

— Майко? — запита той неуверено. — Майко, аз съм Валънтайн! Не ме ли познаваш? Погледни ме, майко!

Тя прелетя край него като дух, скри се между две пречупени колони, по които бяха изписани сцени из делата на великите коронали, и изчезна.

— Майко? — подвикна той.

Сънят бе свършил. Валънтайн се мъчеше да я накара да се върне, но не успя. Събуди се и докато лежеше вторачен в мрака, виждаше отново онази забулена фигура и търсеше смисъла. Тя не бе го познала. Нима беше преобразен толкова много, че дори собствената му майка не можа да разбере кой се крие в това тяло? Или пък той никога не е бил неин син, тъй че нямаше причина тя да го познае? Никой не беше в състояние да му отговори. Ако душата на тъмнокосия лорд Валънтайн бе вселена в тялото на светлокосия Валънтайн, Господарката на острова не бе дала никакъв знак за това и той се намираше в такова дълбоко неведение, както когато склопи очи.

Какви глупости ме преследват, мислеше си Валънтайн. Какви невероятни догадки, какви щуротии!

Отпусна се отново и заспа.

И, както му се стори, почти веднага една ръка докосна рамото му и някой го задруса така, че най-после неохотно се събуди. Беше Карабела.

— Два часът след полунощ — каза му тя. — Залзан Кавол иска след половин час да слезем при фургона. Сънува ли?

— Нещо незавършено. А ти?

— Аз стоях будна — отговори Карабела. — Така ми се струваше най-спокойно. Някои нощи човек предпочита да не сънува. — Когато той започна да се облича, тя попита свенливо: — Ще ме приемеш ли пак в твойта стая, Валънтайн?

— Искаш ли?

— Аз дадох клетва да се държа с теб така, както се държах преди... преди да разбера... Ох, Валънтайн, бях толкова уплашена! Но да. Да, нека бъдем пак другари и дори да се любим. Утре вечер!

— Ами ако съм коронал?

— Моля те. Не задавай такива въпроси.

— Ами ако съм?

— Ти ми заповяда да те наричам Валънтайн и да те смятам за Валънтайн. И така ще правя, ако ми позволиш.

— Вярваш ли, че съм коронал?

— Да — прошепна тя.

— И това не те плаши вече?

— Мъничко. Съвсем мъничко. Ти все още ми се виждаш обикновен човек.

— Добре.

— Разполагах с един ден, за да свикна с положението. И съм под клетва. Трябва да те смятам за Валънтайн. Заклех се пред властниците за това. — Тя се подсмихна дяволито. — Заклех се пред коронала да се преструвам, че не си коронал, затова трябва да остана вярна на клетвата си и да се отнасям безцеремонно с теб, да те наричам Валънтайн, да не показвам, че се страхувам от теб, и да се държа така, като че ли нищо не се е променило. Значи утре вечер мога да дойда на леглото ти?

— Да.

— Обичам те, Валънтайн.

Той я притегли леко към себе си.

— Благодаря ти, че превъзможна страха си. Обичам те, Карабела.

— Залзан Кавол ще се разсърди, ако закъснеем — рече тя.

Постоянният цирк беше настанен в постройка, коренно различна от най-типичните за Дюлорн: огромна, плоска, неукрасена барабаноподобна сграда, напълно кръгла и висока не повече от деветдесет стъпки, издигаща се усамотено на обширно открито пространство в източния край на града. Вътре една голяма площ в средата представляваше внушителен терен за сцената, а около нея бяха местата за публиката, ред по ред в концентрични кръгове, стигащи до покрива.

Това място можеше да побере хиляди, може би стотици хиляди хора. Валънтайн остана поразен, като видя, че то е вече почти пълно, и то във време, което за него беше среднощ. Трудно му беше да гледа към публиката, защото светлините на сцената го заслепяваха, но все пак можеше да различи огромен брой хора, насядали или изтегнали се на местата си. Почти всички бяха гхайроги, макар че тук-там се съзираше по някой хджорт, врун или човек, дошъл да прекара весело нощта. На Маджипур нямаше места, изцяло заселени от една-единствена раса — стари правителствени разпоредби още от първите дни на усиленото заселване с нечовеци забраняваха такива съсредоточавания, изключение правеше само резерватът за Метаморфи — но гхайрогите бяха със силно племенно чувство и имаха склонност да се струпват във и около Дюлорн до законно допустимия максимум. Макар и топлокръвни и бозайници, те притежаваха известни черти на влечуги, поради което повечето други раси се отвращаваха от тях: бързоподвижни раздвоени червени езици, сивкава дебела лъскава люспеста кожа, студени зелени немигащи очи. Косата им наподобяваше пипала на медуза — черни месести влакна, които се гърчеха и извиваха неспокойно, а миризмата им, сладникава и кисела едновременно, не беше очарователна за негхайрогски ноздри.

Валънтайн бе изпаднал в потиснато настроение, когато излезе с трупата на сцената. Часът беше съвсем неподходящ: телесните му цикли бяха отслабнали и въпреки че бе спал достатъчно, никак не му беше приятно да бъде буден точно сега. Той отново носеше бремето на

един тягостен сън. Отхвърлянето му от Господарката, неспособността му да установи контакт с нея — какво значеше всичко това? Когато беше само Валънтайн жонгльорът, смисълът нямаше значение за него: всеки ден вървеше по своя път и не го занимаваха по-големи проблеми, желаше само от ден на ден да усъвършенства все повече уменията на ръцете и очите. Ала сега, сблъскал се с тези неясни и смущаващи разкрития, той беше принуден да се замисли върху неприятни въпроси, свързани с далечните му цели, със съдбата му и с пътя, по който вървеше. Това никак не беше по вкуса му. Вече изпитваше остра носталгична тъга за хубавото минало време преди една седмица, когато скиташе из оживения Пидруид в блажена безцелност.

Изискванията на изкуството му бързо го изтръгнаха от тези мисли. Под блясъка на прожекторите нямаше време да мисли за нищо друго освен за изпълнението си.

Сцената беше грамадна и на нея ставаха едновременно много неща. Магьосници-вруни изпълняваха номер с летящи цветни светлини и взривове на зелен и червен дим; дресьор на животно точно отсреща караше дузина дебели змии да стоят изправени на опашките си; бляскава група танцьори с причудливо източени тела, посипани с многофасетни сребристи лъскави люспи, изпълняваше изкусни скокове и вдигания на рамене; няколко малки оркестъра на доста раздалечени едно от друго места свиреха с дървени духови инструменти тенекиената, писклива музика, обичана от гхайрогите; имаше акробат, който изпълняваше номерата си на един пръст, въжеиграчка, летящ във въздуха човек, тройка стъклодухачи, които си майсторяха клетка, гълтач на змиорки и цял взвод разбеснели се клоуни, а също и много други, които Валънтайн не можеше да види. Публиката, отпусната и излегната небрежно там в полумрака, лесно следеше всичко това, защото, както забеляза Валънтайн, огромната сцена се движеше леко, въртейки се бавно на скрити лагери, и за един-два часа щеше да направи пълен кръг, представяйки всяка група изпълнители поред на всяка част от публиката. „Всичко плава върху живачен басейн — прошепна Слийт. — Този метал струва колкото три провинции.“

При такава надпревара за вниманието на зрителите жонгльорите се представиха с някои от най-ефектните си номера, което значеше, че новакът Валънтайн почти не участваше в тях, а му бе предоставено да подхвърля бухалки само на себе си и от време на време да подава

ножове или факли на другите. Карабела танцуваше върху сребрист глобус, две стъпки в диаметър, който се въртеше равномерно, докато тя се движеше и жонглираше с пет кълба, излъчващи ярка зелена светлина. Слийт, качил се на кокили, се извисяваше по-нависоко дори от скандарите — дребна фигурка далеч над всички, която хладнокръвно премятеше от ръка на ръка три огромни яйца с червени и черни петънца на кокошка молика, които бе купил на пазара тази вечер. Ако изпуснеше някое яйце от такава голяма височина, то щеше да се пръсне пред очите на всички и той щеше да се изложи много, но откакто Валънтайн го познаваше, Слийт нито веднъж не бе изтървал нещо и тази вечер не изпусна яйцата. Колкото до шестимата скандари, те бяха застанали неподвижно в звездообразна фигура, гърбом един към друг, и жонглираха с пламтящи факли. В грижливо съгласувани моменти всеки подхвърляше факла назад, над външното си рамо, към своя брат от другата страна на звездата. Размените ставаха с изумителна точност, траекториите на летящите факли бяха синхронизирани безупречно, тъй че да образуват ярки кръстосващи се светлинни фигури, и нито едно косъмче от кожата на нито един скандар не се опърли, докато ловяха небрежно от въздуха факлите, профучаващи край тях откъм невидимите им партньори.

Обикаляха сцената, играейки на промеждутъци от по половин час, а между изпълненията имаха по пет минути почивка в централната шахта точно под сцената, където се събираха и стотици други свободни от изпълнение артисти. Валънтайн копнееше да върши нещо по-изтънчено от жалкото си елементарно жонглиране, но Залзан Кавол бе забранил това: скандарът казваше, че Валънтайн още не е готов, макар че играе необикновено добре за един начинаещ.

Чак когато настъпи утрото, позволиха на трупата да напусне сцената. Тук се плащаше на час, а явяването на сцената се направляваше от безмълвни измервачи на реакциите на публиката, разположени под местата на зрителите и контролирани от студенооки гхайроги в една кабина в шахтата. Някои изпълнители се задържаха само няколко минути, преди да бъдат прогонени от всеобщото отегчение или пренебрежение, ала Залзан Кавол и трупата му, на които бяха гарантирани два часа работа, останаха на сцената четири часа. Щяха да ги задържат и пети час, ако Залзан Кавол не бе разубеден от братята си, които го наобиколиха за кратко и оживено съвещание.

— Алчността — каза Карабела тихо — ще му навлече още много неприятности. Колко време според него могат хората да мятат около себе си тези факли, преди някой да сбърка? Даже скандарите накрая се уморяват.

— Само не и Залзан Кавол, както се вижда — рече Валънтайн.

— Той може и да е машина за жонглиране, да, ала братята му са простосмъртни. Синхронизацията на Роворн започва да куца. Радвам се, че имаха смелостта да се възпротивят. — Тя се усмихна. — А и аз вече съм доста уморена.

Жонгльорите пожънаха такъв успех в Дюлорн, че ги ангажираха за още четири дена. Залзан Кавол ликуваше — гхайрогите възнаграждаваха богато артистите си — и обяви, че всеки ще получи премия по пет крони.

Всичко върви добре, помисли си Валънтайн. Но нямаше никакво желание да стои безкрайно сред гхайрогите. След втория ден започна да не го свърта на едно място.

— Искаш да продължим нататък — каза Делиамбър, което беше констатация, а не въпрос.

Валънтайн кимна.

— Започна да ми се мерзелее пътят, който ми предстои.

— За Острова?

— Защо си правиш труда да разговаряш с хората — подхвърли Валънтайн шеговито, — щом виждаш всичко в душите им?

— Този път аз не надничах в душата ти. Следващата ти стъпка е очевидна.

— Да, ще отида при Господарката. Кой друг може да ми каже наистина кой съм аз?

— Ти все още се измъчваш от съмнения — рече Делиамбър.

— Нямам никакво друго доказателство освен сънищата.

— Които говорят големи истини.

— Да — съгласи се Валънтайн, — ала сънищата могат да бъдат иносказания, сънищата могат да бъдат метафори, сънищата могат да бъдат фантазия. Глупаво е да се тълкуват буквално без някакво потвърждение. А Господарката е способна да даде такова потвърждение, поне така се надявам. Колко е пътят до Острова, магьоснико?

Делиамбър склопи за малко големите си златисти очи.

— Хиляди мили — отвърна той. — Сега сме може би на една пета от пътя през Зимроел. Ти трябва да пътуваш на изток през Кхинтор или Велатис, да заобиколиш територията на метаморфите, а после може би да се прехвърлиш с речен кораб през Ни-моя до Пилиплок, откъдето поклонническите кораби потеглят за Острова.

— Колко време ще ми отнеме това?

— Да се добереш до Пилиплок ли? При сегашната ни скорост — около петдесет години. Ако скиташ с тези жонгльори, спираш тук-там за една седмица...

— Ами ако напусна трупата и тръгна сам?

— Може би шест месеца. По реката се пътува бързо. По суша ще ти отнеме много повече време. Ако имахме въздушни кораби като на други светове, за ден-два щеше да стигнеш до Пилиплок, но, разбира се, ние на Маджипур сме лишени от много уреди, използвани от други народи.

— Шест месеца ли? — намръщи се Валънтайн. — А колко ще ми струва, ако наема кола и водач?

— Може би двайсет рояла. Дълго време ще трябва да жонглираш, докато ги спечелиш.

— Щом се добера до Пилиплок — запита Валънтайн, — какво да правя след това?

— Купи си билет за някой кораб до Острова. Пътува се няколко седмици. Когато стигнеш до Острова, вземи си квартира на най-долната тераса и започни изкачването.

— Изкачването ли?

— Ритуал на молитви, пречистване и посвещение. Ще се движиш нагоре от тераса на тераса, докато стигнеш до Терасата на преклонението, която е прагът на Вътрешния храм. Ти нищо ли не знаеш за тия неща?

— Някой е обработвал съзнанието ми, Делиамбър.

— Не ще и дума.

— Значи във Вътрешния храм?

— Ще бъдеш посветен. Ще служиш на Господарката като дякон и ако поискаш аудиенция с нея, ще трябва да минеш през специални обреди и да чакаш сън, в които тя ще те покани.

Валънтайн запита разтревожен:

— Колко време трае целият този процес: терасите, посвещаването, службата като дякон, сънят-покана?

— Различно. Понякога пет години. Десет. А може и вечно. Господарката няма време за всеки поклонник поотделно.

— А няма ли по-пряк начин за получаване на аудиенция?

Делиамбър издаде прегракналия кашлящ звук, който представляваше неговият смях.

— Какво? Искаш да почукаш на вратата на храма, да извикаш, че си нейният сменен син, да поискаш да влезеш?

— А защо не?

— Защото — отвърна врунът — външните тераси на Острова са замислени като филтри, за да не допускат да стават такива неща. Няма лесни пътища за свързване с Господарката и нарочно е направено така. То ще ти отнеме години.

— Ще намеря начин. — Валънтайн гледаше дребния магьосник право в очите. — Ще успея да достигна до съзнанието й, щом бъда на Острова. Мога да й извикам, мога да я убедя да ме покани. Може би.

— Може би.

— С твоя помощ това би могло да стане.

— Опасявах се, че ще стигнеш до това — произнесе Делиамбър сухо.

— Ти умееш да пращаш послания. Ние можем да се доберем, ако не до самата Господарка, то поне близо до нея. Стъпка по стъпка, като все повече се приближаваме до нея, скъсявайки безконечния процес по терасите...

— Би могло да стане — рече Делиамбър. — Но вярваш ли, че ще се съглася да извърша това пътуване с теб?

Валънтайн дълго гледа вруна, без да отговори.

— Сигурен съм — каза той най-сетне. — Преструваш се, че не желаеш, ала ти ми внуши всички подбуди които ме подтикват да отида на Острова. И то заедно с теб. Прав ли съм? А, Делиамбър? Ти желаеш повече от мен да се добера дотам.

— Аха — рече магьосникът. — Вече излиза наяве!

— Прав ли съм?

— Ако решиш да отидеш на Острова, Валънтайн, аз ще бъда с теб. Но решен ли си?

— Понякога.

— Променчивите решения са нездрави — произнесе се Делиамбър.

— Хиляди мили. Чакане с години. Мъки и интриги. Защо да съм готов на всичко това, Делиамбър?

— Защото си коронал и трябва пак да бъдеш.

— Първото може да е вярно, макар че много се съмнявам. Второто е под въпрос.

Погледът на Делиамбър беше лукав.

— Нима предпочиташ да живееш под управлението на един узурпатор?

— Какво значение имат короналът и управлението му за мен? Той е през половин свят, в замъка Врѣхни, а аз съм скитащ жонгльор. — Валънтайн разпери пръсти и се вторачи в тях, сякаш никога досега не бе виждал ръцете си. — Бих могъл да си спестя много усилия, ако остана при Залзан Кавол и оставя другия, който и да е той, да си седи на трона. Ами ако той е мъдър и справедлив узурпатор? Каква полза ще има Маджипур, ако свърша всичката тая работа само за да заема отново мястото му? Ох, Делиамбър, Делиамбър, приличам ли аз изобщо на крал, когато говоря тия неща? Къде е жаждата ми за власт? Как е възможно да съм бил някога управник, когато явно не ме интересува какво се е случило?

— Вече говорихме за това. Вие сте обработван, милорд. И душата, и лицето ви са променени.

— Дори и да е така. Аз съм загубил напълно кралската си същност, ако изобщо съм имал такава. Тая жажда за власт...

— Ти два пъти си послужи с този израз — каза Делиамбър. — Жаждата няма нищо общо със случая. Един истински крал не жадува за власт, отговорността жадува за него. И го пленява, и го овладява. Този коронал е нов, почти нищо не е свършил досега освен да прави голямата обиколка и народът вече недоволства от първите му разпоредби. А питаш дали ще бъде мъдър и справедлив? Как може един узурпатор да бъде справедлив? Той е престъпник, Валънтайн, и докато управлява, гузната му съвест на престъпник го гризе насън и с течение на времето тези угризения ще го отровят и той ще стане тиранин. Можеш ли да се съмняваш в това? Той ще премахне всекиго, който го застрашава — дори ще убива, ако стане нужда. Отровата, която тече в жилите му, ще се просмуче в живота на самата планета,

ще засегне всеки гражданин. А ти, като седиш тук и гледаш пръстите си, нима не виждаш никаква отговорност? Как можеш да говориш, че *ще си спестиш много усилия*? Като че ли не е толкова важно кой е кралят. Много е важно кой е кралят, милорд, а тъкмо вие сте избран и подготвен за това, и то не с лотария. Да не мислите, че всеки може да стане коронал?

— Да, мисля. По приумица на съдбата.

Делиамбър се изсмя дрезгаво.

— Преди девет хиляди години може да е било така. Има династия, милорд.

— Приемна династия?

— Именно. От времето на лорд Ариок, а може би и от още по-рано, Короналите се избират измежду малка групичка семейства, не повече от сто рода, все обитатели на замъка Връхни и близки участници в управлението. Следващият коронал вече се подготвя, въпреки че само той и неколцина съветници знаят кой е, а освен това сигурно са избрани и двама или трима негови заместници. Но сега приемствеността е нарушена, сега се е вмъкнал самозванец. Това може да докара само злини.

— Ами ако узурпаторът е просто чакащият престолонаследник, комуто е омръзнало да чака?

— Не — отсече Делиамбър. — Немислимо е. Никой, смятан за достоен да бъде коронал, не би свалил един законно утвърден монарх. Пък и защо ще се представя за лорд Валънтайн, ако е някой друг?

— Тук си прав.

— Признай, че съм прав и за следното: този, който сега се намира в замъка Връхни, няма нито право, нито подготовка да стои там и трябва да бъде свален, а ти си единственият, който може да стори това.

Валънтайн въздъхна.

— Искаш много.

— Историята иска много — каза Делиамбър. — Историята е поискала на хиляда свята в течение на хиляди години разумни същества да избират между реда и анархията, между творчеството и унищожението, между разума и безумието. И силите на реда, творчеството и разума винаги са се съсредоточавали у един-единствен водач, крал, ако щеш, или президент, председател, главен министър,

генералисимус, можеш да си послужиш с която дума пожелаеш, монарх с едно или друго име. Тук той е коронал, или по-точно короналът управлява като глас на понтифекса, който е бил някога коронал, и е важно, милорд, много е важно кой ще бъде коронал и кой няма да бъде коронал.

— Да — каза Валънтайн. — Може би.

— Ти още дълго ще продължаваш да се колебаеш между „да“ и „може би“ — рече Делиамбър. — Но накрая „да“ ще надделее. И ти ще извършиш поклонението на Острова, и с благословията на Господарката ще се качиш на замъка Върхни, и ще заемеш законното си място.

— Това, което казваш, ме изпълва с ужас. Ако някога съм притежавал способността да управлявам, ако някога съм бил подготвен за това, сега тези неща са заличени от съзнанието ми.

— Ужасът ще изчезне. Съзнанието ти ще бъде излекувано с течение на времето.

— А времето тече и ние си седим тук, в Дюлорн, да развличаме гхайрогите.

— Няма да бъде за дълго — каза Делиамбър. — Ние ще отидем на изток, милорд. Имайте вяра в това.

Имаше нещо заразително в увереността на Делиамбър. Колебанията и съмненията на Валънтайн бяха преминали — поне засега. Ала когато Делиамбър си отиде, Валънтайн се отдаде на тревожен размисъл върху някои сурови факти на действителността. Можеше ли просто да наеме две ездитни животни и още утре да потегли с Делиамбър за Пилиплок? Ами Карабела, която изведнъж бе придобила голямо значение за него? Да я изостави тук, в Дюлорн? А Шанамир? Момчето беше свързано с Валънтайн, а не със скандарите: нито можеше, нито щеше да се съгласи да се отдели от него. В такъв случай трябваша пари за пътуване на четирима души през почти целия огромен Зимроел — храна, квартира, превоз, после поклонението на Острова, а колко ли разходи щеше да струва престоят на Острова, докато се мъчи да се добере до Господарката? Аутифон Делиамбър смяташе, че ако пътува сам до Пилиплок, това може да струва двайсет рояла. Разходите за четирима или за петима, ако се прибави и Слийт, макар че Валънтайн не знаеше дали Слийт щеше да пожелае да дойде, можеха да възлизат на сто рояла и дори повече, а не е изключено и на

сто и петдесет до най-ниската тераса на Острова. Той провери съдържанието на кесията си. От парите, които имаше у себе си, когато се намираше край Пидруид, му бяха останали повече от шейсет рояла, плюс още един-два рояла, които бе спечелил с трупата. Това беше недостатъчно, дори съвсем недостатъчно. Знаеше, че Карабела е почти без пари; Шанамир честно бе върнал на близките си сто и шейсетте рояла от продажбата на своите добичета; а Делиамбър, ако имаше някакво състояние, не би се мъкнал по селата на стари години, обвързан чрез договор с грубияните скандари.

Тогава? Не му оставаше нищо друго, освен да чака, да крои планове и да се надява, че на Залзан Кавол ще му хрумне да следва, общо взето, пътя на изток. И да пести кроните, и да си трае, докато дойде сгоден момент да се запъти към Господарката.

Няколко дена след като заминаха от Дюлорн с кесии, които працияха от щедростта на гхайрогите, Валънтайн дръпна Залзан Кавол настрана да го запита накъде е пътят им. Беше хубав ден в края на лятото и тук, на източния склон на Пролома, където се бяха разположили на лагер, за да обядват, пурпурна мъгла обвиваше всичко — нисък, гъст, хладен и влажен облак, чийто нежен светлолилав цвят се дължеше на пигменти във въздуха, защото точно на север оттук имаше наноси от скувски пясък и ветровете постоянно вдигаха прах.

Залзан Кавол изглеждаше неспокоен и избухлив при такова време. Сивата му козина, сега почервенияла от капчиците мъгла, беше сплъстена на смешни кичури и той я търкаше, мъчейки се да възвърне предишната ѝ мъхавост. Валънтайн разбираше, че вероятно сега е най-неподходящият момент за такъв разговор, но беше вече късно: въпросът бе поставен.

Залзан Кавол каза глухо:

— Кой от нас е ръководителят на тази група, Валънтайн?

— Ти, не ще и дума.

— Тогава защо се опитваш да ме командуваш?

— Аз ли?

— В Пидруид — продължи скандарът — ти ме помоли да отидем оттам във Фолкинкип заради семейната чест на твоя слуга пастир и искам да ти напомня, че преди това ме накара да взема младия пастир, макар че не е жонгльор и никога няма да стане. В тия неща отстъпих, сам не зная защо. Освен туй ти се намеси в спора ми с вруна...

— Намесата ми беше полезна — изтъкна Валънтайн, — както ти сам призна навремето.

— Вярно. Само че не обичам да ми се месят. Не разбираш ли, че аз съм пълен господар на тази трупя?

Валънтайн повдигна небрежно рамене.

— Никой не оспорва това.

— Но разбираш ли го? Братята ми го разбират. Съзнават, че едно тяло може да има само една глава — освен ако не е тяло на су-сухерис,

но не става дума за тях, — а тук аз съм главата, от моя мозък идват плановите и нарежданията и само от моя. — Залзан Кавол се усмихна студено. — Тирания ли е това? Не. Просто умение да се ръководи. Жонгльорите никога не могат да бъдат демократи, Валънтайн. Един ум чертае плановите, един-единствен, иначе ще настъпи хаос. А сега какво искаш от мен?

— Само да узная маршрута.

С едва потискан гняв Залзан Кавол изрече:

— Защо? Ти си на работа при нас. Ще ходиш, където отиваме ние. Любопитството ти е неуместно.

— А аз не мисля така. За мен някои маршрути са по-полезни от други.

— Полезни? За теб? Значи имаш планове? А ти ми каза, че си нямал никакви планове!

— Сега вече имам.

— Какъв е планът ти тогава?

Валънтайн пое дълбоко дъх.

— Накрая да стигна като поклонник до Острова и да стана почитател на Господарката. Тъй като всички кораби с поклонници отплават от Пилиплок, а целият Зимроел се простира между нас и Пилиплок, ще бъде важно за мен да знам дали възнамеряваш да се движиш в някаква друга посока, да речем, към Велатис или може би обратно, към Тиломон или Нарабал, вместо...

— Отстранявам те от служба при мен — обяви Залзан Кавол с леден глас.

Валънтайн се смая.

— *Какво?*

— Край. Брат ми Ерфон ще ти даде десет крони, за да си приключим сметките. Искам най-късно до един час да напуснеш.

Валънтайн усети как бузите му пламнаха.

— Но това е съвсем неочаквано! Аз само попитах...

— Само попита. И в Пидруид само попита, и във Фолкинкип само попита, и идущата седмица в Мазадон само ще попиташ. Ти злоупотребяваш с търпението ми, Валънтайн, и с това слагам край на кариерата ти като жонгльор. На всичко отгоре ти си нечестен.

— Нечестен? С какво? Към кого?

— Хващаш се на работа при нас, ала тайно искаш да ни използваш, за да те закараме до Пилиплок. Ангажиментът ти към нас е неискрен. Аз наричам това вероломство.

— Когато се хванах да работя при вас, аз не желяех нищо друго, освен да пътувам с вашата трупа, където и да отидете. Но положението се промени и сега имам причина да извърша това поклонение.

— Защо позволи положението да се промени? Къде ти е чувството за дълг към твоите работодатели и учители?

— Да не съм се главил при вас за цял живот? — попита Валънтайн. — Вероломство ли е да открия, че имам по-важна цел от утрешното представление?

— Именно това пилеене на сили — каза Залзан Кавол — ме кара да те махна. Аз искам през всеки час на деня да мислиш за жонглиране, а не кога заминават поклонническите кораби от Шкуниборския кей.

— Това няма да бъде пилеене на сили. Когато жонглирам, жонглирам. И ще напусна трупата, щом стигнем до Пилиплок. Ала дотогава...

— Достатъчно — каза Залзан Кавол. — Събирай си партакешите. Тръгвай. Върви бързо в Пилиплок, отплавай за Острова и дано успееш. Не си ми нужен повече.

Скандарът изглеждаше напълно сериозен. Като се мръщеше в пурпурната мъгла, потупваше мокрите петна по козината си, Залзан Кавол тромаво се завъртя кръгом и започна да се отдалечава. Валънтайн трепереше от напрежение и смут. Мисълта да замине още сега, да пътува сам до Пилиплок, го ужасяваше; освен това той се чувстваше част от тази трупа, повече, отколкото бе мислил, беше член на един сплотен екип, и не му се искаше да се разделя с него. Поне засега, не още, докато можеше да бъде с Карабела и Слийт и дори със скандарите, които уважаваше, макар и да не ги обичаше, и да продължава да усъвършенства умелостта на очите и ръцете си, движейки се на изток към необикновената съдба, която Делиамбър, изглежда, му предричаше.

— Чакай! — подвикна Валънтайн. — А законът?

Залзан Кавол погледна свирепо през рамо.

— Какъв закон?

— Тоя, който изисква да държиш на работа трима жонгльори човеци — каза Валънтайн.

— Ще взема на твоето място младия пастир — отвърна Залзан Кавол — и ще го науча на това, което може да усвои. — И се отдалечи с горделива походка.

Валънтайн стоеше потресен. Разговорът му със Залзан Кавол бе станал в една горичка от дребни златолисти растения, които явно бяха психочувствителни, защото, както забеляза сега, през време на спора растенията бяха свили сложносъставните си листенца и на десет фута около него изглеждаха сбръчкани и почернели. Докосна едно. То беше изсъхнало и безжизнено, като опърлено. Почувства се засрамен, че и той беше виновен за това унищожение.

— Какво се е случило? — запита появилият се внезапно Шанамир, гледайки учудено повяхналите листа. — Чух крясъци. Скандарът...

— Ме уволни — довърши Валънтайн равнодушно, — понеже го запитах къде ще отидем оттук, понеже му признах, че възнамерявам да извърша поклонническо пътуване до Острова, и се интересувах дали маршрутът му ще съвпадне с целта ми.

Шанамир зина.

— Ще извършиш поклонение ли? Не знаех това!

— Наскоро го реших.

— Е, какво пък — възкликна юношата, — тогава ще го извършим заедно, нали? Ела, ще си стегнем багажа, ще откраднем двете ездитни животни от тия скандари и ще тръгнем веднага!

— Сериозно ли говориш?

— Разбира се!

— До Пилиплок има хиляди мили. Само аз и ти, и няма кой да ни води, и...

— Защо не? — запита Шанамир. — Слушай, ще яздим с добичетата до Кхинтор, там ще вземем речен кораб за Ни-моя, оттам по Зимър ще се спуснем до брега, а в Пилиплок ще си купим билети за поклонническия кораб и... какво лошо има, Валънтайн?

— Аз съм свързан с тези хора. Уча от тях едно изкуство, аз... аз... — Валънтайн се спря смутен. Жонгльор, който се обучава, ли беше той, или коронал в изгнание? Каква беше целта му: да се мъкне с космати скандари, да, и с Карабела и Слийт, или негов дълг беше да се

придвижи по възможност най-бързо до Острова, а после с помощта на Господарката — до замъка Врѣхни? Тази неустановеност го обѣркваше.

— Разноските ли? — подхвърли Шанамир. — Те ли те безпокоят? В Пидруид ти имаше петдесет рояла и дори повече. Все трябва да ти е останало нещо. Аз самият имам пет крони. Ако ни потрѣбват повече, можеш да работиш като жонгльор на речния кораб, а аз бих могъл например да тимаря добичета или пѣк...

— Кѣде се каните да ходите? — запита Карабела, която внезапно излезе от гората и трѣгна към тях. — И какво се е случило с тези сенситивоси тук? Нещо лошо ли е станало?

Валѣнтайн ѝ разказа накратко за разговора със Залзан Кавол. Карабела го слушаше мълчаливо с ръка на устните; а когато свърши, тя, без да каже нито дума, се втурна внезапно в посоката, накѣдето бе отишъл Залзан Кавол.

— Карабела! — извика Валѣнтайн.

Но вече бе изчезнала.

— Да вървим — каза Шанамир. — За половин час можем да се измѣкнем оттук и докато се мрѣкне, ще сме изминали няколко мили. Слушай, ти прибири багажа ни. Аз пѣк ще взема две от добичетата, ще ги поведеа през гората и по нанадолницѣто към малкото езеро, край което минахме на идване, и ще се срещнем там при горичката от зелѣви дървета. — Шанамир размахваше нетѣрпеливо ръце. — Побѣрзай! Аз трябва да измѣкна животните, докато скандарите ги няма, а те може да се върнат всеки момент!

Шанамир изчезна в гората. Валѣнтайн стоеше като закован. Да замине още сега, така внезапно, когато разполагаше с толкова малко време да се подготви за този поврат? А Карабела? Нима нямаше дори да се сбогува с нея? А Делиамбър? Слийт? Той трѣгна към фургона да прибере нещата си, но се спря и заскуба нерешително мъртвите листа на клетите чувствителни растения, сякаш като оголеше изсѣхналите стѣбла, можеше моментално да предизвика нов растеж. Постепенно се насили да погледне по-оптимистично на положението. Това беше най-доброто разрешение. Ако останеше при жонгльорите, щеше да забави с месеци и дори с години сблѣскването с действителността, което явно му предстоеше. И ако имаше нещо вярно в нещата, които бяха започнали да изплуват в тази действителност така или иначе нямаше

място за Карабела. Ето защо трябваше да превъзмогне душевния потрес и терзанията и да поеме пътя за Пилиплок и поклонническите кораби. Хайде, каза си той, размърдай се, събери си багажа. Шанамир чака с добичетата при зелевите дървета. Но Валънтайн не можеше да се помръдне.

И в този момент Карабела, подскачайки, се приближи до него със светнало лице.

— Всичко е уредено — рече тя. — Накарах Делиамбър да го склони. Нали разбираш, малка хитрост оттук-оттам, леко докосване с върха на пипалото — обичайната магия. Той промени решението си. Или по-скоро ние му го променихме.

Валънтайн сам се изненада колко силно бе чувството му на облекчение.

— Значи мога да остана?

— Ако отидеш при него и му поискаш прошка.

— Прошка за какво?

Карабела се усмихна.

— Няма значение. Докачил се е, само Божественият знае защо! Козината му беше мокра. Носът му — студен. Кой знае? Той е скандар, Валънтайн, има си своеобразни разбирания кое е право и кое криво, не е длъжен да мисли непременно като хората. Ти си го ядосал и той те е уволнил. Помоли го учтиво да те вземе отново и ще го направи. Хайде, върви още сега. Тръгвай.

— Но... но...

— Но какво? Сега пък ще си цупиш ли? Искаш ли, или не искаш да те вземе отново?

— Разбира се, че искам.

— Тогава върви — каза Карабела. Улови го за ръката и го подръпна леко, за да го помръдне, защото той стоеше на място, мънкаше и се колебаеше; при това тя сигурно изведнъж се сети чия ръка дърпа, защото пое дъх, пусна ръката му и се отдръпна, сякаш се двоумеше дали да коленичи и да направи звездния знак. — Моля те! — изрече тихо. — Моля те, Валънтайн, върви при него! Докато не се е отметнал от решението си! Ако напуснеш трупата, аз също ще трябва да напусна, а не искам. Върви. Моля те.

— Добре — каза Валънтайн. Тя го поведе по рохкавата, мокра от мъглата почва към фургона. Залзан Кавол седеше навъсен на

стъпалата, сгушен в наметало сред влажната, душна топлина на пурпурната мъгла. Валънтайн се приближи до него и каза направо:

— Не исках да те ядосвам. Моля за прошка.

Залзан издаде слаб ръмжащ звук, почти недоловим за ухото.

— Ти си цяла напаст — каза скандарът. — Защо да ти прощавам? Отсега нататък няма да ми говориш, докато аз не ти заговоря. Разбрано ли е?

— Да, разбрано.

— И няма да се опитваш да налагаш маршрута, който ще следваме.

— Разбрано — каза Валънтайн.

— Ако пак ме ядосаш, ще те уволня без обезщетение за прекъсване на договора и ще ти дам десет минути да се махнеш от очите ми, където и да се намираме, дори и да лагеруваме сред резерват за Метаморфи и да се свечерява, разбираш ли?

— Разбирам — отговори Валънтайн.

Той почака, питайки се дали няма да бъде накаран да се поклони, да целуне косматите пръсти на скандара, да запълзи раболепно. Карабела, която стоеше настрана, като че бе затаила дъх, сякаш очакваше някакъв взрив от тази гледка — маджипурски властник, молец за прошка един скитащ жонгльор скандар.

Залзан Кавол гледаше Валънтайн презрително, както би гледал студена риба, кой знае кога уловена, поднесена му с изстинал сос за вечеря. Заговори кисело:

— Не съм длъжен да давам на подчинените си сведения, които не ги засягат. Но все пак ще ти кажа, че Пилиплок е родният ми град, че от време на време се връщам там и възнамерявам да се отбия пак. Кога ще стане това, зависи от ангажиментите, които ще получа от тук до там; но знай, че маршрутът ни върви, общо взето, на изток, макар че може да се случат известни отклонения от този път, защото трябва да си изкарваме прехраната. Надявам се, че това те задоволява. Когато пристигнем в Пилиплок, можеш да напуснеш трупата, ако все още не си се отказал от намерението си да извършиш поклонението, но ако подкокоросаш някой член на трупата освен пастирчето да те придружава при това пътуване, ще поискам от короналския съд да издаде забрана и ще те преследвам докрай. Разбрано ли е?

— Разбрано — отвърна Валънтайн, макар и да не беше сигурен дали ще се погоди със скандара по тази точка.

— И накрая — продължи Залзан Кавол — искам да запомниш, че ти плащам доста крони на седмица, плюс разходите и премиите, за да играеш с тази трупа. Открива ли, че си тъпчеш главата с мисли за поклонението или за Господарката и слугите ѝ, или за нещо друго извън това как да подхвърляш неща във въздуха и да ги ловиш както подобава в театър, ще те уволня. През последните няколко дни ти вече изглеждаше недопустимо своеволен, Валънтайн. Не бива да продължава повече така. Аз имам нужда от трима човеци за тази трупа, но не непременно тия, които са сега. Разбрано ли е?

— Разбрано — каза Валънтайн.

— Тогава тръгвай.

Когато се отдалечаваха, Карабела се обади:

— Страшно неприятно ти беше, нали?

— На Залзан Кавол трябва да му е било страшно приятно.

— Той е просто едно космато животно!

— Не — произнесе Валънтайн сериозно. — Той е чувствително същество, равно на нас по обществено положение, затуй никога не говори така за него. Той само *изглежда* като животно. — Валънтайн се засмя, а след малко и Карабела се засмя малко неловко. Той продължи: — Когато имаме работа с хора, които са крайно чувствителни на тема чест и гордост, мисля, че е най-разумно да се съобразяваме с нуждите им, особено ако са осем стъпки високи и ни плащат надница. В момента аз се нуждая от Залзан Кавол много повече, отколкото той се нуждае от мен.

— А поклонението? — запита тя. — Наистина ли възнамеряваш да го извършиш? Кога взе това решение?

— В Дюлорн. След един разговор с Делиамбър. Има въпроси, които ме засягат и на които трябва да си отговоря, — и ако изобщо някой може да ми помогне да намеря тези отговори, това е Господарката на Острова. Затуй ще я посетя или ще се опитам да отида при нея. Но всичко това е далеч в бъдещето и аз се заклех пред Залзан Кавол да не мисля за такива неща. — Улови ръката ѝ. — Благодаря ти, Карабела, че ни помири със Залзан. Аз съвсем не очаквах да бъда уволнен от трупата. Или да те загубя толкова скоро, след като те намерих.

— Защо мислиш, че си щял да ме загубиш — попита тя, — ако скандарът бе искал непременно да те уволни?

Той се усмихна.

— Благодаря ти и за това. А сега трябва да отида при зелевите дървета и да кажа на Шанамир да върне обратно добичетата, които открадна за нас.

През следващите няколко дни пейзажът започна да става все по-необикновен и Валънтайн имаше още повече причини да се радва, че двамата с Шанамир не се бяха опитали да пътуват сами.

Областта между Дюлорн и най-близкия голям град, Мазадон, беше сравнително рядко населена. Голяма част от нея според Делиамбър представляваше кралски горски резерват. Това тревожеше Залзан Кавол, защото никой не би наел жонглиори в горски резерват, а още повече в ниска блатиста земеделска местност, заета главно от оризища и плантации за лузавендерово семе; но не им оставаше друго, освен да се движат по главния горски път, тъй като нямаше нищо обещаващо на север или на юг. И напредваха така, предимно във влажно и дъжделиво време, през област, осеяна със села, чифлици и тук-там гъсти горички от чудновати зелени дървета с дебели стъбла, ниски и тумбести, с едри бели плодове, растящи направо от кората им. Но колкото повече се приближаваха до Мазадонския горски резерват, зелените дървета все повече отстъпваха място на гъсталаци от пеещи папрати с жълти листа и стъкловидна тъкан, които издаваха резки нехармонични звуци, щом се приближеха до тях, остър тънък звън, струнни тонове и блипове, неприятно писукане и скърцане. Това не би било толкова лошо — неблагозвучната песен на папратите имаше известно грубо очарование, мислеше си Валънтайн, — ако папратовите гъсталаци не се населяваха от досадни малки същества, далеч по-неприятни от растенията, дребни зъбати и крилати гризачи, известни под названието дхиими, които, пляскайки с криле, изскачаха от скривалищата си всеки път, когато близостта на фургона караше папратите да запаят. Дхиимите бяха дълги и широки колкото кутре и покрити с тънка златиста козина; те излитаха в такъв голям брой, затъмняваха въздуха и пърхаха бясно наоколо, като понякога захапваха с дребните си, но остри предни зъби. Косматите скандари отпред, на капрата, почти не им обръщаха внимание, само ги мачкаха, когато се насъбираха прекалено наблизко, ала обикновено флегматичните добичета се дразнеха и няколко пъти дръпваха рязко ремъците на

хамутите. Шанамир, пратен да усмири животните, получи няколко болезнени ухапвания и когато се мушна обратно във фургона, много дхиими се вмъкнаха с него. Слийт бе ухапан ужасно по бузата близо до лявото око, а Валънтайн, нападнат от десетки освирепели същества едновременно, бе изпохапан по двете ръце. Карабела методично унищожаваше дхиимите с една кама, използвана в жонгльорски номер, като ги мушкаше с целеустремена решителност и голяма сръчност, но изтече един неприятен половин час, докато последното от тях падна мъртво.

Когато напуснаха територията на дхиимите и пеещите папрати, пътниците навлязоха в местност с необикновен вид, огромно открито пространство от ливади, сред които стърчаха стотици черни гранитни игли, широки само няколко фута и високи около осемдесет, естествени обелиски, останки от някакъв неизвестен геологичен катаклизъм. За Валънтайн това беше местност с нежна красота; за Залзан Кавол — само още едно място, откъдето трябваше да минат бързо на път за следващото празненство, за което може би щяха да бъдат наети жонгльори; а за Аутифон Делиамбър то, изглежда, беше нещо съвсем друго, място, вещаещо опасност. Врунът се наклони напред и дълго се визира напрегнато през прозорците на фургона в обелиските.

— Чакай — подвижна той най-после на Залзан Кавол.

— Какво има?

— Искам да проверя нещо. Пусни ме да слеза.

Залзан Кавол изсумтя нетърпеливо и дръпна юздите. Делиамбър се измъкна от фургона, плъзгайки се с гъвкавите си тънки врунски крайници към странните скални образувания, и изчезна между тях, но от време на време се показваше, докато лъкатушеше от един остър връх към друг.

Когато се върна, Делиамбър изглеждаше мрачен и уплашен.

— Вижте там — каза той, сочейки. — Забелязвате ли горе пълзящите растения, проточили се от тази до онази скала и от онази до онази, и ей оттатък? И няколко малки животинчета, които лаят около растенията?

Валънтайн едва можа да различи мрежа от тънки лъскави червени въжета високо по каменните върхове, на четиридесет, петдесет и дори повече фута над земята. И, да, половин дузина

маймуноподобни животинчета се движеха от обелиск на обелиск като акробати, полюлявайки се волно с ръце и крака.

— Прилича на лианата „птича мрежа“ — каза Залзан Кавол с озадачен тон.

— Такова е — рече Делиамбър.

— Но защо не се държат за нея? Какви се впрочем тези животни?

— Горски братя — отговори врунът. — Познати ли ти са?

— Разкажи ми.

— Те са много пакостливи. Диво племе, характерно за Централен Зимроел, което обикновено не се среща толкова често на запад. Знае се, че метаморфите ги ловят за храна или може би за развлечение, не съм сигурен кое е вярното. Те притежават ум, макар и от най-нисша класа; малко по-голям от този на кучетата или дролите, но са по-слаборазвити от цивилизованите хора. Боготворят дърветата дуика; имат известен племенен строй; умеят да си служат с отровни стрели и да създават неприятности на пътниците. Потта им съдържа един ензим, който ги прави неподатливи на лепкавостта на лианата „птича мрежа“, която използват за различни цели.

— Ако ни досаждат — заяви Залзан Кавол, — ще ги унищожим. Напред!

Щом излязоха от местността с обелиските, през този ден не видяха повече следи от горските братя. Но на следващия Делиамбър пак забеляза гирлянди от лиани „птича мрежа“ по върховете на дърветата, а след още един ден пътниците, вече навлезли дълбоко в горския резерват, се натъкнаха на групичка дървета с наистина колосални размери; те, каза магьосникът врун, са дуики, свещени за горските братя.

— Това обяснява присъствието им толкова далеч от територията на метаморфите — каза Делиамбър. — Трябва да са скитаща група, дошла на запад на поклонение в тази гора.

Дуиките бяха внушителни. Те бяха пет на брой, разположени далеч една от друга сред иначе пусти поля. Дънерите им, покрити с яркочервена кора, която растеше на ясно очертани пластове с дълбоки цепнатини между тях, на диаметър бяха по-големи от дългата ос на фургона; и макар че не бяха особено високи, не повече от стотина стъпки, мощните им клони, всеки от тях дебел колкото дънера на едно обикновено дърво, се разпростираха толкова нашироко, че цели

легиони можеха да се подслонят под гигантския балдахин на една дуика. На дръжки, дебели колкото бедро на скандар, растяха листата, големи, твърди като подметка черни неща с размерите на къща, които висяха тежко и хвърляха непроницаема сянка. А от всеки клон висяха по два-три огромни жълтеникави плода, грапави, неравни топки, широки до дванайсет-петнайсет фута. Един от тях бе паднал наскоро, вероятно от най-близкото дърво — може би в дъждовен ден, когато почвата е била мека, защото от тежестта си бе издълбал плитък кратер, в който лежеше разцепен на две и в червената месеста сърцевина личаха едри многоъглести лъскави черни семки.

Валънтайн можеше да разбере защо тези дървета са божества за горските братя. Те бяха растителни монарси, горди, властни. Беше готов сам да коленичи пред тях.

— Плодът е вкусен — каза Делиамбър. — Всъщност действа упоително на човеците и на някои други.

— А на скандарите? — попита Залзан Кавол.

— Да, и на скандарите също.

Залзан Кавол се засмя.

— Ще го опитаме. Ерфон! Телкар! Съберете ни парчета от плода!

Делиамбър се обади плахо:

— В земята под всяко дърво са заровени талисманите на горските братя. Те са били тук наскоро и може да се върнат и ако видят, че оскверняваме гората, ще ни нападнат, а стрелите им са смъртоносни.

— Слийт, Карабела, застанете на стража отляво. Валънтайн, Шанамир. Виноркис — ей там. Извикайте, ако видите дори една от тези маймунки. — Залзан Кавол махна на братята си. — Приберете плода — заповяда той. — Хаерн, ти и аз ще осигуряваме отбраната оттук. Магъоснико, остани с нас. — Залзан Кавол взе от една лавица два енергомета и даде единия на брат си Хаерн.

Делиамбър цъкаше и мърмореше неодобрително.

— Те се движат като привидения, изскачат изневиделица...

— Стига — отсече Залзан Кавол.

Валънтайн, заел наблюдателен пост на петдесет ярда пред фургона, се взираше предпазливо оттатък последното дърво дуика в тъмната, тайнствена гора. Очакваше всеки момент към него да полети

смъртоносна стрела. Това беше неприятно чувство. Ерфон Кавол и Телкар, които носеха заедно една голяма плетена кошница, се промъкваха към падналия плод, като на всеки няколко крачки се спираха и се оглеждаха във всички посоки. Когато стигнаха до него, започнаха предпазливо да го заобикалят откъм другата страна.

— Ами ако някоя компания горски братя се е курдисала точно сега зад онова нещо и се гощава? — запита Шанамир. — Ако Телкар се препъне в тях и...

Мощен ужасяващ крясък и рев, какъвто би надал разгневен бик бидлак, прекъснат в чифтосването си с женска, екна близо до плода на дуиката. Ерфон Кавол, явно обхванат от паника, се показва отново, тичайки в галоп, и се втурна към фургона, последван само миг по-късно от не по-малко уплашения Телкар.

— Зверове! — кресна яростен глас. — Свине и бащи на свине? Искате да изнасилите една жена, докато обядва, а? Ще ви науча аз как се изнасилва! Така ще ви подреда, че няма вече да помислите за изнасилване! Не мърдайте от местата си, космати животни такива! Не мърдайте, ви казвам, не мърдайте!

Изад плода дуика се подаде най-голямата жена-човек, която Валънтайн бе виждал дотогава, същество толкова огромно, че беше достоен другар на тези дървета и изглеждаше съвсем на мястото си сред тях. Тя беше висока близо седем фута, а може би и повече, с исполинско тяло — същинска планина от месо, извисяваща се на яки като стълбове крака. Облеклото ѝ се състоеше от плътно прилепнала риза и сиви кожени панталони; ризата беше отворена почти до талията, разкривайки големи друсаци се кълбовидни гърди колкото човешка глава. Косата ѝ се състоеше от разчорлени, безредни оранжеви кичури; святкащите ѝ очи бяха пронизително светлосини. Тя държеше вибрационен меч с внушителна дължина и го размахваше около себе си с такава сила, че Валънтайн, който стоеше на сто фута от нея, усещаше полъха от движението му. Бузите и гърдите ѝ бяха изцапани с червения сок от сърцевината на дуиковия плод.

С тежки стъпки тя затрополи към фургона, крещейки „изнасилване“ и искайки отмъщение.

— Какво става? — попита Залзан Кавол слисан, какъвто Валънтайн никога не бе го виждал дотогава. — Какво ѝ направихте?

— Изобщо не сме я докосвали — отвърна Ерфон Кавол. — Търсехме там горски братя и неочаквано Телкар се натъкна на нея, препъна се и се улови за ръката ѝ, за да не падне...

— Ти каза, че изобщо не сте я докосвали — тросна се Залзан Кавол.

— Не по *такъв* начин. Беше просто случайност, препъване.

— Направи нещо — каза Залзан Кавол на Делиамбър, защото великанката беше вече почти до тях.

Врунът, който изглеждаше блед и невесел, застана пред фургона и вдигна множеството си пипала към видението, извисяващо се над него почти колкото скандар.

— Мир — каза Делиамбър благо на приближаващата се стремително великанка. — Ние нямаме никакви лоши намерения.

Докато говореше, той жестикулираше с бясна решителност, правейки някаква умиротворителна магия, която се проявяваше като слабо синкаво сияние във въздуха пред него. Огромната жена, изглежда, ѝ се поддаде, защото забави крачка и успя да се спре на няколко фута от фургона.

Тя застана там, поклащайки навъсено вибрационния меч напред-назад от едната си страна. След малко придръпна ризата си отпред и я закопча криво-ляво. Стрелкайки злобно скандарите, посочи Ерфон и Телкар и произнесе с дебел, гръмлив глас:

— Какво възнамерявах да ми направят тия двамата?

Делиамбър отговори:

— Просто бяха отишли да съберат парченца от плода дуика. Видя ли кошницата, която носеха?

— Не предполагаме, че си там — измънка Телкар. — Просто заобикаляхме зад плода да проверим дали няма скрити горски братя.

— И се нахвърли върху мен, грубиян такъв, и щеше да ме изнасилиш, ако не бях въоръжена, нали?

— Загубих равновесие — настояваше Телкар. — Съвсем нямах намерение да те закачам. Бях нащрек да не би да се натъкна на горски братя и когато вместо тях срещнах грамада като тебе...

— Какво? Продължаваш да обиждаш?

Телкар пое дълбоко дъх.

— Искам да кажа... че беше неочаквано, когато аз... когато ти...

Ерфон Кавол се обади:

— Съвсем не мислехме...

Валънтайн, който наблюдаваше всичко това и му ставаше все по-забавно, сега се приближи и заговори:

— Ако възнамерявах да ви изнасят, нима щяха да се опитат да сторят това пред толкова многобройна публика? Ние тук сме човеци като вас. Нямахме да позволим това. — Той посочи Карабела. — Тази жена е буйна като вас, милейди. Уверявам ви, ако тези скандари се бяха опитали да ви направят нещо лошо, лично тя щеше да им попречи. Това беше просто едно недоразумение и нищо повече. Приберете оръжието си и се чувствайте в безопасност между нас.

Великанката като че се поуспокои от вежливостта и обаянието на речта на Валънтайн. Тя свали бавно вибрационния меч, докато стана безвреден, и го закачи на хълбока си.

— Кои сте вие? — запита кисело. — Каква е цялата тази процесия, която минава оттук?

— Аз се казвам Валънтайн и ние сме пътуващи жонгльори, а този скандар е Залзан Кавол, ръководителят на нашата трупа.

— А аз съм Лизамон Хълтин — отвърна великанката, — наемат ме като телохранител и воин, макар че напоследък рядко се срещат такива.

— Но ние си губим времето — обади се Залзан Кавол — и трябва вече да тръгваме на път, ако благоволите да ни простите, загдето нарушихме почивката ви.

Лизамон Хълтин кимна рязко.

— Добре, тръгвайте. Но знаете ли, че тази местност е опасна?

— Заради горските братя ли? — попита Валънтайн.

— Има ги навсякъде тук. Горите пред вас гъмжат от тях.

— И все пак вие не се страхувате от тях? — забеляза Делиамбър.

— Аз говоря техния език — заяви Лизамон Хълтин. — Сключила съм с тях личен договор. Мислите ли, че бих се осмелила да дъвча плод дуика, ако не беше този договор? Може да съм дебела, ала мозъкът ми не е затлъстял, магьосниче. — Тя се вторачи в Залзан Кавол. — Къде отивате?

— В Мазадон — отговори скандарът.

— Мазадон ли? Има ли работа за вас в Мазадон?

— Надяваме се да узнаем това — рече Залзан Кавол.

— Там няма нищо за вас. Аз току-що идвам от Мазадон. Херцогът умря неотдавна и в цялата провинция е обявен триседмичен траур. Да не би вие, жонгльорите, да играете на погребения?

Лицето на Залзан Кавол помрачня.

— Няма работа в Мазадон ли? Няма работа в цялата провинция? А имаме толкова разходи! От Дюлорн насам не сме изкарали нищо! Какво да правим?

Лизамон Хълтин изплю парче от сърцевината на плод дуика.

— Това не ме засяга. Във всеки случай не можете да стигнете до Мазадон.

— Какво?!

— Поради горските братя. Те са блокирали пътя на няколко мили пред вас. Искат дан от пътниците, мисля, или някаква подобна глупост. Няма да ви пуснат да минете. Късмет ще имате, ако не ви надупчат със стрелите си.

— Ще ни пуснат да минем! — възкликна Залзан Кавол.

Жената-воин повдигна рамене.

— Без мен няма да ви пуснат.

— Без теб ли?

— Нали ви казах, аз говоря езика им. С малко пазарлък мога да издействам да ви пуснат срещу известна сума. Съгласни ли сте? Пет рояла ще свършат работа.

— Защо са им притрябвали на горските братя пари? — попита скандарът.

— О, те не са за тях — каза тя небрежно. — Роялите са за мен. Аз пък ще им предложа други неща. Е, разбрахме ли се?

— Дума да не става. Та пет рояла са цяло състояние!

— Аз не се пазаря — произнесе великанката спокойно. — В моята професия има чест. На добър час. — Тя удостои Телкар и Ерфон Кавол с леден поглед. — Ако желаете, можете да си похапнете от плода дуика, преди да тръгнете. Но по-добре да не дъвчете такова нещо, когато срещнете братята!

Обърна се с величествено достойнство и закричи към големия плод под дървото. Като изтегли меч си, отсече три големи къса и ги побутна презрително към двамата скандари, които някак неловко ги пъхнаха в плетената кошница.

Залзан Кавол изкомандува:

— Всички във фургона! Предстои ни дълъг път до Мазадон!

— Днес няма да стигнете далеч — каза Лизамон Хълтин и отприщи цяла буря от подигравателен смях. — Много скоро ще се върнете тук... ако останете живи!

Отровните стрели на горските братя занимаваха Валънтайн през следващите няколко мили. Внезапната ужасна смърт никак не го привличаше, а горите бяха гъсти и тайнствени, с растителност от най-стар тип, дървовидни папрати със сребристи шушулки за спори, стъкловидни хвоцове, високи десетина стъпки, и гъсталаци от гроздовидни гъби, бледи и осеяни с кафяви дупки. На такова необикновено място всичко можеше да се случи и вероятно щеше да се случи.

Но сокът на плода дуика отслаби много напрежението. Виноркис отрязва едно голямо парче и подаде наоколо кубчета от него: то беше с тръпчивосладък вкус и със зърнеста тъкан, топеше се бързо на езика и алкалоидите, които съдържаше, се пренасяха бързо с кръвта до мозъка, по-бързо и от най-силното вино. Валънтайн се почувства затоплен и развеселен. Той седеше изтегнат назад в пътническото отделение, с едната си ръка прегърнал Карабела, с другата — Шанамир. Отпред Залзан Кавол явно беше също по-спокоен, защото увеличи скоростта на фургона така, че се заклатушка, което силно контрастираше с мрачното му, предпазливо държане. Обикновено затвореният Слийт отрязва още няколко парчета от плода дуика и подхвана буйна песен:

*Лорд Бархолд спря у Белка Странд,
с пари, с верижка, с плащ на франт.
Реши Горнъп да подведе,
като го кара да яде...*

Фургонът спря внезапно, толкова внезапно, че Слийт политна напред и едва не се изтърси в скута на Валънтайн, и резенче мек, влажен плод дуика плесна Валънтайн по лицето. Смеейки се и премигвайки, той се обърса. Когато възвърна способността си да гледа, видя, че всички са се струпали в предната част на фургона и се взират между скандарите на капрата.

— Какво има? — запита той.

— Лиана „птича мрежа“ — отговори Виноркис и гласът му звучеше напълно трезво. — Препречва пътя. Право каза великанката.

Така и беше. Лепкавата, твърда червена лиана се увиваше от една дървовидна папрат до друга под най-различни ъгли, образувайки яка и жилава верига, и широка, и дебела. Гората от двете страни на пътя тук беше съвсем непроходима; лианата „птича мрежа“ затваряше пътя. Фургонът нямаше накъде да продължи.

— Трудно ли се реже? — запита Валънтайн.

— С енергомети можем да свършим това за пет минути — каза Залзан Кавол. — Но погледни там.

— Горски братя — прошепна Карабела.

Те бяха навред, гората гъмжеше от тях, висяха от всяко дърво, макар че гледаха да не се приближават до фургона на повече от стотина ярда. Отблизо приличаха по-малко на маймуни, а повече на диваци от някакъв разумен вид. Дребни, голи същества с гладка синьосива кожа и тънки крайници. Неокосмените им глави бяха тесни и дълги, с полегато сплескано чело, а източените им шии — тънки и крехки. Гърдите им — плоски, телата им — мършави и костеливи. Всички, и мъжете, и жените, носеха тръстикови духала за стрели, вързани за хълбоците. Те сочеха фургона, бърбреха помежду си, издаваха слаби съскаци, пискливи звуци.

— Какво ще правим? — обърна се Залзан Кавол към Делиамбър.

— Мисля, че не е зле да се възползваш от услугите на жената-воин.

— За нищо на света.

— В такъв случай — каза врунът — или трябва да се приготвим да лагеруваме във фургона до края на живота си, или да се върнем към Дюлорн и да намерим някакъв друг път, за да продължим нататък.

— Бихме могли да преговаряме с тях — каза скандарът. — Върви там, магьоснико. Поговори им на езика на гадателите, на маймунски език, на врунски език, с каквито думи би могъл да им въздействаш. Кажи им, че имаме спешна работа в Мазадон, че трябва да играем на погребението на херцога и че ще бъдат наказани сурово, ако ни забавят.

Делиамбър отвърна спокойно на Залзан Кавол:

— *Ти* им кажи.

— Аз ли?

— Който от нас слезе пръв от фургона, ще бъде надупчен от стрелите им. Аз предпочитам да отстъпя другиму тази чест. Ти може да ги сплашиш с ръста си и да те обявят за техен крал. А може и да не успееш.

Очите на Залзан Кавол пламнаха.

— Отказваш ли?

— Един мъртъв магьосник — рече Делиамбър — няма да те заведе много далеч на тази планета. Аз познавам горе-долу тия същества. Те са своенравни и много опасни. Избери си друг посланик, Залзан Кавол. Нашият договор не изисква да рискувам живота си заради теб.

Залзан Кавол издаде характерния си ръмжащ звук на недоволство, но се отказа да настоява повече.

Поставени в безизходно положение, дълги минути те седяха като заковани. Горските братя започнаха да се спущат от дърветата, но държейки се на значително разстояние от фургона. Някои от тях сега танцуваха и подскачаха по пътя, подемайки някаква разпокъсана, немелодична песен, безформена и атонална, като бръмчене на огромни насекоми.

Ерфон Кавол каза:

— Един изстрел с енергомета ще ги разпръсне. А бързо можем да превърнем на пепел и лианата. И тогава...

— И тогава ще тръгнат по петите ни през гората и ще ни мятат стрелите си, когато надзърнем навън — рече Залзан Кавол. — Не. Може да има хиляди около нас. Те ни виждат, ала ние не ги виждаме. Няма надежда да победим, ако си послужим със сила срещу тях. — Големият скандар излапа мрачно последното парченце от плода дуика. И пак седя навъсен и мълчалив за няколко минути, като от време на време размахваше юмруци към дребните същества, които препречваха пътя. Най-послед произнесе със злобно ръмжене:

— До Мазадон има още един ден път, а онази жена каза, че там не можело да се намери работа, тъй че ще трябва да продължим към Боргакс или може би дори към Тагобар, нали, Делиамбър? Ще минат седмици, докато изкараме някоя корона. А сега седим тук, сгачени в гората от маймунки с отровни стрели. Вальнтайн!

Вальнтайн се сепна.

— Какво?

— Искам да се измъкнеш от фургона отзад и да се върнеш при оная жена-воин. Предложи ѝ три рояла да ни изведе оттук.

— Сериозно ли говориш? — попита Валънтайн.

Карабела изохка леко и възкликна:

— Не! Аз ще отида вместо него!

— Какво?! — извика Залзан Кавол, раздразнен.

— Валънтайн е... той е... той лесно се губи, става разсеян, той... той може да не успее да намери...

— Глупости — тросна се скандарът, размахвайки нетърпеливо ръце. — Пътят е прав. Валънтайн е силен и бърз. Пък и това е опасна работа. Ти имаш ценни способности, които не можем да излагаме на риск, Карабела. Валънтайн ще трябва да отиде.

— Недей — прошепна Шанамир.

Валънтайн се колебаеше. Не му харесваше твърде идеята да напусне фургона, където беше в сравнителна безопасност, и да пътува пеш сам през гора, гъмжаща от смъртоносни същества. Но все някой трябваше да го направи, и то не някой от бавните, тромави скандари, нито кривокракият хджорт. Залзан Кавол го смяташе за най-излишния член на трупата; може и така да беше. А може би бе излишен и за самия себе си.

— Жената-воин ни каза, че това ще ни струва пет рояла — изтъкна той.

— Предложи ѝ три.

— Ами ако откаже? Тя заяви, че смята за недостойно да се пазари.

— Три — повтори Залзан Кавол: — Та пет рояла са цяло богатство. Дори и три са твърде много.

— Искаш да тичам няколко мили през опасна гора, за да предложа някому недостатъчно възнаграждение за работа, която трябва да се свърши непременно?

— Отказваш ли?

— Само изтъквам колко е безразсъдно — отвърна Валънтайн. — Ако ще рискувам живота си, поне трябва да има надежда за успех. Дай ми пет рояла за жената.

— Докарай я тук — рече скандарът, — ще се спазаря с нея.

— Докарай си я ти — каза Валънтайн.

Залзан Кавол се замисли. Карабела, напрегната и бледа, седеше и клатеше глава. Слийт предупреждаваше Валънтайн с очи да държи на своето. Шанамир, с почервенияло лице, разтреперан, като че беше готов да избухне. Валънтайн се питаше дали този път не бе злоупотребил прекалено с търпението на винаги своенравния скандар.

Козината на Залзан Кавол замърда, като че мощните му мускули се гърчеха от спазми на гняв. Той явно се сдържаше с огромно усилие. Последната проява на независимост от страна на Валънтайн го бе раздразнила дотам, че насмалко щеше да кипне; ала в очите на скандара проблясваше пресметливост, сякаш претегляше въздействието от откритото предизвикателство на Валънтайн и нуждата, която имаше от Валънтайн, за да му направи тази услуга. Може би дори се питаше дали със скъперничеството си не бъркаше в случая.

След дълго напрегнато мълчание Залзан Кавол изпусна въздух с експлозивно съскане и намръщен посегна за кесията си. Отброи мрачно петте лъскави монети от по един роял.

— Вземи — изръмжа той. — И побързай.

— Ще бързам колкото мога.

— Ако ти е толкова трудно да тичаш — рече Залзан Кавол, — излез отпред и помоли горските братя да ти разрешат да разпрегнеш едно от добичетата ни, язदेशком ще стигнеш по-лесно до нея. Но каквото и да решиш, действай бързо.

— Ще тичам — отвърна Валънтайн и започна да развързва задния прозорец на фургона.

Плешките му потръпваха в очакване на удара със стрела помежду им, щом излезеше. Но удари не последваха и скоро той затича леко и пъргаво по пътя. Сега гората не изглеждаше толкова зловеща, колкото бе изглеждала от фургона; растителността беше непозната, но не чак толкова страшна, дори гроздовидните пъпчиви гъби не бяха страшни, а дървовидните папрати имаха дори изящен вид, когато шушулките им със спори лъщяха под следобедното слънце. Дългите му нозе се движеха в равномерен ритъм, а сърцето му туптеше безропотно. Тичането му действаше облекчително, почти хипнотично, успокоително като жонглирането.

Тича дълго, без да обръща внимание на времето и разстоянието, докато най-сетне му се стори, че е стигнал достатъчно далеч. Но как

може да е отминал несъзнателно нещо толкова очебийно като пет дървета дуика? Дали от небрежност не бе поел по някакво разклонение на пътя и сбъркал посоката? Едва ли. Затова просто продължи да тича все по-нататък и по-нататък, докато най-после се показаха чудовищните дървета с големия паднал плод под най-близкото от тях.

Великанката не се виждаше никъде. Той я извика по име, надзърна зад плода дуика, обиколи цялата горичка. Нямаше никого. С ужас си мислеше, че ще трябва да тича, да се върне може би до средата на пътя за Дюлорн, за да я намери. Сега, когато се бе спрял, усещаше въздействието от усиления бяг: мускулите на прасците и бедрата протестираха, а сърцето му туптене неприятно. Точно сега нямаше желание да тича повече.

Но в този момент съзря едно ездитно добиче, вързано на няколко юзда в задната част на дуиковата гора — необикновено едро животно с широк гръб и дебели крака, способно да носи огромното туловище на Лизамон Хълтин. Прибледи се до него и когато погледна по-нататък, видя грубо изсечена пътечка, която водеше към течаща вода.

По стръмен склон се стигаше до една назъбена скала. Валънтайн надникна над ръба. Тук от гората извираше поточе и по скалата се спущаше в каменен басейн четиридесет стъпки по-надолу; а до този вир, печейки се на слънце след баня, лежеше Лизамон Хълтин. Тя се бе проснала по лице, вибрационният ѝ меч беше близо до нея. Валънтайн гледаше със страхопочитание широките ѝ мускулести рамене, мощните ѝ ръце, масивните колони на нозете ѝ, широките кълба на буталата ѝ, осеяни с трапчинки.

Подвикна ѝ.

Тя веднага се преобърна, седна, озърна се.

— Тук горе съм — каза той.

Тя погледна към него и Валънтайн тактично извърна глава, но великанката само се засмя на свенливостта му. Стана и посегна към дрехите си небрежно, без да бърза.

— Ти ли си — рече. — Сладкодумният Валънтайн. Можеш да слезеш тук. Аз не се страхувам от теб.

— Знам, че не обичаш да смущават почивката ти — рече Валънтайн любезно, спускайки се внимателно по стръмната скалиста пътечка. Когато стигна долу, тя вече бе обула панталоните си и се

мъчеше да навлече ризата върху мощните си гърди. — Натъкнахме се на преградата по пътя — каза той.

— Естествено.

— Трябва да се доберем до Мазадон. Скандарът ме прати да те наема. — Валънтайн извади петте рояла на Залзан Кавол. — Ще ни помогнеш ли?

Тя погледна лъскавите монети в ръката му.

— Таксата е седем и половина.

Валънтайн сви устни.

— По-рано ти ни каза пет.

— Това беше по-рано.

— Скандарът ми даде само пет рояла, за да ти платя.

Тя повдигна рамене и започна да разкопчава ризата си.

— В такъв случай ще продължа слънчевата си баня. Можеш да останеш или да не останеш, както желает, но стой на разстояние.

Валънтайн заговори спокойно:

— Когато скандарът се опита да отбие от цената, ти отказа да се пазариш, като му заяви, че имало чест в твоята професия. Според моята представа за чест бих се придържал към цена, която веднъж вече съм посочил.

Великанката сложи ръце на хълбоците си и се разсмя; смехът ѝ беше толкова гръмогласен, че Валънтайн се уплаши да не го отвее. Чувстваше се пред нея като играчка: тя беше с повече от сто фунта по-тежка от него и най-малко с една глава по-висока.

— Колко смел си или колко глупав! — каза тя. — Мога да те унищожа само като те плесна с ръка, а ти стоиш тук и ме поучаваш за недостатъците на честта!

— Мисля, че нищо лошо няма да ми направиш.

Тя го изучаваше с неочакван интерес.

— Може би. Но ти поемаш рискове, приятелю. Аз лесно се докачам и понякога, когато се ядосам, върша по-лоши неща, отколкото искам.

— Както и да е. Ние трябва да се доберем до Мазадон, а само ти можеш да накараш горските братя да ни дадат път. Скандарът е готов да плати пет рояла, не повече. — Валънтайн коленичи и нареди петте лъскави монети една до друга на камъка до вира. — Обаче аз имам малко свои пари. Ако си съгласна, ще ги прибавя към таксата. — Доста

рови в кесията си, докато намери един роял, после още един, сложи до него половин роял и вдигна с надежда очи.

— Пет са достатъчни — каза Лизамон Хълтин.

Тя загреба с шепи монетите на Залзан Кавол, остави тези на Валънтайн и се закатери нагоре по пътеката.

— Къде е ездитното ти животно? — попита, отвързвайки своето.

— Аз дойдох пеш.

— Пеш ли? *Пеш?! През целия път си тичал?* — Възря се в него. — Колко верен служител си ти! Плаща ли ти добре, за да му вършиш такива услуги и да поемаш такива рискове?

— Не особено.

— Да, така и предполагам. Е, качи се зад мен. Това добиче няма дори да забележи малко повече допълнителна тежест.

Великанката се покатери с мъка на ездитното животно, което, макар и голямо за своята порода, изглеждаше дребно и крехко, щом тя се озова на него. След известно колебание Валънтайн седна зад нея и я прихвана през кръста. Въпреки едрото ѝ тяло тя съвсем не беше дебела: здрави мускули опасваха хълбоците ѝ.

Добичето излезе в лек галоп от дуиковата гора и пое по пътя. Когато стигнаха до фургона, той беше все още здраво затворен, а горските братя продължаваха да танцуват и да бърбят на и около дърветата зад преградата.

Двамата слязоха от седлото. Лизамон Хълтин се приближи без признак на страх до предната част на фургона и с писклив, остър глас подвижна нещо на горските братя. От дърветата ѝ отговори със същите гласове. Подвижна пак; пак ѝ отговори; после се завърза дълъг, трескав разговор, с много възражения и възклицания.

Тя се обърна към Валънтайн.

— Ще ви отворят вратата — рече. — Срещу такса.

— Колко?

— Не за пари. Срещу услуги.

— Какви услуги бихме могли да направим на горските братя?

— Казах им, че сте жонгльори — отвърна тя, — и обясних какво вършат жонгльорите. Ще ви пуснат да продължите пътя си, ако им изиграете нещо. Иначе възнамеряват да ви убият и да си направят играчки от костите ви, но не днес, защото днес е свят ден за горските братя, а в свети дни не убиват никого. Съветвам ви да им изиграете

нещо, но постъпете както желаете. — И добави: — Отровата, с която си служат, не действа много бързо.

Залзан Кавол беше възмутен — да играят за маймуни, да играят без хонорар? — ала Делиамбър изтъкна, че горските братя стоят на еволюционната стълбица малко по-високо от маймуните, Слийт пък забеляза, че днес не са се упражнявали и тренировката ще им бъде полезна, а Ерфон Кавол реши въпроса, като посочи, че всъщност представлението няма да бъде безплатно, тъй като се заменя срещу свободно минаване през тази част на гората, която тия същества владеят напълно. Пък и нямаха избор в случая: затова слязоха с бухалки, топки и сърпове, но без факлите, защото Делиамбър изтъкна, че факлите може да изплашат горските братя и да ги подтикнат към непредвидими действия. И започнаха да жонглират на най-откритото място, което можаха да намерят.

Горските братя гледаха със захлас. Те наизскачаха със стотици от гората и насядаха край пътя, зяпаха, гризяха пръстите и тънките си хватателни опашки, с тихо цвърчене коментираха помежду си. Скандарите си подхвърляха един на друг сърпове, ножове, бухалки и брадвички, Валънтайн мятеше нависоко бухалки, Слийт и Карабела играеха грациозно и изящно, мина един час, мина още един, слънцето започна да се спуща към Пидруид, а горските братя продължаваха да гледат и жонгльорите продължаваха да жонглират, и никой не помръдваше да разплете лианата „птича мрежа“ от дърветата.

— Цяла нощ ли ще играем? — попита Залзан Кавол.

— Шшт — каза Делиамбър. — Ще ги докачиш. Животът ни е в ръцете им.

Възползваха се от тази възможност, за да репетират нови номера. Скандарите усъвършенстваха един номер на прехващане, като крадяха подхвърляните предмети един от друг по начин, смешен за такива едри и свирепи същества. Валънтайн разработваше със Слийт и Карабела размяната на бухалки. После Слийт и Валънтайн започнаха да си подхвърлят бухалки бързо един на друг, докато Карабела първа, а Шанамир след нея смело се премятаха. И продължаваха така вече трети час.

— Тези горски братя вече получиха от нас развлечение за пет рояла — промърмори Залзан Кавол. — Кога ще свърши това?

— Вие жонглирате много майсторски — каза Лизамон Хълтин. — Вашето представление им доставя неизразимо удоволствие. И на мен ми доставя удоволствие.

— Много любезно от ваша страна — рече Залзан Кавол кисело.

Започваше да се здрачава. Настъпването на мрака очевидно беше знак за известна промяна в настроението на горските братя, защото неочаквано те загубиха интерес към представлението. Петима от тях, високопоставени и властни особи, пристъпиха напред и се заловиха да разкъсват преградата от лиана „птича мрежа“. Малките им ръце с остри пръсти се справяха лесно с тази материя, която би оплела безнадеждно всеки друг в мрежа от лепкава тъкан. За няколко минути пътят бе разчистен и горските братя, бърбрейки, изчезнаха в мрака на гората.

— Имате ли вино? — попита Лизамон Хълтин, когато жонгльорите събраха уредите си и се готвеха да продължат пътя си. — От толкова гледане ожаднях много.

Свидливият Залзан Кавол понечи да каже нещо в смисъл, че припасите им са на изчерпване, но беше вече късно: поглеждайки сърдито работодателя си, Карабела извади една манерка. Жената-воин я вдигна и я пресуши с една продължителна, мощна глътка. Тя обърса устни с ръкава на ризата си и се оригна.

— Не е лошо — рече тя. — Дюлорнско ли е?

Карабела кимна утвърдително.

— Тези гхайроги умеят да пият, макар и да са змии! Няма да намерите нищо подобно в Мазадон.

— Три седмици траур ли, казвате? — попита Залзан Кавол.

— Не по-малко. Всякакви публични забавления са забранени. На всяка врата ще има жълти траурни ленти.

— От какво е умрял херцогът? — запита Слийт.

Великанката повдигна рамене.

— Едни казват, някакво послание от краля го уплашило толкова, че умрял, други — че се задавил с хапка недопечено месо, а трети — че прекалил с три от държанките си. Има ли значение? Той е мъртъв, в това няма спор, а останалото не е толкова важно.

— И няма работа — вметна Залзан Кавол мрачно.

— Не, никаква до Тагобар и дори по-нататък.

— Няколко седмици няма да можем да изкараме нищо — промърмори скандарът.

— Сигурно е лошо за вас — рече Лизамон Хълтин. — Но аз знам къде бихте могли да припечелите добре малко по-нататък от Тагобар.

— Да — каза Залзан Кавол. — В Кхинтор, предполагам.

— Кхинтор ли? Не, чувам, че там са зле. Това лято реколтата на кленетови пуфи е лоша и търговците трудно дават на вересия, затуй мисля, че хората нямат достатъчно пари да харчат за развлечения. Не, аз имам предвид Илиривойн.

— *Какво?!* — извика Слийт, като че го бе пронизала стрела.

Валънтайн порови в паметта си, но не можа да измъкне нищо и прошепна на Карабела:

— А това къде е?

— Югоизточно от Кхинтор.

— Но югоизточно от Кхинтор е територията на метаморфите.

— Точно така.

Мрачното лице на Залзан Кавол се оживи за пръв път, откакто се бяха натъкнали на преградата по пътя си. Той се обърна и запита:

— Каква работа има за нас в Илиривойн?

— Идущия месец преобразяващите се уреждат там празненства — отговори Лизамон Хълтин. — Ще има жътвени танци, всевъзможни състезания и веселби. Чувала съм, че понякога трупи от имперските провинции влизали в резервата и изкарвали много пари през време на празненствата. Преобразяващите се не придават важност на имперските пари и бързо ги харчат.

— Я гледай! — възкликна Залзан Кавол. По лицето му премина хладният блясък на алчността. — Преди време и аз чувах такова нещо. Но никога не ми е идвало наум да проверя дали е вярно.

— Ще го провериш без мен! — извика Слийт внезапно.

Скандарът го погледна.

— А?

Слийт изглеждаше много измъчен, като че цял следобед бе изпълнявал номера си на сляпо жонглиране. Устните му бяха опънати и безкръвни, очите му — вторачени и неестествено бляскави.

— Ако отидете в Илиривойн — заяви той раздражено, — аз няма да дойда с вас.

— Напомням ти за договора ни — каза Залзан Кавол.

— Въпреки това. Нищо в него не ме задължава да дойда с вас в територията на метаморфите. Имперският закон е невалиден там и нашият договор ще загуби сила в момента, когато влезем в резервата. Аз не обичам преобразяващите се и не искам да рискувам нито живота, нито душата си в тяхната провинция.

— По-късно ще поговорим за това, Слийт.

— И по-късно отговорът ми ще бъде същият.

Залзан Кавол огледа наобиколилите го.

— Стига по този въпрос. Загубихме тук няколко часа. Благодаря ви за помощта — каза той студено на Лизамон Хълтин.

— Желая ви доходно пътуване — каза тя и изчезна с добичето си в гората.

Тъй като бяха пропилили толкова много време поради преградения път, Залзан Кавол реши фургонът да се движи през нощта, противно на обичайната му практика. Валънтайн, изтощен от продължителния бяг и от няколкочасовото жонглиране и все още чувствайки някаква леност от плода дуика, който бе ял, заспа седнал в задната част на фургона и не усети нищо повече чак до сутринта. Последното, което чу, беше един оживен спор дали да рискуват да навлязат в територията на метаморфите. Делиамбър изтъкваше, че опасностите в Илиривойн са преувеличени от мълвата, Карабела отбеляза, че Залзан Кавол ще има право да даде под съд Слийт, комуто това ще струва скъпо, ако наруши договора си, а Слийт твърдеше с почти истерична убеденост, че го е страх от метаморфите и не би се приближил дори на хиляда мили от тях, Шанамир и Виноркис също заявиха, че се страхуват от преобразяващите се, които, казаха те, били враждебни, коварни и опасни.

Когато Валънтайн се събуди, видя, че е сгушил главата си уютно в скута на Карабела. Във фургона се лееше ярка слънчева светлина. Лагеруваха в някакъв просторен, приветлив парк — място с обширни синьосиви ливади и тънки, ъгловати, много високи дървета. Всичко това беше обградено от ниски заоблени хълмове.

— Къде сме? — запита той.

— В покрайнините на Мазадон. Скандарът караше цяла нощ като луд. — Карабела се засмя кръшно. — А ти спа като мъртъв.

Отвън Залзан Кавол и Слийт водеха разгорещен спор на няколко ярда от фургона. Белокосият човечец от яд изглеждаше двойно по-голям от обикновено. Той крачеше напред-назад, тупаше дланта си с юмрук, крещеше, тропаше, по едно време като че искаше да се нахвърли върху скандара, който изглеждаше спокоен и търпелив, нещо необичайно за Залзан Кавол. Той стоеше, скръстил всичките си ръце, извисявайки се над Слийт, само от време на време отговаряше спокойно и студено на избухванията му.

Карабела се обърна към Делиамбър.

— Това се проточи вече прекалено дълго. Магьоснико, не можеш ли да се намесиш, преди Слийт да е казал нещо непоправимо?

Врунът изглеждаше тъжен.

— Слийт изпитва неоснователен ужас от метаморфите. Възможно е това да е свързано с онова послание от Краля, което получил преди много време в Нарабал, от което косата му побеляла само за една нощ. Но причината може и да не е в това. Във всеки случай най-благоразумно ще бъде да напусне трупата, независимо от последиците.

— Но ние се нуждаем от него!

— Ами ако мисли, че в Илиривойн ще го сполетят ужасни неща? Можем ли да искаме от него да се измъчва от такива страхове?

— Аз може да успея да го успокоя — рече Вальнтайн.

Той стана, за да излезе навън, ала в този миг Слийт с навъсено и сурово лице нахълта във фургона. Без да каже нито дума, набитият дребен жонгльор започна да тъпче малкото си вещи в един вързоп: после изскочи, все още кипящ от гняв и като профуча край неподвижния Залзан Кавол, закрачи с изумителна бързина към ниските хълмове на север.

Всички го гледаха безпомощно. Никой не се помръдна да го настигне до момента, когато Слийт почти се загуби от очите им. Тогава Карабела рече:

— Ще отида да го догоня. Аз мога да го накарам да промени решението си.

И побягна към хълмовете.

Когато минаваше край Залзан Кавол, той й извика, но тя не му обърна внимание. Клатейки глава, скандарът повика останалите от фургона.

— Къде отива тя? — попита той.

— Да се опита да върне Слийт — каза Валънтайн.

— Безнадеждна работа. Слийт е решил да напусне трупата. Но ще го накарам да се разкае за измяната си. Валънтайн, сега върху теб ще паднат по-големи отговорности, затуй ще увеличи заплатата ти с пет крони седмично. Приемаш ли?

Валънтайн кимна. Мислеше си за тихото, неизменно присъствие на Слийт в трупата и му домъчня, че го бяха загубили.

Скандарът продължи:

— Делиамбър, както вероятно се сещаш, аз реших да потърсим работа сред метаморфите. Познаваш ли пътищата за Илиривойн?

— Никога не съм бил там — отвърна врунът. — Но знам къде е.

— А кой е най-късият път?

— Оттук до Кхинтор, мисля, после около четиристотин мили на изток с речен кораб, а при Верф има път, който води на юг към резервата. Пътят не е равен, но, смятам, достатъчно широк за фургона. Ще го проуча.

— А колко време ще ни трябва да стигнем до Илиривойн?

— Може би един месец, ако няма никакви забавяния.

— Тъкмо навреме за празненствата на метаморфите — каза Залзан Кавол. — Отлично! Какви забавяния имаш предвид?

— Обичайните — отговори Делиамбър. — Природни бедствия, повреди на фургона, местни размирици, нападения на разбойници. В средата на континента не е така спокойно, както по крайбрежието. Пътуването из тия краища е съпроводено с опасности.

— Разбира се, че има опасности! — избумтя познат глас. — Ще ви трябва закрила!

Внезапно сред тях се появи внушителната особа на Лизамон Хълтин.

Тя изглеждаше отпочинала и бодра, като че ли не бе яздила цяла нощ и добичето ѝ не беше капнало от умора. Залзан Кавол запита учудено:

— Как стигна дотук толкова бързо?

— По горските пътеки. Аз съм едра, но не чак колкото фургона ви, и мога да се движа по преки пътища. В Илиривойн ли отивате?

— Да — отговори скандарът.

— Добре. Знаех си, че така ще стане. И ви настигнах, за да ви предложа услугите си. Аз съм без работа, а вие навлизате в опасни местности — естествено е да се сдружим. Ще ви заведа благополучно до Илиривойн, гарантирам това!

— Много висока ти е таксата.

Тя се ухили.

— Мислите, че винаги вземам по пет рояла за такава дребна работа? Поисках ви толкова много, понеже ме ядосахте, като ми се пречкахте, когато се опитвах да си похапна хубавичко. Ще ви закарам до Илиривойн за още пет рояла, колкото и време да ми отнеме това.

— Три — заяви Залзан Кавол непреклонно.

— Ти май никога няма да се научиш. — Великанката се изхрачи почти в краката на скандара. — Аз не се пазаря. Вървете в Илиривойн без мен и дано изкарате добра пара. Макар че се съмнявам в това. — Тя смигна на Валънтайн. — Къде са другите двама?

— Слийт отказа да дойде в Илиривойн. Избяга оттук кипнал преди десет минути.

— Не го упреквам. А жената?

— Тя тръгна подире му, за да го убеди да се върне. Ей там горе. — Валънтайн посочи пътеката, която се виеше през хълмовете.

— Там ли?

— Между ония два хълма.

— В гората с устоцветите? — Гласът на Лизамон Хълтин звучеше така, като че не вярваше на чутото.

— Какво е това? — попита Валънтайн.

В същия миг Делиамбър се намеси:

— Устоцвети ли? Тук?

— Паркът е изграден за тях — заяви великанката. — Но в подножието на хълмовете има предупредителни знаци. По оная пътека ли тръгнаха? И то пеш? Божественият да ги закриля!

Залзан Кавол се тросна ядно:

— Ако ще да го изядат двама, пет пари не давам за това. Но тя ми е нужна!

— И на мен — каза Валънтайн. После се обърна към жената войн: — Ако веднага препуснем подире им, може да успеем да ги намерим, преди да са навлезли в устоцветната гора.

— Работодателят ви смята, че не може да си позволи да плати за услугите ми.

— Пет рояла?! — възкликна Залзан Кавол. — Оттук до Илиривойн?!

— Шест — каза тя невъзмутимо.

— Е, нека бъдат шест. Но ги върни обратно! Върни поне нея!

— Добре — произнесе Лизамон Хълтин възмутена. — Вие нямате разум, аз пък нямам работа, затуй може би си подхождаме. Вземи едно от ония добичета — каза тя на Вальнтайн — и карай след мен.

— Искаш да тръгне с теб? — простена Залзан Кавол. — Но така няма да ми останат никакви човеци в трупата!

— Ще ти го докарам обратно — заяви великанката. — И ако имате късмет, и другите двама. — Тя яхна с мъка добичето си. — Да тръгваме — рече.

Пътеката към хълмовете имаше лек наклон и синьосивата трева изглеждаше мека като кадифе. Трудно можеше да се повярва, че нещо застрашително живее в този прекрасен парк. Но когато стигнаха до мястото, откъдето пътеката започна да се изкачва под по-остър ъгъл, Лизамон Хълтин изръмжа и посочи един гол дървен стълб, забит в земята. До него, полускрит от тревата, бе паднал някакъв надпис. Вальнтайн видя само думите

ОПАСНОСТ
ПРИДВИЖВАНЕТО ПЕШ ОТТУК НАТАТЪК
ЗАБРАНЕНО

с големи червени букви. В яда си Слийт не бе забелязал нищо; а Карабела в бързината си може също да не бе видяла надписа или пък не бе му обърнала внимание.

Сега пътеката се изкачваше бързо и също толкова бързо се изравни от другата страна на хълмовете, на едно място, където вече не беше тревиста, а минаваше през гъста гора, Лизамон Хълтин, която яздеше точно пред Вальнтайн, забави хода на добичето си до пешеходна скорост, когато навлязоха в един влажен и тайнствен гъстак, където на голямо разстояние едно от друго растяха дървета със стройни, яки дънери, които се източваха като стъбла на фасул и образуваха гъсто преплетен свод високо над главите им.

— Виж там първите устоцвети — каза великанката. — Отвратителни твари! Ако аз управлявах тази планета, щях да ги подпаля всичките, ала нашите коронали, изглежда, са все любители на природата и ги охраняват в кралските паркове. Моли се приятелите ти да са имали благоразумието да стоят по-далеч от тях!

На голата горска почва, в откритите пространства между дърветата, растяха безстъблени растения с гигантски размери. Листата им, широки четири-пет инча и дълги осем-девет фута, назъбени

отстрани и с металоподобна тъкан, образуваха рехави розетки. В средата на всяко растение зееше дълбока чаша, един фут в диаметър, пълна до половина с отровна на вид зеленикава течност, от която се подаваше сложна система от четинести органи. На Валънтайн се стори, че вътре има нещо като остриета на ножове и наредени по двойки зъби, които можеха да се сключват смъртоносно, а също и други неща, може би нежни цветчета, отчасти потопени в течността.

— Това са месоядни растения — каза Лизамон Хълтин. — Техните ловни филизи, плъпнали по горската почва, усещат присъствието на малки животни, улавят ги и ги вкарват в устата. Наблюдавай.

Тя подкара добичето си към най-близкия от устоцветите. Когато животното се намираше все още само на двайсет стъпки от него, нещо като жив камшик внезапно започва да се гърчи по гниеция торфен пласт на гората. Той се вдигна от земята и се уви с ужасен пляскащ звук около глезена на животното точно над копитото. Добичето, спокойно както винаги, изсумтя учудено, когато филизът започна да го стиска, опитвайки се да го притегли към зеещата уста в чашата в средата на растението.

Измъквайки вибрационния си меч, жената-воин се наведе и преряза бързо филиза. Той пусна жертвата си и отскочи назад, почти до самата чаша, но в същото време от земята се вдигнаха една дузина други филизи, които се замятаха бясно из въздуха от всички страни на растението.

— Устоцветът няма сила да напъха в гърлото си голямо животно като моето — каза Лизамон Хълтин. — Ала добичето нямаше да успее да се измъкне. След време то щеше да отслабне и да умре и тогава ще може да бъде погълнато. Едно от тези растения е способно да изкара цяла година с толкова месо.

Валънтайн потръпна. Карабела загубена в гора с такива неща? Чаровният ѝ глас заглушен завинаги от някое ужасно растение? Ловките ѝ ръце, бляскавите ѝ очи... не. Не. При тази мисъл го побиха тръпки.

— Как ще ги намерим? — попита той. — Може да е вече късно.

— Как се казват? — запита великанката. — Извикай ги по име. Трябва да са наблизко.

— *Карабела!* — кресна Валънтайн с отчаяна настойчивост. — *Слийт! Карабела!*

След миг чу слаб отведен вик; но Лизамон Хълтин го бе чула преди него и вече вървеше натам. Валънтайн видя отпред Слийт, коленичил с единия крак на горската почва и забил това коляно надълбоко, за да не бъде повлечен към устоцвета от филиза, който увиваше другия му глезен. Зад него се бе сгушила Карабела; пропъхнала ръцете си през неговите, тя го бе обгърнала здраво през гърдите в отчаяно усилие да го задържи. Навред около тях възбудени филизи, принадлежащи на съседни растения, плющяха и се гърчеха безсилни. Слийт държеше нож, с който режеше безуспешно стискащото го мощно въже; а по торфестата почва имаше бразди от обувки, които показваха, че вече е притеглен на четири-пет фута от чакащата уста. Инч по инч той губеше борбата за живота си.

— Помогнете ни! — извика Карабела.

С един замах на меч Лизамон Хълтин преряза филиза, който бе сграбчил Слийт. Когато се освободи, той отскочи рязко, падна заднишком и за малко филизът на друго растение едва не го сграбчи за гърлото; но с лека грация на акробат Слийт се претърколи, изплъзна се от опипващото влакно и скочи на крака. Жената-воин го сграбчи през гърдите, вдигна го бързо и го намести зад себе си на своето ездитно добиче. Сега Валънтайн се приближи до Карабела, която стоеше ужасена и разтреперана на безопасно място между двойка мятаци се филизи, и направи същото с нея.

Тя се вкопчи толкова здраво за него, че ребрата го заболяха. Той се изви и я прегърна, галейки я нежно, триейки устните си в ухото ѝ. Обзе го неизразимо, разтърсващо облекчение; не бе разбирал досега колко много значи Карабела за него, а в момента не го интересуваше нищо друго, освен това, че тя беше в безопасност. Постепенно ужасът ѝ премина, но Валънтайн усещаше, че тя все още трепери от спомена за страшната сцена.

— Дойдохте в последната минута — прошепна тя. — Слийт започваше да губи опора... усещах, че се плъзга към онова растение... — Карабела потръпна. — Отде се появи тя?

— Поела по някакъв пряк път през гората. Залзан Кавол я нае да ни пази по пътя до Илиривойн.

— Тя вече си спечели възнаграждението — рече Карабела.

— Вървете след мен — изкомандува Лизамон Хълтин.

Тя избра внимателно един път, който извеждаше от устоцветната гора, но въпреки предпазливостта ѝ добичето бе уловено два пъти за крака, а това на Валънтайн — веднъж. Всеки път великанката отсичаше филиза и след няколко минути излязоха на открито и се заспушаха обратно по пътеката към фургона. Когато се зададоха, скандарите радостно завикаха.

Залзан Кавол гледаше Слийт смразяващо.

— Ти избра погрешен път, когато си тръгна — забеляза той.

— Не чак толкова погрешен, колкото този, който си избрал ти — рече Слийт. — Моля те да ме извиниш. Ще отида пеш до Мазадон и ще си потърся там някаква работа.

— Чакай — каза Валънтайн.

Слийт го погледна въпросително.

— Искам да поговорим. Ела да се поразходим. — Валънтайн сложи ръка на рамото на дребния човечец и го дръпна настрана, към една тревиста горска поляна, преди Залзан Кавол да го е накарал да кипне отново.

Слийт беше напрегнат, зорък, предпазлив.

— Какво има, Валънтайн?

— Аз накарах Залзан Кавол да наеме великанката. Ако не беше тя, сега ти щеше да бъдеш мръвка за устоцвета.

— Благодаря ти за това.

— Искам от теб нещо повече от благодарност — рече Валънтайн.

— Може да се каже, че донякъде ти дължиш живота си на мен.

— Може би.

— Тъй че за отплата искам да оттеглиш оставката си.

Очите на Слийт пламнаха.

— Ти не знаеш какво искаш от мен!

— Вярно, метаморфите са странни и антипатични същества. Ала Делиамбър казва, че не са чак толкова опасни, колкото често ги представят. Остани в трупата, Слийт.

— Да не мислиш, че напускането ми е каприз?

— Съвсем не. Но може би страховете ти са неоправдани.

Слийт поклати глава.

— Веднъж получих послание от Краля, в което един метаморф ми предрече страшна участ. Човек се вслушва в такива послания.

Никак не ми се ще да припарвам до мястото, където живеят тези същества.

— В посланията не винаги се крие чиста истина.

— Съгласен съм. Но често се крие. Валънтайн, Кралят ми каза, че ще имам жена, която ще обичам повече от изкуството си; жена, която ще жонглира с мен като Карабела, но далеч по-майсторски, така съгласувано с моя ритъм, като че сме един човек. — Пот изби по набразденото лице на Слийт, той се запъна и почти млъкна, но след миг каза: — Сънувах, Валънтайн, че преобразяващите се са дошли един ден, отвлекли са тази моя жена и са я заменили със своя сънародничка, така хитро маскирана, че не можех да забележа разликата. И същата нощ сънувах, че играем пред коронала, пред лорд Малибор, който управляваше тогава и скоро след това се удави, и жонглирането ни беше свършено, хармония, каквато не си виждал през живота си. Короналът ни нагости с хубави меса и вина и ни даде спалня, драпирана с коприни, и аз я прегърнах и започнах да се любя с нея; в този миг тя се преобрази пред очите ми и в леглото си видях метаморфка, нещо ужасно, Валънтайн, с жилава сива кожа и хрущяли вместо зъби, и очи като кални локви, която ме целуваше и се притискаше силно о мен. От оная нощ насам — каза Слийт — не съм потърсвал женско тяло от страх да не би нещо подобно да попадне в обятията ми. Но никому не съм разправял за това. Затуй никак не ме привлича възможността да отида в Илиривойн и да се видя заобиколен от същества с променящи се лица и променящи се тела.

Душата на Валънтайн се изпълни със състрадание. Той мълчаливо поддържа още малко дребния човечец, сякаш единствено със силата на ръцете си можеше да изтръгне спомена за страшния кошмар, който бе осакатил душата му. Когато го пусна, Валънтайн изрече бавно:

— Такъв сън е наистина ужасен. Но ние сме научени да си служим със сънищата, да не се оставяме да ни смажат.

— Този не би ми послужил за нищо, приятелю. Може само да ме предупреди да не припарвам до Метаморфи.

— Ти го тълкуваш много буквално. Ами ако има някакъв по-скрит смисъл? Накара ли някого да изтълкува съня ти, Слийт?

— Стори ми се излишно.

— А именно ти настоя да отида при съногадателка, когато ми се яви оня странен сън в Пидруид! Помня точно думите ти. Кралят никога не праща обикновени послания, каза ти.

Слийт се усмихна иронично.

— Ние сме винаги по-добри лечители за другите, отколкото за себе си, Валънтайн. Във всеки случай вече е късно да се тълкува сън отпреди петнайсет години и сега аз съм негов пленник.

— Избави се!

— Как?

— Когато дете сънува, че пада, и се събуди уплашено, какво казва родителят му? Че не бива да се гледа сериозно на сънищата с падане, защото всъщност никой не може да пострада насън? Или че детето трябва да бъде благодарно, когато сънува, че пада, защото такъв сън е хубав сън, че той говори за сила и мощ, че детето не е падало, а е летяло към място, където е щяло да научи нещо, ако не се е оставило тревогата и страхът да го изтръгнат от света на сънищата?

— Та детето трябва да бъде благодарно за този сън — каза Слийт.

— Правилно. Така е и с всички други „лоши“ сънища: не бива да се плашим, ни казват те, а да бъдем благодарни за мъдростта на сънищата и да черпим от нея.

— Вярно, така казват на децата. Но възрастните не винаги се справят с такива сънища по-добре от децата. Спомням си, Валънтайн, че неотдавна ти викаше и стенеше насън.

— Старая се да науча нещо от сънищата си, колкото и мрачни да са те.

— Какво искаш от мен, Валънтайн?

— Да дойдеш с нас в Илиривойн.

— Толкова ли е важно това за теб?

— Ти се числиш към тази трупa — отвърна Валънтайн. — С теб сме едно цяло, без теб сме разделени.

— Скандарите са изкусни жонгльори. Приносът на жонгльорите човеци не е толкова важен. Карабела и аз сме в трупата по същата причина, както и ти. Да спазваме един глупав закон. Ти ще си изкарваш заплатата независимо дали съм, или не съм с вас.

— Но аз уча изкуството от теб.

— Можеш да се учиш от Карабела. Тя е не по-малко опитна от мен и освен това те обича, познава те по-добре от мен. И да не дава Божественият — изрече Слийт внезапно със страшен глас — да ти я отнемат преобразяващите се в Илиривойн!

— Не се страхувам от това — каза Валънтайн. Протегна ръце към Слийт. — Искам да останеш при нас.

— *Защо?*

— Аз те ценя.

— Аз също те ценя, Валънтайн. Но ще изпитам голяма болка, ако отида там, където Залзан Кавол иска да отидем. Толкова ли е важно това за теб, та ме излагаш на такава болка?

— Ти може да се излекуваш от тази болка — каза Валънтайн, — ако отидеш в Илиривойн и се убедиш, че метаморфите са само безвредни първобитни същества.

— Аз мога да живея с болката си — отвърна Слийт. — Излекуването й ще ми струва много скъпо.

— Ние можем да живеем и с най-страшните рани. Но защо да не се опитаме да ги излекуваме?

— Има и нещо друго, за което не съм ти казал, Валънтайн.

Валънтайн помълча и изпусна бавно дъх.

— Да — каза той.

— А какво е то?

След известно колебание Валънтайн запитва:

— Слийт, явявал ли съм се някога в сънищата ти, откакто се запознахме в Пидруид?

— Да, явявал си се.

— По какъв начин?

— Има ли значение?

— Сънувал ли си — продължи Валънтайн, — че аз съм нещо специално в Маджипур, с по-висок сан и по-голяма власт, отколкото притежавам сега?

— Маниерите и държането ти ми подсказаха това още при първата ни среща. И феноменалната бързина, с която усвои изкуството ни. И съдържанието на сънищата ти, което сподели с мен.

— А какъв съм аз в тези сънища, Слийт?

— Могъща и знатна особа, свалена чрез измама от високия си пост. Може би херцог. Принц на кралството.

— Или още по-високопоставен?

Слийт облиза устни.

— Да, още по-високопоставен. Може би. Какво желаеш от мен, Валънтайн?

— Да дойдеш с мен в Илиривойн и по-нататък.

— Искаш да кажеш, че има истина в това, което съм сънувал?

— Точно това се мъча да разбера — каза Валънтайн. — Но мисля, че има истина в съня ти, да. Все повече и повече се убеждавам, че трябва да има истина в него. Някои послания ми подсказват, че има истина.

— Милорд... — прошепна Слийт.

— Може би.

Слийт го погледна смаяно и понечи да падне на колене. Валънтайн побърза да го улови и да го задържи изправен.

— Недей — каза той. — Другите може да видят. Не искам никой да разбере това. Пък и има много неясноти. Не желая да коленичиш пред мен, Слийт, или да правиш звездни знаци с пръстите си, или нещо от тоя род, докато все още не съм узнал истината.

— Милорд...

— Аз си оставам Валънтайн жонгльорът.

— Чак сега ме хваща страх, милорд. Ако бяхте закъснели само с една минута, днес щях да бъда сполетян от ужасна смърт, ала още повече се плаша от това, че стоя тук и разговарям спокойно с вас за тия неща.

— Наричай ме Валънтайн.

— Как мога? — запита Слийт.

— Преди няколко минути ти ме наричаше Валънтайн.

— Но това беше преди.

— Нищо не се е променило, Слийт.

Слийт отхвърли тази мисъл с поклащане на глава.

— Всичко се е променило, милорд.

Валънтайн въздъхна тежко. Чувстваше се шарлатанин, измамник, като си играеше със Слийт по този начин, и все пак му се струваше, че в това има някаква цел и действителна нужда.

— Ако всичко се е променило, тогава ще дойдеш ли с мен, където ти заповядам? Дори в Илиривойн?

— Ако трябва — рече Слийт зашеметен.

— Нищо лошо от рода на онова, от което се страхуваш, няма да ти се случи сред метаморфите. Ти ще напуснеш страната им излекуван от болката, която те измъчва. Вярваш това, нали, Слийт?

— Страх ме е да отида там.

— Ти трябва да бъдеш до мен във всичко, което ни предстои — каза Валънтайн. — И не по моя воля Илиривойн стана част от маршрута ми. Моля те да дойдеш там с мен.

Слийт наведе глава.

— Щом трябва, милорд.

— И по същата тази причина те моля да ме наричаш Валънтайн и да не проявяваш пред другите по-голямо уважение към мен, отколкото би проявявал например вчера.

— Както желаете — рече Слийт.

— *Валънтайн.*

— Валънтайн — повтори Слийт неохотно. — Както желаете... Валънтайн.

— Тогава ела.

Той поведе Слийт обратно към групата. Както обикновено Залзан Кавол крачеше нетърпеливо напред-назад; другите подготвяха фургона за отпътуване. Валънтайн каза на скандара:

— Аз убедих Слийт да оттегли оставката си. Той ще дойде с нас в Илиривойн.

Залзан Кавол изглеждаше съвсем смаян.

— Как успя да го убедиш?

— Да — обади се Виноркис. — Какво му каза впрочем?

С весела усмивка Валънтайн отговори:

— Мисля, че ще бъде отегчително да обяснявам.

Сега темпото на пътуването се ускори. По цял ден, а понякога и до късна вечер фургонът бръмчеше по шосето. Лизамон Хълтин яздеше до него, при все че добичето ѝ, макар и държеливо, се нуждаеше от повече почивка, отколкото тия, които теглеха фургона, и от време на време тя поизоставаше, а после ги настигаше, доколкото ѝ беше възможно: за никое животно не беше лесно да носи юнашкото ѝ туловище.

Движеха се от град на град през еднообразна местност, разведрявана само от скромни ивици зеленина, които едва ли отговаряха напълно на законите за гъстотата. В провинцията Мазадон търговската дейност осигуряваше работа на милиони хора, защото Мазадон беше врата към всички територии на Северозападен Зимроел за идващите от изток стоки и главен пункт за прехвърляне по суша на стоки от Пидруид и Тиломон на изток. Преминаха бързо през множество невзрачни градове като Синтион, Апуртел и Диоректин, които лесно можеха да се забравят. Самият град Мазадон, а също Боргакс и Тагобар след него бяха унили и притихнали през време на траура за покойния херцог и навсякъде видяха жълти ленти в знак на скръб. На Валънтайн се струваше неуместно животът в цяла провинция да замре заради смъртта на един херцог. А какво ли ще правят тези хора, питаше се той, ако умре понтифекс? Как ли са реагирали на преждевременната кончина на короната лорд Вориакс преди две години? Но може би те се отнасят по-сериозно към смъртта на местния си херцог, мислеше той, защото е бил видима, реална личност, намираща се сред тях, докато за населението на Зимроел, на хиляди мили от замъка Връхни и Лабиринта, маджипурските властници сигурно се струват твърде отвлечени фигури, митични, легендарни, невеществени. На голяма планета като тази никаква централна власт не би могла да управлява ефикасно, а само да упражнява символичен контрол; Валънтайн подозираше, че стабилитетът на Маджипур зависеше до голяма степен от един обществен договор, по силата на който местните управници —

провинциалните херцози и общинските кметове — се задължаваха да прилагат строго и да поддържат разпоредбите на имперското правителство, при условие че ще се разпореждат както си желаят в собствените си територии.

Как може да се поддържа такъв договор, запита се той, когато короналът не е миропомазан и официално признат монарх, а някакъв си узурпатор, лишен от благоволението на Божествения, на което се опира такъв нездрав обществен строй?

Той констатира, че размишлява все повече и повече върху такива въпроси през дългите, спокойни, монотонни часове на пътуването на изток. Тези мисли го изненадваха със своята сериозност, защото бе свикнал на безгрижие и простота в мисленето още от първите дни на престоя си в Пидруид, а сега чувстваше, че умствените му способности постепенно се обогатяват и стават все по-сложни. Като че магията, под която се бе намирал досега, губеше силата си и започваше да изплува истинският му интелект.

Ако впрочем действително върху него бе паднала такава магия, както подсказваше неговата постепенно оформяща се хипотеза.

Той още не беше сигурен. Ала от ден на ден съмненията му все повече се разсейваха.

Сега често се виждаше в сънищата си на високи постове. Една нощ не Залзан Кавол, а той водеше трупата жонгльори; през друга председателстваше във великолепно одежди някакъв висш съвет на метаморфите и ги виждаше като зловещи мъгляви духове, които не запазваха един и същ облик за повече от една минута; на следващата нощ се видя на пазара в Тагобар, където раздаваше правосъдие на продавачите на платове и гривни в шумните им дребнави спорове.

— Виждаш ли? — рече Карабела. — Всички тези сънища говорят за власт и знатност.

— Власт? Знатност? Когато седя на буре на пазарен площад и обяснявам на продавачите на памучни и ленени тъкани що е справедливост ли?

— В сънищата много неща се видоизменят. Тези видения са метафори на висша власт.

Валънтайн се усмихна. Но бе принуден да признае, че това тълкуване е твърде правдоподобно.

Една нощ, когато наближаваха град Кхинтор, му се яви най-подробно видение на предполагаемия му предишен живот. Той се намираше в стая, облицована с ламперия от най-фини и най-редки видове дървесина — с лъскави ивици семотан и баникоп и великолепен тъмен блатен махагон; седеше на остроъгълно писалище от полиран палисандър и подписваше документи. От дясната му страна беше звездният герб; раболепни секретари сновяха наоколо му; а през огромния дъговиден прозорец пред него се виждаше открита въздушна бездна, като че гледаше към гигантския скат на замъка Врѣхни. Фантазия ли беше това? Или някакъв ефимерен откъс от погребаното минало, отскубнал се и изплувал от съня, за да се приближи до повърхността на съзнанието? Той описа на Карабела и Делиамбър кабинета и писалището с надежда да му разкажат как изглежда в действителност кабинетът на короната, но те имаха представа за това толкова, колкото какво закусва понтифексът. Врунът го запита като какъв се е виждал, когато е седял на онова палисандрово писалище; златокос ли е бил като Валънтайн, който се возеше във фургона на жонгльорите, или тъмнокос като короната, който при голямата си обиколка бе минал през Пидруид и през западните провинции?

— Тъмнокос — отговори Валънтайн веднага. После се намръщи. — А дали беше така? Аз седях на писалището, но не гледах човека, който стоеше там, защото аз самият бях този човек. И все пак... и все пак...

Карабела се обади:

— В света на сънищата често виждаме самите себе си със собствените си очи.

— Може да съм бил и светлокос, и тъмнокос. Ту единия, ту другия — не забелязах точно. Ту единия, ту другия, нали?

— Да — каза Делиамбър.

След толкова много дни на непрекъснато, уморително пътуване по суша вече бяха почти навлезли в Кхинтор. Той, главният град на Северен Централен Зимроел, беше разположен в неравна, пресечена местност, осеяна тук-там с езера, плата и тъмни, почти непроходими гори. Пътят, избран от Делиамбър, преведе фургона през северозападните предградия на града, известни под названието Горещ Кхинтор поради геотермалните чудеса там — големи съскащи гейзери,

едно обширно димящо розово езеро което бълбукаше и клоkochеше зловещо, и една-две мили сиви, еластични на вид малки кратерчета, от които на няколко минути изскачаха облаци зеленикави газове, съпроводени със смешни оригващи звуци и по-басови, по-странни подземни стонове. Тук небето беше натежало от тумбести облаци с цвят на матови перли и макар че над земята още цареше късно лято, в слабия, остър вятър, който подухваше от север, се усещаше есенна прохлада.

Река Зимър, най-голямата в Зимроел, делеше Горещ Кхинтор от същинския град. Когато пътниците стигнаха до нея, след като фургонът излезе внезапно от един стар квартал с тесни улички, за да навлезе в широка еспланада, водеща за Кхинторския мост, Валънтайн зяпна от смайване.

— Какво има? — запита Карабела.

— Реката... не очаквах да е толкова голяма!

— Не си ли виждал реки?

— От Пидруид до тук няма що-годе големи реки — изтъкна той.

— А преди Пидруид нямам ясен спомен.

— В сравнение със Зимър — каза Слийт — никъде няма по-големи реки. Остави го да се диви.

Отдясно и отляво, додето стигаше погледът на Валънтайн, тъмните води на Зимър се простираха чак до хоризонта. Тук реката беше толкова широка, че приличаше по-скоро на залив. Едва можеше да различи квадратните кули на Кхинтор на другия бряг. Осем или десет величествени моста прекосяваха водите тук, толкова големи, че Валънтайн се чудеше как изобщо са могли да ги построят. Единият, намиращ се точно пред тях, Кхинторският мост, беше широк колкото четири шосета, постройка с издути арки, която се издигаше и спущаше, издигаше и спущаше на големи скокове от бряг на бряг; малко по-надолу по течението имаше мост със съвсем друга конструкция — неравно тухлено пътно платно, легнало на изумително високи подпори, а нагоре по течението имаше един друг, който изглеждаше направен от стъкло и сияеше ослепително ярко. Делиамбър каза:

— Това е Мостът на коронала, отдясно пък се намира Мостът на понтифекса, а още по-надолу по течението има друг, известен като Моста на сънищата. Всички са много стари и прочути.

— Но какъв смисъл има да се мъчат да строят мост над реката на място, където тя е толкова широка? — запита Валънтайн озадачен.

— Та тук е едно от най-тесните места — отговори Делиамбър.

Зимър, заяви врунът, е дълга около седем хиляди мили, извира северозападно от Дюлорн, от началото на Пролома, и тече в югоизточна посока през цялата горна част на Зимроел към крайбрежния град Пилиплок на Вътрешното море. Тази благодатна река, плавателна по цялата си дължина, представляваше бърз и феноменално широк поток, който лъкатушеше на големи, остри завои, като някаква красива змия. По бреговете ѝ бяха разположени стотици богати градове, големи вътрешни пристанища, от които Кхинтор беше най-западният. От другата страна на Кхинтор, проточили се на североизток и съвсем смътно забележими на облачното небе, се намираха назъбените върхове на Кхинторският хребет, девет големи планини, по чиито студени склонове живееха племена от груби, смели ловци. Тези хора се срещаха в Кхинтор през голяма част от годината — разменяха кожи и месо срещу фабрични изделия.

През тази нощ в Кхинтор Валънтайн сънува, че влиза в Лабиринта, за да разговаря с понтифекса.

Сънят му не беше смътен и мъгляв, а се отличаваше с рязка, болезнена яснота. Валънтайн стоеше под ярка зимна слънчева светлина на гола равнина и виждаше пред себе си някакъв храм без покрив, с гладки бели стени, който, както му бе казвал Делиамбър, беше входът за Лабиринта. С него бяха врунът и Лизамон Хълтин, а също и Карабела, крачеха в защитна фаланга, ала когато Валънтайн стъпи на голата плочеста площадка между тези бели стени, беше сам. Пред него стоеше някакво същество със зловещ и отблъскващ вид. То беше с необикновена форма, но не спадаше към никоя от нечовешките раси, отдавна заселили се на Маджипур — нито лииман, нито гхайрог, нито врун, нито скандар, нито хджорт, нито су-сухерис, а нещо загадъчно и смуцаващо, мускулесто създание с дебели ръце, сипаничава червена кожа и сплескана куполовидна глава, на която святкаха жълти очи, пламтящи от почти нетърпим гняв. Това същество запита Валънтайн с дебел, гръмлив глас каква работа има при понтифекса.

— Кхинторският мост се нуждае от ремонт — отговори Валънтайн. — Открай време понтифексът е задължен да се занимава с

такива въпроси.

Жълтоокото същество се засмя.

— Мислиш ли, че понтифекса го е грижа за това?

— Мой дълг е да поискам неговата помощ.

— Тогава ела.

Пазачът на главния вход му кимна с иронична учтивост и се дръпна настрана. Когато Валънтайн мина край него, съществото изръмжа смразяващо и затръшна вратата подир Валънтайн. Връщането назад беше невъзможно. Пред него се простираше тесен лъкатушен коридор, който някакъв неизвестен източник озаряваше с рязка бяла светлина, от която го заболяваха очите. Дълги часове Валънтайн се спуска по една спираловидна пътека. После стените на коридора се разшириха и той се озова в друг храм без покрив, от бял камък, или може би същият, както преди, защото съществото със сипаничава червена кожа отново му препречи пътя, ръмжейки със същия необясним гняв.

— Ето го понтифекса — обяви съществото.

И Валънтайн погледна зад него към една затъмнена стая и видя имперският властелин на Маджипур, седнал на трон, облечен в червени одежди и с кралската тиара на главата. И понтифексът на Маджипур беше многоръко и многокрако чудовище с лице на човек, ала с крила на дракон, и докато седеше на трона, крещеше и ревеше като луд. От устните му излизаше ужасен съскащ звук и миризмата на понтифекса беше ужасно отвратителна, а черните кожести ципести крила цепеха въздуха с яростна сила, шибайки Валънтайн като със студен вятър.

— Ваше величество — проговори Валънтайн, поклони се и пак повтори: — Ваше величество.

— Ваша светлост — отвърна понтифексът. И като се засмя, посегна към Валънтайн, притегли го към себе си и изведнъж Валънтайн се озова на трона, а понтифексът, смеейки се като безумен, побягна по ярко осветените коридори, тичаше и пляскаше с криле, и беснееше, и крещеше, докато най-сетне изчезна от очите му.

Валънтайн се събуди, мокър от пот, в прегръдките на Карабела. Тя явно беше обзета от тревога, граничеща със страх, като че сама бе видяла съвсем ясно ужасиите на този сън, и известно време го държа

така, без да казва нищо, докато най-сетне той осъзна, че е буден. Карабела галеше нежно бузите му.

— Ти извика три пъти — каза му тя.

— Има случаи — отвърна той, след като отпи малко вино от една манерка до леглото, — когато ти се струва, че е по-уморително да спиш, отколкото да стоиш буден. Моите сънища са тягостни, Карабела.

— В душата ти има много неща, които напират да се изразят, милорд.

— Те се изразяват по много мъчителен начин — каза Валънтайн и се сгуши до гърдите ѝ. — Ако сънищата са извор на мъдрост, моля се дано да не помъдрея, преди да се съмне.

В Кхинтор Залзан Кавол купи билети за трупата за един речен кораб, заминаващ за Ни-моя и Пилиплок. Те щяха да пътуват обаче само донякъде по течението на реката, до второстепенния град Верф, врата за територията на метаморфите.

Валънтайн съжаляваше, че ще трябва да слязат от речния кораб при Верф, когато можеше лесно срещу още десет-петнайсет рояла да измине с него целия път до Пилиплок и оттам да вземе кораб за Острова на съня. В края на краищата Островът, а не резерватът на преобразяващите се, представляваше най-важната му непосредствена цел; Островът на съня, където може би щеше да намери потвърждение на виденията, които го измъчваха. Но поне засега това беше невъзможно.

Съдбата, мислеше си Валънтайн, не бива да се насилва. Досега нещата се бяха развивали бавно, но към определена, макар и не винаги ясна цел. Той вече не беше веселият и простодушен скитник от Пидруид и макар и да не знаеше със сигурност какъв става, имаше отчетливо усещане за вътрешна промяна, че вече е минал определени граници и връщане назад няма. Виждаше се като актьор в някаква голяма и объркваща драма, кулминационните сцени на която бяха все още далеч в пространството и времето.

Речният кораб беше гротескно и чудновато съоръжение, но нелишено от известна хубост. Океанските кораби, закотвени в пристанището на Пидруид, се отличаваха с изящество и здравина, тъй като им предстоеше да изминават хиляди мили между най-различни пристанища; а речният кораб, транспортно средство за къси разстояния, беше плосък и широк, по-скоро плаваща платформа, отколкото кораб, и сякаш за да компенсират неизящността на конструкцията му, неговите строители го бяха нагиздили с орнаменти — голям, висок мостик, на върха с изображение на три човешки фигури, боядисани в ярки червени и жълти цветове, огромна средна палуба почти колкото селски площад със скулптури, павилиони и игрални зали, а на кърмата — висока надстройка на много нива, в

която бяха настанени пътници. Под палубите имаше товарни трюмове, третокласни помещения, трапезарии и каюти за екипажа, там беше и машинното отделение, от което се издигаха два грамадни комина, които се извиваха по бордовете на корпуса и се извисяваха към небето като рога на демон. Целият скелет на кораба беше от дърво, тъй като твърде рядко се намираше на Маджипур метал за такива големи конструкции, а обикновено се смяташе, че камъкът е неподходящ за морско строителство; дърводелците бяха вложили цялото си въображение върху почти всяка педя от повърхността, украсявайки я със спираловидна дърворезба, причудливи ламперии, изпъкнали напречни греди и стотици видове подобни завърънкулки.

Речният кораб приличаше на обширен и гъмжащ микрокосмос. Докато чакаха отплаването, Валънтайн, Делиамбър и Карабела се разхождаха по палубата, задръстена с граждани от много области и от всички раси на Маджипур. Валънтайн виждаше гранични жители от планините отвъд Кхинтор, гхайроги в труфилата, модни в Дюлорн, хора от влажните южни земи в прохладно бяло ленено облекло, пътници в разкошни пурпурни и зелени одежди, които според Карабела били типични за Западен Алханроел, и много други. Вездесъщите лиимани продаваха вездесъщите си наденички на скара; досадни хджорти ходеха важно насам-натам в униформи на речното корабоплаване, давайки сведения и напътствия на питащите и на мнозина, които не ги питаха; членовете на едно су-сухерийско семейство в прозрачни зелени одежди, биещи на очи с невероятните си двуглави тела и с резервираното си, високомерно държане, сновяха като пратеници от света на сънищата между тълпите, които автоматично им даваха път от уважение. Този следобед на палубата имаше и малка групичка Метаморфи.

Делиамбър ги забележа пръв. Дребният врун издаде кудкудякащ звук и докосна ръката на Валънтайн.

— Виждаш ли ги? Дано Слийт не ги забележи.

— Кои? — попита Валънтайн.

— Ония до релинга. Стоят сами и, изглежда, се чувстват неудобно. Сега са в естествения си облик.

Валънтайн се взря. Те бяха петима, сигурно възрастен мъж, възрастна жена и трима по-млади. Слаби, костеливи, дългокраки същества, по-възрастните го надминаваха по височина и изглеждаха

крехки, невеществени. Кожата им имаше нездрав, почти зелен цвят. Лицата им се приближаваха до човешките по конструкция, само скулите им бяха остри като бръснач, устни почти нямаха, носовете им — смалени до обикновени подутини, а очите им, разположени под такъв ъгъл, че се извиваха навътре към центъра, бяха изтеглени и без зеници. Валънтайн не можеше да определи държането на тези Метаморфи — арогантно ли, или боязливо: сигурно смятаха, че на този речен кораб се намират на враждебна територия — представители на древната раса, потомци на ония, които бяха владели Маджипур преди идването на първите земни заселници — четиринайсет хиляди години имаше оттогава. Валънтайн не можеше да откъсне очите си от тях.

— Как изменят облика си? — попита той.

— Костите им не са съединени със стави като при повечето раси — отговори Делиамбър. — Под натиска на мускулите те се разместват и придобиват нови форми. Освен това в кожата им са разположени мимикрийни клетки, които им позволяват да менят цвета и тъканите си, но имат и други начини да се видоизменят. Всеки възрастен може да се преобрази почти мигновено.

— И за каква цел им служи това?

— Кой може да каже? Вероятно самите Метаморфи се питат за каква цел служи създаването в този свят на раси, неспособни да променят облика си. Това трябва да има някакво значение за тях.

— Много малко — подхвърли Карабела иронично, — щом притежават такива способности и все пак са им откраднали света.

— Да променяш облика си не е достатъчно като защитно средство — отвърна Делиамбър, — когато от звезда на звезда сноват хора, които могат да ти откраднат къщата.

Метаморфите озадачаваха Валънтайн. За него те представляваха продукт на дългата история на Маджипур, археологически останки, оцелели от епохата, когато тук не е имало нито човеци, нито скандари, нито вруни, нито гхайроги, а само тези крехки зелени същества, пръснати из една гигантска планета. Преди да дойдат заселниците — нашествениците, в последна сметка — завоевателите. Колко ли отдавна е било това! Искаше му се те да се преобразят, докато ги гледаше, да се превърнат пред очите му може би в скандари или лиимани. Но те запазваха непоколебимо облика си.

Шанамир с развълнуван вид изскочи внезапно от навалицата. Той улови Валънтайн за ръката и забъбри:

— Знаеш ли кои са на кораба с нас? Чух товарачите да разправят. Има цяло семейство преобраз...

— Не говори толкова високо — каза Валънтайн. — Погледни натам.

Юношата погледна и потръпна.

— Ужасни същества, не ще и дума.

— Къде е Слийт?

— На мостика, със Залзан Кавол. Опитват се да получат разрешение да играем тази вечер. Ако ги види...

— Рано или късно все ще трябва да се сблъска с Метаморфи — промърмори Валънтайн. А на Делиамбър каза: — Толкова ли е необходимо да ги види човек извън резервата им?

— Те се срещат навсякъде, но никога в голям брой и рядко в нормалния си облик. В Пидруид живеят може би единайсетина, шестима във Фолкинкип, деветима в Дюлорн...

— Преобразени ли?

— Да, като гхайроги, или хджорти, или човеци, както сметнат за най-добре на дадено място.

Метаморфите започнаха да напускат палубата. Те се движеха с голямо достойнство, но, за разлика от малката групичка су-сухериси, у тях нямаше и следа от високомерие, по-скоро създаваха впечатление, че не искат никой да ги забелязва.

— По собствен избор или по принуда живеят на своя територия? — запита Валънтайн.

— И едното, и другото, мисля. Когато лорд Стиамот завършил завоеванието, той ги принудил да напуснат Алханроел до един. Ала Зимроел бил рядко населен тогава, само крайбрежните аванпостове, тъй че им предоставили по-голямата част от вътрешността. Те избрали обаче само територията между Зимър и южните планини, където достъпът може лесно да се контролира, и се оттеглили там. Сега по правило метаморфите обитават само тази територия, като се изключат малцината, които живеят неофициално в градовете. Но не знам дали това правило има силата на закон. Те положително не обръщат голямо внимание на наредбите, идващи от Лабиринта или от замъка Връхни.

— Щом имперските закони са толкова маловажни за тях, не се ли излагаме на големи опасности, като отиваме в Илиривойн?

Делиамбър се засмя.

— Времето, когато метаморфите нападали пришълци само от страст за отмъщение, е отдавна минало, както ме уверяват. Те са боязливи и необщителни хора, но няма да ни направят нищо лошо и вероятно ще напуснем страната им невредими и добре натъпкани с парите, които Залзан Кавол обича толкова много. Гледай, той вече идва насам.

Скандарът, до когото крачеше Слийт, се приближаваше със самодоволен вид.

— Издействахме си правото да изнесем представление — съобщи той. — Петдесет крони за един час работа веднага след вечеря! Но ще им покажем най-простите си номера. Защо да си даваме зор, преди да сме пристигнали в Илиривойн?

— Напротив — възрази Валънтайн. — Трябва да им покажем най-хубавото. — Той изгледа остро Слийт. — На този кораб има група Метаморфи. Те може да разнесат преди нас в Илиривойн вестта за нашето майсторство.

— Умно казано — произнесе се Залзан Кавол.

Слийт беше нервен и уплашен. Ноздрите му потръпваха, устните му бяха стиснати, той правеше набожни знаци с лявата ръка от едната си страна. Валънтайн се обърна към него и каза тихо:

— Сега започва лечението. Жонглирай за тях тази вечер така, както би жонглирал за двора на понтифекса.

— Но те са мои врагове! — отвърна Слийт прегракнало.

— Тези не са. Те не са ония от съня ти. Ония са ти причинили всички злини, които са били по силите им, но това е било отдавна.

— Противно ми е да бъда на същия кораб.

— Няма връщане назад — каза Валънтайн. — Само петима са. Малка доза — добра подготовка за посрещане на това, което ни очаква в Илиривойн.

— Илиривойн...

— Не можем да избегнем Илиривойн — изтъкна Валънтайн. — Ти ми обеща, Слийт...

За миг Слийт гледаше Валънтайн мълчаливо.

— Да, милорд — прошепна той.

— Тогава да вървим. Ти ще жонглираш с мен: и двамата имаме нужда от тренировка. И помни, че трябва да ме наричаш само Валънтайн.

Намериха спокойно местенце под палубата и заработиха с бухалките; отначало се забелязваше странна смяна на ролите, защото Валънтайн жонглираше безупречно, докато Слийт беше несръчен като новак, все изпускаше бухалките и много пъти натърти пръстите си. Но след няколко минути майсторството му се прояви. Той изпълваше въздуха с бухалки, разменяше ги с Валънтайн в толкова сложни фигури, че Валънтайн се смееше до задъхване и накрая бе принуден да помоли Слийт да спре и да преминат отново към по-лесни каскади.

Тази вечер на представлението на палубата — първото след импровизираната им игра, устроена за развлечение на горските братя — Залзан Кавол нареди да се изпълни програма, каквато никога досега не бяха изнасяли пред публика. Жонгльорите се разделиха на три групи по трима — Слийт, Карабела и Валънтайн; Залзан Кавол, Телкар и Гибор Хаерн; Хейтраг Кавол, Роворн и Ерфон Кавол — и се впуснаха в едновременно тройни размени в един и същ ритъм, като първата група скандари жонглираше с ножове, втората — с пламтящи факли, а хората — със сребристи бухалки. Това беше едно от най-тежките изпитания на умението му, през които Валънтайн бе преминавал досега. Синхронизацията на номера зависеше от съвършенството. Ако някой от деветимата изпуснеше един уред, щеше да развали целия ефект. Валънтайн беше най-слабата брънка; следователно само от него зависеше въздействието на представлението.

Но той не изпусна нито една бухалка и когато жонгльорите завършиха програмата си с вихрушка от високи подхвърляния и светкавични улавяния, гръмнаха бурни аплодисменти. Докато се кланяше, Валънтайн забеляза семейството Метаморфи, седнало само през няколко реда. Той погледна Слийт, който се кланяше, кланяше се все по-ниско и по-ниско.

Когато напуснаха сцената, Слийт каза:

— Забелязах ги, когато започвахме, но после ги забравих, Валънтайн! — Засмя се. — Никак не приличаха на съществото, което помня от съня си.

Тази нощ трупата преспа в един влажен, претъпкан трюм в търбуха на речния кораб. Валънтайн се оказа притиснат между Шанамир и Лизамон Хълтин на тънко застлания под и близостта на жената-воин му се струваше гаранция, че няма да заспи, защото хъркането ѝ беше като силно, непрекъснато бръмчене, ала поразстройващ дори от хъркането беше страхът, че когато огромното ѝ туловище се обръща и вършее около него, той ще бъде смазан под тежестта му. Наистина няколко пъти тя се претърколи плътно до него и той едва успя да се измъкне. Но скоро Лизамон притихна и Валънтайн усети как сънят се промъква в него.

Присъни му се, че е коронал, лорд Валънтайн с мургавата кожа и черната брада, и отново седи в замъка Врѣхни, където държи печатите на властта, а после кой знае как се озова в някакъв южен град, влажно, душно тропическо място с гигантски лиани и яркочервени цветя, град, който позна — беше Тиломон от другата страна на Зимроел, и присъстващите там на голямо пиршество в своя чест. На трапезата имаше един друг високопоставен гост, човек с мрачен поглед и груба кожа — Доминин Барджазид, втория син на Краля на сънищата, и Доминин Барджазид наливаше вино в чест на коронала и вдигаше наздравици, крещейки „Да живее!“ и предричайки славно царуване, царуване, което може да се равнява с царуването на лорд Стиамот, лорд Престимион и лорд Конфалюм. И лорд Валънтайн пи, и пи още, поруменя и се развесели и сам вдигна наздравици в чест на госта си, на кмета на Тиломон и на херцога на провинцията, на Симонан Барджазид, Краля на сънищата, и на понтифекса Тиеверас, и на Господарката на острова, неговата обична майка. Чашата се пълнеше многократно и с кехлибарено вино, и с червено вино, и със синьо вино от юга, докато най-сетне Валънтайн не беше в състояние да пие повече, прибра се в спалнята си и моментално потъна в сън. Докато спеше около него се движеха фигури, хората от антуража на Доминин Барджазид, които го вдигнаха и го понесоха увит в копринени чаршафи, носеха го нанякъде и той не можеше да окаже никаква

съпротива, защото му се струваше, че ръцете и краката няма да му се подчинят, сякаш това беше сън, сцена от сън. И Валънтайн се видя на маса в някакво тайно помещение и сега косата му беше жълта, кожата му — светла, а Доминин Барджазид имаше лицето на коронала.

„Заведете го в някой град далеч на север — каза лъжливият лорд Валънтайн — и го пуснете, нека сам се оправя в света.“

Сънуването щеше да продължи, но Валънтайн усети, че се задушава насън, и когато се събуди, установи, че Лизамон Хълтин се е проснала до него и едната от месестите ѝ ръце е върху лицето му. С известно усилие се освободи, ала след това сънят вече не дойде.

На сутринта не разказа никому нищо за съня си: сметна, че точно сега трябва да запази в тайна наученото през тази нощ, защото то започваше вече да опира до държавни работи. Сега за втори път бе сънувал, че е бил изместен като коронал от Доминин Барджазид, а преди няколко седмици Карабела пък бе сънувала, че неизвестни врагове са го упоили и са откраднали самоличността му. Всички тези сънища можеха в края на краищата да се окажат чисто и просто фантазия или иносказание, ала сега Валънтайн беше склонен да се съмнява в това. В тях имаше твърде упорита последователност, основният им строеж много често се повтаряше.

Ами ако в момента някой Барджазид наистина носеше звездната корона? Какво щеше да прави той тогава, какво щеше да прави тогава?

В Пидруид Валънтайн можеше да повдигне рамене и да каже: „Няма значение кой е господарят“; ала сега Валънтайн, който плаваше от Кхинтор за Верф, гледаше по-разсъдливо на нещата. На този свят имаше равновесие на силите, равновесие, грижливо изграждано в течение на хиляди години, строй, развиващ се още от времето на лорд Стиамот, а може би и по-отдавна, от някаква забравена държавна система, която бе управлявала Маджипур през първите векове на заселването. И в този строй някакъв недостъпен понтифекс управляваше посредством избран от него енергичен и динамичен коронал, а друг властник, известен като Крал на сънищата, имаше задължението да прилага разпоредбите на правителството и да наказва нарушителите на законите, като прониква в душите на спящите, а Господарката на острова, майка на коронала, помагаше със смекчаваща любов и мъдрост. Този строй беше здрав, иначе нямаше да изтрае толкова хиляди години; при него Маджипур беше щастлив и

благоденстващ свят, наистина уязвим от слабостите на плътта и капризите на природата, ала, общо взето, без конфликти и страдания. Какво ще стане сега, питаше се Валънтайн, ако някой си Барджазид, потомък на Краля, отстрани един законно назначен коронал и наруши това осветено от Божествения равновесие? Каква вреда ще нанесе на държавата, как ще подкопае общественото спокойствие?

А какво да се каже за един свален коронал, който решава да се примири с променената си съдба и да остави узурпатора неоспорим владетел? Не беше ли това абдикация и имало ли е някога в историята на Маджипур абдикация на коронал? Дали по този начин той няма да стане съучастник на Доминин Барджазид в събарянето на строя?

И последните му колебания изчезваха. На Валънтайн жонгльора се бе струвало смешно и дори странно, когато му бяха подхвърлени първите намеци, че е възможно да е истинският лорд Валънтайн, короналът. Това беше абсурд, лудост, фарс. Но вече не беше. В съдържанието на сънищата му натежаваше правдоподобността. Действително се е случило нещо чудовищно. Чак сега му ставаше напълно ясно какво означава това. И негова задача, която той трябваше да приеме без по-нататъшно двоумение, беше да оправи нещата.

Но как? Да оспори властта на коронала? Да се възправи в жонгльорски костюм и да предяви претенции за замъка Връхни?

Той прекара сутринта спокойно, без да издава мислите си. През повечето време стоеше до релинга, загледан в далечния бряг. Необятността на реката оставаше неразбираема за него: на някои места тук тя беше толкова широка, че не можеше да се види никаква суша, а на други места това, което Валънтайн смяташе за бряг, се оказваше острови, също огромни, и между най-далечния им край и речния бряг имаше няколко мили вода. Силното течение на реката тласкаше бързо огромния речен кораб на изток.

Денят беше ясен днес и реката се бърчеше и блестеше под искрящата слънчева светлина. Следобед заваля слаб дъждец от гъсти облаци, поръбени по краищата от яркото слънце. Дъждът се засили и за голямо неудоволствие на Залзан Кавол жонгльорите се принудиха да отменят второто си представление. Сгушиха се на сушина.

Тази нощ Валънтайн взе мерки да спи до Карабела и остави на скандарите да се справят с хърканията на Лизамон Хълтин. Чакаше почти жадно показателни нови сънища. Но това, което му се яви, беше

безсмислено, обикновената мъглява калиматия — фантазия и хаос, безименни улици и непознати лица, ярки светлини и крещящи цветове, глупави спорове, несвързани разговори и неясни образи, а на сутринта речният кораб пристигна в пристанището Верф на южния бряг на реката.

— Провинцията на метаморфите — заразправя Аутифон Делиамбър — се нарича Пиурифейн, по името, с което метаморфите се назовават на своя език, което е пиуривари. На север тя граничи с най-външното предградие на Верф, на запад — с Велатиския скат, на юг — с голямата верига планини, известни като Гонгхари, а на изток — с река Стейче, важен приток на Зимър. Виждал съм с очите си всяка от тези граничил зони, макар че никога не съм навлизал в самия Пиурифейн. Трудно се прониква там, защото Велатиският скат представлява стръмна стена, една миля висока и триста мили дълга; Гонгхарите са сурови и в тях бушуват бури, а Стейче е буйна, непокорна река с бързеи и водовъртежи. Единственият разумен път е през Верф и надолу през Пиурифейнската порта.

Сега жонгльорите се намираха само на няколко мили северно от този вход, след като бяха напуснали неприветливия град Верф колкото можеха по-бързо. Дъждът, слаб, но непрестанен, продължи цялата сутрин. Гледката тук беше безинтересна, местност със светла пясъчлива почва и гъсталаци от дървета джуджета с бледозелена кора и тесни цвъртящи листа. Във фургона почти не разговаряха. Слийт изглеждаше потънал в размишления, Карабела жонглираше увлечено с три червени топки в средата на пътническото отделение, скандарите, които не караха колата, бяха погълнати в някаква сложна игра с парчета слонова кост и снопчета черни мустаци на дроли, Шанамир дремеше, Виноркис попълваше дневник, който носеше със себе си, Делиамбър се забавляваше с дребни заклинания, с палене на малки магически свещици и други магьоснически развлечения, а Лизамон Хълтин, която, за да се скрие от дъжда, бе привързала добичето си към впряга, теглец фургона, хъркаше като заседнал на брега морски дракон, но от време на време се събуждаше да обърне някоя и друга чаша от евтиното сиво вино, което бе купила във Верф.

Валънтайн седеше в ъгъла до един прозорец и мислеше за Върха, на който се намираше замъкът. Какво ли представлява той — планина, висока тридесет мили? Монолитна каменна колона, издигаща се като

грамадна кула сред тъмната нощ на пространството? Ако Велатиският скат, висок една миля, беше, както казваше Делиамбър, непристъпна стена, каква ли преграда представляваше нещо, тридесет пъти по-високо? Каква ли сянка хвърляше Върхът, когато слънцето се намираше на изток? Тъмна ивица, разпростираща се по цялата дължина на Алханроел? А по какъв ли начин се осигуряваха с топлина и въздух за дишане градовете по високия му склон? Валънтайн бе чувал за някакви машини на древните, които произвеждали топлина и светлина и доставяли чист въздух, чудни машини от оная забравена техническа ера преди хиляди години, когато старите изкуства, пренесени от Земята, все още са се практикували широко тук; но нямаше по-ясна представа за това, как работят тези машини, отколкото за силите, които задвижваха механизмите на паметта в главата му, за да му кажат, че тази тъмнокоса жена е Карабела, този беловлас мъж — Слийт. Мислеше си също за най-високите места на върха и за онази сграда с четиридесет хиляди стаи най-горе, сега замък на лорд Валънтайн, на лорд Вориакс не толкова отдавна, на лорд Малибор, когато е бил момче през онова детство, което вече не помнеше. Замъкът на лорд Валънтайн! Наистина ли съществуваше такова място, или замъкът и върхът бяха само басня, видение, фантазия, каквото се явява само насън? Замъкът на лорд Валънтайн! Той си го представяше прилепнал за планинския връх като слой боя, ярка цветна пръска, дебела само няколко молекули, или може би така би изглеждал в сравнение с исполинските размери на тази невероятна планина, пръска, която се спускаше лъкатушно по склона на върха като пипало, стотици стаи се простираха от тази страна, още стотици от другата, кичур от големи помещения, разпрострели се тук като псевдопод, гнездо от дворове и галерии там горе. И в най-скритото място стоеше с цялото си величие короналът, тъмнобрадият лорд Валънтайн, само че сега короналът нямаше да бъде там, той все още извършваше голямата обиколка на кралството, намираше се или в Ни-моя, или в някой друг източен град. А аз, мислеше си Валънтайн, дали аз съм живял някога на тоя връх? Дали съм обитавал този замък? Какво съм правил, когато съм бил коронал — какви укази съм издавал, какви разпореждания, каква работа съм вършил? Всичко това беше невъобразимо и все пак той усещаше, че убеждението у него се засилва, че в призрачните откъслечни спомени, които плуваха из съзнанието му, има цялостност,

плътност и реалност. Вече знаеше, че се е родил не в Ни-моя, при завоя на реката, както го уверяваха лъжливите спомени, втълпени в ума му, а по-скоро в някой от Петдесетте града високо на върха, почти пред прага на самия замък, и че е отрасъл сред кралската каста, сред оная прослойка, измежду която се избираха монарсите, и че в детството и юношеството се е радвал на привилегии и удобства. Все още нямаше никакъв спомен за баща си, който трябва да е бил някакъв високопоставен принц на кралството, не можеше да си спомни нищо и за майка си, освен че косата ѝ беше тъмна, а кожата ѝ — мургава, каквато е била някога и неговата, и — в съзнанието му кой знае откъде нахлу спомен — и че един ден тя го бе прегръщала дълго и си бе поплакала, преди да му каже, че Вориакс е избран за коронал на мястото на удавения се лорд Малибор и че занапред тя ще отиде да живее като Господарка на Острова на съня. Имаше ли истина в това, или си го бе измислил в момента? Когато Вориакс бе дошъл на власт, вероятно Валънтайн е бил — спря се да пресметне — дваисет и две годишен. Защо е било нужно майка му да го прегръща? Защо ще плаче, като ще става Господарка? По-добре да се радва, че тя и най-големият ѝ син са избрани за властници на Маджипур? Може би трябва и да плаче, и да се радва едновременно. Валънтайн поклати глава. Тези величествени сцени, тези славни исторически мигове: ще си ги възвърне ли някога, или вечно ще се мъчи в трудното положение, в което са го поставили тия, които бяха откраднали миналото му?

Надалеч се чу силна експлозия, продължителен, басов, разтърсващ земята бумтеж, който постави всички във фургона нащрек. Той продължи няколко минути и постепенно отслабна до тихо бучене, после съвсем замря.

— Какво беше това? — извика Слийт, опипвайки лавицата за енергомет.

— Спокойно, спокойно — рече Делиамбър. — Така гърми Пиурифейнският фонтан. Наближаваме границата.

— Пиурифейнският фонтан ли? — запита Валънтайн.

— Почакай и ще видиш — каза му Делиамбър.

След няколко минути фургонът спря. Залзан Кавол се извърна от капрата и кресна:

— Къде е оная врун? Магъоснико, отпред има бариера!

— Ние сме пред Пиурифейнската порта — каза Делиамбър.

Барикада от дебели лъскави жълти дънери, увити с ярко смарагдово мъже, преграждаше тесния път, а от лявата му страна имаше караулно помещение, заемано от двама хджорти в сивозелена митничарска униформа. Те заповядаха на всички да слязат от фургона и да застанат под дъжда докато самите те бяха под защитен навес.

— Къде отивате? — попита по-дебелият хджорт.

— В Илиривойн, да играем на празненството на преобразяващите се. Ние сме жонгльори — отговори Залзан Кавол.

— Имате ли разрешително за влизане в провинцията Пиурифейн? — запита другият хджорт.

— Такива разрешителни не се изискват — обади се Делиамбър.

— Говориш много самоуверено, вруне. С указ на лорд Валънтайн, коронала, издаден преди повече от един месец, някои граждани на Маджипур не могат да влизат в територията на метаморфите, ако нямат законна работа.

— Нашата работа е законна — изръмжа Залзан Кавол.

— Тогава трябва да имате позволително.

— Но ние не знаехме, че е нужно такова нещо — запротестира скандарът.

Това явно не интересуваше хджортите. Те, изглежда, бяха склонни да насочат вниманието си към други работи.

Залзан Кавол погледна към Виноркис, сякаш очакваше от него да повлияе на сънародниците си. Ала хджортът само повдигна рамене. След това Залзан Кавол изгледа свирепо Делиамбър и каза:

— Магьоснико, даването на съвети по такива въпроси спада към твоите отговорности.

Врунът повдигна рамене.

— Даже магьосниците не могат да научат измененията в закона, които стават, докато пътуват през горски резервати и други отдалечени места.

— Но какво да правим сега? Да се върнем във Верф ли?

Тази идея сякаш разпали радостно пламъче в очите на Слийт. Да се избави най-после от това приключение сред метаморфите! Но Залзан Кавол кипеше от яд. Ръката на Лизамон Хълтин посегна към дръжката на вибрационния й меч. Това накара Валънтайн да настръхне.

Той каза тихо на Залзан Кавол:

— Хджортите не са винаги неподкупни.

— Хубава идея — промърмори скандарът.

Залзан Кавол извади кесията си. Вниманието на хджортите мигновено се изостри. Това е наистина най-правилната тактика, реши Валънтайн.

— Май намерих необходимия документ — рече Залзан Кавол. Изваждайки демонстративно от кесията си две монети от по една крона, той улови пълничката грапава ръка на хджорта с едната си ръка, а с другите натисна по една монета във всяка длан, усмихвайки се най-самодоволно. Хджортите се спогледаха, ала погледите им съвсем не изразяваха щастие. Те пуснаха презрително монетите на калната земя.

— Една крона? — промърмори Карабела, сякаш не можеше да повярва. — Надява се да ги купи с една крона!

— Да се дава подкуп на служители на имперското правителство е сериозно престъпление — заяви зловещо по-дебелият хджорт. — Вие сте под арест и ще бъдете съдени във Верф. Стойте в колата си, докато се намери подходящ ескорт за вас.

Залзан Кавол изглеждаше оскърбен. Той се обърна рязко, понечи да каже нещо на Валънтайн, но думите заседнаха в гърлото му, замахна гневно към Делиамбър, издаде ръмжащ звук и заговори полугласно на скандарски език на тримата си братя, които стояха най-близо до него. Лизамон Хълтин започна пак да опипва дръжката на меча си. Валънтайн се чувстваше отчаян. След минута тук щеше да има двама мъртви хджорти и всички жонгльори щяха да бъдат бягащи престъпници пред прага на Пиурифейн. Това едва ли би ускорило пътуването му до Господарката на острова.

— Бързо направи нещо — прошепна Валънтайн на Аутифон Делиамбър.

Ала магьосникът врун вече действаше. Пристъпвайки напред, той вдигна парите и пак ги предложи на хджортите с думите:

— Извинявайте, но сигурно вие сте изтървали тези дребни монети.

Пусна ги в шепите на хджортите и същевременно краищата на пипалата му за миг се увиха леко около китките им.

Когато ги пусна, по-слабият хджорт каза:

— Визата ви е валидна само за три седмици и ще трябва да напуснете Пиурифейн през тази порта. Другите изходи са забранени за

вас.

— Да не кажем много опасни — добави вторият хджорт. Той заръкомаха и невидими фигури дръпнаха бариерата на петнайсет стъпки настрана, до една заличена пътека, тъй че да се отвори място да мине фургонът.

Когато се качиха на фургона, Залзан Кавол се обърна ядно към Валънтайн:

— В бъдеще не ми давай противозаконни съвети! А ти, Делиамбър, научи правилата, отнасящи се за нас. Това можеше да ни причини голямо забавяне и загубване на значителен приход.

— Ако беше се опитал да ги подкупиш с рояли вместо с крони — обади се Карабела така, че скандарът да не я чуе, — сигурно щяхме да минем по-лесно.

— Няма значение, няма значение — каза Делиамбър. — Нали ни пуснаха? Благодарение само на една малка магия, която ни струваше по-евтино от един голям подкуп.

— Ох, тези нови закони! — подзе Слийт. — Толкова много укази!

— Нали има нов коронал — вметна Лизамон Хълтин. — Той иска да покаже властта си. Винаги правят така. Нарездат това, нареждат онова и старият понтифекс одобрява всичко. Знаете ли, че с един указ този коронал ме лиши от работа?

— Как стана това? — попита Валънтайн.

— Бях телохранителка на един търговец в Мазадон, който много се страхуваше от завистливи съперници. Тоя лорд Валънтайн въведе нов данък върху личната охрана за всеки, който няма благороднически сан, колкото заплатата ми за цяла година; и работодателят ми, мътните да го вземат, ми даде едноседмичен срок да напусна! Две години и сбогом, Лизамон, благодаря ти много, взemi си за изпроводяк една бутилка от най-хубавия ми коняк. — Тя се оригна шумно. — Един ден бях закрилница на жалкия му животец, а на другия — излишен лукс, и то все благодарение на лорд Валънтайн! Ох, горкият Вориакс! Мислите ли, че брат му е наредил да го убият?

— Дръж си езика! — тросна се Слийт. — Такива неща не стават на Маджипур.

Но тя настояваше:

— Ловна злополука, а? А последният, старият Малибор, се бил удавил, когато ловял риба? Защо нашите коронали умират все така внезапно и по такъв необикновен начин? Такова нещо никога не се е случвало преди, нали? Ставаха понтифeksi, скриваха се в Лабиринта и живееха почти вечно, пък ето че сега Малибор е храна на морските дракони, а Вориакс — застрелян по невнимание в гората. — Тя пак се оригна. — Чудя се. Там горе, в замъка Врѣхни, може би са твърде алчни за власт.

— Стига — каза Слийт, който, изглежда, се чувстваше неудобно от такива приказки.

— Избере ли се нов коронал, свършено е с останалите принцове, знаете, няма надежда за издигане. Освен ако, освен ако, освен ако, освен ако короналът умре и трябва да избират наново. Когато Вориакс умря и тоя Валънтайн дойде на власт, казах...

— Престани! — кресна Слийт.

Той се изправи с цял ръст, който стигаше едва до гърдите на жената-воин, и очите му святаха, като че възнамеряваше да подсече бедрата ѝ, за да се изравнят на височина. Тя стоеше спокойно, ала ръката ѝ отново посегна към меча. Валънтайн се намеси дипломатично.

— Тя съвсем не иска да обижда короната — рече той меко. — Просто обича виното, а то ѝ развързва езика. — А на Лизамон Хълтин каза: — Нали ще му простиш? Както знаеш, моят приятел се чувства неудобно в тази част от света.

Втори силен тътен, петорно по-могчен и петдесеторно по-страшен от оня, който бяха чули преди половин час, прекъсна спора. Добичетата се изправиха на задните си крака и зацвилиха; фургонът залитна; Залзан Кавол заруга яростно от капрата.

— Пиурифейнският фонтан — обяви Делиамбър. — Една от забележителностите на Маджипур; заслужава си да се измокриш, за да го видиш.

Валънтайн и Карабела скочиха от фургона, следвани по петите от другите. Бяха излезли на едно открито място по пътя, където гората от ниски дървета със зелени стволоче се отдръпваше и се образуваше нещо като естествен амфитеатър без никаква растителност, разпрострял се може би на половин миля от шосето. В далечния му край изригваше гейзер, ала гейзер, който в сравнение с оня, който

Валънтайн бе видял в Горещ Кхинтор, беше като морски дракон пред рибка. Това представляваше стълб от разпенена вода, който изглеждаше по-висок от най-високата кула в Дюлорн, бяла стрела, издигаща се на петстотин, шестстотин, а може би и на повече фута, която изскачаше от земята с рев и с неизмерима сила. В горния ѝ край, където цялостта ѝ се нарушаваше и тя се разделяше на ивици, струи и възета вода, стрелкащи се в различни посоки, като че сияеше някаква тайнствена светлина, разпалваща цял спектър от багри по краищата на стълба — розови, бисерни, пурпурни, светлолилави, опалови. Топли пръски изпълваха въздуха.

Изригването продължаваше безспир — невероятно количество вода, тласкано от невероятна сила към небето. Валънтайн усещаше как цялото му тяло потръпва от действащите подземни сили. Той гледаше с благоговение и почуда и почти с потрес разбра, че явлението свършва, сега стълбът се свиваше, стана не повече от четиристотин фута, триста фута висок, просто жалка бяла нишка, която се смъкваше към земята, вече само четиридесет, тридесет фута висока, а после изчезна, стопи се и там, където се бе намирала зашеметяващата стрела, сега имаше пуст въздух и само капчици топла вода напомняха за нея.

— Изригва на всеки трийсет минути — осведоми ги Аутифон Делиамбър. — Говори се, че откакто метаморфите живеят на Маджипур, този гейзер не е закъснявал нито с една минута. Той е свято място за тях. Виждате ли? Ето там има поклонници.

Слийт затаи дъх и започна да прави набожни знаци. Валънтайн сложи успокоително ръка върху рамото му. И наистина малко пред тях като при крайпътен параклис се бяха събрали десетина-двайсетина Метаморфи, преобразяващи се, пиуривари. Те гледаха пътниците, и то, както се стори на Валънтайн, не твърде дружелюбно. Някои от местните жители в първата редица на групата се отдръпнаха за малко зад другите, а когато се показаха отново, изглеждаха странно замъглени и неясни, но и нещо повече — преобразени. На един бяха изникнали големи като гюлета гърди, карикатура на Лизамон Хълтин, на друг — четири космати скандарски ръце, а трети имитираше бялата коса на Слийт. Издаваха странен тънък звук, който беше може би метаморфски смях, а после цялата група се шмугна в гората.

Валънтайн пусна рамото на Слийт чак когато усети, че част от напрежението се оттича от скованото тяло на дребния жонгльор.

— Хубав номер беше това! — каза той весело. — Ако можехме да го правим — например да ни израснат няколко допълнителни ръце посред номера ни — какво ще кажеш, Слийт, би ли желал такова нещо?

— Бих желал да съм в Нарабал — отвърна Слийт — или в Пилиплок, или някъде другаде по-далеч оттук.

— Аз пък да бъда във Фолкинкип и да храня добичетата си с помия — обади се Шанамир, който изглеждаше блед и разстроен.

— Те не ни мислят злото — каза Валънтайн. — Това ще бъде интересно преживяване, което никога няма да забравим.

Той се ухили до уши. Ала около него нямаше усмивки, дори Карабела, неизменно жизнерадостната Карабела, не се усмихваше. Самият Залзан Кавол изглеждаше странно потиснат, сякаш вече се съмняваше дали е постъпил благоразумно, като е дошъл в провинцията на Метаморфите, тласкан от любовта си към роялите. Валънтайн не беше в състояние само със силата на оптимистичната си енергия да ободри кой знае колко другарите си. Погледна към Делиамбър и попита:

— Колко път има до Илиривойн?

— Той е някъде напред — отвърна врунът — Но нямам представа какво е разстоянието дотам. Когато му дойде времето, ще пристигнем.

Отговорът му не беше никак насърчителен.

Това беше първобитна страна, извечна, девствена, преден пост още от зората на цивилизования и похитен Маджипур. Преобразяващите се живееха във влажна гориста местност, където всекидневните проливни дъждове пречистваха въздуха и растителността избуяваше. От север идваха чести бури, които се спущаха по естествената фуния, образувана от Велатиския скат и Гонгхарите; и когато влажният въздух се издигаше над Гонгхарските предпланини, заваляваха кратки дъждове, които просмукваха рохкавата, пореста почва. Тук растяха високи дървета с тънки стъбла, които се издигаха нагоре и образуваха гъсти сводове над главата; мрежа от пълзящи растения и лиани свързваше върховете на дърветата; водопади от тъмни листа, заострени и с капки накрая, лъщяха като полирани от дъжда. През пролуките в гората Валънтайн виждаше далечни раззеленени, обвити в мъгла планини, внушителни, сурови, тайнствени грамади, легнали на земята. Тук имаше малко див животни или поне рядко се виждаха: от време на време някоя змия в червено и жълто пропълзяваше по клон, някоя и друга птица в зелено и пурпурно или кафява, зъбата, с тънки като паяжина криле се вдигаше във въздуха и изпърполяваше над главата, а веднъж един уплашен билантун, който подскачаше предпазливо пред фургона, изчезна в гората, движейки бързо заострените си копитца и размахвайки панически щръкналата си опашка с кичурче на края. Вероятно тук се спотайваха горски братя, тъй като имаше няколко дуикови горички. И несъмнено потоците бяха пълни с риба и влечуги, горската почва гъмжеше от ровеци насекоми и гризачи с фантастични багри и форми, и доколкото знаеше Валънтайн, на дъното на всяко от безбройните тъмни езерна се криеше чудовищен аморфибот, който изскачаше нощем да търси плячка и с проточена шия, святкащи зъби и мънистени очички дебнеше всяка твар, приближила се до грамадното му туловище. Но нито едно от тези същества не се появи, докато фургонът бързаше на юг по неравния, тесен път през пущинака.

Не се забелязваха твърде и самите пиуривари — само от време на време се виждаше някоя утъпкана пътека, водеща към джунглата, или няколко паянтови, изплетени от раката колиби край пътя, или групичка от половин дузина поклонници, които отиваха пеш към свещения фонтан. Делиамбър каза, че те били хора, които се препитавали с лов и риболов, събиране на диви плодове и ядки и малко от земеделие. Вероятно цивилизацията им е била някога по-напреднала, защото бяха открити развалини, особено в Алханроел, на големи каменни градове отпреди хиляди години, които може би са съществували от ранни пиуриварски времена, преди да пристигнат звездолетите — макар че, каза Делиамбър, някои историци твърдят, че това били развалини на древни човешки селища, основани и разрушени през размирния период преди възцаряването на първия понтифекс — преди дванайсет-тринайсет хиляди години. Във всеки случай метаморфите дори и да са водили някога по-сложен начин на живот, сега предпочитаха да бъдат горски обитатели. Дали това беше регрес или прогрес, Валънтайн не можеше да каже.

Надвечер шумът на Пиурифейнския фонтан престана да се чува зад тях и гората се разреде, стана по-гъсто населена. Пътят не беше обозначен и неочаквано се разклони на едно място, откъдето не можеше да се разбере какво има по-нататък. Залзан Кавол очакваше напътствие от Делиамбър, който пък очакваше от Лизамон Хълтин.

— Одерете ме, но не мога да кажа нищо — избумтя великанката. — Избирайте наслуки. Имаме петдесет на сто шанс да стигнем до Илиривойн.

Ала на Делиамбър му хрумна по-добра идея и коленичи в калта да направи магия за ориентиране. Извади от вързопчето си две бучки вълшебен тамян. Като ги закри от дъжда с плаща си, той ги запали, за да се образува светлокафяв пушек. После започна да вдишва дима, като описваше с пипалата си засукани завъртулки.

Жената воин изсумтя и рече:

— Вятър работа. Ще си покълчи ръцете известно време и после ще каже нещо наслуки. Шансът да пристигнем в Илиривойн е петдесет на сто.

— Лявото разклонение — обяви накрая Делиамбър.

Магията му беше резултатна или просто бе имал късмет да налучка, защото скоро се увеличиха признаците, че наблизо има

метаморфи. Вече нямаше пръснати тук-там самотни колиби, а малки групички плетени от ракита жилища, по осем, десет и повече близо едно до друго на всеки сто ярда, а после и още по-нагъсто. Имаше също и много пешеходци, главно деца на туземци, които носеха леки товари на окачала, увиснали от главите им. Мнозина се спираха, когато фургонът минаваше, зазяпваха се, сочеха и издаваха през зъби тихи цвъртящи звуци.

Положително се приближаваха до някакво голямо селище. Пътят беше задръстен от деца и по-възрастни метаморфи, срещаха се вече много жилища. Децата бяха немирна пасмина. Вървейки, те, изглежда, упражняваха недоразвитото си умение да се преобразяват, като придобиваха най-различни образи, повечето от тях чудновати: на едно му бяха израснали крака като кокили, друго имаше подобни на пипала врунски ръце, провесени почти до земята, трето бе издуло тялото си така, че се образуваше кълбовидна маса, поддържаща се на тънки подпори.

— Ние ли сме циркаджиите — запита Слийт — или те? Гади ми се от тия хора!

— Спокойно — каза Валънтайн тихо.

С невесел глас Карабела се обади:

— Струва ми се, че някои от тукашните развлечения са варварски. Погледнете.

Точно пред тях до пътя имаше дузина големи клетки, изплетени от ракита. Край тях почиваха групи носачи, които явно току-що ги бяха оставили на земята. През решетките на клетките се подаваха малки ръце с дълги пръсти и няколко хватателни опашки се извиваха печално. Когато фургонът се изравни с тях, Валънтайн видя, че клетките са пълни с горски братя, натъпкани по трима-четирима на път за Илиривойн... с каква цел? Да бъдат изклани за ядене? Или да бъдат измъчвани на празненствата? Валънтайн потръпна.

— Чакайте! — избъбри Шанамир, когато минаваха край последната клетка. — Какво е това там?

Последната клетка имаше по-големи размери от другите и в нея беше затворено не горски брат, а някакъв друг пленник, явно умно същество, високо и чудновато с тъмносиня кожа, тъжни пурпурни очи, които излъчваха необикновена сила и светлина, и широка, подобна на цепка уста с тънки устни. Облеклото му — от фина зелена тъкан —

беше разпрано, изпокъсано и изцапано с тъмни петна, може би от кръв. То стискаше пръчките на клетката си със страшна сила, разтърсваше ги, дърпаше ги и крещеше прегракнало на жонгльорите за помощ на странен, абсолютно непознат език. Фургонът го отмина.

Потресен, Валънтайн каза на Делиамбър:

— Това не е същество от Маджипур!

— Не е — отговори Делиамбър. — Не съм виждал досега такова.

— Аз пък веднъж видях едно — обади се Лизамон Хълтин. — От друг свят, спадащ към някаква близка звезда, но съм забравила как се казва.

— Ала какво ще търсят тук същества от друг свят? — запита Карабела. — Напоследък движението между звездите е слабо и малко кораби идват в Маджипур.

— Все пак някои идват — каза Делиамбър. — Ние още не сме откъснати напълно от звездните пътища, макар че, разбира се, ни смятат за затънтено място в общуването между световите. Пък и...

— Май всички сме полудели! — избухна Слийт ядосан. — Седите тук и се разправяте като учени за общуването между световите, а в оная клетка зове за помощ едно цивилизовано същество, което вероятно ще бъде сварено и изядено на празненствата на метаморфите? И не обръщаме никакво внимание на виковете му, а весело си караме към техния град? — Той издаде мъчителен звук на гняв и се втурна към скандарите на капрата. Валънтайн, страхувайки се от неприятности, тръгна подире му. Слийт задърпа Залзан Кавол за наметалото. — Видя ли го? — запита той. — Чу ли го? Чуждоземеца в клетката.

Без да се обръща, Залзан Кавол каза:

— Че какво от това?

— Няма ли да обърнеш внимание на виковете му?

— Това не е наша работа — отвърна скандарът равнодушно. — Защо да освобождаваме затворници на един независим народ? Сигурно има някаква причина, за да арестуват това същество.

— Причина ли? Да, да си го сготвят за вечеря! А в следващия казан ще бъдем ние. Моля те да се върнеш и да освободиш...

— Това е невъзможно.

— Поне да запитаме защо е затворено в клетка! Залзан Кавол, та ние може би вървим лекомислено към смъртта си! Толкова ли бързаш

да стигнеш до Илиривойн, че отминаваш изпаднало в такава беда същество, което навярно знае нещо за условията тук?

— Слийт говори умно — забеляза Валънтайн.

— Добре де! — изсумтя Залзан Кавол. Той спря фургона. — Върви да разбереш каква е работата, Валънтайн. Но побързай.

— И аз ще отида с него — заяви Слийт.

— Стой си тук. Ако смята, че се нуждае от телохранител, нека вземе великанката.

Това изглеждаше разумно. Валънтайн даде знак на Лизамон Хълтин, двамата слязоха от фургона и закрачиха обратно към мястото с клетките. Горските братя мигновено запищяха неистово и заудряха бясно по решетките. Носачите Метаморфи — въоръжени, както забеляза Валънтайн сега, с опасни на вид къси саби от полирано рогово вещество или дърво, — без да бързат, се престоиха във фаланга на пътя, за да не позволят на Валънтайн и Лизамон Хълтин да се приближат повече до голямата клетка. Един метаморф, явно началникът, пристъпи напред и със застрашително спокойствие зачака въпроси.

Валънтайн запита тихо великанката:

— Дали говори нашия език?

— Вероятно. Опитай.

— Ние сме трупа пътуващи жонгльори — произнесе Валънтайн с висок, ясен глас, — дошли да играем на празненствата, които, както чуваме, устройвате в Илиривойн. Близко ли сме вече до Илиривойн?

Това, изглежда, се стори смешно на метаморфа, който беше с половин глава по-висок от Валънтайн, макар и с по-слабо телосложение.

— Та вие сте в Илиривойн — бе хладният, надменен отговор.

Валънтайн облиза устни. Тези метаморфи изпускаха тънка, остра миризма, парлива, но не неприятна. Странно придръпнатите им очи бяха страшно безизразни.

— Към кого трябва да се отнесем, за да играем в Илиривойн? — запита той.

— Данипиурата приема всички чужденци, които идват в Илиривойн. Ще я намерите в Служебния дом.

Студеното, резервирано държане на метаморфа го смущаваше. След малко Валънтайн каза:

— И още нещо. Виждаме, че в този голям град държите едно необикновено същество. Може ли да запитам: с каква цел?

— За наказание.

— Престъпник ли е?

— Така казват — отвърна метаморфът хладно. — Какво ви засяга това?

— Ние сме чужденци във вашата страна. Ако тук поставяте чужденците в клетки, може да предпочетем да си потърсим работа на друго място.

Около устата и ноздрите на метаморфа затрепка някакво вълнение — насмешка, презрение?

— Защо се страхувате от такова нещо? Да не сте престъпници?

— Съвсем не.

— Тогава няма да бъдете затворени в клетки. Поднесете почитанията си на данипиурата и за по-нататъшни въпроси се отнесете до нея. Аз имам да изпълнявам важни задачи.

Валънтайн погледна към Лизамон Хълтин, която повдигна рамене. Метаморфът се отдалечи. Нищо повече не можеха да сторят, освен да се върнат във фургона.

Носачите вдигаха клетките и ги връзваха за пръти, праметнати през гърбовете им. От голямата клетка долетя рев на гняв и отчаяние.

Илиривойн не беше нито град, нито село, а нещо средно, запуснат конгломерат от множество ниски, временни на вид постройки от преплетени пръчки и леко дърво, наредени от двете страни на неправилни непавирани улици, които, изглежда, се простираха доста навътре в гората. Мястото имаше импровизиран вид, сякаш преди няколко години Илиривойн е бил разположен другаде, а след няколко години може да се намира в съвсем друг окръг. Че сега са празненствата в Илиривойн, личеше ясно по прътите с фетиши, забучени пред почти всяка къща — дебели огладени колове с навързани по тях ярки панделки и парченца кожа; освен това на много улици бяха издигнати платформи, вероятно за представления или, помисли си Валънтайн тревожно, за някакви по-зловещи племенни обреди.

Лесно намериха Служебния дом и данипиурата. Главната улица излизаше на широк площад, обграден от три страни от малки сводести сгради с богато украсени плетени покриви, а от четвъртата страна имаше едно по-голямо здание, първата триетажна сграда, която виждаха в Илиривойн, отпред с разкошна градина от кълбести дебелостъблени сиви и бели храсти. Залзан Кавол вкара фургона в едно празно място точно до площада.

— Ела с мен — каза скандарът на Делиамбър. — Да видим какво ще можем да уредим.

Бавиха се много в Служебния дом. Когато излязоха, с тях беше една много внушителна и властна на вид метаморфка, несъмнено, данипиурата, и тримата поспряха в градината, очевидно задълбочени в труден разговор. Данипиурата сочеше; Залзан Кавол ту кимаше в знак на съгласие, ту клатеше отрицателно глава; Аутифон Делиамбър, като пигмей между двете високи същества, често правеше грациозни жестове на дипломатичен умиротворител. Най-после Залзан Ковал и врунът се върнаха при фургона. Скандарът като че ли беше в по-ведро настроение.

— Дошли сме тъкмо навреме — обяви той. — Празненствата вече са започнали. Утре вечер е едно от най-големите тържества.

— Ще ни платят ли? — попита Слийт.

— Така изглежда — отвърна Залзан Ковал. — Но няма да ни осигурят храна и квартира, защото Илиривойн е без странноприемници. Освен туй има някои точно определени градски зони, в които не можем да влизаме. На други места са ме посрещали по-радушно. Но, струва ми се, някъде и още по-нерадушно.

Пълчища мрачни, мълчаливи деца на Метаморфи се влачеха подире им, докато караха фургона от площада към едно място точно зад него, където можеха да паркират. Късно следобед проведеха репетиция и макар че страховитата Лизамон Хълтин правеше огромни усилия да прогони младите метаморфи от сцената и да не ги допуска да припарят, не беше в състояние да им попречи да не се промъкнат отново, провирайки се между дървета и храсти, за да зяпат жонгльорите. Валънтайн не можеше да работи спокойно пред тях и явно не само с него беше така, защото Слийт бе нервен и необичайно несръчен, и дори Залзан Кавол, майсторът на майсторите, за пръв път, откакто помнеше Валънтайн, изпусна бухалка. Мълчанието на децата ги смущаваше — те стояха като статуи с безизразни очи, бездушна публика, която изсмукваше енергията им и не даваше нищо в замяна — но още по-неприятни бяха метаморфозните им трикове, похватът им да преминават от един в друг образ така спокойно, както човешко дете би смукало палеца си. Целта им явно беше да им подражават, защото образите, които придобиваха, представляваха груби, почти неузнаваеми имитации на жонгльорите, каквито по-възрастните метаморфи бяха опитвали и по-рано, при Пиурифейнския фонтан. Децата запазваха облика си само за кратко време — уменията им, изглежда, бяха слабо развити, — ала в паузите между номерата Валънтайн видя, че сега им израстваше златиста коса като неговата, бяла като Слийтовата, черна като косата на Карабела или заприличваха на многоръки мечоци като скандарите, или се мъчеха да имитират лица, индивидуални черти, изражения, и всичко това вършеха изопачено, така че представяха обектите си в смешен вид.

Тази нощ пътниците спаха натъпкани във фургона, притиснати плътно един о друг, и цяла нощ, изглежда, непрекъснато валя дъжд. Валънтайн заспиваше само от време на време, изпадаше в лека дрямка,

но предимно лежеше буден и се заслушваше в мощното хъркане на Лизамон Хълтин или в още по-чудноватите звуци, издавани от скандарите. По някое време през нощта сигурно бе поспал истински, защото му се яви сън, мъгляв и несвързан, в който видя как метаморфите водят шествие от затворници, горски братя и синьокожия чуждоземец по пътя за Пиурифейнския фонтан, който изригваше и се извисяваше над света като гигантска бяла планина. А към зори спа дълбоко за известно време, докато Слийт го събуди, разтърсвайки го за рамото малко преди разсъмване.

Валънтайн седна на леглото, търкайки очи.

— Какво има?

— Ела навън. Искam да си поприказваме.

— Още е тъмно!

— Няма значение. Ела!

Валънтайн се прозя, протегна се, със скърцане се изправи на крака. Дватама със Слийт се промъкнаха предпазливо между спящите тела на Карабела и Шанамир, заобиколиха внимателно един от скандарите и се спуснаха по стъпалата на фургона. Дъждът бе спрял, ала утрото беше мрачно и студено и от земята се вдигаше неприятна мъгла.

— Получих послание — каза Слийт. — От Господарката, предполагам.

— Какво точно?

— За синьокожия в клетката, който според тях бил престъпник, когото водели да накажат. В съня ми той се приближи до мен и заяви, че съвсем не е престъпник, а просто пътник, който по погрешка навлязъл в територията на преобразяващите се, и го заловили, понеже имали обичай по време на празненствата да принасят странник в жертва при Пиурифейнския фонтан. И видях как става това: връзват ръцете и краката на жертвата и я оставят в коритото на фонтана, и когато настъпи изригването, водата я изхвърля високо в небето.

Валънтайн усети студена тръпка, която не се дължеше на утринната мъгла.

— И аз сънувах нещо подобно — рече той.

— В съня си чух и друго — продължи Слийт. — Че ние също сме застрашени, може би не от жертвоприношение, но все пак от някаква опасност. И ако спасим чуждоземеца, той ще ни помогне да се

измъкнем благополучно, ала оставим ли го да умре, не ще напуснем живи страната на пиуриварите. Валънтайн, знаеш, че се страхувам от тия преобразяващи се, но този сън е нещо ново. Той ми се яви с яснотата на послание. Не бива да се отминава като още една проява на страховете на глупавия Слийт.

— Какво възнамеряваш да направиш?

— Да спася чуждоземеца.

Валънтайн каза тревожно:

— Ами ако наистина е престъпник? С какво право се месим в пиуриварското правосъдие?

— С правото на посланието — отвърна Слийт. — Нима ония горски братя също са престъпници? Аз видях как и те влизат във фонтана. Ние сме сред диваци, Валънтайн.

— Не са диваци, не. Просто необикновени хора, чиито обичаи се различават от обичаите на Маджипур.

— Аз съм решил да освободя синьокожия. Ако ти не ми помогнеш, тогава сам.

— Веднага ли?

— Какво по-подходящо време? — попита Слийт. — Още е тъмно. Тихо. Аз ще отворя клетката; той ще изчезне в джунглата.

— Мислиш, че никой не пази клетката? Не, Слийт. Почакай. Това е неразумно. Ще изложиш на опасност всички ни, ако действаш веднага. Нека се опитам да науча нещо повече за този пленник, защо е затворен в клетка и какво възнамеряват да правят с него. Ако наистина искат да го принесат в жертва, това ще стане в някоя върхна точка на празненствата. Имаме време.

— Посланието вече ме е овладяло — рече Слийт.

— И аз имах сън, подобен на твоя.

— Но не и послание.

— Вярно, не беше послание. Но достатъчно, за да се убедя, че в съня ти има истина. Аз ще ти помогна, Слийт. Но не веднага. Сега не е подходящ момент за такава работа.

Слийт изглеждаше неспокоен. Като че ли мислено беше вече на път към мястото с клетките и съпротивата на Валънтайн разваляше плановете му.

— Слийт!

— Какво?

— Послушай ме. Моментът не е подходящ. Има време.

Валънтайн гледаше втренчено жонгльора. Слит му отвърна за миг със същия втренчен поглед; после решителността му внезапно рухна и той сведе очи.

— Добре, милорд — изрече тихо той.

През деня Валънтайн се опита да се осведоми за затворника, но със слаб успех. Клетките, в единайсет от които се намираха горски братя, а в дванадесетата — чуждоземецът, сега бяха преместени на площада срещу Служебния дом, струпани една върху друга на четири реда, като клетката на чуждоземеца стоеше отделно, високо над земята. Пазеха ги пиуривари, въоръжени с къси саби.

Валънтайн се приближи, но в средата на площада го спряха. Един метаморф му каза:

— Забранено е да влизате тук.

Горските братя задрусаха неистово решетките си. Синьокожият подвижна със силен акцент няколко думи, които Валънтайн почти не разбра. Дали чужденецът казваше: „Бягай, глупако, докато не са убили и теб!“, или просто действаше изостреното въображение на Валънтайн? Пазачите бяха образували плътен кордон около мястото. Валънтайн им обърна гръб. Опита се да запита няколко деца наблизо могат ли да му обяснят предназначението на тези клетки; но те го гледаха с упорито мълчание, гледаха го втренчено със студени, безизразни очи, шепнеха си и извършваха малки частични метаморфози, с които имитираха русата му коса, а после се пръснаха и побягнаха, като че той беше някакъв демон.

Цяла сутрин в Илиривойн пристигаха метаморфи, които прииждаха от далечните горски селища. Те носеха всевъзможни украшения, гирлянди, знамена, драперии, стълбове с огледала и дълги върлини, на които бяха издълбани тайнствени заклинания; всеки като че ли знаеше какво да върши и всеки беше зает усилено с нещо. След залез не падна капка дъжд. Дали чрез някаква магия, питаше се Валънтайн, пиуриварите осигуряваха рядко сух ден за големия си празник, или пък това беше просто съвпадение?

Към средата на следобед празненствата бяха в разгара си. Малки оркестри свиреха тягостна, трептяща, неблагозвучна музика в странен ритъм и цели пълчища метаморфи играеха някакъв бавен и тържествен танц, при който се преплитаха един с друг, движейки се

почти като сомнамбули. По някои улици ставаха надбягвания и разположени на определени точки по трасето съдии бяха увлечени в заплетени спорове, докато бегачите профучаваха край тях. На сергии, навярно построени през нощта, се раздаваха супи, яхнии, напитки и месо на скара.

Валънтайн се чувстваше като неканен гост на това място. Искаше да се извини на метаморфите, че е дошъл при тях през най-светия им празник. Но никой освен децата като че ли не им обръщаше ни най-малко внимание, а и дечурлигата очевидно гледаха на тях като на редки екземпляри, докарани тук за тяхно развлечение. Малки плахи метаморфи се промъкваха навред, показвайки карикатурни имитации на Делиамбър, Слийт, Залзан Кавол и другите, ала не позволяваха никому да се приближи до тях.

Залзан Кавол бе насрочил репетиция надвечер зад фургона. Валънтайн беше между първите, които пристигнаха, зарадван, че така има оправдание да се махне от претъпканите улици. Той завари само Слийт и двама от скандарите.

Стори му се, че Залзан Кавол го гледа особено. Имаше нещо ново и смуцаващо във вниманието на скандара към него. След няколко минути Валънтайн толкова се смути, че запита:

— Нещо лошо ли има?

— Какво лошо би могло да има?

— Изглеждаш разстроен.

— Аз? Аз? Нищо подобно. Просто един сън. Мислех си за един сън, който ми се яви нощес.

— Сигурно си сънувал синьокожия затворник?

Залзан Кавол изглеждаше смутен.

— Защо смяташ, че съм сънувал именно него?

— И аз, и Слийт го сънувахме.

— Моят сън нямаше нищо общо със синьокожия — отвърна скандарът. — А и не ми се ще да го обсъждам. Той беше глупост, чиста глупост. — И Залзан Кавол се отдръпна, взе две двойки ножове и започна да жонглира с тях нервно, разсеяно.

Валънтайн повдигна рамене. Дори не му бе идвало наум, че скандарите сънуват, а камо ли, че се разстройват от сънищата си. Но тук нямаше нищо чудно: те бяха граждани на Маджипур, имаха всички свойства на тукашните хора, тъй че положително им се явяваха

пълнокръвни и богати сънища като на всеки друг, съпроводени с послания от Краля и Господарката, от време на време в сънищата им се вмъкваха духове на по-низши същества и дори от дълбините на душата им се надигаше нещо свое, както ставаше с човеците, или, предполагаше Валънтайн, с хджортите, вруните и лииманите. И все пак това беше странно. Залзан Кавол, толкова сдържан в чувствата си, така се стареше другите да не забележат у него каквото и да е друго освен алчност, нетърпение и раздразнение, че Валънтайн би се учудил, ако той признаеше нещо толкова лично, като например, че размишлява върху сън.

Запита се дали метаморфите имат показателни сънища, послания и други подобни.

Репетицията мина добре. След това жонгльорите вечеряха леко и не много сито с плодове, които Лизамон Хълтин бе набрала в гората, и поляха вечерята си с последните останки от виното, което бяха донесли от Кхинтор. Сега из много улици на Илиривойн пламтяха огньове и несъзвучна музика от различни оркестри изпълваше въздуха със странни трещящи, не съвсем хармонични звуци. Валънтайн предполагаше, че представлението ще се състои на площада, но не, когато се мръкна, дойдоха метаморфи в нещо като жречески одежди и ги заведоха в някаква съвсем друга част на града, на много по-голяма елипсовидна поляна, около която вече се бяха насъбрали стотици и дори хиляди чакащи зрители. Залзан Кавол и братята му обходиха терена внимателно, следейки за трапчинки и издатини, които биха пречили на движенията им. Слийт обикновено участваше в това, ала Валънтайн забеляза внезапно, че Слийт бе изчезнал някъде между мястото на репетицията и тази поляна. Дали търпението му се е изчерпало и се е отклонил, за да извърши някаква глупост? Тъкмо когато Валънтайн се канеше да тръгне да го търси, Слийт се появи, леко задъхан, като че току-що е тичал.

— Бях на площада — каза той тихо. — Клетките още са струпани там. Но повечето от стражите трябва да са отишли на танците. Успях да разменя няколко думи със затворника, преди да ме натирят.

— И?

— Той каза, че ще бъде принесен в жертва в полунощ на фонтана, досущ като в посланието което получих. А утре вечер същото

ще стане и с нас.

— Какво?!

— Кълна се в Господарката — изрече Слийт. Очите му бяха като свредели. — Аз ви дадох обет, милорд, да дойда на това място. Вие ме уверихте, че нищо лошо няма да ми се случи.

— Страховете ти изглеждаха неоправдани.

— А сега?

— Започвам да променям мнението си — заяви Валънтайн. — Но ние ще се измъкнем от Илиривойн здрави и читави. Обещавам ти това. Ще поговоря със Залзан Кавол, когато свърши представлението и след като се посъветвам с Делиамбър.

— Предпочитам да тръгнем колкото се може по-скоро.

— Метаморфите ядат и пият тази вечер. По-късно ще има по-малка вероятност да забележат заминаването ни — каза Валънтайн, — а и ще бъдат по-малко склонни да ни преследват, ако преследването е тяхната цел. Освен това мислиш ли, че Залзан Кавол ще се съгласи да отмени едно представление само поради някакъв си слух за опасност? Ще изпълним номерата си и след това ще помислим как да се измъкнем. Какво ще кажеш?

— На ваше разположение съм, милорд — отвърна Слийт.

Представлението мина блестящо; в най-добра форма беше Слийт, който изпълни безупречно своя номер на сляпо жонглиране. Скандарите си подхвърляха един на друг факли е шеметно увлечение. Карабела подскачаше на търкалящата се сфера, Валънтайн жонглираше, танцувайки, рипайки, коленичейки и тичайки. Метаморфите седяха наоколо в концентрични кръгове, почти не говореха, нито веднъж не аплодираха, само се взираха в тях от мъгливия мрак с неизмеримо дълбока съсредоточеност.

Трудно се работеше пред такава публика. По-лошо, отколкото да работиш на репетиция, защото тогава не очакваш публика, а сега имаше хиляди зрители и те не даваха нищо на изпълнителите; бяха неподвижни като статуи, също като децата, студена публика, която не изразяваше нито одобрение, нито неодобрение, а само нещо, което можеше да се изтълкува като безразличие. Ето защо жонгльорите изпълняваха все по-трудни и по-изумителни номера, но в течение на повече от час не получиха никакъв отклик.

И изведнъж за тяхно учудване метаморфите започнаха свое жонгльорско представление, странна, фантастична имитация на това, което трупата бе вършила.

Те изскачаха по двама, по трима от мрака и заставаха в средата на арената, само на няколко ярда от жонгльорите. При това бързоменяха облика си, тъй че сега шестима от тях имаха вид на едри, космати скандари, един беше дребен, гъвкав и много приличаше на Карабела, друг имаше стегнатото тяло на Слийт, а трети, жълтокос и висок, бе придобил образа на Валънтайн. Нямахте нищо забавно в подражаването на телата на жонгльорите: на Валънтайн то се струваше злокобно, подигравателно, явно застрашително, а когато погледна настрана, към неучастващите в програмата членове на трупата, видя, че Аутифон Делиамбър размахва неспокойно пипалата си, Виноркис гледа навъсено, а Лизамон Хълтин се поклаща ритмично напред-назад на пръстите на краката си, сякаш се готви за бой.

Залзан Кавол също изглеждаше смутен от този развой на положението.

— Продължавайте — каза той с дрезгав глас. — Нали сме тук да играем за тях.

— Аз пък мисля — обади се Валънтайн, — че сме тук да ги забавляваме, но не непременно като артисти.

— Все пак сме артисти и трябва да играем.

Той даде знак и се впусна с братята си в зашеметяваща размяна на безброй остри и опасни предмети. Слит след моментно колебание измъкна сноп бухалки и започна да ги подхвърля на каскади, същото правеше и Карабела. Ръцете на Валънтайн бяха сковани; той не усещаше в тях желание за жонглиране.

Деветимата метаморфи до тях сега също започваха да жонглират.

Жонглирането им беше просто имитация, жонглиране като насън, без да влагат в него истинско изкуство или умение. Но не беше нищо друго освен подигравка. Те държаха в ръцете си черни плодове с твърда кора, парчета дърво и други обикновени неща и ги подхвърляха от ръка на ръка, детска пародия на жонглиране, като от време на време не успяваха да уловят дори тези прости предмети и се навеждаха бързо да вдигнат изпуснатото. Изпълнението им предизвика у публиката вълнение, каквото истинските жонгльори не бяха успели да постигнат. Сега метаморфите бръмчаха — дали това не беше техен начин на аплодиране? — и се поклащаха ритмично, пляскаха се по коленете и Валънтайн видя, че някои от тях се преобразяваха почти произволно, като приемаха ту една, ту друга необикновена форма — човешка, хджортска или су-сухериска, както им скимнеше, или придобиваха образа на скандарите, на Карабела или на Делиамбър. По едно време на най-близките до него редове видя шест-седем Валънтайновци.

В такъв умопомрачителен цирк беше почти невъзможно да се играе, ала още няколко минути жонгльорите продължиха с мрачна упоритост своите номера, обаче сега играеха лошо, изпущаха бухалки, губеха такта, разваляха отдавна познати комбинации. Бръмченето на метаморфите се засилваше.

— О, гледайте, гледайте! — извика Карабела внезапно.

Тя махна към деветимата имитатори-жонгльори и посочи този, който представляваше Валънтайн.

Валънтайн зяпна от смайване.

Това, което вършеше метаморфът, беше абсолютно неразбираемо за него, скова го от ужас и изумление. Защото съществото бе започнало да придобива ту един, ту друг облик. Един от тях беше образът на Валънтайн — високия, широкоплещест, едрорък, златокос млад мъж.

А другият — образът на лорд Валънтайн, коронала.

Метаморфозата ставаше почти мигновено, като блясък на светкавица. В един момент Валънтайн виждаше пред себе си своя двойник, а в следващия миг на негово място стоеше чернобрадият, свирепоок коронал, мощна и величествена фигура, а после изчезна и отново се появи простият жонгльор. Бръмченето на тълпата се засили още повече: тя одобряваше зрелището. Валънтайн... Лорд Валънтайн... Валънтайн... Лорд Валънтайн...

Докато гледаше, Валънтайн усети по гърба му да преминава ледена тръпка, усети как косата му настръхва, как коленете му треперят. Не можеше да има никакво съмнение в смисъла на тази чудновата пантомима. Ако някога се бе надявал да получи потвърждение на всичко, което бе преминало през него тия седмици от Пидруид насам, сега наистина го получавате. Но защо тук? Защо точно в този горски град, сред тия туземци?

Взираше се в подражанието на собственото си лице.

Взираше се в лицето на коронала.

Другите осмина жонгльори подскачаха и се мятаха в някакъв кошмарен танц, краката им се вдигаха високо и тупаха по земята, ръцете на лъжескандарите се размахваха и ги пляскаха отстрани, косите на Лъже-Слийт и Лъже-Карабела се развяваха буйно на нощния вятър, а фигурата на Валънтайн оставаше неподвижна, придобивайки ту едното, ту другото лице, и изведнъж всичко свърши; деветима метаморфи стояха в средата на кръга, протягайки ръце към публиката, а останалите пиуривари бяха на крака и изпълняваха същия див танц.

Представлението бе завършило. Продължавайки да танцуват, метаморфите се заизнизваха в нощта към сергиите и игрите на своето празненство.

Валънтайн, зашеметен, се извърна бавно и видя замръзналите, смаяни лица на другарите си. Челюстта на Залзан Кавол бе увиснала, ръцете му бяха отпуснати вяло надолу. Братята му стояха скупчени точно зад него, с разширени от изумление и душевен потрес очи. Слийт изглеждаше страшно блед; Карабела, обратно, с пламнали бузи,

почти трескава. Валънтайн протегна ръка към тях. Залзан Кавол пристъпи напред, олюлявайки се замаян, като едва не се препъваше в собствените си крака. Скандарът исполин се спря на няколко стъпки от Валънтайн. Замига, облиза устни, сякаш се мъчеше да накара гласа си да заработи.

Най-после изрече с тънък, нелеп глас:

— Милорд...

Първо Залзан Кавол, а подир него и петимата му братя паднаха колебливо и неловко на колене. С треперещи ръце Залзан Кавол направи звездния знак; братята му сториха същото. И Слийт, и Карабела, и Виноркис, и Делиамбър — всички коленичиха. Юношата Шанамир с уплашен и смутен вид наблюдаваше Валънтайн със зяпнала уста. Той изглеждаше парализиран от смайване и изненада. И също коленичи бавно на земята.

Лизамон Хълтин кресна:

— Да не сте полудели всички?

— Коленичи да му отдадеш почит — заповяда й Слийт прегракнало. — Нали видя, жено! Той е короналът! Коленичи да му отдадеш почит!

— Короналът ли? — повтори тя объркана.

Валънтайн протегна ръце над тях с жест, изразяващ и успокоение, и благословия едновременно. Те бяха уплашени и от самия него, и от това, което току-що бе станало; той също беше уплашен, но страхът ту бързо минаваше и на негово място идеше сила, убеждение, увереност. Самото небе като че му крещеше: „Ти си лорд Валънтайн, който е бил коронал в замъка Връхни, и някой ден пак ще си възвърнеш замъка, ако се бориш за това.“ Сега през него протичаше силата на прежния му имперски ранг. Дори тук, в този дъжделив затънтен край, в този паянтов туземен град, тук, където потта от жонглирането още се стичаше по тялото му, тук, в тези груби, обикновени дрехи, Валънтайн се чувстваше такъв, какъвто е бил някога, и при все че не разбираше по какъв начин го бяха преобразили в сегашния му облик, вече не се съмняваше в истинността на посланията, които бе получил в сънищата си. И не изпитваше никакво угризение, никакъв срам, никакво притворство, загдето изумените му другари засвидетелстваха такова уважение към него.

— Станете — каза той меко. — Всички до един. На крака. Трябва да се махаме оттук. Шанамир, докарай добичетата. Залзан Кавол, пригответи фургона. — А на Слийт нареди: — Всички да се въоръжат. Енергомети за ония, които знаят как да си служат с тях, жонгльорски ками за останалите. Погрижи се за това.

Залзан Кавол произнесе сериозно:

— Милорд, всичко туй ми прилича на сън. Като си помисля, че цели седмици пътувах с... като си помисля, че говорех грубо на... че се карах с...

— После — рече Валънтайн. — Сега нямаме време да обсъждаме тия неща.

Той се обърна към Лизамон Хълтин, която, изглежда, беше погълната в някакъв разговор със себе си, като движеше устни, жестикулираше, обясняваше си нещо, разискваше тези поразителни събития. Със спокоен, властен глас Валънтайн каза:

— Наехме те само да ни доведеш до Илиривойн. Сега ми е нужна твоята сила, за да ни помогнеш да избягаме. Ще останеш ли с нас до Ни-моя и по-нататък?

— Те ти направиха звездния знак — каза тя озадачено. — Всички коленичиха. А метаморфите... те пък...

— Аз съм бил някога лорд Валънтайн от замъка Връхни. Приеми това. Повярвай го. Кралството е попаднало в опасни ръце. Остани с мен, Лизамон, докато пътувам на изток, за да възстановя правдата.

Тя закри уста с месестата си ръка и го загледа учудено.

После понечи да коленичи в знак на уважение, ала той поклати глава и я улови за лакътя, за да не ѝ позволи да коленичи.

— Недей — рече. — Сега това не е важно. Да се махаме оттук!

Прибраха жонгльорските си принадлежности и хукнаха през мрака към фургона, който беше надалеч, в другия край на града. Шанамир и Карабела вече ги бяха изпреварили и тичаха доста напред. Скандарите вървяха в отделна тромава фаланга, тресейки земята под нозете си; Валънтайн никога не бе ги виждал да се придвижват толкова бързо. Той тичаше точно зад тях, до Слийт. Виноркис, с изкривени навън крака и бавен, се мъчеше да не изостава от тях. Най-отзад крачеше Лизамон Хълтин. Тя бе вдигнала Делиамбър и сега носеше малкия магьосник в прегънката на лявата си ръка; в дясната държеше извадения от ножницата вибрационен меч.

Когато доближиха фургона, Слийт попита Валънтайн:

— Ще освободим ли затворника?

— Да.

Той даде знак на Лизамон Хълтин. Тя пусна Делиамбър и тръгна след него.

Предвождани от Слийт, затичаха към площада. За успокоение на Валънтайн той беше почти пуст, имаше само шепа дежурни пиуриварски стражи. Дванайсетте клетки стояха все така скупчени на етажи в другия край на площада — четири в дъното, после редици от четири и три, и в една от клетките беше синьокожият чуждоземец, кацнал най-отгоре. Преди стражите да успеят да реагират, Лизамон Хълтин се озова между тях, заграби ги по двама и ги запокити далеч оттатък площада.

— Без кръвопролитие — предупреди Валънтайн.

Слийт, пъргав като маймуна, лазеше по купчината клетки. Той стигна до върха и започна да реже дебелите сплитки, с които бе овързана вратата на клетката. Сечеше ги с бързи движения на ножа, като с трион, а Валънтайн опъваше сплитките. След миг и последното влакно бе прерязано и Валънтайн повдигна вратата. Чуждоземецът изпълзя оттам, протегна изтръпналите си крайници и загледа недоумяващо спасителите си.

— Ела с нас — рече Валънтайн. — Нашият фургон е хей там, оттатък площада. Разбираш ли?

— Разбирам — каза чуждоземецът. Гласът му беше дълбок, остър, звучен, с рязко ударение на всяка сричка. Без да продума повече, той се промъкна покрай клетките на горските братя и се спусна на земята, където Лизамон Хълтин най-послед бе свършила с пазачите метаморфи и ги трупаше грижливо на куп.

Валънтайн преряза импулсивно сплитките на най-близката до него клетка с горски братя. Пъргавите малки ръце на тези същества се пресегнаха през пръчките, дръпнаха резето и затворниците излязоха. Валънтайн отиде при следващата клетка. Слийт вече се бе спуснал на земята.

— Момент — подвикна Валънтайн. — Работата още не е свършена докрай.

Слийт измъкна камата си и заработи с нея. След няколко секунди всички клетки бяха отворени и десетки горски братя изчезнаха в

нощта.

Докато тичаха към фургона, Слийт каза:

— Защо направи това?

— А защо не? — попита Валънтайн. — Те също искат да живеят.

Шанамир и скандарите бяха приготвили фургона за път, впрегнали добичетата, задействали роторите. Лизамон Хълтин се качи последна; тя затръшна вратата подире си и подвижна на Залзан Кавол, който подкара незабавно.

И тъкмо навреме, защото изскочиха половин дузина метаморфи и хукнаха бясно след тях, крещейки и ръкомахайки. Залзан Кавол увеличи скоростта на фургона. Постепенно преследвачите изостанаха и се загубиха от очите им, когато фургонът навлезе в дълбокия мрак на джунглата.

Слийт се вторачи загрижено назад.

— Мислите ли, че продължават да ни преследват?

— Те не могат да се движат бързо като нас — каза Лизамон Хълтин. — И вървят само пеш. Вече се измъкнахме благополучно оттам.

— Сигурна ли си? — запита Слийт. — Ами ако хванат някой страничен път, за да ни настигнат?

— Ще му берем грижата, когато му дойде времето — обади се Карабела. — Ние се движим бързо. — Тя потръпна. — И дано скоро не видим пак Илиривойн!

Млъкнаха. Фургонът се носеше устремно напред.

Валънтайн седеше малко настрана от другите. Това не можеше да се избегне, но го потискаше, защото все още беше повече Валънтайн, отколкото лорд Валънтайн, и му беше непривично и неприятно да се смята за по-високостоящ от приятелите си. Но нямаше как. Карабела и Слийт, узнали тайно самоличността му, скришом бяха приели по своему станалото; Делиамбър, научил истината преди самия Валънтайн, никога не бе изпитвал прекомерен страх от това; ала другите, макар и да подозираха, че Валънтайн не е просто един безгрижен скитник, бяха смаяни от откритото признаване на ранга му — резултат от гротескната игра на метаморфите. Те гледаха втрещено, немееха, седяха сковано, в неестествени пози, сякаш се страхуваха да се отпуснат в присъствието на коронала. Но как да се държат пред маджипурския властник? Не можеха да седят тук и непрекъснато да му

правят звездни знаци. Пък и този жест се струваше на Валънтайн глупав, само смешно разтваряне на пръстите и нищо повече; засилващото се чувство за собствената му важност, изглежда, все още не го караше да се възгордява.

Чуждоземецът се представи като Кхун от Кианимот, свят на звезда, разположена сравнително близо до Маджипур. Той изглеждаше навъсен, мрачен тип, в душата му прозираше гняв и отчаяние, нещо неразделно от организма му, което се изразяваше, както се струваше на Валънтайн, във формата на устните, тона на гласа и особено в напрегнатия поглед на необикновените замислени пурпурни очи. Разбира се, признаваше Валънтайн, възможно беше самият той да пренасяше собствените си човешки представи за изразение върху това чуждоземно същество и може би Кхун като всички жители на Кианимот беше много весела и дружелюбна личност. Но Валънтайн се съмняваше в това.

Кхун бе дошъл на Маджипур преди две години по работа, за която предпочиташе да не говори. Това било, заяви той горчиво, най-голямата грешка в живота му, защото пропилял всичките си пари сред веселите маджипурци, неблагоприятно предприел пътуване до Зимроел, без да знае, че на този континент няма космодрум, от който да замине за родния си свят, и още по-глупаво се наврял в пиуриварска територия, мислейки, че ще може да навакса загубите си чрез някаква търговия с метаморфите. Но вместо това те го хванали, натикали го в клетката, и го държали затворен няколко седмици с намерение да го предадат на фонтана през връхната нощ на своя празник.

— И така може би щеше да бъде най-добре — рече той. — Едно бързо изригване на водата и всички тези скитания щяха да свършат. Маджипур ме уморява. Ако ми е писано да умра на този ваш свят, предпочитам това да стане по-скоро.

— Извинявай, че те спасихме — каза Карабела рязко.

— Не. Не. Не искам да бъда неблагодарен. Само че... — Кхун помълча. — Това място ми донесе нещастия. Така беше и в Кианимот. Няма ли във Вселената кътче, където животът да не е съпроводен със страдания?

— Толкова лошо ли беше? — запита Карабела. — За нас тук е поносимо. Дори най-лошото се търпи горе-долу, като се има предвид какво друго ни очаква. — Тя се засмя. — Винаги ли си така унил?

Чуждоземецът повдигна рамене.

— Ако вие сте щастливи, възхищавам ви се и ви завиждам. За мен съществуването е мъчително и животът безсмислен. Но това са мрачни мисли за един току-що спасен. Благодаря ви за помощта. Кой сте вие, какво неблагоприятие ви е довело в Пиурифейн и къде отивате сега?

— Ние сме жонгльори — отговори Валънтайн, поглеждайки остро другите. — Дойдохме в тази провинция, понеже смятахме, че тук ще има работа за нас. И ако успеем да се отървем от това място, ще се насочим към Ни-моя и по реката ще се спуснем до Пилиплок.

— А оттам?

Валънтайн махна неопределено с ръка.

— Някои от нас ще направят поклонение на Острова. Знаеш ли какво е това? А останалите... не мога да кажа къде ще отидат.

— Аз пък трябва да се добера до Алханроел. Единствената ми надежда е да се прибера у дома, което не може да стане от този континент. В Пилиплок навярно ще успея да уредя да ме превозят през морето. Ще позволиш ли да пътувам с вас?

— Разбира се.

— Аз нямам никакви пари.

— Виждаме — каза Валънтайн. — Но това не е важно.

Фургонът се движеше бързо в нощта. Никой не спеше, само от време на време някой подрямваше за малко. Сега валеше лек дъждец. В мрака на гората отвред дебнеха опасности, но, колкото и да е чудно, успокояваше ги мисълта, че не можеха да виждат нищо, и фургонът летеше напред необезпокояван.

След около един час Валънтайн вдигна глава и забеляза, че Виноркис стои пред него, зяпнал като извадена на сухо риба, и трепери от явно нетърпимо възмущение.

— Милорд! — произнесе той с тънък гласец.

Валънтайн кимна на хджорта.

— Ти трепериш, Виноркис.

— Милорд... как да се изразя?... Искам да направя едно страшно самопризнание...

Слит отвори очи и го загледа навъсено. Валънтайн му даде знак да кротува. Виноркис заговори:

— Милорд... — но се запъна. Подзе пак: — Милорд, в Пидруид при мен дойде един човек и каза: „В някаква странноприемница има висок русокос чужденец и смятаме, че той е извършил чудовищни престъпления.“ И този човек ми предложи торбичка крони, ако не се отделям от русокосия чужденец и ходя навсякъде, където ходи и той, и на няколко дена съобщавам на имперските проктори какво върши.

— Шпионин, а? — избухна Слийт.

Ръката му посегна бързо към камата на хълбока му.

— Кой беше човекът, който те нае? — попита Валънтайн спокойно.

Хджортът поклати глава.

— Някакъв служител на короната, ако се съди по облеклото му. Така и не узнах името му.

— И ти правеше ли тези донесения? — каза Валънтайн.

— Да, милорд — смънка Виноркис, вторачен в краката си. — Във всеки град. След време почти престанах да вярвам, че ти може да си престъпникът, какъвто те изкарвах, защото изглеждаше добър, благороден и благ по душа, но аз бях взел парите и след всяко мое донесение получавах още пари...

— Позволете ми да го убия веднага — промърмори Слийт рязко.

— Няма да има убийство — рече Валънтайн. — Нито сега, нито по-късно.

— Той е опасен, милорд!

— Вече не е.

— Аз никога не съм му имал доверие — каза Слийт. — Нито Карабела, нито Делиамбър. Не само защото беше хджорт. У него винаги имаше нещо потайно, лукаво, мазно. Всички тия въпроси, непрекъснатото смучене на сведения...

— Моля за прошка — каза Виноркис. — Аз нямах представа кого предавам, милорд...

— Вярвате ли му? — извика Слийт.

— Да — заяви Валънтайн. — Защо не? Той е имал не повече представа кой съм аз, отколкото... самият аз. Казали му да следи един русокос човек и да дава сведения на правителството. Толкова ли е лошо това? Той е правел услуга на своя коронал, или поне така е мислел. За верността си не бива да бъде наказан с твоя кинжал, Слийт.

— Милорд, понякога вие сте прекалено наивен — рече Слийт.

— Може и да е така. Но този път не. Ние можем да спечелим много, като простим на тоя човек, ала нищо няма да спечелим, ако го убием. — А на хджорта Валънтайн каза: — Прощавам ти, Виноркис. Моля те само да бъдеш толкова верен на истинския коронал, колкото си бил на лъжливия.

— Давам ви обет, милорд.

— Добре. А сега поспи и се отърси от страха.

Виноркис направи звездния знак и като се отдръпна, зае място в средата на фургона, до двама от скандарите.

— Това беше неблагоприятно, милорд — каза Слийт. — Ами ако продължава да ни шпионира?

— В тия джунгли? На кого ще докладва?

— А когато излезем от джунглите?

— Мисля, че можем да му имаме доверие — рече Валънтайн. — Зная, не е изключено това самопризнание да е само лицемерна хитрост, за да приспи подозренията ни. Аз не съм толкова наивен, колкото мислиш, Слийт. Възлагам ти да го следиш скришом, когато отново се доберем до цивилизация — просто за всеки случай. Но, мисля, ще се убедиш, че разкажанието му е искрено. А аз мога да го използвам за такива неща, че да бъде ценен за мен.

— За какви неща, милорд?

— Един шпионин е способен да ни доведе до други шпиони. А ще има други шпиони, Слийт. Можем да поискаме от Виноркис да запази връзките си с имперските агенти, нали?

Слийт смигна.

— Разбирам мисълта ви, милорд!

Валънтайн се усмихна и двамата млъкнаха.

Да, рече си той, ужасът и разкажанието на Виноркис бяха искрени. И осведомяваха за много неща, които Валънтайн трябваше да знае; защото щом короналът е готов да плаща големи суми за следенето на един незначителен скитник от Пидруид до Илиривойн, колко незначителен е в действителност този скитник? Валънтайн усещаше странно боцкане по кожата си. Повече от всички друго самопризнанието на Виноркис потвърждаваше фактите, които Валънтайн бе открил за себе си. Ако методът, приложен за отделянето му от неговото тяло, е бил нов и сравнително неизпитан, съзаклятниците няма да са сигурни колко ще трае изтриването на

съзнанието му и едва ли ще смеят да оставят прокудения коронал да се скита по земята свободен и ненаблюдаван. Затова е нужно да се намира наблизно един шпионин, а вероятно и други; и има опасност да вземат бързо предпазни мерки, ако узурпаторът научи, че Валънтайн започва да възвръща паметта си. Питаше се колко ли внимателно го следят имперските сили и в кой ли момент ще решат да го засекат по пътя му към Алханроел.

Фургонът се движеше все напред и напред в мрака на нощта. Делиамбър и Лизамон Хълтин се съвещаваха непрекъснато със Залзан Кавол за маршрута; другото голямо селище на метаморфите, Авендройн, се намираше някъде на югоизток от Илиривойн, в една котловина между две големи планини, и по всяка вероятност пътят, по който се движеха, щеше да ги изведе там. Разбира се, едва ли беше благоразумно да влязат лекомислено в друг метаморфски град. Вестта за освобождаването на затворника и бягството на фургона сигурно вече ги бе изпреварила. Но още по-опасно щеше да бъде, ако се опитаха да свърнат обратно към Пиурифейнския фонтан.

Валънтайн, на когото никак не му се спеше, сто пъти възпроизведе мислено пантомимата на метаморфите. Тя приличаше на сън, да, но никой сън не беше така непосредствен: той се бе намирал толкова близо до своя метаморфски двойник, че можеше да го докосне; бе видял извън всякакво съмнение тия смени на чертите — от светло към тъмно, от тъмно към светло. Метаморфите знаеха истината ясно от самия него. Дали можеха да четат в душите, както правеше понякога Делиамбър? Какво ли чувство са изпитали при мисълта, че сред тях се намира един паднал коронал? Сигурно не е било благоговение: за тях короналите са нищо, само символи на собственото им поражение преди хиляди години. Трябва да им е било страшно смешно да гледат как един приемник на лорд Стиамот подхвърля бухалки на техния празник, развличайки ги с глупави номера и танци, далеч от блясъка на замъка Връхни, коронал в тяхното кално дървено село. Колко странно, мислеше си Валънтайн. Колко много прилича на сън!

Призори се забелязаха огромни заоблени планини с широка пролука помежду им. Авендройн сигурно не беше далеч. Залзан Кавол с почителност, каквато не бе проявявал никога преди, дойде в задната част на колата да се посъветва с Валънтайн за по-нататъшната стратегия. Да се спотайват в горите през целия ден и да чакат до смрачаване, за да се помъчат да се промъкнат през Авендройн? Или да се опитат да минат още по светло?

Валънтайн не беше свикнал да ръководи. Той се вгълби за момент, старайки са да си придава далновиден и дълбокомислен вид.

Най-после проговори:

— Ако продължим напред през деня, лесно ще ни забележат. От друга страна пък, загубим ли цял ден, като се крием тук, ще им дадем повече време да кроят планове срещу нас.

— Довечера — изтъкна Слийт — пак ще бъде голям празник в Илиривойн, а вероятно и тук. Можем да се промъкнем покрай тях, докато се веселят, а денем нямаме никакъв шанс.

— Съгласна съм — заяви Лизамон Хълтин.

Валънтайн се огледа.

— А ти, Карабела?

— Ако чакаме, ще дадем на илиривойнците време да ни настигнат. Според мен трябва да продължим.

— Делиамбър?

Врунът докосна внимателно връхчетата на пипалата си едно о друго.

— Напред! Ще заобиколим Авендройн, после ще свърнем обратно към Верф. Сигурно има друг път от Авендройн до фонтана.

— Да — каза Валънтайн. Погледна Залзан Кавол. — И аз мисля като Делиамбър и Карабела. А ти?

Залзан Кавол се навъси.

— Моите мисли ми подсказват: нека магьосникът накара този фургон да полети и да ни отведе тази вечер в Ни-моя. В противен случай ще продължим нататък, без да чакаме.

— Тъй да бъде — рече Валънтайн, сякаш сам бе взел решението. — А когато наближим Авендройн, ще изпратим разузнавачи да потърсят обиколен път край града.

Потеглиха, движейки се по-предпазливо, след като се съмна. Дъждът ту спираше, ту започваше пак, но сега не беше кротко преросяване, а почти тропически порой, силна канонада от капки, които трополяха ожесточено по покрива на фургона. За Валънтайн дъждът беше добре дошъл — може би щеше да принуди метаморфите да си стоят по къщите, докато минаваха.

Вече се появиха следи на предградия, разпръснати плетени колиби. На няколко места пътят се разклоняваше и на всяко разклонение Делиамбър гадаеше накъде да поемат, докато накрая разбраха, че трябва да са близо до Авендройн. Лизамон Хълтин и Слийт тръгнаха на разузнаване и след един час се върнаха с добра новина: единият от двата пътя точно пред тях водеше право към центъра на Авендройн, където се извършваха приготовления за празника, а другият завиваше на североизток, като заобикаляше изцяло града и минаваше през нещо като земеделска местност по оттагъшните склонове на планините.

Хванаха североизточния път. Минаха без произшествия авендройнския район.

Сега, късно следобед, пътуваха през планинския проход и навлязоха в обширна гъсто залесена равнина, дъждовита и мрачна, която бележеше източната граница на територията на метаморфите. Залзан Кавол караше фургона бясно напред, спирайки се само когато Шанамир настояваше, че добичетата имат крайна нужда от почивка и фураж; макар и почти неуморни, тъй като бяха от синтетичен произход, все пак и те бяха живи същества, та от време на време трябваше да поспрат. Скандарът се съгласяваше неохотно; той, изглежда, беше обладан от отчаяната мисъл, че се налага непременно да остави Пиурифейн далеч зад себе си.

Привечер, когато се движеше под силния дъжд през неравна, пресечена местност, внезапно ги сполетя беда.

Валънтайн беше в средата на фургона с Делиамбър и Карабела; повечето от останалите спяха, а Хейтраг Кавол и Гибор Хаерн караха колата. Отпред се чу трясък, пукот, сякаш нещо се чупеше, и след миг фургонът спря рязко.

— Повалено от бурята дърво! — извика Хейтраг Кавол. — Пътят пред нас е препречен!

Залзан Кавол заруга под нос и задърпа Лизамон Хълтин, за да я събуди. Валънтайн не виждаше отпред нищо освен зеленина, цялата корона на някакъв горски гигант преграждаше пътя. Разчистването му щеше да им отнеме може би часове и дори дни. Нарамили енергомети, скандарите слязоха да проучат положението. Валънтайн ги последва. Бързо се смрачаваше. Вятърът беше поривист и снопове дъжд ги шибаха почти хоризонтално в лицата.

— На работа! — изръмжа Залзан Кавол, клатейки ядно глава. — Телкар! Ти започни да сечеш отдолу! Роворн! Ти — големите странични клони! Ерфон...

— Би могло да стане и по-бързо — обади се Валънтайн, — ако се върнем обратно и потърсим друго разклонение на пътя.

Тази идея сепна Залзан Кавол, като че цял век на скандара не би му хрумвало такова нещо. За миг той се замисли над нея.

— Да — каза най-после. — Това е донякъде разумно. Ако ние...

Ала второ дърво, още по-голямо от първото, рухна на земята на сто ярда зад тях. Фургонът бе хванат като в капан.

Валънтайн пръв разбра какво се е случило.

— Всички във фургона! Това е засада! — И се втурна към отворената врата.

Много късно. От притъмняващата гора рухнаха като поток метаморфи, петнайсет-двайсет на брой, може би и повече, и безмълвно се озоваха сред тях. Залзан Кавол нададе страшен вик на гняв и откри огън със своя енергомет; светлата струя хвърли странно светлолилаво сияние край пътя и двама метаморфи се строполиха, страшно обгорени. Но в същия миг Хейтраг Кавол изхърка, като че се задушаваше, и падна, пронизан от стрела през шията, а Телкар се строполи, вкопчен за друга в гърдите си.

Внезапно задният край на фургона пламна. Намиращите се вътре изскочиха пълзешком навън, водени от Лизамон Хълтин, вдигнала високо вибрационния си меч. Валънтайн се видя нападнат от един метаморф с неговото лице; той ритна съществото, завъртя се, разсече второ с ножа, който беше единственото му оръжие. Чудно му беше, че е нанесъл рана. Със странен захлас гледаше как бликна бронзовата течност.

Валънтайн-метаморфът отново се нахвърли върху него. Нокти посегнаха към очите му. Валънтайн се дръпна, изви се, мушна с ножа. Острието се заби дълбоко и метаморфът политна назад, държейки се за гърдите. Валънтайн потрепери от ужас, но само за миг. Обърка се да посрещне следващия.

Това — боят и убиването — беше за него ново преживяване, от което душата го заболя. Но да бъде мекушав сега значеше да си навлече бърза смърт. Той ръгаше и режеше, ръгаше и режеше. Отзад чу вика на Карабела:

— Как върви?

— Държа... се... — изръмжа той.

Като видя прекрасния си фургон в пламъци, Залзан Кавол изрева, хвана един метаморф през кръста и го запокити в огъня; още двама се втурнаха към него, ала друг скандар ги сграбчи и ги пречупи като пръчки с всеки чифт от ръцете си. Сред бясното меле Валънтайн видя, че Карабела се бори с един метаморф и го поваля на земята с мощните мускули на ръцете си, които бе развила с дългогодишното жонглиране; а Слийт, обзет от свирепа жажда за мъст, с дива радост бхтеше друг с ботушите си. Но фургонът гореше. Фургонът гореше. Гората гъмжеше от метаморфи, нощта се спущаше бързо, валеше проливен дъжд и фургонът гореше.

Когато горещината от огъня се засили, центърът на боя се премести от края на пътя в гората и положението стана още по-объркано, тъй като на тъмно трудно можеше да се различи приятел от враг. Умението на метаморфите да се преобразяват усложняваше още повече нещата, макар че във вихъра на боя те не можеха да запазят за дълго преобразованията си и това, което приличаше на Слийт или на Шанамир или на Залзан Кавол, бързо придобиваше отново естествения си облик.

Валънтайн се биеше яростно. Кожата му беше хлъзгава от собствената му пот и от кръвта на метаморфи, а сърцето му биеше силно от страшното напрежение. Пъхтейки, дишайки тежко, без да се спре нито за миг, той се врязваше в кълбото от врагове с настървение, което го учудваше, без нито веднъж да прекъсне, за да си отдъхне поне за миг. Ръгане и рязане, ръгане и рязане...

Метаморфите бяха въоръжени само с най-прости оръжия и макар и явно десетки на брой, скоро редовете им започнаха бързо да

оредяват. Лизамон Хълтин сееше страшно опустошение с вибрационния си меч, като го размахваше с две ръце и сечеше и клоните на дърветата, и крайниците на метаморфите. Оцелелите скандари, мятйки яростно енергийни светкавици навред около себе си, бяха подпалили пет-шест дървета и осяяли земята с повалени метаморфи. Слийт осакатяваше и колеше, сякаш за една безумна минута можеше да си отмъсти за всички мъки, които според него метаморфите му бяха причинили. Кхун и Виноркис също се биеха с пламенна енергия.

Засадата бе прекратена така внезапно, както бе започнала.

При светлината на пламъците Валънтайн виждаше навред мъртви метаморфи. Сред тях лежах и двама мъртви скандари. Лизамон Хълтин имаше кървава, но плитка рана на едното бедро; Слийт бе загубил половината от жакета си и бе получил няколко незначителни порязвания; Шанамир имаше следи от нокти по бузата. Валънтайн също усещаше няколко дребни драскотини и резки, а ръцете го боляха и тежаха от умора. Но не беше сериозно ранен. Ала Делиамбър... къде беше Делиамбър? Магьосникът врун не се виждаше никъде. Разтревожен, Валънтайн се обърна към Карабела и запитва:

— Врунът остана ли във фургона?

— Мисля, че всички излязохме, когато се подпали.

Валънтайн свъси вежди. Сред горската тишина единствените звуци бяха страшното съскане и прашене на огъня и тихото язвително потупване на дъжда.

— Делиамбър! — извика Валънтайн. — Делиамбър, къде си?

— Тук съм — откликна тънко гласче отгоре. Валънтайн вдигна очи и видя магьосника вкопчен за един як клон на петнайсет стъпки от земята. — Воюването не е работа за мен — обясни Делиамбър кротко, залюля се и тупна в ръцете на Лизамон Хълтин.

— Какво ще правим сега? — рече Карабела.

Валънтайн разбра, че тя питаше него. Той командуваше. Залзан Кавол, коленичил до труповете на братята си, изглеждаше зашеметен от смъртта им и от загубата на своя скъпоценен фургон.

— Нямаме друг избор, освен да караме през гората — отговори той. — Ако се опитаме да поемем по главния път, ще срещнем други метаморфи. Шанамир, как са добичетата?

— Мъртви — изхълца младежът. — Всички до едно. Метаморфите...

— Тогава ще тръгнем пеш. Е, вярно, ще вървим дълго и ще се измокрим. Делиамбър, на какво разстояние сме според теб от река Стейче?

— На няколко дена път, предполагам. Но нямаме точна представа за посоката.

— Ще следваме наклона — обади се Слийт. — Реките оттук нататък не текат по нанагорнището. Ако се движим все на изток, непременно ще стигнем до нея.

— Стига да не ни се изпречи някоя планина — забеляза Делиамбър.

— Ще намерим реката — каза Валънтайн решително. — Стейче се влива в Зимър при Ни-моя, нали?

— Да — потвърди Делиамбър, — но течението ѝ е буйно.

— Ще си опитаме късмета. Мисля, че най-бързо се строи сал. Хайде. Ако продължаваме да стоим тук, пак ще ни нападнат.

Не можаха да спасят нищо от фургона, нито облекло, нито храна, нито лични вещи, нито жонгльорските си принадлежности — всичко беше загубено, всяко парченце, всичко освен това, което имаха на гърба си, когато излязоха да пресрещнат тия, които им бяха устроили засада. За Валънтайн това не представляваше голяма загуба, ала за някои от другите, особено за скандарите, беше разорително. Фургонът дълго време им бе служил за дом.

Трудно можеха да накарат Залзан Кавол да напусне това място. Той изглеждаше като скован, неспособен да изостави труповете на братята си и развалините на фургона си. Валънтайн внимателно го накара да се изправи на крака. Някои от метаморфите, каза той, сигурно са се измъкнали през време на схватката; те скоро може да се върнат с подкрепления; опасно е да се стои тук. Изкопаха набързо плитски гробове в меката горска почва и положиха в тях тленните останки на Телкар и Хейтраг Кавол. После при непрекъснат дъжд и сгъстяващ се мрак поеха, както се надяваха, в източна посока.

Вървяха повече от час, докато се стъмни толкова, че не се виждаше; после прекараха нощта окаяно сгушени на малка мокра купчинка, вкопчени един за друг, до зори. Щом започна да просветлява, станаха, премръзнали и вкочанени, и си запробиваха път

напред през горския гъсталак. Поне дъждът бе спрял. Тук гората не беше гъста като джунгла и им създаваше малко трудности, само на места трябваше да прегазват внимателно някой бърз поток. В един от тях Карабела се подхлъзна и падна, та Лизамон Хълтин трябваше да я измъква; в друг пък течението понесе Шанамир и Кхун го изтегли на безопасно място. Вървяха до пладне и си починаха един-два часа, като се задоволиха с оскъден обед от сурови корени и ягодови плодове. След това вървяха до смрачаване.

Минаха още два дена по същия начин.

А на третия стигнаха до групичка дуикови дървета, осем дебели, тумбести великана сред гората, от които висяха чудовищни издути плодове.

— Храна! — изрева Залзан Кавол.

— Храна, свята за горските братя — каза Лизамон Хълтин. — Внимавай!

Въпреки това изгладнелият скандар вече се канеше да свали един от огромните плодове с енергомета си, ала Валънтайн го сръза:

— Не! Забранявам това!

Залзан Кавол го гледаше смаяно. За миг някогашните му навици на командир се пробудиха и той се вторачи кръвнишки във Валънтайн, сякаш искаше да го удари. Но успя да се овладее.

— Гледайте — каза Валънтайн.

Изад всяко дърво изскачаха горски братя. Те бяха въоръжени с духалата си за стрели; и като видя, че крехките маймуноподобни създания ги обграждат, от умора Валънтайн беше почти готов да се остави да го убият. Но само за миг. Той се съвзе и каза на Лизамон Хълтин:

— Попитай ги може ли да получим храна и водачи до Стейче. Ако поискат да им платим, мисля, че можем да им жонглираме с камъни или парчета плод.

Жената-воин, двойно по-висока от горските братя, се смеси с тях и дълго разговаря. Когато се върна, беше усмихната.

— Те знаят — каза, — че ние сме освободили братята им в Илиривойн!

— Значи сме спасени! — възкликна Шанамир.

— Новините се разнасят бързо в тази гора — вметна Валънтайн.

Лизамон Хълтин продължи:

— Ние сме техни гости. Те ще ни нахранят. И ще ни водят.

Тази нощ скитниците се натъпкаха здравата с плодове дуика и други горски деликатеси и дори за пръв път от засадата прозвуча смях между тях. После горските братя им изпълниха нещо като танц, някакво маймунско подскачане, а Слийт, Карабела и Валънтайн за отплата изиграха импровизирано няколко жонгльорски номера, използвайки предмети, събрани в гората. След това Валънтайн спа дълбоко и отморително. В съня си беше надарен със способността да лети и видя, че се носи към най-високата точка на замъка Върхни.

А на сутринта групичката бърбреци горски братя ги заведе до река Стейче, която отстоеше на три часа път от дуиковата горичка, и с пискливо цвърчене се сбогува с тях.

Гледката на реката ги отрезви. Доста широка, макар че далеч не можеше да се сравнява с могъщата Зимър, тя се носеше на север с изумителна бързина и течението ѝ беше толкова буйно, че бе издълбало дълбоко корито, обградено на много места от високи скалисти стени. Тук-там от водата стърчаха страшни каменни зъбери, а надолу по течението Валънтайн забеляза белите въртопи на бързеите.

Построяването на салове им отне ден и половина. Отсякоха младите стройни дървета, които растяха на речния бряг, окастриха ги и ги огладиха с ножове и остри камъни, вързаха ги едно за друго с лиани. Резултатите едва ли можеха да се нарекат изящни, ала саловете, макар и груби, изглеждаха горе-долу годни за плаване по река. Те бяха общо три — един за четиримата скандари, един за Кхун, Виноркис, Лизамон Хълтин и Слийт, а на един се настаняха Валънтайн, Карабела, Шанамир и Делиамбър.

— Вероятно надолу по течението ще се разделим — каза Слийт. — Трябва да решим къде ще се срещнем в Ни-моя.

— Стейче и Зимър се съединяват на едно място, наричано Нисиморн — каза Делиамбър. — Там има широка пясъчна ивица. Нека се срещнем на нисиморнския бряг.

— Добре, на нисиморнския бряг — рече Валънтайн.

Той отрязва въжето, с което салът му беше привързан за брега, и реката ги понесе.

През първия ден пътуването мина без премеждия. Наистина имаше бързеи, но те не бяха труднопроходими и ги минаха благополучно, служейки си с пръти. Карабела управляваше

майсторски сала и благодарение на нея ловко заобикаляха срещаните тук-там каменисти места.

След известно време саловете се разделиха; Валънтайновият, подхванат от някакво подводно течение, се понесе бързо пред другите два. На сутринта почакаха, дано другите да ги настигнат. Но нямаше никаква следа от тях и най-после Валънтайн реши да продължат.

Салът летеше все напред и напред, в повечето случаи се плъзгаше леко, само от време на време имаше напрегнати моменти там, където водата се пенеше. Следобед на втория ден пътят започна да става по-труден. Тук, изглежда, имаше наклон, който с приближаването до Зимър ставаше все по-стръмен, и реката, следвайки нанадолнището, подскачаше, устремена надолу. Валънтайн започна да се безпокои да не би отпред да има водопади. Нямаха нито карти, нито представа за опасностите: посрещаха всичко както дойдеше. Можеха да се надяват само, че ще имат късмет тези бързи води да ги довлекат благополучно до Ни-моя.

А после? С лодка до Пилиплок, с поклоннически кораб до Острова на съня и дано някак да си издействат среща с Господарката, неговата майка, ами после? Ами после? Как можеш да претендираш за короналския трон, когато лицето ти не е лицето на лорд Валънтайн, законния управник? С какво право, на какво основание? На Валънтайн това начинание му се струваше невъзможно. По-добре да остане тук, в гората, и да управлява малката си дружина. Те с готовност го приемаха за такъв, за какъвто се смяташе; но в оня свят на милиарди непознати хора, в онази обширна империя от гигантски градове, която се простираше зад хоризонта, как, как, как ще успее някога да убеди невярващите, че той, Валънтайн жонгльорът, е...

Не. Тези мисли бяха глупави. Откакто се бе появил, лишен от памет и минало, в покрайнините на Пидруид, никога не бе изпитвал нужда да властва над други; и макар че му се падна да командва тази малка група, то беше по-скоро поради естествена дарба и поради неспособността на Залзан Кавол да изпълнява тази роля, отколкото поради някакво открито негово желание. И все пак той командуваше, макар и колебливо и деликатно. Така щеше да бъде и докато пътуваха по-нататък през Маджипур. Щеше да се придвижва стъпка по стъпка и да прави това, което му се струваше правилно и редно, и може би Господарката щеше да го напъти, и с волята на Божествения един ден

щеше да стои отново в замъка Врѣхни, и ако това не беше част от големия план, е, все пак беше приемливо. Нямаше от какво да се страхува. Бъдещето щеше да тече спокойно по вярното си русло, както бе текло от Пидруид насам. И...

— *Валънтайн!* — извика Карабела.

Сред реката сякаш бяха израсли огромни каменни зѣби. Навред имаше речни камѣни и чудовищни бели въртопи, а точно отпред — зловещ клокочещ водопад, кѣдето Стейче скачаше в празно пространство и по редица стѣпала с рев се спущаше в една долина далеч долу, Валънтайн дѣржеше здраво прѣта си, но никакѣв прѣт не можеше да му помогне сега. Той се заклеши между два камѣка и се отскубна от рѣцете му; след миг се чу страшен стѣржещ звук — крехкият сал, блѣскан от подводни камѣни, се завъртя под прав ъгъл спрямо посоката си и се разцепи. Валънтайн бе отхвърлен в студения поток и повлечен напред като коркова запушалка. За миг сграбчи Карабела за китката; но после течението я отскубна и докато той отчаяно я търсеше опипом, бѣрзите води го погълнаха и помѣкнаха кѣм дѣното.

Пѣхтейки и давейки се, Валънтайн се мѣчеше да измѣкне главата си от водата. Когато успя, беше вече далеч надолу по течението. Отломките от сала не се виждаха никѣде.

— Карабела! — извика той. — Шанамир! Делиамбѣр! Ехо! Ехо!

Рева до пресилване, ала грохотѣт на бѣрзеите така всецѣло заглушаваше виковете му, че самият той едва ги чуваше. Страшно усещане на болка и безизходност скова душата му. Значи всички бяха изчезнали? Приятелите му, обичната му Карабела, хитрият дребен врун, сръчният юноша Шанамир — всички бяха пометени и загинали за миг? Не. Не. Немислимо. Това беше страдание, много по-мѣчително от тази все още нереална за него работа — да е коронал, изгонен от Замѣка. Какво значеше то? Те бяха скѣпи за нещѣ същества от плѣт и крѣв; а онова — само титла и власт. Нямаше да престане да ги зове по име, докато реката го мѣташе насам-натам. „*Карабела!* — крещеше той. — *Шанамир!*“

Валънтайн се вкопчваше с нокти за камѣните, мѣчейки се да спре неволното си спущане, ала сега беше в средата на бѣрзеите, блѣскан и лашкан от течението и от камѣните в речното корито. Заше метен и изнемощял, полупарализиран от мѣка, Валънтайн се

отказа от борбата и се остави да бъде влачен надолу по гигантската стълба на реката като малка играчка, въртяща се и подскачаща по пътя си. Той прилепи колене до гърдите си и обгърна главата си с ръце, опитвайки се да намали до минимум площта, изложена на ударите на камъните. Силата на реката беше страхотна. Значи тук и по такъв начин, мислеше си той, завършва голямото приключение на Валънтайн от Маджипур, някога коронал, по-късно скитащ жонгльор, а сега очакваш всеки момент да бъде разкъсан на парчета от безличните и бездушни сили на природата. Той молеше за помощ Господарката, която смяташе за своя майка, гълташе жално въздух, премирташе се през глава, спущаше се все по-надолу, по-надолу и по-надолу, удари се в нещо със страшна сила и помисли, че сигурно това е краят, само че не беше краят, и пак се удари в нещо, което му причини непоносима болка в ребрата, спря дъха му и трябва да бе загубил съзнание за известно време, защото вече не усещаше болка.

А после се видя проснат на чакълестата брегова ивица, в тих страничен ръкав на реката. Струваше му се като че с часове е бил подмятан в гигантска кутия със зарове и изхвърлен без посока от нея, изоставен и безполезен. Тялото го болеше на хиляди места. Когато дишаше, усещаше дробовете си просмукани от вода. Трепереше и по кожата му имаше синини. И беше съвсем сам под необятно безоблачно небе, в края на някаква непозната пустиня, цивилизацията се намираще на неизвестно разстояние някъде пред него, а приятелите му може би бяха срещнали смъртта си, блъскани в речните камъни.

Ала беше жив. Поне в това не се съмняваше. Сам, разнебитен, безпомощен, съсипан от скръб, загубен... но жив. Значи приключението не бе свършило. Бавно, с огромно усилие Валънтайн се измъкна от крайбрежните вълни и със залитане се добра до речния бряг, отпусна се внимателно на един широк плосък камък, с вкочанени пръсти се съблече и се просна да се изсуши на топлото ласкаво слънце. Погледна към реката с надежда да види Карабела да плува към него или Шанамир с кацналия на рамото му магьосник. Но нямаше никого. „Ала това не значи, че са мъртви — рече си той. — Може да са изхвърлени на по-далечни брегове. Ще почивам тук известно време — реши Валънтайн, — после ще тръгна да потърся другите, а след това, с тях или без тях, ще поема напред, към Ни-моя, към Пилиплок, към Острова на Господарката, все напред, напред и напред към замъка

Врѣхни или каквото друго се намира пред мен. Напред. Напред.
Напред.“

ЧАСТ ТРЕТА
КНИГА НА ОСТРОВА НА СЪНЯ

На Валънтайн му се струваше, че от месеци и може би години лежи проснат гол на топлия плосък камък върху чакълестия бряг, където буйната река Стейче го бе изхвърлила. Ревът на реката беше като непрекъснато бучене в ушите му, странно успокоително. Слънчевата светлина го обвиваше в мъглив златист ореол и той си казваше, че нейният досег ще излекува раните, ожулванията и натъртванията му, стига да полежи достатъчно време. Смътно съзнаваше, че трябва да стане, да потърси подслон и да започне да дири другарите си, но едва можа да намери сили да се обърне от едната на другата страна.

Знаеше, че един коронал на Маджипур не бива да се държи така. Такава себичност би била допустима за търговци, кръчмари и дори жонгльори, ала върху човек, който има претенции да управлява, пада по-висша отговорност. „Затуй стани на крака — каза си той, — облечи тялото си и тръгни по речния бряг на север, докато стигнеш до ония, които могат да ти помогнат да възвърнеш високия си пост. Да. Ставай, Валънтайн!“ Но не помръдна от мястото си. Какъвто и да беше — коронал или не, той бе изчерпал енергията си до последната капка, когато се спущаше през глава по бързеите. Проснал се тук по този начин, Валънтайн чувстваше силно необятността на Маджипур, хилядите му мили обиколка простиращи се под крайниците му, планета, достатъчно голяма, за да подслони удобно два̀сет милиарда жители без претрупване, планета с огромни градове и чудни паркове, и горски резервати, и свещени области, и земеделски райони, и му се струваше, че ако си направи труда да стане, ще трябва да обходи цялата тази колосална територия пеш, стъпка по стъпка. Струваше му се по-лесно да си стои, където си е.

Нещо го погъделичка по кръста, нещо гъвкаво и настойчиво. Но не му обърна внимание.

— Валънтайн?

За миг и на това не обърна внимание.

Гъделичкането се повтори. Но в това време в притъпеното му от умора съзнание проникна мисълта, че някой бе изговорил името му, значи някой от другарите му трябва в края на краищата да се е спасил. Радост обля душата му. С малкото енергия, която можа да събере, Валънтайн повдигна глава и видя дребната фигура с много крайници на Аутифон Делиамбър, застанал до него. Врунът магьосник се готвеше да го смушка за трети път.

— Жив ли си! — възкликна Валънтайн.

— Явно, че съм жив. Ти също, повече или по-малко.

— Ами Карабела? Шанамир?

— Не съм ги виждал.

— Така се и опасяхах — прошепна Валънтайн унило. Затвори очи, оброни глава и сломен от отчаяние, легна отново като изхвърлен на брега предмет.

— Хайде — каза Делиамбър. — Предстои ни много път.

— Знам. Затова не искам да ставам.

— Ранен ли си?

— Мисля, че не. Но искам да си почина, Делиамбър. Искам да си почивам сто години.

Пипалата на магьосника опипаха и провериха Валънтайн на десетина места.

— Няма сериозно увреждане — промърмори врунът. — Голяма част от теб е още здрава.

— Голяма част от мен не е здрава — произнесе Валънтайн неопределено. — А ти как си?

— Вруните са добри плувци, дори старците като мен. Аз съм невредим. Трябва да вървим, Валънтайн.

— По-късно.

— Така ли един коронал на Маджип...

— Не — отвърна Валънтайн. — Ала един коронал на Маджипур не би се носил по бързеите на Стейче със сглобен набързо дървен сал. Един коронал не би бродил с дни из тая пустош, не би спал на дъжда и не би ял само ядки и ягоди. Един коронал...

— Един коронал не би допуснал помощниците му да го видят отпуснат и бездушен — тросна се Делиамбър. — А точно сега се приближава един от тях.

Валънтайн замига и зае седнало положение. Лизамон Хълтин крачеше по брега към тях. Тя изглеждаше малко раздърпана, облеклото ѝ беше изпокъсано, исполинското ѝ месесто тяло — посиняло тук-там от натъртвания, ала походката ѝ беше наперена, а когато им подвижна, гласът ѝ гърмеше както винаги.

— Ехо! Здрави ли сте?

— Така мисля — отвърна Валънтайн. — Виждала ли си някого от другите?

— Карабела и момчето, на около половин миля назад в тази посока.

Почувства, че духът му се приповдига.

— Добре ли са?

— Във всеки случай тя е добре.

— А Шанамир?

— Не ще да се събужда. Тя ме прати да потърся магьосника. Намерих го по-скоро, отколкото предполагах. Пфу, каква река! Оня сал се разпадна толкова бързо, че почти ме досмеша!

Валънтайн посегна за дрехите си, установи, че са още мокри, и като повдигна рамене, ги пусна на камъните.

— Трябва да отидем при Шанамир веднага. Знаеш ли нещо за Кхун, Слийт и Виноркис?

— Не съм ги виждала. Паднах в реката и когато се измъкнах, бях сама.

— Ами скандарите?

— Няма никаква следа от тях. — После се обърна към Делиамбър: — Къде сме според теб, магьоснико?

— Далеч отвсякъде — отговори врунът. — Поне се измъкнахме благополучно от земите на метаморфите. Хайде, води ме при момчето.

Лизамон Хълтин метна Делиамбър на рамо и закрачи обратно по брега, а Валънтайн закуца след тях, носейки мокрите си дрехи праметнати на ръката. След известно време се натъкнаха на Карабела и Шанамир, разположили се в едно заливче с ослепително бял пясък, заобиколени от дебели речни тръстики с червени стъбла. Карабела, разнебитена и с изморен вид, носеше само къса кожена пола. Но изглеждаше горе-долу в добра форма. Шанамир лежеше в безсъзнание, дишаше бавно, кожата му имаше странен тъмен оттенък.

— Ох, Валънтайн! — извика Карабела, като скочи и се затича към него. — Видях как водата те повлече... а после... а после... Ох, мислех, че никога вече няма да те видя!

Той я притискаше до себе си.

— И аз мислех същото. Мислех, че съм те загубил завинаги, любов моя.

— Пострадал ли си?

— Ще ми мине — каза той. — А ти?

— Мятах се, мятах се, мятах се, докато най-сетне забравих дори името си. Ала после намерих спокойно място и доплувах до брега, а Шанамир беше вече там. Но не се събуждаше. Тогава Лизамон изскочи от шубраците и каза, че ще се опита да открие Делиамбър и... Ще се оправи ли той, магьоснико?

— След малко — отговори Делиамбър, разполагайки връхчетата на пипалата си по гърдите и челото на юношата, като че му преливаше енергия. Шанамир изсумтя и се размърда. Очите му се отвориха колебливо, затвориха се, отвориха се пак. С хрипкав глас понечи да каже нещо, ала Делиамбър му заповяда да мълчи, да лежи неподвижен, за да възвърне силите си.

И дума не можеше да става да се опитват да продължат пътя си тоя следобед. Валънтайн и Карабела построиха груб заслон от тръстики; Лизамон Хълтин стъкми оскъдна вечеря от неузрели плодове и млади филизи на пинина; и като насядаха мълчаливо край реката, загледаха величествения залез, виолетовите и златисти ивици, нашарили големия небесен купол, отраженията на лъчезарни оранжеви и пурпурни тонове във водата, светлозелени, атлазеночервени, коприненопурпурни полутонове, а после първите сиви и черни петънца, бързото спущане на нощта.

На сутринта всички се чувстваха достатъчно силни да тръгнат отново на път, макар и да се бяха схванали от нощуването на открито. Шанамир изглеждаше добре. Грижите на Делиамбър и природната издръжливост на младостта бяха възвърнали жизнеността му. След като закърпиха криво-ляво дрехите си, поеха на север, вървейки все по брега, докато той се отдръпна, после продължиха през гората от грубовати дървета андродрагми и разцъфтели алабандини, които растяха край реката. Тук въздухът беше нежен и мек, а слънцето,

спущайки се на шарени петна през върхарите на дърветата, даряваше с благодатна топлина уморените скиталци.

През третия час от пътуването Валънтайн долови точно отпред миризма на огън и нещо, което много приличаше на аромат от печена риба. Той се затътри нататък, устата му пълна със слюнка, готов да купи, изпроси, ако е необходимо — да открадне малко от тази риба, защото вече бе загубил сметката на дните, когато за последен път бе вкусил готвена храна. Плъзна се по един сипей и се озова на слънце, на бял чакъл, толкова блестящ, че едва можеше да го гледа. При тази ослепителна светлина различи три фигури, приведени над огън до речния бряг, а когато засенчи очи с ръка, установи, че единият беше стегнат човек с бледа кожа и поразителна гъста бяла коса, вторият — дългокрако синеоко същество от чуждоземен произход, а третият — хджорт.

— Слийт! — извика Валънтайн. — Кхун! Виноркис!

Затича към тях, като се подхлъзваше по камъните. Те наблюдаваха спокойно стремглавото му приближаване и когато се озова почти до тях, Слийт небрежно му подаде една пръчка с набучено на нея парче от някаква речна риба с розово месо.

— Хапни си — каза Слийт любезно.

Валънтайн зяпна от учудване.

— Как успяхте да ни изпреварите толкова? С какво запалихте този огън? Как уловихте рибата? Какво...

— Рибата ти ще изстине — обади се Кхун. — Първо яж, а после разпитвай.

Валънтайн бързо отхапа едно парченце — никога не бе вкусвал толкова апетитно нещо, крехко, сочно месо, отлично изпечено, сигурно такива деликатеси поднасяха и на пиршествата в замъка Връхни — и като се обърна, подвижна на другарите си да се спуснат по склона. Но те бяха вече тръгнали, като Шанамир крещеше и подскачаше тичешком. Карабела припкаше грациозно от камък на камък, а Лизамон Хълтин, носейки Делиамбър, трополеше гръмотевично към него.

— Има риба за всички! — обяви Слийт.

Бяха уловили най-малко една дузина риби, които се въртяха тъжно из един обграден от камъни плитък вир близо до огъня. Кхун

сръчно ги вадеше, разпаряше ги и ги изкормяше. Слийт ги подържаше малко над пламъка и ги подаваше на другите, които лапаха лакомо.

Слийт обясни, че когато салът им се разбил, те се вкопчили за една отломка, широка колкото три дънера, и успели да се задържат на нея през целия път по бързеите и далеч надолу по течението. Смътно си спомняха, че видели пясъчния бряг, където Валънтайн бе изхвърлен от вълните, но когато минавали, не забелязали самия него; влачили се още няколко мили, докато се съвземат от стремителния си летеж по бързеите, и решили да пуснат дънерите си и да доплуват до брега. Кхун уловил рибите с голи ръце: такива бързи ръце, заяви Слийт, никога не бил виждал и навярно Кхун ще стане отличен жонгльор. Кхун се ухили — за пръв път Валънтайн виждаше нещо друго освен мрачно изражение на лицето му.

— Ами огънят — попита Карабела. — Сигурно сте го запалили с щракане на пръсти?

— Опитяхме се така — отговори Слийт невъзмутимо. — Но се оказа уморителна работа. Затова отидохме до селището на рибарите точно зад завоя и помолихме да ни услужат с огън.

— Рибари ли? — повтори Валънтайн учуден.

— Преден пост на лииманите — каза Слийт, — които очевидно не знаят, че расата им е предопределена да продава наденички в западните градове. Подслониха ни нощес и се съгласиха да ни превозят до Ни-моя днес следобед, за да можем да изчакаме приятелите си на нисиморнския бряг. — Той се усмихна. — Май сега ще трябва да наемем още една лодка.

Делиамбър попита:

— Толкова ли сме близо до Ни-моя?

— Както ми казаха, два часа с лодка до мястото, където реките се съединяват.

Изведнъж светът се стори на Валънтайн не толкова огромен, а работата, която го чакаше, не толкова непосилна. Да се нахрани отново както трябва и да знае, че наблизо се намира приятелско селище и че скоро ще оставят пущинака подире си, беше извънредно ободрително. Само едно нещо го тревожеше сега: съдбата на Залзан Кавол и тримата му оцелели братя.

Лииманското село беше наистина наблизо — то имаше може би петстотин жители, ниски, плоскоглави, тъмнокожи хора, чиито три

редици бляскави, пламтящи очи гледаха скиталците почти без любопитство. Те живеяха в скромни сламени колиби близо до реката и отглеждаха най-различни посеви в малки градини, с които допълваха улова, който донасяше флотата им от първобитни рибарски лодки. Диалектът им беше труден, ала Слийт, изглежда, умееше да се разбира с тях и успя да ги убеди не само да им дадат още една лодка, но и срещу две крони да купят нови дрехи за Карабела и Лизамон Хълтин.

Рано следобед потеглиха за Ни-моя с екипаж от четирима мълчаливи лиимани.

И тук течението на реката беше бързо, но рядко се срещаха щогоде значителни бързеи и двете лодки се носеха плавно напред през местност, която ставаше все по-гъсто населена и по-цивилизована. Тук, по-долу, стръмните речни брегове на височините отстъпиха на наносни равнини от гъста черна тиня и скоро се появи почти непрекъснат низ от земеделски селища.

Сега реката се разшири и стана спокойна, превръщайки се в широк, равен воден път с тъмносин отблясък. Местността тук беше равна и открита и макар че селищата от двете страни представляваха несъмнено големи градове с хиляди жители, те имаха вид на обикновени селца, толкова малки изглеждаха в сравнение с величествените околности. Отпред се разстилаше тъмен, огромен приток, който като че обхващаше целия хоризонт, сякаш беше открито море.

— Река Зимър — обяви лииманът на кормилото на Валънтайновата лодка. — Тук Стейче свършва. Отляво е нисиморнският бряг.

Валънтайн съзря обширен дъговиден бряг, обрамчен от гъста палмова гора — дървета с особена несиметрична форма, с възморави листа, които стърчаха като разрошени пера. Когато се приближиха, Валънтайн с учудване видя на плажа сал от грубо одялани трупи, а до него седяха четири исполински космати четириръки фигури. Скандарите ги чакаха.

Залзан Кавол не виждаше нищо особено в своето пътуване. Салът му стигнал до бързеите; той и братята му ги минали с помощта на прътите, полашкали се, но не сериозно; продължили по течението до нисиморнския бряг, където се разположили на бивак и зачакали нетърпеливо, чудейки се какво ли забавя останалите от групата. На скандара не му идвало наум, че другите салове може да са се разбили при преминаването, а и не забелязал никого от крушенците на речния бряг по пътя им.

— Неприятности ли сте имали? — попита той явно с искрена наивност.

— Дребна работа — отвърна Валънтайн сухо. — Но очевидно вече сме се събрали пак и няма да е зле, ако тази нощ спим отново в свестни квартири.

Продължиха пътуването си и скоро навлязоха в големия басейн, където Стейче и Зимър се сливаха — толкова обширно водно пространство, че Валънтайн не можеше да си го представи като обикновено място, където се срещат две реки. В град Нисиморн на югозападния бряг се разделиха с лииманите и се качиха на ферибота, който щеше да ги превози до Ни-моя, най-големия град на континента Зимроел.

Трийсет милиона граждани живееха там. При Ни-моя река Зимър правеше голям завой, променяйки рязко посоката си от изток на югоизток. На това място се бе образувал един изумителен мегалополис. Той се разпростираше на стотици мили по двата бряга на реката и по няколко притока, идващи от север. Валънтайн и другарите му видяха първо южните предградия, жилищни райони, които най на юг отстъпваха място на земеделския район, разпрострял се в долината на Стейче. Главната градска зона се намираше на северния бряг и отначало се забелязваше съвсем смътно, ред по ред бели кули с плоски покриви, спускащи се към реката. Десетки фериботи пореха тук водата, свързвайки безбройните крайречни градове. Прекосяването на

реката трая няколко часа и започна да се здрачава, преди да се види ясно същинският Ни-моя.

Градът изглеждаше вълшебен. Светлините му, които току-що пламваха, блещукаха подканящо на фона на гъсто залесени зелени хълмове и безупречни бели сгради. Гигантските пръсти на кейовете се врязваха в реката и изумително множество от кораби, големи и малки, се бе подредило до брега. Пидруид, който се бе сторил толкова огромен на Валънтайн през първите дни на скитанията му, беше всъщност малко градче в сравнение с този.

Само скандарите, Кхун и Делиамбър бяха виждали преди Ни-моя. Делиамбър описваше чудесата на града: неговата Ефирна галерия, търговски безистен, дълъг една миля, издигащ се над земята с помощта на почти невидими вериги; неговия Парк на приказните животни, където най-редките представители на маджипурската фауна, същества, стигнали почти до изчезване поради разпространението на цивилизацията, бродеха в обстановка, близка до естествената им среда; неговия Кристален булевард, бляскава улица с въртящи се рефлектори, която обайваше окото; неговия Голям пазар, петнайсет квадратни мили лабиринтоподобни пасажи, в които се помещаваха хиляди и хиляди дюкянчета под съединени един с друг навеси от ослепително жълто искрящо платно; неговия Музей на световите, неговата Зала на магията, неговия Херцогски палат, построен в гигантски мащаб, който, казваха, бил надминаван само от замъка на лорд Валънтайн, и много други неща, които Валънтайн възприемаше по-скоро като мит и фантазия, отколкото като нещо, което може да се срещне в един действителен град. Но нямаше да видят нито едно от тия неща. Общинският оркестър с хиляда инструмента, плаващите ресторанти, изкуствените птици с очи от скъпоценни камъни и всичко останало трябваше да чака, докато той се върнеше в Ни-моя в одежди на коронал, ако изобщо дойдеше такъв ден.

Когато фериботът се приближи до мястото на закотвяне, Валънтайн събра всички и рече:

— Време е да решим кой накъде ще тръгне. Аз възнамерявам да се прехвърля оттук в Пилиплок, оттам — на Острова. Досега вашето другарство ми беше много ценно и бих желал да се възползвам още по-дълго от него, ала не мога да ви предложа нищо освен безкрайно

пътуване и може би преждевременна смърт. Надеждата ми за успех е малка, а пречките — огромни. Ще продължи ли някой с мен?

— До другия край на света! — възкликна Шанамир.

— И аз — заяви Слийт, а също и Виноркис.

— Съмняваш ли се в мен? — попита Карабела.

Валънтайн се усмихна. Погледна Делиамбър, който каза:

— Светостта на кралството е застрашена. Бих ли посмял да не отида със законния коронал, където той поиска?

— Това ме обърква — каза Лизамон Хълтин. — Не мога да го проумея — един коронал да напусне собственото си тяло, за да скита. Но аз нямам друга работа, Валънтайн. С теб съм.

— Благодаря на всички ви — рече Валънтайн. — Ще ви благодаря отново, и то още по-тържествено, в банкетната зала на замъка Връхни.

— А нямате ли някаква работа за скандари, милорд? — обади се Залзан Кавол.

Валънтайн не бе очаквал това.

— Ще дойдете ли?

— Ние загубихме фургона си. Братството ни е разбито от смъртта. Останали сме без жонгльорски принадлежности. Нямам влечение да бъда поклонник, ала ще дойда с теб до Острова и още по-нататък, братята ми също ще дойдат, ако имате нужда от нас.

— Имам нужда от вас, Залзан Кавол. Съществува ли в кралския двор такава длъжност — жонгльор? Ще я получите, обещавам!

— Благодаря ви, милорд — произнесе скандарът сериозно.

— Има още един доброволец — обади се Кхун.

— И ти ли? — учуди се Валънтайн.

Мрачният чуждоземец отвърна:

— За мен не е толкова важно кой е крал на тази планета, където се озовах случайно. Но много важна е за мен благородната постъпка. Сега щях да бъда мъртъв в Пиурифейн, ако не бяхте вие. На вас дължа живота си и ще ви помагам според възможностите си.

Валънтайн поклати глава.

— Ние направихме за вас просто това, което едно цивилизовано същество би направило за всяко друго. Не сте ни задължен за нищо.

— Но аз не мисля така. Освен туй — продължи Кхун — досега животът ми беше банален и празен. Аз напуснах родния си Кианимот и

дойдох тук без особена причина, живях тук глупаво и едва не заплатих с живота си, та защо още да продължавам така? Ще се присъединя към вашето дело и то ще стане мое, и може накрая да повярвам в него или да мисля, че вярвам, пък ако умра, за да ви направя крал, така поне ще се реванширам. Със смърт за благородна цел ще мога да изкупя пред вселената лошо прекарания си живот. Мога ли да ви бъда полезен с нещо?

— От все сърце ви казвам „добре дошъл“ — произнесе Вальнтайн.

Фериботът изсвири тържествено със сирената си и влезе бавно в мястото си за закотвяне.

Пренощуваха в най-евтиния крайбрежен хотел, който можаха да намерят, чисто, но голо заведение с варосани каменни стени и общи умивалници, и се гощаваха с горе-долу обилна вечеря в една близка странноприемница. Вальнтайн поиска да обединят средствата си и назначи Шанамир и Залзан Кавол за касиери, тъй като те явно най-добре разбираха стойността на парите и умееха да ги харчат. На самия Вальнтайн му бе останала значителна част от парите, които бе имал в Пидруид, а Залзан Кавол измъкна от една скрита кесия изненадваща купчинка от десетроялови монети. Общо имаха достатъчно, за да се доберат всички до Острова на съня.

На сутринта си купиха билети за един речен кораб, подобен на оня, който ги бе превозил от Кхинтор до Верф, и започнаха пътуването си към Пилиплок, голямото пристанище в устието на Зимър.

Макар и изминали толкова път из територията на Зимроел, от източния бряг все още ги деляха няколко хиляди мили. Но корабите се движеха бързо и спокойно по широката гръд на Зимър. Разбира се, речният кораб спираше често в безброй паланки и градове по реката — Ларнимискулус, Белка и Кларишанц, Флегит, Хискурет, Центриум, Облиорн вейл, Салвамот, Гуркейн, Семирод, Церинор и Хаунфорт, Импемонд, Оргелиуз, Дембемуйр и много други, безкраен низ от почти неразличими едно от друго селища, всяко със своите пристани, своите крайбрежни булеварди, своите палмови и алабандинови насаждения, своите ярко боядисани складове и обширни пазарища, своите пътници, които, стискайки билети, бързаха да се озоват на борда, нетърпеливи да заминат веднага, щом се изкачеха по трапа. Слийт издяла жонгльорски бухалки от няколко парчета дърво, които

изпроси от екипажа, а Карабела намери някъде топки за жонглиране, а когато сядаха да се хранят, скандарите тихомълком прибираха и скриваха по няколко чинии, тъй че постепенно трупата събра принадлежности за работа и от третия ден нататък изкарваха по някоя и друга допълнителна крона, като жонглираха на главната палуба. Сега, когато играеше пак, Залзан Кавол лека-полека възвърна донякъде предишната си грубовата самоувереност, макар че беше все още странно потиснат, измъквайки се „на пръсти“ от положения, които някога биха предизвикали гневни бури.

Това беше родният край на четиримата скандари, които бяха от Пилиплок и бяха започнали попрището си с обиколка из вътрешните градове на огромната провинция, стигайки нагоре по реката чак до Стенуомп и Порт Сайкфорд, на хиляда мили от брега. Тази позната местност ги развеселяваше — вълнистите светлокафяви хълмове и оживените градчета с дървени постройки, и Залзан Кавол разправяше надълго и нашироко за ранната си кариера тук, за успехите и несполуките си — последните бяха съвсем малко — и за свадата си с един импресарио, който го принудил да си търси късмета на другия край на Зимроел. Валънтайн подозираше, че при това се е стигнало до нещо като сбиване, може би до някакви съдебни разправи, но не посмя да разпитва.

Една нощ, след като бе изпито много вино, скандарите дори се разпяха — за пръв път, откакто Валънтайн беше с тях — скандарска песен, тъжна и мрачна, изпълнена миньорно, като певците се тътреха, обикаляйки в кръг с приведени рамене.

*Сърцето ми
се в страх смрази,
очите ми
са все в сълзи.*

*И глад, и скръб,
и глад, и скръб,
ни следват вред
в живота клет.*

*По цели дни
вървя пешком
през рътлини
далеч от дом.*

*И глад, и скръб,
и глад, и скръб
ни следват вред
в живота клет.*

*Морета с дракони,
страни със скръб,
дали бих някога
видял дом скъп?*

*И глад, и скръб,
и глад, и скръб
ни следват вред
в живота клет.*

Песента беше така неизменно печална, а огромните скандари изглеждаха толкова комични, когато се клатушкаха насам-натам и пееха, че отначало Валънтайн и Карабела с огромни усилия сдържаха смеха си. Ала на втория припев Валънтайн наистина се развълнува, защото в песента проличаваше искрено чувство: скандарите се бяха сблъскали със смърт и неволи и въпреки че сега се намираха близо до родното си място, голяма част от живота си бяха прекарвали далеч от Пилиплок; и може би, мислеше си Валънтайн, е трудно и мъчително да си скандар на Маджипур, същество с рунтава козина, движещо се тромаво в топлия въздух сред по-дребни и по-стройни същества.

Лятото вече бе свършило и в Източен Зимроел бе настъпил сухият сезон, когато от юг духаха топли ветрове, растителността заспиваше до пролетните дъждове и, както казваше Залзан Кавол, хората ставаха избухливи и в изблик на гняв често вършеха престъпления. Валънтайн намирал тази област по-малко интересна от джунглите в центъра на континента или от субтропичното изобилие

на цветя в Далечния запад, но след няколкодневно внимателно наблюдение заключи, че тя притежава известна своя сурова хубост, сдържана и строга, съвсем различна от буйната пищност на запада. Все пак се зарадва и почувства облекчение, когато след няколкодневно пътуване по тази неизменна и като че безкрайна река Залзан Кавол обяви, че вече се виждат покрайнините на Пилиплок.

Пилиплок беше почти толкова стар и почти толкова голям, колкото съответстващото му пристанище на другия бряг на континента, Пидруид, но приликата не стигаше по-далеч. Защото Пидруид беше строен без план, безреден лабиринт от улици, авенюта и булеварди, които се извиваха едно около друго безразборно, докато Пилиплок бе създаден преди безброй хиляди години със строга, почти маниакална точност.

Той заемаше един голям нос по южния бряг на устието на Зимър. Реката тук беше с невъобразима ширина — шейсет-седемдесет мили на мястото, където се вливаше във Вътрешното море — и носеше товар от тиня и отломки, натрупали се по цялото и бързо седемдесетхилядимилно течение чак до далечния северозапад, обагряйки синьозелените води на океана с тъмен оттенък, който, казваха, се забелязвал на стотици мили навътре в морето. Северният нос при устието на реката представляваше варовикова скала, висока една миля и широка много мили, която в ясни дни се виждаше дори от Пилиплок като сияеща бяла стена, заслепяваща под утринното слънце. Там нямаше нищо, което да се използва по някакъв начин като пристанище, затова мястото беше незаселено, ала запазено като светилище. Там живееха почитатели на Господарката, толкова откъснати от света, че от стотици години никой не бе нарушавал уединението им. Ала в Пилиплок беше съвсем друго: единайсет милиона души населяваха един град, който от великолепно то си естествено пристанище се разклоняваше радиално на прави спици. Редица извити ивици пресичаха оста на тези спици: вътрешните — търговски, после — индустриални и почивни райони, а във външните ивици — жилищните квартали, твърде рязко разграничени по ниво на богатство и в по-малка степен по раси. В Пилиплок беше съсредоточено многобройно скандарско население — на Валънтайн се струваше, че всеки трети в крайбрежния район е сънародник на Залзан Кавол — на човек му ставаше малко страшно да гледа толкова много космати четириръки великани да се разхождат важно наоколо. Тук

живееха и мнозина от надменните и аристократични двуглави сусухериси, които търгуваха с луксозни предмети, с изящни тъкани и бижута и с най-редките изделия на всяка провинция. Въздухът тук беше остър и сух и усещайки непрекъснатия горещ полъх на южния вятър по бузите си, Валънтайн започна да разбира смисъла на думите на Залзан Кавол за избухливостта, предизвикана от този вятър.

— Никога ли не спира да духа? — попита той.

— През първия ден на пролетта — отговори Залзан Кавол.

Валънтайн се надяваше тогава да бъде на друго място. Но веднага възникна един проблем. Със Залзан Кавол и Делиамбър той отиде на Шкуниборския кей, в източния край на Пилиплокското пристанище, да уреди превозването им до Острова. От месеци вече Валънтайн си представяше как ще бъде в този град и на този кей и всичко това бе придобило почти легендарно очарование в съзнанието му — място на необятни пейзажи и импозантна архитектура; но остана много разочарован сега, когато се намираше тук и видя, че главното място за качване на поклонническите кораби беше една паянтова, разнебитена постройка, от чиито стени се лющеше зелена боя, и на вятъра плющяха оръфани знамена.

Очакваше ги и по-лошо. Кеят изглеждаше пуст. След като се повъртя насам-натам, Залзан Кавол откри разписание за заминаващите кораби, закачено в един тъмен ъгъл на помещението за продажба на билети. Поклоннически кораби тръгваха за Острова на всяко първо число от месеца — с изключение на есента, когато заминаваха по-рядко поради преобладаващите неблагоприятни ветрове. Последният кораб за сезона бе отплавал преди една седмица — в звездоден. Следващият заминаваше след три месеца.

— Три месеца! — възкликна Валънтайн. — Какво ще правим три месеца в Пилиплок? Ще жонглираме по улиците? Ще просим? Ще крадем? Я прочети пак разписанието, Залзан Кавол!

— Ще бъде пак същото — увери го скандарът. Той направи гримаса. — Аз предпочитам Пилиплок пред всяко друго място, но не го обичам във ветровито време. Какъв лош късмет!

— Никакви кораби ли не плават през този сезон? — запита Валънтайн.

— Само драконови кораби — отговори Залзан Кавол.

— А какви са те?

— Рибарски кораби, които ловуват за морски дракони; а през това време на годината драконите се сбират на стада да се чифтосват и лесно се ловят. Сега отплават много драконови кораби. Но каква полза бихме могли да имаме от тях?

— Колко навътре в морето навлизат? — попита Валънтайн.

— Докъдето е нужно за улова им. Понякога чак до архипелага Родамаунт, ако драконите се струпват на изток.

— А това къде е?

Делиамбър се обади:

— То е дълга верига острови далеч във Вътрешното море, може би на половин път от тук до Острова на съня.

— Населени ли са?

— Доста гъсто.

— Добре. Тогава сигурно има връзка между островите. Какво ще кажете, ако наемем някой от тия драконови кораби да ни вземе като пътници и да ни закара чак до Архипелага, а там ще помолим някой местен капитан да ни превози до Острова?

— Възможно е — каза Делиамбър.

— Има ли наредба, която да изисква всички поклонници да пристигат с поклоннически кораби?

— Няма, доколкото съм осведомен — рече врунът.

— Драконовите кораби не ще пожелаят да си имат главоболия с пътници — възрази Залзан Кавол. — Те никога не се занимават с такава работа.

— А дали няколко рояла няма да възбудят интереса им към подобна работа?

Скандарът явно се съмняваше.

— Нямам представа. Работата им е достатъчно доходна. Може да не им е приятно да приемат пътници и дори да смятат, че ще си навлекат беда. А и едва ли ще се съгласят да ни превозят до Архипелага, ако се случи тази година той да е извън ловното им поле. Пък и дори да се доберем до Архипелага, не можем да бъдем уверени дали някой там ще се съгласи да ни закара по-нататък.

— Все пак — каза Валънтайн — всичко това би могло да се уреди много лесно. Ние имаме пари и аз предпочитам да ги дам, за да убедя морските капитани да ни вземат като пътници, отколкото да ги

харча за квартира и храна в Пилиплок през следващите три месеца. Къде можем да намерим ловците на дракони?

Цял сектор от крайбрежния район — пристан след пристан — с дължина три-четири мили беше отделен за тях и в пристанището имаше десетки огромни дървени плавателни съдове, подготвени за новия летен сезон, който току-що започваше. Драконовите кораби имаха една и съща конструкция, злокобна и страховита според Валънтайн, защото бяха надменни грамади с широки тумбести корпуси, огромни чудновати тривърхи мачти, страшни зъбати фигури на носа и дълги заострени опашки на кърмата. Повечето бяха украсени отстрани с рисунки на очи в яркочервено и жълто или на редици хищни на вид бели зъби, а високо над палубите се издигаха куполи за харпунджиите, огромни рудани за навиване на мрежите и окървавени площадки, където се вършеше касапската работа. Валънтайн смяташе за непристойно да използва такъв кораб-убиец, за да се добере до мирния и свят Остров на съня. Но друг начин нямаше.

И дори този начин скоро започна да изглежда съмнителен. Те ходеха от кораб на кораб, от пристан на пристан, от сух док на сух док и капитаните изслушваха без интерес предложението им и бързо отказваха. Говореше главно Залзан Кавол, защото капитаните, предимно скандари, биха могли да се отнесат по-отзивчиво към свой сънародник. Но никакво убеждаване не можеше да ги склони.

— Ще отвличате вниманието на екипажа — каза първият капитан. — Непрекъснато ще се препъвате в това-онова, ще ви хване морската болест, ще предявявате специални изисквания към обслужването...

— Ние нямаме право да превозваме пътници — отговори вторият. — Правилниците са строги.

— Архипелагът се намира южно от водите, из които обикновено се движим — заяви третият.

— Отдавна съм се убедил — каза четвъртият, — че драконов кораб, тръгнал по море с чужди на занаята хора, става кораб, който никога няма да се върне в Пилиплок. Предпочитам тази година да не проверявам дали това суеверие е вярно.

— Поклонниците не ме засягат — заяви им петият. — Нека Господарката ви пренесе на Острова, ако желае. Вие няма да стигнете дотам с моя кораб.

Шестият също отказа, добавяйки, че едва ли някой капитан ще им помогне. И седмият каза същото. Осмият, когато чу, че някаква си група сухоземци обикаля доковете и търси кораб да ги превози, дори не пожела да разговаря с тях.

Деветият капитан, побеляла стара скандарка с оредели зъби и избледняла козина, беше по-любезна от другите, макар че и тя не искаше да ги вземе на кораба си. Но поне им предложи нещо в замяна.

— На Престимионския кей — заяви тя — ще намерите Горзвал, капитан на „Брангалин“. Горзвал е извършил няколко неуспешни рейса и се знае, че има нужда от пари: онази вечер в една кръчма го чух, че се опитвал да получи заем за ремонта на корпуса. Точно сега малко допълнителен приход от пътници ще му свърши добра работа.

— А къде е Престимионският кей? — попита Залзан Кавол.

— Най-накрая в тази посока, оттатък Декерет и Киникен, точно на запад от склада за корабни останки.

Един пристан до склада за корабни останки като че ли е най-подходящ за „Брангалин“, помисли Валънтайн тъжно един час по-късно, когато за пръв път зърна кораба на капитан Горзвал. Той изглеждаше почти готов да бъде разглобен за отпадъци. Беше по-малък и по-стар от другите кораби, които бе видял, и в някой момент от дългата си история корпусът му трябва да се е пробил, защото при ремонта бе станал несъразмерен, шпангоутите му не пасваха добре, а десният му борд изглеждаше причудливо наклонен. Нарисуваните по водолинията очи и зъби бяха загубили лъскавината си, носовото украшение беше сложено накриво, опашните шипове на кърмата — счупени на осемдесет фута от подставките им, може би от яростен удар на някой разгневен дракон, мачтите — загубили някои от реите си. На кораба работеха моряци с ленив и унил вид, и то не особено сръчно — запушваха цепнатините, навиваха въжета и кърпеха платна.

Самият капитан Горзвал имаше изморен и изхабен вид като кораба си. Той беше скандар, не толкова висок, колкото Лизамон Хълтин — всъщност джудже сред своята раса, — с превръзка на едното око и чукан там, където би трябвало да бъде външната му лява ръка. Козината му беше сплъстена и груба; раменете му — приведени, цялата му външност издаваше умора и поражение. Но той се оживи веднага, щом Залзан Кавол го запита може ли да вземе пътници до архипелага Родамаунт.

— Колко?

— Дванайсет. Четирима скандари, един хджорт, петима човеци и един... друг.

— Все поклонници ли, казваш?

— Все поклонници.

Горзвал направи небрежно знака на Господарката и рече:

— Знаете, че е незаконно да се превозват пътници с драконов кораб. Но аз дължа на Господарката отплата за предишни услуги, които съм получавал от нея. Готов съм да направя изключение. Парите в предплата, нали?

— Разбира се — заяви Залзан Кавол.

Валънтайн бързо въздъхна. Корабът беше жалък и разнебитен, а Горзвал — вероятно третокласен мореплавател, преследван от зла съдба, а може би жертва на обикновена некадърност, и все пак той беше съгласен да ги вземе, а никой друг дори не би помислил такова нещо.

Горзвал посочи цената и зачака, явно с изопнати нерви, да се пазарят с него. Той искаше по-малко от половината от онова, което безуспешно бяха предлагали на другите капитани. Залзан Кавол, който се пазареше несъмнено от навик и от чувство за собствено достойнство, се опита да отбие три рояла. Горзвал, явно разтревожен, предложи да намали с роял и половина; Залзан Кавол изглеждаше готов да го обръсне с още няколко крони, ала Валънтайн съжали нещастния капитан и побърза да се намеси:

— Съгласни сме. Кога отплаваме?

— След три дена — отговори Горзвал.

Всъщност се оказаха четири — Горзвал говореше смътно за някаква нужда от допълнително преекипиране, под което подразбираше, както откри Валънтайн, закръпване на няколко твърде сериозни пробойни. Той не беше в състояние да направи това преди постъпването на пътниците му. Лизамон Хълтин доложи, че според мълвата в пристанищните кръчми Горзвал се опитвал да ипотектира част от улова си, за да се сдобие с пари за дърводелците, ала не намерил кандидати. Каза също, че той имал съмнителна репутация: не можело да се разчита на здравия му разсъдък, имал лош късмет, екипажът му бил зле платен и мързелив. Веднъж изпуснал цяло стадо морски дракони и се върнал в Пилиплок с празни ръце; при друг рейс

загубил ръката си — откъснало я едно жизнеспособно драконче, което не било чак толкова мъртво, колкото мислел; а през време на последния рейс „Брангалин“ бил блъснат в средата от едно раздразнено животно и едва не отишъл на дъното.

— По-добре — подхвърли Лизамон Хълтин — да се опитаме да преплуваме до Острова.

— Може пък да донесем на нашия капитан повече късмет, отколкото е имал досега — каза Валънтайн.

Слийт се засмя.

— Ако само с оптимизъм може да се стигне до трона, милорд, до зименден ще бъдете в замъка Врѳхни.

Валънтайн се разсмя заедно с него. Но след катастрофата в Пиурифейн той се надяваше, че не води тези хора към нова катастрофа с тоя противен кораб. В края на краищата те го следваха само на доверие, въз основа на това, което показваха сънищата, магиите и една загадъчна шега на метаморфите: ще бъде срам и огорчение за него, ако в бързината си да стигне до Острова им навлече нови беди. И все пак Валънтайн изпитваше голямо съчувствие към мърлявия Горзвал с дървената ръка. Той може и да беше моряк без късмет, но изглеждаше добър кормчия за един коронал, така преследван от съдбата, че бе успял да загуби трона, паметта и самоличността си за една-единствена нощ!

Само ден преди заминаването на „Брангалин“ Виноркис дръпна Валънтайн настрана и каза със смутен тон:

— Милорд, следят ни.

— Отде знаеш?

Хджортът се усмихна и поглади оранжевите си мустаци.

— Когато някой е вършил малко шпионска работа, лесно разпознава другите шпиони. Забелязах един побелял скандар, който от няколко дена се върти из пристанището и разпитва хората на Горзвал. Един от дърводелците на кораба ми каза, че се интересува за пътниците, взети от Горзвал, и закъде ще отплаваме.

Валънтайн се навъси.

— Аз пък се надявах, че са загубили следите ни в джунглите!

— Сигурно са ни открили пак в Ни-моя, милорд.

— Тогава ще трябва пак да се загубим от очите им на Архипелага — рече Валънтайн. — И дотогава да се пазим от други

шпиони по пътя ни. Благодаря ти, Виноркис.

— Няма защо да ми благодарите, милорд. Това е мое задължение.

На сутринта, когато корабът потегли, от юг задуха силен вятър. Виноркис следеше внимателно за любопитния скандар на пристана, докато се качваха на кораба, ала той не се виждаше никъде; свършил е работата си, предположи Валънтайн, и някой друг доносник понататък щеше да продължи наблюдението от името на узурпатора.

Плаваха на изток и на юг; тези драконови кораби бяха свикнали да лавират срещу постоянния неблагоприятен вятър през целия път до ловното поле. Това беше уморително, но не можеше да се избегне, защото морските дракони оставаха в обсега на ловците само през този сезон. „Брангалин“ имаше допълнителна мощност на двигателя, но не особено голяма, тъй като на Маджипур се чувстваше оскъдица на всякакви горива. С известна величава тронавост „Брангалин“ улови страничния вятър и излезе от пилипловското пристанище в открито море.

Вътрешното море, по-малкото море на Маджипур, делеше Източен Зимроел от Западен Алханроел. То не беше чак толкова незначително — около пет хиляди мили от единия до другия бряг — и все пак представляваше обикновена локва в сравнение с Голямото море, което заемаше по-голямата част от другото полукълбо — океан извън възможностите на корабоплаването, неизброими хиляди мили водни простори. Вътрешното море беше по-близо до човешките мащаби и се прекъсваше по средата между континентите от Острова на съня — сам по себе си толкова голям, че на друг свят с по-малки размери би се смятал за континент — и от няколко крупни островни вериги.

Морските дракони прекарваха живота си в непрекъснатата миграция между двата океана. Те обикаляха безспир планетата и доколкото беше известно, тази обиколка траеше с години и дори с десетилетия. Може би една дузина големи стада населяваше океана, движейки се постоянно от запад на изток. Всяко лято едно от тези стада завършваше пътуването си през Голямото море, минавайки южно от Нарабал и нагоре покрай южния бряг на Зимроел по посока на Пилиплов. Тогава ловът им беше забранен, защото по това време в стадото имаше много бременни самки. Малките се раждаха през есента, когато стадото достигнеше до бурните води между Пилиплов и

Острова на съня, и годишният лов започваше. От Пилиплок излизаха много драконови кораби. Стадата оредяваха и откъм млади, и откъм стари и оцелелите се връщаха обратно в тропиците, като минаваха южно от Острова на съня, заобикаляха края на дългия алханроелски полуостров Стоиензар и под Алханроел се насочваха на изток, към Голямото море, където можеха да плуват необезпокоявани до времето, когато се върнеха пак при Пилиплок.

От всички животни на Маджипур морските дракони бяха най-големите. Новородени, те бяха малки, дълги не повече от пет-шест фута, ала през целия си живот непрекъснато растяха и продължителността на живота им беше голяма, при все че никой не знаеше точно колко голяма. Горзвал, който позволи на пътниците си да делят трапезата му и се оказа разговорлив човек сега, когато бе оставил тревогите си назад, обичаше да разправя легенди за някои огромни морски дракони. Един, уловен през царуването на лорд Малибор, бил дълъг сто и деветдесет фута, друг — по времето на Конфалюм — двеста и четиридесет, а през периода, когато Престимион бил понтифекс и лорд Декерет коронал, уловили тридесет фута по-дълъг. Ала шампионът, каза Горзвал, бил един, който се появил смело почти при входа на пилиплокското пристанище през царуването на Тимин и лорд Киникен и според достоверни източници имал дължина триста и петнайсет фута. Това чудовище, известно като дракона на лорд Киникен, се изплъзнало невредимо, понеже тогава цялата флота от драконови кораби се намирала далеч в морето. Твърди се, че то било забелязвано още няколко пъти от ловци през следващите векове, най-отскоро през годината, когато лорд Вориакс станал коронал, ала никой досега не го е докосвал с харпун и лошата му слава се носела сред ловците.

— Сега трябва да е около петстотин фута — каза Горзвал — и се моля някой друг морски капитан да има честта да го срещне, когато се върне в наши води.

Валънтайн бе виждал да се продават по пазарите навред из Зимроел малки морски дракони, убити чрез пречупване на гръбначния стълб, изкормени, осолени и изсушени, а веднъж бе опитал тяхното месо, което беше тъмно, жилаво и с остра миризма. По този начин се приготвяха дракони, по-малки от десет фута. Месото на по-големите, докъм петдесет фута, се нарязваше и продаваше в прясно състояние по

източния бряг на Зимроел, ала поради трудностите на транспорта не успяваше да намери пазари далеч от морето. Драконите над тази дължина бяха твърде стари, за да могат да служат за храна, ала от месото им се извличаше масло, което се използваше за много цели, като се има предвид, че петролът и други изкопаеми въглеводороди, бяха редки на Маджипур. Костите на морските дракони от всякакви размери се използваха в строителството, защото бяха здрави почти колкото стомана и много по-леснодостъпни, а неизмътените драконови яйца, стотици фунтове от които се намираха в утробата на женските в зряла възраст, се ценяха много в медицината. Драконова кожа, драконови крила, това драконово, онова драконово — всичко имаше някакво приложение и нищо не се губеше.

— Ето например драконово мляко — каза Горзвал, предлагайки на гостите си манерка със светлосинкава течност. — В Ни-моя или Кхинтор биха платили десет крони за една такава манерка. Заповядайте, опитайте го.

Лизамон Хълтин отпи колебливо една глътка и я изплю на пода.

— Драконово мляко или драконова пикня? — запита тя.

Капитанът са усмихна хладно.

— В Дюлорн — рече той — това, което изплюхте, би ви струвало най-малко една крона и ще се чувствате щастливка, ако го намерите. — Побутна манерката към Слийт, който поклати отрицателно глава, а после към Валънтайн. След кратко колебание Валънтайн я допря до устните си.

— Горчиво — каза той — и с вкус на вкиснало, ала не е чак толкова ужасно. Каква е тайната на привлекателността му?

Скандарът се потупа по бедрата.

— Действа еротично! — изгърмя той. — Раздвижва „соковете“! Разпалва кръвта! Удължава живота! — Посочи весело Залзан Кавол, който без покана бе отпил солидна глътка от питието. — Виждате ли? Скандарът знае! Човек от Пилиплок няма нужда да бъде молен, за да пие!

— Драконово мляко ли? — обади се Карабела. — Та те млекопитаещи ли са?

— Да, млекопитаещи. Яйцата се измътват вътре в тях и малките се раждат живи, по десет-дванайсет наведнъж, затуй надлъж и нашир

по корема има по цели редици бозки. Чудно ли ви се вижда това, мляко от дракони?

— Аз смятам драконите за влечуги — заяви Карабела, — а влечугите не дават мляко.

— По-добре смятайте драконите за дракони. Искате ли да опитате?

— Не, благодаря — отвърна тя. — „Соковете“ ми нямат нужда от раздвижване.

Храненето в капитанската каюта беше най-приятната част от пътуването, реши Валънтайн. Горзвал, добродушен и непринуден като всички скандари, имаше трапеза с най-различни вина, меса и риби, включително и много драконово месо. Ала самият кораб скърцаше, беше тесен, лошо конструиран и още по-лошо поддържан, а екипажът — една дузина скандари и сбирщина от хджорти и човеци — необщителен и често открито враждебен. Очевидно тези ловци на дракони бяха горди и затворени хора — дори екипажът на такъв неугледен кораб като „Брангалин“ — и не обичаха между тях да има чужди, когато изпълняваха тайнствата си. Само Горзвал се оказа, общо взето, гостоприемнен; но явно им беше признателен, защото единствено благодарение на таксата, взета от тях, бе успял да направи кораба си годен за плаване.

Сега се намираха далеч от всякаква суша, в еднообразно обкръжение, където светлосивият океан се сливаше със светлосиньото небе и премахваше всякакво усещане за място и посока. Курсът беше юг-югоизток и колкото повече се отдалечаваха от Пилиплок, толкова по-топъл ставаше вятърът, вече необикновено горещ и сух.

— Ние наричаме вятъра нашето послание — каза Горзвал, — защото иде право от Сувраел. Малък подарък от Краля на сънищата, прекрасен като всичките му други дарове.

Морето беше пусто; нямаше острови, нямаше плаващи дънери, нямаше следа от нищо, дори от дракони. Тази година драконите бяха отишли надалеч по крайбрежието, както правеха понякога, и се топлеха в тропическите води близо до бреговете на Архипелага. От време на време някоя птица гихорна минаваше високо над тях, извършвайки есенната си миграция от островите към Зимърското блато, което съвсем не беше близо до Зимър, а на брега, на петстотин мили южно от Пилиплок; тези дългокраки твари сигурно

представляваха съблазнителни мишени, но никой не се прицели в тях. Изглежда, това беше още един морски обичай.

Първите дракони се показаха на втората седмица след заминаването от Пилиплок. Горзвал предрече появяването им един ден предварително, тъй като бе сънувал, че са наблизно.

— Всеки капитан сънува дракони — обясни той. — Съзнанието ни е настроено спрямо тях: усещаме приближаването на душите им. Има един капитан, жена с няколко липсващи зъба, Гуидраг на име, която може да ги сънува една седмица отнапред, а понякога и по-рано. Насочва се право към тях и те винаги се оказват там. Аз не съм чак толкова способен, мога да ги усетя най-много един ден предварително. Ала никой не може да се мери с Гуидраг. Аз правя каквото мога. След още десет-дванайсет часа ще имаме дракони пред носа, гарантирам за това.

Валънтайн не вярваше твърде в гаранциите на скандарския капитан. Ала в средата на сутринта наблюдателят високо на мачтата извика напевно:

— Хей! Виждат се дракони!

Много от тях, четиридесет, петдесет, а може би и повече, се тълпяха точно пред носа на „Брангалин“. Те бяха тромави коремести животни, широки напречно колкото самия „Брангалин“, с дълги дебели шици, едри триъгълни глави, къси опашки, завършващи с плоски лъскави перки, и силно изпъкнали костни гребени по цялата дължина на високите им дъговидни гърбове. Крилата бяха най-чудноватата им особеност — всъщност плавници, защото немислимо беше тези огромни същества да могат да летят, но приличаха много повече на криле, отколкото на плавници, криле като на прилеп, тъмни и кожести, израснали от масивни плътни основи под шията на морския дракон и разперени до половината от дължината на телата им. Повечето дракони държаха крилата си сгънати като плащове, но някои ги бяха разпрострели изцяло, разпервайки ги като ветрила по осите, образувани от дълги, крехки на вид пръстовидни кости, и с тях покриваха водата около себе си на удивително широко пространство, разгъвайки ги като черни навеси.

Повечето от драконите бяха млади, от двајсет до петдесет фута дълги, но имаше и много новородени по около шест фута — те плуваха и пляскаха волно или пък захапваха бозките на майките си, които бяха,

общо взето, със средни размери. Ала сред стадото се движеха и няколко чудовища, полупотопени във водата и сънливи, извисявайки гребените на гърба си високо над водата като хълмове в средата на някой плаващ остров. Те бяха невъобразимо обемисти. Трудно можеше да се определи точно големината им, защото, потопени във водата, обикновено задниците им не се виждаха, ала две-три изглеждаха по размери най-малко колкото кораба. Когато Горзвал минаваше край него по палубата, Валънтайн запита:

— Да не би тук да е драконът на лорд Киникен?

Скандарският капитан се подсмихна снизходително.

— Нее, Киникеновият е най-малко три пъти по-голям от тия. Три ли казах? Дори повече от три! Тези едва ли имат сто и петдесет фута. Виждал съм десетки по-големи. Скоро и ти ще видиш, приятелю.

Валънтайн се опита да си представи дракони, три пъти по-големи от най-големите тук. Но съзнанието му се разбунтува. Все едно да се опитва да си представи пълните размери на замъка Врѣхни: това беше просто невъзможно.

Корабът се приготви за лов. Това беше добре съгласувана операция. Спуснаха лодки, на носа на всяка от които имаше завързан изправен скандар, размахващ копие. Лодките се провираха спокойно между кърмещите дракони, като копиеносецът промушваше един тук, друг там, избирайки жертвите си край майките така, че никоя да не се разгневи от гибелта на всичките си малки. Завързваха тези млади дракони с опашките за лодките; а когато лодките се върнаха при кораба, спуснаха мрежи, за да измъкнат улова. Едва когато хванаха десетина млади дракона, ловците тръгнаха за по-едра плячка. Лодките се прибраха и харпунджията, грамаден скандар с открит тъмносин белег на гърдите там, където козината отдавна е била оскубана, се настани в купола. Без да бърза, той избра оръжието си и го сложи на тетивата на катапулта си, докато Горзвал маневрираше с кораба така, че да има добър прицел към набелязаната жертва. Харпунджията се прицели; драконът продължаваше да плува безгрижно напред; Валънтайн усети, че е затаил дъх и стиска напрегнато ръката на Карабела. Изведнѣж лъскавата тъмна дрѣжка на харпуна отскочи от ръката на стрелеца.

Той се заби до дрѣжката в издутото рамо на един дракон, дълѣг около деветдесет фута, и морето мигновено закипя.

Раненият дракон заудря по повърхността с опашката си и разпери крилете си, които запляскаха по водата с титанична ярост, сякаш животното искаше да хвъркне във въздуха и да се издигне нависоко, влачейки подире си клатушкащия се „Брангалин“. При този пръв неистов изблик на болка драконите-майки също разтвориха криле, за да съберат кърмачетата си под предпазен щит, и с мощни удари на опашката си започнаха да се отдалечават, а най-големите от стадото, истинските чудовища, просто потънаха и изчезнаха, спускайки се в дълбините без особени усилия. Така останаха десетина невръстни дракона, които разбираха, че става нещо тревожно, но не знаеха как да реагират; те плуваха в широки кръгове около ранения си другар, държейки крилете си полуразперени колебливо и пляскайки с тях леко по водата. В това време харпунджията, продължавайки да избира най-спокойно оръжията си, запрати второ и трето в жертвата си близо до първото.

— Лодките! — крещеше Горзвал. — Мрежите!

В този момент започна една странна процедура. Отново спуснаха лодките и ловците загребаха напред. Те се насочиха към кръга от възбудени дракони и хвърлиха във водата някакви гранати, които експлодираха с глух трясък, разпръсквайки дебел слой светложълта боя. Експлозиите и, както изглеждаше, боята хвърлиха останалите дракони в безумен ужас. Плющейки бясно с криле и опашки, те заплуваха бързо и изчезнаха от очите на моряците. Остана само жертвата, съвсем жива, но държана здраво. Тя също плуваше в северна посока, но влачеше подире си цялата грамада на „Брангалин“ и с всеки изминат миг видимо отслабваше от това усилие. Лодкарите с багрилните си гранати се мъчеха да накарат дракона да се приближи повече до кораба; в същото време моряците при мрежите спуснаха една огромна паяжина от тъкан, която чрез някакъв скрит механизъм се разтвори и разпротря над водата и пак се затвори, когато драконът се оплете в бримките ѝ.

— Руданите! — изрева Горзвал и мрежата се вдигна от водата.

Драконът увисна във въздуха. Поради огромната му тежест големият кораб се наклони опасно. Високо горе харпунджията се привдигна в купола си, за да нанесе смъртния удар. Той сграбчи катапулта с четирите си ръце и стреля. Свирепо ръмжене се изтръгна от гърдите му, когато изстреля оръжието, и след миг в отговор

агонизиращият дракон издаде глух звук. Харпунът проникна в черепа на дракона точно зад големите като чинии зелени очи. Мощните криле разцепиха въздуха в последна страшна конвулсия.

Останалото беше обикновена касапщина. Руданите вършеха своята работа, драконът беше вдигнат на касапския дръвник и разсичането на трупа започна. Валънтайн погледа малко, докато кървавото зрелище му омръзна: отделянето на маста, изваждането на ценните вътрешни органи, отрязването на крилата и всичко останало. Когато му дойде до гуша, слезе долу, а като се върна след няколко часа, скелетът на дракона се извисяваше над палубата като музеен експонат — голяма бяла дъга с оная чудата тръбна издутина, и ловците се трудеха да разглобят дори и него.

— Изглеждаш мрачен — каза му Карабела.

— Не ми харесва това изкуство — отвърна той.

На Валънтайн се струваше, че с улова от това едно-единствено стадо дракони Горзвал би могъл да напълни целия трюм на кораба си, колкото и голям да беше той. Но бе избрал няколко млади и само един възрастен, съвсем не най-големия, и нарочно бе прогонил другите. Залзан Кавол обясни, че имало норми, определени от Короналите преди векове, за да не се допуска прекомерен улов: стадата трябва да се разреждат, но не и да се изстребват; от кораб, който се върне твърде скоро от рейса си, се иска сметка и му се налагат строги санкции. Освен това необходимо е драконите да се вдигнат бързо на борда, преди да пристигнат хищници, и месото да се преработи бързо, екипаж, който лови прекалено алчно, не ще може да използва улова си ефикасно и изгодно.

Първият улов за сезона като че ли бе направил екипажа на Горзвал по-общителен. От време на време моряците поздравяваха пътниците с кимване на глава, дори сегиз-тогиз се усмихваха и вършеха работата си по-охотно и, кажи-речи, весело. Мрачната им мълчаливост се бе стопила; те се смееха, шегуваха се, пееха на палубата:

*Лорд Малибор бе фин и смел
и любеше морето с жар.
Той слезе от Върха със цел*

да смаже този дракон-цар.

*Лорд Малибор за своя лов
приготви чуден кораб нов;
с платна от злато, с мачти здрави —
от слонова ги кост направи.*

Валънтайн и Карабела чуха певците — беше екипът, който прибираше маста в бъчви — и отидоха на кърмата, за да чуват по-добре. Карабела бързо научи простата, ясна мелодия и започна да я подрънква тихичко с пръсти на джобната си арфа, добавяйки малки чудновати каденци между строфите.

*Лорд Малибор се хвана яко
и по вълните в миг зацепи,
за да намери царя-дракон,
надменен змей с очи свирепи.*

*Лорд Малибор с глас загърмя
и змея призова на бой.
„Ще те намеря, цар Ламя,
и ще те смажа!“ — викна той.*

*„Чух, лорде!“ — змеят огласи
морето и го прекоси.
Две мили беше той висок,
дванайсет дълъг, три широк.*

— Гледай — каза Карабела. — Ето го Залзан Кавол.

Валънтайн погледна нататък. Да, там беше скандарът, слушаше от другата страна, близо до релинга, скръстил всичките си ръце, и бръчката на челото му ставаше все по-дълбока. Песента, изглежда, не му правеше удоволствие. Какво ли ставаше с него?

*Лорд Малибор излезе пръв
и за борба извади меч.
Потече черна, гъста кръв,
защото беше страшна сеч.*

*Но драконите са лукави
и рядко някой е сразен.
Лорд Малибор, и с мишци здрави,
накрая беше победен.*

*И вещь ловец, това прочел,
ще трябва бдителен да стане!
Че може той, макар и смел,
сам някой дракон да нахрани.*

Валънтайн се разсмя и заръкопляска. Залзан Кавол тутакси му хвърли свиреп поглед и закричи към тях, сякаш настръхнал от възмущение.

— Милорд! — извика той. — Как допускате такова непочтително...

— Не произнасяй толкова високо „милорд“ — тросна се Валънтайн. — Непочтително ли казваш? За какво става дума?

— Неуважение към една ужасна трагедия! Неуважение към един свален коронал! Неуважение към...

— Залзан Кавол! — каза Валънтайн иронично. — Нима толкова държиш на почтителността?

— Аз знам кое е право и кое криво, милорд. Да се подиграват със смъртта на лорд Малибор е...

— По-спокойно, приятелю — рече Валънтайн меко, като сложи ръка на една от исполинските ръце на скандара. — Лорд Малибор е отишъл на място, където е далеч от въпросите на уважението или неуважението. А на мен песента ми направи удоволствие. Щом аз не се обиждам, Залзан Кавол, защо да се обиждаш ти?

Но Залзан Кавол продължаваше да мърмори и да ругае.

— Позволете ми да кажа, милорд, вие още не сте разбрали напълно що е право. На ваше място аз бих отишъл веднага при ония

моряци и бих им заповядал никога вече да не пеят такова нещо във ваше присъствие.

— В мое присъствие ли? — повтори Валънтайн с широка усмивка. — Присъствието ми не струва за тях дори колкото драконова плюнка! Та кой съм аз? Пътник, когото едва търпят. Ако им кажа такова нещо, след минута ще се озова зад борда, а след още една ще бъда храна на драконите. А? Размисли върху това, Залзан Кавол! И се успокой, приятелю. Това е само една глупава моряшка песничка.

— Все пак — промърмори скандарът и се отдалечи с тромава походка.

Карабела се изкиска.

— Той гледа толкова сериозно на тази работа.

Валънтайн затананика със затворена уста, после запя:

*И вещ ловец, това прочел,
ще трябва...
ще трябва...
бдителен да стане!*

— Да, това е — рече той. — Любов моя, ще ми направиш ли една услуга? Когато ония хора свършат работата си, дръпни един от тях настрана — предпочитам червенобрадия, с дебелия басов глас — и го помоли да те научи на думите. А после ти ще ме научиш мен. И може да ги изпея на Залзан Кавол, за да го накарам да се усмихне, нали? Как беше? Я да видим...

*„Чух, лорде!“ — змеем огласи
морето и го прекоси.
Две мили беше той висок,
дванайсет дълъг, три широк.*

Мина около една седмица, докато съзрат отново дракони, и за това време не само Карабела и Валънтайн научиха песничката, но и Лизамон Хълтин, на която ѝ правеше удоволствие да я реве из

палубите с хрипливия си баритон. Ала Залзан Кавол продължаваше да ръмжи и да сумти, колчем я чуеше.

Второто стадо дракони беше много по-голямо от първото и Горзвал позволи да бъдат уловени около две дузини малки, един със средни размери и един великан, дълъг не по-малко от сто и трийсет фута. Това отвори работа на всички моряци през следващите няколко дена. Палубата почервения от драконова кръв, из целия кораб бяха натрупани кости и крила, тъй като екипажът се стараеше да придаде на всичко такива размери, че да се побере в трюмовете. На капитанската трапеза бяха поднесени деликатеси от най-тайнствените вътрешности на животното и Горзвал, още по-щедър отпреди, извади бъчвички с превъзходни вина, което никой не би очаквал от човек, намирал се на прага на банкрута.

— Пилиплокско златисто — обяви той, разливайки с широка ръка. — Пазех това вино за някакъв специален случай и безспорно сега случаят е такъв. Вие ни донесохте голям късмет.

— Вашите колеги капитани няма да се зарадват, ако чуят това — каза Валънтайн. — Сигурно щяхме да плаваме с тях, ако знаеха какви магьосници сме ние.

— Те губят, ние печелим. За вашето поклонничество, приятели! — провикна се скандарският капитан.

Сега се движеха през все по-спокойни води. Горещият вятър от Сувраел утихна тук, на границата на тропиците, и по-мек, по-влажен бриз задуха към тях от югозапад, от далечния алханроелски полуостров Стоиензар. Водата беше с тъмнозелен оттенък, имаше много морски птици, водораслите растяха на някои места толкова нагъсто, че понякога пречеха на мореплаването, и под самата повърхност се виждаха стрелкащи се яркоцветни риби — плячка на драконите, които бяха месоядни и плуваха с отворени уста през рояци по-дребни морски твари. Архипелагът Родамаунт сега не беше далеч, затова Горзвал възнамеряваше да завърши ловитбата си тук: на „Брангалин“ имаше място за още няколко големи дракона, за други два със средни размери и може би за четиридесетима малки, а после щеше да свали пътниците си и да тръгне за Пилиплок, за да продаде улова си.

— Виждат се дракони! — прозвуча викът на наблюдателя.

Това беше най-голямото стадо досега, стотици дракони, чиито заострени гърбици стърчаха над водата отвред. Два дена „Брангалин“ се движи сред тях, избивайки колкото си щеше. На хоризонта се виждаха и други кораби, но те бяха много далеч, защото строги наредби забраняваха навлизането в чуждо ловно поле.

Горзвал сякаш сияеше от успеха на своя рейс. Самият той често се включваше в екипажите на лодките, което, както подразбра Валънтайн, беше необичайно, и веднъж дори се качи на купола да поработи с харпун. Сега поради тежестта на драконовото месо корабът потъваше до водолинията.

На третия ден драконите все още бяха наблизко около тях, клането никак не ги плашеше и не искаха да се разпръсват.

— Още един голям — заричаше се Горзвал — и после тръгваме за островите.

Той избра за последна мишена един, дълъг осемдесет фута.

Валънтайн беше отегчен, дори повече от отегчен от избиването и когато харпунджията запрати третото си копие в жертвата, се извърна и закричи към другия край на палубата. Там намери Слийт и двамата застанаха до парапета, загледани на изток.

— Мислиш ли, че можем да видим Архипелага оттук? — попита Валънтайн. — Жадувам да стъпя пак на твърда земя и ноздрите ми да престанат да се пълнят с миризма на драконова кръв.

— Погледът ми е остър, милорд, ала от тук до островите има още два дена път и мисля, че дори моето зрение не е безгранично. Но... — Слийт остана с отворена уста. — Милорд...

— Какво има?

— Някакъв остров плава към нас, милорд!

Валънтайн се взря, но отначало не можа да види нищо: беше сутрин и ярко огнено сияние се разливаше по морската повърхност. Но Слийт улови ръката на Валънтайн, посочи с нея и чак тогава Валънтайн видя. Ръбест драконов гръб пореше водата, гръб, който се движеше все напред и напред, а под него смътно се забелязваше огромно, невероятно туловище.

— Драконът на лорд Киникен! — произнесе Валънтайн със задавен глас. — И иде право към нас!

Може да беше Киникеновият или по-вероятно някой друг, не толкова голям, но доста голям, по-голям от „Брангалин“, и се носеше към тях неотклонно и непоколебимо — или ангел-отмъстител, или безразсъдна сила — не можеше да се разбере какво, ала величината му беше неоспорима.

— Къде е Горзвал? — измънка Слийт. — Оръжия... оръдия...

Валънтайн се засмя.

— Все едно да спреш каменопад с харпун, Слийт. Ти добър плувец ли си?

Повечето от ловците бяха заети с улова. Но сега някои гледаха настрана и по палубата цареше бясно оживление. Харпунджията се бе завъртял и се очертаваше на небето с оръжие във всяка ръка. Други се бяха качили на съседните куполи. Търсейки Карабела, Делиамбър и останалите, Валънтайн съзря Горзвал, който тичаше безумно към кормилото; лицето на скандара беше бледо, а очите му — облепени, а самият той сякаш бе изправен пред палачи.

— Спуснете лодките! — изкрещя някой.

Завъртяха се рудани. Силуети затичаха диво наоколо. Един — хджорт с почернели от страх бузи — размаха юмрук на Валънтайн и го улови грубо за ръката, мърморейки:

— Вие ни навлякохте тази беда! Не трябваше да пушчаме никого от вас на кораба!

Лизамон Хълтин изскочи отнякъде и запокити хджорта настрана като шепя плява. После обгърна с мощните си ръце Валънтайн, сякаш да го предпази от някаква предстояща беда.

— Знаеш ли, че хджортът беше прав — рече Валънтайн спокойно. — Ние наистина носим зла прокоба. Най-напред Залзан Кавол загубва фургона си, а сега бедният Горзвал загубва...

Със страхотна сила нападащият дракон се блъсна в борда на „Брангалин“.

Корабът се наклони, сякаш тласнат от исполинска ръка, после се люшна зашеметяващо на обратната страна. Страшен трус раздрусва

шпангоутите му. Втори удар — дали крилата биеха корпуса или опашката плющеше? — а после трети и „Брангалин“ заподскача като коркова запушалка. „Пробити сме!“ — извика отчаян глас. По палубата се търкаляха безредно разни неща, един огромен котел за топене на мас се откъсна от веригата си и се търколи върху трима злочести моряци, един сандък с касапски топори се отскубна и се преметна през борда. Докато корабът продължаваше да се клатушка и да залива насам-натам, Валънтайн съзря големия дракон от другата страна, където още висеше неотдавнашният улов, нарушавайки равновесието; чудовището направи завой и се приготви за нова атака. Вече не можеше да има съмнение в целенасочеността на нападението му.

Драконът удари с рамо; „Брангалин“ се заклати неудържимо; Валънтайн изпъшка — хватката на Лизамон Хълтин бе станала почти като смазваща прегръдка. Той нямаше представа къде се намират другите и дали ще оцелеят. Корабът беше явно обречен. Вече се наклоняваше опасно, докато водата нахлуваше в трюма му. Опашката на дракона се вдигна почти наравно с палубата и удари отново. Всичко се разпадна в хаос. Валънтайн усещаше, че лети; издигна се грациозно, спусна се надолу, залюля се и се устреми изцяло и ловко към водата.

Падна в нещо като водовъртеж и бе повлечен надолу в страшния кипящ въртоп.

Когато потъваше, Валънтайн неволно чу баладата за лорд Малибор да звучи в главата му. Действително преди десетина години този коронал се пристрастил към лова на дракони, заминал, както казваха, с най-добрия драконов кораб в Пилиплок и корабът изчезнал с целия си екипаж. Никой не знаеше какво се е случило, но — така поне проличаваше от разпокъсаните спомени на Валънтайн — правителството бе съобщило за внезапна буря. По-вероятно е, мислеше той, да е бил този звяр убиец, този отмъстител за драконовото племе.

*Две мили беше той висок,
дванайсет дълъг, три широк...*

А сега втори коронал, по-следващият приемник на Малибор, щеше да бъде сполетян от същата съдба. Валънтайн беше странно безразличен към това. Той мислеше, че ще загине в бързеите на

Стейче, а бе оцелял тогава; тук, където сто мили море го деляха от каквото и да е безопасно място и наблизно пляскаше едно развилняло се чудовище, той беше още по-сигурно обречен, но нямаше полза да се окайва. Божественият явно го бе лишил от благоволението си. Мъчно му беше единствено за това, че други, които обичаше, щяха да умрат с него, и то само защото му бяха верни, защото бяха дали обет да го придружават в пътуването му до Острова, защото се бяха обвързали с един злополучен коронал и един злополучен капитан на драконов кораб и сега трябваше да делят злата им участ.

Всмукан дълбоко в сърцето на океана, той престана да размишлява върху превратностите на съдбата. Бореше се за въздух, кашляше, задавяше се, плюеше вода и пак гълташе. Главата му бучеше страшно. Карабела, помисли си той и потъна в мрак.

Откакто се бе пробудил от разпокъсаното си минало и се бе озовал близо до Пидруид, Валънтайн никога не беше се замислял особено върху философията на смъртта. Животът му предлагаше достатъчно изпитания. Спомняше си смътно на какво го бяха учили в детинство — че всички души се връщат при Божествения източник в последния си час, когато загубват жизнената си енергия и минават през Моста на сбогуванията, моста, главен пазител на който е понтифексът. Но дали имаше истина в това, дали съществуваше отвъден свят и ако съществуваше, какъв беше той, Валънтайн никога не бе се замислял. Сега обаче се свести на толкова необикновено място, че то надминаваше фантазиите дори на мислителите с най-богато въображение.

Това ли беше задгробният живот? То представляваше огромна зала, голямо тихо помещение с дебели влажни розови стени и покрив, висок и куполообразен на места, крепен от масивни колони, а на други места се снишаваше така, че почти допираше до пода. В този покрив имаше вградени огромни блестящи полукълба, които излъчваха бледа синкава светлина, сякаш фосфоресцираха. Въздухът тук беше смрадлив и наситен с пари и издаваше остра, горчива миризма, неприятна и задушна. Валънтайн лежеше на едната си страна върху мокра хлъзгава повърхност, грапава на пипане, силно набраздена, която трептеше от постоянни дълбоки пулсации и вибрации. Той допря дланта си до нея и усети дълбоко отвътре нещо като конвулсия. Веществото на пода не приличаше на нищо, известно му досега, и тези

слаби, но доловими движения отвътре го караха да се пита: вероятно това, в което е влязъл, не е светът след смъртта, а просто някаква фантастична халюцинация?

Валънтайн се изправи неустойчиво на крака. Дрехите му бяха мокри, бе загубил някъде единия си ботуш, устните му пареха от соления вкус, дробовете му, изглежда, бяха пълни с вода и се чувстваше разнебитен и зашеметен; освен това му беше трудно да се задържа прав на тази непрестанно трепереща повърхност. Като се озърна, при мъждивата бледа светлина видя нещо като растителност — гъвкави, подобни на камшици стъбла, дебели, месести и безлистни, израсли от земята. Те също се гърчеха от вътрешен живот. Провирайки се между две високи колони и през едно пространство, където таванът и подът почти се съединяваха, съгледа нещо като езерце с някаква зеленикава течност. Отвъд него не можеше да вижда нищо в полумрака.

Тръгна към езерцето и забеляза там нещо много странно: стотици яркоцветни риби, каквито бе видял да се стрелкат из водата, преди да започне дневният лов. Сега те не плуваха. Бяха мъртви и се разлагаха, месото се свличаше от костите и под тях, във вира, имаше килим от подобни кости, дебел няколко фута.

Внезапно чу зад себе си звук като вой на вятър. Валънтайн се обърна. Стените на залата се движеха, отдръпваха се, увисналите места на тавана се свиваха, за да отворят широко открито пространство; и към него рухна порой вода, който стигна чак до хълбоците му. Той едва свари да се добере до една от подпорите на тавана и да я обгърне здраво с ръце; в този момент нахлуващата вода затече отвсякъде със страшна сила. Той се държеше. Струваше му се като че половината Вътрешно море шурти край него, и за миг си помисли, че ще се изпусне, но после течението отслабна и водата се отцеди през цепнатини, които се разтвориха внезапно в пода — и остави на сухо десетки риби. Подът се огъваше; месестите камшици пометоха мятащите се отчаяно риби по пода към зеленикавия вир; и щом се озоваха там, скоро престанаха да се движат.

Изведнъж Валънтайн разбра.

„Аз не съм мъртъв — той знаеше това — и тук не е задгробният живот. Аз съм в търбуха на дракона.“

Разсмя се.

Валънтайн отметна глава назад и от гърлото му рукна гороломен кикот. Как другояче можеше да реагира? Да плаче? Да ругае? Огромното животно го бе глътнало целия на един дъх, всмукало бе короната на Маджипур така небрежно, както би лапнало дребна рибка. Но той беше твърде голям, за да бъде вкаран в онова храносмилателно езеро там долу, затуй се намираше тук, разположен на пода на драконовия стомах, в този катедралоподобен храносмилателен канал. А сега? Какво да прави? Да устройва приеми за рибите ли? Да им раздава правосъдие, когато влизат при него? Да се настани тук и да прекара до края на живота си, хранейки се със сурова риба, открадната от улова на чудовището?

Голяма комедия, мислеше си Валънтайн.

Но и мрачна трагедия за Слийт, Карабела, младия Шанамир и всички други, намерили смъртта си при крушението на „Брангалин“, жертви на собствената си отстъпчивост и на неговия ужасно лош късмет. За тях той изпитваше само мъка. Веселият глас на Карабела е млъкнал завинаги, чудотворните ръце и очи на Слийт са загубени завинаги, грубоватите скандари вече няма да изпълват въздуха с мятащо се множество от ножове, сърпове и факли, а Шанамир е загинал, преди да е започнал да живее истински...

Валънтайн не можеше да понася мисълта за тях.

Що се отнася до самия него обаче, това абсурдно положение му се струваше страшно забавно. За да пропъди от съзнанието си мъката, болката и отчаянието, Валънтайн пак се разсмя и разпери широко ръце чак до далечните стени на необикновеното помещение.

— Та това е замъкът на лорд Валънтайн! — провикна се той. — Тронната зала! Каня всички ви да вечеряте с мен в голямата банкетна зала!

От мрачната далечина гръмовит глас се обади:

— От името на стомаха си приемам тази покана!

Валънтайн се смая неимоверно.

— Лизамон, ти ли си?

— Не, тук е понтифексът Тиеверас и неговият кривоглед чичо! Валънтайн, ти ли си?

— Да! Къде си?

— В търбуха на този смрадлив дракон! А ти?

— Недалеч от теб! Но не мога да те видя!

— Пей — подвикна тя. — Стой, където си, и пей, без да спираш! Ще се опитам да стигна до теб!

Валънтайн подзе с колкото можеше по-висок глас:

*Лорд Малибор бе фин и смел
и любеше морето с жар...*

Бученето се чу отново; гърлото на голямото животно пак се разтвори, за да пропусне водопад от морска вода и цяло пълчище риби; и Валънтайн пак се вкопчи в една колона, когато течението го връхлетя.

— Ох... да бъдат благословени нозете на Божествения — извика Лизамон. — Дръж се, Валънтайн, дръж се!

Той се държа, докато напорът премина, и се отпусна до колоната, мокър, задъхан. Някъде в далечината великанката го зовеше, той също ѝ подвикна. Гласът ѝ се приближаваше. Тя го подканяше да продължава да пее и той запя:

*Лорд Малибор се хвана яко
и по вълните в миг зацепи,
за да намери царя-дракон...*

От време на време чуваше как тя сама изревава по някой откъс от баладата с добродушно неприлични добавки, докато се приближаваше през лабиринта на драконовите вътрешности, а после Валънтайн погледна навътре и при слабата лъчиста светлина съзря огромното ѝ тяло, надвиснало над него. Усмихна ѝ се. Тя също се усмихна и се засмя, той се засмя с нея и двамата се вкопчиха един о друг в мокра, хлъзгава прегръдка.

Но виждайки я оцеляла, тя отново му напомни за ония, които сигурно не бяха оцелели, и пак го обзе мъка и срам. Извърна се, прехапал устна.

— Какво има, милорд? — попита тя озадачено.

— Само ние двамата оставаме, Лизамон.

— Да, и хвала за това!

— Но другите... сега те щяха да бъдат живи, ако не бяха сглупили да тръгнат на лов с мен на другия край на света...

Тя го улови за ръката.

— Милорд, ще ги съживите ли с вайкане, ако са мъртви?

— Зная, че не мога. Но...

— Нали сме живи и здрави. Ако сме загубили приятелите си, милорд, това наистина е причина за скръб, но не и за угризение. Те ви следваха по своя свободна воля, нали, милорд? И ако часът им е ударил, е, то е, защото часът им е ударил, как може да се избегне това? Отърсете се от тази скръб, милорд, и се радвайте, че сме живи.

Той повдигна рамене.

— Живи сме, да. И вярно, че скръбта не може да съживи никого. Но доколко живи сме ние? Докога ще можем да оцелеем тук, Лизамон?

— Достатъчно време, за да се измъкнем. — Тя изтегли вибрационния си меч от ножницата.

Учуден, той запита:

— Мислиш ли, че можеш да пробиеш път за навън?

— Защо не? Аз съм пробивала и през по-трудни места.

— Още с първото докосване на това нещо до плътта на дракона той ще се гмурне към морското дъно. Тук сме в по-голяма безопасност, отколкото ако се опитаме да изплуваме от пет мили дълбочина.

— Казват, че сте оптимист и в най-безнадеждните моменти — изтъкна жената воин. — Къде е този оптимизъм сега? Драконът живее на повърхността. Той може да попляска малко, ала няма да се гмурне. И какво, ако потънем на пет мили? Това ще бъде поне бърза смърт. Можете ли да дишате вечно тази противна мръсотия? Можете ли да кръстосвате дълго из вътрешностите на една гигантска риба?

Лизамон Хълтин докосна внимателно върха на вибрационния меч до страничната стена. Дебелата влажна плът потрепна, но не се отдръпна.

— Виждате ли? Тук няма нерви — рече тя, като заби оръжието малко по-надълбоко и го завъртя, за да издълбае дупка. Преминаха тръпки и гърчове. Лизамон продължаваше да дълбае. — Мислите ли, че и някой друг е глътнат заедно с нас? — попита тя.

— Аз чух само твоя глас.

— И аз само вашия. Пфу, какво чудовище! Когато се преметнахме през борда, аз се опитах да ви задържа, но щом драконът ни удари за последен път, ви изпуснах. Във всеки случай попаднахме на едно и също място.

Тя вече бе пробила в стената на драконовия стомах, дупка, един фут дълбока и два фута широка. Драконът едва ли усещаше тази операция. Ние сме като червейчета, които го изгризват отвътре, помисли си Валънтайн. А Лизамон Хълтин каза:

— Докато режа, вижте дали ще намерите някой друг. Но не се отдалечавайте много, чувате ли?

— Ще внимавам.

Той избра път покрай стомашната стена, като опипваше в полумрака, два пъти се спря, за да се задържи срещу рукналата вода, и непрекъснато викаше с надежда някой да откликне. Но не чу никакъв отклик. Сега дупката беше огромна; той виждаше Лизамон дълбоко навътре в плътта на дракона, където тя продължаваше да сече. Отвред бяха натрупани късове отрязано месо и цялото й тяло беше изцапано с гъста възможава кръв. Сечейки, тя пееше весело:

*Лорд Малибор излезе пръв
и за борба извади меч.
Потече черна, гъста кръв,
защото беше страшна сеч.*

— Колко е според теб разстоянието до отвън? — запита той.

— Около половин миля.

— Нима?

Тя се засмя.

— Предполагам, десет-петнайсет стъпки. Хайде, разчиствайте отвора зад мен. Това месо се трупа толкова бързо, че не сварвам да го изхвърлям.

Чувствайки се като касапин — не особено приятно усещане, — Валънтайн хващаше късовете отрязано месо, измъкваше ги от кухината и ги захвърляше колкото можеше по-надалеч. Той потръпна от ужас, като видя как месестите камшици на стомашния под грабеха

месото и го метяха весело към храносмилателното езерце. Изглежда, всякаква белтъчина беше добре дошла тук.

Все по-дълбоко и по-дълбоко навлизаха в коремната стена на дракона. Валънтайн се опита да изчисли вероятната ѝ ширина, допускайки, че дължината на животното е не по-малко от триста фута; но аритметиката му се обърка. Те работеха в тясно пространство и в замърсена, гореща атмосфера. Кръвта, суровото месо, потта, теснотата на отворието — човек трудно можеше да си представи по-противно място. Валънтайн погледна назад.

— Дупката зад нас се затваря!

— Всяко безсмъртно животно би трябвало да има начин да се лекува — промърмори великанката. Тя мушкаше, дълбаеше, сечеше. Валънтайн гледаше с тревога как израстваше ново месо като по магия, как раната заздравяваше с феноменална бързина. Ами ако останеха затворени в това отворение? Ако съединяващата се плът ги задушеше? Лизамон Хълтин се преструваше на спокойна, ала Валънтайн виждаше, че тя работи още по-усилено, още по-бързо, като сумтеше и пъшкаше, разкрачила широко исполинските си нозе и напрегнала раменете си. Цепнатината бе зараснала зад тях, ново розово месо покриваше дупката и тя вече се затваряше от всички страни. Лизамон Хълтин сечеше и режеше с бясна сила, а Валънтайн продължаваше по-скромната си задача да разчиства късовете, но великанката вече явно се уморяваше, гигантската ѝ сила видимо отслабваше, а дупката, изглежда, се затваряше почти със същата бързина, с която Лизамон сечеше.

— Не знам дали... ще мога... да продължавам така... — мърмореше тя.

— Тогава подай ми меч!

Тя се засмя.

— Внимавайте! Няма да успеете! — И с дива ярост продължи борбата, проклинайки гръмогласно драконовото месо, което никнеше около нея. Сега вече не можеха да кажат къде се намират; дълбаеха през място без ориентировъчни знаци. Пъхтенето на Лизамон ставаше все по-рязко и по-кратко.

— Май ще трябва да опитаме да се върнем в областта на стомаха — предложи Валънтайн. — Преди да бъдем заклещени така...

— Не! — изрева тя. — Мисля, че успяваме! Тук не е толкова месесто... по-твърдо е, по-скоро като мускул... навярно е пластът точно под кожата...

Внезапно ги обля морска вода.

— Свободни сме! — извика Лизамон Хълтин. Тя се обърна, сграбчи Валънтайн като кукла и го мушна напред с главата в отвора в хълбока на чудовището. Ръцете ѝ бяха сключени в свирепа хватка около бедрата му. Един мощен тласък и той едва има време да напълни дробовете си с въздух, когато бе изхвърлен през хлъзгавите стени в хладните зелени прегръдки на океана. Лизамон Хълтин изскочи веднага след него, продължавайки да го държи здраво ту за глезена, ту за китката, и двамата се понесоха все по-нагоре и по-нагоре, издигайки се като коркови запушалки.

Стори им се, че летят с часове към повърхността. Валънтайн усещаше болка в челото. Още малко и ребрата му щяха да се пръснат. Гърдите му горяха. „Издигаме се от самото морско дъно — мислеше той безрадостно — и ще се удавим, преди да стигнем до въздух, или кръвта ни ще възври, както става с гмуркачи, които слизат прекалено надълбоко, за да търсят «очни камъни» край Тил-омон, или пък налягането ще ни смаже, или...”

Изскочи на чист, свеж въздух, изхвъркна почти с цялата дължина на тялото си от водата и с плясък падна по гръб. Заплува вяло, като сламка върху водата, отмалял, разтреперан, мъчейки се да си поеме дъх. Лизамон Хълтин плуваше до него. Топло красиво слънце сияеше чудно над самите им глави.

Той беше жив, здрав и читав, освободен от дракона.

И подскачаше някъде върху гърдата на Вътрешното море, на сто мили от всякаква земя.

Когато първите минути на изтощение минаха, той вдигна глава и се озърна. Драконът още се виждаше, гърбицата и гребенът му бяха над повърхността само на няколко стотин ярда от него. Но изглеждаше спокоен и явно плуваше бавно в противоположната посока.

От „Брангалин“ нямаше никаква следа — само дървени отломки, пръснати нашироко из океана. Други оцелели корабокрушенци също не се виждаха.

Доплуваха до най-близката отломка, доста голям къс от корпуса, и се метнаха на нея. Дълго време никой от тях не проговори. Най-после Валънтайн рече:

— А сега ще доплуваме ли до Архипелага? Или просто ще поемем право към Острова на съня?

— Плуването е трудна работа, милорд. Бихме могли да яхнем гърба на дракона.

— Но как ще го управляваме?

— Като го подръпваме за крилете — предложи тя.

— Съмнявам се.

Пак замълчаха.

— Поне в корема на дракона имаме пресен улов на риба, подаван на всеки няколко минути — каза Валънтайн.

— А и странноприемницата беше просторна — вметна Лизамон Хълтин. — Ала лошо проветрявана. Предпочитам да съм тук.

— Но колко време ще можем да се влачим така?

Тя го изгледа накриво.

— Съмнявате ли се, че ще се спасим, милорд?

— Да, струва ми се твърде съмнително.

— В сън, пратен от Господарката — каза великанката, — ми бе предречено, че смъртта ще ме сполети на сухо място, когато съм престаряла. Аз съм още млада и това място е най-малко сухото из целия Маджипур, като се изключи може би средата на Голямото море. Следователно няма от какво да се страхувам. Аз не ще загина тук, нито вие.

— Утешително разкритие — рече Валънтайн. — Но какво ще предприемем?

— Можете ли да отправяте послания, милорд?

— Аз съм бил коронал, а не Крал на сънищата.

— Но всяка душа може да стигне до всяка друга с честно намерение! Мислите ли, че само Кралят и Господарката имат такива способности? Зная, че малкият магьосник Делиамбър говореше на душите нощем, Горзвал пък казваше, че насън разговарял с дракони, а вие...

— Аз съм едва самият себе си, Лизамон. Това, което е останало от съзнанието ми, не би пращало послания.

— Опитайте се. Пресегнете се над водите. Към Господарката, вашата майка, милорд, или към нейните хора на Острова, или към населението на Архипелага. Вие имате тази способност. Аз съм само глупава размахвачка на мечове, а вие, милорд, притежавате ум, който се е смятал достоен за Замъка, а сега, когато сме в беда... — Великанката изглеждаше преобразена от вълнение. — Направете го, лорд Валънтайн! Повикайте за помощ и помощта ще дойде!

Валънтайн беше скептично настроен. Той познаваше слабо системата за сънна връзка, която, изглежда, свързваше цялата тази планета; вероятно съзнанието често повикваше друго съзнание и, разбира се, съществуваха властниците на Острова и на Сувраел, които по общо убеждение отправяха преки послания чрез някакво средство за механично усилване. Но как би могъл да се надява да повика помощ от такова разстояние, когато се носеше тук на парче дърво сред океана, с тяло и облекло, изцапани от месото и кръвта на гигантското животно, което доскоро го бе погълнало, с душа, така изнурена от непрекъснати нещастия, че дори легендарната му непомрачима вяра в щастието и чудесата беше сломена?

Той затвори очи. Мъчеше се да съсредоточи умствената си енергия в една-единствена точка дълбоко в черепа си. Представи си там ярка искрица светлина, скрито сияние, което да може да хване и да насочи. Но напразно. Установи, че се пита какво ли зъбато създание скоро ще захапне провисналите му нозе. Отвлече вниманието си с опасения, че каквито и послания да отправеше, те нямаше да стигнат по-далеч от мъглявия мозък на намиращия се наблизко дракон, който бе погубил „Брангалин“ и почти всички хора на него и сега можеше да

пожелае да се върне обратно и да довърши работата си. И все пак се опита. Въпреки всичките си съмнения той бе задължен на Лизамон Хълтин и трябваше да направи опит. Застана неподвижен, едва дишайки, и напрягаше всички сили да стори каквото трябва, за да предаде такова послание.

Опита се на няколко пъти следобед и привечер. Мракът настъпи бързо и водата стана странно луминесцентна, блещукайки с призрачна зеленикава светлина. Не смееха да спят в едно и също време, от страх да не се изхлузят от дъската и да се загубят; затова решиха да се редуват и когато дойде редът на Валънтайн, той се мъчеше всячески да стои буден и неведнъж му се стори, че губи съзнание. Разни твари плуваха близо до тях в нощта, оставяйки студени огнени следи по блестящите вълнички.

От време на време Валънтайн се опитваше пак да изпраща послания. Но не виждаше никаква полза от това.

„Загубени сме“ — мислеше той.

Призори заспа и му се явиха смущаващи съновидения — змиорки, които танцуваха по водата. Докато спеше, смътно се мъчеше да достигне със съзнанието си далечни съзнания, но после потъна в дълбок сън и това стана невъзможно.

Събуди се от докосването на ръката на Лизамон Хълтин по рамото му.

— Милорд!

Отвори очи и я загледа озадачено.

— Милорд, можете вече да престанете да пращате послания. Ние сме спасени!

— Какво?!

— Лодка, милорд! Виждате ли? От изток!

Той привдигна уморено глава и проследи ръката ѝ. Една лодка, да, малка лодка, идеше към тях. На слънцето проблясваха гребла. Халюцинация, помисли си той. Илюзия. Мираж.

Но лодката растеше на хоризонта, а после се озова до Валънтайн и ръце се протегнаха опипом към него, вдигнаха го и той се просна изнемощял до някого, а друг поднесе манерка до устните му, студена напитка, вино, вода, не можеше да каже точно какво беше; смъкнаха прогизналите му омърсени дрехи и го загърнаха в нещо чисто и сухо. Непознати, двама мъже и една жена, с буйни светлокестеняви коси и

някакво странно облекло. Чуваше Лизамон Хълтин да разговаря с тях, но думите бяха смътни и неясни и той не се и опитваше да схване смисъла им. Нима бе повикал тези спасители с мозъчните си вълни? Ангели ли бяха те? Или духове? Валънтайн се излегна почти безгрижно, съвсем изнемощял. Мислеше си като през мъгла да дръпне Лизамон Хълтин настрана и да ѝ каже да не споменава нищо за истинската му самоличност, но нямаше сили дори за това; надяваше се, че поне тя ще има достатъчно благоразумие да не трупва глупост върху глупост, като каже нещо такова: „Той е предрешен коронал на Маджипур, да, и драконът глътна двама ни, ала успяхме да се измъкнем със сеч и...“ Да. Сигурно това ще се стори на тези хора като необорима истина. Валънтайн се усмихна вяло и се унесе в сън без съновидения.

Когато се събуди, беше в приветлива слънчева стая, която гледаше към широк златист плаж, и Карабела го наблюдаваше с изражение на сериозна тревога.

— Милорд! — произнесе тя тихо. — Чуваш ли ме?

— Не сънувам ли?

— Това е остров Мардиджайл от Архипелага — отговори му тя. — Вчера са те прибрали, вълните те носели заедно с великанката. Тези островитяни са рибари, които търсели из морето оцелели от потъналия кораб.

— Кой друг е жив? — попита Валънтайн бързо.

— Делиамбър и Залзан Кавол са тук с мен. Мардиджайлците казват, че лодки от един съседен остров прибрали Кхун, Шанамир, Виноркис и няколко скандари, не знам дали са нашите. Неколцина от ловците на дракони се спасили с лодките си и също се добрали до островите.

— А Слийт? Какво е станало със Слийт?

За един светкавичен миг Карабела гледаше уплашено.

— Нямаме вест от Слийт — каза тя. — Но спасителната работа продължава. Може да се намира здрав и читав на някой от тези острови. Те са тук с десетки. Божественият ни закриляше досега — няма да ни изостави и в този момент. — Тя повдигна безгрижно рамене. — Лизамон Хълтин разказа чудна история: как големият дракон глътнал двама ви и как сте си пробили път навън с

вибрационния меч. Островитяните са очаровани. Смятат, че това е най-хубавата приказка след преданието за лорд Стиамот и...

— Но така стана — рече Валънтайн.

— Какво, милорд?

— С дракона. Глътна ни. Тя казва истината.

Карабела се изкиска.

— Когато за пръв път узнах чрез сънищата си истинската ти самоличност, повярвах. Но когато ми разправяш...

— Вътре в дракона — произнесе Валънтайн сериозно — имаше големи колони, които поддържаха купола на стомаха, и отвор в единия край, през който на няколко минути нахлуваше морска вода. С нея идваше риба, която малки камшичета изтласкваха към едно зеленикаво езерце, където рибата се смилаше и където великанката и аз също щяхме да бъдем смлени, ако нямахме късмет. Разказа ли ви тя това? И да не мислиш, че сме прекарали времето си там да съчиняваме една приказка, за да забавляваме всички вас?

— Да, тя разправи същото — облеци се Карабела. — Но ние помислихме...

— Това е вярно, Карабела.

— Тогава то е чудо на Божествения и ти ще се прочуеш за вечни времена!

— Аз съм вече на път да се прочуя — каза Валънтайн иронично — като коронал, който загубил трона си и се заловил да жонглира по липса на кралско занимание. Така ще си завоювам място в баладите редом с понтифекса Ариок, който станал Господарка на острова. А драконът само разкрасява легендата, която създавам около себе си. — Изражението му се промени внезапно. — Нали не си казвала на никого от тия хора кой съм аз?

— Нито думица, милорд.

— Добре. Продължавай така. И без туй те трудно могат да повярват някои неща за нас.

Един островитянин, строен, загорял и с буйна светла коса, която, изглежда, беше всеобщата мода тук, донесе на Валънтайн табла с ядене: някаква прозрачна супа, крехко парче печена риба, триъгълни резенчета плод с тъмна виолетовосиня месеста част, тук-там с червени семена. Валънтайн усещаше страшен глад.

След това отиде с Карабела на пясъчния бряг до къщурката.

— Още веднъж помислих, че съм те загубил завинаги — рече той тихо. — Смятах, че никога вече няма да чуя гласа ти.

— Толкова ли голямо значение имам за теб?

— Неизмеримо повече.

Тя се усмихна тъжно.

— Такива красиви думи, а, Валънтайн? Защото така те наричам аз — *Валънтайн*, ала ти си *лорд* Валънтайн и колко ли държанки те чакат, Валънтайн, в замъка Връхни?

От време на време и той мислеше същото. Дали имаше любовница там? Или много? Може би дори годеница? Толкова голяма част от миналото му беше все още забулена. И ако пристигнеше в Замъка и го посрещнеше жена, която го чака...

— Не — отвърна той. — Ти си моя, Карабела, и аз съм твой, и каквото и да е имало в миналото — ако изобщо е имало нещо, — то си остава в миналото. Напоследък аз съм с друго лице. И с друга душа.

Карабела го гледаше скептично, ала не възрази на думите му, и Валънтайн я целуна леко, за да заглади навъсеното ѝ чело.

— Попей ми — каза той. — Песента, която пееше под храста в Пидруид, в празничната нощ. „*Ни в замък Връхни чисто злато, като прекрасната любима*“. Ще я изпееш ли?

— Аз знам друга, която много прилича на нея — рече тя и свали джобната арфа от хълбока си:

*Любимата ми през деня
уши си рокля за море.
Към своя Остров на съня
пое през сънното море.*

*Любима, с чара на зора,
в далечното море
ти скиташ в островна страна,
през сънното море.*

*На този остров, господарке,
в далечното море,
в съня ми влей усмивки*

ярки през сънното море.

— Тази е по-различна песен — каза Валънтайн, — по-тъжна. Изпей ми оная първата, любов моя.

— Друг път.

— Моля те. Сега е време за радост, нали сме се събрали отново, Карабела. Моля те.

Тя се усмихна и като въздъхна, взе пак арфата си:

*Красива като слънчев ден,
спокойна като звездна нощ
и сладка като краден плод...*

Да, мислеше той. Да, тази е по-хубава. Сложи нежно ръката си на тила ѝ и го замилва, докато крачеха по брега. Тук беше чудно хубаво, топло и спокойно. Птици с най-различни багри бяха накацали на кривоклонестите дръвчета по брега, а по ситния пясък плискаше кристално море, прозрачно, без прибой. Въздухът беше благ и мек, напоен с ароматите на непознати цветя. Някъде отдалеч долиташе смях и весела, жизнерадостна, звънлива музика. Колко изкусително е, мислеше си Валънтайн, да захвърлиш всякакви фантазии за замъка Връхни и да се настаниш завинаги в Мардиджайл, в зори да излизаш на риболов с рибарска лодка и да прекарваш до края на деня в лудуване под жаркото слънце.

Но той нямаше да се отметне по този начин от задълженията си. Следобед Залзан Кавол и Аутифон Делиамбър, и двамата здрави и добре отпочинали след премеждията си по море, дойдоха да го навестят и скоро вече говореха за начините и средствата да продължат пътуването.

Залзан Кавол, пестелив както винаги, при потъването на „Брангалин“ бе прибрал кесията с парите, тъй че най-малко половината от състоянието им бе оцеляло, дори и Шанамир да бе загубил останалото. Скандарът разстла лъскавите монети.

— С това — рече той — можем да платим на тия рибари да ни превозят до Острова. Аз говорих с нашите домакини. Този архипелаг е

дълъг деветстотин мили и наброява три хиляди острова, от които повече от осемстотин са населени. Никой тук не желае да бие път чак до Острова, ала за няколко рояла можем да наемем някой голям тримаран, който да ни закара до Родамаунт Граун, близо до центъра на архипелага, а там вероятно ще успеем да намерим превоз за останалата част от пътя.

— Кога ще можем да тръгнем? — попита Валънтайн.

— Веднага, щом се съберем отново — отвърна Делиамбър. — Казаха ми, че в този момент някои от нашите хора идели насам от близкия остров Бурбонт.

— Кои?

— Кхун, Виноркис и Шанамир — отговори Залзан Кавол, — а също и братята ми Ерфон и Роворн. С тях е капитан Горзвал. Гибор Хаерн е изчезнал в морето — видях го да загива, когато го удари една дървена отломка и го прати на дъното, — а от Слийт няма никаква вест.

Валънтайн докосна косматата ръка на скандара.

— Скърбя за тази нова твоя загуба.

Залзан Кавол, изглежда, бе овладял чувствата си.

— По-добре да се радваме, милорд, че някои от нас са все още живи — рече той тихо.

Рано следобед една лодка от Бурбонт докара останалите оцелели. Всички се запрегръщаха; тогава Валънтайн се обърна към Горзвал, който стоеше настрана, вкочанен и зашеметен, и разтриваше чукана на отрязаната си ръка. Капитанът изглеждаше душевно потресен. Валънтайн искаше да прегърне този нещастен човек, но още щом се приближи, Горзвал падна на колене в пясъка, докосна челото си о земята и остана така, треперещ, правейки с разперени ръце звездния знак.

— Милорд... — зашепна той дрезгаво. — Милорд...

Ядосан, Валънтайн се огледа наоколо.

— Кой е проговорил?

Минутно мълчание. После Шанамир, малко уплашен, се обади:

— Аз, милорд. Без лоши намерения. Скандарът изглеждаше толкова разстроен от гибелта на кораба си... та реших да го утеша, като му кажа кой е бил негов пътник и че като ви е взел на кораба си, е станал част от историята на Маджипур. Това се случи, преди да

узнаем, че сте се спасили от корабокрушението. — Устната на момчето трепереше. — Милорд, нямах лоши намерения!

Валънтайн кимна.

— Е, няма нищо лошо. Прощавам ти. Горзвал!

Треперещият капитан стоеше свит в нозете на Валънтайн.

— Вдигни глава, Горзвал. Не мога да говоря така с теб.

— Милорд!

— Изправи се.

— Милорд...

— Моля те, Горзвал. Стани!

Скандарът се взря учудено във Валънтайн и рече:

— *Моля*, нима казвате *моля*?

Валънтайн се засмя.

— Май съм забравил обичаите на властта. Е, добре: „Стани! Заповядвам ти!“

Горзвал се изправи разтреперан. Той беше жалка гледка — този дребен трирък скандар със сплъстена жълточервеникава козина, с кръвясали очи, с унило изражение.

— Аз ти донесох нещастие — каза Валънтайн, — то беше прекомерно за теб. Приеми извиненията ми, и ако съдбата започне да ми се усмихва по-благосклонно, някой ден ще поправа причинената ти беда. Обещавам ти това. Какво ще правиш сега? Ще събереш екипажа си и ще се върнеш в Пилиплок ли?

Горзвал поклати печално глава.

— Аз никога вече не ще мога да отида там. Нямам кораб, нямам репутация, нямам пари. Загубих всичко и никога не ще успея да си го възвърна. Моите хора бяха освободени от задълженията си, когато „Брангалин“ потъна. Сега съм сам. Разорен.

— Тогава ела с нас на Острова на Господарката, Горзвал!

— Милорд?

— Не можеш да останеш тук. Струва ми се, че тези островитяни предпочитат да не приемат заселници, а и този климат не е за скандар. Пък и мисля, че ловец на дракони не може да стане рибар, без да му домъчнее всеки път, когато хвърли мрежите си. Ела с нас. Ако не стигнем по-далеч от Острова, поне ще можеш да намериш спокойствие там, като служиш на Господарката; ако пък продължим похода си, ще

те чакат почести, когато се изкачим в замъка Връхни. Какво ще кажеш, Горзвал?

— Близостта ви ме плаши, милорд.

— Толкова ли съм страшен? Нима имам драконова уста? Нима тия хора са позеленели от страх? — Валънтайн потупа скандара по рамото. После каза на Залзан Кавол: — Никой не е в състояние да замени братята, които загуби. Но поне ти давам нов другар от твоята раса. А сега да се приготвим за заминаване, а? Островът е все още на много дни път оттук.

За един час Залзан Кавол осигури кораб, който на сутринта щеше да ги откара на изток. Вечерта гостоприемните островитяни им устроиха разкошна гощавка: студени зелени вина, лъскави сладки плодове и отлично прясно месо от морски дракон. От месото на Валънтайн му се повдигна и се канеше да го отблъсне, но видя, че Лизамон Хълтин се тъпче с него така, сякаш яде за последен път. Като упражнение в самодисциплина реши да напъха насила една мръвка в гърлото си и ароматът му се стори толкова неустоим, че веднага отхвърли всякакви неприятни чувства, което морските дракони можеха да предизвикат у него. Докато се хранеха, слънцето изгря в твърде ранен час тук, в тропиците, и изгревът беше поразителен — изпъстряше небето с ивици в гъсти трептящи кехлибарени, виолетови, тъмнопурпурни и златисти тонове. Несъмнено това са благословени острови, мислеше си Валънтайн, необикновено весели места дори за един свят, където повечето места бяха щастливи и в повечето случаи животът благ. Населението изглеждаше, общо взето, еднородно — красиви дългокраки хора от човешката раса, с гъсти дълги златисти коси и гладка кожа с цвят на пчелен мед, макар че тук-там между тях се срещаха вруни и дори гхайроги; Делиамбър каза, че на някои острови от архипелага имало и представители на други раси. Според Делиамбър, който след спасяването си бе общувал с много хора, островите не поддържали връзка с главните континенти и островитяните живеели по своему в един свой свят, невежи по съдбовните въпроси, вълнуващи по-широкия свят. Когато Валънтайн запитал една от домакините дали случайно лорд Валънтайн короналът не е минавал оттук при неотдавнашното си пътуване до Зимроел, жената го изгледа озадачено и подхвърли наивно:

— Не е ли лорд Вориакс коронал?

— Чух, че той умрял преди две и повече години — заяви един от останалите островитяни и за повечето от хората на масата това, изглежда, беше новина.

Тази нощ Валънтайн покани в къщурката си Карабела. Дълго стояха заедно на верандата, вперили очи в сияйната бяла лунна пътека, която се точеше през морето към далечния Пилиплок. Той си мислеше и за морските дракони, порещи това море, и за чудовището, в чийто корем бе престоял като насън, и с болка за двамата си загинали другари, Гибор Хаерн и Слийт, единият от които сега беше дълбоко в морето, а може би и другият. Такова голямо пътуване, мислеше си той, спомняйки си за Пидруид, Дюлорн, Мазадон, Илиривойн, Ни-моя, спомняйки си за бягството през гората, за буйната Стейче, за студенината на пилиплокските капитани на драконови кораби и как изглеждаше драконът, когато се нахвърли върху обречения кораб на бедния Горзвал. Толкова голямо пътуване, толкова хиляди изминати мили и толкова много мили имаше да измине още, докато започне да намира отговор на въпросите, изпълващи душата му.

Карабела, сгушена близо до Валънтайн, мълчеше. Отношението й към него непрекъснато се променяше и сега бе станало смесица от страхопочитание и любов, уважение и неуважение, защото го приемаше и почиташе като истински коронал и все пак помнеше неговата невинност, неговото невежество, неговата наивност — качества, от които още не се бе отърсил. И явно се боеше да не го загуби, когато той заемеше отново полагаемото му се място. Просто в ежедневието живот тя беше далеч по-способна от него, далеч по-опитна и това оцветяваше представата и за него, караше я да го вижда едновременно и страшен, и безобиден като дете. Той разбираше това и не го правеше на въпрос, защото макар че почти всеки ден си спомняше откъси от прежния си живот и възпитанието си като принц и от ден на ден все повече свикваше с положението си на властник, по-голямата част от някогашната му самоличност все още беше недостижима за него и все още до голяма степен той си оставаше Валънтайн безгрижният скитник, Валънтайн невинният, Валънтайн жонгльорът. Онази по-тъмна фигура, лорд Валънтайн, какъвто той е бил някога и един ден пак можеше да бъде, беше скрита дълбоко в душата му и рядко се раздвижваше, но не биваше в никой случай да се

пренебрегва. Смяташе, че Карабела се примирява с това трудно положение.

Най-после тя проговори:

— За какво мислиш, Валънтайн?

— За Слийт. Това упорито човече ми липсва.

— Все ще изскочи отнякъде. Ще го намерим през четири острова оттук.

— Дано — Валънтайн обгърна раменете ѝ. — Мисля и за всичко, което се случи, и за всичко, което ще се случи. Аз се движа като през един свят на сънища, Карабела.

— Кой може да каже кое всъщност е сън и кое не е? Ние се движим така, както Божественият ни напъти, и не задаваме въпроси, защото няма отговори. Разбираш ли какво искам да кажа? Има и въпроси, има и отговори, разбира се. Мога да ти кажа кой ден е днес, какво сме вечеряли и как се нарича този остров, ако ме запиташ, ала няма *въпроси*, няма *отговори*.

— И аз мисля така — рече Валънтайн.

Залзан Кавол бе наел един от най-внушителните риболовни кораби на острова, чудесен тюркоазен тримаран на име „Гордостта на Мардиджайл“. Той беше великолепен петдесетфутов плавателен съд, извисяващ се величествено на трите си стройни корпуса, а платната му, ослепително бели на утринното слънце, имаха яркочервена обшивка, която придаваше на кораба празничен, тържествен вид. Капитанът бе минал средната възраст, един от най-преуспяващите рибари на острова, на име Гриджитор, висок и як, с коса чак до пояса и кожа с толкова здрав тен, че изглеждаше като намазана с масло; той беше един от спасителите на Делиамбър и Залзан Кавол, когато първите тревожни сигнали за потъващ кораб бяха стигнали до острова. Имаше петчленен екипаж, негови синове и дъщери, все снажни и красиви като баща си.

Маршрутът им вървеше първо към Бурбонт, до който се плуваше по-малко от половин час, а после през един открит проток с плитка зеленикава вода, свързващ двата най-външни острова с останалите. Морското дъно тук беше от чист бял пясък и слънчевата светлина проникваше лесно до него, образувайки шаренило от искрящи отблясъци, които разкриваха морските обитатели — режещите жаби, трепкащите крабове, дългокраките омари, яркоцветното множество от риби и зловещите спотайващи се пясъчни змиорки. Веднъж дори един малък морски дракон пробяга край тях в опасна за живота му близост до сушата и това явно го смути; една от дъщерите на Гриджитор предложи да го подгонят, ала капитанът отхвърли тази идея, заявявайки, че задължението им е да превозят пътниците си бързо до Родамаунт Граун.

Плаваха цяла сутрин, отминавайки още три острова — Ричелюр, Гриалон, Вонер, както ги назова капитанът, — и на пладне спуснаха котва, за да обядват. Две от децата на Гриджитор слязоха от кораба на лов; движейки се голи в бляскавата вода като прекрасни животни, те бързо пронизваха с копие раковидни и риби, като рядко не улучваха целта. Гриджитор лично сготви яденето — сурова бяла риба на

кубчета, мариновани в пикантен сос и полети с развеселяващо парливо зелено вино. Делиамбър се оттегли, след като хапна съвсем малко, разположи се на ръба на един от външните корпуси и загледа напрегнато на север. Подир малко Валънтайн забеляза това и щеше да отиде при него, но Карабела го хвана за китката.

— Той е в транс — каза тя. — Остави го сам.

Забавиха потеглянето след обяда с няколко минути, докато малкият врун слезе от мястото си и се присъедини отново към тях. Магьосникът изглеждаше доволен.

— Пренесох съзнанието си надалеч — обяви той — и ви нося добра новина. Слийт е жив!

— Наистина добра новина! — възкликна Валънтайн. — Къде е той?

— На един остров от този архипелаг — каза Делиамбър, жестикулирайки неопределено със сноп пипала. — Там е с някои от хората на Горзвал, които са се спасили с лодка от катастрофата.

Гриджитор се обади:

— Кажи ми кой е островът и ще тръгнем към него.

— Имаше кръгла форма, с пролука от едната страна и водно пространство в средата. Хората са тъмнокожи и носят косата си на дълги къдрици, със скъпоценни камъни на ушите.

— Кангризорн — произнесе моментално една от дъщерите на Гриджитор.

Баща ѝ кимна.

— Кангризорн е — потвърди той. — Вдигайте котвата!

Кангризорн се намираше на един час от наветрената страна, малко встрани от маршрута, набелязан от Гриджитор. Той спадаше към половин дузина малки песъчливи атоли, обикновени пръстени — от издигнати рифове, опасващи малки лагуни, и сигурно беше необичайно хора от Мардиджайл да го посещават, защото дълго преди тримаранът да влезе в пристанището, кангризорнски деца се стекоха с лодки да видят чужденците. Те бяха толкова тъмнокожи, колкото мардиджайлците бяха златисти, и красиви като тях, с някак тържествена хубост, с лъскави бели зъби и такава черна коса, че изглеждаше почти синя. С много смях и ръкомахане насочиха тримарана през входа на лагуната и там, клекнал до брега, наистина стоеше Слийт, изгорял от слънцето и одърпан, но, най-важното, жив и

здрав. Той жонглираше с пет-шест топки от обезцветен бял корал пред публика, състояща се от няколко десетки островитяни и петима души от екипажа на Горзвал — четирима човеци и един хджорт.

Горзвал, изглежда, се опасяваше от срещата си със своите някогашни подчинени. През сутрешното пътуване бе започнал да възвръща самообладанието си, ала сега, когато тримаранът влезе в лагуната, стана нервен и затворен. Карабела слезе първа, джапайки през плитката вода, за да прегърне Слийт; Валънтайн вървеше зад нея. Горзвал се спотайваше най-отзад със сведени очи.

— Как ни намерихте? — попита Слийт.

Валънтайн посочи Делиамбър.

— С магия. Че как другояче? Ти добре ли си?

— Мислех, че ще умра от морска болест, докато стигна дотук, но имах един-два дена за възстановяване. — Потръпвайки, Слийт запита: — А вие? Видях, че вълните ви всмукват, и помислих, че всичко е свършено.

— Така изглеждаше — рече Валънтайн. — Необикновена история, която ще ти разправа друг път. Сега всички сме пак заедно, нали, Слийт? Всички с изключение на Гибор Хаерн — добави той печално, — който загинал при корабокрушението. Но взехме Горзвал за наш другар. Ела тук, Горзвал! Не си ли доволен, че виждаш отново хората си?

Горзвал измънка нещо неясно и се загледа някъде между Валънтайн и другите, стараейки се да не среща погледа на никого. Валънтайн разбра положението и се обърна към хората от екипажа с намерение да ги помоли да не се сърдят на бившия капитан заради нещастията, което смъртен не би могъл да предотврати. Но остана като гръмнат, като видя, че петимата лазят в нозете му.

Слийт каза смутен.

— Мислех ви за умрял, милорд. Не можех да се сдържа да не им кажа истината.

— Виждам — рече Валънтайн, — че въпреки желанието ми вестта се разнася бързо, колкото и тържествено да заклевам всички ви да мълчите. Е, това е простимо, Слийт. — А на другите каза: — Станете. Станете. Никой от нас няма полза от това лазене по пясъка.

Изправиха се. Не можеха да скрият презрението си към Горзвал, но то се заглушаваше от удивлението, че се намират пред коронала.

Валънтайн скоро узна, че от петимата само двама — хджортът и един от човеците — са решили да останат в Кангризорн с надежда евентуално да намерят някакъв начин да се върнат в Пилиплок и да се захванат отново със занаята си. Другите трима помолиха да го придружат в поклонничеството му.

Новите членове на бързо увеличаващата се група бяха две жени — Панделон и Кордеин, дърводелка и кърпачка на платна — и един мъж, Тесме, от тия, дето въртяха рудана. Валънтайн ги поздрави с „добре дошли“ и прие клетвите им за вярност — церемония, от която се почувства някак неловко. Обаче постепенно свикваше с тези ритуали на високия сан.

Гриджитор и децата му не обръщаха внимание на колениченията и целуването на ръка между пътниците. И добре, че беше така: докато не поговореше с Господарката, Валънтайн не желаше да разпространява из света новината, че е осъзнал истинската си самоличност. Той все още не знаеше каква стратегия да прилага и не беше уверен в силите си. Освен това, ако разкриеше съществуването си, можеше да привлече вниманието на сегашния коронал, който навярно нямаше да стои със скръстени ръце, ако узнаеше, че към замъка Врѣхни пътува претендент.

Тримаранът тръгна отново на път. Той се придвижваше от един до друг златен остров, като се придържаше към крайбрежните пътища и само от време на време се осмеляваше да навлезе в по-дълбоки, по-сини води. Минаха край Лорманар и Климидол, Секундейл, Блейхарски бряг, Гархувен и Уисуиска крепост; край Куайл и Фруил; край Донбрейк, Нисемхолд и Тиакуйл; край Роазен и Пиплинат; и край голямата, извита като полумесец пясъчна коса, известна като Дамозал. Спряха на остров Сънгив за прясна вода, на Музорн за плодове и листни зеленчуци, на Кадибайр за бурета с прясното розово вино на този остров. И след многодневно пътуване през тези малки слънчеви места влязоха в просторното пристанище на Родамаунт Граун.

Това беше голям тучен остров с планински произход, заобиколен от черни вулканични пясъчни ивици и с великолепен естествен вълнолом на южния си бряг. Родамаунт Граун беше господстващият в Архипелага, най-големият в цялата островна верига, с население, както твърдеше Гриджитор, от пет и половина милиона души. Градове-близнаци се разпростираха като криле от двете страни на залива, ала

склоновете на мержелеещия се централен връх на острова също бяха добре заселени, с жилища от ратанова палма и скупиково дърво, издигащи се на правилни редици почти на половината път до върха. Около последната редица къщи склоновете бяха покрити с гъста джунгла, а от най-високата точка се издигаше тънка струйка бял дим, защото Родамаунт Граун беше действащ вулкан. Последното изригване, каза Гриджитор, станало преди по-малко от петдесет години. Но това трудно можеше да се повярва, когато се погледнеха безупречните къщи и плътната горска растителност над тях.

Оттук „Гордостта на Мардиджайл“ щеше да поеме обратно за дома си, ала Гриджитор уреди пътниците да се прехвърлят на още по-внушителен тримаран — „Родамаунтска кралица“, който щеше да ги превози до Острова на съня. Негов капитан беше някоя си Намуринта, жена с царствена стойка и маниери, с дълга права коса, бяла като косата на Слийт, младолика, без бръчки. Държането ѝ беше деликатно и своеобразно: изучаваше внимателно пътниците си, сякаш се мъчеше да разбере какъв магнит бе привлякъл такава разнородна група да извърши извънсезонно поклонение, но каза само:

— Ако не ви приемат на Острова, ще ви върна в Родамаунт Граун, ала в такъв случай ще има допълнителна такса за обслужването ви.

— Често ли отказват да приемат поклонници на Острова? — запита Валънтайн.

— Не отказват, ако поклонниците дойдат в подходящо време. Но, предполагам, знаете, поклонническите кораби не се движат през есента. Може да нямат възможност да ви приемат.

— Ние стигнахме дотук без особени затруднения — заяви Валънтайн самодоволно. Чу, че Карабела се изкикоти, а Слийт издаде неестествени кашлящи звуци. — Уверен съм — продължи той, — че няма да се натъкнем на по-големи пречки от тия, които вече срещнахме.

— Възхищавам се на решителността ви — каза Намуринта и даде знак на екипажа си да се приготви за отплаване.

В източната си половина архипелагът се изкривяваше малко на север и островите тук, общо взето, се различаваха от Мардиджайл и неговите съседи, тъй като представляваха главно върхове на потънала планинска верига, а не плоски платформи с корална основа.

Изучавайки картите на Намуринта, Валънтайн заключи, че тази част от архипелага някога е имала дълъг опашковиден полуостров, издаващ се от югозападния ъгъл на Острова на съня, но той е бил погълнат от някакво надигане на Вътрешното море в древни времена. Само най-високите върхове бяха останали над водата; а между най-източния остров от архипелага и брега на Острова сега се простираха няколко мили открито море — труден маршрут за един тримаран, дори добре екипиран като тримарана на Намуринта.

Но пътуването минаваше без особени събития. Спряха в четири пристанища — Хелирач, Семпифиор, Димид и Гуаделум — за вода и провизии, минаха спокойно край Родамаунт Аунс, последния остров от архипелага, и влязоха в пролива Унгехойър, който делеше архипелага от Острова на съня. Това беше широк, но плитък морски път, изобилстващ с морска фауна, и тук островитяните ловяха много риба, с изключение на най-източните сто мили, които съставляваха част от свещения периметър на Острова. В тези води имаше безвредни чудовища — големи балонести същества, известни като волеванти, които се „закотвяха“ за дълбоки скали и се препитаваха, като прецеждаха планктон през хрилете си; тези същества изхвърляха непрекъсната струя от хранително вещество, което поддържаше огромното население от животински форми около тях. През следващите няколко дена Валънтайн видя десетки волеванти: набъбнали сферични торби с тъмнокарминов цвят, широки от петдесет до осемдесет фута в горната си част, които се виждаха ясно само на няколко стъпки под спокойната повърхност. По кожата си имаха тъмни полукръгли белези — Валънтайн си представи, че това са очи, носове и устни, и сякаш забеляза лица, които надничаха важно от водата, и му се стори, че волевантите са крайно меланхолични същества, тежки и мъдри философи, размишляващи вечно върху приливите и отливите.

— Те ме натъжават — каза той на Карабела. — Вечно вързани тук, прикрепени с опашките си за скрити подводни камъни, и се полюляват бавно, тласкани от теченията. Колко са дълбокомислени!

— Дълбокомислени ли! Примитивни мехове за газ с не повече ум от една гъба!

— Но я ги разгледай внимателно, Карабела. Те искат да летят, да се реят — гледат към небето, към целия въздушен свят и копнеят да се срещнат с него, но единственото, което могат да сторят, е да висят под

вълните, да се клатят и да се тъпчат с невидими организми. Точно пред лицата им се простира друг свят, а влизането им в него би било смъртоносно за тях. Не те ли трогва това?

— Глупаво е — рече Карабела.

През втория ден в пролива „Родамаунтска кралица“ срещна пет рибарски лодки, които бяха откъснали един волевант, бяха го изкарали на повърхността и го нарязали на късове; наобиколили огромната разстлана кожа на животното, те я режиха на по-малки парчета и ги трупаха на палубите си като кожи. Валънтайн се ужаси. Когато бъда пак коронал, помисли си той, ще забраня избиването на тези същества, но после се учуди на тази своя мисъл и се запита дали не възнамерява да въведе закони само въз основа на съчувствието си, без да проучи фактите. Попита Намуринта за какво се използва кожата на волевантите.

— Като лечебно средство — отговори тя. — За облекчение на престарелите, когато кръвта им тече бавно. Един от тях осигурява достатъчно количество от това лечебно средство за всички острови в течение на повече от една година: това, което виждате, е рядко събитие.

Когато бъда пак коронал, реши Валънтайн, няма да предприемам нищо, докато не узная цялата истина, ако такова нещо изобщо е възможно.

Все пак въображаемата сериозна дълбокомъдреност на волевантите го изпълваше със странни чувства и Валънтайн изпита облекчение, когато излязоха от тяхната зона и навлязоха в прохладните сини води, които заобикаляха Острова на съня.

Сега Островът се забелязваше ясно на изток и от час на час растеше все по-забележимо. Валънтайн го бе виждал само в сънищата и фантазиите си, а те се основаваха единствено на собственото му въображение и на това, което се бе запазило от спомените му за действителността, все още напластено в съзнанието му, и никак не бе подготвен за реалността на това място.

Островът беше огромен. В това не би имало нищо чудно на планета, сама по себе си гигантска и където толкова много неща бяха съразмерни с мащаба на планетата. Но Валънтайн се бе заблуждавал, мислейки, че един остров непременно трябва да бъде нещо с удобни и достъпни размери. Той бе очаквал нещо може би два или три пъти по-голямо от Родамаунт Граун, ала това се бе оказало глупост: сега виждаше, че Островът на съня се разпростира по целия хоризонт и от такова разстояние се виждаше толкова голям, колкото бе изглеждал брегът на Зимроел ден-два след като напуснаха Пилиплок. Той представляваше остров, но такива бяха и Зимроел, и Алханроел, и Сувраел; и единствената причина Островът да не се нарича континент като тях беше, че те бяха колосални, а Островът — просто много голям.

Островът поразяваше. Подобно на носа в устието на реката след Пилиплок, той беше защитен от скали от чист бял варовик, който блестеше ослепително на следобедното слънце. Те образуваха стена, висока стотици фута и дълга може би стотици мили по западната страна на Острова. Най-отгоре на тази стена се разпростираше тъмнозелен горски венец и изглежда, че по-нависоко във вътрешността имаше втора варовикова стена, също увенчана с гора, а след това и трета, още по-далеч от морето, тъй че от тази страна Островът създаваше впечатление, че се състои от няколко ярки слоя един над друг, издигащи се към някаква неизвестна и може би недостъпна централна твърдина. Чувал бе за терасите на Острова, които, както беше подразбрал, бяха изкуствени строежи от много старо време, символични жалони на възхода към посвещението. Но самият остров

изглеждаше съставен от тераси, и то естествени, които подсилваха неговата тайнственост. Нищо чудно, че това място бе станало обител на светците в Маджипур.

Сочейки, Намуринта каза:

— Онази вдлъбнатина в скалите е Талеис, там спират поклонническите кораби. Той е едно от двете пристанища на Острова; другото е Нуминор, откъм Алханроел. Но щом сте поклонници, сигурно всичко това ви е известно.

— Малко време имахме за проучване — отвърна Валънтайн. — Това поклонничество ни се случи неочаквано.

— Нима ще прекарате останалия си живот тук в служба на Господарката? — запита тя.

— Да, в служба на Господарката — заяви Валънтайн. — Но, мисля, не тук. Островът е само междинен пункт за някои от нас в едно по-голямо пътуване.

Това, изглежда, учуди Намуринта, но тя не зададе повече въпроси.

Тук духаше свеж югозападен вятър, който тласкаше „Родамаунтска кралица“ леко и бързо към Талеис. Скоро голямата варовикова стена закри напълно гледката и пролуката в нея вече не беше обикновена вдлъбнатина, а залив с внушителни размери, огромен жлеб в белотата. Тримаранът влезе с издути платна. Валънтайн, който стоеше на носа и вятърът развяваше косата му, бе поразен от величието на това място, защото вътре в остроъгълното V, което представляваше Талеис, скалите се спущаха почти отвесно към водата от миля и повече височина, а в подножието им се простираше равна ивица земя, опасана от широк бял пясъчен бряг. От една страна имаше кейове, пристани и докове, всичко това нищожно в сравнение с големината на този гигантски амфитеатър. Човек трудно можеше да си представи как би се добрал от това пристанище в подножието на скалите до вътрешността на острова: мястото беше естествена крепост.

И беше безшумно. В пристанището нямаше никакви плавателни съдове и цареше злокобна кълтяща тишина, сред която воят на вятъра или случайният крясък на някоя чайка придобиваше преувеличено значение.

— Има ли някой тук? — запита Слийт. — Кой ще ни посрещне? Карабела затвори очи.

— Сега ще трябва или да свърнем към Нуминор... или, което е още по-лошо, да се върнем на архипелага...

— Не — каза Делиамбър. — Ще ни посрещнат. Не се бойте.

Тримаранът се плъзна към брега и спря на един свободен пристан. Величието на околната обстановка беше изумително тук, дълбоко във вдлъбнатината на залива, където скалите се издигаха толкова високо, че изглеждаше като че ли всеки миг ще се сгромолясат. Един от членовете на екипажа завърза кораба за пристана и те слезоха.

Самоувереността на Делиамбър се оказа неуместна. Тук нямаше никого. Всичко си оставаше безмълвно, тишината беше толкова дълбока, че Валънтайн искаше да запуши ушите си с ръце, за да се изолира от нея. Зачакаха. Разменяха си неуверени погледи.

— Хайде да разузнаем — каза той най-последно. — Лизамон, Кхун, Залзан Кавол, проучете постройките отляво. Слийт, Делиамбър, Виноркис, Шанамир — натам. Вие, Панделон, Тесме, Роворн — до оная извивка на брега и надзърнете отвъд. Горзвал, Ерфон...

Валънтайн, Карабела и кърпачката на платна Кордеин тръгнаха право напред, към подножието на титаничните варовикови скали. Там започваше някаква пътека, която завиваше нагоре под невъзможен, почти отвесен наклон към по-горните части на канарата, където чезнеше между два бели остри върха. Изкачването по тази пътека изискваше да си ловък като горски брат и смел като скачач, реши Валънтайн. Но не личеше никакво друго място, откъдето да се излезе от плажа. Валънтайн надникна в дървената колибка в началото на пътеката и не намери там нищо освен няколко флотерни шейни, които вероятно се използваха за изкачване по пътеката. Измъкна една, сложи я на трамплина на равнището на земята и се качи на нея; но не виждаше начин да я подкара.

Разочарован, той се върна на пристана. Повечето от другите също се бяха върнали.

— Мястото е изоставено — каза Слийт.

Валънтайн погледна към Намуринта.

— Колко време ви е нужно, за да ни закарате до страната, обърната към Алханроел?

— До Нуминор ли? Седмици. Но не бих отишла там.

— Ние имаме пари — заяви Залзан Кавол.

Тя изглеждаше безразлична към това.

— Моят занаят е риболовът. Наближава сезонът за лов на бодлива риба. Ако ви закарам в Нуминор, ще го изпусна, а също и половината сезон за гисуни. Не ще можете да ме обезщетите за това.

Скандарът извади монета от пет рояла, сякаш само с блясъка ѝ беше в състояние да промени решението на жената капитан. Но тя я отблъсна.

— За половината от парите, които ми платихте, за да ви превозя от Родамаунт Граун дотук, ще ви върна в Родамаунт Граун, ала това е най-много, което мога да направя за вас. След няколко месеца поклонническите кораби ще възобновят курсовете си и това пристанище ще се оживи; тогава, ако желаете, ще ви докарам отново тук за същата половин такса. Каквото и да решите, аз съм на ваше разположение. Но ще отплавам оттук, преди да се мръкне, и то не към Нуминор.

Валънтайн обмисли положението. То беше по-неприятно, отколкото поглъщането им от морския дракон; защото той се бе избавил много бързо от тази неприятност, а неочакваната пречка сега заплашваше да го забави до дълбока зима и дори повече, и то докато Доминин Барджазид управляваше в замъка Връхни, издаваха се нови закони, историята се променяше, узурпаторът заздравяваше положението си. Но какво да прави в такъв случай? Той погледна Делиамбър, ала магьосникът, макар и на вид спокоен и невъзмутим, не направи никакви предложения. Не можеха да изкачат тази стена. Не можеха и да я прелетят. Невъзможно беше да се прехвърлят с мощни скокове до недостижимите, безкрайно примамливи гори, които покриваха като с мантия плещите ѝ. Тогава да се върнат в Родамаунт Граун?

— Бихте ли почакали с нас тук един ден? — запита Валънтайн. — Срещу допълнително възнаграждение, разбира се. На сутринта може да намерим някого, който...

— Аз съм далеч от Родамаунт Граун — отвърна Намуринта. — Копнея да видя отново неговите брегове. Колкото и да чакате тук, няма да спечелите нищо, а още по-малко аз. Сезонът е неподходящ; хората на Господарката не очакват никой да пристигне в Талеис и няма да дойдат тук.

Шанамир подръпна Валънтайн леко за ръкава.

— Вие сте коронал на Маджипур — прошепна младежът. — *Заповядайте* ѝ да чака! Разкрийте кой сте и я накарайте да се подчини! Усмивайки се, Валънтайн отвърна кротко:

— Мисля, че този номер няма да мине. Аз съм оставил короната си другаде.

— Тогава накарайте Делиамбър да я превие с магия!

Това беше добра възможност. Но тя не се харесваше на Валънтайн: Намуринта ги бе приела на доверие, по право беше свободна да си заmine и навярно говореше истината, когато казваше, че с безсмислено да чакат тук още един, два или три лена. Противно му беше да я принуждава да се подчини чрез способностите на Делиамбър.

— Лорд Валънтайн! — подвижна женски глас отдалеч. — Тук! Елате!

Валънтайн погледна към другия край на пристанището. Говореше Панделон, дърводелката на Горзвал, която бе отишла с Тесме и Роворн да провери какво има зад завоя. Тя махаше подканящо с ръце. Валънтайн се завтече към нея: след миг и другите хукнаха подир него.

Когато стигна до дърводелката, тя го поведе през плитката вода около някаква скалиста издатина, която закриваше един много по-малък залив. Там Валънтайн видя едноетажна постройка от розов пясъчник, украсена с емблемата на Господарката — триъгълник в триъгълник, — може би някакво светилище. Пред нея имаше градина с разцъфнали храсти, подредени на симетрични фигури в червени, сини, оранжеви и жълти цветове. Двама градинари, мъж и жена, се грижеха за нея. Те вдигнаха равнодушно глави, когато Валънтайн се приближи. Той им направи несръчно знака на Господарката; те отвърнаха поумело.

— Ние сме поклонници — заговори Валънтайн — и искаме някой да ни покаже пътя за терасите.

— Идвате извън сезона — отвърна жената. Лицето ѝ беше широко и бледо, изпъстрено с бледи лунички. В гласа ѝ нямаше нищо дружелюбно.

— Поради силното ни желание да постъпим на служба при Господарката.

Жената повдигна рамене и продължи да плеви. Мъжът, мускулест, нисък човек с оредяваща прошарена коса, каза:

— По това време на годината би трябвало да отидете в Нуминор.

— Ние идваме от Зимроел.

Това предизвика слаб проблясък на внимание.

— Когато духат драконовите ветрове? Трябва да сте пътували трудно.

— Имаше някои неприятни моменти — отвърна Валънтайн, — но те са вече минало-минало. Сега изпитваме само радост, че най-после се добрахме до този Остров.

— Господарката ще ви разтуши — каза мъжът безразлично и заработи с градинарски ножици.

След кратко мълчание, което бързо стана притеснително, Валънтайн запитва:

— А пътят за терасите?

Луничавата жена отвърна:

— Не ще можете да го използвате.

— Но няма ли да ни помогнете?

Отново мълчание.

— Ще ви отнемем само една минута — каза Валънтайн, — а после няма да ви безпокоим повече. Покажете ни пътя.

— Тук си имаме задължения — каза оплешивяващият мъж.

Валънтайн облиза устни. Така не стигаха доникъде, а и доколкото знаеше, Намуринта бе напуснала другия залив преди пет минути и поела обратно за Родамаунт Граун, оставяйки ги тук. Погледна Делиамбър. Явно се налагаше да се въздейства с някаква магия. Делиамбър обаче не обърна внимание на намека му. Валънтайн пристъпи към него и прошепна:

— Докосни ги с пипалата си и ги накарай да ни съдействат.

— Мисля, че няма голяма полза от магиите ми на този свещен Остров — отвърна Делиамбър. — Опитай твоите магии.

— Аз нямам магии!

— Опитай — повтори врунът.

Валънтайн се обърна към градинарите. Аз съм коронал на Маджипур, рече си той и син на Господарката, която тези двамата боготворят и й служат. Невъзможно му беше да каже нещо подобно на градинарите, ала все пак би могъл да го предаде, и то само с душевна сила. Той се изправи с цял ръст, пренесе се в центъра на съществото си, както би направил, ако се готвеше да жонглира пред най-

придирчива публика, и се усмихна толкова топло, че с усмивката си би разтворил пъпките по клонките на цъфтящите храсти; само след миг градинарите вдигнаха глави от работата си, видяха усмивката му и проявиха очевиден отклик, реакция на учудване, смущение и... подчинение. Валънтайн ги обливаше с гореща обич.

— Ние изминахме хиляди мили — заговори той кротко, — за да се отдадем на волята на Господарката, и ви молим в името на Божествения, комуто всички служим, да ни помогнете да намерим пътя; защото сме в голяма нужда и уморени от лутане.

Те замигаха, сякаш слънцето се бе показало иззад сив облак.

— Ние си имаме работа — каза жената, заеквайки.

— Нямаме право да се качваме, докато не се погрижим за градината — обади се мъжът, почти мънкайки.

— Градината си цъфти — рече Валънтайн — и ще си цъфти без ваша помощ още няколко часа днес. Помогнете ни, преди да се е мръкнало. Молим само да ни напътите и ви уверявам, че Господарката ще ви възнагради за това.

Градинарите изглеждаха объркани. Те се спогледаха, после обърнаха очи към небето, сякаш да проверят колко е късно. Изправиха се навъсени, отърсиха песъчливата пръст от коленете си, тръгнаха като сомнамбули към брега, нагазиха в слабия прибой, заобиколиха носа, излязоха в по-големия залив и се заслушаха към подножието на скалата, където отвесната пътека започваше своя възход към небесата.

Намуринта още беше там, но почти готова за отпътуване. Валънтайн се приближи до нея.

— Благодарим ви от все сърце за вашата помощ — каза той.

— Оставате ли?

— Намерихме път за терасите.

Тя се усмихна с непресторено задоволство.

— Не исках да ви изоставям, ала Родамаунт Граун ме зовеше. Желая ви всичко хубаво, докато извършвате поклонението си.

— А аз ви пожелавам благополучно пътуване до дома.

Той се обърна да си тръгне.

— Още нещо — каза капитанката.

— Какво?

— Когато жената ви извика отдолу, тя ви нарече *лорд* Валънтайн. Какво значеше това?

— Шега — отвърна Валънтайн. — Просто шега.

— Лорд Валънтайн се нарича новият коронал, така поне ми казаха, тоя, дето управлява от година-две.

— Да — потвърди Валънтайн. — Но той е тъмнокос. Това беше само шега, игра с имена, защото аз също съм Валънтайн. На добър път, Намуринта.

— Плодотворно поклонение, Валънтайн.

Той тръгна към скалата. Градинарите бяха извадили от колибата няколко от флотерните шейни и ги бяха наредили една зад друга за подкарване по трамплина. Мълчаливо махнаха на пътниците да се настаняват. Валънтайн се качи на първата шейна с Карабела, Делиамбър, Шанамир и Кхун. Градинарката влезе в колибата, където, изглежда, се намираха уредите за управление на шейните, защото след миг шейната отскочи от трамплина и започна шеметното, страшно изкачване по високата бяла скала.

— Пристигнахте — обяви дяконът Талинот Езулд — на Терасата на изпитанието. Тук ще бъде преценена душевната ви хармония. Когато дойде време да продължите по-нататък, пътеката ще ви изведе до Терасата на встъплението, а после — до Терасата на огледалата, където ще застанете лице с лице срещу себе си. Ако това, което видите, бъде задоволително за вас и за водачите ви, ще се придвижите към Втората скала, където ви чака друга група тераси. И ще продължавате все така до Терасата на преклонението. Там, ако имате благоразположението на Господарката, ще бъдете поканени във Вътрешния храм. Но според мен това едва ли ще стане скоро. И смятам, че изобщо няма и да стане. Онези, които *очакват* да достигнат до Господарката, имат най-малък шанс да се доберат до нея.

При тези думи настроението на Валънтайн помрачня, защото не само очакваше да достигне до Господарката, но и това беше жизнено необходимо; ала разбра какво искаше да каже дяконът. На това свято място човек не предявяваше изисквания към начина на живот. Човек се самоотричаше; отказваше се от изисквания, потребности и желания; прекланяше се, ако искаше да намери покой. Тук не беше място за коронал. Същността на един коронал е, че той властва мъдро, ако притежава мъдрост, но във всички случаи непреклонно; същността на един поклонник беше да се подчинява. Той можеше лесно да се обърка в това противоречие. И все пак нямаше друг избор, освен да отиде при Господарката.

Поне бе достигнал външните предели на владението на Господарката. На върха на скалата ги посрещнаха дякони, които никак не се изненадаха, очевидно знаеха, че към тях летят извънсезонни поклонници. И сега с благочестив и малко смешен вид в меките светли одежди на поклонници те се събраха в една ниска продълговата постройка от гладък розов камък близо до билото на скалата. Плочи от същия розов камък образуваха огромна полукръгла площадка, която се простираше явно на голямо разстояние по края на гората, увенчаваща скалата: това беше Терасата на изпитанието. Отвъд нея имаше още

гора; другите тераси бяха по-нататък; а по-навътре, незабележима от мястото, където стояха сега, се извисяваше втората варовикова скала върху платото, образувано от външната. Валънтайн знаеше, че една трета скала се издига над втората някъде на стотици мили навътре, че това е най-святото място, където се намира Вътрешният храм, и че там живее Господарката. За всичко туй бе пътувал чак дотук, но му се струваше, че никога не ще успее да измине тези последни няколкостотин мили.

Нощта настъпваше бързо. Той погледна назад през кръглия прозорец зад себе си и видя притъмняващото небе и широката тъмна гръд на морето, осветена само от руменеещото зарево на изчезващото слънце, което бягаше към Пилиплок. Там имаше някакво петънце, драскотина върху гладката водна повърхност; Валънтайн мислеше и се надяваше това да е тримаранът „Родамаунтска кралица“, плаващ към дома; там бяха и волевантите, потънали в безкрайния си сън, и морските дракони, запътили се към по-голямо море, а още по-нататък беше Зимроел с многолюдните си градове, горските си резервати и парковете си, празненствата си, милиардите си жители. Имаше много за гледане назад; ала сега трябваше да гледа само напред. Взря се внимателно в Талинот Езулд, първия им водач на това място, който можеше да бъде и от единия, и от другия пол, висок, слаб човек с млечнобяла кожа и избръснат череп. Валънтайн предположи, че е мъж — това се доказваше, макар и не напълно, от ръста му и донякъде от ширината на плещите му, — но нежността на лицевите кости на Талинот Езулд, особено деликатната извивка на леките издутини над необикновените сини очи показваше обратното.

Талинот Езулд обясняваше разни неща: всекидневната програма на молитви, работа и съзерцание, метода на гадаене на сънищата, подредбата на жилищните помещения, ограниченията в храненето, които забраняваха всякакви вина, някои подправки и още много други неща. Валънтайн се мъчеше да запомни всичко, но имаше толкова много правила, изисквания, задължения и обичаи, че се объркаха в главата му и след известно време той престана да се старее, надявайки се, че с ежедневна практика ще усвои тези правила.

Когато се мръкна, Талинот Езулд ги изведе от залата за инструктиране, мина с тях покрай искрящия каменен басейн, подхранван от извор — в него се бяха изкъпали, преди да им дадат

одеждите, и там щяха да се къпят по два пъти всеки ден, докато напуснеха тази тераса, и ги въведе в трапезарията, по-надалеч от ръба на скалата. Тук им поднесоха просто ядене, супа и риба, безвкусни и противни, макар че пътниците бяха страшно изгладнели. Прислужваха им послушници като самите тях, в светлозелени одежди. Голямото помещение беше запълнено само отчасти — часът за вечеря бе почти минал, изтъкна Талинот Езулд. Валънтайн огледа другите поклонници. Имаше всякакви, може би половината бяха човеци, но имаше и много вруни и гхайроги, тук-там скандари, няколко лиимани, няколко хджорти, макар и не твърде многочислени, и далеч в дъното малка усамотена група су-сухериси. Изглежда, че в мрежата на Господарката се бяха уловили всички раси на Маджипур. Всички с изключение само на една.

— А метаморфи потърсват ли някога Господарката? — запита Валънтайн.

Талинот Езулд се усмихна ангелски.

— Ако при нас дойде пиуривар, ще го приемем. Но те не участват в нашите обреди. Живеят си сами, сякаш са единствените в цял Маджипур.

— Някои може да са идвали тук преобразени — подхвърли Слийт.

— Щяхме да разберем това — отвърна Талинот Езулд спокойно.

След вечеря ги заведоха в стаите им — самостоятелни килийки, не по-големи от килерче, в едно кошероподобно отделение. Кушетка, мивка, дрешник и нищо друго. Лизамон гледаше намръщено квартирата си.

— Няма вино — рече тя, — а предадох сабята си, и сега трябва да спя в тази кутийка? Май от мен няма да стане поклонничка, Валънтайн.

— Кротувай и се старай. Ние ще се придвижваме през Острова колкото можем по-бързо.

Той влезе в стаята си, която се намираше между стаята на жената воин и тази на Карабела. Осветителният глобус веднага замъждя и когато Валънтайн се разположи на кушетката си, усети, че мигновено потъва в сън, макар че беше още ранен час. Когато загуби свяст, в съзнанието му бавно заблестя меко някаква нова светлина и му се яви Господарката, несъмнената, неоспорима Господарка на Острова.

Валънтайн я бе виждал в сънищата си много пъти досега от Пидруид насам — благите очи, тъмната коса, цветето на ухото, маслиненият оттенък на кожата, но този път образът беше по-ясен, видението по-подробно и забеляза бръчиците в ъгълчетата на очите ѝ и малките зелени украшения на ушите ѝ, и тънката сребриста лента, опасваща челото ѝ. В съня си протегна ръце към нея и рече: „Майко, аз съм тук. Повикай ме при себе си майко.“

Тя му се усмихна, но не отговори нищо.

Намираха се в някаква градина; навред над тях цъфтяха алабандини. Тя защипваше растенията с един малък златен уред и отрязваше пъпките, за да могат останалите да дават по-големи цветове. Той стоеше до нея и я чакаше да се обърне към него, ала работата със защипването продължаваше до безкрай и най-последно тя рече, все тъй без да поглежда към него: „Човек трябва винаги да се отнася с внимание към работата си, ако иска да я върши както трябва.“

„Майко, аз съм Валънтайн, твойт син!“ „Виждаш ли, на всяко клонче има по пет пъпки? Ако си стоят така, всички ще се разпукат, ала аз махам две оттук, една оттук, една оттук и цветовете стават великолепни.“

И докато говореше, пъпките се разтваряха и алабандините изпълваха въздуха с толкова силен аромат, че го зашеметяваха, а големите жълти венчелистчета се разтегляха като подноси, разкривайки черните тичинки и пестици отвътре. Тя ги докосна леко и из въздуха се разнесе пурпурен цветен прашец. И рече: „Ти си тоя, който си и винаги ще бъдеш.“ Тогава сънят се смени, в него не остана нищо от Господарката, а само беседка от бодливи храсти, размахващи към него корави ръце, и птици молика с колосални размери, крачещи важно наоколо, имаше и други образи, неясни и непрекъснатоменящи се, които не му говореха нищо определено.

Когато се събуди, трябваше да се яви веднага при своя съногадател, не Талинот Езулд, а друг дякон от ръководната прослойка, човек на име Стауминауп, също обръснат и също с неопределен пол, но по-вероятно жена. Валънтайн бе научил вчера, че тези дякони са от средната прослойка на посветените. Те се връщаха от Втората скала, за да бъдат в услуга на тукашните послушници.

Съногадателството на Острова не можеше да се сравнява с онова, което бе видял у Тизана във Фолкинкип. Нямаше упойки, не

лягаха голи един до друг. Просто влезе при гадателката и описа съня си. Стауминауп слушаше равнодушно. Валънтайн подозираше, че гадателката е имала достъп до преживения от него сън и само иска да съпостави описанието на Валънтайн със собствените ѝ възприятия, да види какви разлики и противоречия има помежду им. Затова Валънтайн изложи съня си точно така, както си го спомняше, изричайки като насън: „Майко, аз съм Валънтайн, твоят син!“ и следейки как ще реагира Стауминауп на това. Но все едно че гледаше варовиковата скала.

Когато свърши, гадателката запита:

— А каква окраска имаха алабандиновите цветове?

— Ами... жълта, с черно в средата!

— Красиво цвете. В Зимроел алабандините са червени, а в средата жълти. Повече ли ти харесват цветовете на вашите?

— Нямам предпочитание — отвърна Валънтайн.

Стауминауп се усмихна.

— Алханроелските алабандини са жълти, с черно в средата. Вече можеш да си вървиш.

Гаданията бяха почти едни и същи всеки ден: тайнствен коментар, или може би не чак толкова тайнствен, ала подлежащ на различни тълкувания, само че тълкувания изобщо не се правеха. Стауминауп беше като хранилище на сънищата му — поглъщаше ги, без да дава мнение. Валънтайн свикна с това.

Свикна и с ежедневната работа. Трудеше се в градината по два часа всяка сутрин, подкастряше по малко, плевеше по малко и разкопаваше почвата доста много, а следобед беше зидар — учеше се на изкуството да фугира плочите на терасата. Имаше дълги сеанси на съзерцание, при които не му даваха никакви указания, само го пращаха в стаята му да се блещи към стените. Рядко виждаше спътниците си; това ставаше само когато се къпеха заедно в искрящия басейн малко преди пладне и отново точно преди вечеря; и почти нямаха какво да си кажат. Лесно се влизаше в ритъма на това място и се отхвърляха всякакви неотменни нужди. Тропическият въздух, ароматите на милиони цветя, спокойният тон на всичко, което ставаше тук, облекчаваха и успокояваха като топла баня.

Но Алханроел се намираше на хиляди мили на изток, а Валънтайн не се придвижваше нито със сантиметър към целта си,

докато стоеше на Терасата на изпитанията. Бе изминала вече една седмица. През съзерцателните сеанси Валънтайн си представяше как събира хората си и се измъква нощем, прехвърля се незаконно от тераса на тераса, изкачва се на Втората скала и на Третата, накрая се явява пред Господарката на прага на нейния храм; ала подозираше, че няма да стигнат далеч на място, където сънищата бяха отворени книги.

Това го терзаше. Знаеше, че с терзания няма да постигне напредък, и затова се учеше да се примирява, да се отдава всецяло на работата си, да прочиства съзнанието си от всякакви потребности, подтици и привързаности и така да отваря пътя към съня, чрез който Господарката щеше да го покани да влезе вътре. Но и това не подейства. Скубеше бурени, обработваше топлата плодородна почва, носеше кофи с хоросан и вар до най-далечните краища на терасата, седеше с кръстосани крака през часовете за съзерцание със съвсем изпразнено съзнание и нощ след нощ, преди да си легне, се молеше да се яви Господарката и да му каже: „Време е да дойдеш при мен“, ала нищо не се случваше.

— Колко време ще продължава това? — запита той Делиамбър в басейна един ден. — Вече е петата седмица! Или може би шестата... обърках им сметката. Една година ли ще остана тук? Две? Пет?

— Точно тъй е станало с някои от другите поклонници между нас — отвърна врунът. — Аз разговарях с една от тях, хджортка, която карала патрулна служба при управлението на лорд Вориакс. От четири години вече е тук и изглежда напълно примирена да остане завинаги на най-външната тераса.

— Не е и нужно да ходи другаде. Тук е твърде приятна странноприемница, Делиамбър. Но аз...

— ... предстоят ти спешни срещи на изток — вметна Делиамбър. — Затова си обречен да останеш тук. В дилемата ти има един парадокс, Валънтайн. Мъчиш се да отречеш целта си; ала и самото ти отричане има цел. Разбираш ли? Твоята гадателка сигурно го разбира.

— Естествено, разбирам. Но какво да правя? Как да се преструвам, че ми е безразлично дали ще остана тук завинаги?

— Невъзможно е да се преструваш. Щом станеш наистина безразличен, ще напреднеш. Дотогава няма да може.

Валънтайн поклати глава.

— Все едно да ми кажеш, че за да се спася, не трябва никога да мисля за птиците гихорна. А колкото повече се старая да не мисля за тях, толкова повече ята гихорни ще прехвъркват през главата ми. Какво да правя, Делиамбър?

Ала Делиамбър нямаше други предложения. На следния ден Валънтайн научи, че Шанамир и Виноркис са получили повишение — достъп до Терасата на встъплението.

Минаха още два дни, преди Валънтайн да види отново Делиамбър. Магьосникът забеляза, че Валънтайн не изглежда добре; а Валънтайн отговори с несдържано раздражение.

— Как очакваш да изглеждам? Знаеш ли колко плевели съм изскубал, колко зидария съм фугирал, докато в Алханроел един Барджазид седи в замъка Връхни и...

— Спокойно — каза Делиамбър кротко. — Ти не си на себе си.

— Спокойно ли? Спокойно? Докога мога да бъда спокоен?

— Може би търпението ти е поставено на изпитание. В такъв случай, милорд, вие не издържате на изпитанието.

Валънтайн се замисли върху казаното. След малко рече:

— Признавам логиката ти. Но може би е поставена на изпитание находчивостта ми. Делиамбър, вложи тази нощ в главата ми сън-покана.

— Знаеш ли, на този остров май няма особена полза от моите магии.

— Все пак. Опитай се. Съчини някакво послание от Господарката и го вложи в съзнанието ми, пък тогава ще видим.

Делиамбър повдигна рамене и докосна с пипалата си ръцете на Валънтайн в мига на предаването на мисли. Валънтайн усети слабото далечно трептене на контакта.

— Твоите магии още действат — каза той.

И през нощта му се яви сън, в който той се носеше из басейна като волевант прикрепен за камъните чрез някаква ципа, която бе израсла от краката му, и докато се мъчеше да се освободи, на нощното небе се появи усмихнатото лице на Господарката, която му прошепна: „Ела, Валънтайн, ела при мен, ела“, и ципата се стопи, и той се издигна нагоре и полетя, понесен от вятъра към Вътрешния храм.

Валънтайн предаде съня си на Стауминауп по време на съногадателския сеанс. Тя го слушаше така, като че той ѝ разправяше

за сън, в който скубе бурени в градината. За следващата нощ Валънтайн излъга, че е имал същия сън, и тя пак не каза нищо. След една нощ пак разказа този сън и я помоли да му го изтълкува.

Стаминауп отговори:

— Тълкуването на съня ти е, че никоя птица не лети с крилата на друга.

Бузите му порумениях. Той се измъкна като крадец от стаята й.

Пет дена по-късно Талинот Езулд съобщи, че му е разрешено да се изкачи на Терасата на встъплението.

— Но *защо*? — попита той Делиамбър.

Врунът отговори:

— „*Защо*“ е безполезен въпрос, когато се отнася за духовен напредък. Очевидно нещо се е променило у теб.

— Но аз не сънувах законна покана!

— Може пък и да си сънувал — каза магьосникът.

Един от дяконите го поведе пеш по горските пътеки към следващата тераса. Пътят бе същински лабиринт, лъкатушеше заплетено, на няколко пъти се наложи да свърнат в наглед точно противоположна посока. Валънтайн съвсем се обърка, когато след няколко часа излязоха на едно разчистено пространство с огромна площ. На еднакво разстояние от розовите плочи на терасата там се издигаха пирамиди от тъмносин камък, високи по десет стъпки.

И тук животът беше, кажи-речи, същият — черна работа, съзерцание, ежедневно гадаене на сънищата, мизерни аскетични жилищни помещения, еднообразна храна. Но имаше също начало на религиозно обучение, по един час всеки следобед, през който нравствените принципи на Господарката се обясняваха с помощта на елиптични притчи и заобиколни диалози.

Най-напред Валънтайн слушаше всичко това неспокойно. То му се струваше неясно и отвлечено, а и трудно можеше да се съсредоточи върху такива мъгляви въпроси, когато го обладаваше едно непосредствено желание от политическо значение — да се добере до замъка Врѣхни и да уреди въпроса кой да управлява Маджипур. Но на третия ден му направи впечатление, че това, което дяконът говореше за ролята на Господарката, беше напълно политическо. Валънтайн разбра, че тя е умиротворителна сила, спойка от любов и вяра, която свързва центровете на властта в света. Както и да прилагаше магическите си

способности да праща сънища — а не можеше да се вярва на общоразпространения мит, че всяка нощ тя поддържала връзка с душите на милиони хора, — ясно беше, че спокойният ѝ дух утешаваше и облекчаваше планетата. Валънтайн знаеше, че апаратът на Краля на сънищата праща ясни и конкретни сънища, които бичуват виновните и напътстват неуверените, и че посланията на Краля можеха да бъдат страшни. Но както топлотата на океана смекчава климата на сушата, така и Господарката усмиряваше грубите сили, управляващи Маджипур, и сега Валънтайн разбираше, че възникналата около личността на Господарката теология, че била въплъщение на Свята майка, е само метафора за разделението на властта, което първите управници на Маджипур са въвели.

Затова слушаше с още по-жив интерес. За известно време остави на заден план желанието си да се придвижи до по-горни тераси, за да научи нещо повече тук.

Валънтайн беше съвсем сам на тази тераса. Това не бе му се случвало досега. Шанамир и Виноркис не се виждаха никъде — дали вече не са пратени на Терасата на огледалата? — а останалите, доколкото знаеше, все още не бяха стигнали тук. Най-много му липсваше искрящата жизненост на Карабела и язвителната мъдрост на Делиамбър, но и другите бяха станали част от душата му в дългото трудно пътуване през Зимроел и той се чувстваше неспокоен, когато ги нямаше около него. Дните му като жонгльор изглеждаха отдавна отминали и никога нямаше да се върнат. Сега от време на време в свободните си минути Валънтайн късаше плодове от дърветата и ги подхвърляше, изпълнявайки старите си обичайни номера, за да забавлява минаващите послушници и дякони. Особено един, широкоплещест чернобрад мъж на име Фарсал, имаше навика да следи внимателно винаги, когато Валънтайн жонглираше.

— Къде научи това изкуство? — попита Фарсал.

— В Пидруид — отговори Валънтайн. — Бях с жонгльорска трупа.

— Животът ти трябва да е бил хубав.

— Беше — каза Валънтайн, спомняйки си вълнението, когато стоеше пред тъмноликия лорд Валънтайн на пидруидската арена, как излизаше на огромната сцена на Постоянния цирк в Дюлорн, и всичко останало, незабравими картини от миналото му.

Фарсал запитва:

— Могат ли да се научат тези умения, или те са вродена дарба?

— Всеки може да се научи, всеки с бързо око и готовност да се съсредоточи. Самият аз ги овладях само за една-две седмици миналата година в Пидруид.

— Не думай! Сигурно си жонглирал цял живот!

— До миналата година не бях жонглирал.

— Тогава какво те накара да се заловиш с този занаят?

Валънтайн се усмихна.

— Трябваше да се препитавам с нещо, а за празненствата на короната в Пидруид бяха дошли пътуващи жонгльори, които се нуждаеха от чифт допълнителни ръце. Те ме научиха бързо, както и аз мога да науча теб.

— Мислиш ли, че ще успееш?

— Ето — каза Валънтайн и подхвърли на чернобрадия един от плодовете, с които жонглираше, твърд зелен бишауар. — Премятай го известно време от ръка на ръка, за да разкършиш пръстите си. Трябва да усвоиш няколко основни положения и известни навици на възприемане, които изискват практика, а после...

— С какво се занимаваше, преди да станеш жонгльор? — запитва Фарсал, подхвърляйки плода.

— Скитах — каза Валънтайн. — Ето: дръж си ръцете по този начин...

Той обучава Фарсал половин час, опитвайки се да го тренира така, както Карабела и Слийт го бяха учили в пидруидската странноприемница. Това беше добре дошло като развлечение в този спокоен и еднообразен живот. Фарсал имаше пъргави ръце и зорки очи и усвояваше бързо, макар и не толкова бързо, колкото се бе учил Валънтайн. За няколко дни усъвършенства повечето от основните умения и можеше да жонглира криво-ляво, макар и не изящно. Беше общителен и приказлив човек, който непрекъснато поддържаше разговора, докато подхвърляше бишауарите от ръка на ръка. Каза, че бил родом от Ни-моя; дълги години се занимавал с търговия в Пилиплок; напоследък го хванала душевна криза, която го хвърлила в смут, а после го подтикнала да дойде на поклонение на Острова. Разказваше за женитбата си, за непрокопсаните си синове, как печелел и губел огромни състояния на игралните маси; искаше да узнае всичко

и за Валънтайн, за семейството му, за амбициите му, за причините, поради които идва при Господарката. Валънтайн отговаряше на тези въпроси колкото можеше по-правдоподобно и отклоняваше най-неудобните със съчинени набързо дисертации върху жонгльорското изкуство.

В края на втората седмица — работа, учение, съзерцание, свободни минути, прекарвани в жонглиране с Фарсал, постоянна и неизменна програма — Валънтайн усети как отново го обзема безпокойство, копнеж да продължи по-нататък.

Нямаше представа колко са терасите — девет? деветдесет? — но ако прекарваше на всяка от тях по толкова много време, можеха да минат години, докато се добере до Господарката. Трябваше да намери някакъв начин да съкрати процеса на изкачване.

Явно нямаше полза да се преструва, че му се явяват сънища-покани. Помъчи се да залъже Силимейн, тукашната си гадателка, със съня си за басейна, но ѝ направи не повече впечатление, отколкото на Стауминауп. Опитваше се през периодите на съзерцание и когато заспиваше вечер да се добере до съзнанието на Господарката и да я помоли да го покани. Но и от това не излезе нищо.

Запита съседите си в трапезарията откога се намират на Терасата на встъплението.

— От две години — каза един.

— От осем месеца — отвърна друг.

Изглежда, това не ги вълнуваше.

— А ти? — попита той Фарсал.

Фарсал отговори, че пристигнал само няколко дена преди Валънтайн. Но не изпитвал чак такова нетърпеливо желание да продължи нататък.

— Няма защо да се бърза, нали? Където и да сме, ние служим на Господарката, не е ли така? Тъй че няма значение на коя тераса си.

Валънтайн кимна. Не смееше да възразява.

Към края на третата седмица му се стори, че далеч в стаджовата нива му се мярнал Виноркис, който работеше там. Но не беше сигурен — наистина ли мустаците на този хджорт имаха оранжев отблясък? — пък и разстоянието беше толкова голямо, че едва ли щеше да го чуе, ако му викнеше. На другия ден обаче, когато Валънтайн стоеше близо до басейна и жонглираше небрежно с Фарсал, забеляза Виноркис,

безспорно Виноркис, който гледаше от другата страна на площада. Валънтайн се извини и закрачи натам. След като толкова седмици беше разделен тук от старите си другари, дори хджортът представляваше отрадна гледка.

— Значи *ти* си бил в стаджовите ниви — каза Валънтайн.

Виноркис кимна.

— През последните дни няколко пъти ви зърнах бегло, милорд. Но терасата е толкова огромна... че все не успявах да се приближа до вас. Кога пристигнахте?

— Около една седмица след теб. Има ли тук и други от нашите?

— Не, доколкото ми е известно — отговори хджортът. — Шанамир беше, ала продължи нататък. Виждам, че не сте загубили ни най-малко жонгльорската си сръчност, милорд. Кой е партньорът ви?

— Човек от Пилиплок. Действа много бързо с ръцете.

— И с езика ли?

Валънтайн се намръщи.

— Какво искаш да кажеш?

— Разправяли ли сте на този човек много за миналото си, милорд, или за бъдещето си?

— Не, разбира се. — Валънтайн се вторачи. — Но, Виноркис! Невъзможно е точно тук, на Острова на самата Господарка, да има шпиони на короната!

— Защо пък да няма? Толкова ли е трудно да се проникне на това място?

— Но защо смяташ...

— Снощи, след като ви съзрях в нивите, дойдох тук да се осведомя за вас. Един от тия, с които разговарях, беше вашият нов приятел, милорд. Попитах го познава ли ви и той започна да разпитва *мен*. Дали съм ваш приятел, познавал ли съм ви в Пидруид, защо сме дошли на Острова и тъй нататък, и тъй нататък. Милорд, аз се безпокоя, когато непознати задават въпроси. Особено на това място, където ни учат да страним от другите.

— Може би си прекалено подозрителен, Виноркис.

— Може и така да е. Но все пак се пазете, милорд.

— Ще се пазя — отвърна Валънтайн. — Той няма да научи от мен нищо повече от това, което вече е узнал. А то е само няколко жонгльорски номера.

— Той може да знае вече твърде много за вас — каза хджортът мрачно. — Но нека и ние го следим така, както той следи вас.

Мисълта, че дори тук може да е под наблюдение, го разтревожи. Нима никъде нямаше убежище? Валънтайн искаше Слийт или Делиамбър да са до него. Един сегашен шпионин би могъл да се превърне в убиец по-късно, когато Валънтайн се приближеше до Господарката и станеше още по-опасен за узурпатора.

Но Валънтайн явно не се приближаваше ни най-малко до Господарката. Още една седмица мина по същия начин, както преди. После, точно когато започна да мисли, че ще прекара до края на живота си на Терасата на встъплението, и стигаше до такова състояние, че това му ставаше безразлично, го повикаха от нивите и му казаха да се приготви да премине на Терасата на огледалата.

Тази тераса беше място с поразителна красота, с великолепиe, което напомняше на Валънтайн за Дюлорн. Тя беше сгушена до подножието на Втората скала, сурова отвесна стена от бял варовик, която изглеждаше като непристъпна преграда за по-нататъшното придвижване навътре, и когато слънцето се намираше на запад, повърхността на скалата представляваше такова чудо на отразена светлина, че обайваше окото и изтръгваше въздишки на удивление от душата.

Освен това там бяха и огледалата — големи грубо изсечени плочи от полиран чер камък, поставени с ръба върху земята навред из терасата така, че накъдето и да погледнеш човек, срещаше собственото си изображение, сияещо от ослепителна вътрешна светлина. Отначало Валънтайн се огледа критично, търсейки промените, настъпили у него в резултат от пътуването, някакво замъгляване на топлото сияние, което се излъчваше от него от Пидруид насам, или може би признаци на умора или напрежение. Но не видя нищо подобно, само познатия златокос усмихнат мъж, и помахна на себе си, смигна дружелюбно и си отдаде чест, а после, след около една седмица, престана изобщо да забелязва отражението си. Ако му бяха заповядали да не обръща внимание на огледалата, вероятно щеше да живее в гузно напрежение, неволно да им хвърля бегъл поглед и пак да го отдръпва; но никой тук не му казваше за каква цел служат огледалата или как да се отнася към тях и след време той просто ги забрави. Много по-късно разбра, че това беше ключът за придвижване напред из Острова: възход на душата отвътре, засилваща се способност да различава и отхвърля неуместното.

Тук беше съвсем сам. Нямаше го Шанамир, нямаше го Виноркис, нямаше го Фарсал. Валънтайн следеше внимателно за чернобрадия: ако той наистина беше някакъв шпионин, положително щеше да намери начин да ходи подир Валънтайн от тераса на тераса. Ала Фарсал не се появи.

Валънтайн престоя на Терасата на огледалата единайсет дни, след което, придружен от петима други послушници, продължи по-нататък с въздушна шейна към края на Втората скала и Терасата на посвещението.

Оттук се откриваше великолепен изглед назад, над първите три тераси, дълбоко надолу, към далечното море. Валънтайн едва различаваше Терасата на изпитанието — само тънка розова ивица на фона на тъмнозелената гора, — ала голямата Тераса на встъплението се разстиляше внушително в средата на по-долното плато, а Терасата на огледалата точно отдолу сияеше като милион ярки клади под дневната светлина.

Сега му ставаше безразлично колко бързо ще напредва. Времето губеше значението си. Той се бе слял изцяло с ритъма на мястото. Работеше на нивите; присъстваше на дълги уроци по духовно усъвършенстване; прекарваше голяма част от времето си в затъмнената сграда с каменен покрив — светилището на Господарката — и се молеше по начин, който всъщност не беше молитва, да бъде осенен от просветление. От време на време си спомняше, че бе възнамерявал да стигне бързо до центъра на Острова и до жената, която живееше там. Но сега нито едното, нито другото не му се виждаше толкова наложително. Валънтайн бе станал истински поклонник.

Оттатък Терасата на посвещението се намирал Терасата на цветята, отвъд нея — Терасата на предаността, а по-нататък — Терасата на подчинението. Всички те спадаха към Втората скала, както и Терасата на възлизането, която беше последният етап, преди да се премине на платото където живееше Господарката. Валънтайн разбра, че всяка от терасите обкръжава напълно целия остров, така че на всяка от тях по всяко време може да има по един милион поклонници и дори повече, и всеки поклонник вижда само малка частица от цялото, докато се придвижва към центъра. Какви ли усилия са вложени в построяването на всичко това! Колко ли живота са били отдадени всецяло в служба на Господарката! И всеки поклонник се движеше в среда на мълчание: тук не се завързваха дружби, не се споделяха тайни, не се прегръщаха влюбени. Фарсал представляваше загадъчно изключение от този обичай. Сякаш това място съществуваше извън времето и бе откъснато от обичайните ритуали на живота.

В този среден пояс на Острова се наблягаше по-малко на обучението, а повече на труда. Валънтайн знаеше, че когато стигне до Третата скала, ще се присъедини към ония, които фактически вършеха делото на Господарката из целия свят; защото чак сега разбра, че повечето послания до света идват не от самата Господарка, а по-скоро от милионите напреднали дякони от Третата скала, чиито умове и души ставаха носители на благоволенieto на Господарката. Но не всеки стигаше до Третата скала: подразбра, че мнозина от по-старите дякони бяха прекарвали десетки години на Втората скала, вършейки административна работа, и нямаха нито надежда, нито желание да поемат по-тежките отговорности на вътрешния пояс.

През третата седмица от пребиваването си на Терасата на предаността Валънтайн бе удостоен — ни най-малко не се съмняваше в това — със сън-покана.

Виждаше се как прекосява оная обгорена пурпурна равнина, която бе помрачавала съня му в Пидруид. Слънцето беше ниско на хоризонта, небето — ярко и сурово, а пред него се простираха две широки планински вериги, издигащи се като исполински издути пестници. В осеяната с нацърбени каменни блокове долина между тях се виждаше последният ръждивочервен проблясък на слънчева светлина, особена мазна светлина, зловеща, по-скоро петно, отколкото сияние. От тази странно осветена долина духаше хладен сух вятър и с него идваха въздишащи, пеещи звуци, нежни печални мелодии, носени от бриза. Валънтайн вървеше с часове, но не напредваше с нито една крачка: планините ни най-малко не се приближаваха, пустинните пясъци се стелеха до безкрайност, докато крачеше, и това последно късче светлина не изчезваше. Силите му се изчерпваха. Заплашителни миражи играеха пред него. Виждаше Симонан Барджазид, Краля на сънищата и тримата му синове. Виждаше страшния грохнал понтифекс, който ревеше на подземния си трон. Виждаше чудовищни аморфиботи, пълзящи лениво по дюните, и зурлите на огромни дхумкари, които се подаваха като свредели от пясъците и душеха въздуха за плячка. Разни същества съскаха, зънкаха и шушнеха; насекоми се рояха на противни облачета; заваля лек дъжд от сух пясък, който се полепваше по очите и ноздрите му. Той беше уморен, готов всеки момент да се признае за победен и да спре, да легне на пясъка и да се остави подвижните дюни да го покрият, но нещо го притегляше

напред; из долината сновеше насам-натам лъчезарна фигура, усмихната жена, Господарката, неговата майка, и докато можеше да я вижда там, нямаше да престане да върви напред. Той усещаше топлотата на нейното присъствие, притегателната сила на нейната обич. „Ела — шепнеше тя. — Ела при мен, Валънтайн!“ Ръцете ѝ се протягаха към него през оная ужасна пустиня с чудовища. Раменете му увиснаха. Коленете му се подкосяваха. Той не можеше да продължи, макар и да знаеше, че е наложително. „Господарке — шепнеше Валънтайн, — нямам сили вече, трябва да си почина, трябва да поспя!“ В този миг сиянието между планините стана по-топло и по-ярко. „Валънтайн — извика тя, — Валънтайн, сине мой!“ Той едва държеше очите си отворени. Беше толкова изкусително да легне на топлия пясък. „Ти си мой син — долетя гласът на Господарката от тази невероятна далечина — и аз се нуждая от теб“, и докато изричаше тези думи, той намери нови сили и закрачи по-бързо, а после затича леко по твърдата, покрита с кора пустинна почва, духът му се приповдигаше, стъпката му ставаше по-широка. Сега разстоянията бързо се топяха и Валънтайн я виждаше ясно, тя го чакаше усмихната на тераса от виолетов камък, мъчеше се да го достигне с протегнати ръце, зовеше името му с глас, който звънтеше като камбаните на Ни-моя.

Събуди се и гласът ѝ още звучеше в главата му.

Беше зора. Чудна енергия обливаше душата му. Стана и се спусна при големия аметистов басейн, който служеше за баня на Терасата на предаността, и се гмурна смело в студената изворна вода. След това закрачи бързо към стаята на Менезипта, тукашната си съногадателка, стегната, стройна личност с искрящи тъмни очи и опнато, слабо лице, и ѝ изля съня си в дълъг поток от думи.

Менезипта седеше и мълчеше.

Студеното ѝ държане охлади въодушевлението на Валънтайн. Спомни си как бе ходил при Стауминауп на Терасата на изпитанието с лъжливия сън-покана за волеванта и колко бързо Стауминауп бе отхвърлила този сън. Но тук нямаше лъжа. Нямаше го Делиамбър, за да омагьоса съзнанието му. Накрая Валънтайн каза:

— Може ли да помоля за преценка?

— В съня има познати отсенки — отговори Менезипта спокойно.

— Само това ли можеш да кажеш за него?

Изглежда, се забавляваше.

— Какво повече искаш да кажа?

Валънтайн стисна отчаяно пестници.

— Ако някой дойде при мен да му изтълкувам такъв сън, ще го нарека сън-покана.

— Много добре.

— Съгласна ли си? *Ти* би ли го нарекла сън-покана?

— Ако това ти се хареса.

— Не става дума за харесване — каза Валънтайн раздразнен. — Или сънят е сън-покана, или не е. Ти какво мислиш?

Усмивайки се лукаво, съногадателката отвърна:

— И аз наричам съня ти сън-покана.

— А какво да правя сега?

— Сега ли? Сега имаш да изпълняваш сутрешните си задължения.

— Както разбирам — произнесе Валънтайн нервно, — нужен е сън-покана, за да се добереш до Господарката, така ли?

— Така е.

— Не трябва ли сега да се придвижа до Вътрешния храм?

Менезипта поклати глава.

— Никой не отива от Втората скала във Вътрешния храм. Едва когато стигнеш до Терасата на преклонението, един сън-покана сам по себе си е достатъчен, за да бъдеш повикан вътре. Твоят сън е интересен и важен, ала не променя нищо. Върви да изпълняваш задълженията си, Валънтайн.

Гняв кипеше в него, когато напусна стаята ѝ. Знаеше, че се държи глупаво, че един обикновен сън не може да бъде достатъчен, за да го прекара през последните препятствия, които го деляха от Господарката, а бе очаквал толкова много от него — надяваше се, че Менезипта ще плесне с ръце, ще извика от радост и веднага ще го прати във Вътрешния храм, ала нищо от това не бе се случило и разочарованието беше болезнено и вбесяващо.

Но го очакваше и друга болка. Когато след два часа се прибра от нивите, един дякон го пресрещна и му каза безцеремонно:

— Има заповед да отидеш незабавно в пристанището на Талеис, където нови поклонници чакат да ги водиш.

Валънтайн бе смаян. Най-малко сега очакваше да бъде върнат обратно в началната точка.

Трябваше да тръгне веднага, пеш и сам, да се прехвърля от тераса на тераса и да се добере до Терасата на изпитанието за колкото е възможно по-кратко време. В интендантството на терасата го снабдиха с достатъчно храна, за да му стигне до Терасата на цветята. Дадоха му също уред за ориентиране, амулет, който се вързваше на ръката; този уред щеше да открива заровени пътни знаци, като издава тих, писклив бръмчащ звук.

На пладне Валънтайн напусна Терасата на предаността. Но пътеката, която избра, водеше навътре, към Терасата на подчинението, а не обратно, към брега.

Решението дойде внезапно и с неустоима сила. Той просто *не можеше* да си позволи да бъде отклонен от пътя си към Господарката. Промъкването по непозволен път на този остров със строга дисциплина криеше сериозни рискове, но нямаше друг избор.

Валънтайн заобиколи по края на терасата и намери тревистата пътека, която пресичаше диагонално площадката за забавления и излизаше на главния път. Там трябваше да свърне наляво, към външните тераси. Но — с усещането, че всички го виждат — вместо това свърна надясно и закрачи бързо към вътрешността. Скоро се озова извън заселената част на терасата и пътят се стесни, превръщайки се от широко павирано шосе в черен път с гора, която го притискаше плътно от всички страни.

След половин час стигна до едно разклонение на пътя. Когато пое наслуки по лявото разклонение, тихият бръмчащ звук на амулета за ориентиране изчезна, но се възстанови, щом се върна обратно по другото разклонение. Полезен уред, помисли си той.

Вървя непрекъснато до смрачаване. Тогава се настани за през нощта в една приятна горичка до кротко поточе и си позволи оскъдна вечеря от сирене и нарязано месо. Спа на пресекулки, изтегнат на студената влажна земя между две стройни дървета.

Събуди го първият розов проблясък на зората. Размърда се, протегна се, отвори очи. Бързо наплискване в поточето, да, после малка закуска, а след това...

Валънтайн чу звуци в гората зад себе си — прашене на клонки, нещо, което се движеше през храстите. Тихомълком се скри зад едно дебело дърво до брега на потока и надникна предпазливо иззад него. И видя от шубраците да изскача някакъв чернобрад мъж с мощно

телосложение, който се спря до мястото, където бе спал, и се огледа внимателно.

Фарсал.

В поклонническа одежда. Но с кинжал, привързан с ремък под лакътя на лявата му ръка.

Около двайсет и пет крачки деляха двамата мъже. Валънтайн се навъси, обмисляйки алтернативите си, пресмятайки тактиката си. Къде ли е намерил Фарсал кинжал на този мирен остров? Защо ще върви по дирите на Валънтайн през гората, ако не за да го убие?

Насилието не беше присъщо на Валънтайн. Но да изненада Фарсал му се струваше единственият разумен начин на действие. За миг се заклати назад-напред на пети, съсредоточи мисълта си така, като че се готвеше да жонглира, и изскочи от скривалището си.

Фарсал се завъртя и успя да измъкне кинжала от ножницата точно когато Валънтайн се сгромоляса върху него. С внезапно отчаяно сечащо движение Валънтайн прасна странично с десницата си долната част на ръката на Фарсал така, че я вцепени, и кинжалът падна на земята; но след миг месестите ръце на Фарсал обгърнаха Валънтайн в смазваща хватка.

Те стояха вкопчени един в друг, лице срещу лице. Фарсал беше с една глава по-нисък от Валънтайн, но с по-едри гърди, широкоплещест, човек с тяло на бик. Той се напъваше да повали Валънтайн на земята; Валънтайн се бореше да се отскубне; никой от тях не успяваше да превие противника си, макар че вените на челата им набъбнаха и лицата им се зачервиха и подуха от напрежение.

— Това е лудост — пышкаше Валънтайн. — Пусни ме, махни се. Аз не искам да ти сторя нищо лошо.

Фарсал само затегна хватката си.

— Кой те прати? — питаше Валънтайн. — Какво искаш от мен?

Мълчание. Мощните ръце, по скандарски силни, продължаваха неумолимо да натискат. Валънтайн се мъчеше да си поеме дъх. Болката го зашемети. Опита се да измъкне лактите си и да се отскубне от хватката. Но не успя. Лицето на Фарсал беше грозно и изкривено от усилие, очите му — свирепи, устните му — плътно стиснати. И бавно, но забележимо накланяше Валънтайн към земята.

Невъзможно беше да се устои на тази страшна хватка. Валънтайн изведнъж прекрати усилията си и се отпусна като парцал. Фарсал,

изненадан, го завъртя на една страна; Валънтайн прегъна колене и не оказа никаква съпротива, когато Фарсал го запокити на земята. Но падна леко, по гръб, свил крака пред гърдите си, и когато Фарсал скочи яростно върху него, Валънтайн опъна крака и ги заби с все сила в корема на противника си. Фарсал изпъшка, изръмжа и политна назад зашеметен. Като скочи, Валънтайн сграбчи Фарсал с ръце, чиито мускули бяха заякнали много от няколкомесечно жонглиране, тръшна го на земята и го задържа прикован там, притиснал с колене изпънатите ръце на Фарсал и вкопчил ръце в раменете му.

Колко странно е това, мислеше си Валънтайн, да водиш ръкопашен бой с друго същество, сякаш сме немирни деца! Приличаше на сън.

Фарсал го гледаше гневно, тупаше яростно с крака по земята, като напразно се мъчеше да отблъсне Валънтайн.

— А сега говори — каза Валънтайн. — Обясни ми какво значи това. Да ме убиеш ли дойде тук?

— Няма да кажа нищо.

— А говореше толкова много, когато жонглирахме?

— Това беше преди.

— Какво да те правя? — запита Валънтайн. — Ако те пусна, пак ще се нахвърлиш върху мен. А задържа ли те тук, ще задържа и себе си!

— Не можеш да ме задържиш дълго по този начин.

Фарсал отново се раздвижи. Силата му беше огромна. Но Валънтайн го стискаше здраво. Лицето на Фарсал почервения, на гърлото му изпъкнаха дебели жили; очите му пламтяха от ярост и безпомощност. В течение на една дълга минута той стоя неподвижен. После като че събра всичките си сили, напрегна се да се привдигне. Валънтайн не можеше да устои на този страшен натиск. Настъпи такъв безумен миг, когато нито един от двамата не владееше положението, Валънтайн бе полуотхвърлен настрана, Фарсал се извиваше и огъваше, като че се опитваше да се претърколи. Валънтайн сграбчи дебелия рамене на Фарсал и се опита да го притисне отново о земята. Фарсал го отблъсна и пръстите му затърсиха очите на Валънтайн. Валънтайн се сниши под посягащите пръсти. После, без да се спира, за да размисли, улови Фарсал за коравата черна брада, дръпна го настрана и

фрасна главата му в един камък, който стърчеше от влажната земя близо до него.

Фарсал издаде дебел грухтящ звук и замря неподвижен.

Като скочи на крака, Валънтайн сграбчи падналия кинжал и застана над противника си. Трепереше, но не от страх, а от отслабването на напрежението, като тетива след пускането на стрелата. Ребрата го боляха от онази страшна прегръдка, а мускулите на ръцете и раменете трептяха и пулсираха в безброй различни ритми.

— Фарсал! — изрече той, побутвайки го с крак.

Никакъв отговор. Умрял ли е? Не. Големите бъчвовидни гърди бавно се повдигаха и отпускаха, и Валънтайн чуваше хрипкаво, прекъслено дишане.

Валънтайн претегли кинжала на дланта си. Какво да прави сега? Слийт би казал: „Довърши поваления, преди да се е окопитил.“ Не може, убива се само в самозащита. И, разбира се, не се убива човек в безсъзнание, макар и самият той да е искал да те убие. Да убиеш друго разумно същество значи цял живот да те преследват кошмарни сънища — отмъщението на убития. Но и не можеше просто да се отдалечи, да остави Фарсал да дойде на себе си и да тръгне по петите му. Някоя лиана „птича мрежа“ би свършила полезна работа в такъв момент. Наистина Валънтайн забеляза друг вид увивно растение, здрава на вид лиана със зелени и жълти стъбла, дебели колкото пръстите му, която се катереше нависоко отстрани по дървото, и със силно дърпане смъкна пет огромни жили. Усука ги плътно около Фарсал, който се размърда и изпъшка, но не се свести. За десет минути Валънтайн го овърза здраво, стегна го като мумия от гърдите до глезените. Опита лианите; те издържаха на дърпането му.

Валънтайн събра малкото си вещи и се отдалечи бързо.

Свирепият двубой в гората го бе разтърсил издълбоко. Не само схватката, макар че тя беше твърде варварска и нямаше да му дава покой още дълго време, но и мисълта, че врагът вече не се задоволява само да шпионира, а и праща убийци. И щом е така, разсъждаваше той, мога ли да се съмнявам повече в истинността на виденията, които ми подсказват, че аз съм лорд Валънтайн?

Валънтайн не беше в състояние да разбере дори самото понятие предумишлено убийство. Човек в никой случай не отнема живота на другите. В познатия му свят това беше основна максима. Дори

узурпаторът, сваляйки го, не бе се осмелил да го убие от страх да не го спохождат кошмарни сънища; но очевидно сега той беше готов да поеме този страшен риск. Освен ако, мислеше си Валънтайн, Фарсал не е решил сам да извърши опита за убийство като подъл начин да спечели благоразположението на своите работодатели, когато е разбрал, че Валънтайн се промъква към вътрешния пояс на Острова.

Мътна работа. Валънтайн потръпна. Крачейки по горските пътеки, той неведнъж се огледа напрегнато назад, почти очаквайки да види преследващия го наново чернобрад човек.

Но никакви преследвачи не се показаха. Към средата на следобед Валънтайн съзря в далечината Терасата на подчинението и равната бяла повърхност на Третата скала далеч зад нея.

Едва ли някой щеше да забележи един нелегален поклонник, движещ се тихомълком сред всички тия милиони хора. Той навлезе в Терасата на подчинението, както се надяваше, с невинно изражение, като че имаше пълно право да бъде там. Това беше богато, просторно място, с цяла редица високи сгради от тъмносин камък в източния му край и горичка от наплодили дървета баса по-наблизо. Валънтайн допълни вързопчето си с пет-шест от меките, сочни плодове баса и продължи към баните на терасата, където изми мръсотията от първия ден на пътуването си. Той се одързости още повече, намери трапезарията и се наяде със супа и задушено месо. И със същата безцеремонност, с която бе дошъл, се измъкна от другия край на терасата точно когато нощта се спущаше.

Отново спа на импровизирано горско легло, като задрямваше и често се събуждаше от мисли за Фарсал, а когато се развидели достатъчно, стана и продължи напред. Високо над гората пред него се извисяваше изумителната бяла стена на Третата скала.

Вървя цял ден и през следващия и все му се струваше, че ни най-малко не се приближава до скалата. Пътувайки пеш през тия гори, според изчисленията си изминаваше не повече от петнайсет-осемнайсет мили на ден; петдесет ли или осемдесет бяха до Третата скала? А после колко път още му оставаше оттам до Вътрешния храм? Това пътуване можеше да трае със седмици. Той продължаваше напред. Походката му дори ставаше все по-пъргава; този горски живот му допадаше.

На четвъртия ден Валънтайн стигна до Терасата на възлизането. Спря за малко да се подкрепи, преспа в една тиха горичка и на сутринта продължи по-нататък, докато стигна до подножието на Третата скала.

Не знаеше нищо за механизма, който изкачваше флотерните шейни по скалните стени. Оттук виждаше малкото селище при флотерната станция, няколко къщурки, неколцина дякони, които работеха на полето, струпани до подножието на скалата шейни. Смяташе да почака до смрачаване и тогава да се опита да подкара шейните, но се отказа от намерението си: струваше му се твърде рисковано да се катери по тая шеметна височина без чужда помощ, като си служи със съоръжение, което не познава. Още по-малко беше склонен да накара дяконите насила да му помагат.

Оставаше му един изход. Пооправи изцапаните си от пътуването дрехи, придаде си вид на знатна особа и тръгна с важна походка към флотерната станция.

Дяконите — бяха трима — го гледаха хладно.

— Готови ли са флотерите за път? — попита той.

— Имаш ли работа на Третата скала?

— Да. — Валънтайн им отправи най-лъчезарната си усмивка, стараяйки се същевременно да им покаже прикрита решителност, сила, самоувереност. Произнесе отсечено:

— Аз съм Валънтайн от Алханроел, поканен специално при Господарката. Чакат ме горе, за да ме заведат до Вътрешния храм.

— Защо не ни уведомиха за това?

Валънтайн повдигна рамене.

— Отде да знам? Явно някой е сбъркал. Трябва ли да вися тук, докато получите документите? Нужно ли е Господарката да ме чака? Хайде, задействайте флотерите си?

— Валънтайн от Алханроел... поканен специално при Господарката... — Дяконите се намръщиха, заклатиха глави, Споглеждаха се неловко. — Всичко това е много нередно. Кой, казващ, щял да те заведе дотам?

Валънтайн пое дълбоко дъх.

— Лично великата гадателка Тизана от Фолкинкип е пратена да ме вземе! — обяви той гръмко. — И ще я карате да чака, докато се

щурате и се мотаете! Ще отговаряте ли пред нея за това забавяне? Знаете какъв нрав има великата гадателка!

— Вярно, вярно — съгласиха се дяконите нервно, като си кимаха един на друг, сякаш такава особа действително съществуваше и гневът ѝ беше нещо много страшно.

Валънтайн виждаше, че е успял. С енергични нетърпеливи жестове ги призова да пристъпят към изпълнение на задълженията си и след малко беше вече на една шейна и летеше спокойно към най-високата и най-святата от трите скали на Острова на съня.

Въздухът над върха на Третата скала беше ведър, чист и хладен, защото тази част от острова се намираше на хиляди фута над морското равнище и тук, горе, в орловото гнездо на Господарката, обстановката се различаваше много от оная на двете по-долни нива. Дърветата бяха високи и стройни, с игловидни листа и разтворени, симетрични клони, а храстите и растенията около тях се отличаваха със субтропична здравина, с дебели лъскави листа и яки, жилави стъбла. Гледайки назад, Валънтайн не можеше да види оттук океана, а само гористата площ на Втората скала и мержелееща се част от Първата скала далеч зад нея.

Пътечка от изкусно съединени каменни блокове водеше от края на Третата скала към гората. Без да се колебае, Валънтайн тръгна по нея. Нямаше никаква представа за топографията на това равнище, знаеше само, че тук има много тераси и последната от тях беше Терасата на преклонението, където се чакаше повикването при Господарката. Не вярваше да измине целия път до прага на Вътрешния храм незабелязан: но бе решил да върви докъдето можеше и когато го заловяха като нарушител, смяташе да каже името си и да помоли да го предадат на Господарката, а останалото щеше да зависи от милостта, от благоволението ѝ.

Спряха го още преди да стигне до най-външната тераса на Третата скала.

Петима дякони в одеждите на вътрешната йерархия — златни, с червена обшивка — излязоха от гората и препречиха хладнокръвно пътя му. Бяха трима мъже и две жени, все в напреднала възраст и явно никак не се страхуваха от него.

Едната от жените, беловласа, с тънки устни и тъмни проницателни очи, заговори:

— Аз съм Лоривейд от Терасата на сенките и те питам от името на Господарката как си попаднал тук.

— Аз съм Валънтайн от Алханроел — отговоря той спокойно — и съм плът от плътта на Господарката, и ви моля да ме заведете при

нея.

Тези дръзки думи не предизвикаха никакви усмивки у йерарсите.

— Значи твърдиш, че си родственик на Господарката? — попита Лоривейд.

— Аз съм неин син.

— Нейният син се казва Валънтайн и е коронал в замъка Връхни. Що за лудост е това?

— Занесете на Господарката вестта, че нейният син Валънтайн е дошъл при нея през Вътрешното море и през цял Зимроел и че е русокос; нищо повече не искам.

Единият от мъжете до Лоривейд се обади:

— Ти носиш одеждите на Втората скала. Забранено ти е да се изкачваш тук.

С въздишка Валънтайн отвърна:

— Разбирам. Изкачването ми беше неразрешено, незаконно и дръзко. Но аз се ръководя от най-висши държавни интереси. Ако съобщението ми пристигне при Господарката със закъснение, ще отговаряте за това.

— Тук не сме свикнали на заплахи — заяви Лоривейд.

— Аз не отправям никаква заплаха. Говоря само за неизбежните последици.

Една жена от дясната страна на Лоривейд се обади:

— Той е луд. Ще трябва да го затворим и да го лекуваме.

— И да порицаем персонала долу — вметна друг мъж.

— И да разберем от коя тераса е и как са му позволили да се измъкне оттам — каза трети.

— Искам само да предадете съобщението на Господарката — рече Валънтайн спокойно.

Заобиколиха го и движейки се в строй, го поведоха бързо по горската пътека към едно място, където бяха спрели три флотера и чакаха няколко по-млади дякони. Очевидно те бяха подготвени за сериозни неприятности. Лоривейд махна на един от дяконите и издаде кратки команди; после петимата йерарси се качиха на един от флотерите и отлетяха.

До Валънтайн се приближиха дякони. Немного деликатно го уловиха и го забутаха към един флотер. Той се усмихна и им даде да разберат, че няма да се противи, но те го държаха здраво и го блъснаха

грубо на една седалка. Флотерът се издигна над земята и по даден знак впрегнатите за него добичета препускаха в тръс към близката тераса.

На тази Тераса на сенките имаше широки, ниски постройки и големи каменни площадки, и сенките, от които произхождаше названието ѝ, бяха черни като най-тъмното мастило, тайнствени всепоглъщащи извори на мрак, които се разпростираха в странни знаменателни фигури по абстрактната каменна скулптура. Но обиколката на Валънтайн по терасата трая кратко. Заловилите го дякони се спряха пред една тумбеста гола постройка без прозорци; една хитроумно конструирана врата се отвори, като се плъзна на безшумни панти чрез най-леко докосване; вкараха го вътре.

Вратата се затвори и не остави никаква следа на стената.

Той беше затворник.

Стаята беше квадратна, с прихлупен таван и мрачна. Едно-единствено мъждиво кандило хвърляше мека зеленикава светлина. Имаше чистачка, мивка, шкаф, дюшек. Нищо повече.

Ще предадат ли посланието му на Господарката?

Или ще го оставят тук да потъне в прах, докато те разследват по какъв незаконен начин се е изкачил на Третата скала, ровейки се със седмици из островната бюрокрация?

Мина час, два, три. Дано да пратят разпитвач, молеше се той, инквизитор, какъвто и да е, само и само да я няма тази тишина, тази скука, тази самота. Той заброи крачките си. Стаята не беше напълно квадратна: двете стени бяха с крачка и половина по-дълги от другите две. Затърси контурите на вратата, но не можа да ги намери. Тя прилепваше плътно — строително чудо, което никак не го радваше. Измисляше диалози и мълчаливо ги разкрасяваше: Валънтайн и Делиамбър, Валънтайн и Господарката, Валънтайн и Карабела, Валънтайн и лорд Валънтайн. Но това развлечение скоро му омръзна.

Чу слаб вой и когато се обърна, видя, че в стената се е отворила пролука и в килията се плъзва табла. Подаваха му печена риба, чепка грозде с цвят на слонова кост, чаша студен червен сок.

— Благодаря ви от все сърце за това угощение — каза той високо. Пръстите му опипаха стената, търсейки местата, откъдето бе влязъл подносът; но нямаше никаква следа.

Наяде се. Измисли нови диалози, разговаряше мислено със Слийт, със старата съногадателка Тизана, със Залзан Кавол, с капитан

Горзвал. Разпитваше ги за тяхното детство, за надеждите и мечтите им, за политическите им убеждения, за вкусовете им по отношение на храната, напитките и облеклото. След време играта пак му стана скучна и той се изтегна да поспи.

Сънят му също беше скучен, повърхностна дрямка прекъсвана пет-шест пъти от безинтересни отегчителни периоди на будуване. Сънищата му бяха разпокъсани: из тях витаеха Господарката, Фарсал, Кралят на сънищата, главатарят на метаморфите и йерархката Лоривейд, но те произнасяха само объркани и мъгляви думи. Когато накрая се събуди, в стаята се бе появила табла със закуска.

Измина един дълъг ден.

Никога не бе преживявал толкова безконечен ден. Нямаше какво да прави, нищо, абсолютно нищо, безкраен низ от сиво нищо. Би жонглирал с чиниите, но те бяха леки и крехки предмети и би било все едно да жонглира с пера. Опита се да жонглира с ботушите си, но те бяха само два, а да жонглираш с два предмета беше глупава игра. Вместо това се залови да жонглира със спомените си, преживявайки наново всичко, което му се бе случило от Пидруид насам, ала перспективата да върши това в течение на безброй часове го ужаси. Изпадна в съзерцание, докато в ушите му се появи тъпо бучене от умора. Сви се в средата на стаята, мъчейки се да предугади момента, когато ще пристигне следващото ядене, но напрежението, което това очакване предизвика у него, му достави съвсем слабо развлечение.

На втората нощ Валънтайн направи опит да се свърже с Господарката. Подготви се за сън, но когато мозъкът му започна да се освобождава от съзнателното състояние, той се помъчи да заеме средно място между будуване и сън, един вид състояние на транс. Това беше деликатна работа, защото ако се съсредоточеше твърде силно, би се върнал обратно към пълна будност, а ако се отпуснеше напълно, щеше да заспи; дълго време балансира така, в междинната точка, съжалявайки, че не се бе възползвал от възможността през някой спокоен момент от пътуването си през Зимроел да накара Делиамбър да го научи на тия неща.

Най-после устреми душата си напред.

„Майко!“

Представи си, че душата му се носи високо над Терасата на сенките и кривва навътре, покрай тераса след тераса, към центъра на

Третата скала, към Вътрешния храм, към стаята, където почиваше Господарката на острова.

„Майко, аз съм Валънтайн. Твоят син Валънтайн. Имам толкова много неща да ти разказвам, майко, и толкова много да те разпитвам! Но ти трябва да ми помогнеш да стигна до теб.“

Валънтайн лежеше неподвижно. Беше напълно спокоен. В съзнанието му като че сияеше някаква чиста бяла светлина.

„Майко, аз се намирам на Третата скала, в затворническа килия на Терасата на сенките. Дойдох толкова отдалеч, майко. Но сега ме спират. Поръчай да ме доведат при теб, майко!“

„Майко...“

„Господарке...“

„Майко...“

Той спеше.

Светлината продължаваше да сияе. Долови началната звънлива музика на състоянието на сънуване, увертюрата, първите усещания за контакт. Явиха се видения. Той вече не беше затворен. Лежеше под студените бели звезди на голяма кръгла площадка от изящо полиран камък, нещо като олтар, и до него се приближи някаква жена в бяла рокля, с лъскава тъмна коса, която коленичи до него, докосна го леко и произнесе с нежен глас: „Ти си мойт син Валънтайн и аз те признавам пред цял Маджипур за свой син и те каня сега да застанеш до мен.“

Това беше всичко. Когато се събуди, не можеше да си спомни нищо повече от съня.

Тази сутрин за него нямаше табла със закуска. В такъв случай наистина ли беше сутрин, или се бе събудил посред нощ? Минаха часове. Никакъв поднос не идеше. Дали не са го забравили? Дали не са намислили да го уморят от глад? Усети тръпка на ужас: не беше ли така по-добре, отколкото да скучае? Реши, че предпочита скуката пред ужаса, но не чак толкова много. Извика, но знаеше, че е безполезно. Това място беше запечатано като гроб. Същински гроб. Валънтайн погледна мрачно насъбралите се стари подноси, скупчени до отсрещните стени. Спомни си за чудесата и насладите на храната, за наденичките на лииманите, за рибата, която Кхун и Слийт бяха пекли на бреговете на Стейче, за аромата на плода дуика, за силния остър вкус на огненото вино в Пидруид. Гладът му се засилваше. И беше

уплашен. Сега никак не скучаеше, а беше уплашен. Сигурно са заседавали и са го осъдили на смърт за неизлечима лудост.

Минути. Часове. Вече бе изминал половин ден.

Глупаво беше да мисли, че може насън да се докосне до съзнанието на Господарката. Глупаво беше да мисли, че може да се пренесе без усилие във Вътрешния замък и да измоли помощта ѝ. Глупаво беше да мисли, че може да си възвърне замъка Връхни или че някога го е владял изобщо. Той бе изминал половин свят единствено със силата на глупостта и сега, мислеше си горчиво, щеше да бъде наказан за дързостта и безумието си.

Най-после чу познатия слаб вой. Но не беше от отварянето на пролуката за храна, а на вратата.

В килията влязоха двама беловласи йерарси. Те го удостоиха с поглед на студено и мрачно учудване.

— Да ми донесете закуската ли дойдохте? — попита Валънтайн.

— Дойдохме — каза по-високият — да те заведем във Вътрешния храм.

Той настоя първо да го нахранят — разумна постъпка, защото пътуването се оказа дълго, през целия останал ден с бърза кола-флотер, теглена от добичета. Йерарсите седяха през цялото време от двете му страни в ледено мълчание. Когато зададеше някакъв въпрос — например за названието на някоя тераса, през която минаваха, — те му отвърщаха с колкото е възможно по-малко думи; иначе не разговаряха.

Третата скала имаше много тераси — след като преброи около седем, Валънтайн им загуби сметката — и те бяха много по-близо една до друга, отколкото терасите на външните скали, дяляха ги само символични ивици гора. Този среден пояс на острова изглеждаше оживено и гъсто населено място.

По здрач стигнаха до Терасата на преклонението, местност с тихи градини и безредно разпръснати ниски постройки от белосан камък. Подобно на всички други тераси тя беше кръгла по форма, но много по-малка от останалите; тук, в най-вътрешната част на острова, образуваше обикновено пръстенче, което вероятно можеше да се обходи по цялата си периферия за час-два, докато за пълната обиколка на някоя тераса на Първата скала бяха нужни може би месеци. На равни промеждутъци по стената ѝ се издигаха стари изкривени дървета с гъсти овални листа. Между постройките бяха сгушени беседки с пищно разцъфтели увивни растения; навсякъде имаше малки дворчета, украсени с тънки колони от полиран чер камък и нагиздени с цъфтящи храсти. Прислужниците на Господарката се движеха тихо по двама, по трима из тези спокойни кътчета. Заведоха Валънтайн в една стая, далеч по-приветлива от предишната му, с широка вана, вградена в пода, примамващо легло, прозорци, които гледаха към градина, кошнички с плодове на масата. Йерарсите го оставиха тук. Той се изкъпа, хапна плодове, зачака какво ще стане по-нататък. Измина доста време, час или повече: почукване на вратата, нежен глас, който запита желае ли да обядва, в стаята бе вкарана количка, носеща попитателна храна от онова, което бе получавал от идването си на Острова насам — печени меса, сини кратуни, напълнени изкусно с

накълцана риба, стъкленица с нещо студено, което почти би могло да се нарече вино. Валънтайн яде лакомо. След това дълго стоя на прозорците и се визира в мрака. Не видя нищо; не чу никого. Опита вратата си: заключена. Значи все още беше затворник, макар и в далеч по-приятна обстановка отпреди.

Спа, без да сънува. Събуди го поток от златиста слънчева светлина, който заливаше като водопад стаята му. Изкъпа се, откъде дойде същият мълчалив прислужник със закуска — наденички и варени розови плодове; а малко след като закуси, при него влязоха двамата мрачни йерарси и му казаха:

— Господарката те кани тази сутрин.

Поведоха го през чудно хубава градина и през тънък мост от чист бял камък, който образуваше лека дъга над тъмно изкуствено езерце, където плуваха златни рибки, образувайки блестящи фигури. Отпред се простираше изкусно окосена морава. В средата ѝ имаше едноетажна сграда с внушителни размери, необикновено изящна по форма, с продълговати тесни крила, които се разклоняваха във формата на звездни лъчи от кръглия център.

Това може да е само Вътрешният храм, помисли си Валънтайн.

Сега той трепереше. Бе пътувал толкова месеци, че вече не ги помнеше, точно към това място, към прага на тайнствената жена, чието царство беше тук и която той смяташе за своя майка. Най-сетне беше тук; ами ако всичко се окажеше безсмислица или фантазия, или ужасна грешка, ако той не представляваше нищо особено, а само един жълтокос безделник от Зимроел, лишен от памет поради някаква глупост и надъхван от жалки другари с нелепи амбиции? Тази мисъл беше непоносима. Ако Господарката го отхвърли сега, ако се отрече от него...

Той влезе в храма.

Придружен от йерарсите, застанали наблизко от двете му страни, Валънтайн вървя безкрайно през едно невероятно дълго предверие, охранявано на всеки двайсет крачки от неподвижен воин с мрачно лице, и влезе в едно вътрешно помещение, осмоъгълно по форма, със стени от най-фин бял камък и басейн в средата, също осмоъгълен. Утринната светлина влизаше през един отворен осмоъгълен тавански прозорец. Във всеки ъгъл на помещението стоеше строга фигура в йерархски одежди. Валънтайн, малко зашеметен, местеше поглед от

един към друг, ала не видя на лицата им нито следа от радушност, само стиснати устни, изразяващи неодобрение.

Прозвуча една самотна музикална нотка, която тихо се засилваше, после постепенно замря и когато заглъхна съвсем, в помещението беше Господарката.

Тя приличаше много на фигурата, която Валънтайн бе виждал толкова често в сънищата си: жена на средна възраст и със среден ръст, с мургава кожа, лъскава черна коса, топли нежни очи, пълна уста, готова всеки миг да разцъфне в усмивка, сребърна лента през челото ѝ, да, цвете зад едното ухо, с множество дебели зелени венчелистчета. Изглеждаше обаче, че около нея има някакво сияние, ореол, лъчение на сила, власт и величие, както подобава на маджипурски властник, каквато и беше, но Валънтайн не бе подготвен за това, а очакваше да види само блага жена-майка, забравил, че тя беше също кралица, жрица, почти богиня. Стоеше безмълвен пред нея и в течение на една дълга минута тя го изучава от другата страна на басейна, като погледът ѝ се спираше леко, но проникателно върху лицето му. После махна рязко с ръка — недвусмислен жест на пропъждане. Но знакът не се отнасяше за него, а за йерарсите. Това наруши леденото им спокойствие. Те се спогледаха, явно объркани. Господарката повтори жеста си — просто махна леко с китката и очите ѝ проблеснаха властно — поглед с почти ужасяваща сила. Трима-четирима от йерарсите напуснаха помещението; другите се помаяха, сякаш не можеха да повярват, че Господарката иска да я оставят сама със затворника. За миг изглеждаше, като че ще се наложи да махне трети път, когато един от най-старите и най-внушителни йерарси протегна трепереща ръка към нея в знак на открит протест. Но само един поглед на Господарката накара йерарха да спусне ръка обратно до хълбока си. Бавно и последният от тях излезе от стаята.

Валънтайн се бореше с подтика да падне на колене.

Произнесе с едва доловим глас:

— Нямам представа как да изразя уважението си. А и не зная, господарке, как да се обърна към вас, без да ви обидя.

Тя отвърна спокойно:

— Достатъчно е, Валънтайн, да ми казваш „майко“.

Тихите думи го зашеметиха. Направи няколко боязливи крачки към нея, спря се, вторачи се.

— Вярно ли е? — попита той шепнешком.

— Не може да има никакво съмнение.

Валънтайн усети как бузите му пламнаха. Стоеше безпомощен, вцепенен от благосклонността ѝ. Тя му даде знак с едва доловимо движение на връхчетата на пръстите си и той се олюля, като попаднал в океанска буря.

— Приблѝжи се — рече тя. — Боиш ли се? Ела при мен, Валънтайн!

Той прекоси стаята, заобиколи басейна, приблѝжи се до нея. Тя го улови за ръцете. Валънтайн мигновено усети внезапен прилив на енергия, реално, осезаемо трептене, донякъде подобно на онова, когато бе почувствал, когато Делиамбър го бе докоснал, за да извърши магията си, но неизмеримо по-мощно, неизмеримо по-внушително. Понечи да отдрѝпне ръцете си при това първо пулсиране на сила, но тя го задържа и той не можа. Очите ѝ, приблѝжени до неговите, сякаш виждаха през него, проникваха във всичките му тайни.

— Да — заговори тя най-сетне. — Кълна се в Божествения, да, Валънтайн, твоето тяло е чуждо, ала душата ти е създадена от мен! Ох, Валънтайн, Валънтайн, какво са направили с теб? Какво са направили с Маджипур? — Задържа ръцете му, притегли го към себе си и изведнѝж той се озова в ръцете ѝ. Господарката се протягаше нагоре да го прегърне и Валънтайн усети, че сега тя трепереше, не беше богиня, а само жена, майка, която държеше смутения си син. В обятията ѝ той чувстваше покой, какъвто не бе изпитвал, откакто се бе събудил в Пидруид, и се прилепи о нея, молейки се никога да не го пусне.

После тя се отдрѝпна и го загледа с усмивка.

— Поне са ти дали красиво тяло. Разбира се, не си такъв, какъвто беше някога, но все пак приятен за око̀то и силен, и здрав. Можели са да направят нещо много по-лошо. Можели са да те направят слабо, болнаво и уродливо същество, но предполагам, че не са имали смелост, понеже са знаели, че в края на краищата ще им бѝде отплатено десетократно за всички техни престѝпления.

— Кои, майко?

Тя, изглежда, се учуди на въпроса му.

— Ами Барджазид и неговите синове!

— Аз не зная нищо, майко — каза Валънтайн, — освен това, което се яви в сънищата ми, и дори то беше замъглено и объркано.

— А какво точно знаеш?

— Че са ми отнели тялото, че чрез някаква магия на Краля на сънищата са ме оставили извън Пидруид такъв, какъвто ме виждаш, че някой друг, предполагам, Доминин Барджазид, управлява сега от замъка Връхни. Но зная всичко това само от най-ненадеждни източници.

— Всичко то е вярно — отвърна Господарката.

— Кога се е случило?

— В ранно лято — рече тя. — През време на твоята голяма обиколка из Зимроел. Нямам сведения как е било направено; ала една нощ, когато спях, усетих дърпане, късане, сякаш изтръгваха сърцето на планетата, и когато се събудих, разбрах, че се е случило нещо зло и чудовищно, и се понесох духом към теб, но не можах да те достигна. Там, където би трябвало да бъдеш ти, имаше само тишина, празнота. И все пак тя се различаваше от тишината, която ме обгърна, когато Вориакс бе убит, защото продължавах да чувствам твоето присъствие, ала недосегаемо за мен, като зад някакво дебело стъкло. Веднага запитах има ли вест от короната. Той е в Тил-омон, казаха ми моите хора. „А добре ли е?“ — попитах. Да, рекоха, добре е, днес плава с кораб към Пидруид. Но не можах да установя контакт, Валънтайн. Отправих душата си така, както не бях правила от години, към всички кътчета на света, ала теб те нямаше никъде и все пак беше някъде. Бях уплашена и объркана, Валънтайн, но нищо не можех да сторя, освен да търся и да чакам. Получих вест, че лорд Валънтайн е пристигнал в Пидруид, че гостувал в двореца на кмета, и го видях през цялото това разстояние, и лицето му беше лицето на моя син. Но съзнанието му беше друго и затворено за мен. Опитах се да му пратя мислено послание, но не успях. И най-сетне започнах да разбирам.

— Знаеше ли къде съм?

— Отначало не. Бяха преустроили съзнанието ти така дълбоко, че беше напълно променено. Нощ след нощ пренасях душата си в Зимроел да те търся — занемарих всичко друго тук, но не беше дребна работа това, тази смяна на короналите, и все ми се струваше, че нещо ми се мерзелее, частица от твоето истинско аз, отломка — и след време успях да установя, че си жив, че се намираш в Северозападен Зимроел, но все още не можех да те достигна. Трябваше да чакам да

осъзнаеш по-добре кой си, магиите им да загубят силата си и да възвърнеш поне отчасти истинското си съзнание.

— То все още не е напълно възстановено, майко.

— И това знам. Но вярвам, че може да се оправи.

— Кога най-после ме достигна?

Тя помълча за миг, замислена.

— Близко до града на гхайрогите, струва ми се, Дюлорн, и първо те видях чрез умовете на други, които сънуваха истината за теб. И докоснах умовете им, пречистих и проясних каквото имаше в тих и видях, че душата ти е оставила своя печат върху им и че те знаят по-добре от самия теб какво ти се е случило. Въртях се по този начин, а после можах да проникна в теб. И от този момент нататък ти узнаваше какъв си бил преди, докато аз се мъчех от хиляди мили разстояние да те излекувам и да те привлека към себе си. Но не беше лесно. Светът на сънищата, Валънтайн, е трудно и променчиво място дори за мен и да се опитваш да го направляваш е все едно да пишеш книга на пясъка край океана: приливът се връща и заличава почти всичко, и ти просто го пишеш наново, наново и наново. Но ето че най-после си тук.

— Знаеше ли това, когато пристигнах на Острова?

— Да, знаех. Чувствах близостта ти.

— И все пак ме остави да се лутам с месеци от тераса на тераса!

Тя се засмя.

— По външните тераси има милиони поклонници. Да те усещам е едно, действително да установя местонахождението ти е друго, далеч по-трудно. Освен това ти не беше готов да дойдеш при мен, нито аз — да те приема. Аз те изпитвах, Валънтайн. Следях те отдалеч, изучавах те, за да видя каква част от душата ти е оцеляла, дали все още е останало у теб нещо от короната. Преди да те призная, трябваше да проверя тези неща.

— А много ли нещо от лорд Валънтайн е останало у мен?

— Твърде много. Далеч повече, отколкото биха подозирали враговете ти. Планът им беше погрешен; мислеха, че са те ликвидирали, ала само са замъглили и разстроили съзнанието ти.

— Нямаше ли да бъде по-благоразумно да ме убият веднага, вместо да поместят душата ми в чуждо тяло?

— По-благоразумно, да — отвърна Господарката. — Но не са посмели. Твоят дух е миропомазан, Валънтайн. Всички от рода

Барджазид са суеверни зверове; изглежда, че са готови да рискуват да свалят един коронал, но не и да го унищожат напълно, тъй като се страхуват от отмъщението на духа ти. И сега тяхното малодушно колебание ще провали плана им.

Валънтайн запита тихо:

— Мислиш ли, че ще мога някога да възвърна трона си?

— А ти съмняваш ли се?

— Барджазид носи лицето на лорд Валънтайн. Народът го приема като коронал. Той държи властта в замъка Върхни. А аз имам може би една дузина последователи и съм неизвестен. Ако се обявя за законния коронал, кой ще ми повярва? И след колко време Доминин Барджазид ще се справи с мен така, както е трябвало да се справи с мен в Тил-омон?

— Ти имаш подкрепата на Господарката, твоята майка.

— А разполагаш ли с войска, майко?

Господарката се усмихна благо.

— Не, нямам войска. Но съм властница на Маджипур, което не е дребна работа. Аз притежавам силата на правдата и любовта, Валънтайн. А също и това тук.

Тя докосна сребърната диадема на челото си.

— Чрез нея ли пращаш своите послания? — запита Валънтайн.

— Да. Чрез нея мога да стигна до умовете на всички маджипурци. Вярно, липсва ми способността на краля на сънищата да контролирам и направлявам, което неговите уреди умеят да правят. Но мога да се свързвам, мога да ръководя, мога да влияя. Ти ще получиш една от тези диадеми, преди да напуснеш Острова.

— И ще минавам спокойно през Алханроел, излъчвайки послания на любов към гражданите, докато Доминин Барджазид слезе от Върха и ми върне трона?

Очите на Господарката пламнаха от такъв гняв, какъвто Валънтайн бе виждал в тях, когато пропъждаше йерарсите от стаята.

— Що за приказки са това?

— Майко...

— Ох, колко са те променили! Валънтайн, когото родих и отгледах, не допускаше никаква пораженческа мисъл.

— И сега също не допускам, майко. Но всичко изглежда така неизмеримо, а аз съм толкова уморен. И да воювам с граждани на

Маджипур — дори с един узурпатор, — майко, на Маджипур не е имало война от памтивека. Нима аз трябва да бъда тоя, който ще наруши мира?

Очите ѝ бяха безжалостни.

— Мирът е вече нарушен, Валънтайн. На теб се пада да възстановиш реда в кралството. От близо една година вече царува самозван коронал. Ежедневно се провъзгласяват жестоки и глупави закони. Невинните биват наказвани, виновните благоденстват. Хармония, установена преди хиляди години, се унищожава. Когато нашият народ дошъл тук от старата Земя преди четиринайсет хиляди години, много грешки били извършени, много страдания били изтърпени, преди да намерим свой начин на управление, ала от времето на първия понтифекс живеем без сериозни сътресения, а от времето на лорд Стиамот цари мир в този свят. Сега този мир е нарушен и на теб се полага да оправиш нещата.

— Ами ако приема това, което Доминин Барджазид е извършил? Ако откажа да въвека Маджипур в гражданска война? Нима последиците ще бъдат толкова лоши?

— Ти вече знаеш отговорите на тези въпроси.

— Бих искал да ги чуя от теб, понеже решителността ми се колебае.

— Срам ме е да чувам такива думи от теб.

— Майко, аз преживях необикновени неща през време на това пътуване и те отнеха голяма част от силата ми. Нямам ли право на миг почивка?

— Ти си крал, Валънтайн.

— Може би съм бил и може би пак ще бъда. Но голяма част от царствеността ми е била отнета в Тил-омон. Сега аз съм обикновен човек. И дори кралете не са неуязвими от умора и обезсърчение, майко.

С тон, по-благ от този, с който си бе служила досега, Господарката изрече:

— Барджазид все още не управлява като абсолютен тиранин, защото това може да настрои народа против него, и властта му е все още несигурна — поне докато ти си жив. Но той управлява в интерес на себе си и на семейството си, а не в интерес на Маджипур. Липсва му чувство за справедливост и върши само това, което му се струва

полезно и изгодно. Колкото повече расте самоувереността му, толкова повече ще се увеличават и престъпленията му, докато най-сетне Маджипур запъшка под бича на едно чудовище.

Валънтайн кимна.

— Да, разбирам това, когато не съм толкова уморен.

— Помисли си също какво ще се случи, когато понтифексът Тиеверас умре, което рано или късно неизбежно ще се случи, и то вероятно скоро, отколкото късно.

— Тогава Барджазид ще отиде в Лабиринта и ще стане безсилен отшелник. Това ли имаш предвид?

— Понтифексът не е безсилен и няма нужда да става отшелник. През досегашния ти живот понтифекс беше единствено Тиеверас, който все повече и все повече старее и постепенно се превръща в особняк. Но един понтифекс в разцвета на силите е нещо съвсем друго. Ами ако Барджазид след пет години стане понтифекс? Мислиш ли, че ще се задоволи да седи в оная подземна дупка както прави Тиеверас сега? Той ще управлява със сила, Валънтайн. — Тя го гледаше напрегнато. — И кой, мислиш, ще стане коронал?

Валънтайн поклати глава.

— Кралят на сънищата има трима синове — рече тя. — Минакс е най-големият, който един ден ще седне на трона в Сувраел. Доминин е сегашният коронал и ще стане понтифекс, ако решиш да му позволиш това. А кой друг ще бъде избран за нов коронал, ако не по-малкият му брат Кристоф?

— Но в разрез с природата е един понтифекс да предостави замъка Върхни на собствения си брат!

— В разрез с природата е също един син на Краля на сънищата да свали един законен коронал — каза Господарката. Очите ѝ отново пламнаха. — Размисли и върху това: когато се сменят короналите, сменя се и Господарката на Острова! Аз ще отида да доживея дните си в двореца за свалени от длъжност Господарки на Тerasата на сенките и коя ще дойде във Вътрешния храм? Майката на Барджазидовци! Виждаш ли, Валънтайн, те ще имат всичко, ще държат в ръцете си цял Маджипур!

— Това не бива да стане — каза Валънтайн.

— И няма да стане.

— Какво трябва да направя?

— Ще вземеш кораб от моето пристанище Нуминор за Алханроел с всичките си хора и с други, които аз ще ти дам. Ще слезеш в Стоиензар и ще отидеш в Лабиринта, за да получиш благословията на Тиеверас.

— Ами ако Тиеверас е луд...

— Не напълно луд. Той живее във вечен сън, и то необикновен, но наскоро аз докоснах душата му и старият Тиеверас все още съществува някъде в нея. Той е понтифекс от четиридесет години, Валънтайн, и беше коронал дълго преди това и знае как бе решено да се управлява нашето кралство. Ако можеш да се добереш до него, ако успееш да му докажеш, че си истинският лорд Валънтайн, той ще ти помогне. Тогава ще трябва да потеглиш към замъка Връхни. Отказваш ли се от тази задача?

— Отказвам само да навлека хаос на Маджипур.

— Хаосът е вече налице. Ти ще донесеш ред и справедливост. — Тя се приближи до него така, че цялата страхотна мощ на личността ѝ се разкри, докосна ръката му и произнесе с тих, енергичен глас:

— Аз съм родила двама синове и от момента, когато ги погледнах в люлките им, хората разбраха, че са предопределени да бъдат крале. Първият беше Вориакс — помниш ли го? Предполагам, че не го помниш, вече си го забравил, а той беше чудесен, прекрасен човек, герой, полубог и още като дете в замъка Връхни казваха за него: „Този е предопределеният, той ще бъде коронал, когато лорд Малибор стане понтифекс.“ Вориакс беше чудо, но аз имах и втори син, Валънтайн, силен и прекрасен като Вориакс, не толкова склонен към игри и подвизи като него, ала с по-топла душа и по-умен. Той разбираше, без да му се казва, що е добро и що е лошо, в душата му нямаше никаква жестокост, беше със спокоен, уравновесен и слънчев характер, тъй че всички го обичаха и уважаваха. За Валънтайн се говореше, че ще бъде дори по-добър крал от Вориакс, но, разбира се, Вориакс като по-голям щеше да бъде избран, а на Валънтайн беше писано да бъде само главен министър. Ала Малибор не стана понтифекс, а умря преждевременно, докато бе на лов за дракони, и пратеници на Тиеверас дойдоха при Вориакс и рекоха: „Ти си коронал на Маджипур“, и първият, който трябваше да падне пред него и да направи звездния знак, беше брат му Валънтайн. И така лорд Вориакс започна да управлява в замъка Връхни и управляваше добре, а аз

дойдох на Острова на съня, както отдавна знаех, че ще стане, и осем години всичко на Маджипур вървя добре. И после се случи нещо, което не можеше да бъде предречено от никого: че лорд Вориакс ще загине преждевременно като лорд Малибор — отиде на лов в гората и го улучи заблудена стрела. Но Валънтайн все още беше жив и макар че рядко се случваше брат на коронал да го замести, малцина възразиха срещу това, защото всеки признаваше високите му качества. Така лорд Валънтайн дойде в Замъка, а аз, майка на двама крале, останах във Вътрешния храм, доволна от синовете, които съм дала на Маджипур, и уверена, че царуването на лорд Валънтайн ще бъде една от славните страници в историята на Маджипур. Мислиш ли, че мога да позволя на Барджазидовци да седят дълго време там, където са седели моите синове? Мислиш ли, че мога да търпя да гледам как един Барджазид крие подлата си душа зад лицето на лорд Валънтайн? Ох, Валънтайн, Валънтайн, ти си само половината от това, което беше някога, дори по-малко от половината, но ти ще станеш отново такъв, какъвто беше, и замъкът Връхни ще бъде твой, и съдбините на Маджипур няма да се насочат към зла участ, и не говори повече, че не искаш да хвърлиш света в хаос. Хаосът е вече сред нас. Ти си спасителят. Разбираш ли?

— Разбирам, майко.

— Тогава ела с мен и аз ще те излекувам.

Поведе го от осмоъгълната стая по едно от разклоненията на Вътрешния храм, покрай застанали мирно стражи и група намръщени, смутени йерарси и го въведе в една по-малка светла стая, окичена с ярки цветя в десетки краски. Тук имаше писалище, изработено от цяло парче лъскав дарбелион, ниска кушетка и няколко други мебели; изглежда, че това беше кабинетът на Господарката. Тя посочи на Валънтайн един стол и взе от писалището две малки разкошно украсени стъкленици.

— Изпий това вино на един дъх — каза му тя, подавайки му едната стъкленица.

— Вино ли, майко? На Острова?!

— Ние с теб не сме поклонници тук. Изпий го.

Той отпуши стъкленицата и я долепи до устните си.

Вкусът му беше познат — тежък, парлив и сладък, но едва след миг можа да го познае: с такова вино си служеха съногадателките, то съдържахше упойката, която откриваше душите за други души. Господарката пресуши до дъно втората стъкленица.

— Значи ще гадаем сънища? — каза Валънтайн.

— Не. Това трябва да се свърши в будно състояние. Аз дълго мислих как да го направя. — От писалището си извади една блестяща сребърна диадема, подобна на нейната, и му я подаде. — Нека стои на твоето чело — рече тя. — Носи я непрекъснато отсега до момента, когато се качиш в замъка Врѣхни, защото тя ще бъде средоточието на твоята мощ.

Той сложи внимателно диадемата на главата си. Тя прилегна добре на слепоочията му; имаше странно притискащо усещане, което не му се нравеше много, въпреки че металната лента беше толкова тънка, та се учудваше, че изобщо я забелязва. Господарката го притегли към себе си и приглади гъстата му дълга коса над диадемата.

— Златиста коса — рече тя щастливо. — Никога не съм предполагала, че ще имам син със златиста коса! Как се чувстваш с диадемата на главата?

— Стяга ми.

— И нищо друго?

— Нищо друго, майко.

— Скоро ще престанеш да усещаш стягането, щом свикнеш с нея. А усещаш ли вече упойката?

— Само леко замъгляване на съзнанието. Струва ми се, че ще заспя, ако имам възможност.

— Скоро спането ще бъде последното нещо, за което ще жадуваш — рече Господарката. Протегна и двете си ръце към него. — Добър жонгльор ли си, сине мой? — попита тя неочаквано.

Той се усмихна.

— Така ми казват.

— Добре. Утре трябва да ми покажеш някои от номерата си. Ще ми бъде забавно. А сега ми подай ръцете си. И двете. Ето така.

Тя задържа за миг изящните си, силни на вид ръце върху неговите. После с бързо, решително движение преплете пръстите си в неговите.

Сякаш щракна някакъв електрически ключ, затвори се някаква електрическа верига. Валънтайн се олюля от сътресението. Залитна, едва не падна, но усещаше, че Господарката го държи здраво, крепи го, докато той се клатушкаше из стаята. В съзнанието си имаше усещането, като че шип се забива в основата на черепа му. Вселената се завъртя около него; не беше в състояние да контролира очите си, нито да ги фокусира и виждаше само откъслечни замъглени образи: лицето на майка си, лъскавата повърхност на писалището, пламтящите багри на цветята, всичко пулсираше, трептеше, въртеше се.

Сърцето му биеше силно. Гърлото му бе пресъхнало. Усещаше дробовете си празни. Това беше по-ужасно, отколкото въвличането му във водовъртежа, образуван от морския дракон, и изчезването му в дълбоките води. Сега краката изобщо не го държаха напълно; и неспособен повече да стои прав, той се смъкна на пода, коленичи там и някак усещаше Господарката коленичила до него, лицето ѝ беше близо до неговото, пръстите ѝ все още бяха вплетени в неговите, страшният обгарящ досег на душите им не се прекъсваше.

Врълхлетяха го спомени.

Видя огромното, исполинско величие на Върха, необятната, невероятна грамада на короналския замък върху невъобразимото

възвишение. Съзнанието му се носеше със светкавична бързина през тържествени зали с позлатени стени и високи сводести тавани, през банкетни и заседателни зали, през широки като площади коридори. Ярки светлини блестяха, искряха и го зашеметяваха. Усещаше до себе си присъствие на мъж, висок, мощен, самоуверен, силен, който държеше едната му ръка, а някаква жена, също силна и самоуверена, държеше другата, и той ги позна — бяха баща му и майка му, и видя точно пред себе си един юноша, който беше брат му Вориакс.

„Каква е тази зала, татко?“

„Конфалюмовата тронна зала, така се нарича.“

„А оня човек с дългата червена коса? Който е седнал на голямото кресло?“

„Той е короналът лорд Малибор.“

„Какво значи това?“

„Колко е глупав Валънтайн! Не знае какво е коронал!“

„Мълчи, Вориакс. Короналът е кралят, Валънтайн, единият от двамата крале, по-младият. Другият е понтифексът, който някога сам е бил коронал.“

„Кой точно от двамата?“

„Високият, слабият, с много тъмната брада.“

„И името му е Понтифекс?“

„Името му е Тиеверас. Понтифекс е титлата му като властник. Той живее близо до Стоиензар, но днес е тук, понеже лорд Малибор короналът ще се жени.“

„И децата на лорд Малибор ли ще станат коронали, майко?“

„Не, Валънтайн.“

„Кой ще бъде следващият коронал?“

„Никой още не знае това, синко.“

„Аз ли ще бъда? Или Вориакс?“

„Възможно е да станеш, ако бъдеш умен и силен, когато пораснеш.“

„О, такъв ще бъда, татко, такъв ще бъда, такъв ще бъда!“

Стаята изчезна. Валънтайн се видя в друго помещение, също великолепно, но не толкова просторно, и сега той беше по-голям, не момче, а млад мъж, и там беше Вориакс със звездната корона на главата и изглеждаше малко смутен от това.

„Вориакс! Лорд Вориакс!“

Валънтайн падна на колене и вдигна ръце с широко разтворени пръсти. А Вориакс се усмихна и му махна.

„Стани, братко, стани. Не ти подобава да лазиш така пред мен.“

„Ти ще бъдеш най-великият коронал в историята на Маджипур, лорд Вориакс.“

„Наричай ме «братко», Валънтайн. Аз съм коронал, но все пак съм и твой брат.“

„Да си жив, братко! Да живее короналът!“

И други около него завикаха:

„Да живее короналът! Да живее короналът!“

Но нещо се бе променило, макар че помещението си беше същото, защото лорд Вориакс не се виждаше никъде, и сега Валънтайн носеше необикновената корона, а останалите, които му крещяха, коленичеха пред него и размахваха пръсти във въздуха, викаха неговото име. Той ги гледаше учудено.

„Да живее лорд Валънтайн!“

„Благодаря ви, приятели. Ще се старая да бъда достоен за паметта на брат си.“

„Да живее лорд Валънтайн!“

— Да живее лорд Валънтайн! — произнесе Господарката тихо.

Валънтайн замига и зина. За миг беше напълно объркан, чудейки се защо е коленичил така и в какво помещение се намира, и коя е тази жена с лице толкова близо до неговото. После сенките изчезнаха от съзнанието му.

Той се изправи на крака.

Чувстваше се напълно преобразен. Из главата му се носеха бурни спомени: годините в замъка Врѣхни, учебните занимания, цялата тази скучна история, поменикът от коронали, списъкът на понтифексите, томовете с конституционни знания, икономическите доклади за маджипурските провинции, дългите разговори с настойниците му, с непрекъснато проверяващия го баща, с майка му — и другите, не толкова строги минути: игрите, речните пътешествия, турнирите, приятелите му — Елидат, Стазилейн и Тунигорн, обилно леещото се вино, ловните походи, добрите времена с Вориакс, когато двамата бяха обект на всеобщо внимание, принцове на принцове. А ужасният момент, в който лорд Малибор загина в морето, и уплашеният и същевременно радостен поглед на Вориакс, че го назначават за

коронал, и после времето осем години по-късно, когато делегацията от знатни принцове дойде при Валънтайн да му предложи короната на неговия брат...

Той си спомняше.

Спомняше си всичко, до една нощ в Тил-омон, когато всякакви спомени секнаха. А след това знаеше само огрения от слънцето Пидруид, камъчетата, търкалящи се наоколо му откъм рида, юношата Шанамир, стърчащ над него с добичетата си. Погледна се мислено и му се стори, че хвърля двойна сянка, едната ярка, другата тъмна; и като се взря през прозрачната мъгла от лъжливи спомени, с които бяха напълнили главата му в Тил-омон, погледна назад над непроницаемата тъмна пустота към времето, когато беше коронал. Разбра, че сега е умствено така здрав, какъвто вероятно е бил някога.

Господарката пак изрече:

— Да живее лорд Валънтайн.

— Да — каза той учуден. — Да, аз съм лорд Валънтайн и пак ще бъда. Майко, дай ми кораби. Барджазид вече прекалено дълго стои на трона.

— В Нуминор чакат кораби и мои верни хора, които ще ти служат.

— Добре. Тук има и други хора, които трябва да се съберат. Не зная от кои тераси, но трябва да се издирят бързо. Един дребен врун, неколцина скандари, един хджорт, един синьокож чужденец от друг свят и няколко човеци. Ще ти дам имената им.

— Ще ги намерим — рече Господарката.

— И ти благодаря, майко — каза Валънтайн, — загдето възвърна истинското ми аз.

— Благодарих ли? Че защо благодариш? Та аз съм ти дала живот. Не е нужно да ми благодариш за това. Сега ти си възроден, Валънтайн, и ако се наложи, ще го сторя и трети път. Но дано не се наложи. Твоята съдба сега отново поема възходящия си път. — Очите ѝ засвяткаха весело. — Ще те видя ли да жонглираш тази вечер, Валънтайн? Колко топки едновременно можеш да задържаш във въздуха?

— Дванайсет — отговори той.

— И блейвите умеят да танцуват. Кажете истината!

— По-малко от дванайсет — призна той. — Но повече от две. След вечеря ще ти изнеса едно представление. И... майко!

— Да?

— Когато си възвърна замъка Връхни, ще уредя голямо празненство и ти ще дойдеш от Острова, и ще ме видиш да жонглирам пак на стъпалата на Конфалюмовия трон. Обещавам ти това, майко. На стъпалата на трона.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА
КНИГА НА ЛАБИРИНТА

От пристанището Нуминор потеглиха корабите на Господарката, седем на брой, с широки платна и високи величави носове, под командуването на хджорта Азенхарт, главен адмирал на Господарката; те бяха взели като пътници короната лорд Валънтайн, главния му министър вруна Аутифон Делиамбър, адютантите му Карabela от Тил-омон и Слийт от Нарабал, военната му адютантка Лизамон Хълтин, министрите му на разположение скандара Залзан Кавол и Шанамир от Фолкинкип, и разни други. Местоназначението на флотата беше Стоиен в края на алханроелския полуостров Стоиензар, от другата страна на Вътрешното море. Корабите плаваха вече няколко седмици, тласкани бързо от силните западни ветрове, които духаха в тия води в края на пролетта, но досега нямаше никаква следа от суша и още много дни нямаше да има.

Дългото пътуване действаше на Валънтайн успокоително. Той никак не се боеше от задачите, които му предстояха, но и не гореше от нетърпение да ги започне; по-скоро се нуждаеше от време, за да порови във възврънатото си съзнание, да открие кой е бил и какъв се е надявал да стане. Каква по-подходяща обстановка от широката гръд на океана, където ден след ден нищо не се менеше освен формите на облаците и времето като че се бе спряло на едно място? Тъй че той стоеше с часове до релинга на флагманския кораб „Лейди Тиин“, настрана от приятелите си, и беседваше сам със себе си.

Такъв, какъвто е бил някога, той се харесваше: по-силен и по-твърд по характер от Валънтайн жонгльора, но без грозната душа, която се среща понякога у властници. Предишното му аз се струваше на Валънтайн благоразумно, здравомислещо, спокойно и уравновесено, човек със сериозно държане, но нелишен от веселост, такъв, който разбира естеството на отговорността и дълга. Той беше с добро образование, както би могло да се очаква за човек, чийто живот е преминал в подготовка за висок пост, със солидни познания по история, право, управление и икономика, не толкова солидни по литература и философия и доколкото можеше да разбере Валънтайн,

само най-повърхностно владее на математиката и физическите науки, които бяха в силен упадък на Маджипур.

Възвръщането на предишното му аз наподобяваше намирането на имане. Валънтайн все още не беше напълно споен с онова другото аз и беше склонен да мисли за „него“ и „мен“ или за „нас“, вместо да се смята за отделна единна личност; ала от ден на ден раздвоението ставаше все по-незабележимо. На съзнанието на короната бе нанесена такава вреда при свалянето му в Тил-омон, че сегашното разцепление показваше липсата на връзка между лорд Валънтайн короната и Валънтайн жонгльора и въпреки старанията на Господарката може би завинаги щеше да остане белег по тази цепнатина. Но Валънтайн можеше да прекоси разделителната бразда винаги, когато пожелаеше, да се приближи до която и да е точка от линията на някогашния си живот, да премине в детските или младежките си години или в краткия период на управлението си и където и да погледнеше, имаше такова богатство от знания, от опит, от зрелост, каквото през простите си скиталчески дни никога не се бе надявал да притежава. Ако в момента трябваше да навлезе в тези спомени тъй, както може да се навлезе в енциклопедия или библиотека, нека бъде така; сигурен беше, че с течение на времето щеше да настъпи по-пълно спояване между едното и другото му аз.

На деветата седмица от пътуването на хоризонта се появи тънка зелена ивица суша.

— Стоиензар — обяви адмирал Азенхарт. — Виждате ли там отстрана онова по-тъмно място? Това е пристанището Стоиен.

Чрез двойното си зрение Валънтайн изучаваше брега на приближаващия се континент. Като Валънтайн той не знаеше почти нищо за Алханроел, само това, че е най-големият от континентите на Маджипур и първият заселен от човеци, място с огромно население и смайващи природни чудеса, и седалище на планетното правителство, обиталище и на короната, и на понтифекса. Но от паметта на лорд Валънтайн сега изплуваше много повече. За него Алханроел значеше върха, на който бе построен замъкът, един почти самостоятелен свят, по чиито обширни склонове човек можеше да прекара целия си живот сред Петдесетте града и да не се надиви на техните чудеса. Алханроел беше замъкът на лорд Малибор, увенчаващ Върха — защото така го бе наричал през цялото си детство и този навик му бе останал дори през

собственото му царуване. Сега виждаше мислено замъка, обгърнал Върха като някакво многогоръко същество, разпростряло се над зъбери, върхове и алпийски ливади, спускащ се в обширните, граничещи с него долини и падини, една постройка с толкова хиляди помещения, че беше невъзможно да се преброят, сграда, която като че имаше свой живот, с добавени по нейно усмотрение пристройки по най-далечните ѝ краища. Към Алханроел спадаше също голямата издутина, издигаща се над Лабиринта на понтифекса, и самият подземен Лабиринт, пълна противоположност на Острова на Господарката, защото докато Господарката живееше във Вътрешния храм на обливано от слънцето и обявявано от вятъра възвишение, заобиколено от няколко кръга открити тераси, понтифексът беше заврян като къртица дълбоко под земята, на най-ниското място в кралството си, заобиколен от криволиците на своя лабиринт. Валънтайн бе ходил в Лабиринта само веднъж, преди години, изпратен по поръчение на лорд Вориакс, ала споменът за тези лъкатушни пещери все още мъждееше смътно в съзнанието му.

Алханроел обхващаше също Шестте реки, стичащи се от склоновете на Върха, и растенията-животни на Стоиензар, които скоро щеше да види отново, и дърветата-къщи на Треймон, и каменните руини във Велализиерската долина, за които се говореше, че датирали отпреди идването на човечеството на Маджипур. Гледайки на изток тази тънка черта, която се разширяваше, но все още едва се забелязваше, Валънтайн усещаше цялата огромност на Алханроел, разгъващ се като гигантски свитък пред него, и спокойствието, овладяло душата му през време на пътуването, изведнъж се стопи. Той жадуваше да стъпи час по-скоро на брега, да започне похода си към Лабиринта.

Запита Азенхарт:

— Кога ще стигнем сушата?

— Утре вечерта, милорд.

— Тогава довечера ще пируваме и ще играем. Да се извадят най-хубавите вина, да пият и моряците. А след това — представление на палубата, малко празненство.

Азенхарт го изгледа сериозно. Адмиралът беше аристократ сред хджортите, по-строен от повечето свои съплеменници, макар и с характерната груба и грапава кожа, и имаше странно строго държане,

което Валънтайн намираше за малко притеснително. Господарката го уважаваше много.

— Представление ли, милорд?

— Малко жонглиране — отвърна Валънтайн. — Приятелите ми изпитват носталгична нужда да се позанимаят пак с изкуството си, а какъв по-подходящ момент за това от ознаменуването на благополучния завършек на нашето дълго пътуване?

— Разбира се — произнесе Азенхарт с тържествено кимване. Но очевидно адмиралът не одобряваше подобни работи на флагманския си кораб.

Залзан Кавол бе предложил това. Скандарът явно не можеше да си намери място на кораба; често го виждаха да движи ритмично четирите си ръце в жонгльорски жестове, макар че в ръцете му нямаше никакви предмети. Именно той най-много трябваше да се нагажда към обстоятелствата при това пътуване из просторите на Маджипур. Преди година Залзан Кавол беше цар в своята професия, майстор между майсторите на жонгльорското изкуство, който обикаляше бляскаво от град на град с чудния си фургон. Сега бе загубил всичко това. Фургонът бе станал на пепел някъде в Пиурифейнските гори, двама от петимата му братя лежаха мъртви пак там, а трети беше на морското дъно; той вече не ръмжеше властно на подчинените си и не ги караше да скачат да изпълняват заповедите му; и вместо да играе всяка вечер пред прехласната публика, която пълнеше кесията му с крони, сега бродеше от място на място по петите на Валънтайн като обикновен помагач. У Залзан Кавол се трупаха неоползотворени сили и енергии. Лицето и държането му издаваха това, защото едно време той свободно бе давал отдушник на грубостта си, ала сега изглеждаше потиснат, почти смирен, и Валънтайн разбираше, че това трябва да е признак на силно душевно страдание. Агентите на Господарката бяха намерили Залзан Кавол все още на Тerasата на изпитанието в периферията на Острова, където вършеше черната си поклонническа работа вяло, влачейки се като сомнамбул, сякаш примирен с мисълта да прекара останалия си живот в скубане на бурени и фугиране на зидария.

— Ще можеш ли да изпълниш номера с факлите и ножовете? — попита го Валънтайн.

Залзан Кавол мигновено просветна.

— Разбира се. И виждате ли ония щифтове там? — Той посочи няколко големи дървени пръта, дълги близо четири стъпки, струпани на една полица близо до мачтата. — Снощи Ерфон и аз се упражнявахме с тях, когато всички спяха. Ако адмиралът няма нищо против, ще ги използваме довечера.

— Ония ли? Как можеш да жонглираш с такова дълго нещо?

— Издействайте ми разрешението на адмирала, милорд, и довечера ще ви покажа!

Цял следобед трупата репетира в едно голямо празно помещение долу в трюма. За пръв път вършеха такова нещо от Илиривойн насам — като че бе изминал половината от живота им оттогава. Но използвайки импровизираната сбирка от предмети, които скандарите тихомълком бяха събрали, бързо навлязоха в ритъма на играта.

Наблюдавайки, Валънтайн усещаше някаква топла вълна от тази гледка — Слийт и Карабела трескаво си подхвърляха пръти назад-напред, Залзан Кавол, Роворн и Ерфон измисляха сложни нови номера на размяна, защото след смъртта на тримата им братя старите не можеха да бъдат изпълнявани. За миг като че бяха настъпили някогашните безметежни времена във Фолкинкип или Дюлорн, когато нищо нямаше значение освен да те наемат за празненството или в цирка и единственият проблем в живота беше да съгласуваш ръцете и очите. Но тези дни бяха невъзвратими. Сега, въввлечени във висши интриги, в издигането и свалянето на власти, никой от тях нямаше да бъде вече такъв, какъвто е бил по-рано. Тия петимата бяха обядвали с Господарката, делили с короната едно и също жилище и сега плаваха напред, за да се срещнат с понтифекса; те бяха вече част от историята, дори и походът на Валънтайн да не постигнеше нищо. И все пак тук отново жонглираха, сякаш жонглирането беше единственото нещо в живота.

Бяха му нужни много дни, докато събере хората си във Вътрешния храм. Валънтайн смяташе, че е достатъчно Господарката или нейните йерарси само да затворят очи и могат да стигнат до всяка душа в Маджипур, но това не беше толкова просто; връзката се оказва неточна и ограничена. Първо бяха установили местонахождението на скандарите — на най-външната тераса. Шанамир се бе добрал до Втората скала и с младежкото си простодушие напредваше бързо към вътрешността; Слийт, нито млад, нито простодушен, също бе успял да

напредне до Втората скала, същото бе направил и Виноркис; Карабела се намираше точно зад тях, на Терасата на огледалата, но по погрешка първо я търсиха другаде; издирването на Кхун и Лизамон Хълтин не беше много трудно, понеже те толкова много се различаваха по външност от другите поклонници, ала трима бивши моряци на Горзвал — Панделон, Кордеин и Тесме — бяха изчезнали сред населението на острова, сякаш бяха станали невидими, тъй че Валънтайн щеше да ги изостави, ако не се бяха появили в последния момент. Най-трудно се оказа намирането на Аутифон Делиамбър. На Острова имаше много вруни, някои от тях дребни като малкия магьосник, и всички усилия да бъде издирен завършваха с грешки. Флотата вече се готвеше да отплава, а Делиамбър още не бе намерен, ала в навечерието на отпътуването, когато Валънтайн беше отчаяно раздвоен между необходимостта да тръгне на поход и нежеланието да се раздели с най-полезния си съветник, врунът се появи в Нуминор, без да дава никакви обяснения къде е бил или как е прекосил незабелязано острова. Така всички бяха събрани отново — по-право оцелелите от дългото пътуване от Пидруид насам.

Валънтайн знаеше, че в замъка Връхни лорд Валънтайн бе имал обкръжение от свои приближени, чиито лица и имена сега си припомняше наново — принцове, придворни и чиновници, негови близки от детинство, Елидат, Стазилейн, Тунигорн, най-скъпите приятели, които бе имал; и все пак, макар и да изпитваше все още вяръност към тези хора, те се бяха отдалечили страшно от душата му, а тази случайна сбирка от приятели, с която се бе сдобил през време на скитанията си, сега му беше най-близка. Питаше се какво ли ще бъде, когато се върнеше в замъка Връхни и станеше нужда да примири едната група с другата.

Възвърналите се спомени го успокояваха поне в едно отношение. В Замъка не го чакаше нито жена, нито годеница, нито дори важна любовница, която да оспорва мястото на Карабела до него. Слава на Божествения, като принц и млад коронал той бе водил безгрижен и свободен живот. Без друго щеше да му бъде трудно да привикне двора с мисълта, че любимата на короната е от неблагоородно потекло, жена от равнинните градове, скитаща жонгльорка; но то щеше да бъде абсолютно невъзможно, ако сърцето му беше вече обречено и сега трябваше да заяви, че го е обрекъл наново.

— Валънтайн! — подвикна Карабела.

Гласът ѝ го изтръгна от размишленията. Той погледна към нея; тя се изкиска и му подхвърли един прът. Валънтайн го улови, както го бяха учили толкова отдавна, между палеца и останалите си пръсти, като горницата на пръта сочеше под ъгъл. След миг долетя втори от Слийт, а после трети от Карабела. Той се засмя и запокити прътите така, че се завъртяха над главата му като при стария познат номер, хвърляне — хвърляне — улавяне, а Карабела плесна с ръце и запрати друг към него. Приятно беше да жонглира пак. Лорд Валънтайн — превъзходен атлет, с бързо око и ловък в много игри, макар и възпрепятстван малко от леко накуцване поради стара рана при езда — не бе познавал жонглирането. Жонглирането беше изкуството на попростия Валънтайн. На борда на този кораб сега, когато носеше ореола на властта, придобит, след като майка му го излекува, Валънтайн чувстваше, че другарите му странят от него, колкото и да се стараеха да го смятат все още за някогашния Валънтайн от времето, прекарано в Зимроел. Затова му правеше особено удоволствие, когато Карабела, без да спазва етикета, му подхвърляше прът.

Доставяше му удоволствие също да борава с тези „бухалки“ — даже когато изтърва една и навеждайки се да я вземе, друга го удари по главата и накара Залзан Кавол да изсумтя презрително.

— Направиш ли така довечера — подвикна скандарът, — ще бъдеш лишен от вино за цяла седмица!

— Не бой се — отвърна Валънтайн. — Сега изпускам бухалките само за да се упражнявам да ги хващам. Тази вечер няма да видиш такива пропуски.

И действително нямаше. Целият екипаж на кораба се събра при залез на палубата за представлението. От една страна, Азенхарт и офицерите му се настаниха на една платформа, откъдето щяха да виждат най-добре; ала когато адмиралът даде знак на Валънтайн, предлагайки му почетното кресло, той отказа с усмивка. Това, изглежда, учуди Азенхарт, но изражението му не беше така напрегнато, както стана след няколко минути, когато Шанамир, Виноркис и Лизамон Хълтин задумкаха барабани и надуха извити свирки и жонгльорите излязоха от един люк с игрив спринт, а щом започнаха да вършат чудеса, сред тях се появи фигурата на лорд Валънтайн

коронала, който весело хвърляше бухалки, чинии и парчета плодове като обикновен циркаджия.

Ако зависеше от адмирал Азенхарт, в Стоиен щеше да има голямо празненство, за да се ознаменува пристигането на Валънтайн, поне нещо равно по блясък на празненствата, състояли се в Пидруид при посещението на мнимия коронал. Но щом узна за намерението на Азенхарт, Валънтайн го пресече. Той не беше още готов да предяви претенции за трона, да отправи публични обвинения срещу човека, който се назоваваше лорд Валънтайн, или да иска някаква изява на почит от цялото гражданство.

— Докато не получа подкрепата на понтифекса — каза Валънтайн строго на Азенхарт, — възнамерявам да се движа тихомълком и да събирам сили, без да привличам внимание. Няма да има празненства за мен в Стоиен.

Така че „Лейди Тиин“ се закотви сравнително незабелязано в това голямо пристанище в северозападния край на Алханроел. Въпреки че флотата се състоеше от седем кораба — а кораби на Господарката, макар и често срещани в пристанището на Стоиен, обикновено не идваха в такъв голям брой, — те влязоха тихомълком, без да развяват крещящи знамена. Пристанищните чиновници не разпитваха много, очевидно корабите пътуваха по поръчение на Господарката на Острова и работата им не влизаше в компетенцията на митничарите.

За да се подсили това впечатление, още първия ден Азенхарт прати закупчици из пристанищния район да доставят големи количества лепило, брезент, подправки, сечива и други подобни. В това време Валънтайн и другарите му се настаниха тайно в един скромнен хотел за търговски пътници.

Стойен беше предимно морски град — внос-износ, складове за стоки, корабостроене, всички занаяти и предприятия, изискващи подходящо местоположение на бряг и великолепно пристанище. Градът, с около четиринайсет милиона жители, се простираше на стотици мили по края на големия нос, който делеше Стоиенския залив от основната част на Вътрешното море. Той не беше най-близкото до

Острова континентално пристанище — такава беше Алаизор, далеч нагоре по брега на Алханроел, на хиляди мили на север, — но поради преобладаващите през този сезон ветрове и течения по-бързо се изминаваше дългият път през Стоиен, отколкото ако се поемеше по по-късия, но по-труден път на изток към Алаизор.

След като постояха тук да попълнят запасите на корабите, щяха да заплават по тихия залив, движейки се покрай северния бряг на огромния полуостров Стоиензар в тропическо спокойствие към Кърсидейн, а после към Треймон, най-близкия до Лабиринта крайбрежен град. Оттам до убежището на понтифекса пътят по суша щеше да бъде сравнително къс.

На Валънтайн Стоиен му се стори изумително красив. Целият полуостров беше напълно равен, едва дваайсет стъпки над морското равнище в най-високата си точка, ала жителите на града бяха измайсторили една чудна система от тухлени платформи, облицовани с бял камък, която създаваше илюзия за хълмове. Нито една от тези платформи не беше равна по височина на друга, някои стърчаха на не повече от десетина фута, други се извисяваха на стотици стъпки във въздуха. Цели квартали се издигаха върху гигантски площадки, няколко десетки фута високи и с повече от една квадратна миля площ; някои от по-значителните сгради имаха свои платформи, сякаш стояха на кокили над околностите; редуването на високи и ниски платформи създаваше главозамайващи гледки с поразителни очертания.

Това, което беше може би резултат от някаква чисто техническа приумица и бързо започваше да се струва на околното грубо или произволно, или уморително, се отслабваше и смекчаваше от тропически растения, каквито Валънтайн никога не бе виждал. В основата на всяка платформа се простираха гъсти лехи от дървета с широки корони, които преплитаха клоните си така, че образуваха непроницаеми завеси. Листати пълзящи растения се спущаха като водопади до стените на платформите. От двете страни на широките рампи, които водеха от уличното равнище до по-високите платформи, бяха наредени обемисти бетонни качета, побиращи кичести храсти, чиито тесни и тънки листа бяха изпъстрени с удивителни цветни петна — виненочервени, кобалтовосини, цинобърни, алени, виолетовосини, топазни, сапфирни, кехлибарени и нефритови краски, всички размесени в неправилни съчетания. А по големите площади на града

се виждаха най-поразителните гледки: градини с прочутите растения-животни, които вирееха в диво състояние на няколкостотин мили на юг, по знойния бряг, обърнат към далечния пустинен континент Сувраел. Тези растения — а наистина бяха растения, защото произвеждаха храната си чрез фотосинтеза и прекарваха живота си вкоренени на едно място — приличаха на същества от плът, с ръце, които се движеха извиваха се и хващаха, очи, които гледаха втренчено, цилиндрични тела, които се гърчеха и олюляваха насам-натам, и макар че черпеха достатъчно хранителни вещества от слънчевата светлина и водата, те бяха твърде склонни и способни да погълнат и смелят всяка малка твар, имала неблагоприятното да се приближи до тях. Изящно подредени групи от тези растения, обградени от ниски каменни стени, които служеха и за предупреждение, и за украса, бяха посадени навред из Стоиен. Някои бяха високи колкото малки дървета, други бяха ниски и кълбовидни, а трети — храстовидни и ъгловати. Всички се намираха в постоянно движение, реагирайки на ветрове, миризми, внезапни провиквания, на гласовете на своите пазачи и на други възбуждащи фактори. Валънтайн ги намираше зловещи, но интересни. Запита се дали една сбирка от тях не би могла да бъде пренесена в замъка Върхни.

— Защо не? — каза Карабела. — Те могат да се отглеждат като странична атракция в Пидруид. Сигурно има начин да се поддържат в добро здраве и в замъка на лорд Валънтайн.

Валънтайн кимна.

— Ще наемем градинари от Стоиен. Ще разберем с какво се хранят и ще го превозваме редовно до Върха.

Слийт потръпна.

— От тези твари ме побива страх, милорд. Толкова ли привлекателни ги намирате вие?

— Не точно привлекателни — отвърна Валънтайн. — Просто интересни.

— Както, струва ми се, намирахте и устоцветите, а?

— Устоцветите, да! — възкликна Валънтайн. — Някои от тях също ще пренесем в Замъка!

Слийт изпъшка.

Валънтайн почти не му обърна внимание. Лицето му светеше от внезапно въодушевление. Като улови Слийт и Карабела за ръцете, той

заговори:

— Всеки коронал е добавял по нещо към Замъка: обсерватория, библиотека, парапет, назъбени стени с призми и щитове с гербове, арсенал, банкетна зала, трофейна зала, царуване след царуване. Замъкът е растял, променял се е, ставал е все по-богат и по-сложен. За моето кратко време аз нямах възможност дори да мисля с какво бих могъл да допринеса. Но слушайте: кой коронал е видял Маджипур така, както го видях аз? Кой е пътувал толкова надалеч, с толкова бурни преживявания? За да ознаменувам приключенията си, аз ще събера необикновените неща, които съм видял — устоцветите и тези растения-животни, балонестите дървета и една-две големички дуики, цяла гора огнени палми, сенситивоси и ония пеещи папрати, всички чудесии на нашето скиталчество. Сега в Замъка няма нищо от този род, само поставените под стъкло малки растения-къщи, построени от лорд Конфалюм. Аз ще я направя грандиозна! Градината на лорд Валънтайн! Как ви се струва това?

— Ще бъде чудесно, милорд — рече Карабела.

Слит каза кисело:

— Не бих пожелал да се разхождам между устоцветите в градината на лорд Валънтайн даже срещу три херцогства и всички приходи на Ни-моя и Пилиплок.

— Освобождаваме те от обиколки из градината — заяви Валънтайн през смях.

Но нямаше да има нито обиколки из градината, нито изобщо градина, докато Валънтайн не се заселеше отново в замъка на лорд Валънтайн. Цяла една безкрайна седмица той бездейства в Стоиен, чакайки Азенхарт да привърши запасяването. Три от корабите щяха да се върнат на Острова, носейки стоки, купени тук за потребление на Острова, другите четири щяха да продължат по-нататък като тайна охрана на Валънтайн. Господарката му бе дала повече от сто от най-яките си телохранители под командването на страшната йерархка Лоривейд: не съвсем воители, защото на Острова на съня не бе имало насилие, откакто метаморфите бяха нахлули в него за последен път преди хиляди години, но тези бяха добре подготвени и безстрашни мъже и жени, верни на Господарката и готови да дадат живота си, ако станеше нужда, за да възстановят реда в кралството. Те бяха ядро на една лична армия — първата такава военна сила, доколкото беше

известно на Валънтайн, сформирана на Маджипур от най-стари времена досега.

Най-после флотата беше готова да отплава. Корабите, чието местоназначение беше Островът, тръгнаха първи, рано едно топло утро през втори ден, насочвайки се на север-северозапад. Другите почакаха до морскиден следобед, когато отплаваха по същия курс, но след смрачаване поеха на изток към Стоиенския залив.

Полуостров Стоиензар, дълъг и тесен, стърчеше като исполински палец от основното тяло на Алханроел. Откъм южната, или океанската страна беше нетърпимо горещо. По този гъмжащ от насекоми бряг-джунгла имаше малко селища. По-голямата част от значителното население на полуострова беше струпана по брега на залива, където на всеки стотина мили имаше по един голям град и почти непрекъснат низ от рибарски села, земеделски области и курортни градове между тях. Сега беше ранно лято и над възтоплите, почти неподвижни води на залива висеше тежка гореща омара. Флотата се спря за един ден да се дозапаси в Кърсидейн, откъдето брегът започваше да завива като широка дъга на север, и тогава се насочи към Треймон.

Валънтайн прекара много от спокойните часове по море сам в каютата си, упражнявайки се да си служи с диадемата, дадена му от Господарката. За една седмица усвои изкуството да навлиза в лек транс-дрямка — вече умееше да промъква съзнанието си под прага на съня и със същата лекота да се измъква от него, при което непрекъснато следеше развиващите се събития. В състоянието на транс можеше, макар и откъслечно и слабо, да установява контакт с други улове, да броди из кораба и да открива сиянието на някоя спяща душа, тъй като спящите са далеч по-податливи на такива нахълтвания отколкото будните. Можеше да докосва леко съзнанието на Карабела или на Слийт, или на Шанамир и да предава собствения си образ или някакво сърдечно доброжелателно послание. Достигането на не толкова познато съзнание — например това на дърводелката Панделон или на йерархката Лоривейд — все още му беше твърде трудно, свеждайки се само до най-кратки, най-откъслечни изблици, и никак не успяваше да проникне в улове с нечовешки произход, дори в добре познати му като тия на Залзан Кавол, на Кхун или на Делиамбър. Но продължаваше да се учи. Чувстваше, че умението му расте от ден на ден, както едно време, когато бе започнал да се занимава с

жонгльорство; а това беше нещо като жонгльорство, защото, служейки си с диадемата, трябваше да застава в самия център на душата си, да не се разсейва с неуместни мисли и да координира всички страни на своето аз в едно-единствено усилие — установяването на контакт. Когато Треймон вече се виждаше от „Лейди Тиин“, Валънтайн бе напреднал дотам, че можеше да всажда в умовете на своите обекти наченките на сънища със събития, случки и образи. На Шанамир прати сън за Фолкинкип, за добитък, който пасе в полето, и за голяма птица гихорна, която кръжи във въздуха и се спуща със смешен плясък на мощните си криле. На другата сутрин младежът описа на трапезата съня си с всички подробности, само че птицата беше милуфта, лешоядна, с яркооранжев клон и страшни сини нокти. „Какво значи това, да сънувам връхлитащи милуфти?“ — запита Шанамир и Валънтайн отговори: „Възможно е да не помниш добре съня си и да си видял друга птица, може би гихорна, птица, която предвещава добро?“ Но Шанамир по своя прям и наивен начин само поклати глава и рече: „Щом не мога даже насън да различа гихорна от милуфта, милорд, би трябвало да се върна във Фолкинкип да чистя оборите.“ Валънтайн извърна глава, за да скрие усмивката си, и реши да прилага повнимателно техниката си за предаване на образи.

На Карабела прати сън, в който тя жонглираше с кристални чаши, пълни със златисто вино, и тя го предаде точно, чак до източената форма на чашите. На Слийт прати сън с градината на лорд Валънтайн, чудно място с лъскави пухкаволисти бели храсти и внушителни кълбести бодливи неща на дълги стъбла, и малки тризъбести растения с мигащи игриви очи на върха — всичко това въображаемо, нямаше нито един устоцвет между тях; Слийт описа възторжено тази въображаема градина, като каза, че ако короналът пожелае да засади такава градина в замъка Връхни, той с удоволствие би се разходил из нея.

Сънища идваха и на Валънтайн. Почти всяка нощ Господарката, неговата майка, докосваше душата му отдалеч. Кротката ѝ фигура минаваше през спящия му дух като хладен лунен лъч, вдъхваше му спокойствие и увереност. Сънуваше също и старото време в замъка Връхни, спомени за ранните си години, за турнири, надбягвания и игри, приятелите Тунигорн, Елидат и Стазилейн бяха до него, брат му Вориакс го учеше да си служи с меч и лък, а лорд Малибор, короналът,

обикаляше от град на град по Върха като някой величав и бляскав полубог, и още много подобни неща, поток от образи, отприщил се от дълбините на съзнанието му.

Не всички сънища бяха приятни. През нощта, преди „Лейди Тиин“ да се приближи до сушата, Валънтайн се видя, че слиза на брега, стъпва на някакъв пуст, ветровит плаж, обрасъл с ниски и изкривени храсти, който имаше тъжен, отегчителен вид в предвечерната светлина. И тръгна пеш навътре, към замъка Върхни, извисяващ се в далечината като назъбена кула със заострен връх. Но на пътя му се изпречваше някаква стена, стена по-висока от белите скали на Острова на съня, и тази стена беше железен обръч с повече метал, отколкото имаше в целия Маджипур, тъмен и страшен железен пояс, който сякаш опасваше света от полюс до полюс, и Валънтайн беше от едната му страна, а замъкът Върхни — от другата. Когато се приближи, забеляза, че стената пращи сякаш от електричество и от нея иде слаб бръмчащ звук, а когато я огледа по-добре, видя в лъскавия метал собственото си отражение, а лицето, което се взираше в него от този ужасен железен обръч, беше лицето на сина на Краля на сънищата.

Треймон беше градът на прочутите дървета-къщи, известни из цял Маджипур. През втория си ден на брега Валънтайн отиде да ги разгледа в крайбрежния район точно на юг от устието на река Трей.

Дърветата-къщи не растяха никъде другаде освен в наносната равнина на Трей. Те имаха къси тумбести дънери подобно на Дуиките, макар и не толкова дебели, а кората им беше красиво бледозелена, със силна лъскавина. От тези бъчвовидни стволоче стърчаха яки сплескани клони, които се извиваха нагоре и навън като пръстите на две ръце, сплетени в основата, и от клон на клон се премятаха лозовидни издънки, които се прилепваха на много места и създаваха уютно чашковидно оградено място.

Дървесните жители на Треймон оформяха своите жилища според вкусовете си, като преплитаха гъвкавите клони така, че да образуват стаи и коридори, и ги завързваха на място, докато естественото слепване на клон с клон направеше сглобката постоянна. Дърветата даваха крехки и сладки листа за салата, ароматни кремави цветове, чийто прашец беше слабо възбуждащо средство, тръпчиви синкави плодове, използвани за много цели и сладък светъл сок, който лесно се добиваше и служеше за вино. Всяко дърво живееше по хиляда години и дори повече; семействата ги пазеха ревниво; десет хиляди дървета изпълваха равнината, всички напълно развити и заселени. Валънтайн видя няколко слабички фиданки в покрайнините на района.

— Тези — му бе казано — са току-що засадени, за да заместят няколкото, които умряха през последните години.

— Къде отива семейството, когато дървото му умре?

— В града — отговори разводачът, — в така наричаните от нас жалејни къщи, докато новото дърво порасне. Това може да продължи двайсет години. Ние се боим от такова нещо, но то се случва само на едно от цели десет поколения.

— А няма ли начин дърветата да се отглеждат другаде?

— Нито на сантиметър по-далеч от мястото, където ги виждате. Те виреят единствено при нашия климат и само в почвата, на която

стоите, могат да стигнат до пълна зрялост. Другаде живеят по година-две като закърнели дребосъци.

Валънтайн прошушна на Карабела:

— Във всеки случай можем да опитаме. Дали не биха могли да отделят малко от ценната си почва за градината на лорд Валънтайн.

Тя се усмихна.

— Поне едно мъничко дърво-къща — местенце, където да можеш да отидеш, когато грижите на управлението ти натежат много, да се сгушиш между листата, да дишаш аромата на цветята и да береш плодовете — ох, да можеше да имаш такова нещо!

— Някой ден ще го имам — каза Валънтайн. — И ще седиш до мен в него.

Карабела го изгледа уплашено.

— Аз ли, милорд?

— Ако не ти, кой друг тогава? Доминин Барджазид ли? — Той докосна леко ръката ѝ. — Нима мислиш, че общите ни скитания ще завършат, щом стигнем до замъка Врѣхни?

— Да не говорим сега за такива неща — рече му тя строго. Към водача се обърна с по-висок тон: — А тези млади дръвчета... как се грижите за тях? Поливате ли ги често?

От Треймон имаше няколко седмици път с бърза флотерна кола до Лабиринта, който се намираше в южната централна част на Алханроел. Местността тук представляваше предимно низина, с плодородна червена почва в речната долина и бедна, сива песъчлива почва извън нея, и с придвижването на Валънтайн и свитата му навътре селищата орediaваха все повече. От време на време преваляваше дъжд, но той, изглежда, попиваше веднага в рохкавата земя. Времето беше топло и понякога потискащо горещо. Ден след ден се нижеха в приятно, еднообразно пътуване. За Валънтайн това пътуване беше напълно лишено от обаянието и тайнствеността — сега подсилвани от носталгия — на месеците, когато прекосяваше Зимроел с изящния фургон на Залзан Кавол. Тогава всеки ден му се струваше като навлизане в неизвестното, с нови проблеми на всеки завой и непрекъснатото вълнение от играта, когато спираха в непознати градове да дават представления. А сега? Всичко се вършеше от адютантите му. Той ставаше отново принц — макар и принц с

всъщност твърде скромно могъщество, с едва ли повече от стотина сподвижници — и съвсем не беше уверен, че желае това.

Към края на втората седмица пейзажът рязко се промени, местността стана неравна и хълмиста, сега от сухото, дълбоко набраздено плато се издигаха черни плоски възвишения. Единствената растителност, която вирееше тук, бяха дребни постали храсти, тъмни сплетени растения с малки восъчни листа, а на по-високите склонове — бодливи, подобни на свещници израстъци, призрачно бели лунни кактуси, двойно по-високи от човешки бой. Малки дългокраки животинки с червена козина и пухкави жълти опашки припкаха неспокойно насам-натам и изчезваха в дупки, щом някой флотер се приближеше прекалено много до тях.

Делиамбър обяви:

— Това е началото на Пустинята на Лабиринта. Скоро ще видим каменните градове на древните.

Валънтайн се бе приближил до Лабиринта от другата страна, от север, по времето, когато бе ходил в него през прежния си живот. Там също имаше пустиня и се намираше големият град Велализиер, из чиито развалини бродеха духове; но той се бе спуснал от замъка Връхни с речен кораб, избягвайки всички злочести мъртви земи около Лабиринта. Тази сурова и неприветлива област беше нещо ново за него. Отначало я намери за привлекателно странна, особено при залез слънце, когато необятното безоблачно небе се изпъстряше с причудливи ивици в теменужен цвят и обгорената земя придобиваше зловещ метален облик. Но след няколко дни голотата и суровостта престанаха да му доставят наслада и станаха обезпокоителни, смущаващи, заплашителни. Нещо в този остър пустинен въздух може би действаше неблагоприятно на сетивата му. Той никога преди не бе навлизал в пустиня, защото такива нямаше в Зимроел, нямаше ги и в добре напоявания Алханроел освен това вътрешно гнездо на сухота. Пустинните условия той свързваше със Сувраел, който твърде често бе спохождал в неспокойните си сънища; и сега не можеше да се отърси от мисълта, колкото и глупава и чудновата да беше, че отива на среща с Краля на сънищата.

След известно време Делиамбър каза:

— Ето ги развалините.

Трудно беше отначало да се отличат от пустинните скали. Валънтайн виждаше само натъркаляни тъмни монолити, сякаш разпръснати презрително от ръката на някой великан, образуващи малки петна на всяка една-две мили. Но постепенно започна да различава форми: това беше част от стена, това — основа на някакъв каменен дворец, а това — може би олтар. Всичко беше строено в титанични мащаби, макар че отделните групи развалини, полупокрити от движещ се пясък, бяха невзрачни усамотени предни постове.

Валънтайн подвикна на кервана да спре на едно необикновено обширно пространство, осеяно с развалини, и поведе разузнавателен отряд към мястото. Докосваше камъните внимателно, страхувайки се да не извърши някакво светотатство. Камъкът беше студен, гладък на пипане, покрит с тънка кора от твърди като кожа жълти лишеи.

— Дело на метаморфите ли е всичко това? — попита той.

Делиамбър повдигна рамене.

— Така смятаме, но никой не знае.

— Чувал съм да се говори — забеляза адмирал Азенхарт, — че първите заселници човеци построили тези градове скоро след Кацането и че те били разрушени през време на гражданските войни, преди понтифексът Дворн да установи властта си.

— Разбира се, малко летописи са оцелели от ония времена — каза Делиамбър.

Азенхарт погледна накриво вруна.

— Значи вие сте на противоположно мнение?

— Аз ли? Аз? Но аз нямам абсолютно никакво мнение за събития отпреди четиринайсет хиляди години. Не съм толкова стар, колкото смятате, адмирале.

Йерархката Лоривейд произнесе със сух, дебел глас:

— Първите заселници едва ли са строили толкова далеч от морето. И едва ли са се мъчили сами да мъкнат такива огромни каменни блокове.

— Значи и вие смятате, че това са градове на метаморфите? — запита Валънтайн.

— Метаморфите са диви варвари, които живеят в джунглите и танцуват, за да докарат дъжд — каза Азенхарт.

Лоривейд, явно ядосана от намесата на адмирала, със сприхава решителност се произнесе:

— Според мен това е съвсем вероятно. — И добави към адмирал Азенхарт: — Не са варвари, адмирале, а бежанци. Всъщност може да са паднали от по-високо положение.

— По-право изтикани — вметна Карабела.

— Правителството трябва да предприеме проучвания на тези развалини, ако вече не е направило това — рече Валънтайн. — Нужно е да научим нещо повече за предчовешките цивилизации на Маджипур и ако тези места са принадлежали на метаморфите, може да помислим да им дадем за попечител някакъв крал. Ние...

— На развалините не им трябва никакви други попечители освен тия, които вече имат — обади се внезапно нов глас.

Валънтайн се обърна изненадан. Иззад един монолит бе изскочила чудновата фигура — мършав, почти безплътен мъж на шейсет или седемдесет години, със свирепи святкащи очи, разположени в изпъкнали костеливи орбити, и с тънка, широка, почти беззъба уста, сега изкривена в подигравателна усмивка. Беше въоръжен с дълъг тесен меч и облечен в необикновена дреха, направена изцяло от червената кожа на пустинните животни. На главата си имаше шапка от пухкава жълта кожа, която свали с тържествен жест, правейки дълбок, широк поклон. Когато се изправи, ръката му лежеше върху дръжката на меча.

Валънтайн запита учтиво:

— Да не би да се намираме пред един от тези попечители?

— Не само един — отвърна непознатият. И от скалите тихомълком слязоха осем или девет подобни причудливи същества, сухи и костеливи като първото и, подобно на него, всички пременени в мъхнати кожени гамаши и куртки и със смешни кожени шапки на главата. Всички носеха мечове и всички до един изглеждаха готови да ги употребят. Зад тях се появи втора група, сякаш се материализира от въздуха, а после трети, доста многочислен отряд, общо трийсет-четирийсет на брой.

Отрядът на Валънтайн се състоеше от единайсет души, повечето невъоръжени. Другите бяха назад, във флотерите, на двеста ярда от главното шосе. Докато стояха тук и обсъждаха тънкостите на древната история, бяха се оставили да попаднат в обкръжение.

Главатарят запита:

— С какво право минавате оттук?

Валънтайн чу как Лизамон Хълтин се прокашля глухо. Видя също как Азенхарт се наежи. Но Валънтайн им даде знак да кротуват.

— Може ли да зная с кого разговарям? — попита той.

— Аз съм херцог Насимонт от Ворнек краг. Господар на Западните покрайнини. Около мен виждате най-знатните благородници на моето царство, които ми служат вярно във всички отношения.

Валънтайн не си спомняше за провинция, известна под названието Западните покрайнини, нито за такъв херцог. Сигурно бе забравил отчасти географските си познания, когато са се ровили в съзнанието му; но смяташе, не чак до такава степен. И все пак не се осмели да се шегува с херцог Насимонт.

Произнесе тържествено:

— Нямаме намерение да нарушаваме границите ви, ваша светлост, като минаваме през вашите владения. Ние сме пътници, отиваме в Лабиринта по работа с понтифекса и ни се стори, че това е най-прекият път от Треймон до там.

— Така е. Но по-добре да бяхте отишли при понтифекса по не толкова пряк път.

Лизамон Хълтин внезапно ревна:

— Я не ни се пречкайте! Имате ли представа кой е този човек?

Ядосан, Валънтайн щракна с пръсти на великанката, за да я накара да млъкне. Насимонт отвърна вежливо:

— Ни най-малка. Но ако ще да е самият лорд Валънтайн, пак не може да мине лесно оттук. Всъщност за лорд Валънтайн ще бъде трудно, отколкото за всеки друг.

— Имате ли някаква особена разпра с лорд Валънтайн? — попита Валънтайн.

Разбойникът се изсмя дрезгаво.

— Короналът е най-омразният ми враг.

— Но тогава вие би трябвало да се опълчите срещу цялата цивилизация, защото всеки е дал клетва за вярност на коронала и в името на реда трябва да се противопостави на неговите врагове. Наистина ли сте херцог и не признавате властта на коронала?

— Не — на *този* коронал — отвърна Насимонт. Той прекоси невъзмутимо откритото пространство, което го делеше от Валънтайн, ръката му продължаваше да лежи върху меча, и се взря внимателно в

него. — Ти носиш разкошни дрехи. Миришеш на градски удобства. Сигурно си богат, живееш в голяма къща някъде високо на Върха и имаш слуги, които угаждат на всичките ти изисквания. Какво би казал, ако някой ден всичко това ти бъде отнето, а? Ако по прищявка на някой друг бъдеш хвърлен в нищета?

— Вече съм препатил такова нещо — каза Валънтайн спокойно.

— Нима, сега? Ти, който пътуваш с тази кавалкада от флотери, заобиколен от свитата си? Кой си ти впрочем?

— Лорд Валънтайн, короналът — отговори Валънтайн без колебание.

Горящите очи на Насимонт пламнаха от гняв. За миг изглеждаше като че ще изтегли меч си; после, сякаш това му се стори шега, твърде допадаща на собствения му свиреп нрав, той се успокои и каза:

— Да, ти си коронал толкова, колкото аз съм херцог. Е, добре, лорд Валънтайн, твоята любезност ще ме възнагради за досегашните ми загуби. Таксата за минаване през зоната на развалините днес е хиляда рояла.

— Нямаме такава сума — рече Валънтайн кротко.

— Тогава ще трябва да лагерувате с нас, докато лакеите ти я донесат. — Насимонт махна на хората си. — Хванете ги и ги вържете. Пуснете един — тоя, вруна да бъде пратеникът. — И каза на Делиамбър: — Вруне, занеси вест на ония във флотерите, че задържаме тия хора тук срещу откуп от хиляда рояла, които трябва да ни се предадат в едномесечен срок. И ако се върнеш с войска вместо с пари, е, имай предвид, че ние познаваме тези хълмове, а на блюстителите на закона не са познати. И повече няма да видите никого от хората си жив.

— Почакай — рече Валънтайн, когато хората на Насимонт пристъпиха напред. — Разкажи ми каква разпра имаш с коронала.

Насимонт се навъси.

— Миналата година той мина през тази част от Алханроел на връщане от Зимроел, където извършваше голямата обиколка. Тогава аз живеях в предпланините на връх Еберсинул, който е обърнат към езерото Айвъри, отглеждах рика, туйол и милайл и плантацията ми беше най-хубавата в провинцията, защото родът ни я обработва от шестнайсет поколения. Короналът и свитата му отседнаха у мен, понеже аз можех да го посрещна най-добре. И тъй в разгара на жътвата

на туйол той дойде тук със стотиците си хрантутеници и лакеи, неизброимите си придворни, с добитък колкото да опаса до оголване половин континент, и от един звездоден до следващия пиха така, че пресушиха избите ми, буйстваха из полята и изпогазиха посевите, като пиянска шега подпалиха с факли фамилната къща, разрушиха яза и наводниха нивите ми, разориха ме напълно за собствено развлечение и после си отидоха, като дори не съзнаваха какво са сторили, а и не ги беше грижа. Сега всичко е в ръцете на лихварите, а аз живея сред скалите на Ворнек краг с благосклонното позволение на лорд Валънтайн и приятелите му, и къде е справедливостта? Ще ти струва хиляда рояла да се измъкнеш от тези древни развалини, странниче, и макар да нямам лоши чувства към теб, ще ти прережа гръкляна така хладнокръвно, както хората на лорд Валънтайн пробиха яза ми, и като тях няма да ме е грижа, ако не си получа парите. — Той се извърна и каза пак: — Вържете ги.

Валънтайн пое дълбоко дъх с дробовете си, затвори очи и, както го бе учила Господарката, се остави да потъне в буден сън, в транс, който задействаше диадемата му. И понесе съзнанието си към мрачната и огорчена душа на господаря на Западните покрайнини, и я обля с обич.

Това усилие наложи да напегне всичката сила, която имаше у себе си. Той се олюля, стегна краката си и се облегна на Карабела, като сложи едната си ръка на рамото ѝ, зачерпи допълнителна енергия и жизненост от нея и я препращаше към Насимонт. Чак сега разбра колко скъпо струваше на Слийт сляпото жонглиране, защото това изсмукваше цялата му жизненост. И все пак дълги минути поддържа преливането на душата си.

Насимонт стоеше като смразен, извил тялото си така, че беше полуизвърнат от него, приковал очи в очите на Валънтайн. Валънтайн държеше душата му в неотслабваща хватка и я обливаше със съчувствие, докато най-сетне непоклатимите неприязнени чувства на Насимонт омекнаха, отрониха се и се смъкнаха от него като черупка, и тогава в този внезапно станал уязвим човек Валънтайн вмъкна видение на всичко, което го бе сполетяло след свалянето му в Тил-омон толкова отдавна, всичко това съсредоточено в една-единствена ослепително светла точка.

Прекъсна контакта и олюлявайки се, политна силно към Карабела, която го задържа здраво.

Насимонт гледаше Вальнтайн втренчено като човек, току-що докоснат от Божествения.

После падна на колене и направи звездния знак.

— Милорд... — произнесе той пресипнало, с едва доловим звук, изтръгнат дълбоко от гърлото му. — Милорд... простете ми... простете...

Валънтайн се учудваше и смущаваше, че в тази пустиня може да бродят разбойници, защото историята почти не познаваше такава анархия из благоденствения Маджипур. Смущаваше се също от това, че разбойниците са заможни земеделци, докарани до сиромашия от безсърдечието на сегашния коронал. Не беше обичайно за Маджипур управляващата класа да използва така безогледно положението си. Ако Доминин Барджазид мислеше, че може да се държи по такъв начин и да запази задълго трона си, значи беше не само злодей, но и глупак.

— Ще свалите ли узурпатора? — попита Насимонт.

— След време — отговори Валънтайн. — Но има много да се прави, докато настъпи този ден.

— Аз съм на ваше разположение, ако мога да бъда полезен с нещо.

— Има ли други разбойници от тук до входа на Лабиринта?

Насимонт кимна.

— Много. В тази провинция става модно да се вилнее из планините.

— А имате ли влияние над тях, или херцогската ви титла е само шега?

— Подчиняват ми се.

— Добре — каза Валънтайн. — Тогава те моля да ни преведеш през тези земи до Лабиринта и да наредиш на твоите приятели-разбойници да не ни задържат по пътя.

— Ще наредя, милорд.

— Но никому нито дума за това, което ти показах. Смятай ме просто за служител на Господарката, посланик при понтифекса.

За миг в очите на Насимонт проблесна слаба искрица на подозрение. Той каза смутено:

— Значи не мога да ви провъзглася за истинския коронал? Защо?

Валънтайн се усмихна.

— Това, което виждаш тук, в тези няколко флотерни коли, е цялата ми армия. Аз няма да обявя война на узурпатора, докато силите

ми не пораснат. На това се дължи тази потайност; на това се дължи и посещението ми в Лабиринта. Колкото по-скоро спечеля подкрепата на понтифекса, толкова по-скоро ще започне истинският военен поход. Колко бързо можете да се пригответе за път?

— За един час, милорд.

Насимонт и неколцина от хората му се качиха с Валънтайн на челния флотер. Пейзажът ставаше все по-унил: сега той представляваше кафява и почти безжизнена пустош, където острият горещ вятър вдигаше прашни вихрушки. От време на време се виждаха хора в грубо облекло, които яздеха на групички от по трима-четирима далеч от главното шосе, спираха се да се взрат в пътниците, но не станаха никакви сблъсквания. На третия ден Насимонт предложи да поемат по пряк път, който щеше да им спести няколко дена до Лабиринта. Без да се колебае, Валънтайн се съгласи и керванът се понесе на североизток по едно огромно сухо езерно дъно, а после се заспуца по нагъната местност с дълбоки клисури и плосковърхи подровени хълмове, мина покрай верига заоблени планини от син песъчлив камък и най-сетне пое през обширно ветровито плато, което изглеждаше съвсем еднообразно, просто широко пространство от пясък и чакъл, запълващо целия хоризонт. Валънтайн забеляза, че Слийт и Залзан се спогледаха тревожно, когато флотерите навлязоха в това сурово, негодно за нищо място, и предположи, че мърморят скришом за предателство и измяна, ала собствената му вяра в Насимонт оставаше непоклатима. Той бе докоснал съзнанието на разбойническия главатар със собственото си съзнание посредством диадемата на Господарката и това, което бе усетил в него, не беше душа на предател.

Още един ден и още един, и още един минаха по този път през неизвестното, и сега Карабела се мръщеше, йерархката Лоривейд изглеждаше по-мрачна от обикновено и най-после Лизамон Хълтин дръпна Валънтайн настрана и каза тихо, доколкото тихо можеше да говори:

— Ами ако този човек Насимонт е наемник на лъжливия коронал, комуто е платено да те залута из място, където никой никога вече няма да те намери?

— Тогава сме загубени и костите ни ще лежат тук вечно — отвърна Валънтайн. — Но според мен такива опасения са

неоснователни.

И все пак у него се появи известна нервност. Той запазваше вярата си в честността на Насимонт — струваше му се невероятно агент на Доминин Барджазид да избере такъв отегчителен и банален способ да го премахне, когато можеше да свърши това с единствения удар на меча още там, при метаморфските развалини — но всъщност не беше съвсем убеден, че Насимонт знае къде го води. Това място беше безводно и дори добичетата, свикнали да превръщат всякаква органична материя в енергия, слабееха, както казваше Шанамир, и мускулите им линееха, тъй като сега единствената им храна бяха пръснатите тук-там хилави бурени. Ако се случеше нещо лошо тук, нямаше надежда за спасение. Но пробен камък на Валънтайн беше Аутифон Делиамбър; магьосникът притежаваше силна способност за самосъхранение, а Делиамбър изглеждаше безгрижен, напълно спокоен, докато се нижеха еднообразните дни.

И най-после Насимонт спря кervана на едно място, където две вериги стръмни голи възвишения се съединяваха, за да ги затворят в тесен каньон с високи стени. Той каза на Валънтайн:

— Нима мислите, че сме загубили пътя, милорд? Елате да ви покажа нещо.

Валънтайн и неколцина от другите го последваха до началото на каньона, отстоящ на петдесетина крачки. Насимонт протегна ръце към обширната долина, която започваше оттам, където каньонът се разтваряше.

— Гледайте — рече той.

Долината беше предимно пустиня, огромно ветрилообразно пространство от светлокафяв пясък, разпростряло се навън, на север и на юг, най-малко на сто мили. И точно в средата на тази долина Валънтайн видя един по-тъмен кръг, сам по себе си с колосални размери, който се издигаше малко над равната повърхност на долината. Той го познаваше от по-рано, когато го бе видял от другата страна: това беше гигантската могила от кафява пръст, която покриваше Лабиринта на понтифекса.

— Ще стигнем до Отвора на сабите вдругиден — каза Насимонт.

Имаше общо седем отвора, спомни си Валънтайн, разположени на еднакво разстояние по огромната постройка. Когато бе идвал като пратеник на Вориакс, той бе влязъл през Отвора на водите, от

противоположната страна, където река Глейдж се спущаше от замъка Връхни през плодородните североизточни провинции. Това беше почетният път за влизане в Лабиринта, използван от висши чиновници, когато имаха работа с министрите на понтифекса; от всички други страни Лабиринтът беше заобиколен от далеч по-неугледни местности, чиято най-неприветлива част беше пустинята, през която Валънтайн се придвижваше сега. Но той се утешаваше с мисълта, че дори и да се наложеше да влезе през тази мъртва земя, щеше да излезе от Лабиринта през по-приветливата му страна.

Лабиринтът заемаше огромна площ и тъй като беше построен на много равнина, спускайки се спираловидно все по-надолу и по-надолу, етаж по етаж, към недрата на планетата, действителното му население беше неизчислимо. Самият понтифекс заемаше само най-вътрешната част, до която едва ли някой бе имал достъп досега. В следващата зона, която беше обиталището на държавните министри, множество загадъчни посветени души прекарваха целия си живот да вършат под земята непонятни за Валънтайн работи — архиварство, събиране на данъци, преброяване на населението и други подобни. А около правителствената зона в течение на хиляди години се бе развил предпазният външен пояс на Лабиринта, плетеница от кръгообразни галерии, обитавани от милиони призрачни фигури — бюрократи, търговци, просяци, чиновници, джебчии и кой знае какви други — самостоятелен свят, където никога не се усещаше благодатната светлина на слънцето, хладните чисти лъчи на луната не можеха да проникнат и всички красоти, чудеса и радости на гигантския Маджипур бяха заменени с бледите удоволствия на подземния живот.

Около един час флотерните коли се движиха по очертанията на външната могила и най-после стигнаха до Отвора на сабите.

Той представляваше просто едно отверстие с покрив от греди, през което се влизаше в тунел, чезнещ в земята. В предната му част бяха зациментиранни старинни ръждясали саби, които образуваха бариера, по-скоро символична, отколкото действителна, тъй като бяха раздалечени много една от друга. Колко ли време е нужно, питаше се Валънтайн, за да ръждясат саби при този сух пустинен климат?

Пазачите на Лабиринта чакаха точно от вътрешната страна на входа.

Те бяха седмина — двама хджорти, един гхайрог, един скандар, един лииман и двама човеци — и всички маскирани по общоприетия за служителите на понтифекса начин. Маската също беше по-скоро символична, обикновена лента от някакъв лъскав жълт плат, препасана през очите и носната кост на човеците и на съответните места у другите; но тя създаваше впечатление за голяма чудатост на тия хора, каквото и беше предназначението ѝ.

Пазачите се изпречиха в безстрастно мълчание пред Валънтайн и свитата му. Делиамбър му прошепна:

— Ще поискат откуп, за да ни пуснат. Такава е традицията. Приближете се до тях и кажете по каква работа идвате.

Валънтайн се обърна към пазачите:

— Аз съм Валънтайн, брат на покойния Вориакс, син на Господарката на острова, и дойдох да поискам аудиенция с понтифекса.

Дори това толкова необикновено и предизвикателно съобщение не предизвика особена реакция у маскираните. Гхайрогът каза само:

— Понтифексът не пуска никого при себе си.

— Тогава искам аудиенция с неговите висши министри, които могат да занесат посланието ми на понтифекса.

— Те също няма да ви приемат — отвърна един от хджортите.

— В такъв случай — рече Валънтайн — ще отправя молба до министрите на министрите. Или, ако се наложи, до министрите на министрите на министрите на министрите. Искам от вас само да ме пуснете с другарите ми в Лабиринта.

Пазачите се посвещаваха със сериозен вид, разговаряйки с тихи, монотонни гласове, очевидно изпълнявайки някакъв чисто машинален ритуал, защото, изглежда, почти не се слушаха един друг. Когато мънкането им замря, гхайрогът, техен говорител, се обърна към Валънтайн и запита:

— Каква ще бъде наградата?

— Каква награда?

— Входната такса.

— Посочете я и ще я платя. — Валънтайн даде знак на Шанамир, който носеше кесия с монети. Но пазачите изглеждаха недоволни, клатеха глави, някои от тях дори обърнаха гръб, когато Шанамир извади няколко монети от по половин роял.

— Не пари — каза гхайрогът презрително. — *Награда.*

Валънтайн се обърка. Погледна смутено към Делиамбър, който движеше пипалата си, размахвайки няколко от тях нагоре-надолу в ритмичен подхвърлящ жест. Валънтайн сбърчи вежди. После разбра. Жонглиране!

— Слийт... Залзан Кавол...

От една от колите те донесоха бухалки и топки. Слийт, Карабела и Залзан Кавол застанаха пред пазачите и по даден от скандара знак започнаха да жонглират. Седмината маскирани гледаха неподвижни като статуи. Цялата тази процедура се струваше на Валънтайн толкова глупава, че с мъка запазваше сериозността на лицето си и няколко пъти трябваше да сподавя смеха си; ала тримата жонгльори изпълняваха номерата си спокойно и с най-голямо достойнство, сякаш това беше някакъв важен религиозен обред. Изиграха три изкусни номера на размяна и се спряха едновременно, кланяйки се студено на пазачите. Гхайрогът кимна почти незабележимо — единствената благодарност за представлението.

— Можете да влезете — каза той.

Вкараха флотерите между остриетата на сабите в нещо като вестибюл, тъмен и плесенясал, който извеждаше на широк полегат път. Спуснаха се малко по него, пресякоха един лъкатушен тунел, първият от обръчите на Лабиринта.

Той беше с висок таван, ярко осветен и можеше да мине за пазарна улица във всеки оживен град, със сергии, дюкяни, пешеходно движение и носещи се по нето флотерни коли с всякакви форми и размери. Но след кратък внимателен оглед ставаше ясно, че това не беше нито Пидруид, нито Пилиплок, нито Ни-моя. Хората по улиците бяха зловещо бледи, с призрачен вид, който показваше, че целия си живот прекарват далеч от слънчевите лъчи. Облеклото им беше чудновато, старинно по стил и в убити, тъмни цветове. Имаше много маскирани индивиди, служители от администрацията на понтифекса; незабележими в Лабиринта като цяло, те се движеха с тълпите, без да привличат ни най-малко внимание с маскировката си. И, мислеше си Валънтайн, всеки, маскиран или немаскиран, имаше напрегнато и измъчено изражение, особена плахост около очите и устата. Навън, в света на чистия въздух, под топлото и светло слънце, жителите на Маджипур се усмихваха волно и непринудено, и то не само с устата си, но и с очите, с бузите, с цялото си лице, от дън душа. Долу в тази катакомба душите бяха съвсем други.

Валънтайн се обърна към Делиамбър:

— Можеш ли да се ориентираш на това място?

— Никак. Но лесно ще намерим водачи.

— Как?

— Като спрем колите си, слезем и се повъртим с объркан вид — отвърна врунът. — След минута ще имаме водачи колкото щете.

Това стана дори по-бързо. Когато Валънтайн, Слийт и Карабела слязоха от колата си, моментално едно момченце на не повече от десет години, което тичаше по улицата с няколко по-малки деца, се извърна и подвижна:

— Искате ли да ви разведе из Лабиринта? Една корона за цял ден!

— Нямах ли по-голям брат? — попита Слийт.

Момченцето го изглежда сърдито.

— Мислиш, че съм много малък? Вървете си сами тогава! Сами се оправяйте! След пет минути ще се загубите!

Валънтайн се засмя.

— Как се казваш?

— Хисун.

— През колко равнища трябва да минем, Хисун, за да стигнем до правителствения сектор?

— Там ли искате да отидете?

— Защо не?

— Всички там са смахнати — каза момчето, хилейки се. — Работа, работа, по цял ден се ровят из книжа, мънкат и мърморят, трепят се като откачени с надежда да ги повишат и да слязат по-надолу. Заприказвате ли ги, няма дори да ви отговорят. От много работа мънкат като луди. Това е седем нива по-надолу. Първо има Колонни дворове, Зала на ветровете, Място на маските, Двор на пирамидите, Двор на сферите, Арена, а после стигате в Дома на летописите. Ще ви заведе там. Но не за една крона.

— А за колко?

— Половин роял.

Валънтайн подсвирна.

— Какво ще правиш с толкова много пари?

— Ще купя на майка си пелерина, ще запаля пет свещи на Господарката и ще набавя нужното на сестра ми лекарство. — Момченцето смигна. — И може би ще има и нещичко за мен.

През време на този разговор се бе събрала цяла тълпа — най-малко петнайсет-двайсет деца, не по-големи от Хисун, няколко помалки и няколко възрастни; всички те се струпяха в плътен полукръг и следяха с интерес дали тази работа ще бъде възложена на Хисун. Никой от тях не извика, но с крайчеца на окото си Валънтайн виждаше, че се мъчат да привлекат вниманието му, повдигайки се на пръсти и стараейки се да си придават осведомен и надежден вид. Ако отхвърлеше предложението на момчето, в следния миг щеше да бъде затрупан с петдесет други, сред дива врява и гора от махащи ръце. Но Хисун, изглежда, си знаеше работата, и дори в прямия му, хладнокръвно безочлив подход имаше известен чар.

— Добре — рече Валънтайн. — Заведи ни в Дома на летописите.

— Ваши ли са всички тия коли?

— Тази, онази, онази... да, всички.

Хисун подсвирна.

— Важна личност ли си? Отде си?

— От замъка Врѣхни.

— Май си важна личност — отсъди момченцето. — Но ако идваш от замъка Врѣхни, какво търсиш в Лабиринта откъм страната на Сабите?

Момченцето не беше никак глупаво. Валънтайн отговори:

— Пътуваме. Току-що пристигаме от Острова.

— Аха. — Очите на Хисун се разшириха само за миг, първият пробив в напереното му улично хладнокръвие. Несъмнено Островът беше почти митично място за него, далечно като най-отдалечените звезди, и Хисун изпитваше неволно благоговение в присъствието на човек, който наистина е бил там. Той облиза устни. — А как да те наричам? — попита след малко.

— Валънтайн.

— Валънтайн — повтори момченцето. — Валънтайн от замъка Врѣхни. Много хубаво име. — То се качи на първата флотерна кола. Когато Валънтайн се настани до него, Хисун възкликна: — Наистина ли? *Валънтайн?*

— Наистина.

— Много хубаво име — каза той пак. — Дай ми половин роял, Валънтайн, и ще те разведа из Лабиринта.

Валънтайн знаеше, че половин роял е безбожна цена, няколкодневна заплата на опитен занаятчия, и въпреки това не възрази: струваше му се недостойно човек с неговото положение да се пазари с едно дете за пари. Хисун навярно бе разсъдил по същия начин. Във всеки случай таксата се оказа полезно капиталовложение, защото момчето излезе добър познавач на извивките и завоите на Лабиринта, водейки ги с учудваща бързина към по-долните и по-вътрешни серпентини на това място. Спускаха се надолу, надолу и кръгом, правейки неочаквани завои и по-преки отклонения през тесните, едва проходими улички, спускайки се по скрити наклонени плоскости, които като че минаваха през невероятни бездни в пространството.

Колкото по-надолу слизаха, толкова по-тъмен и по-заплетен ставаше Лабиринтът. Само най-външното ниво беше добре осветено. Вътрешните кръгове бяха мрачни и зловещи, с полутъмни коридори, които се разклоняваха лъчеобразно от главните в невероятни посоки, и със смътни очертания на странна скулптура и архитектурна украса, която едва се виждаше в плесенясалите мрачни ъгли. Това място смущаваше Валънтайн. То миришеше на плесен и история; притежаваше хладната влажност на невъобразима древност; тук нямаше слънце, въздух, радост, представляваше просто голяма пещера на безнадеждна, тягостна мрачина, из която сновяха навъсени фигури със суров поглед по задачи, загадъчни като самите им мрачни силуети.

Надолу... надолу... надолу...

Момченцето бърбеше непрекъснато. То беше удивително разговорливо, живо и забавно, някак нетипична рожба на това ужасно място. Разправи за някакви си туристи от Ни-моя, които се загубили между Залата на ветровете и Мястото на маските за един месец, препитавайки се с остатъци от храната на обитатели на по-долни нива, но от гордост не искали да признаят, че не могат да намерят пътя. Разправи за архитекта от Двора на сферите, който подредил всички сфероиди в това претрупано помещение по някаква монументално сложна система за номериране, но установил, че работниците, загубили ключа на таблиците му, са разположили всичко по някаква своя импровизирана система; разорил се, докато преустрои всичко както се полага на свои разноски, ала накрая открил, че изчисленията му са погрешни и системата е невъзможна. „Погребали го там, където се строполил“ — каза Хисун. Момченцето разправи и за понтифекса Ариок, който, когато длъжността на Господарката се овакантила, се обявил за жена, настанил се на Острова и се отказал от трона си: бос и облечен в широки надиплени одежди, каза момчето, Ариок излязъл открито от дълбините на Лабиринта, следван по петите от свита най-високопоставени свои министри, които отчаяно се мъчели да го разубедят да не постъпва така.

— На това място — съобщи Хисун — Ариок свикал народа си и му заявил, че сега той е неговата Господарка, и поръчал колесница да го закара в Стоиен. А министрите не могли да сторят нищо. Абсолютно нищо! Ще ми се да можех да видя физиономиите им.

Надолу...

Цял ден керванът се спущаше. Минаха Колонния двор, където хиляди огромни сиви стълбове стърчаха като гигантски гъби и застояли локви с мазна черна вода покриваха каменния под на дълбочина три-четири фута. Прекосиха Залата на ветровете, ужасно място, където студени струи въздух бликаха необяснимо от изящно гравирани каменни решетки в стените. Видяха Мястото на маските, виещ се коридор, в който гигантски безтелесни лица със слепи празни цепки вместо очи стояха на мраморни цокли. Разгледаха Двора на пирамидите, гора от застинали бели многостенни фигури, разположени толкова близо една до друга, че беше невъзможно да се движиш между тях, островърх лабиринт от монолити, някои идеално четиристенни, но повечето странно удължени, източени, злокобни. На едно ниво по-долу бродиха из прочутия Двор на сферите, още по-сложна постройка, дълга миля и половина, където сферични предмети, някои по-големи от юмрук, а други — колкото грамадни морски дракони, висяха тайнствено, окачени за нещо невидимо и осветени отдолу. Хисун не пропусна да посочи гроба на архитекта — една плоча от чер камък без надпис под най-голямата от сферите.

Надолу... надолу...

При предишното си посещение Валънтайн не бе видял тези неща. От Отвора на водите човек се спущаше бързо през ходове, използвани само от короната и понтифекса, до кралските покои в центъра на Лабиринта.

Някой ден, мислеше си Валънтайн, ако пак съм коронал, може да наследя Тиеверас като понтифекс. И когато този ден дойде, ще известя на народа, че не желая да живея в Лабиринта, а ще си построя палат на някое по-приветливо място.

Той се усмихна. Запита се колко ли коронали преди него, виждайки страшната огромност на Лабиринта, са дали същия обет. И все пак всички те, рано или късно, някак са се оттеглили от света и са се заселили тук долу. Сега, когато беше млад и кипящ от жизненост, такива решения се вземаха много лесно — много лесно беше да си мисли как понтифексът ще напусне окончателно Алханроел и ще се настани далеч на някое подходящо място на по-младия континент, в Ни-моя може би или в Дюлорн, и ще живее сред красоти и удоволствия. Трудно можеше да си представи, че ще се затвори доброволно между стените на този фантастичен и противен Лабиринт.

И все пак, и все пак всички преди него бяха направили така — и Декерет, и Конфалюм, и Престимион, и Стиамот, и Киникен, и другите от едно време са се преместили от замъка Врѣхни в тази тъмна дупка, когато им дошло времето. Може пък да не беше толкова лошо, колкото изглеждаше. Когато човек бъде коронал достатъчно дълго време, може би с радост се оттегля от висотата на замъка Врѣхни. „Ще мисля пак по тези въпроси — рече си Валѣнтайн, — когато им дойде времето.“

Керванѣт от флотерни коли мина един остър завой и се озова на още по-долно равнище.

— Арената — обяви тържествено Хисун.

Валѣнтайн се взря в едно огромно празно помещение, толкова дълго и широко, че не можеше да види стените му, а само блещукането на далечни светлини в засенчените ъгли. Таванни подпори не се виждаха. Удивително беше да си представи човек страшната тежест на по-горните нива, ония милиони хора, ония безкрайни извиващи се улици и улички, ония сгради, статуи, коли и всичко друго, притискащо покрива на Арената, и тази обширна пустота, устояваща на колосалния натиск.

— Слушайте — каза Хисун. Той изпѣлзя от колата, сложи ръце на устата си и нададе пронизителен вик. И ехото отвърна с резки, остри звуци, които отскачаха ту от тази, ту от онази стена, първите няколко засилени, останалите по-приглушени, докато се превърнаха в чуруликащо цѣврчене на дроли. Той нададе нов вик и още един подир него, тъй че звуците громоляха и отскачаха навред около тях в течение на повече от една минута. После, ухилено самодоволно, момчето се върна в колата.

— За каква цел служи това място? — попита Валѣнтайн.

— За никаква.

— За никаква ли? Абсолютно никаква?

— Това е просто празнина. Понтифексѣт Дизимаул искал тук да има голямо празно пространство. Никога нищо не се случва в него. Никому не е позволено да строи тук, а и никой не би пожелал. То просто си стои така. Образува се хубаво ехо, нали? Единствено за това служи. Хайде, Валѣнтайн, предизвикай ехо.

Валѣнтайн се усмихна и поклати глава.

— Друг път — рече той.

Прекосяването на Арената, изглежда, щеше да им отнеме цял ден. Вървяха напред и все напред, като нито веднъж не видяха стена или колона; човек би помислил, че пресича открита равнина, ако не беше смътно забележимият таван високо горе. Валънтайн не можа да усети кога започнаха да излизат от Арената. След известно време забеляза, че подът на това място се превръща някак си в наклонена плоскост и че са преминали неусетно на по-долно ниво, което се оказа познатата клаустрофобна теснота на извивките на Лабиринта. Колкото повече напредваха по този нов полукръгъл коридор, толкова по-ярко осветен ставаше той и скоро беше почти толкова добре осветен, колкото онова ниво близо до входа, където се намираха магазините и пазарищата. На невероятна височина точно пред тях се възправяше някаква завеса, на която се виждаха надписи в ярки фосфоресциращи цветове.

— Пристигаме в Дома на летописите — каза Хисун. — Аз не мога да продължа с вас по-нататък.

И наистина пътят свършваше на един петстранен площад пред голямата завеса, която — чак сега Валънтайн забеляза това — беше нещо като летопис на Маджипур. От лявата ѝ страна бяха имената на короналите, толкова дълъг списък, че едва можеше да разчете горните му редове. Отдясно беше съответният списък на понтифексите. До всяко име бяха годините на царуването.

Очите му затърсиха из списъците. Стотици и стотици имена, някои познати, великите гръмки имена от историята на планетата — Стиамот, Тимин, Конфалюм, Декерет, Престимион и някои, които представляваха само безсмислени поредици от букви; Валънтайн бе виждал тия имена, когато като дете прекарваше дъждовните следобеди в четене на списъците на властниците, но единственият им смисъл беше, че фигурираха в списъка — Пранкипин, Хунзимар, Мейк, Струин, Скаул, Спурифон, хора, които са държали властта в замъка Връхни, а после в Лабиринта преди хиляда години, три хиляди, пет хиляди, намирали са се в центъра на всички разговори, били са обект на всякакви почести, играли са на имперската сцена, изпълнили са малкото си представление и са изчезнали в историята. Лорд Спурифон, мислеше си той. Лорд Скаул. Кои са били те? Какъв цвят е имала косата им, какви игри са обичали, какви закони са издавали, дали спокойно и смело са посрещали смъртта си? Какво влияние са имали

върху живота на милиардите жители на Маджипур, или пък са нямали никакво? Валънтайн виждаше и такива, които са управлявали като коронали само няколко години и след смъртта на някой понтифекс са преминали бързо в Лабиринта. А други са обитавали замъка Връхни за цяло едно поколение. Този лорд Мейк например е бил коронал трийсет години и понтифекс — Валънтайн прегледа бързо главозамайващите списъци понтифекс още двайсет. Петдесет години върховна власт, а кой знае днес нещо за лорд Мейк и понтифекса Мейк?

Погледна към долния край на списъците, където те постепенно се губеха. Лорд Тиеверас... лорд Малибор... лорд Вориакс... лорд Валънтайн...

Тук, разбира се, списъкът отляво завършваше. Лорд Валънтайн, царуване три години и незавършено...

Лорд Валънтайн поне ще бъде запомнен. Няма да изпадне в забравата като Спурифоновци и Скауловци; защото бъдните поколения на Маджипур щяха да разправят за тъмнокосия млад коронал, който бил преместен чрез коварство в светлокосо тяло и загубил трона си в полза на сина на Краля на сънищата. А какво щяха да говорят за самия него? Че е бил наивен глупак, комична фигура като Ариок, който се обявил за Господарка на Острова? Че е бил слаб човек, който не е съумял да се предпази от зло? Че е изживял поразително падение и храбро е възвърнал поста си? Как ще бъде разказвана историята за лорд Валънтайн след хиляда години? За едно нещо се молеше, докато стоеше пред големия списък в Дома на летописите: дано не се разказва, че лорд Валънтайн е възвърнал трона си с възхитителен героизъм, а после петдесет години е управлявал мекушаво и безцелно. По-добре да остави замъка на Барджазид, отколкото да стане известен по такъв начин.

Хисун го дръпна за ръката.

— Валънтайн!

Той го погледна стреснато.

— Тук ви напускам — каза момчето. — Скоро хората на понтифекса ще дойдат за вас.

— Благодаря ти, Хисун, за всичко, което направи. Но как ще се върнеш сам?

Хисун смигна.

— Няма да бъде пеш, обещавам ви това. — Погледна сериозно нагоре и след кратко мълчание каза: — Валънтайн!

— Какво?

— Не трябва ли да имаш тъмна коса и брада?

Валънтайн се засмя.

— Нима мислиш, че аз съм короналът?

— О, знай, че си! Изписано е на лицето ти. Само... само че лицето ти е друго.

— Не е лошо лице — рече Валънтайн весело. — Малко по-приветливо от предишното ми лице и може би по-красиво. Смятам да си го запазя такова. Мисля, че този, на когото е принадлежало преди, вече не се нуждае от него.

Момчето се облеци.

— Значи си замаскиран?

— Може да се каже, че е така.

— Така си и мислех. — То пхна малката си ръчица във Валънтайновата. — Е, желая ти успех, Валънтайн. Ако някога дойдеш отново в Лабиринта, потърси ме и аз пак ще ти стана водач, този път безплатно. Запомни името ми: Хисун.

— Довиждане, Хисун.

Момчето пак смигна и изчезна.

Валънтайн гледаше към голямата завеса на историята.

Лорд Тиеверас... лорд Малибор... лорд Вориакс... лорд Валънтайн.

И може би някой ден лорд Хисун, помисли си той. Защо не? Момчето изглеждаше най-малко толкова кадърно, колкото мнозина, които бяха управлявали досега, и вероятно щеше да има достатъчно благоразумие да не пие от упойващото вино на Доминин Барджазид. Не бива да го забравям, рече си той, не бива да го забравям.

В този момент от една врата от другата страна на площада пред Дома на летописите излязоха три фигури — една хджортка и двама човеци — с маски на служителите от Лабиринта. Те закрачиха бавно към мястото, където стоеше Валънтайн с Делиамбър, Слийт и неколцина други.

Хджортката огледа внимателно Валънтайн, който, изглежда, не ѝ направи особено впечатление.

— По каква работа сте тук? — запита тя.

— Да поискам аудиенция с понтифекса.

— Аудиенция с понтифекса — повтори хджортката учудено, сякаш Валънтайн бе казал: „Да поискам чифт крила. Да поискам позволение да изпия океана.“ — Аудиенция с понтифекса! — тя се засмя. — Понтифексът не дава аудиенции.

— Вие ли сте главните му министри?

Смехът стана по-гръмогласен.

— Това е Домът на летописите, а не Тронната зала. Тук няма никакви държавни министри.

Тримата служители се обърнаха и тръгнаха обратно към вратата.

— Почакайте! — извика Валънтайн.

Той премина в сънно състояние и отправи към тях спешно видение. То нямаше определено съдържание, само широк и общ смисъл, че здравият ред е в опасност, че административната власт е сериозно застрашена и че единствено те могат да отблъснат силите на хаоса. Продължаваха да вървят и Валънтайн удвои мощта на посланието си, докато се изпоти и затрепери от напрежение. Спряха се. Хджортката погледна назад.

— Какво търсите тук? — попита тя.

— Да бъдем допуснати до министрите на понтифекса.

Посъветваха се шепнешком.

— Какво да правим? — запита Валънтайн Делиамбър. — Да им пожонглираме ли?

— Старай се да бъдеш търпелив — прошепна врунът.

Трудно му беше, но все пак Валънтайн стискаше езика си. След няколко минути служителите се върнаха и казаха, че може да влезе с петима от спътниците си. Другите ще трябва да се настанят на по-горно ниво. Валънтайн се намръщи. Но явно нямаше полза да спори с тези маскирани. Той избра Делиамбър, Карабела, Слийт, Азенхарт и Залзан Кавол да продължат по-нататък с него.

— Къде ще се настанят останалите? — попита Валънтайн.

Хджортката повдигна рамене. Това не я засягаше. От полумрака от дясната страна на Валънтайн долетя висок ясен глас:

— Нуждае ли се някой от водач за по-горните нива?

Валънтайн се засмя под мустак.

— Хисун, ти ли си? Още ли си тук?

— Сметнах, че ще ви потрбявам.

— Трябваш ни. Намери свястно място за настаняване на моите хора във външния кръг, близо до Отвора на водите, нека ме почакаат там, докато свърша тук долу.

Хисун кимна.

— Искам само три крони.

— Какво?! Та нали и без туй желаеш да стигнеш до върха! И преди пет минути каза, че следващия път, когато ми станеш водач, няма да ти плащам!

— То ще бъде за следващия път — отвърна Хисун сериозно. — За сега не се отнася. Нима ще лишиш едно бедно дете от препитание?

С въздишка Валънтайн каза на Залзан Кавол:

— Дай му три крони.

Момчето скочи в първата кола. След малко целият керван зави и потегли. Валънтайн и петимата му спътници минаха през входа на Дома на летописите.

Във всички посоки се виеха коридори. В лошо осветени кабинки чиновници бяха наведени ниско над купчини документи. Въздухът тук беше сух и миришеше на мухъл, а общият вид на мястото — дори потблъскващ отколкото на предишните нива. Валънтайн разбра, че това е административният център на Маджипур, мястото, където се вършеше истинската работа свързана с управляването на двайсет милиарда същества. Съзнанието, че тези сновящи насам-натам гноми, тези ровещи в земята къртици държат действителната власт в света, го смразяваше.

Досега бе мислил, че короналът е истинският крал, а понтифексът — само фигурант, защото всички виждаха, че короналът беше този, който действително командуваше силите на реда при опасност да възникне хаос, енергичният, динамичен коронал, докато понтифексът стоеше затворен дълбоко долу и излизаше от Лабиринта само когато го изискваха най-висши държавни интереси.

Но сега не беше толкова уверен.

Самият понтифекс може да беше просто един смахнат старец, ала фаворитите на понтифекса, тези стотици хиляди невзрачни бюрократи с необикновените си малки маски, можеха колективно да упражняват по-голяма власт над Маджипур, отколкото помпозният коронал и всичките му високопоставени помагачи. Тук долу се определяха данъците, тук се регулираше търговският баланс между една и друга провинция, тук се координираше поддържането на пътищата, парковете, учебните заведения и всички други дейности, намиращи се под контрола на провинциите. Валънтайн никак не беше убеден, че истинско централно правителство е възможно в свят, голям като Маджипур, но поне основните му форми, структурните контури съществуваша и докато се движеше през вътрешната плетеница на Лабиринта, виждаше, че управляването на Маджипур съвсем не се свежда само до големи обиколки и послания на сън. Могъщият скрит административен апарат тук долу вършеше по-голямата част от работата.

И той бе попаднал в нейната мрежа. На няколко нива под Дома на летописите имаше жилищни помещения за провинциалните чиновници, които идваха в Лабиринта по държавна работа; там му дадоха апартамент със скромни стаи и няколко дена престоя в него, без никой да му обръща внимание. Изглежда, нямаше начин да се придвижи по-нататък. Разбира се, като коронал би имал право да бъде пуснат незабавно при понтифекса; но не беше коронал в никакъв действителен смисъл и ако заявеше, че е такъв, придвижването му по-нататък вероятно щеше да стане абсолютно невъзможно.

След като порови из паметта си, Валънтайн си спомни имената на главните министри на понтифекса. Освен ако положението не се е променило напоследък, Тиеверас държеше близо до себе си петима служители с широки пълномощия — Хорнкаст, висшия му говорител; Дилифон, частния му секретар; Шинаам, гхайрог, министър на

външните работи; Сепултров, министър по научни въпроси и негов личен лекар; и Нарамир, съногадателката му, според мълвата най-влиятелната от всички, съветничката, която бе избрала за коронал Вориакс и после Валънтайн.

Но да се добере до някого от тази петорка му изглеждаше толкова трудно, колкото да се добере до самия понтифекс. И те като Тиеверас бяха забутани в далечните, недостъпни дълбини. Умението на Валънтайн да си служи с дадената от майка му диадема не стигаше дотам, че да установява контакт със съзнанието на непознат, намиращ се на неизвестно разстояние.

Скоро той научи, че двама по-второстепенни, но все пак важни чиновници служат за пазачи на централните нива на Лабиринта. Те бяха имперските икономи Дондак-Саджамир, по произход су-сухерис, и Гитаморн Суул, човек.

— Но — каза Слийт, който бе разговарял с пазачите на хотела — тия двамата враждуват от година и повече. Сътрудничат си колкото е възможно по-малко. А ще трябва да получите одобрението и на двамата, за да се срещнете с по-високопоставените министри.

Карабела изсумтя ядно.

— До края на живота си ли ще събираме прах тук долу! Валънтайн, защо изобщо се занимаваме с Лабиринта? Защо не се ометем отгук и не тръгнем направо към замъка Връхни?

— Точно така мисля и аз — заяви Слийт.

Валънтайн поклати глава.

— Подкрепата на понтифекса е необходима. Така ми каза Господарката и аз съм съгласен с нея.

— Необходима за какво? — попита Слийт. — Понтифексът спи дълбоко под земята. Той не знае нищо за каквото и да било. Има ли понтифексът армия, която да ви отстъпи? Изобщо съществува ли понтифексът?

— Понтифексът има армия от дребни чиновници и служители — изтъкна Делиамбър спокойно. — Те ще ни бъдат крайно полезни. Не от войниците, а от тях зависи равновесието на силите в нашия свят.

Слийт оставаше непреклонен.

— Аз казвам: вдигнете звездното знаме, надуйте тръбите, ударете барабаните, тръгнете през Алханроел, обявете се за коронал и нека цял свят узнае за малката хитрост на Доминин Барджазид. Във

всеки град по пътя си ще срещате най-важните хора и ще спечелвате подкрепата им с вашата топлина и искреност, а може би и с малка помощ от диадемата на Господарката. Когато стигнете до замъка Врѣхни, десет милиона души ще маршируват зад вас и Барджазидѣт ще се предаде без борба!

— Хубаво видение — рече Валѣнтайн. — Но мисля, че все пак ни е нужно съдействието на понтифекса, преди да се опитаме да отправим някакво открито предизвикателство. Аз ще се срещна с тези двама икономии.

Следобед бе заведен в седалището на Дондак-Саджамир — учудващо неугледен малък кабинет, дълбоко сред неразбория от миниатюрни чиновнически кабинки. Повече от един час държаха Валѣнтайн да чака в един тесен и претѣпкан вестибюл, докато най-после го пуснаха при икономии.

Валѣнтайн не беше напълно уверен как ще се справи с този су-сухерис. Дали едната глава не е Дондак, а другата — Саджамир? И към двете едновременно ли трябва да се обърне, или да разговаря само с главата, която му заговори? Прилично ли е да насочва вниманието си ту към едната, ту към другата, докато разговаря?

Дондак-Саджамир гледаше Валѣнтайн сякаш от голяма височина. В кабинета цареше напрегната тишина, докато четирите студени зелени очи на чуждоземеца изучаваха равнодушно посетителя. Су-сухерисѣт беше слабо, удължено същество, без коса и с гладка кожа, цилиндрично по форма и без рамене, с прѣтовидна шия, която се издигаше като пиедестал на десет-дванайсет инча високо и се раздвояваше, за да осигури подпора на двете тесни вретенообразни глави. По високомерното му държане лесно можеше да се помисли, че длѣжността иконом на понтифекса е далеч по-важна от длѣжността на самия понтифекс. Но Валѣнтайн знаеше, че донякъде тази ледена надменност беше просто присѣща на расата на икономии: естествено е за един су-сухерис да има надут и презрителен вид.

Най-после лявата глава на Дондак-Саджамир произнесе:

— Защо сте дошли тук?

— За да помоля за аудиенция с главните министри на понтифекса.

— Така се казва и в писмото ви. Но каква работа имате с тях?

— Крайно належаща работа, държавен въпрос.

— А именно?

— Едва ли очаквате да го обсъждам с някого, стоящ под най-високите стъпала на властта.

Дондак-Саджамир обмисля безкрайно дълго този аргумент. Когато заговори пак, извърши това с дясната си глава. Вторият глас беше много по-плътен от първия.

— Ако пропиляя времето на главните министри, зле ще си изпатя.

— А ако ми попречите да се срещна с тях, в края на краищата пак зле ще си изпатите.

— Заплаха ли е това?

— Съвсем не. Мога да ви кажа само, че ако не получат сведенията, които нося, последиците ще бъдат много сериозни за всички нас — а несъмнено ще се огорчат доста, като узнаят, че вие сте попречили тези сведения да стигнат до тях.

— Не само аз — отвърна су-сухерисът. — Има втори иконом и ние трябва да действаме общо, когато удовлетворяваме такива молби. Вие още не сте говорили с колежката ми.

— Не съм.

— Тя е душевно болна. От много месеци умишлено и злонамерено отказва да ми сътрудничи. — Сега Дондак-Саджамир говореше и с двете си глави едновременно, и то с гласове, неразличаващи се дори с една октава. Ефектът беше необикновено смущаващ. — И да ви дам одобрение, тя пак ще го отхвърли. Никога не ще успеете да се срещнете с главните министри.

— Но това е невероятно! Не можем ли някак си да я заобиколим?

— Ще бъде незаконно.

— Но щом тя пречи на всякаква законна работа...

Су-сухерисът изглеждаше безразличен.

— Отговорността пада върху нея.

— Не — отсече Вальнтайн. — Пада върху двама ви! Не можете просто да кажете, че щом като тя не иска да ви сътрудничи, не мога да продължа по-нататък, когато оцеляването на самото правителство е застрашено!

— Така ли мислите? — попита Дондак-Саджамир.

Този въпрос смути Вальнтайн. Дали събеседникът му оспорваше намека за заплаха срещу кралството, или просто схващането, че носи

еднаква отговорност за възпрепятстването на Валънтайн? След малко Валънтайн попита:

— Как предлагате да постъпя?

— Да се върнете у дома си — отвърна икономът, — да живеете плодотворно и щастливо и да оставите проблемите на управлението на ония от нас, които са предопределени да се занимават с тях.

И с Гитаморн Суул не постигна по-добър резултат. Другият иконом не се оказа толкова високомерен, колкото су-сухерисът, но едва ли по-отзивчив.

Той беше жена, с десет-дванайсет години по-възрастна от Валънтайн, висока и тъмнокоса, практична и способна на вид. Ни най-малко не изглеждаше душевно болна. На писалището ѝ, в кабинет, забележимо по-приятен и привлекателен, макар и не по-голям от кабинета на Дондак-Саджамир, имаше папка с молбата на Валънтайн. Тя я потупа няколко пъти и рече:

— Знаете ли, не можете да се видите с тях.

— Може ли да попитам защо?

— Защото никой не ги вижда.

— Никой ли?

— Никой отвън. Това вече не се прави.

— Поради търканията между вас и Дондак-Саджамир ли?

Устните на Гитаморн Суул се свиха раздражено.

— Този идиот! Но не... дори и да изпълняваше задълженията си както трябва, пак щеше да бъде невъзможно да се доберете до министрите. Те не желаят да бъдат обезпокоявани. Имат си тежки отговорности. Знаете, че понтифексът е стар. Той отделя малко време за държавни работи, тъй че бремето на хората около него се увеличава. Разбирате ли?

— Аз *трябва* да се видя с тях.

— Не мога да ви помогна. Не бива да бъдат обезпокоявани дори по най-належаща причина.

— Ами ако короналът е свален и лъжеуправник се е настанил в Замъка? — изрече Валънтайн бавно.

Тя повдигна маската си и го изгледа учудено.

— Това ли искате да им съобщите? Ето. Молбата се отхвърля. — И като стана, замаха енергично с ръце, сякаш да го пропъди. — И без туй достатъчно луди си имаме вече в Лабиринта, та не е нужно нови да изскачат от...

— Почакайте — каза Валънтайн.

Той потъна в състоянието на транс и призова силата на диадемата. Отчаяно се мъчеше да достигне душата на жената със своята, докосваше я, обгръщаше я. Не бе възнамерявал да разкрива много на тези второстепенни чиновници, но явно не му оставаше нищо друго, освен да сподели тайната си с нея. Поддържа контакта, докато почувства, че започва да му се вие свят и да отмалява; тогава прекъсна връзката и премина бързо към напълно будно състояние. Тя го гледаше втренчено, зашеметена; бузите ѝ пламтяха, очите ѝ блуждаеха, гърдите ѝ се повдигаха от вълнение. Мина цяла минута, докато успее да проговори.

Най-после каза:

— Що за фокус е това?

— Не е фокус. Аз съм син на Господарката и самата тя ме научи на изкуството да пращам послания.

— Лорд Валънтайн е тъмнокос.

— Беше такъв. Сега вече не е.

— Искате да повярвам...

— Моля — рече той. Вложи в тази дума цялата сила на душата си. — Моля. Повярвайте ми. Всичко зависи от това, дали ще мога да разкажа на понтифекса какво се е случило.

Но подозренията ѝ бяха твърде дълбоки. Гитаморн Суул нито коленичи, нито отдаде почит, нито пък направи с ръка звездния знак, само изглеждаше навъсена и някак озадачена, сякаш склонна да повярва на необикновения му разказ, но искаше той да го стовари върху главата на някой друг чиновник.

— Су-сухерисът ще наложи вето на всичко, което предлага — рече тя.

— Даже ако му покажа това, което показах на вас?

Тя повдигна рамене.

— Упорството му е пословично. Не би одобрил моя препоръка дори ако от нея зависеше животът на понтифекса.

— Но това е лудост!

— Да, лудост е. Говорихте ли с него?

— Говорих — отвърна Валънтайн. — Изглеждаше неприязнен и като че щеше да се пръсне от гордост. Но не е луд.

— Ако си имате малко по-дълго време работа с него — посъветва го Гитаморн Суул, — ще можете да си съставите окончателно мнение.

— А какво ще кажете, ако фалшифицираме одобрението му, за да вляза там, без да узнае?

Тя изглеждаше ужасена.

— Искате да извърша престъпление?

Валънтайн се помъчи да запази самообладание.

— Престъпление вече е извършено, и то не дребно — произнесе той с тих, твърд глас. — аз съм коронал на Маджипур, свален от власт с вероломство. Вашата помощ е жизнено необходима за връщането ми на власт. Не стои ли това над всички тия дребнави правилници? — Валънтайн се наклони към икономката. — Времето лети. В замъка Върхни се е настанил узурпатор. аз тичам насам-натам между подчинени на понтифекса когато би трябвало да водя през Алханроел освободителна армия. Дайте ми одобрението си и ме пуснете и ще получите награди, когато всичко на Маджипур стане отново такова, каквото би трябвало да бъде.

Студените ѝ очи внезапно станаха мрачни.

— Вашият разказ поставя на тежко изпитание възможностите ми да повярвам. Ами ако всичко това е лъжа? Ако вие сте платен агент на Дондак-Саджамир?

Валънтайн изпъшка.

— Моля ви...

— Не. Напълно вероятно е. Това може да е клопка. Вие, вашият фантастичен разказ, някаква хипноза, всичко това цели да ме унищожи, да остави су-сухериса непрекословен господар тук, да му даде върховната власт, за която толкова отдавна ламти...

— Заклевам се в Господарката, моята майка, че не ви лъжа.

— Всеки истински престъпник би се заклел в майката на когото и да било... Но какво правите?

Валънтайн се поколеба, после смело се протегна напред и улови ръцете на Гитаморн Суул. Взря се напрегнато в очите ѝ. Това, което се готвеше да направи, му беше неприятно, но неприятно му беше и всичко, което вършеха с него тези дребнави бюрократи. Дошло бе време за малко дързост, иначе щеше да остане завинаги оплетен тук долу.

Взирайки се по-внимателно, той каза:

— Дори и да бях платен агент на Дондак-Саджамир, никога не бих предал красива жена като вас.

Тя го гледаше надменно. Но бузите ѝ отново пламнаха от руменина. Той продължи:

— Доверете ми се. Повярвайте ми. Аз съм лорд Валънтайн, а вие ще бъдете един от героите на моето завръщане. Зная какво най-много желаете на този свят и то ще бъде ваше, когато Замъкът отново стане мой.

— Нима знаете?

— Да — прошепна Валънтайн, галейки ръцете, които сега лежаха отпуснато в неговите. — Да се разпореждате самовластно във вътрешния Лабиринт, нали? Да бъдете единствената икономка?

Тя кимна като насън.

— Това ще стане — заяви той. — Съюзете се с мен и Дондак-Саджамир ще бъде лишен от ранга си заедно с пречи. Ще го направите ли? Ще ми помогнете ли да се добера до главните министри, Гитаморн Суул?

— Ще бъде... трудно...

— Ала може да се направи! Всичко, може да се направи! И когато стана пак коронал, су-сухерисът ще загуби поста си! Обещавам ви.

— Закълнете се!

— Заклевам се — произнесе Валънтайн пламенно, чувствайки се непочтен и покварен. — Заклевам се в името на майка си. Заклевам се във всичко свято. Разбрахме ли се?

— Разбрахме се — изрече тя със слаб, треперлив глас. — Но как ще стане това? На вас ви трябва и двата подписа на пропуска и ако моят бъде на място, той ще откаже да прибави своя.

— Напишете ми пропуск и го подпишете — каза Валънтайн. — Аз ще отида пак при него и ще го убедя да приподпише.

— Той никога няма да стори това.

— Оставете на мен да го обработя. Аз умея да убеждавам. Получа ли веднъж подписа му, ще мога да вляза във вътрешния Лабиринт и да постигна това, което трябва да постигна. Когато изляза, ще имам пълната власт на короната — и ще сваля Дондак-Саджамир от длъжността му, обещавам ви.

— Но как ще се сдобияте с подписа му? От месеци той отказва да приподписва каквото и да било!

— Оставете това на мен — рече Валънтайн.

Тя извади от писалището си тъмнозелено кубче от някакъв гладък, лъскав материал и го пхна за малко в една машина, която хвърляше бляскаво жълто сияние върху него. Когато го извади, повърхността на кубчето бе придобила нова лъскавина.

— Ето. Това е пропускът ви. Но ви предупреждавам, че без неговата заверка той е невалиден.

— Ще я получа — рече Валънтайн.

Той се върна при Дондак-Саджамир. Су-сухерисът не искаше да го приеме, но Валънтайн беше настойчив.

— Сега разбирам защо мразите Гитаморн Суул — каза той.

Дондак-Саджамир се усмихна хладно.

— А тя не е ли противна? Предполагам, че е отхвърлила молбата ви.

— О, не — отвърна Валънтайн, като извади кубчето изпод пелерината си и го сложи пред иконома. — Даде ми го много охотно, тъй като знаеше, че вие сте ми отказали и нейното разрешение ще бъде невалидно. Другият ѝ отказ ме засегна толкова дълбоко.

— А какъв беше той?

Валънтайн заговори спокойно:

— Може да ви се стори глупаво и дори противно, но бях поразен от нейната красота. Трябва да ви заявя, че за човешки очи тази жена притежава необикновена физическа привлекателност, благородно държане, бляскава еротична сила, онова... е, няма значение. Коленичих пред нея така наивно, че се смутих. Саморазкрих се и станах уязвим. А тя ми се подигра жестоко. Така ми се присмя, че сякаш нож разкъсваше вътрешностите ми. Можете ли да разберете това? Че ще бъде толкова безмилостна, толкова надменна към един чужденец, който изпитва само най-горещи и най-дълбоки страстни чувства към нея.

— Дали е красива, не знам — каза Дондак-Саджамир. — Но познавам много добре студенината и високомерието ѝ.

— Сега и аз като вас я мразя — заяви Валънтайн. — Ако желаете, поставям се на вашите услуги, за да можем да работим дружно за нейното унищожаване.

Дондак-Саджамир изрече замислено:

— Да, сега е тъкмо удобно време да я свалим. Но как?

Валънтайн потупа кубчето, което лежеше върху писалището на иконома.

— Прибавете вашия подпис към този пропуск. Тогава ще мога да вляза свободно във вътрешния Лабиринт. Докато съм там, вие започнете официално разследване на обстоятелствата, при които съм бил допуснат, като твърдите, че не сте ми давали такова разрешение. Когато се върна от работата си с понтифекса, призовете ме да свидетелствам. Аз ще заявя, че сте отхвърлили молбата ми и че съм получил пропусък, вече напълно заверен, от Гитаморн Суул, без да подозирам, че той може да бъде фалшифициран от някого, който е искал да ви напакост, като ме пусне. Вашето обвинение, че е извършена фалшификация, съчетано с показанията ми, че сте отказали да удовлетворите молбата ми, ще бъде гибелно за нея. Какво ще кажете?

— Великолепен замисъл — отвърна Дондак-Саджамир. — По-добър и не би могъл да ми дойде наум!

Су-сухерисът пхна кубчето в една машина, която му придаде силен розов блясък, положен върху жълтия отблясък на Гитаморн Суул. Сега пропусъкът беше валиден. Цялата тази хитрост, мислеше си Валънтайн, подлагаше душата на почти толкова силно напрежение колкото криволиците на самия Лабиринт; но тя бе извършена, и то много успешно. Сега нека тия двамата заговорничат и интригантстват един срещу друг колкото си искат, докато той се придвижва безпрепятствено към министрите на понтифекса. Имаше опасност да се разочароват от начина, по който изпълняваше обещанията си към тях, защото той възнамеряваше, ако можеше, да свали от власт и двамата враждуващи съперници. Но не искаше чиста и пълна святост от своя страна в отношенията си с ония, чиято главна роля в управлението, изглежда, беше да спъват и да пречат.

Валънтайн взе кубчето от Дондак-Саджамир и се поклони с глава в знак на благодарност.

— Дано се сдобие с цялата власт и престиж, които заслужавате — каза Валънтайн мазно и си тръгна.

Пазачите на най-вътрешния Лабиринт изглеждаха учудени, че някой отвън е съумял да получи достъп до тяхното владение. Но въпреки че подложиха кубчето-пропуск на старателен оглед, те неохотно признаха, че е законен, и пуснаха Валънтайн и спътниците му напред.

Една тясна кола с вирната предна част ги понесе безшумно и бързо по коридорите на този вътрешен свят. Маскираните служители, които ги придружаваха, изглежда, не я управляваха сами, пък и това не би било лесно, защото на тези нива Лабиринтът се разклоняваше многократно, завиваше ту насам, ту нататък. Всеки, проникнал тук без разрешение, бързо би се объркал безнадеждно сред тия хиляди чупки, криволици, завои и плетеници. Но колата очевидно летеше над скрита насочваща релса, която я направляваше по един бърз, макар и не особено прав път, все по-навътре и по-навътре по извивките на уединените улици.

На всеки контролен пункт Валънтайн беше разпитван от недоверчиви служители, които почти не можеха да си представят, че външен човек е дошъл на посещение при министрите на понтифекса. Безконечните им усилия бяха уморителни, но безполезни. Той им размахваше своето кубче-пропуск, сякаш то беше магическа пръчица.

— Дошъл съм с крайно важна задача — повтаряше той всеки път — и ще разговарям само с висшите членове от двора на понтифекса.

Въоръжавайки се с цялото достойнство и самообладание, с които разполагаше, Валънтайн отхвърляше всяко възражение, всяко противопоставяне.

— Няма да видите добро — предупреждаваше той, — ако продължавате да ме разтакавате.

И най-после — чувстваше като че са минали сто години, откакто бе проникнал с жонглиране в Лабиринта през Отвора на сабите — Валънтайн се озова пред Шинаам, Дилифон и Нарамир, трима от петимата велики министри на понтифекса.

Те го приеха в едно мрачно, хладно и влажно помещение, иззидано от огромни блокове чер камък, с висок таван и украса от заострени арки. То беше тягостно, потискащо място, по-подходящо за тъмница, отколкото за заседателна зала. Влизайки в него, Валънтайн усети като че цялата тежест на Лабиринта се стоварва върху него — ниво по ниво. Арената, Домът на летописите, Дворът на сферите, Залата на ветровете и всичко останало, тъмните коридори, тесните кабинки, множеството трудещи се чиновници. Някъде далеч горе слънцето светеше, въздухът беше свеж и прохладен, духаше южен вятър, който носеше благоуханието на алабандини, елдирони и танигали. А той стоеше тук, притиснат под огромна могила от пръст и цели мили лъкатушни тунели, в едно царство на вечна нощ. От пътуването си надолу и навътре в Лабиринта беше възбуден и измъчен, сякаш не беше спал от седмици.

Докосна с ръка Делиамбър и врунът му предаде разтърсващ прилив на енергия, който попълваше изчерпващите му се сили. Погледна Карабела — тя се усмихна и му прати въздушна целувка. Погледна Слийт — той кимна и се усмихна мрачно. Погледна Залзан Кавол — и суровият побелял скандар направи бързо жонгльорско движение с всичките си ръце, за да го насърчи. Негови спътници, негови приятели, негова опора във всички тези дълги и необикновени тегоби.

Погледна към министрите.

Те седяха без маски един до друг на такива великолепно кресла, че биха могли да служат за тронове. В средата беше Шинаам, министърът на външните работи, гхайрог по рождение, влечугоподобен, със студени очи без клепки, бързо въртящ се раздвоен червен език и корава змиевидна коса, която се гърчеше бавно. От дясната му страна беше Дилифон, частен секретар на Тиеверас, крехка, призрачна фигура, с бяла коса като Слийтовата, съсухрена и повехнала кожа, святкащи очи, които сякаш хвърляха огнени струи от старческото лице. А от другата страна на гхайрога се намираше Нарамир, имперската съногадателка, стройна и елегантна жена сигурно в напреднала възраст, защото бе свързана с Тиеверас отдавна, още от времето, когато е бил коронал. Ала на вид изглеждаше едва на средна възраст. Кожата ѝ беше гладка и без бръчки, кестенявата ѝ коса — лъскава и буйна. Единствено във вгълбеното и загадъчно изражение на

очите й Валънтайн можа да открие някаква следа от присъщата й мъдрост, опитност, натрупаната с десетилетия властност. Явно тук има някаква магия, реши той.

— Прочетохме молбата ви — каза Шинаам. Гласът му беше плътен и рязък, със слаба съскаща нотка. — Историята, която ни поднасяте, ни се струва невероятна.

— Говорихте ли с Господарката, моята майка?

— Да, говорихме с Господарката — отвърна гхайрогът хладно. — Тя ви признава за свой син.

— Призовава ни да ви съдействаме — обади се Дилифон с дрезгав и стържещ глас.

— Яви ни се чрез послания — произнесе Нарамир тихо, мелодично — и ви препоръча, молейки ни да ви окажем исканата от вас помощ.

— Е, и тогава? — запита Валънтайн.

— Възможно е Господарката да е била заблудена — отвърна Шинаам.

— За измамник ли ме смятате?

— Вие искате да повярваме — каза гхайрогът, — че короналът на Маджипур е бил издебнат от един от по-младите синове на Краля на сънищата и изтръгнат от собственото си тяло, че е бил лишен от памет и поставен — частицата, която е останала от него — в съвсем друго тяло, което за щастие се оказало подръка, и че узурпаторът е успял да влезе в празната черупка на коронала и й е наложил своето съзнание. Трудно ни е да повярваме такива неща.

— Съществува умение да се местят тела от душа на душа — каза Валънтайн. — Има и други такива случаи.

— Няма случаи на изместване на коронал по този начин — възрази Дилифон.

— Все пак това е станало — отвърна Валънтайн. — Аз съм лорд Валънтайн, с възвърната благодарение на добрината на Господарката памет и искам подкрепата на понтифекса, за да поема отговорностите, които ми възложи след смъртта на брат ми.

— Да — каза Шинаам. — Ако сте тоя, за когото се представяте, би трябвало да се върнете в замъка Връхни. Но отде да знаем? Това са сериозни неща. Те ще предизвикат гражданска война. Как можем да

посъветваме понтифекса да хвърли света в хаос само заради твърдението на някакъв си млад странник, който...

— Аз вече убедих майка си в истинската си самоличност — изтъкна Валънтайн. — Душата ми беше открита за нея на Острова и тя видя кой съм. — Той докосна сребърната, диадема на челото си. — Как, мислите, съм се сдобил с този уред? Подари ми го тя, със собствените си ръце, когато стояхме заедно във Вътрешния храм.

Шинаам отвърна спокойно:

— Няма съмнение, че Господарката ви признава и ви подкрепя.

— Ала вие се съмнявате в преценката ѝ?

— Ние искаме да подкрепите претенциите си с по-солидно доказателство — обади се Нарамир.

— Тогава позволете ми да отправя послание тук още сега, за да ви убедя, че говоря истината.

— Както желаете — рече Дилифон.

Валънтайн затвори очи и изпадна в състояние на транс.

Със страст и убеденост от него бликна лъчезарният поток на собственото му съзнание, затече буйно така, както когато трябваше да спечели доверието на Насимонт в оная сурова, осеяна с развалини пустош оттагък Треймон, и когато бе въздействал на умовете на тримата чиновници при входа на Дома на летописите, и когато се бе разкрил на икономката Гитаморн Суул. С различни степени на успех бе постигнал това, което трябваше да постигне с всички тия.

Но сега се чувстваше неспособен да превъзмогне непреклонния скептицизъм на министрите на понтифекса.

Умът на гхайрога беше абсолютно непрогледен за него, стена, отблъскваща и недостъпна като шеметно високите бели скали на Острова на сънищата. Валънтайн долавяше само най-мъгляви проблясъци на създание зад мисловния щит на Шинаам и не можеше да го пробие, въпреки че го атакуваше с всичко, с което разполагаше. Умът на съсухрения стар Дилифон също представляваше нещо недостъпно, не защото беше брониран, а защото изглеждаше шуплест, открит, восъчна пита, която не оказваше никаква съпротива; той минаваше през него като през въздух и не срещаше нищо осезаемо. Валънтайн усети контакт само с ума на съногадателката Нарамир, но и той беше незадоволителен. Тя като че попиваше душата му, поглъщаше всичко, което Валънтайн отдаваше и изцеждаше в някаква бездънна

пропаст на съзнанието ѝ, пращаше, пращаше, пращаше и все не можеше да се добере до ядрото на душата ѝ.

Но не искаше да се предава. С бясна сила хвърли цялата си душа, заявявайки, че е лорд Валънтайн от замъка Връхни, и призовавайки ги да докажат, че е нещо друго. Пресегна се надълбоко за спомени — за майка си, за царствения си брат, за възпитанието си като принц, за свалянето си в Тил-омон, за скитанията си из Зимроел, за всичко, влязло в оформянето на човека, който си бе пробил път с борба до недрата на Лабиринта, за да издейства тяхната помощ. Отдаде се всецяло, дръзко, яростно, докато не можеше да праща нищо повече, докато започна да се олюлява и да се вцепенява от изтощение и увисна между Слийт и Карабела като някаква захвърлена от собственика си разтегната и безполезна дреха.

Излезе от трансовото състояние, като се страхуваше, че не е успял.

Трепереше и се чувстваше отпаднал. Пот обливаше тялото му. Зрението му беше замъглено и усещаше жестока болка в слепоочията.

Помъчи се да възвърне силите си, затвори очи и пое въздух дълбоко в дробовете си. После погледна тримата министри.

Лицата им бяха сурови и мрачни. Очите им — студени и неподвижни. Израженията им — равнодушни, презрителни, дори враждебни. Валънтайн изведнъж се ужаси. Ами ако тези тримата бяха в съюз със самия Доминин Барджазид? Дали в такъв случай не молеше собствените си врагове?

Но това беше немислимо и невъзможно, видение на изтощения му мозък, казваше си той отчаяно. Не можеше да повярва, че заговорът срещу него е стигнал чак до Лабиринта.

С дрезгав, пресеклив глас запитва:

— Е? Какво ще кажете сега?

— Аз не усетих нищо — отвърна Шинаам.

— Не съм убеден — заяви Дилифон. — Всеки магьосник би могъл да праща такива послания. Вашата искреност и пламенност може да е престорена.

— И аз мисля така — каза Нарамир. — Чрез послания могат да се пръскат и лъжи, и истини.

— Не! — извика Валънтайн. — Аз се разкрих издъно пред вас. Невъзможно е да не сте забелязали...

— Но не съвсем издъно — каза Нарамир.

— Какво имате предвид?

— Хайде двамата с вас да се позанимаем със съногадателство — предложи тя. — Тук, сега, в тази стая, пред тези хора. Нека душите ни станат наистина една. Чак тогава ще мога да съдя за достоверността на вашия разказ. Съгласен ли сте? Ще изпиете ли упойката с мен?

Разтревожен, Валънтайн погледна другарите си — и видя тревога, отразена върху лицата им, с изключение на Делиамбър, чието изражение беше благо и неопределено, като че се намираше на съвсем друго място. Да рискува ли с тълкуване на сънища? Ще посмее ли? С упойката щеше да загуби съзнание, да стане напълно прозрачен, напълно уязвим. Нямаше нищо по-лесно от това, ако тези тримата се бяха съюзили с Барджазид и искаха да го направят безпомощен. Пък и не някаква обикновена селска съногадателка искаше да проникне в душата му, а говорителката на понтифекса, жена най-малко на сто години, хитра и могъща, за която казваха, че била истинската господарка на Лабиринта, че командувала всички други, включително и самия старец Тиеверас. Делиамбър нарочно избягваше да му даде някакво указание. Лично той трябваше да вземе решението.

— Да — каза Валънтайн, впил очи в нейните. — Щом от нищо друго няма полза, нека опитаме със съногадателство. Тук. Веднага.

Те, изглежда, бяха подготвени за това. По даден знак адютанти внесоха принадлежностите за съногадателство: дебел килим в разкошни ярки цветове, тъмnozлатист, поръбен с червено и зелено; тънка висока гарафа от полиран бял камък; две изящни порцеланови чаши. Нарамир слезе от високото си кресло, разля собственоръчно упоителното вино и подаде на Валънтайн първата чаша.

Той я задържа за момент, без да пие. Когато бе пил вино от ръцете на Доминин Барджазид в Тил-омон, с една-единствена глътка всичко се бе променило за него. Дали да изпие сега това, без да се страхува от последици? Кой знае каква нова магия му се готвеше? Къде ли щеше да се събуди, в какъв ли променен облик?

Нарамир го гледаше мълчаливо. Очите на съногадателката бяха непроницаеми, тайнствени, проникателни. Тя се усмихваше — твърде загадъчна усмивка, насърчителна ли или тържествуваща — Валънтайн не можеше да каже. Той вдигна чашата за кратка наздравица и я долепи до устните си.

Въздействието на виното беше моментално и неочаквано мощно. Валънтайн се олюля замаян. Мъгли и паяжини обвиха съзнанието му. Дали това вино не беше по-силно от онова, което съногадателката Тизана му бе дала във Фолкинкип толкова отдавна — някаква специална дяволска отвара на Нарамир? Или чисто и просто Валънтайн беше по-податлив в този момент, отслабен и изнурен от използването на диадемата? Със замъглен поглед той видя как Нарамир гаврътна виното си, подхвърли празната чаша на един адютант и смъкна бързо роклята си. Голото ѝ тяло беше гъвкаво, гладко, младо — плосък корем, стройни бедра, повдигнати заоблени гърди. Магия, помисли си той. Да, магия. Кожата ѝ имаше тъмнокафяв тен. Зърната на гърдите ѝ, почти черни, го гледаха като слепи очи.

Той беше вече толкова упоен, че не можеше да се съблече сам. Ръцете на приятелите му дърпаха копчетата и петелките на дрехите му. Усети студен въздух около себе си и разбра, че е гол.

Нарамир го покани със знак на килима на сънищата.

С подгъващи се колене Валънтайн отиде до нея и тя го притегли надолу. Той затвори очи, представяйки си, че е с Карабела, но Нарамир не можеше да се сравнява с Карабела. Прегръдката ѝ беше суха и студена, плътта ѝ — корава, негъвкава. Липсваше ѝ топлота, трепет. Този неин младежки вид беше само хитра проекция. Да лежиш в прегръдките ѝ беше като да лежиш на легло от гладък студен камък.

Един всепоглъщащ вир от мрак се надигаше около него, гъста, топла, мазна течност, която ставаше все по-дълбока и по-дълбока, и Валънтайн се отпусна драговошно в нея, усещайки как тя се плъзга успокоително около краката, кръста, гърдите му.

Напомняше му за мига, когато големият морски дракон разби кораба на Горзвал и той бе всмукан от водовъртежа. Да не се противи беше толкова лесно, много по-лесно отколкото да се бори. Да предаде всякаква воля, да се отпусне, да приеме каквото му предстоеше, да се остави да бъде погълнат — толкова изкусително, толкова примамливо. Беше уморен. След дълга борба сега можеше да си почине и да остави черната вълна да го покрие. Нека други се бият храбро за чест, власт и слава. Нека други...

Не.

Тъкмо това искаха те: да го впримчат в собствените му слабости. Той беше прекалено доверчив, прекалено наивен; несъзнателно бе пил с един враг и бе погубен; щеше да бъде погубен още веднъж, ако се откажеше в момента от всякакви усилия. Сега не беше време да се гмурка в топли тъмни вирове.

Той заплува. Отначало се придвижваше трудно, защото вирът беше дълбок и тъмната течност, лепкава и гъста, притегляше ръцете му. Но след няколко загребвания Валънтайн намери начин да направи тялото си по-ръбато, острие, режещо надълбоко. Задвижи се все по-бързо и по-бързо, ръцете и краката му действаха плавно, като добре съгласувани бутала. Вирът, който го бе примамвал със забрава, сега му предлагаше подкрепа. Задържа го здраво на повърхността си и не му даваше да потъне, докато Валънтайн плуваше към далечния бряг. Слънцето, ярко, огромно, голямо пурпурножълто кълбо, хвърляше ослепителни лъчи, огнена пътека по морето.

— Валънтайн.

Гласът беше плътен, еквив, звучеше като гръмотевица. Той не го позна.

— Валънтайн, защо плуваш така усилено?

— За да стигна до брега.

— Но защо ти е нужно това?

Валънтайн повдигна рамене и продължи да плува. Съзря остров, широка бяла пясъчна ивица, джунгла от високи тънки дървета, растящи едно до друго, с преплетени пълзящи растения, които съединяваха короните им в плътен навес. Но колкото и да плуваше, плуваше и плуваше, ни най-малко не се приближаваше до него.

— Виждаш ли? — произнесе силният глас. — Няма смисъл да си правиш труд!

— Кой си ти? — запита Валънтайн.

— Аз съм лорд Спурифон — чу се величествен, гръмлив отговор.

— Кой?

— Лорд Спурифон короналът, приемник на лорд Скаул, който сега е понтифекс, и ти казвам да се откажеш от тази лудост. Докъде се надяваш да стигнеш?

— До замъка Врѣхни — отговори Валънтайн, плувайки още по-енергично.

— Но аз съм коронал!

— Никога... не съм чувал... за теб...

Лорд Спурифон издаде пронизителен писклив звук. Гладката мазна повърхност на морето се набръчка леко, а после се нагърчи, като че милион игли я пронизваха отдолу. Валънтайн се устреми напред, като вече не се стараяше да бъде ръбат, а се превръщаше по-скоро в нещо тъпо и твърдо, дънер с ръце, който цепеше вълните.

Сега брегът беше наблизко. Той спусна краката си и усети отдолу пясък, горещ, гърчещ се, въртящ се пясък, който се отдръпваше на тънки струйки от него, щом го докоснеше, и затрудняваше вървенето, но не чак толкова, че да не може да се изтласка до сушата. Изпълзя на брега и за миг падна на колене. Когато вдигна глава, един блед, слаб мъж с неспокойни сини очи го разглеждаше внимателно.

— Аз съм лорд Хунзимар — рече той с благ глас. — Коронал на короналите, който никога няма да бъде забравен. А тези са моите безсмъртни другари. — Махна с ръка и брегът се изпълни с мъже, които много приличаха на самия него — незначителни, стеснителни, невзрачни. — Това е лорд Струин — обяви лорд Хунзимар, — а това е

лорд Пранкипин, и лорд Мейк, и лорд Скаул, и лорд Спурифон. Велики и могъщи коронали. Поклони им се!

Валънтайн се засмя.

— Всички вие сте напълно забравени!

— Не! Не!

— Стига си крякал! — Той посочи последния в редицата. — Ти си Спурифон! Никой не те помни.

— *Лорд Спурифон*, ако обичате.

— А ти — лорд Скаул. За три хиляди години славата ти се е изпарила напълно.

— Лъжете се. Името ми фигурира в списъка на властниците.

Валънтайн повдигна рамене.

— Вярно. Само че какво значение има това? Лорд Пранкипин, лорд Мейк, лорд Хунзимар, лорд Струин — днес това са само имена... нищо друго... освен... имена...

— Нищо друго... освен... имена... — повториха те с пискливи, тънки, ридаещи гласове и започнаха да се смаяват и да се свиват, докато станаха колкото дроли, дребни игриви същества, които търчаха жалко насам-натам по брега и крещяха имената си с резки слаби писукания. После изчезнаха и на тяхно място се появиха малки бели сфери, не по-големи от жонгльорски топки, които — Валънтайн разбра това, когато се наведе да ги огледа — бяха черепи. Той ги вдигна и ги подхвърли весело във въздуха, улови ги, докато се спущаха, и пак ги подхвърли, подреждайки ги в лъскава каскада. Челюстите им тракаха и чаткаха, когато се издигаха и падаха, Валънтайн се усмихна. С колко ли би могъл да жонглира едновременно? Спурифон, Струин, Хунзимар, Мейк, Пранкипин, Скаул — бяха само шестима. А е имало стотици коронали, по един на всеки десет, двайсет или трийсет години в течение на последните единайсет хиляди години или приблизително толкова. Той щеше да жонглира с всички. Улови във въздуха още някои, по-големи, Конфалюм, Престимион, Стиамот, Декерет, Пинитор, една дузина, една стотица, изпълваше въздуха с тях, подхвърляше и хващаше, подхвърляше и хващаше. Никога от времето на първото преселение не е имало такава демонстрация на жонгльорско изкуство в Маджипур! Той вече не подхвърляше черепи; те бяха станали на лъскави многофасетни диадеми, очни ябълки, всъщност хиляди кралски очни ябълки, които хвърляха искряща

светлина във всички посоки. Валънтайн жонглираше с тях безупречно, знаейки кой властник представлява всяка от тях — ту лорд Конфалюм, ту Спурифон, ту лорд Декерет, ту лорд Скаул, държеше всички във въздуха, разпростираше ги из въздуха така, че образуваха голяма обърната пирамида от светлина, всички кралски особи на Маджипур танцуваха около него, всички се стремяха към русокосия усмихнат мъж, който стоеше с крака, забити здраво в топлия пясък на този златист бряг. Той крепеше всички. Цялата история на света беше в ръцете му и той поддържаше полета ѝ.

Ослепителните диадеми образуваха с лъчите си огромен звезден знак.

Без да изпуска нито един такт, Валънтайн започна да се придвижва към вътрешността, през плавно издигащите се дюни към плътната стена на джунглата. С приближаването му дърветата се разделяха, накланяха се наляво и надясно, отваряха му път, път с червена настилка, който водеше към непознатата вътрешност на острова. Той погледна напред и видя пред себе си предпланини, ниски сиви възвишения, които се надигаха постепенно и се превръщаха в стръмни гранитни склонове, отвъд които се извисяваха назъбени върхове, внушителна островърха планинска верига, простираща се до безкрайност към сърцето на континента. А на най-високия от всички върхове, на такава височина, че въздухът около нея трептеше от бледо лъчисто сияние, каквото можеше да се види само насън, се проточваха укрепените стени на Замъка. Валънтайн крачеше към него, като вървешком жонглираше. Пътьом го отминаваха фигури, идещи от противоположната посока, които махаха, усмихваха се, кланяха се. Между тях бяха и лорд Вориакс, и майка му, Господарката, и високата горда фигура на понтифекса Тиеверас, всички го поздравяваха сърдечно, а Валънтайн им махаше в отговор, без да изпусне нито една диадема, без да наруши плавния спокоен ритъм на своето жонглиране. Сега се намираше на пътеката към предпланините и без усилие се движеше нагоре, заобиколен от растяща тълпа, до него бяха Карабела и Слийт, Залзан Кавол и цялата жонгльорска трупa от скандари, Лизамон Хълтин великанката и Кхун от Кианимот, Шанамир, Виноркис, Горзвал, Лоривейд, Азенхарт и стотици други, хджорти и гхайроги, лиимани и вруни, търговци, земеделци, рибари, акробати, музиканти, разбойническият главатар херцог Насимонт, съногадателката Тизана,

Гитаморн Суул и Дондак-Саджамир ръка за ръка, цяло пълчище танцуващи метаморфи, фаланга от капитани на драконови кораби, размахващи весело харпуни, припкаща и подскачаща група горски братя, които се въртяха много бързо между дърветата покрай пътеката, всички пееха, смееха се, лудуваха, следвайки го към замъка, замъка на лорд Малибор, замъка на лорд Спурифон, замъка на лорд Конфалюм, замъка на лорд Стиамот, замъка на лорд Валънтайн...

... Замъкът на лорд Валънтайн...

Той беше съвсем близо. Макар че планинският път водеше почти право нагоре и гъсти като вълна мъгли надвисваха ниско над пътеката, той вървеше напред, вече по-бързо, като подскачаше и подтичваше, жонглирайки великолепно със стотиците си лъскави джунджурии. Точно пред себе си видя три големи огнени стълба, които, когато се приближи повече, преляха в лица — Шинаам, Дилифон, Нарамир, застанали един до друг на пътя му.

Те заговориха с общ глас:

— Къде отиваш?

— В замъка.

— Чий замък?

— Замъка на лорд Валънтайн.

— А кой си ти?

— Попитайте тях — каза Валънтайн, махайки с ръка към танцуващите зад него. — Нека те ви кажат името ми!

— Лорд Валънтайн! — кресна Шанамир, който пръв го приветства.

— Той е лорд Валънтайн! — извикаха Слийт, Карабела и Залзан Кавол.

— Лорд Валънтайн короналът! — викаха метаморфите, капитаните и горските братя.

— Вярно ли е? — попитаха министрите на понтифекса.

— Аз съм лорд Валънтайн — произнесе Валънтайн спокойно и хвърли високо над главата си хилядата диадеми, и те се издигнаха, докато се загубиха от очи в мрака, който цари между световите, а после изплуваха от този мрак и полетяха безшумно надолу, блещукайки, искрейки като снежинки по склоновете на планините на север, и когато докоснаха фигурите на Шинаам, Дилифон и Нарамир, тримата

министри изчезнаха мигновено, оставяйки след себе си само сребрист отблясък, и портите на Замъка се разтвориха.

Валънтайн се събуди.

Усети вълната на килима по голата си кожа и видя заострените арки на тъмния каменен таван високо отгоре. За миг светът на съня остана толкова жив в съзнанието му, че се опита да се върне в него, тъй като никак не му се искаше да бъде на това място със застоял въздух и тъмни ъгли. После се привдигна, седна и се огледа, отърсвайки мъглата от съзнанието си.

Видя другарите си Слийт, Карабела, Делиамбър, Залзан Кавол и Азенхарт, сгущени странно един до друг на отсрещната стена, напрегнати, плахи.

Обърна се на другата страна, очаквайки да види тримата министри на понтифекса отново на тронове им. Те наистина бяха там, но в помещението имаше внесени още три от великолепните кресла и сега срещу него седяха пет фигури. Нарамир, отново облечена, седеше отляво. До нея беше Дилифон. В средата на групата се намираше един кръглолик мъж с широко сплеснат нос и тъмни сериозни очи, когото Валънтайн позна след моментно размишление — Хорнкаст, висшият говорител на понтифекса. До него седеше Шинаам, а на най-дясното кресло се намираше една личност, която Валънтайн не познаваше — мъж с остри черти, тънки устни, сива кожа, необикновен. Петимата го гледаха строго, някак хладно, загрижено, сякаш бяха съдии в таен съд, събрали се да произнесат отдавна закъсняла присъда.

Валънтайн се изправи. Не се и опита да се облече отново. Струваше му се някак редно да стои гол пред този съд.

— Бистро ли е съзнанието ти? — запита Нарамир.

— Мисля, че да.

— Ти спа повече от един час след края на съня си. Чакахме те. — Тя посочи сивокожия мъж в другия край на групата и изрече: — Това е Сепултров, лекарят на понтифекса.

— Така и предположих — каза Валънтайн.

— А този човек — посочи средния, — мисля, вече познаваш.

Валънтайн кимна.

— Да, Хорнкаст. Срещали сме се. — И чак сега схвана смисъла на подобранияте от Нарамир думи. Усмихна се широко и каза: — Срещали сме се, но тогава аз бях в друго тяло. Признавате ли претенциите ми?

— Признаваме претенциите ви, лорд Валънтайн — произнесе Хорнкаст с плътен, благозвучен глас. — Голяма неправда е извършена на този свят, но тя ще бъде поправена. Хайде, облечете се. Непристойно е да се явите пред понтифекса така гол.

Хорнкаст поведе шествието към имперската тронна зала. Нарамир и Дилифон крачеха зад него, а Валънтайн беше помежду им; Сепултров и Шинаам завършваха шествието. Другарите на Валънтайн не бяха допуснати.

Коридорът представляваше тесен тунел с висок свод от някаква блещукаща зеленикава стъкловидна материя, в края на който искряха и се въртяха странни отражения, неуловими и изкривени. Той лъкатушеше насам-натам, извивайки се спираловидно по леко полегат наклон. На всеки петдесет крачки имаше бронзова врата, която преграждаше напълно тунела; на всяка от тях Хорнкаст докосваше с пръсти някаква скрита плоча и вратата се плъзваше безшумно настрана, за да влязат в следващия сектор на коридора, докато най-сетне стигнаха до една врата, по-разкошна от другите, богато украсена със знака на Лабиринта в златен релеф и имперския монограм на Тиеверас, положен върху него. Валънтайн знаеше, че това е самото сърце на Лабиринта, най-дълбоката му и най-централна точка. И когато при докосването на Хорнкаст се плъзна настрана и тази последна врата, показва се огромно светло помещение със сферична форма, голяма кълбовидна стая със стъклени стени, в която на трон седеше тържествено понтифексът на Маджипур.

Валънтайн бе виждал понтифекса Тиеверас пет пъти. Първия път Валънтайн беше дете и понтифексът бе дошъл в замък Върхни да присъства на сватбата на лорд Малибор; после отново, след години, на коронясването на лорд Вориакс; и още една година след това, на сватбата на Вориакс; за четвърти път Валънтайн бе посетил Лабиринта като пратеник на брат си; и една последна среща бе станала точно преди три години — макар че сега те му се струваха по-скоро трийсет, — когато Тиеверас присъства на коронясването на самия Валънтайн.

Още при първото от тези събития понтифексът беше вече стар, необикновено висок, слаб, неприветлив човек с резки груби черти, катраненочерна брада, хлътнали печални очи; и колкото повече старееше, тези особености ставаха все по-подчертани, тъй че у него имаше нещо мъртвешко, беше тромав, бавноподвижен, грохнал, сух като клечка старец, но въпреки това жив, буден, все още по своему енергичен, все още излъчващ, ореол на огромна мощ и величие.

Ала сега...

Тронът, на който седеше Тиеверас, беше същият, който той бе заемал при предното посещение на Валънтайн в Лабиринта — великолепно златно кресло с висока облегалка, до което се стигаше по три широки, ниски стъпала; но сега понтифексът беше изцяло затворен в сфера от леко оцветено синьо стъкло, през което минаваше обширна и заплетена мрежа от тръби, образуващи сложен, почти непроницаем пашкул, който поддържаше живота му. Тези прозрачни тръби, където клокочеха оцветени течности, тези уреди и циферблати, тези измервателни плочки, поставени по бузите и челото на понтифекса, тези жици, възли, съединители и клеми имаха фантастичен и ужасяващ вид, защото ясно показваха, че животът на понтифекса се таи не в понтифекса, а в заобикалящата го машинария.

— От колко време е така? — прошепна Валънтайн.

— Тази система се усъвършенства от двацет години — заяви лекарят Сепултров с очевидна гордост. — Ала едва през последните две го държим постоянно в нея.

— В съзнание ли е?

— О, да, да, в пълно съзнание! — отговори Сепултров. — Приближете се. Разгледайте го.

Валънтайн закрачи неловко напред, докато най-после застана в подножието на трона и се взря в мрачния старец вътре в стъкления балон. Да, виждаше светлината, която все още мъждукаше в очите на Тиеверас, виждаше безплътните устни, все още стиснати с решителен вид. Сега кожата на понтифекса беше като пергамент на черепа му, а дългата му брада, макар и все още необикновено черна, бе оредяла и изтъняла.

Валънтайн погледна Хорнкаст.

— Може ли да разпознава хората? Говори ли?

— Разбира се. Дайте му малко време.

Очите на Валънтайн се срещнаха с очите на Тиеверас. Цареше страшна тишина. Старецът се навъси, поразмърда се, прокара бързо език по устните си.

От понтифекса се изтръгна неразбираем трептящ звук, нещо като скимтящ стон, тих и странен.

— Понтифексът поздравява своя любим син, лорд Валънтайн коронала — обясни Хорнкаст.

Валънтайн потисна тръпката си.

— Кажете на негово величество... кажете му... кажете му, че неговият син, лорд Валънтайн короналът, идва при него както винаги с любов и уважение.

Такъв беше обичаят: да не говориш направо на понтифекса, да подбираш думите си така, като че висшият говорител ще повтори всичко, макар че фактически говорителят не правеше това.

Понтифексът проговори пак, неясно като преди.

— Понтифексът изразява безпокойството си от безредието, което се шири из кралството — каза Хорнкаст. — Пита как възнамерява лорд Валънтайн короналът да възстанови добрия ред.

— Кажете на понтифекса — отвърна Валънтайн, — че възнамерявам да тръгна на поход към замъка Връхни, като призова всички граждани да ми се закълнат във вярност. Искam от него един общ указ, с който даzakлейми Доминин Барджазид като узурпатор и да предаде на правосъдието всички ония, които го подкрепят.

Сега от понтифекса излязоха по-оживени звуци, резки и високи, в които се таеше необикновена властна енергия.

— Понтифексът желае да се уверя, че ще се стараете по възможност да избягвате сражения и кръвопролития — рече Хорнкаст.

— Кажете му, че предпочитам да си възвърна замъка Връхни, без нито един загинал от едната и другата страна. Но не знам дали това ще може да стане.

Чудновати гълголеци звуци. Хорнкаст изглеждаше объркан. Той стоеше с кривната глава и слушаше напрегнато.

— Какво казва? — прошепна Валънтайн.

Висшият говорител поклати глава.

— Не всичко казано от негово величество може да се изтълкува. Понякога той витае из недостъпни за нашия ум сфери.

Валънтайн кимна. Той гледаше със съжаление и дори с обич чудноватия старец, затворен в сферата, която поддържаше живота му, способен да общува само чрез това подобно на сън скимтене. Повече от един век на възраст, десетилетие след десетилетие върховен монарх на света, сега той се лигавеше и бръщолевеше като дете — и все пак някъде в този разпадащ се, размекват се мозък още бръмкаше съзнанието на нявгашния Тиеверас, затворено в разлагащата се плът. Като го гледаше сега, човек разбираше пълната безсмисленост на висшия ранг: короналът живееше в света на делата и моралната отговорност само за да замести понтифекса и накрая да изчезне в Лабиринта, изпаднал в старческа лудост. Валънтайн се питаше колко ли пъти някой понтифекс е ставал роб на своя говорител, на своя лекар и на своята съногадателка и накрая е трябвало да бъде премахнат от света, за да може голямото редуване на властниците да докара на трона по-жизнен човек. Чак сега Валънтайн разбра защо системата делеше изпълнителя от управника, защо накрая понтифексът се скриваше от света в този Лабиринт. И неговото време щеше да дойде тук долу: но дано по волята на Божествения не настъпи толкова скоро.

— Кажете на понтифекса — заговори той, — че лорд Валънтайн короналът, неговият верен син, ще направи всичко по силите си, за да запълни пукнатината в обществения строй. Кажете на понтифекса, че лорд Валънтайн разчита на подкрепата на негово величество, без която положението не ще може да се оправи бързо.

На трона цареше мълчание, а после оттам потече нещо мъчително дълго и неразбираемо, бъркотия от пискливи гълголещи звуци, които се мятаха нагоре-надолу по скалата подобно на странните мелодии по гхайрогски лад. Хорнкаст като че се напрегна, за да долови поне една смислена сричка оттук-оттам. Понтифексът млъкна, а Хорнкаст, объркан, задържа челюстите си, задържа устната си.

— Какво беше всичко това? — попита Валънтайн.

— Той мисли, че сте лорд Малибор — отвърна Хорнкаст унило.
— Предупреждава ви да не рискувате да тръгвате по море на лов за дракони.

— Мъдър съвет — рече Валънтайн. — Но много закъснял.

— Казва, че короналът е твърде ценен, за да излага на опасност живота си в такива развлечения.

— Кажете му, че съм съгласен, че ако се върна в замъка Върхни, ще се придържам строго към задълженията си и ще избягвам такива забавления.

Лекарят Сепултров пристъпи напред и пошушна:

— Уморяваме го. Боя се, че тази аудиенция трябва да се прекрати.

— Още една минута — рече Валънтайн.

Сепултров се намръщи. Но Валънтайн с усмивка се приближи отново до подножието на трона, коленичи там, простря ръце към престарялото същество в стъкления балон и като изпадна в състояние на транс, понесе душата си към Тиеверас, предавайки чувства на уважение и обич. Дали някой бе проявявал досега обич към страшния Тиеверас? Едва ли. Но от десетилетия този човек представляваше средището и душата на Маджипур и сега, когато седеше тук, потънал в безконечен сън на управник, чувстващ само от време на време отговорностите, падали някога върху него, той заслужаваше обичта, която неговият осиновен син и бъдещ приемник можеше да му даде и която Валънтайн отдаваше с такава пълнота, доколкото беше във възможностите на диадемата.

И Тиеверас като че придоби сила, очите му заблестяха, бузите му поруменяха. Дали онова на съсухрените устни беше усмивка? Наистина ли лявата ръка на понтифекса се вдигна лекичко като за благословия? Да. Да. Да. Нямаше никакво съмнение, понтифексът усещаше прилива на топлина от Валънтайн, приемаше го с удоволствие и откликваше.

Тиеверас поговори малко и горе-долу свързано.

— Казва, че ви дава пълната си подкрепа, лорд Валънтайн — съобщи Хорнкаст.

„Да си ми жив, старче — помисли си Валънтайн, изправи се на крака и се поклони. — Навярно предпочиташ да заспиш завинаги, но аз ти пожелавам по-дълъг живот от досегашния, защото ме чака работа в замъка Върхни.“

Той се извърна.

— Да вървим — каза на петимата министри. — Аз вече постигнах каквото ми трябваше.

Излязоха тържествено от тронната зала. Когато вратата се затвори зад тях, Валънтайн погледна Сепултров и запита:

— Колко време ще може да изкара по този начин?

Лекарят повдигна рамене.

— Почти до безкрай. Системата го поддържа отлично. Бихме могли да го крепим така, с известни поправки от време на време, още сто години.

— Това няма да бъде необходимо. Но може да се наложи да остане при нас още дванайсет-петнайсет години. В състояние ли сте да направите това?

— Разчитайте на мен — заяви Сепултров.

— Добре. Добре. — Валънтайн се загледа в сияещия лъкатушен коридор, който се извиваше нагоре пред него. Достатъчно бе стоял в Лабиринта. Време беше да се върне в света на слънцето, вятъра и живите твари и да си уреди сметките с Доминин Барджазид. На Хорнкаст каза: — Заведете ме при моите хора и подгответе извозването ни до външния свят. И преди да замина, ще ми трябва подробно проучване за военните сили и спомагателния персонал, които ще можете да поставите на мое разположение.

— Разбира се, милорд — отвърна висшият говорител.

Милорд. Това беше първият признак на подчинение от министрите на понтифекса. Главната битка все още предстоеше; но след като чу тази малка дума, Валънтайн се чувстваше почти така, сякаш вече си е възвърнал замъка Връхни.

ЧАСТ ПЕТА
КНИГА НА ЗАМЪКА

Изкачването от дълбините на Лабиринта стана далеч по-бързо, отколкото слизането; защото при безкрайното спираловидно спущане Валънтайн беше неизвестен авантюрист, който си пробива път с нокти покрай непоклатимо равнодушни бюрократи, а при пътуването си нагоре беше властник на кралството.

Сега не му подобаваше да се изкачва лъкатушно от ниво на ниво, от кръг на кръг, обратно през всички плетеници на обиталището на понтифекса, Дома на летописите, Арената, Мястото на маските, Залата на ветровете и всичко останало. Сега той и сподвижниците му се издигаха бързо и безпрепятствено, използвайки пътя, предназначен единствено за властници.

Само след няколко часа Валънтайн достигна външния кръг, оная ярко осветена и гъсто населена сграда по средата на пътя, в периферията на подземния град. Въпреки бързината на изкачването вестта за истинската му самоличност бе пропътувала още по-бързо. Кой знае как из Лабиринта бе плъпнала мъква, че короналът е тук, тайнствено преобразен коронал, но все пак коронал, и когато той излезе от имперския коридор, на изхода се бе насъбрали голяма навалица, която гледаше така, като че ли бе изскочило някакво същество с девет глави и трийсет крака.

Множеството мълчеше. Някои направиха звездния знак, неколцина извикаха името му. Но повечето се задоволяваха просто да зяпат. В края на краищата лабиринтът беше територията на понтифекса и Валънтайн знаеше, че преклонението, с което един коронал би бил посрещнат другаде в Маджипур, едва ли щеше да му бъде засвидетелствано тук. Благоговение, да. Уважение, да. И най-вече любопитство. Но нямаше да ги има овациите и ръкомаханията, с които, както лично Валънтайн бе видял, възнаграждаваха лъжливия лорд Валънтайн, когато минаваше по улиците на Пидруид през време на голямата си обиколка. Толкова по-добре, помисли си Валънтайн. Той бе отвикнал да бъде обект на преклонение, а и впрочем никога не бе

държал особено на това. Достатъчно беше — дори предостатъчно, — че сега го признаваха за личността, за която се представяше.

— Дали всичко ще бъде толкова лесно? — запита той Делиамбър. — Просто да преминавам през Алханроел и да се провъзгласявам за истинския лорд Валънтайн, и всичко ще пада в ръцете ми?

— Много се съмнявам. Барджазид все още носи образа на коронала. Все още държи атрибутите на властта. Ако министрите на понтифекса тук долу заявят, че вие сте короналът, гражданите ще те приветстват като коронал. Ако бяха казали, че вие сте Господарката на острова, вероятно щяха да ви приветстват като Господарка на острова. Мисля, че навън ще бъде друго.

— Аз не искам никакво кръвопролитие, Делиамбър.

— Никой не иска. Но ще се лее кръв, преди да се качите отново на трона на Конфалюм. Няма друг изход, Валънтайн.

— Почти предпочитам да отстъпя властта на Барджазид, отколкото да хвърля тази земя в кръвопролитни размирици — каза, Валънтайн мрачно. — Аз обичам мира, Делиамбър.

— Мир ще има — произнесе малкият магьосник. — Но пътят към мира не е винаги мирен. Погледнете там — вашата армия вече се събира, Валънтайн!

Валънтайн видя недалеч отпред куп хора, някои познати, други непознати. Всички, които бяха влезли в Лабиринта с него, се намираха там, дружината, която бе насъбрал при пътуването си из света — скандарите, Лизамон Хълтин, Виноркис, Кхун, Шанамир, Лоривейд, телохранителите на Господарката и останалите. Но под пряпореца на понтифекса вече се бяха насъбрали и още няколкостотин други: първият отряд от... какво? Не беше войска — понтифексът нямаше войска. Тогава гражданско опълчение? Така или иначе, армията на лорд Валънтайн.

— Моята армия — произнесе Валънтайн. Тази дума нагарчаше. — Армиите са отживелица от времето на лорд Стиамот, Делиамбър. От колко хиляди години не е имало война на Маджипур?

— От дълго време цари спокойствие — отвърна врунът. — Но все пак съществуват малки армии. Телохранителите на Господарката, слугите на понтифекса — а какво да кажем за рицарите на коронала? Как бихте ги нарекли, ако не армия? Те носят оръжие, обучават се по

плацовете на замъка Врѣхни — какво са те, Валѣнтайн? Лордове и Знатни дами, забавляващи се с игри?

— Така мислех и аз, Делиамбър, когато се числях към тях.

— Време е да мислите другояче, милорд. Рицарите на короната образуват ядрото на една военна сила и само наивник може да мисли обратното. Както неминуемо ще се убедиш, Валѣнтайн, когато се приближиш повече до замъка Врѣхни.

— Може ли Доминин Барджазид да хвърли моите рицари в бой срещу самия мен? — попита Валѣнтайн ужасен.

Врунът го изгледа продължително, студено.

— Човекът, когото наричате Доминин Барджазид, е в момента лорд Валѣнтайн, короната, с когото рицарите на замъка Врѣхни са обвързани чрез клетва. Или сте забравили това? С късмет и хитрост може да успееш да ги убедиш, че са дали клетва пред душата и духа на лорд Валѣнтайн, а не на лицето и брадата му. Ала някои ще останат верни на човека, когото смятат за вас и ще вдигнат мечове срещу вас от негово име.

Тази мисъл го отвращаваше. Откакто бе възвърнал паметта си, Валѣнтайн често мислеше за другарите от предишния си живот, за ония благородни мъже и жени с които бе отраснал, с които в пощастливи дни бе усвоявал подобаващите на принц изкуства; тяхната обич и дружба бяха най-важни в живота му до деня, в който узурпаторът бе разбил този живот. И смелият ловец Елидат от Морвол, и светлокосият и ловък Стазилейн, и Тунигорн, който действаше така бързо с лѣка, и толкова много други — сега за него те бяха само имена, призрачни фигури от едно далечно минало, и все пак за миг на тези призраци можеше да се вдѣхне живот, окраска и сила. Дали сега те щяха да воюват срещу него? Приятелите му, любимите му някогашни другари — ако трябваше да се бие с тях в интерес на Маджипур, нека бъде така, но самата тази вероятност го ужасяваше.

Той поклати глава.

— Може би ще успеем да избегнем това. Да вървим — каза той.
— Време е да се махаме от това място.

Близо до вратата, известна като Отвора на водите, Валѣнтайн се събра радостно със своите сподвижници и се срещна с офицерите, придадени му от министрите на понтифекса. Те изглеждаха способни хора, чийто дух бе приповдигнат забележимо от възможността да

напуснат мрачните дълбини на Лабиринта. Предводител им беше един дребен, стегнат човек на име Ерманар с ниско подстригана червеникава коса и къса островърха брадичка, който по ръст, движения и прямота би минал за брат на Слийт. Той веднага се понрави на Валънтайн. Ерманар направи звездния знак набързо, небрежно, усмихна се топло на Валънтайн и рече:

— Аз ще бъда до вас, милорд, докато Замъкът отново стане ваш.

— Дано пътят ни на север бъде лек — каза Валънтайн.

— Избрали ли сте вече път?

— С речен кораб по Глейдж ще стигнем най-бързо, нали?

Ерманар кимна.

— През всяко друго време на годината, да. Но есенните дъждове започнаха, а те бяха извънредно проливни. — Той извади малка карта на Централен Алханроел, на която върху парче тъмна материя бяха отбелязани в яркочервено местностите от Лабиринта до замъка Връхни. — Виждате ли, милорд, Глейдж се спуска от върха и се влива в езерото Рогхоиз, а останалата ѝ част излиза оттук и продължава към Отвора на водите пред нас. Точно сега реката е придошла и е опасна от Пендиуейн до езерото — сиреч на стотици мили разстояние. Аз предлагам да пътуваме по суша поне до Пендиуейн. Там можем да уредим превозването ни с кораб до извора на Глейдж.

— Това ми се струва разумно. Познавате ли пътищата?

— Доста добре, милорд. — Ерманар посочи с пръст на картата. — Много зависи от това, дали долината на Глейдж е наводнена толкова, колкото говори мълвата. Според мен по-добре да се придвижим през долината на Глейдж по този начин, като просто заобиколим северната страна на езерото Рогхоиз, без да се отдалечаваме прекалено от реката.

— Ами ако долината е наводнена?

— Тогава можем да използваме пътищата по на север. Ала земята там е суха, неприветлива, почти пустиня. Трудно ще се снабдяваме с провизии. А и ще се приближим твърде много до това място, което ме плаши.

Той потупа картата в една точка точно на северозапад от езерото Рогхоиз.

— Велализиер ли? — попита Валънтайн. — Развалините? Защо изглеждате толкова разтревожен, Ерманар?

— Това е нездравословно място, милорд, злокобно място. Там бродят духове. Въздухът вони от ненаказани престъпления. Не ми харесват нещата, които се разправят за Велализиер.

— Наводнения от едната страна, развалини с призраци от другата, а? — Валънтайн се усмихна. — Тогава защо не вървим само южно от реката?

— Южно ли? Не, милорд. Спомняте ли си за пустинята, през която минахте пътьом от Тримойн? Там е още по-лошо, много по-лошо; нито капчица вода, нищо за ядене освен камъни и пясък. Аз бих прекосил направо през средата на Велализиер, вместо да се опитвам да минавам през южната пустиня.

— Значи нямаме избор? Тогава ни остава пътят през долината на Глейдж и да се надяваме, че наводнението не е толкова голямо. Кога потегляме?

— Вие кога желаете да потеглим? — попита Ерманар.

— Преди два часа — отвърна Валънтайн.

Рано следобед войските на лорд Валънтайн излязоха от Лабиринта през Отвора на водите. Тази порта беше широка и разкошно украсена, какъвто би трябвало да бъде главният вход за града на понтифекса, през който по традиция минаваха властниците. Цяла тълпа обитатели на Лабиринта се събра да гледа отпътуването на Валънтайн и другарите му.

Приятно беше да се види отново слънцето. Приятно беше да се диша пак чист, истински въздух — не сухия, горещ пустинен въздух, а благия, мек, свеж въздух в по-ниската част от долината на Глейдж. Валънтайн се возеше в първата от дългото шествие флотерни коли. Той заповяда прозорците да се разтворят широко.

— Същинско младо вино! — възкликна, вдишвайки дълбоко. — Ерманар, как можеш да търпиш да живееш в Лабиринта, като знаеш, че навън е така хубаво?

— Аз съм роден в Лабиринта — отвърна офицерът спокойно. — Моят род служи на понтифекса от петдесет поколения. Свикнали сме с условията.

— Нима свежият въздух ти е неприятен?

— Неприятен ли? — Ерманар изглеждаше потресен. — Не, не, едва ли може да се каже неприятен! Аз ценя качествата му, милорд. Само ми се струва — как да се изразя? — струва ми се *ненужен*.

— А на мен не ми се струва ненужен — засмя се Валънтайн. — Я погледни колко зелено е всичко, колко свежо, колко ново!

— От есенните дъждове е така — отвърна Ерманар. — Те носят живот на тази долина.

— Май прекалено много живот са донесли тази година, както подразбирам — обади се Карабела. — Знаете ли какви пакости е причинило наводнението досега?

— Пратих напред разузнавачи — отговори Ерманар. — Скоро ще имаме сведения.

Керванът се движеше през мирна и спокойна местност точно на север от реката. Тук Глейдж не изглежда толкова буйна, мислеше си

Валънтайн, а спокоен криволичещ поток, който сребрееше под късното слънце. Но, разбира се, това не беше истинската река, само нещо като канал, построен преди хиляди години, за да свърже езерото Рогхоиз с Лабиринта. Спомняше си, че самата Глейдж беше далеч повнушителна, бърза и широка, величествена река, макар и само ручейче в сравнение с исполинската Зимър на другия континент. Предишния път, когато беше в Лабиринта, Валънтайн бе пътувал по Глейдж през лятото, и то сухо лято, и тогава тя му се струваше доста спокойна; но сега беше друго годишно време и Валънтайн не искаше вече да вижда придошли реки, защото спомените му за буйната Стейче бяха още живи. Нямаше нищо против, ако трябваше да повървят на север; дори да се наложеше да минат през развалините на Велализиер, това нямаше да бъде чак толкова лошо, при все че може да станеше нужда да успокояват суеверния Ерманар.

Тази нощ Валънтайн почувства първия пряк контраудар на узурпатора. Докато спеше, получи послание от Краля, злокобно и смразяващо.

Най-напред почувства топлина в мозъка, бързо натрупваща се горещина, която се превърна в бушуващ пожар и притискаше с бясна сила пулсиращите стени на черепа му. Усещаше как някаква игла от ярка светлина рови в душата му. Усещаше туптене на болезнени пулсации под челото си. И с тези усещания дойде нещо още по-мъчително, засилващо се чувство за вина и срам, просмукващо душата му, съзнание за провал, за поражение, обвинения, че е предал и измамил народа, когото е бил избран да управлява.

Валънтайн приемаше посланието, докато не можеше да търпи повече. Накрая извика и се събуди, облян в пот, разтреперан, потресен; никога досега сън не бе го разтърсвал толкова.

— Какво има, милорд? — прошепна Карабела.

Той седна на леглото, закри лицето си с ръце. За миг беше неспособен да говори; Карабела го притисна към себе си и загали главата му.

— Послание — успя най-после да каже той. — От Краля.

— Минало е, мили, свършено е, всичко е свършено. — Прегръщайки го, тя се заклати назад-напред и постепенно ужасът и паниката му се уталожиха. Той вдигна глава.

— Най-лошото — рече. — По-лошо от онова в Пидруид, през първата ни нощ.

— Мога ли да ти помогна с нещо?

— Не. Мисля, че не можеш — поклати глава Валънтайн. — Те са ме открили — прошепна той. — Кралят е проникнал в душата ми и сега никога вече няма да ме остави на мира.

— То е било само кошмар, Валънтайн...

— Не. Не. Послание от Краля. Първото от много други.

— Ще потърся Делиамбър — каза тя. — Той ще ни каже какво да правим.

— Стой тук, Карабела. Не ме оставяй.

— Сега няма нищо страшно. Не можеш да получиш послание, докато си буден.

— Не ме оставяй — прошепна той.

Но тя го успокои и го накара да си легне пак; а после отиде да доведе магьосника, който изглеждаше сериозен и смутен и докосна Валънтайн, за да заспи, без да сънува.

През следващата нощ изобщо не смееше да заспи. Но най-после сънят дойде и с него пак послание, по-ужасно от предишното. Из главата му се въртяха образи — светли мехури със страшни лица, и цветни петна, които се подиграваха, присмиваха се и обвиняваха, и стрелкащи се валма гореща светлина, които го пронизваха. А после метаморфи, газообразни, зловещи, които кръжаха около него, махаха му с дълги тънки пръсти, кикотеха се с пискливи глухи гласове, наричаха го страхливец, мекушав, глупак, сополанко. И гнусни мазни гласове пееха, като изопачено подражаваха детската песничка:

*Старият Крал на сънищата
е с каменно сърце.
Той нивга не е сам,
той никога не спи.*

Смях, неблагозвучна музика, шепоти, които едвам долавяше... дълги редици танцуващи скелети... мъртвите братя скандари, грозни и обезобразени, които го зовяха по име...

Валънтайн с усилие се събуди и дълги часове крачи напред-назад, измъчен и изнурен, из тесния флотер.

А на следващата нощ дойде трето послание, по-страшно от предишните две.

— Никога ли вече няма да спя? — запита той.

Докато седеше приведен, пребледнял, изтощен, дойде да го види Делиамбър с йерархката Лоривейд.

— Чух за неприятностите ви — каза Лоривейд. — Не ви ли показва Господарката как да се браните с диадемата си?

Валънтайн я погледна неразбиращо.

— Какво искаш да кажеш?

— Един властник не може да напада друг, милорд. — Тя докосна сребърната лента на челото му. — Това ще отбива нападение, ако го използвате както трябва.

— А как именно?

— Когато се приготвяте за сън — отвърна Лоривейд, — обградете се със силова стена. Отделете се от себе си; изпълнете въздуха около вас с душата си. Тогава никакво послание не може да ви причини зло.

— Ще ме научите ли как да го правя?

— Ще се опитам, милорд.

Изсмукан и уморен, единственото, което можа да направи, бе да хвърли сянка на сила; не успя да използва цялата си мощ на коронал, и макар че Лоривейд го учи един час как да си служи с диадемата, през тази нощ дойде четвъртото послание. Но то беше по-слабо от другите и Валънтайн можа да избегне най-лошите му въздействия и най-сетне го обгърна спокоен сън. През деня се чувстваше почти възстановен и няколко часа се упражнява с диадемата.

През следващите нощи му се явиха и други послания — смътни, изучаващи, опипващи да открият някаква пролука в бронята му. Валънтайн ги отблъскваше с растяща увереност. Чувстваше напрежението на постоянната бдителност и то го изтощаваше; а малко бяха нощите, когато не усещаше пипалата на Краля на сънищата, опитващи се да се промъкнат в спящата му душа; ала стоеше винаги нащрек и оставаше незасегнат.

Още пет дни се придвижваха на север по долното течение на Глейдж, а на шестия разузнавачите на Ерманар се върнаха със

сведения за териториите, простиращи се пред тях.

— Наводнението не е толкова сериозно, колкото бяхме чули — каза Ерманар.

Валънтайн кимна.

— Отлично. Тогава ще продължим към езерото и ще вземем кораб оттам, нали така?

— Между нас и езерото има вражески сили.

— На короната ли са?

— Вероятно, милорд. Разузнавачите казаха само, че се изкачили на Луманзарския рид, откъдето се открива гледка към езерото и околната равнина, и видели войска, разположена на лагер там, и значителен брой молитори.

— Най-после война! — извика Лизамон Хълтин.

Тя никак не изглеждаше недоволна.

— Не — отсече Валънтайн мрачно. — Още е много рано за такова нещо. Ние сме на хиляди мили от замъка Врѣхни. Едва ли ще можем да започнем да се бием толкова далеч на юг. Освен това все още има надежда да избегнем напълно войната — или поне да я отлагаме до последната минута.

— Какво ще правите, милорд?

— Ще продължим като досега на север през долината на Глейдж, но ще започнем да завиваме на северозапад, ако тази армия предприеме някакво придвижване към нас. Възнамерявам, ако мога, да я заобиколя и да поема с кораб по реката в тила ѝ, като по такъв начин я оставя да си седи при Рогхоиз и да ни чака да се появим.

Ерманар замига.

— Да я заобиколим ли?

— Ако не греша, Барджазид я е разположил там да пази подстъпа към езерото. Няма да ни преследват много надалеч към вътрешността.

— Но във вътрешността...

— Да, зная. — Валънтайн сложи леко ръка върху рамото на Ерманар и каза тихо, с цялата топлина и отзивчивост, които имаше в душата си: — Прости ми, приятелю, но мисля, че ще трябва да се отклоним от реката чак до Велализиер.

— Тези развалини ме плашат, милорд, и не само мен.

— Вярно. Ала сред нас има един могъщ магьосник и много смелчаци. Какво могат да направят един-два духа на такива като

Лизамон Хълтин или на Кхун от Кианимот, или на Слийт, или на Карабела? Или на Залзан Кавол? Достатъчно е да накараме скандара да им изреве и те ще търтят да бягат чак до Стоиен!

— Милорд, вашата дума е закон. Но още като дете съм чувал страшни неща за Велализиер.

— Бил ли си някога там?

— Естествено, не.

— Познаваш ли някого, който да е бил?

— Не, милорд.

— Тогава можеш ли да кажеш, че познаваш, че наистина познаваш опасностите на това място?

Ерманар подръпна къдриците на брадата си.

— Не, милорд.

— А пред нас стои армия на нашия враг и цяла орда страшни военни молитори, нали? Ние нямаме представа какво могат да ни сторят духовете, ала сме напълно сигурни, че войната ще ни донесе беди. Аз предлагам да избегнем боя и да опитае късмета си с духовете.

— Аз бих предпочел обратното — отвърна Ерманар с пресилена усмивка. — Но ще бъда до вас, милорд, дори и да ми поискате да мина пеш през Велализиер в безлунна нощ. Можете да разчитате на това.

— Вярвам ти — рече Валънтайн. — И ще се измъкнем от Велализиер, без призраците му да ни сторят нещо лошо, Ерманар. Можеш да бъдеш напълно спокоен.

Засега продължаваха по досегашния път, като Глейдж беше от дясната им страна. С придвижването им на север местността постепенно се издигаше — Валънтайн знаеше, че това не е още голямото нагорнище, от което започваха предпланините на замъка Връхни, а само малко стъпало, външна гънка на оня огромен тумор върху кожата на планетата. Скоро реката се озова на сто крачки подолу в равнината, тънка ярка ивица, обградена от гъст див храсталак. Сега пътят лъкатушеше зигзаговидно по склона на едно стръмно възвишение, както каза Ерманар, Луманзарския рид, от върха на който се виждаше необикновено надалеч.

Валънтайн заедно с Делиамбър, Слийт и Ерманар отиде до билото на рида, за да прецени положението. Долу местността придобиваше очертанията на естествени тераси, по които постепенно

ридът се спущаше в обширната долина, в средата на която стоеше като украшение езерото Рогхоиз.

Езерото изглеждаше грамадно, почти като океан. Валънтайн го помнеше такова голямо, каквото и трябваше да бъде, защото в Глейдж се отцеждаше целият северозападен склон на върха около замъка и реката вливаше почти всичките си води в това езеро; но размерите, които помнеше, не можеха да се сравняват с днешните. Чак сега разбираше защо всички градове по брега на езерото бяха построени нависоко, на пилони: днес тези градове не стояха вече на брега на езерото, а дълбоко в неговите предели и сигурно водата плискаше долните етажи на постройките, опрени за дъното като на кокили.

— Много се е увеличило — каза той на Ерманар.

— Да, мисля, почти двойно повече от обичайната му площ. Но слуховете, които се носеха, го изкарваха още по-голямо.

— Често става така — рече Валънтайн. — А къде е армията, която са забелязали вашите разузнавачи?

Ерманар дълго изучава хоризонта с далекогледа си. Възможно е, мислеше си Валънтайн с надежда, да са вдигнали лагера си и да са се върнали на Върха, или пък разузнавачите да са сбъркали, да няма тук никаква армия, или може би...

— Ето там, милорд — проговори Ерманар най-после.

Валънтайн взе далекогледа и се взря надолу под рида. Отначало видя само дървета, ливади и тук-там разливи на езерото; ала Ерманар насочи далекогледа и изведнъж Валънтайн забеляза. С просто око войниците изглеждаха като струпване на мравки близо до брега на езерото.

Но не бяха мравки.

До езерото се бяха настанили на бивак може би хиляда бойци, а може би хиляда и петстотин — не огромна армия, а достатъчно голяма в свят, където понятието война беше почти забравено. По численост те превъзхождаха неколнократно силите на Валънтайн. Наблизо пасяха осемдесет-сто молитора — едри бронирани създания от старо време, синтетични по произход. При рицарските игри в замъка Върхни молиторите често се използваха като бойно средство. Те се движеха с изумителна бързина на късите си дебели крака и бяха способни на големи разрушителни дела, като подаваха тежките си глави с черни челюсти от непробиваемите си брони, за да чупят,

мачкат и разкъсват. Валънтайн ги бе виждал да разорават цяло поле със свирепите си закривани нокти, сновейки тромаво назад-напред, блъскайки се един в друг и мушкайки с глави в тъпа ярост. Една дузина от тях, препречили някой път, биха представлявали здрава като стена преграда.

Слийт каза:

— Можем да ги изненадаме, ако изпратим един отряд да подплаши молиторите, а после да ги нападнем от другата страна, когато...

— Не — отсече Валънтайн. — Ще бъде грешка да се бием.

— Ако си въобразявате — упорстваше Слийт, — че ще си възвърнете замъка Връхни, без някой дори да си пореже пръста, милорд, вие...

— Предполагам, че ще има кръвопролитие — отвърна Валънтайн рязко. — Но искам да го сведа до минимум. Ония войници там долу са войници на коронала; помни това и помни кой е всъщност коронал. Те не са врагът. Единственият враг е Доминин Барджазид. Ще се бием само когато е нужно, Слийт.

— Тогава да променим набеязания маршрут? — запита Ерманар кисело.

— Да. Ще тръгнем на северозапад, към Велализиер. После ще завием от другата страна на езерото и ще поемем по долината към Пендиуейн, ако няма други армии, които да ни причакват от тук до там. Имате ли карти?

— Само на долината и на пътя за Велализиер, може би половината път. Останалото е само пустош, милорд, и картите показват много малко.

— Тогава ще минем без карти — заяви Валънтайн.

Когато керванът се спусна обратно по Луманзарския рид към кръстопътя, откъдето щяха да се отдалечат от езерото, Валънтайн повика разбойническия херцог Насимонт в колата си.

— Ние се насочваме към Велализиер — каза той — и може да се наложи да минем направо през него. Познавате ли тази местност?

— Бил съм там само веднъж, милорд, когато бях много по-млад.

— Духове ли търсеше?

— Търсех съкровища на древните, за да украся семейната къща. Но намерих съвсем малко. Сигурно това място е било плячкосано,

когато е паднало.

— Значи не те е било страх да разграбваш един обитаван от духове град?

Насимонт повдигна рамене.

— Знаех преданията. Бях по-млад и не толкова плашлив.

— Говори с Ерманар — рече Валънтайн — и се представи като човек, който е бил във Велализиер и е останал жив, за да разправа за него. Можеш ли да ни преведеш през града?

— Спомените ми за това място са отпреди четиридесет години, милорд. Но ще направя всичко възможно.

След като изучи разпокъсаните, непълни карти, дадени му от Ерманар, Валънтайн заключи, че единственият път, който нямаше да ги приближи опасно до чакащата при езерото армия, всъщност щеше да ги доведе почти до покрайнините на разрушения град, ако не и в самия него. Той нямаше да съжалява за това. Развалините на Велализиер, колкото и да ужасяваха суеверните, според всички очевидци бяха величествена гледка; и освен туй Доминин Барджазид едва ли е оставил там войски да го причакват. Отклонението можеше да се окаже в тяхна изгода, ако лъжливият коронал очакваше Валънтайн да поеме по безопасния път срещу течението на Глейдж: в случай че пътуването през пустинята не се окажеше много трудно, може би щяха да успеят през голяма част от пътя на север да се движат далеч от реката и да скроят някаква изненада, когато най-сетне свърнат към замъка Връхни.

Нека Велализиер измъква духове колкото си ще, мислеше си Валънтайн, по-добре да вечеряш с призраци, отколкото да се спуснеш по Луманзарския рид право в устата на вражеските молитори.

Пътят от езерото минаваше през все по-пустинна местност. Дебелата тъмна наносна почва на наводнената равнина се замени с рохкав, песъчлив керемиденочервен слой, който поддържаше оскъдна съковита и бодлива растителност. Тук пътят стана по-неравен, нямаше вече настилка, а представляваше само неправилна чакълеста пътека, виеща се постепенно нагоре към ниските възвишения, които деляха областта на Рогхоиз от пустинята на равнината Велализиер.

Ерманар разпрати разузнавачи с надежда да открие проходим път откъм обрънатата към езерото страна на възвишенията и по този начин да избегне приближаването до разрушения град. Но такъв път нямаше, само няколко ловджийски пътечки, които пресичаха твърде неравна за колите им местност. Така че не им оставаше нищо друго, освен да се прехвърлят през възвишенията и да се спуснат отвъд в обитаваните от духове места.

Късно следобед започнаха спускането от другата страна. Трупаха се гъсти облаци — навярно вилнееше буря сега в горната част на долината Глейдж. При залез те се разпростряха на западния склон като голямо кърваво петно. Точно преди смрачаване в облачната покривка се появи пролука и бликна троен лъч тъмночервена светлина, която озари равнината, обливайки със странно фантастично сияние просналите се необятни развалини на Велализиер.

Местността беше осеяна с големи блокове син камък. Величествена стена от издялани монолити, по на два и на някои места по на три пласта един над друг, се опасваше повече от миля от западната периферия на града, завършвайки внезапно в купчина натъркаляни каменни кубове. По-наблизо все още се виждаха очертанията на големи порутени сгради — цял форум от палати, дворове, базилики и храмове, полузаровени под движещите се пясъци на равнината. На изток се издигаше редица от шест гигантски заострени пирамиди с тясна основа, разположени близо една до друга в права линия, и останките от седма пирамида, която явно е била съборена с огромна енергия, защото отломките ѝ бяха пръснати в

обширна дъга около нея. Точно отпред, където планинският път навлизаше в града, имаше две просторни каменни платформи, издигащи се на осемдесет стъпки над равнината и достатъчно широки, за да маневрира една значителна армия. В далечината Валънтайн забеляза огромната яйцевидна форма на нещо като арена с високи стени и с много прозорци, в единия край на която зееше грубо нацърбен отвор. Размерите на всичко бяха изумителни, изумителна беше и огромната площ. В сравнение с това място безименните развалини от другата страна на Лабиринта, където херцог Насимонт за пръв път ги бе срещнал, изглеждаха съвсем нищожни.

Пролуката в облаците внезапно се затвори. Изчезнаха и последните лъчи дневна светлина; а когато се спусна нощта, разрушеният град се превърна просто в място на безформена неразбория, на хаотични издатини на пустинния хоризонт.

— Пътят, милорд, минава, между тези платформи, през групата постройки точно зад тях и около шестте пирамиди и излиза от северната страна — каза Насимонт. — Трудно ще ни бъде да се движим по него на тъмно, дори при лунна светлина.

— Няма и да се опитваме да се движим на тъмно. Ще се разположим на лагер тук и ще потеглим чак на сутринта. Аз възнамерявам да изследвам развалините тази нощ, докато сме тук. — Това накара Ерманар да изсумти и да се прокашля глухо. Валънтайн погледна дребния офицер, чието лице беше посърнало и унило. — Кураж — прошепна той. — Мисля, че духовете ще ни оставят на мира тази вечер.

— Милорд, за мен тая работа не е шега.

— Аз съвсем не се шегувам, Ерманар.

— Нима ще навлезете в развалините сам?

— Сам ли? Не, нямам такова намерение. Делиамбър, ще дойдеш ли с мен? Слийт? Карабела? Залзан Кавол? А ти, Насимонт — веднъж си се измъкнал жив оттук; ти имаш по-малко основание да се страхуваш тук, отколкото който и да било от нас. Какво ще кажеш?

Разбойническият главатар се усмихна.

— Аз съм на ваше разположение, лорд Валънтайн.

— Добре. А ти, Лизамон?

— Разбира се, милорд.

— Значи имаме отряд от седем изследователи. Ще тръгнем след вечеря.

— Осем изследователи, милорд — каза Ерманар тихо.

Валънтайн се намръщи.

— Едва ли ще има нужда от...

— Милорд, заклех се да не се отделям от вас, докато Замъкът не стане отново ваш. Ако вие влезете в мъртвия град, аз също ще вляза с вас в мъртвия град. В случай че опасностите са въображаеми, няма от какво да се боим, ако ли пък действително съществуват, моето място е до вас. Моля ви, милорд.

Ерманар изглеждаше напълно искрен. Лицето му беше изопнато, изражението му — напрегнато, но, помисли си Валънтайн, повече от безпокойство, че може да не бъде допуснат да участва в похода, отколкото от страх, че вероятно нещо се спотайва в развалините.

— Отлично — рече Валънтайн. — Осемчленен отряд.

Тази вечер луната, беше почти пълна и студената ѝ ярка светлина открояваше града до най-малките подробности, разкривайки безпощадно последиците от хилядогодишна запуснатост така, както не бе ги разкрило по-мекото, по-фантастично червено сияние на здрача. На входа една изтъркана и почти нечетлива плоча известяваше, че Велализиер е кралски исторически резерват съгласно заповед на короната лорд Симинейв и понтифекса Калинтейн. Но те бяха управлявали преди около пет хиляди години и, изглежда, оттогава това място едва ли е било поддържано както трябва. Камъните на двете големи платформи от двете страни на пътя бяха напукани и грапави. В цепнатините между тях растяха малки бурени с тънки стъбла, които с непоколебимо търпение разбиваха огромните блокове: на някои места между един и друг блок вече зееха процеци, достатъчно широки, за да се вкоренят големи храсти. Вероятно след един-два века цяла гора от сплетена дървовидна растителност щеше да превземе тези платформи и грамадните квадратни блокове щяха да се загубят от очите.

— Всичко това трябва да се разчисти — рече Валънтайн. — Аз ще наредя развалините да се възстановят такива, каквито са били, преди да започне да ги обрасва тази растителност. Как е могло да се допусне подобно занемаряване?

— Никой не се интересува от това място — каза Ерманар. — Никой няма да си помръдне дори пръста за това място.

— Поради духовете ли? — запита Валънтайн.

— Понеже е на метаморфите — обади се Насимонт. — Това го прави двойно прокълнато.

— Двойно ли?

— Не знаете ли преданието, милорд?

— Разкажете ми го.

— Във всеки случай с тази легенда съм отрасъл — подзе Насимонт. — Когато метаморфите управлявали Маджипур, Велализиер бил столица, е, преди двайсет, двайсет и пет хиляди години. Той бил най-големият град на планетата. Два-три милиона метаморфи живеели тук и от цял Алханроел идвали хора от далечните племена да отдадат почит. Преобразяващите се уреждали празненства на тези платформи, а на всеки хиляда години устройвали специално празненство, свръхпразненство, и за да отбележат всяко от тях, строели по една пирамида, тъй че градът е най-малко на седем хиляди години. Но грехът пуснал корени. Не знам какви неща смята за грях метаморфът, но каквито и да са били, те се разпространили тук. Велализиер станал столица на всякакви пороци. И метаморфите от провинциите се отвратили, а после се възмутили и един ден дошли тук, разбили храмовете, съборили повечето от градските стени, разрушили местата, където се вършели греховете, и отвели гражданите в заточение и робство. Знаем, че не са ги избили, понеже тук е много разпространено иманярството — както знаете, аз самият съм се занимавал малко с това — и ако е имало заровени няколко милиона скелета тук, непременно щяха да бъдат намерени. И тъй, градът бил разрушен и изоставен дълго преди първите човеци да дойдат на това място, и върху него тегнело проклятие. Реките, които напоявали града, били преградени с язове и отклонения. Цялата равнина се превърнала в пустиня. И от петнайсет хиляди години тук не е имало жива душа освен духовете на ония, които загинали при разрушаването на града.

— Разкажете докрай — обади се Ерманар.

Насимонт повдигна рамене.

— Това е всичко, което зная, колега.

— Духовете — повтори Ерманар. — Тия, които витаят тук. Знаете ли колко време им е писано да бродят из развалините? Докато метаморфите не започнат отново да управляват Маджипур. Докато не си възвърнат планетата и последните от нас не станат роби. И тогава

Велализиер ще бъде построен пак на старото място, по-величествен отпреди, и ще бъде провъзгласен отново за столица на преобразяващите се, и душите на умрелите най-после ще излязат изпод камъните, които ги притискат там.

— Значи още дълго ще стоят под камъните — рече Слийт. — Ние сме двайсет милиарда, а те — само една шепа и живеят в джунглите — че каква заплахата е това?

— Те чакат вече осем хиляди години, откакто лорд Стиамот сломил силата им — отвърна Ерманар. — И ще чакат още осем хиляди, ако е нужно. Но мечтаят Велализиер да се възроди и няма да се откажат от тази мечта. Понякога насън съм ги чувал да кроят планове за деня, когато кулите на Велализиер ще се извисят отново, и това ме плаши. Затуй не ми е приятно да остана тук. Усещам, че бдят над това място... чувствам омразата им навред около нас като нещо витаещо из въздуха, нещо невидимо, но реално...

— Значи този град е прокълнат от тях и същевременно свещен за тях — каза Карабела. — Нищо чудно, че трудно можем да разберем как работят мозъците им!

Валънтайн се заспуца по пътеката. Градът му вдъхваше благоговение. Опита се да си го представи такъв, какъвто е бил някога, нещо като предисторически Ни-моя, място на величие и богатство. А сега? Гущери с мънистени мигащи очи припкаха от камък на камък. Бурени бяха обрасли нагъсто по величествените церемониални булеварди. Двайсет хиляди години! Как ли би изглеждал Ни-моя след двайсет хиляди години? Или Пидруид, или Пилиплок, или Петдесетте големи града по склоновете на върха? Дали тук, на Маджипур, изграждаха цивилизация, която щеше да трае вечно, колкото, разправяли, щяла да трае цивилизацията на стария матерен свят Земята? Или, питаше се той, някой ден облещени туристи ще обикалят порутените останки на Замъка, Лабиринта и Острова и ще се мъчат да отгатнат какво значение са имали те за древните? Досега сме карали добре, рече си Валънтайн, мислейки за хилядите години на мир и стабилност. Ала напоследък възникваха раздори; нормалният ред беше нарушен; кой знае какво щеше да се случи. Метаморфите, победените и прокудени метаморфи, имали нещастieto да владеят свят, до който се е домогвал друг, по-силен народ, може би още не бяха казали последната си дума.

Внезапно Валънтайн се спря. Какъв беше оня звук отпред? Стъпки? И пробягване на сянка по скалите? Валънтайн се взря напрегнато в мрака пред себе си. Сигурно е някакво животно, помисли си той. Нощна твар пълзи наоколо да търси храна. Нали духовете нямат сенки? А може би имат? Но тук няма духове, мислеше си Валънтайн. Никъде не съществуват духове.

И все пак...

Той се промъкна предпазливо няколко крачки напред. Тук беше твърде тъмно, имаше твърде много улици с порутени постройките, водещи във всички посоки. Той се бе присмивал на Ерманар, ала страховете на Ерманар някак се натрапваха на въображението му. Представяше си неприветливи, тайнствени метаморфи, промъкващи се между съборените сгради извън зрителното му поле — призраци от незапомнени времена... безтелесни силуети, невестествени образи...

И после стъпки, несъмнено стъпки зад него...

Валънтайн се обърна рязко. Просто Ерманар потичваше подире му.

— Почакайте, милорд!

Валънтайн го остави да го настигне. Насили се да се отпусне, макар че пръстите му странно трепереха. Сложи ръце зад гърба си.

— Не трябваше да се отдалечавате — каза Ерманар. — Зная, че гледате леко на опасностите, които си въобразявам, че ги има тук, но все пак такива опасности може да съществуват. Вие сте задължен пред всички нас да се грижите повече за сигурността си, милорд.

Другите се присъединиха към тях и бавно и мълчаливо продължиха напред през осветените от луната развалини. Валънтайн не спомена нищо за това, което му се бе сторило, че вижда и чува. Сигурно е било просто някакво животно. И наистина скоро се появиха животни: особен вид малки маймуни, може би сродни на горските братя, които се приютяваха в срутените сгради, и няколко пъти ги стреснаха, лазейки по камъните. Из полумрака се стрелкаха бързо насам-натам и нощни млекопитаещи от по-низш вид, минтуни или дроли. Но, запита се Валънтайн, дали маймуните и дролите вдигат шум, подобен на стъпки?

Повече от час осмината навлизаха все по-навътре и по-навътре в развалините. Валънтайн надничаше предпазливо във вдлъбнатините и процепите, изучаваше внимателно всяко тъмно кътче.

Когато минаваха през останките от една рухнала базилика, Слийт, който вървеше сам малко по-напред, уплашено се върна обратно, за да каже на Валънтайн:

— Чух нещо особено от онази страна, ей там вътре.

— Дух ли, Слийт?

— Може и да е, доколкото разбирам. Или просто разбойник.

— Или пък скална маймуна — подхвърли Валънтайн небрежно.

— Аз вече чух какви ли не шумове.

— Милорд...

— Да не би да си се заразил от страха на Ерманар?

— Мисля, че достатъчно се повъртахме тук, милорд — каза Слийт с тих, напрегнат глас.

Валънтайн поклати глава.

— Ще внимаваме в тъмните кътчета. Но тук има да се види още много.

— По-добре вече да се връщаме, милорд.

— Кураж, Слийт.

Жонгльорът повдигна рамене и се извърна. Валънтайн се взря в мрака. Той не подценяваше острия слух на Слийт, който жонглираше със завързани очи, ориентирайки се само по звука. Но да избягат от това място на чудесии, понеже чуват странни прошумолявания и стъпки в далечината — не, не толкова скоро, не толкова прибързано.

Все пак той започна да се придвижва по-предпазливо, стараяйки се да не предава безпокойството си на другите. Духовете на Ерманар може да не съществуваха, но все пак е лудост да не бъдеш внимателен в този необикновен град.

И докато изследваха една от най-богато украсените сгради в централната част — място на дворци и храмове, Залзан Кавол, който вървеше начело, внезапно се спря, когато един скален къс, блъснат отгоре, с трясък се търколи почти в нозете му. Той изруга и изръмжа:

— Тези смрадливи маймуни...

— Не, според мен това не са маймуни — каза тихо Делиамбър.

— Там горе има нещо по-голямо.

Ерманар освети с фенерче надвисналия корниз на една съседна постройка. За миг се мярна някакъв силует, може би човешки; после изчезна. Без да се колебае, Лизамон Хълтин затича към другата страна на сградата, следвана от Залзан Кавол, който размахваше енергомета

си. Слийт и Карабела поеха в обратната посока. Валънтайн понечи да тръгне с тях, но Ерманар го улови за ръката и го задържа с неочаквана сила, като каза извинително:

— Не мога да ви позволя да се излагате на опасност, милорд, когато нямаме представа...

— Стой! — долетя мощният гръмлив глас на Лизамон Хълтин. В далечината се чу шум на боричкане, а после като че някой се закатери по купищата изпадала зидария по не твърде призрачен начин. Валънтайн гореше от нетърпение да узнае какво става, ала Ерманар беше прав: короналът на Маджипур нямаше право да се впуска подир неизвестен враг в мрака на такова непознато място.

Чуваше пъшкания, викове и писък на болка. След няколко минути Лизамон Хълтин се появи отново, влачейки някакъв човек, който имаше на рамото си звездната емблема на коронала. Тя го бе обгърнала с една ръка през гърдите, а краката му висяха на една педя от земята.

— Шпиони — обяви тя. — Дебнат там горе, следят ни. Мисля, че бяха двама.

— Къде е другият? — попита Валънтайн.

— Може да е офейкал — отвърна великанката. — Залзан Кавол тръгна по петите му. — Тя изтърси пленника си пред Валънтайн и го задържа на земята, притискайки го с крак през кръста.

— Пусни го да стане — каза Валънтайн.

Човекът се изправи. Той изглеждаше ужасен. Ерманар и Насимонт го претърсиха грубо за оръжия, но не намериха нищо.

— Кой си ти? — запита Валънтайн. — Какво правиш тук?

Отговор не последва.

— Можеш да говориш. Няма да ти направим нищо лошо. Имаш звездния знак на ръката си. От войските на коронала ли си?

Кимване.

— Пратен си тук да ни следиш?

Пак кимване.

— Знаеш ли кой съм аз?

Човекът се вторачи безмълвно във Валънтайн.

— Можеш ли да говориш? — попита Валънтайн. — Имаш ли глас? Кажете нещо. Каквото и да е.

— Аз... ако аз...

— Добре. Значи можеш да говориш. Питам те повторно: знаеш ли кой съм аз?

Със слаб шепот пленникът отвърна:

— Казват, че искате да откраднете трона на коронала.

— Не — рече Валънтайн. — Грещиш, приятелю. Крадецът е той, който седи сега в замъка Врѣхни. Аз съм лорд Валънтайн и искам да ми се закълнеш във вярност.

Човекът гледаше втренчено, объркан, недоумяващ.

— Колко бяхте там горе? — попита Валънтайн.

— Моля ви, сър...

— Колко?

Мрачно мълчание.

— Позволете ми да му поизвия ръката — помоли Лизамон Хълтин.

— Не е нужно. — Валънтайн се приближи повече до свилия се от уплаха човек и каза благо: — Сега ти не разбираш нищо, ала след време всичко ще ти се изясни. Аз съм истинският коронал и в името на клетвата да ми служиш те моля сега да отговориш. Колко бяхте там горе?

Душевна борба бе изписана върху лицето на човека. Бавно, неохотно, смутено той отвърна:

— Само двама, сър.

— Да повярвам ли?

— Кълна се в Господарката, сър!

— Двама. Добре. Откога ни следите?

— От... от Луманзар насам.

— С какви нареждания?

Пак колебание.

— Да... да следим движенията ви и да се върнем в лагера на сутринта.

Ерманар се намръщи.

— Кое то значи, че сега другият е вероятно на половин път до езерото.

— Така ли мислиш?

Беше грубият, рязък глас на Залзан Кавол. Скандарът се промъкна помежду им и изтърси пред Валънтайн като чувал картофи

тялото на втора фигура със звездната емблема. Енергометът на Залзан Кавол бе пробил дупка в него от гърба до гърдите.

— Гоних го около половин миля, милорд. Бързокрак дявол, да му се не види! Движеше се по-пъргаво от мен по купчините камъни и искаше да ми се изплъзне. Заповядах му да спре, ала продължаваше да тича, и тогаз...

— Заровете го някъде по-далеч от пътеката — отсече Валънтайн.

— Милорд! Сгреших ли, като го убих?

— Няма ли друг изход — изрече Валънтайн с по-мек тон. — По-добре да беше го уловил жив. Но не си могъл, тъй че не си имал друг изход. Отлично, Залзан Кавол.

Валънтайн се извърна. Убийството го бе потресло, не можеше да се преструва на равнодушен. Този човек бе умрял само защото беше верен на короната или на човека, когото смяташе за коронал.

Гражданската война бе взела първата си жертва. Кръвопролитие то бе започнало тук, в този град на мъртвите.

Сега не можеше и да се мисли да продължават обиколката. Върнаха се с пленника в лагера си. А на сутринта Валънтайн даде заповед да минат през Велализиер и да поемат на североизток.

Денем разрушеният град не изглеждаше толкова вълшебен, макар и да беше не по-малко внушителен. Трудно можеше да се проумее как един такъв крехък и немеханизиран народ като метаморфите е придвижвал тия грамадни каменни блокове; но преди двайсет хиляди години той може да не е бил толкова немеханизиран. Навъсените преобразяващи се от пиурифейнските гори, тези хора, които обитаваха плетени тръстикови колиби и кални улици, бяха само разбитата останка от расата, която някога е управлявала Маджипур.

Валънтайн се закле да се върне тук, щом свършеше работата си с Доминин Барджазид, и да изследва подробно древната столица, като разчисти храсталака, направи разкопки и я възстанови. Ако е възможно, мислеше си той, ще покани метаморфски вождове да участват в тази работа — при все че се съмняваше дали ще се съгласят да съдействат. Необходимо беше нещо, което да възстанови връзката между двете населения на планетата.

— Ако стана отново коронал — каза той на Карабела, когато кавалкадата минаваше покрай пирамидите и напущаше Велализиер, — възнамерявам...

— *Когато* бъдеш отново коронал — рече тя.

Валънтайн се усмихна.

— Добре, когато бъда отново коронал. Възнамерявам да проуча изцяло проблема с метаморфите. Да ги влея пак в руслото на маджипурското общество, ако това е възможно. Дори да ги включа в управлението.

— Стига да приемат.

— Искам да надмогна озлоблението им — каза Валънтайн. — Ще посветя царуването си на тази цел. Цялото наше общество, чудното ни, сговорно и вярно царство се основава на една кражба и неправда, Карабела, и сме се научили да се примиряваме с това.

Слийт вдигна глава.

— Преобразяващите се не са използвали пълноценно тази планета. На цялото това огромно място те не са наброявали и двайсет милиона, когато нашите предци дошли тук.

— Но то е било *тяхно*! — извика Карабела. — С какво право...

— Спокойно, спокойно — каза Валънтайн. — Няма смисъл да спорим за деянието на първите заселници. Стореното е вече сторено и трябва да нагодим живота си към него. Но във възможностите ни е да променим този начин на живот, и ако стана отново коронал, аз...

— *Когато* — поправи го Карабела.

— Когато — повтори Валънтайн.

Делиамбър каза меко, с оня замечтан вид, който веднага привличаше вниманието на всички слушатели.

— Сегашните смутове в кралството може да са началото на възмездие за потискането на метаморфите.

Валънтайн го изгледа втренчено.

— Какво искаш да кажеш?

— Просто че сме напреднали много тук, на Маджипур, без да изкупим с каквото и да било първоначалния грях на завоевателите. Както знаете, в сметките се натрупва лихва. И сега това присвояване на трона, злодеянията на новия коронал, изгледите да ни сполети война, смърт и разрушение, хаос — може би най-последното миналото започва да ни праща сметката си.

— Но Валънтайн не е имал нищо общо с потискането на метаморфите — възрази Карабела. — Защо тъкмо той да страда? Защо са решили да свалят от власт именно него, а не някой своеволен коронал от миналото?

Делиамбър повдигна рамене.

— Такива неща никога не се разпределят справедливо. Какво ви кара да мислите, че само виновните биват наказвани?

— Божественият...

— Вярвате ли, че Божественият е справедлив? В края на краищата всички неправди се поправят, всеки минус се балансира с плюс, колонките се събират и полученият сбор се оказва верен. Но това става в далечното бъдеще. Ние трябва да живеем с настоящето, а тогава нещата са често несправедливи. Компенсиращите сили на

вселената изравняват всички сметки, ала при това смилат и добрите, и лошите.

— Нещо повече — обади се Валънтайн внезапно. — Възможно е аз да съм избран за оръдие на компенсиращите сили на Делиамбър и е било необходимо да страдам, за да успея.

— Как така?

— Ако нищо особено не ми се бе случило, можех да управлявам като всички други преди мен в замъка Врѣхни, самодоволен, добродушен, приемайки нещата такива, каквито са, понеже от мястото, на което съм седял, не съм виждал нищо лошо в тях. Ала тези мои приключения ми дадоха представа за света, каквато никога нямаше да имам, ако си бях живял уютно в замъка. И може би сега съм готов да изпълня ролята, която трябва да изиграя, в противен случай... — Гласът на Валънтайн секна. След малко той каза: — Всичко това са празни приказки. Най-напред трябва да си възвърнем Замъка. Тогава ще обсъждаме естеството на компенсиращите сили на вселената и тактиката на Божествения.

Той погледна назад към разрушения Велализиер, прокълнатия град на древните, хаотичен и все пак величествен сред запуснатата пустинна равнина, а после се обърна, седна и започна мълчаливо да съзерцава променящата се местност пред тях.

Сега пътят завиваше рязко на североизток, изкачваше и преваляше планинската верига, която бяха прекосили на юг, и се спущаше в плодородната наводнена равнина на Глейдж близо до най-северния край на езерото Рогхоиз. Излизаха на стотици мили северно от полето, където лагеруваше армията на коронала.

Ерманар, обезпокоен от присъствието на двамата шпиони във Велализиер, бе пратил разузнавачи да проверят дали армията не се е придвижила на север, за да ги пресрещне. Валънтайн сметна това за разумна мярка; но чрез Делиамбър предприе свое разузнаване.

— Направи магия — заповяда той на магьосника, — тъй че да видиш къде ни причакват вражеските армии. Можеш ли да го направиш?

Големите бляскави златисти очи на вруна трепнаха насмешливо.

— Дали мога да го направя? Все едно да питаш може ли добиче да яде трева. И морски дракон да плува.

— Тогава направи го — рече Валънтайн.

Делиамбър се отдръпна, замърмори някакви думи и размаха пипалата си, извивайки и преплитайки ги в най-сложни фигури. Валънтайн подозираше, че магьосничеството на Делиамбър е предназначено главно за зяпачи, че при истинската работа няма никакво размахване на пипала или мънкане на заклинания, а само насочване на проникателното и чувствително съзнание на Делиамбър така, че да улови трептенията на далечни реалности. Но какво от това. Нека врунът устройва малкото си зрелище. Валънтайн признаваше, че известна показност е важна смазка в много дейности на цивилизацията, не само в дейността на магьосниците и жонгльорите, но и на коронала, понтифекса, Господарката, Краля на сънищата, съногадателите, преподавателите на тайнства, може би дори на митничарите по границите на провинциите и продавачите на наденички по уличните сергии. Когато упражняваш занаята си, не бива да бъдеш прекалено шаблонен и банален; трябва да обличаш това, което вършиш, в магия, в театралност.

— Войската на коронала, изглежда, си стои на мястото, където се е разположила на лагер — каза Делиамбър.

Валънтайн кимна.

— Добре. Дано да лагеруват там дълго, чакайки да се върнем от разходката си до Велализиер. Можеш ли да откриеш други армии северно оттук?

— Не на голямо разстояние — отвърна Делиамбър. — Усещам присъствието на рицарски отреди, събрали се в замъка Връхни. Но те си стоят в него постоянно. Откривам малки военни части тук-там в петдесетте града. Но и в това няма нищо необикновено. Короналът разполага с много време. Просто ще си седи в замъка и ще чака да се приближите. И тогава ще започне голямата мобилизация. Какво ще правите, Валънтайн, когато от замъка Връхни към вас се спуснат един милион воини?

— Смяташ ли, че не съм мислил по този въпрос?

— Знам, че почти за нищо друго не мислите. Но трябва да се замислите сериозно: срещу стотиците наши има милиони техни.

— Едномилионна армия би била тежкоподвижна — каза Валънтайн спокойно. — Много по-просто е да жонглираш с бухалки, отколкото с дънери на дуикови дървета. Плашиш ли се от бъдещето, Делиамбър?

— Ни най-малко.

— И аз — заяви Валънтайн.

Но, разбира се, Валънтайн знаеше, че в такива приказки винаги има показно перчене. Плашеше ли се? Не, фактически не; рано или късно смъртта сполетява всички и е глупаво да се страхуваш от нея. Валънтайн знаеше, че малко се бои от смъртта, защото я бе срещал и в гората близо до Авендройн, и в буйните бързеи на Стейче, и в търбуха на морския дракон, и когато се бореше с Фарсал на острова, и в никой от тия случаи не бе изпитвал нещо, което би могло да се нарече страх. Ако армията, чакаща го в замъка Върхни, сразеше малобройните му войски и победеше, щеше да бъде жалко — също както щеше да бъде жалко, ако се бе разбил в камъните по Стейче, — но тази вероятност никак не го плашеше. Това, което изпитваше — а то беше по-важно от страха за собствения си живот, — беше известен страх за Маджипур. Ако се провалеше поради колебание, глупост или просто недостатъчна сила, Замъкът щеше да остане в ръцете на Барджазидите и ходът на историята щеше да се промени завинаги, и в последна сметка милиарди невинни същества щяха да страдат. Да предотврати това беше голяма отговорност и той усещаше тежестта ѝ. Ако загинеше храбро, опитвайки се да се изкачи на Върха, поне изпитанията му щяха да свършат; ала мъките на Маджипур тепърва щяха да започнат.

Сега пътуваха през мирни селски области, периметъра на големия земеделски пояс, който опасваше Върха и снабдяваше Петдесетте града с продукти. Валънтайн избираше все главните пътища. Вече нямаше смисъл да се пази тайна; такъв очебиен керван едва ли би могъл да се скрие, а и бе дошло време светът да узнае, че е на път да се започне борба кой да владее замъка на лорд Валънтайн.

Така или иначе светът вече научаваше за това. Разузнавачите на Ерманар, завърнали се от град Пендиуейн, разположен нагоре по течението на Глейдж, донесоха вести за първите контрамерки на узурпатора.

— Между нас и Пендиуейн няма никакви армии — докладва Ерманар. — Но из града са разлепени афиши, които те заклеймяват като бунтовник и подривен елемент, обществен враг. Изглежда, че изявленията на понтифекса в твоя полза още не са получили гласност. Гражданите на Пендиуейн биват призовавани да образуват опълчение, за да бранят законния си коронал и установения ред срещу вашето въстание. И се ширят послания.

Валънтайн се намръщи.

— Послания ли? Какви послания?

— На Краля. Очевидно веднага щом някой заспи нощем, кралят нахлува в сънищата му, шепне за вярност и предупреждава за страшни последици, в случай че короналът бъде свален.

— Естествено — промърмори Валънтайн. — Той ще накара Краля да работи за него с цялата си разполагаема енергия. Сигурно денонощно пращат такива послания в Сувраел. Но ние ще обърнем това в негова вреда, нали? — той погледна Делиамбър. — Кралят на сънищата разправя на народа колко ужасно е да бъде свален един коронал. Е, добре. И аз искам да мислят точно така. Искам да разберат, че нещо ужасно *вече се е случило* на Маджипур и че на народа се пада да оправи нещата.

— Пък и самият Крал на сънищата не е съвсем незаинтересована страна в тази война — вметна Делиамбър. — Ние трябва да им дадем

да разберат и това — че печели от предателството на сина си.

— Така и ще направим — заяви йерархката Лоривейд решително. — Сега посланията на Господарката идват от Острова с удвоена сила. Те ще противодействат на злотворните сънища на Краля. Нощес, докато спях, тя ми се яви и ми показва какво послание ще разпрати. То представя упояването в Тил-омон, смяната на короната. Тя ще им покаже новото ви лице, лорд Валънтайн, и ще ви обкръжи със сиянието на короната, звездния знак на властта. И ще обрисова лъжливия коронал като предател, подлец с черна душа.

— Кога ще започне това? — запита Валънтайн.

— Тя чака вашето одобрение.

— Тогава още днес разтвори душата си пред Господарката — рече той на йерархката — и й кажи, че посланията трябва да започнат.

— Колко чудно ми се струва това — обади се тихо Кхун от Кианимот. — Война със сънища! Ако някога съм се съмнявал, че се намирам на чужд свят, тази стратегия ще ме убеди.

— По-добре да се сражаваме със сънища, отколкото с мечове и с енергомети, приятелю — отвърна Валънтайн с усмивка. — Това, към което се стремим, по-добре да бъде постигнато с убеждение, отколкото с убийства.

— Война със сънища — повтори Кхун замислено. — На Кианимот ние постъпваме другояче. Кой може да каже кой начин е по-разумен? Но аз мисля, лорд Валънтайн, че преди всичко да е свършило, освен послания ще има и боеве.

Валънтайн погледна мрачно синьокожото създание.

— Боя се, че сте прав — рече той.

След пет дена вече бяха в най-външните покрайнини на Пендиуейн. В това време вестта за напредването им се бе пръснала из селата; земеделци спираха работата на нивите си, за да гледат минаващата кавалкада от коли, тълпи се трупаха по пътя им през по-гъсто населените райони.

Валънтайн смяташе всичко това за добър признак. Досега никой не бе вдигнал ръка срещу тях. Гледаха ги като куриоз, а не като заплаха. Повече и не би могъл да желае.

Ала когато бяха на един ден път от Пендиуейн, авангардният отряд се върна с новината, че въоръжена сила се е събрала да ги пресрещне близо до западната порта на града.

— Войници ли? — попита Валънтайн.

— Гражданско опълчение — отговори Ерманар. — Както личи, набързо организирано. Не носят униформи, само ленти със звездната емблема около ръцете си.

— Отлично. Звездният знак е посветен на мен. Ще отида при тях и ще поискам да ми се закълнат във вярност.

— А какво ще облечете вие, милорд? — обади се Виноркис.

Смутен, Валънтайн посочи простите дрехи, с които бе пътувал от Острова на съня до тук — бяла препасана туника и лека блуза върху нея.

— Ами... това, предполагам — отговори той.

Хджортът поклати глава.

— Според мен трябва да носите разкошни одежди и корона. Настоявам така да бъде.

— Аз пък смятах да не се явявам прекалено демонстративно. Ако видят човек с корона, чието лице не е лицето на тоя, когото знаят като лорд Валънтайн, първата мисъл, която ще им дойде в главите, ще бъде *узурпатор*, не е ли така?

— А аз съм на друго мнение — отвърна Виноркис. — Ще отидете при тях и ще кажете: „Аз съм вашият законен крал.“ Ала *нямате вид* на крал. Просто облекло и непринудено държане могат да ви спечелят приятели в спокоен разговор, но не и когато са се събрали големи сили. Добре ще е да се облечете по-внушително.

— Аз разчитах на простотата и искреността, както правех винаги от Пидруид насам — рече Валънтайн.

— Простота и искреност, разбира се — каза Виноркис. — Но също и корона.

— Карабела? Делиамбър? Дайте ми съвет!

— Малко показност май няма да навреди — изказа се врунът.

— И това ще бъде първото ти публично явяване като претендент за Замъка — вметна Карабела. — Мисля, че ще имаш полза от известен царствен блясък.

Валънтайн се засмя.

— Боя се, че през тия дълги месеци на скитания съм отвикнал от такива одежди. Мисълта за корона сега ми се струва просто смешна. Нещо от осукан метал, което стърчи над черепа ми, скъпоценна джунджурия...

Той се спря. Видя, че всички го гледат с отворени уста.

— Короната — произнесе Вальнтайн с не толкова небрежен тон — е само нещо външно, дреболийка, украшение. Такива играчки може да направят впечатление на деца, ала възрастни граждани, които...

Пак се спря.

— Милорд — обади се Делиамбър, — помните ли какво чувствахте първия път, когато дойдоха при вас в Замъка и сложиха на челото ви звездната корона?

— Трябва да призная, тръпки полазиха по гърба ми.

— Да. Вярно, короната може да е детско украшение, глупава джунджурия. Но тя е също символ на власт, който отличава короната от всички други и превръща обикновения Вальнтайн в лорд Вальнтайн, приемник на лорд Престимион и на лорд Конфалюм, и на лорд Стиамот, и на лорд Декерет. Ние живеем с такива символи. Милорд, вашата майка Господарката направи доста, за да възвърне самоличността ви отпреди Тил-омон, но дори сега у вас все още има много от Вальнтайн жонгльора. И то не е лошо. Но според мен тук е нужна повече внушителност и по-малко простота.

Вальнтайн мълчеше, мислейки си как Делиамбър бе мънkal и бе размахвал пипала и как той бе осъзнал, че понякога човек трябва да прибягва до театралничене, за да постигне целите си. Те бяха прави, а той грешеше.

— Добре — каза Вальнтайн. — Ще нося корона, ако може да ми се изработи навреме.

С парчета метал от една развалена флотерна машина — единствения излишен метал, с който разполагаха — един от хората на Ерманар му направи веднага корона. Макар и стъкмена на бърза ръка, тя беше добър образец на коронно майсторство, реши Вальнтайн — сглобките не бяха чак толкова груби, звездните лъчи бяха разположени горе-долу на еднакво разстояние, вътрешните орбити на арматурата — правилно извити. Разбира се, тя не можеше да се сравнява с истинската корона, с нейните инкрустации и релефни украшения от седем различни скъпоценни метала, с орнаментните шпилове от редки камъни, с трите блестящи камъка диниаба, монтирани на челната ивица. Но онази корона — направена през великото царуване на лорд Конфалюм, който сигурно се е радвал от все сърце на всички атрибути на императорското великолепие — в момента се намираше другаде, а

тази, щом заемеше мястото си на това осветено чело, по всяка вероятност щеше да се обкръжи като по магия с подобаващото величие. Валънтайн дълго я държа в ръцете си. Въпреки презрението към такива неща, което бе изразил предния ден, сега сам изпитваше известно благоговение.

Делиамбър каза спокойно:

— Пендиуейнското опълчение чака, милорд.

Валънтайн кимна. Той беше пременен във взети на заем одежди — зелен жакет, който принадлежеше на един от другарите на Ерманар, жълта мантия, дадена му от Азенхарт, тежка златна верижка, собственост на йерархката Лоривейд, високи лъскави ботуши, подплатени с бяла кожа от северен стийтмой — принос на Насимонт. След злополучното пиршество в Тил-омон, когато се бе намирал в съвсем друго тяло, той никога не се бе обличал толкова пищно. Изпитваш странно чувство, когато си натруфен толкова предвзето. Липсваше само короната.

Валънтайн понечи да си я сложи, но се спря внезапно, съобразявайки, че моментът е исторически, независимо дали това му харесваше или не: за пръв път през това второ свое превъплъщение той се увенчаваше със звездния символ. Изведнъж това събитие започна да му прилича по-скоро на коронация, отколкото на маскарад. Валънтайн се огледа неловко.

— Не бива да я слагам сам на главата си — каза той. — Делиамбър, ти си моят главен министър. Направи го ти.

— Милорд, аз не съм достатъчно висок.

— Мога да коленича.

— Няма да бъде прилично — отвърна врунът малко рязко.

Делиамбър явно не искаше да го извърши. После Валънтайн погледна към Карабела. Но тя се отдръпна ужасена, шепнейки:

— Аз съм обикновена гражданка, милорд!

— Какво общо има това с... — Валънтайн поклати глава. Започваше да се дразни. Те придаваха прекалено голямо значение на случая. Огледа групата и забеляза йерархката Лоривейд, тази студеноока внушителна жена, и каза: — Вие сте представителка на Господарката, моята майка, в тази група и сте жена с ранг. Може ли да ви помоля...

Ала Лоривейд отвърна сериозно:

— Короната, милорд, се предава на коронала с разрешение на понтифекса. Струва ми се по-подходящо да ви я сложи Ерманар като най-висш служител на понтифекса между нас днес.

Валънтайн въздъхна и се обърна към Ерманар.

— Смятам това за правилно. Ще го направите ли?

— Ще бъде голяма чест за мен, милорд.

Валънтайн подаде короната на Ерманар и смъкна сребърната диадема на майка си колкото е възможно по-ниско от темето си. Ерманар, който не беше много висок, взе короната в двете си шепи, като малко трепереше, и се повдигна на пръсти, мъчейки се да протегне ръце. Много внимателно спусна короната върху главата на Валънтайн и я намести. Тя прилегна отлично.

— Готово — каза Валънтайн. — Радвам се, че...

— Валънтайн! Лорд Валънтайн! Привет, лорд Валънтайн! Да живее лорд Валънтайн!

Те коленичиха пред него, правеха му звездния знак, викаха името му, всички — Слийт, Карабела, Виноркис, Лоривейд, Залзан Кавол, Шанамир, всеки от тях, Насимонт, Азенхарт, Ерманар, дори — колкото и да е чудно — чуждоземецът Кхун от Кианимот.

Валънтайн замаха протестиращо, смутен от всичко, това, искаше да им каже, че то не е истинска церемония, че го вършат само за да направят впечатление на гражданите на Пендиуейн. Но думите не излязоха от устата му, защото знаеше, че са неверни, че тази импровизирана демонстрация е фактически второто му коронясване. И усети студенина по гърба си, тръпка на прехлас.

Стоеше с протегнати ръце и приемаше почестите.

После каза:

— Хайде. Изправете се всички. Пендиуейн ни очаква.

Според съобщението на разузнавачите опълчението и големците на града лагеруваха от няколко дена пред западната порта на Пендиуейн, чакайки пристигането им. Валънтайн се запита в какво ли състояние са нервите на гражданите след толкова дълго, и несигурно бдение и какъв ли прием му готвят.

Сега до Пендиуейн оставаше само един час път с кола. Движеха се бързо през местност с приятни гори и обширни, вълнисти, прогизнали от дъжд ливади, които скоро отстъпиха място на приветливи жилищни квартали, малки каменни къщи с конусовидни

покриви с червени керемиди в преобладаващия стил. Градът пред тях беше голям, столица на своята провинция, с дванайсет-тринайсет милиона население; Валънтайн си спомняше, че той представляваше преди всичко търговски склад, през който минаваше земеделската продукция от долната част на долината на Глейдж, за да се отправи нагоре по реката към Петдесетте града.

Най-малко десет хиляди бойци от опълчението чакаха на портата.

Те задръстваха пътя и се разливаха по уличките на пазарището, приютено до външната стена на Пендиуейн. Бяха въоръжени с енергомети, макар и не в голямо количество, и с по-прости оръжия, и тези на предната линия стояха напрегнато, сковано, заели неловко войнствени пози, положително абсолютно непривични за тях. Валънтайн заповяда флотерните коли да спрат на няколкостотин ярда от най-близките бойци, така че на пътното платно помежду да остане обширно празно пространство, нещо като буферна зона.

Той пристъпи напред, с корона, одежди и мантия. Йерархката Лоривейд вървеше точно от дясната му страна, облечена в блестящата премяна на висш министър на Господарката, а Ерманар беше от лявата му страна, носейки на гърдите си искрящата емблема на понтифекса — Лабиринта. Зад Валънтайн се намираха Залзан Кавол и страшните му братя, навъсени и едри, следвани от Лизамон Хълтин в пълно бойно облекло, а от двете й страни бяха Слийт и Карабела. Аутифон Делиамбър бе яхнал ръката на великанката.

Бавно, спокойно, с очебийно царствен вид Валънтайн влезе в откритото пространство пред себе си. Видя, че гражданите на Пендиуейн се размърдаха, споглеждаха се смутено, облизваха устни, пристъпяха от крак на крак, потриваха гърдите и ръцете си. Страшна тишина се бе възцарила.

Той се спря на двајсет ярда от първата редица и заговори:

— Добри хора на Пендиуейн, аз съм законният коронал на Маджипур и ви моля да ми помогнете да си възвърна това, което ми бе дадено по волята на Божествения и с указ на понтифекса Тиеверас.

Хиляда изумени очи бяха приковани в него. Той се чувстваше напълно спокоен.

— Призовавам да ми се яви херцог Холмсторг Глейджски — каза Валънтайн. — Призовавам да ми се яви Редвард Халигорн, кмет на

Пендиуейн.

В тълпата настъпи раздвижване. После се отвори пролука и от средата на множеството изскочи един закръглен човек в синя туника, украсена с оранжево, чието пълно лице изглеждаше сиво от страх или напрежение. През широките му гърди беше препасан черният кметски шарф. Той направи няколко крачки към Валънтайн, поколеба се, замаха яростно зад гърба си така, че стоящите пред него да не видят този знак, и след миг петима или шестима по-нисши общински служители, които изглеждаха сконфузени като деца, принудени против желанието си да пеят на училищен сбор, излязоха плахо иззад гърба на кмета.

Дебелият заговори.

— Аз съм Редвард Халигорн, херцог Холмсторг е повикан в замъка на лорд Валънтайн.

— Вече сме се срещали с вас, кмете Халигорн — рече Валънтайн вежливо. — Спомняте ли си? Беше преди няколко години, когато брат ми милорд Вориакс беше коронал, а аз отивах в Лабиринта като пратеник при понтифекса. Отбих се в Пендиуейн и вие ми устройте угощение във високия палат до брега на реката. Спомняте ли си кмете Халигорн? Беше лято, сушава година, реката бе много спаднала, не каквато е днес.

Халигорн прокара език по устните си. Подръпна челюстта си.

— Наистина — отвърна дрезгаво той, — този, който стана лорд Валънтайн, идва тук през сушавата година, но той беше мургав и брадат.

— Вярно. Извършена е ужасна магия, кмете Халигорн. Сега предател се е настанил в замъка Врѳхни, а мен преобразиха и изхвърлиха. Но аз съм лорд Валънтайн и по силата на звездната емблема, която носите на ръкава си, ви призовавам да ме признаете за коронал.

Халигорн гледаше смутено. Явно предпочиташе в този момент да бъде почти където и да било другаде, дори и в заплетените коридори на Лабиринта или в палещите пустини на Сувраел.

Валънтайн продължи:

— До мен е йерархката Лоривейд от Острова на съня, най-близка другарка на майка ми, вашата Господарка. Мислите ли, че тя ви мами?

Йерархката произнесе студено:

— Това е истинският коронал и Господарката ще лиши от възвишената си любов ония, които му се противопоставят.

— А тук е застанал Ерманар, висш служител на понтифекса Тиеверас — рече Валънтайн.

По грубия си, пряк начин Ерманар каза:

— Всички чухте указа на понтифекса, че русокосият мъж трябва да бъде приветстван като лорд Валънтайн коронала. Кой измежду вас би се опълчил против указа на понтифекса?

Лицето на Халигорн изразяваше ужас. Сигурно Валънтайн по-трудно би се справил с херцог Холмсторг, защото той беше от благородно потекло и много високомерен и може би нямаше да се остави да бъде уплашен така лесно от човек, който се явяваше пред него със саморъчно направена корона и начело на шепа такива странно подбрани сподвижници. Ала Редвард Халигорн, обикновен избран служител, който от години не бе се занимавал с нещо по-трудно от официални банкети и спорове около данъци за обуздаване на наводненията, чувстваше, че това не е по силите му.

Почти мънкайки, той каза:

— Дойде заповед от замъка на лорд Валънтайн да ви арестуваме и да ви предадем на съд.

— Много заповеди са идвали напоследък от замъка на лорд Валънтайн — рече Валънтайн — и много от тях неразумни, несправедливи или ненавременни, нали, кмете Халигорн? Те са заповеди на узурпатор и не струват нищо. Чухте гласовете на Господарката и на понтифекса. Получили сте послания, приканващи ви да ми се закълнете във вярност.

— Но и послания от друг род — едва промълви Халигорн.

— От Краля на сънищата, да! — Валънтайн се засмя. — А кой е узурпаторът? Кой открадна трона на коронала? Доминин Барджазид! Синът на Краля на сънищата! Разбирате ли сега тия послания от Сувраел? Виждате ли сега какво е сторено на Маджипур?

Валънтайн изпадна в транс и обля злочестия Редвард Халигорн с цялата сила на душата си, с цялото въздействие на едно пробуждащо послание от коронала.

Халигорн залитна. Лицето му почервения и се покри с петна. Той се олюля и се залови за другарите си, за да се задържи, но и те бяха облени от Валънтайн и сами едва можеха да стоят на краката си.

— Дайте ми подкрепата си, приятели — каза Валънтайн. — Отворете ми града си. Оттук аз ще започна похода си за завладяване на замъка Врѣхни и Пендиуейн ще пожъне голяма слава като първи град на Маджипур, въстанал срещу узурпатора!

Така падна Пендиуейн, без да бъде нанесен нито един удар. Редвард Халигорн с изражението на човек, който току-що е глътнал стоиензарска стрида и усеща как тя се гърчи в гърлото му, падна на колене и приветства Валънтайн със звездния знак, а после и двамата от помощник-кметовете сториха същото и изведнъж това се разпространи като зараза — хиляди души отдаваха почит и викаха, отначало не много убедено, но после по-енергично, решили да свикнат с тази мисъл: „Валънтайн! Лорд Валънтайн! Да живее короналт!“ И вратите на Пендиуейн се разтвориха.

— Много лесно стана — прошепна Валънтайн на Карабела. — Дали ще мога да продължа така до самия замък Врѣхни! Да сплаша някой и друг шишкав кмет и да си възвърна трона с акламации?

— Дано да можеш — отвърна тя. — Но Барджазидът чака там горе с телохранителите си и не ще успееш да го сплашиш само с думи и внушителни театрални ефекти. Ще има битки, Валънтайн.

— Тогава дано да бъде само една.

Тя докосна леко ръката му.

— Заради теб се надявам, че ще бъде само една, и то малка.

— Не заради мен — каза той. — Заради целия свят. Не искам никой от хората ми да загине, когато поправяме това, което Доминин Барджазид ни е причинил.

— Не предполагам, че може да има толкова благородни крале, мили — рече Карабела.

— Карабела...

— Сега изглеждаш толкова тъжен!

— Боя се от това, което ми предстои.

— Предстои ти — каза тя — неотложна борба, щастлива победа и възстановяване на реда. И ако искаш да бъдеш добър крал, милорд, ръкомахай на народа си, усмихвай се и заличи от лицето си това трагично изражение. Права ли съм?

Валънтайн кимна.

— Ти говориш истината — рече той и като улови ръката ѝ, прокара устни бързо, но нежно по малките остри кокалчета на пръстите ѝ. И като се обърна, загледа множеството, което викаше името му, и вдигна ръце към тях, за да приеме приветствията им.

Струваше му се удивително познато да навлиза в един голям град по булеварди с акламиращи тълпи от двете страни. Валънтайн си спомни, макар и то да приличаше на спомен от сън, началото на злополучната си голяма обиколка, когато през пролетта на царуването си бе пътувал по река до Алаизор на западния бряг и през Острова, за да коленичи до майка си във Вътрешния храм, а после голямото пътешествие по море на запад към Зимроел и приветстващите го тълпи в Пилиплок. Велатис и Нарабал, там, в пищните зелени тропици. Ония паради, ония пиршества, вълнението, блясъкът и после в Тил-омон пак тълпи, пак викове: „Валънтайн! Лорд Валънтайн!“. Спомни си също за една изненада в Тил-омон: Доминин Барджазид, синът на Краля на сънищата, бе дошъл от Сувраел да го поздрави и да му поднесе почитанията си на едно пиршество, защото Барджазидите обикновено стояха там, в слънчевото си кралство, живееха далеч от хората, занимаваха се със своите машини за сънища, пращаха нощните си послания, с които даваха указания, заповядваха и наказваха. И банкетата в Тил-омон, и манерката с вино от ръката на Барджазид, и следващото нещо, което Валънтайн помнеше, беше, че гледаше надолу към град Пидруид от един варовиков рид, с объркани спомени в главата си, че е отрасъл в Източен Зимроел и е пребродил някак целия континент чак до западния бряг. А сега, толкова месеци по-късно, отново викаха името му по улиците на един голям град след дълго и необикновено прекъсване.

В кралския апартамент в кметството Валънтайн повика кмета Халигорн, който все още изглеждаше замаян и записан, и рече:

— Искам от теб флотилия речни кораби, която да ме закара нагоре по Глейдж до извора. Разходите ще бъдат покрити от кралската хазна след възвръщането на трона.

— Добре, милорд.

— А колко бойци можеш да ми дадеш?

— Бойци ли?

— Бойци, войници, въоръжени хора. Разбираш ли какво искам от теб, кмете Халигорн?

Кметът гледаше слисано.

— Ние, пендиуейнци, не се славим с умението си да водим война, милорд.

Валънтайн се усмихна.

— Ние също не се славим с умението си да водим война където и да било на Маджипур, слава на Божествения. И все пак, колкото и да сме миролюбиви, ние се бием, когато сме застрашени. Узурпаторът заплашва всички ни. Не сте ли усетили през току-що изтеклата година бремето на необикновени нови данъци и странни наредби?

— Разбира се, но...

— Какво но? — попита Валънтайн рязко.

— Предполагахме, че по този начин новият коронал просто изпробва властта си.

— И ще позволите смирено да бъдете потискани от тоя, чието задължение е да ви служи?

— Милорд...

— Нищо, нищо. Виждате ли, че вие ще спечелите не по-малко от мен, когато възтържествува правдата? Дайте ми армия, кмете Халигорн, и хиляди години в баладите ни ще бъде възпявана храбростта на пендиуейнци.

— Аз отговарям за живота на хората си, милорд. Не бих допуснал да ги избиват или...

— Аз пък отговарям за живота на вашите хора и за още двацет милиарда други — каза Валънтайн разпалено. — И ако се пролеят пет капки нечия кръв, докато се придвижвам към замъка Връхни, за мен това ще бъдат шест капки. Но без армия аз съм твърде уязвим. С армия ставам кралска особа, имперска сила, която отива да се разплати с врага. Разбирате ли, Халигорн? Свикайте хората си, кажете им какво трябва да се направи, призовете за доброволци.

— Добре, милорд — отвърна Халигорн разтреперан.

— И гледайте доброволците наистина да са доброволци!

— Ще бъде сторено, милорд — прошепна кметът.

Събирането на армията мина по-бързо, отколкото очакваше Валънтайн — само няколко дена бяха нужни за подбор, въоръжаване и осигуряване на припаси. Халигорн съдействаше всячески — сякаш искаше да види Валънтайн час по-скоро на път за някоя друга област.

Гражданското опълчение, събрано, за да брани Пендиуейн от нахлуване на претендент, сега стана ядро на сформирания набързо лоялистка армия — около двайсет хиляди мъже и жени. Град с тринайсет милиона жители би могъл да даде значително по-големи ефективи; но Валънтайн не искаше да разстройва повече живота в Пендиуейн. А и не бе забравил максимата си, че е по-добре да жонглираш с бухалки, отколкото с дуикови дънери. Двайсет хиляди бойци бяха за него горе-долу сносна военна сила, а от дълго време стратегията му беше да постигне целта си с постепенно привличане на подкрепа. Дори огромният Зимър, разсъди той, започва като малки струйки и поточета някъде в северните планини.

Тръгнаха по Глейдж в ден, дъждовен преди зазоряване, възхитително ясен и слънчев след това. Всички речни кораби на петдесет мили разстояние от двете страни на Пендиуейн бяха реквизирани за превозване на войските. Голямата флотилия се движеше спокойно на север, вятърът развяваше зеленозлатните знамена на короната.

Валънтайн стоеше близо до носа на флагманския кораб. До него бяха Карабела, Делиамбър и адмирал Азенхарт от Острова. Измитият от дъжда въздух ухаеше приятно и чисто — хубавият свеж въздух на Алханроел, който появяваше към него от замъка Върхни. Чудесно беше чувството, че най-после е на път към дома.

Тези речни кораби от Източен Алханроел бяха по-аеродинамични, по-малко фантазьорски причудливи от ония, които Валънтайн бе видял по Зимър. Те бяха големи, прости плавателни съдове, високи и тесни, с мощни машини, способни да ги придвижват срещу силното течение на Глейдж.

— Реката тече бързо срещу нас — каза Азенхарт.

— Така и би трябвало да бъде — отвърна Валънтайн. Той посочи някакъв невидим връх далеч на север и високо в небесата. — Тя извира от долните склонове на върха. По протежение на своите хиляди мили спада почти с десет мили и цялата тежест на водата се устремява срещу нас, докато се движим към извора ѝ.

Хджортът моряк се усмихна.

— Като си помислиш, че трябва да преодоляваш такава сила, плуването по океана изглежда като детска игра. Реките винаги са ме

учудвали — толкова тесни, толкова бързи. Дайте ми открито море, дракони и прочие, тогава съм щастлив.

Но Глейдж, макар и стремителна, беше кротка. Едно време по нея е имало много бързеи и водопади, била е буйна и почти неплавателна на стотици мили разстояние. За четиринайсет хиляди години, откакто на Маджипур се бяха заселили човеци, всичко това се бе променило. С помощта на язове, шлюзи, околоръстни канали и други приспособления Глейдж, подобно на Шестте реки, които се спущаха от върха, бе впрегната да служи за нуждите на своите господари почти по цялото си течение. Само в по-долното течение, където поради равната околна долина обуздаването на наводненията беше постоянен проблем, имаше известни трудности, и то само през периоди на проливни дъждове.

Провинциите от двете страни на Глейдж също бяха спокойни: пищно раззеленена земеделска област, в която тук-там имаше големи градски центрове. Присвил очи срещу ярката светлина на утрото, Валънтайн гледаше в далечината и търсеше някъде напред сивата грамада на замъка Връхни; но колкото и голям да беше върхът, дори той не можеше да се види от две хиляди мили разстояние.

Първият важен град по реката над Пендиуейн беше Макропрозопос, известен със своите тъкачи и художници. Когато корабът се приближи, Валънтайн видя, че крайбрежният район на Макропрозопос е украсен с огромни знамена на короната, вероятно изтъкани набързо, и дори в момента още продължаваха да се окачват.

Слийт каза замислено:

— Питам се какво означават тези флагове: предизвикателна изява на вяност към мургавия коронал, или капитулация пред вашите претенции?

— Сигурно засвидетелстват уважението си — обади се Карабела. — Знаят, че напредваш по реката — затова са сложили знамена да те приветстват!

Валънтайн поклати глава.

— Мисля, че тези хора са просто предпазливи. Ако положението в замъка Връхни се развие в моя вреда, винаги могат да твърдят, че това са били символи на вяност към другия. А ако падне той, ще могат да кажат, че втори след Пендиуейн са ме признали. Смятам, че

не бива да им позволяваме удоволствието да бъдат толкова двулични. Азенхарт!

— Да, милорд?

— Вкарай ни в пристанището на Макропрозопос.

За Валънтайн това беше нещо като хазарт. Всъщност нямаше нужда да слизат тук и най-малко на тоя свят желаше да се бие в някакъв си град без значение далеч от Върха. Но се налагаше да изпробва ефикасността на своята стратегия.

Това изпробване стана почти веднага. Той чу виковете, когато се намираще още далеч от брега: „Да живее лорд Валънтайн! Да живее короналът!“

Кметът на Макропрозопос притича на кея да го приветства, носейки дарове, големи, обемисти топове от най-изящните тъкани на неговия град. Той почти се просна, правейки реверанси, и с радост обеща да мобилизира осем хиляди свои граждани, за да се присъединят към въстаническата армия.

— Какво става? — попита Карабела тихо. — Нима са готови да приемат за коронал всеки, който крещи до небесата, че е претендент за трона, и размахва някой и друг енергомет?

Валънтайн повдигна рамене.

— Това са мирни боязливи хора, които обичат комфорта и лукса. От хиляди години те познават само благоденствие и единственото им желание е то да продължи още хиляди години. Мисълта за въоръжена съпротива им е чужда, затова отстъпват бързо, когато дойдем при тях.

— Така е — каза Слийт — и ако Барджазидът довтаса тук идущата седмица, и на него ще се кланят така раболепно.

— Може би. Може би. Но аз набирам сили. Когато тези градове се присъединят към мен, другите по-нататък не ще смеят да ми откажат своята вяност. Ще има истинска надпревара, нали?

Слийт се намръщи.

— И все пак всичко, което вършите сега, някой друг би могъл да го върши в друго време, а това не ми харесва. Ами ако догодина се появи някой червенокос лорд Валънтайн и заяви, че *той* е истинският коронал? Или пък някой лииман се изтъпанчи и поиска всички да коленичат пред него, твърдейки, че съперниците му са обикновени магьосници? Този свят ще полудее.

— Има само един миропомазан коронал — отвърна Валънтайн спокойно — и жителите на тези градове, независимо от подбудите им, просто се прекланят пред волята на Божествения. Върна ли се веднъж в замъка Врѣхни, няма да има повече нито узурпатори, нито претенденти, обещавам ви това!

И все пак в душата си признаваше, че Слийт говори умно. Колко слаба е, мислеше си той, основата, на която се крепи нашето управление! Крепи се само на добрата воля. Сега Доминин Барджазид показваше, че с предателство може да се прекърши добрата воля, и Валънтайн започваше да се убеждава — поне в момента, — че на предателството може да се противодейства само със заплаха. Но, питаше се Валънтайн, дали Маджипур ще си остане същият, когато цялата тази борба завърши?

След Макропрозопос дойде Апокрюн, а после Стангард Фолс и Нимиван, Треиз, Саут Гейлс и Митрипонд. Всички тези градове с общо около петдесет милиона население побързаха да признаят властта на русокосия лорд Валънтайн.

Ставаше така, както Валънтайн бе очаквал. Тези речни жители нямаха вкус към войната и никой град не искаше да се бие само за да се определи кой от съперниците е истинският коронал. Сега, след като Пендиуейн и Макропрозопос бяха се предали, останалите с готовност се присъединяваха към тях; но Валънтайн знаеше, че тези победи са нищожни, защото речните градове щяха да се отметнат със същата готовност, ако видеха, че везните клонят към тъмнокосия властник: законност, миропомазване, воля на Божествения — всички тези неща имаха далеч по-малко значение в реалния свят, отколкото би предполагал човек, израсъл в дворовете на замъка Върхни.

Все пак по-добре да има формалната подкрепа на речните градове, отколкото да се надсмиват над претенциите му. И във всеки от тях той обявяваше нова мобилизация на бойци — но малко, само по хиляда души от град, защото армията му ставаше прекомерно голяма прекалено бързо и Валънтайн се опасяваше, че тя няма да бъде достатъчно маневроспособна. Той искаше да разбере какво мисли Доминин Барджазид за събитията по Глейдж. Дали се спотайваше в Замъка, уплашен, че всички милиарди жители на Маджипур са се насочили гневно към него? Или пък просто изчакваше, организирайки вътрешната си отбранителна линия, готов да хвърли цялото кралство в хаос, преди да отстъпи Върха?

Пътуването по реката продължаваше.

Сега теренът се издигаше стръмно. Намираха се на границите на голямото плато, където планетата се издуваше и нагъваше, образувайки мощно изпъкнало възвишение, и имаше дни, когато Глейдж като че се изпречваше пред тях като отвесна водна стена.

Сега това беше позната на Валънтайн територия, защото през младежките си години на Върха често бе ходил към изворите на всяка

от Шестте реки на лов и риболов с Вориакс или Елидат, а понякога просто за да избяга за малко от тегобите на образованието си. Паметта му беше почти напълно възстановена, тъй като оздравителният процес продължаваше непрекъснато от престоя му на Острова насам, и гледката на тези добре познати места изостряше и избистряше образите от онова минало, което Доминин Барджазид се бе опитал да му открадне. В град Джерик, тук, в горното течение, където Глейдж беше по-тясна, Валънтайн бе играл цяла нощ на комар с един стар врун, който много приличаше на Аутифон Делиамбър, макар че, доколкото си спомняше, не беше толкова дребен. При това безконечно търкаляне на зарове Валънтайн бе загубил кесията си, меча си, ездитното си добиче, благородническата си титла и всичките си земи с изключение на едно малко блатисто място, а после си бе възвърнал всичко, преди да се зазори — макар и непрекъснато да подозираше, че партньорът му е сметнал за по-благоразумно да обърне късмета си, отколкото да се опита да задържи печалбите си. Във всеки случай това беше полезен урок. А в Гизелдорн, където хората живееха в палатки от черно кече, той и Вориакс бяха прекарвали една блажена нощ с една тъмнокоса магьосница най-малко на трийсет години, която на сутринта ги смая, като им гледа със семена на пингла и обяви, че и на двамата е писано да бъдат крале. Вориакс се бе смутил много от това предсказание, спомняше си Валънтайн, защото то явно показваше, че ще управляват заедно като коронали така, както заедно бяха прегръщали магьосницата, а такова нещо беше нечувано в историята на Маджипур. Никому от двамата не бе му дошло наум да изтълкува предсказанието ѝ в смисъл, че Валънтайн ще бъде приемник на Вориакс. А в Амбълморн, най-югозападния от Петдесетте града, на още по-млади години Валънтайн падна лошо, докато препускаше с Елидат от Морвол през гората от дървета-пигмеи, и си счупи голямата кост на левия крак, болеше го ужасно и нащърбеният край се подаваше през кожата, но Елидат, макар че сам едва не припадна от шока, намести счупеното, преди да успеят да потърсят помощ. След това Валънтайн все понакуцваше с този крак — но, мислеше си той с някакво особено задоволство, сега и кракът, и накуцването принадлежаха на Доминин Барджазид, а това тяло, което му бяха дали, беше здраво и безупречно.

Всички тези градове и още много други сами му се предаваха, щом пристигнеше в тях. Сега около петдесет хиляди бойци крачеха под знамето му тук, в покрайнините на замъка Врѣхни.

Армията можеше да пътува по вода само до Амбълморн. Реката на това място се превръщаше в лабиринт от притоци, с плитко корито и непреодолим наклон. Валънтайн бе пратил Ерманар с десет хиляди бойци напред да осигурят сухоземни коли. Сега името на Валънтайн притежаваше толкова голяма сплотяваща сила, че Ерманар без съпротива успя да реквизира почти всички флотери в три провинции и когато главната част от войските пристигна в Амбълморн, там чакаше същински океан от коли.

Командуването на такава голяма армия представляваше задача, с която Валънтайн вече не можеше да се справя сам. Заповедите му се спущаха чрез Ерманар, неговия фелдмаршал, до петима висши офицери, всекиму от които бе поверена по една дивизия: Карабела, Слийт, Залзан Кавол, Лизамон Хълтин и Азенхарт. Делиамбър стоеше неотлъчно до Валънтайн със съвети; а Шанамир, който вече съвсем не беше юноша, а много заякнал и пораснал от времето, когато гледаше добитък във Фолкинкип, служеше като главен офицер за свръзка, поддържащ съобщителните канали.

Три дена бяха нужни, за да завърши мобилизацията.

— Готови сме да започнем да се придвижваме, милорд — доложи Шанамир. — Да дам ли заповед?

Валънтайн кимна.

— Кажи на първата колона да потегля. Ако тръгнем веднага, до обед ще сме отминали Бимбак.

— Слушам, сър.

— И освен това... Шанамир!

— Да, сър?

— Зная, че това е война, но не си придавай през всичкото време толкова сериозен вид. Чуваш ли?

— Толкова ли сериозен вид имам, милорд? — Шанамир се изчерви. — Но това е сериозна работа! Под нозете ни е земята на замъка Врѣхни! — Самото изричане на тези думи изпълваше с благоговение селския момък от далечен Фолкинкип.

Валънтайн разбираше какво чувства Шанамир. Зимроел изглеждаше на един милион мили далеч. Той се усмихна и рече:

— Я ми кажи, Шанамир, правилно ли пресмятам? Сто тегла правят една крона, десет крони правят един роял, онези наденички струват...

Шанамир гледаше озадачен; после се ухили, с мъка се сдържа да не се разсмее и най-сетне смехът му се отприщи.

— Милорд! — извика той.

По крайчетата на очите му блеснаха сълзи.

— Спомняш ли си, там, в Пидруид? Когато исках да купя наденички с монета от петдесет рояла? Помниш ли, когато ме смяташе за глупак? „Лековат“, точно с тази дума си послужи. Лековат. Предполагам, че съм бил глупак през ония първи дни в Пидруид.

— Това беше много отдавна, милорд.

— Вярно. И може още да съм глупак, щом се катеря така към замъка Връхни, за да се опитам да си възвърна оная съсипваща, изнурителна управленческа длъжност. Но може и да не съм такъв. Дано не съм, Шанамир. Просто не забравяй да се усмихваш по-често. Кажи на първата колона да потегли.

Младежът изтича. Валънтайн го проследи с очи. Пидруид беше толкова далеч, толкова отдалечен във времето и пространството, на един милион мили, на един милион години. Така поне му се струваше. А всъщност само преди една година и няколко месеца седеше на оная издатина от бял камък през оня зноен душен ден, гледаше към Пидруид и се чудеше какво да прави по-нататък. Шанамир, Слийт, Карабела, Залзан Кавол! Всички тия месеци на жонглиране на провинциални сцени и спане на сламеници в гъмжащи от бълхи селски странноприемници! Какво чудесно време беше тогава, мислеше си Валънтайн — колко волен, колко лек бе животът. Важното е да си осигуриш ангажимент в следващия град по пътя и да внимаваш да не изпуснеш бухалките върху крака си. Никога не бе се чувствал толкова щастлив. Какво голямо добро му бе направил Залзан Кавол, че го взе в трупата си, колко радушно го бяха учили Слийт и Карабела на изкуството си! Коронал на Маджипур сред тях, а те да не знаят! Кой от тях би могъл да си представи тогава, че скоро няма да бъдат вече жонгльори, а генерали, предвождащи една освободителна армия срещу замъка Връхни.

Първата колона вече се раздвижи. Флотерните коли потеглиха напред по безкрайните необятни склонове простиращи се между

Амбълморн и Замъка.

Петдесетте града около замъка Върхни бяха пръснати като стафиди върху пудинг, в приблизително концентрични кръгове, спускащи се радиално от върха на замъка. В най-външния кръг влизаха една дузина — Амбълморн, Перимор, Морвол, Канзилейн, Бимбак Ист, Бимбак Уест, Фурибъл, Дийпънхау дейл, Норморк, Казказ, Стипул и Дундилмир. Тези така наречени Градове на Склона бяха центрове на промишленост и търговия и най-малкият от тях, Дийпънхау дейл, имаше седеммилионно население. Тези градове, основани преди десет-дванайсет хиляди години, по строеж клоняха към старинен стил, с улична мрежа, която някога може да е била рационална, ала отдавна бе станала претъпкана и объркана в резултат от произволни реконструкции. Всеки град имаше свои присъщи хубости, с които се славеше из цял свят. Валънтайн никога не бе ги посещавал — докато живееше в замъка Върхни, нямаше време да се запознае с всичките Петдесет града, — но бе виждал много от тях: Бимбак Ист и Бимбак Уест с двете им високи една миля кули от лъскави кристални тухли, Канзилейн, където статуите говореха, Дундилмир с Огнената долина. Между тези градове имаше кралски паркове, резервати за флора и фауна, ловни полета и свещени гори, всичко това обширно и просторно, защото заемаше хиляди квадратни мили — достатъчно пространство за развитието на една непретъпкана и небързаща цивилизация.

Сто мили по-високо бе разположен кръгът от девет Свободни града — Сикал, Хюйн, Бибирун, Стий, Ъпор Сънбрейк, Лоуър Сънбрейк, Касолторн, Гимкандейл и Вюгел. Между учените се спореше за произхода на названието свободни градове, защото никой град на Маджипур не беше повече или по-малко свободен от който и да било друг; но според най-общоприетото схващане някъде около царуването на лорд Стиамот тези девет града били освободени от данък, с какъвто облагали другите, като отплата за специални услуги, направени на короната. Знаеше се, че до ден днешен Свободните градове претендират за такова освобождаване, често с успех. Най-големият от Свободните градове беше Стий на реката със същото име, с трийсет милиона жители — сиреч град колкото Ни-моя, а според слуховете дори още по-голям. Валънтайн трудно можеше да си представи място, което толкова много да прилича на Ни-моя по

великолепие; ала през годините, прекарани в замъка Върхни, никога не бе успявал да посети Стий и сега дори нямаше да се приближи до него, защото той се намираше далеч от другата страна.

Още по-нависоко се намираха единайсетте Стражеви града — Стеринмор, Коуани, Грийл, Минимум, Стрейв, Хоикмар, Ертсуд Гранд, Реноск, Фа, Лоуър Сигла, Хайър Сигла. Всички те бяха големи, с население от седем до тринайсет милиона. Тъй като на тяхната височина обиколката на Върха не беше толкова голяма, Стражевите градове бяха разположени по-наблизо един до други отколкото по-долните и се смяташе, че след още няколко века те може да образуват непрекъснат пояс с градско население, опасващ средните склонове на Върха.

В този пояс влизаха деветте Вътрешни града — Габел, Чи, Хаплиор, Хресм, Бангълкод, Бомбифейл, Гуанд, Перитол и Тентаг — и деветте Горни града — Мулдемар, Хюйн, Госиф, Тидиас, Лоу Морпин, Хай Морпин, Сипермит, Франгиор и Халанкс. Това бяха големите градове, най-добре известните на Валънтайн от младежките му години. Халанкс, град с великолепни имения, беше родното му място; в Сипермит бе живял през царуването на Вориакс, защото той се намираше близо до Замъка; Хай Морпин беше любимото му място за почивка, където често бе ходил да играе на огледалните пързалки и да се вози на колесниците. Това беше толкова отдавна, толкова отдавна! Сега, когато нашественическата му армия се движеше по пътищата към Върха, той често поглеждаше към изпъстрената със слънчеви петна далечина, към обвитите в облаци височини, надявайки се да зърне горната местност, да му се мярнат за кратко някъде далеч напред Сипермит, Халанкс. Хай Морпин.

Но беше още твърде рано да очаква такива неща. От Амбълморн пътят им минаваше между Бимбак Ист и Бимбак Уест, а после завиваше рязко около невъобразимо стръмния и назъбен Норморкски хребет към самия Норморк с прочутата каменна външна стена, построена — според преданието — по подобие на голямата стена на Велализиер. Бимбак Ист посрещна Валънтайн като законен монарх и освободител. Приемът в Бимбак Уест беше очебийно не толкова сърдечен, макар че нямаше прояви на съпротива: населението му явно още не бе решило на чия страна ще има изгода в необикновената борба, развиваща се сега. А в Норморк голямата Декеретова порта

беше затворена и запечатана, може би за пръв път от издигането ѝ насам. Това изглеждаше недружелюбен акт, но Валънтайн реши да го изтълкува като обявяване на неутралитет и отмина Норморк, без да се опитва да влезе в него. В момента никак не искаше да пилее силите си за обсаждане на един непристъпен град. Смяташе, че далеч по-лесно ще му бъде просто да не го смята за свой враг.

След Норморк пътят минаваше през Толинггарската бариера, която не беше никаква бариера, а само огромен парк, четиридесет мили фризирано изящество за развлечение на гражданите на Казказ, Стипул и Дундилмир. Тук като че всяко дърво, всеки храст беше подрязан, окастрен и превързан с тел така, че да придобие грандиозна форма. Нямаше нито една крива вейка, нито едно несъразмерно клонче. Ако всичките един милиард жители, заселени на Върха около замъка, бяха служили като градинари в Толинггарската бариера, те не биха могли да постигнат такова съвършенство, дори и да работеха денонощно. Валънтайн знаеше, че то бе постигнато чрез програма за управляем растеж преди четири хиляди и повече години, започвайки от царуването на лорд Хавилбов и продължавайки през царуването на трима от приемниците му: тези растения сами се оформяха, сами се подкастриха, непрекъснато управляваха сами симетричността на формите си. Тайната на тази градинарска магия беше забравена.

А сега освободителната армия встъпваше на нивото на Свободните градове.

Тук, на Бибирунската кривина над Толинггарската бариера, погледът можеше да се плъзга обратно надолу по склоновете и гледката все още беше леснодостъпна, макар и вече невъобразимо обширна. Чудният парк на лорд Хавилбов се извиваше като зелен език точно отдолу, криввайки на изток, зад него като обикновени сиви точки се виждаха Дундилмир и Стипул, а отстрани смътно се мержелееше тайнствената грамада на оградения със стена Норморк. По-нататък бяха главозамайващото нанадолнище към Амбълморн и изворите на Глейдж. А на хоризонта, неясни като мъгляв сън, сякаш изрисувани единствено от въображението, се открояваха реката и многолюдните ѝ градове — Нимиван, Митрипонд, Треиз, Саут Гейлс. От Макропрозопос и Пендиуейн нямаше и следа, макар че Валънтайн виждаше как жителите на тези градове гледат дълго и напрегнато,

сочат оживено и си казват един на друг, че това баирче или онази издатинка е техният дом.

Шанамир, застанал до Валънтайн, каза:

— Аз пък си мислех, че от замъка Върхни се вижда чак до Пидруид! А не можем да забележим дори Лабиринта. Дали отвисоко не се вижда по-надалеч?

— Не — отвърна Валънтайн. — Всичко под Стражевите градове е закрито от облаци. Понякога там горе може да забравиш, че останалият Маджипур съществува.

— Не е ли много студено там горе? — попита младежът.

— Студено ли? Не, никак не е студено. Меко е като тук. Дори по-меко. Вечна пролет. Въздухът е благ и лек и винаги цъфтят цветя.

— А се простира толкова високо към небето! Планините на Кхинторския хребет не могат да се мерят по височина с тази — не са дори колкото едно петънце на Върха — и все пак са ми разправяли, че по Кхинторските върхове пада сняг и понякога се задържа през цялото лято. Сигурно в Замъка е тъмно като нощ, Валънтайн, и студено, студено като смъртта.

— Не — каза Валънтайн. — Машините на древните създават непрекъсната пролет. Те имат корени дълбоко в планината, смучат енергия — нямам представа как — и я превръщат в топлина, светлина, приятен, мек въздух. Виждал съм машините в дълбините на Замъка — метални грамади, с толкова метал може да се построи цял град, и гигантски помпи, и огромни месингови тръби, и тръбопроводи...

— Кога ще бъдем там, Валънтайн? Близо ли сме вече?

Валънтайн поклати глава.

— Не сме изминали дори половината път.

Най-прекият път нагоре през Свободните градове минаваше между Бибирун и Ъпър Сънбрейк. Това беше широко, постепенно издигащо се разклонение на Върха с толкова слаб наклон, че малко време се губеше за лъкатушене насам-натам. Когато приближиха до Бибирун, Валънтайн научи от скандара Горзвал, който служеше като главен интендант, че запасите на армията от пресни плодове и месо са на изчерпване. Явно най-благоразумно беше да се запасят на тази височина, преди да започнат изкачването към Стражевите градове.

Бибирун беше град с дванайсет милиона жители, разположен внушително на дълъг сто мили хребет, сякаш надвиснал от Върха. Имаше само един подстъп до него — откъм Ъпър Сънбрейк, през толкова стръмна и тясна клисура, че сто войника биха могли да я бранят срещу цял милион. Валънтайн никак не се учуди, когато се приближи до клисурата и видя, че тя е заета, и то от малко повече от сто войника.

Ерманар и Делиамбър отидоха напред да преговарят. След малко се върнаха с новината, че херцог Хейтлуиг Чоргски, на чиято провинция Бибирун беше столица, командува войските в клисурата и е готов да разговаря с Валънтайн.

— Кой е този Хейтлуиг? — попита Карабела. — Познаваш ли го? Валънтайн кимна.

— Слабо. Спада към рода на Тиеверас. Дано ми няма зъб.

— Той би могъл да спечели щедрото благоразположение на Доминин Барджазид — подхвърли Слийт мрачно, — като те разбие в този пролом.

— И после да се измъчва за това във всичките си сънища? — попита Валънтайн, смеейки се. — Може да е пияница, но не и убиец, Слийт. Той е един от благородниците на кралството.

— Такъв е и Доминин Барджазид, милорд.

— Самият Барджазид не е посмял да ме убие, когато е имал такава възможност. Нима трябва да очаквам убийци винаги, когато преговарям? Хайде, губим време в приказки.

Валънтайн отиде пеш до устието на клисурата, придружен от Ерманар, Азенхарт и Делиамбър. Херцогът и трима от приближените му чакаха.

Хейтлуиг беше широкоплещест, мощен на вид човек с гъста, корава, къдрава бяла брада и червендалесто, месесто лице. Той гледаше напрегнато Валънтайн, сякаш търсеше в чертите на този русокос непознат някаква следа от душата на истинския коронал. Валънтайн го поздрави така, както бе общоприето коронал да поздравява провинциален херцог — с ласкав поглед и обърната навън длан, и веднага постави Хейтлуиг в затруднение, тъй като той явно не знаеше как е най-подходящо да отговори. След малко каза:

— Носи се слух, че вие сте лорд Валънтайн, сменен чрез магия. Ако е така, приветствам ви с добре дошъл, милорд.

— Повярвайте ми, Хейтлуиг, това е истина.

— Имаше послания в такъв смисъл. А също и в обратния.

Валънтайн се усмихна.

— Посланията на Господарката са достоверните. Тия на Краля струват горе-долу толкова, колкото бихте очаквали, като имате предвид какво е направил неговият син. Получихте ли нареждания от Лабиринта?

— Да. Че трябва да ви признаем. Но сега времената са необикновени. Щом не бива да вярвам на това, което чувам от Замъка, как мога да имам вяра на заповедите, идващи от Лабиринта? Те може да са фалшификации или измами.

— С нас е Ерманар, висш служител на вашия дядо понтифекса. Той не е тук като мой пленник — рече Валънтайн. — Може да ви покаже печатите на понтифекса, които му дават власт.

Херцогът повдигна рамене. Очите му продължаваха да изучават Валънтайновите.

— Загадъчна работа е това, че коронал може да бъде сменен по този начин. Ако такова нещо е вярно, значи всичко може да се окаже вярно. Какво търсите в Бибирун... милорд?

— Имаме нужда от плодове и месо. Предстоят ни още стотици мили път, а на гладни войници не може да се разчита.

Бузата на Хейтлуиг трепна, когато каза:

— Сигурно знаете, че сте в Свободен град.

— Зная. Но какво от това?

— Традицията е много стара и възможно е другите да са я забравили. Но ние от Свободните градове считаме, че не сме длъжни да даваме на правителството продукти извън законно определените данъци. Разходите за снабдяване на армия с размерите на вашата...

— ... ще бъдат поети изцяло от имперската съкровищница — отсече Валънтайн. — Ние не искаме от Бибирун нищо, което би му струвало дори колкото една монета от пет тегла.

— А с вас ли се движи имперската съкровищница?

Валънтайн избухна за миг:

— Имперската съкровищница се намира в замъка Врѳхни още от времето на лорд Стиамот и когато се добера до там и сваля узурпатора, ще изплатя напълно всичко, което купим оттук. Или честната дума на короната вече не се приема в Бибирун?

— Да, честната дума на короната все още се приема — произнесе Хейтлуиг предпазливо. — Но съществуват съмнения, милорд. Ние тук сме пестеливи хора и голям срам ще падне върху ни, ако излезе, че сме повярвали на честната дума на... на човек, който ни е излъгал.

Валънтайн се мъчеше да запази търпение.

— Вие ме наричате „милорд“, а говорите за съмнения.

— Да, не съм уверен. Признавам това.

— Хейтлуиг, елате настрана да си поговорим малко насаме.

— А?

— Дръпнете се на десет крачки! Нима мислите, че ще ви прережа гърлото, щом се отделите от телохранителите си? Аз искам да ви прошепна нещо, което може би не искате да кажа пред други.

Херцогът със смутен и неспокоен вид кимна неохотно и последва Валънтайн. Валънтайн заговори тихо:

— Когато дойдохте в замъка Врѳхни на коронясването ми, вие, Хейтлуиг, седяхте на трапезата с роднините на понтифекса и изпихте четири-пет бутилки мулдемарско вино, спомняте ли си? И когато се насмукахте здравата, станяхте да танцувате, но се препънахте в крака на братовчеда си Елзандир, проснахте се по лице и тутакси щяхте да се сбиете с Елзандир, ако не бях ви прихванал с ръка през кръста и дръпнал настрана. Е, така ли беше? Това възражда ли някакъв спомен у вас? И щях ли да зная нещо за тази случка, ако бях някакъв си парвеню от Зимроел, който се опитва да заграби замъка на лорд Валънтайн?

Лицето на Хейтлуиг бе почервенияло.

— Милорд...

— Сега го казвате донякъде с известно убеждение! — Валънтайн прегърна сърдечно херцога през рамото. — Добре, Хейтлуиг. Дайте ми помощта си и когато дойдете в Замъка да отпразнуваме връщането ми на трона, ще получите още пет бутилки хубаво мулдемарско вино. И се надявам, че ще бъдете по-въздържан от предишния път.

— Милорд, с какво мога да ви бъда полезен?

— Казах ви. Имаме нужда от плодове и прясно месо и ще уредим сметката, когато стана отново коронал.

— Добре. Но ще станете ли коронал?

— Какво искате да кажете?

— Армията, която чака горе, не е малка, милорд. Лорд Валънтайн — имам предвид тоя, който се представя за лорд Валънтайн — свиква стотици хиляди граждани за отбраната на Замъка.

Валънтайн се намръщи.

— А къде се събира тази армия?

— Между Ертсуд Гранд и Бомбифейл. Той докарва сили от всички Стражеви градове и от всички градове над тях. Реки от кръв ще потекат надолу от Върха, милорд.

Валънтайн се извърна и за миг затвори очи. Болка и ужас раздираха душата му. Това беше неизбежно и никак не го учудваше, точно такъв развой бе очаквал още от началото. Доминин Барджазид щеше да го остави да се придвижва свободно през по-долните склонове, а после да окаже ожесточена съпротива на по-горните, използвайки срещу него личната си кралска охрана, рицарите от аристократичен произход, с които бе отрасъл. На предните линии срещу него щяха да бъдат Стазилейн, Тунигорн, братовчед му Миригант, Елидат, Дивис, синът на брат му...

За миг решителността на Валънтайн се разколеба още веднъж. Заслужава ли да навлече размирици, кръвопролития, страдания на народа си, за да стане коронал за втори път? Може пък да е бил свален по волята на Божествения. Ако престъпеше тази воля, дали нямаше да предизвика само някакъв страшен катаклизъм на равнините над Ерстуд Гранд и да остави белези върху душите на всички, а това би изпълвало нощите му с мрачни обвинителни сънища, които щяха да гризат съвестта му, и името му щеше да бъде завинаги прокълнато.

Все още имаше възможност да се върне обратно, можеше да се откаже от сблъсък със силите на Барджазид, можеше да приеме присъдата на съдбата, можеше...

Не.

Това беше борба, която бе водил и спечелил вътре в себе си порано, и не искаше да я води повторно. Мним коронал, безчестен, подъл и опасен, заемаше най-висшия пост в страната и управляваше безскрупулно и незаконно. Не биваше да се допуска това да продължава. Всичко друго беше без значение.

— Милорд? — каза Хейтлуиг.

Валънтайн погледна отново херцога.

— Само от мисълта за война ме заболява сърцето, Хейтлуиг.

— Тя никого не привлича, милорд.

— И все пак идва време, когато трябва да се воюва, за да не се случат още по-лоши неща. Мисля, че сега е тъкмо такова време.

— Така изглежда.

— Признавате ли ме за коронал, Хейтлуиг?

— Мисля, че никой претендент не би могъл да знае, че съм се напивал на коронацията.

— А ще се биеш ли рамо до рамо с мен над Ерстуд Гранд?

Хейтлуиг го гледаше спокойно.

— Разбира се, милорд. Колко бибирунски бойци ще искате?

— Да речем, пет хиляди. Там горе не ми трябва голяма армия — само да бъде вярна и храбра.

— Пет хиляди бойци са на ваше разположение, милорд. Ще ви дам и повече, ако пожелаете.

— Пет хиляди са достатъчни, Хейтлуиг, и ви благодаря за доверието. А сега да се погрижим за пресните плодове и месото!

Престоят в Бибирун беше кратък, колкото Хейтлуиг да събере силите си и да снабди Валънтайн с необходимите припаси, а после поеха нагоре, нагоре и все нагоре. Валънтайн се движеше в авангарда, близо до него бяха скъпите му приятели от Пидруид. Приятно му беше да вижда погледа на благоговение и захлас в очите им, да вижда пламналото от вълнение лице на Шанамир, да чува как Карабела ахка тихо от възторг, да забелязва как дори суровият Залзан Кавол мърмори и боботи от удивление, докато чудесиите на Върха се разкриваха пред тях.

А той — колко радостен се чувстваше при мисълта, че се връща у дома!

Колкото по-нависоко се изкачваха, толкова по-приятен и по-чист ставаше въздухът, защото все повече и повече се приближаваха до големите машини, които поддържаха вечната пролет на Върха. Скоро се показаха покрайнините на Стражевите градове.

— Толкова много... — шепнеше Шанамир с пресипнал глас. — Такава величествена гледка...

Тук Върхът представляваше голям сив гранитен щит, който се виеше към небесата постепенно, но неумолимо и чезнеше в бялата облачна пелена, обвиваща горните склонове. Небето беше ослепително синьозеленикаво, по-тъмно от небето над маджипурските низини. Валънтайн помнеше това небе, колко го бе обичал, колко мразеше да слиза в обикновения свят на обикновените цветове оттатък Върха. Сега сърцето му се свиваше, като го гледаше. Всеки хълм и рид сякаш беше очертан от искрящ ореол с тайнствен блясък. Самият прах, развяван по краищата на пътя, като че блестеше и сияеше. Виждаха се градове-спътници и по-малки селища, изпъстрили тук-там далечния пейзаж, блещукащи като величествени, вълшебни места, а високо горе вече се открояваха няколко от главните градски центрове. Ертсуд Гранд лежеше право отпред, огромните му черни кули едва се очертаваха на хоризонта, а на изток се мерзелееше нещо тъмно —

вероятно град Минимум; Хоикмар, прочут с тихите си канали и улици, едва се забелязваше в най-западния край на пейзажа.

Валънтайн замига, за да прогони неочакваните и неприятни сълзи, с които внезапно се бяха налели очите му. Той потупа джобната арфа на Карабела и каза:

— Попей ми.

Тя се усмихна и взе малката арфа.

— Пяхме това в Тил-омон, където замъкът Врѣхни беше само място от приказките, романтичен блян...

*Това е край далеч на изток,
що няма да съзрем дори;
там никнат хълмове лъчисти
и градове по три, по три.*

*Тез властници на замък Врѣхни
турнири правят всеки ден...*

Тя се спря, подрънка бързо и нервно на струните нещо нехармонично, свали арфата. Извърна лицето си от него.

— Какво има, любов моя? — попита Валънтайн.

Карабела поклати глава.

— Нищо. Просто забравих думите.

— Карабела!

— Нищо няма, казах!

— Моля те...

Тя погледна към него, прехапала устни, с плувнали в сълзи очи, и прошепна:

— Толкова чудно е тук, Валънтайн. И толкова необикновено... толкова страшно...

— Чудно, да. Но не и страшно.

— Красиво е, знам. И никога не съм си представяла, че ще е толкова огромно, всички тия градове, тия планини, които са част от голямата планина, всичко е чудно. Но... но...

— Кажи ми.

— Ти се прибираш у дома си, Валънтайн! При всички твои приятели, при твоите роднини, при твоите... твоите любовници, предполагам... Щом спечелим войната, те ще те наобиколят, ще те помъкнат по банкети и празненства и... — Тя помълча. — Бях се заклела да не говоря за това.

— Кажи го.

— Милорд...

— Не бъди толкова официална, Карабела. — Той я улови за ръцете. Забеляза, че Шанамир и Залзан Кавол са се отдръпнали в друга част на флотерната кола и са седнали гърбом към тях.

Думите сякаш бликнаха от устата ѝ:

— Милорд, какво ще стане с малката жонгльорка от Тил-омон, когато бъдете отново сред принцовете и знатните дами в замъка Върхни?

— Давал ли съм ти основание да мислиш, че ще те изоставя?

— Не, милорд. Но...

— Наричай ме Валънтайн, ако обичаш. Какво но?

Бузите ѝ поруменяха. Тя издърпа ръката си от неговата и я прокара нервно през тъмната си лъскава коса.

— Твоят херцог Хейтлуиг вчера ни видя заедно, видя, че си ме обгърнал с ръка... Валънтайн, ти не забеляза усмивката му! Като че аз съм някаква хубава играчка, някакво галено животинче, някаква дрънкулка, която можеш да захвърлиш, когато му дойде времето.

— Струва ми се, че четеш прекалено много в усмивката на Хейтлуиг — отвърна Валънтайн спокойно, макар че и той я бе забелязал и се бе смутил. Знаеше, че на Хейтлуиг и други с неговия ранг Карабела ще се стори просто една неочаквано появила се държанка от невъобразимо нисшо потекло, към която трябва да се отнасят в най-добрия случай с презрение. През предишния му живот в замъка Върхни такива съсловни различия се смятаха за нещо неоспоримо, естествено и общоприето; ала той отдавна бе слязъл от Върха и сега виждаше нещата в друга светлина. Опасенията на Карабела бяха основателни. И все пак това си оставаше проблем, който можеше да се реши, когато дойдеше времето. Преди него имаше да се справя с други проблеми.

— Хейтлуиг е твърде пристрастен към виното и душата му е груба — каза той добродушно. — Не му обръщай внимание. Ти ще

намериш място сред високопоставените в Замъка и никой не ще посмее да те обиди, когато аз бъда отново коронал. Хайде, сега довърши песента.

— Обичаш ли ме, Валънтайн?

— Да, обичам те. Но те обичам по-малко, когато очите ти са зачервени и подпухнали, Карабела.

Тя изсумтя.

— Такова нещо се казва на дете! За дете ли ме смяташ?

Валънтайн повдигна рамене и отговори:

— Смятам те за жена, и то умна и очарователна. Но какво да отговоря, когато ме питаш обичам ли те?

— Че ме обичаш. Без никаква друга украса.

— Извинявам се тогава. Трябва по-внимателно да репетирам тия неща. Ще попееш ли пак?

— Щом желаеш — рече тя и взе джобната си арфа.

Цяла сутрин се движиха все по-нагоре и по-нагоре, към откритите пространства отатък Свободните градове. Валънтайн избра Пиниторския път, който се извиваше между Ерстуд Гранд и Хоикмар през пуста селска местност — каменисти плата, прошарени само тук-там с редки горички от гхазанови дървета с дебели пепелявосиви стъбла и криви преплетени клони — дървета, които живееха по десет хиляди години и издаваха тих звук на въздишка, когато им дойдеше краят. Това беше сурова и тиха земя, където Валънтайн и бойците му можеха да си поемат дъх за предстоящите усилия.

През цялото време никой не попречи на изкачването им.

— Те няма да се опитат да ви спрат — каза Хейтлуиг, — докато не се изкачите над Стражевите градове. Светът там горе е по-тесен. Земята е пресечена и нагъната. Има места, където биха могли да ви устроят засада.

— Има достатъчно простор — рече Валънтайн.

В една гола долина, опасана от назъбени върхове, отвъд която само на двайсетина мили на изток можеше да се види Ерстуд Гранд, той спря армията си, за да се посъветва с командирите си. Разузнавачи вече бяха отишли напред да огледат, вражеските сили и донесли новина, която натежа на Валънтайн като оловна плащеница: докладваха, че огромна армия, цяло море от воители, изпълва обширната плоска равнина, заемаща стотици квадратни мили под Вътрешния град

Бомбифейл. Състоеше се предимно от пехотинци, но бяха насъбрани и флотерни коли, и един кавалерийски полк, и цял корпус от големи трополящи молитори, най-малко десет пъти по-многобройни от бойните животни, огромни като танкове, които ги причакваха в бивака край бреговете на Глейдж. Но той не показва ни най-малък признак на обезсърчение.

— Те ни превъзхождат по численост двадесет пъти — рече Валънтайн. — Според мен това е окуражително. Много жалко, че не са още повече — но армия с такива размери ще бъде толкова тежкоподвижна, че лесно ще се справим с нея. — Почука по картата пред себе си. — Те са разположени тук, в Бомбифейлската равнина, и сигурно виждат, че ние се насочваме право към тази равнина. Ще очакват да се опитаме да се изкачим през Перитолския проход, западно от равнината, затова ще поставят там най-силна охрана. Ние наистина ще тръгнем към Перитолския проход. — Валънтайн чу как Хейтлуиг изохка от ужас, а Ерманар го изгледа с внезапно обидено учудване. Валънтайн продължи невъзмутимо: — И докато ние напредваме, те ще пратят подкрепления в тази посока. Щом започнат да навлизат в прохода, трудно ще им бъде да се прегрупират и пренасочат. Когато вземат да се придвижват, ние ще завием обратно към равнината, ще се врежем право в сърцето на лагера им, ще ги прегазим и ще продължим към самия Бомбифейл. Над Бомбифейл е пътят за Хай Морпин, който ще ни изведе безпрепятствено до Замъка. Има ли въпроси?

— Ами ако разполагат с втора армия, която ни причаква между Бомбифейл и Хай Морпин? — обади се Ерманар.

— Попитай ме пак за това — отвърна Валънтайн, — когато отминем Бомбифейл. Други въпроси?

Огледа се. Никой не проговори.

— Добре. Тогава напред!

След един ден, когато навлязоха в големия зелен пояс около Вътрешните градове, земята стана по-плодородна. Сега бяха в облачната зона, студена и влажна, където все още се виждаше слънцето, но съвсем смътно, през виещи се валма мъгла, която никога не се вдигаше. В тази влажна област растенията, достигащи долу само до коленете, придобиваха гигантски размери, с листа като подноси и стъбла като дървесни дънери и всичко лъщеше от слой бляскави капчици вода.

Местността тук беше пресечена, със стръмни планински вериги, издигащи се рязко от дълбоки долини, и пътища, които опасно лъкатушеха около сурови конусовидни върхове. Трудно можеше да се избере път: на запад бяха Бангълкодските върхове, област на непроходими назъбени планини, които едва ли са били изследвани някога, на изток — широкият и леснодостъпен скат на Бомбифейлската равнина, а право напред, обградени от двете страни със стръмни каменни стени, бяха редицата гигантски естествени стъпала, известни като Перитолския проход, където — ако предположенията на Валънтайн бяха правилни — чакаха в засада най-добрите бойци на узурпатора.

Без да бърза, Валънтайн поведе войските си към прохода. Четири часа напред, два часа лагеруване, пътуване още пет часа, настаняване на лагер за нощувка, тръгване късно сутринта. След ободряващия въздух около замъка Врѳхни лесно би могло да се пътува по-бързо. Но нямаше съмнение, че врагът следи отвисоко придвижването му, а той искаше да му даде предостатъчно време да наблюдава пътя му и да вземе необходимите контрамерки.

На другия ден ускори темпото, защото сега се виждаше първото от огромните високи стъпала на прохода. Делиамбър, пренасяйки душата си чрез магия, се върна с вест, че отбранителната армия действително е завзела прохода и че от Бомбифейлската равнина към запад прииждат допълнителни войски, за да ѝ окажат подкрепа.

Валънтайн се усмихна.

— Още малко остава. Те падат право в ръцете ни.

Два часа преди здрач заповяда да се разположат на една приятна морава до студен буен поток. Колите се строиха в отбранителен ред, фуражири отидоха напред да съберат дърва за огньовете, интендантите започнаха да раздават вечерята — а когато настъпи нощ, внезапно из лагера се разнесе заповед да стават и да се приготвят отново за път, като оставят всички огньове да горят и много от колите все още наредени както досега.

Валънтайн усещаше как у него се надига бурна възбуда. Видя как очите на Карабела отново заблестяха, а старият белег на Слийт изпъкна рязко на бузата, когато сърцето му заби ускорено. Шанамир пък сновеше насам-натам, но не безцелно, а изпълняваше множеството свои малки и големи задължения с вещина и сериозно лице,

едновременно смешен и възхитителен. Това бяха незабравими часове, изпълнени с напрежението на големи бъдещи събития.

Карабела каза:

— Едно време на Върха сигурно си изучавал задълбочено военното изкуство, щом можеш да скроиш такава хитрост — каза Карабела.

Смеейки се, Валънтайн отвърна:

— Военно изкуство ли? Каквото и военно изкуство да е било известно на Маджипур, то е било забравено, преди да минат и сто години от смъртта на лорд Стиамот. Аз не разбирам нищо от война, Карабела.

— Ала сега...

— Въпрос на догадки. Късмет. Жонглиране в гигантски мащаб. Аз импровизирам според случая. — Той смигна. — Но не казвай това на другите. Нека мислят, че военачалникът им е гений, и може наистина да го направят такъв!

На облачното небе не се виждаха никакви звезди, а луната хвърляше само слаби червеникави отблясъци. Армията на Валънтайн се движеше по пътя на Бомбифейлската равнина при светлината на едва мъждеещи осветителни глобуси, а Делиамбър седеше до Валънтайн и Ерманар в дълбок транс, лутайки се напред да търси прегради и препятствия пред тях. Валънтайн мълчеше неподвижен, чувствайки се странно спокоен. Това е наистина нещо като жонглиране в гигантски мащаб, мислеше си той. И сега, както бе правил толкова много пъти с трупата, Валънтайн се движеше към онова тихо кътче в центъра на съзнанието си, където можеше да обработва сведенията за постоянноменящия се ход на събитията, без да чувства осезаемо, че обработва или че има сведения, или че стават събития: всичко се вършеше в подходящия момент, със спокойно съзнание за единствения успешен развой на нещата.

Един час преди зори стигнаха до мястото, където пътят завиваше нагоре към входа на равнината. Валънтайн пак свика командирите си.

— Искam от вас само три неща — каза им той. — Запазете плътен строй. Не убивайте излишно. Продължавайте непоколебимо напред. — Обърна се поред към всеки от тях с някоя и друга дума, ръкостискане, усмивка. — Днес ще обядваме в Бомбифейл — каза той. — А утре ще вечеряме в замъка на лорд Валънтайн, обещавам ви!

Това беше моментът, от който Валънтайн се страхуваше от месеци: трябваше да предвожда граждани на Маджипур във война срещу граждани на Маджипур, да заложил кръвта на другарите от скитанията си срещу кръвта на другарите от юношеството си. И все пак сега, когато бе настъпил този момент, той се чувстваше твърде спокоен духом.

Под сивата светлина на зората нашественическата армия се движеше по края на равнината и при утринните мъгли Валънтайн съзря за пръв път легионите, изправени срещу него. Равнината изглеждаше пълна с черни палатки. Навред имаше войници, коли, добичета, молитори — объркана и хаотична човешка вълна.

Силите на Валънтайн се бяха строили клиновидно, като в челните коли на фалангата се намираха най-храбрите му и най-предани сподвижници. Войските на херцог Хейтлуиг съставляваха средната колона на армията, а хиляди членове на гражданското опълчение от Пендиуейн, Макропрозопос и другите градове по Глейдж образуваха ариергард, по-внушителен със своята маса отколкото със силата си. В освободителната армия бяха представени всички раси на Маджипур — взвод скандари, отряд вруни, цяла орда огнеоки лиимани, много хджорти и гхайроги, дори малък елитен корпус су-сухериси. Самият Валънтайн стоеше с колата си в един от трите върха на предната част на клина, но не на централното място: там беше Ерманар, готов да поеме главния удар на контраофанзивата на узурпатора. Колата на Валънтайн се намираше на дясното крило, колата на Азенхарт — на лявото, а колоните, предвождани от Слийт, Карабела, Залзан Кавол, и Лизамон Хълтин — точно зад тях.

— Хайде! — извика Валънтайн и битката започна.

Колата на Ерманар се устреми напред, надувайки сирените, святкайки с фаровете си. След миг я последва Валънтайн и като погледна към другия край на бойното поле, видя, че Азенхарт също не изостава. В състен строй нахълтаха в равнината и тутакси всяха безредие сред огромната маса на защитниците. Фронтната линия на

силите на узурпатора рухна с изумителна бързина, като че ли това беше умишлена стратегия. Изпаднали в паника войници тичаха насам-натам, блъскаха се един в друг, оплитаха се, боричкаха се за оръжия или просто бързаха да се изпокрият. Голямото открито пространство на равнината стана океан от отчаяно мятащи се фигури, без ръководство, без план. Нашественическата фаланга пореше напред през тях. Престрелка почти нямаше; от време на време някой енергомет хвърляше зловещия си блясък върху пейзажа, ала в повечето случаи врагът изглеждаше твърде объркан, за да организира някаква свързана отбрана, и атакуващият клин, врязвайки се свободно напред, нямаше нужда да взема жертви.

Делиамбър, който стоеше до Валънтайн, каза тихо:

— Те са се разгърнали на огромен фронт, на сто и дори повече мили. Ще им бъде нужно време, за да съсредоточат силата си. Но след първоначалната паника ще се прегрупират и нашето положение ще се затрудни.

И наистина това вече ставаше.

Неопитното гражданско опълчение, което Доминин Барджазид бе набрал от Стражевите градове, може да беше изпаднало в безредие, ала ядрото на отбранителната армия се състоеше от рицари на замъка Врѳхни, приучени на военни игри, ако не и на самата военна техника, и сега те се съсредоточаваха, обграждаха от всички страни малкия клин от нашественици, забил се дълбоко между тях. Събраният набързо взвод молитори вече настъпваше срещу фланга на Азенхарт, челюстите им тракаха, огромните им ноктести крайници търсеха жертви. От другата страна едно кавалерийско отделение бе намерило ездитните добичета и се мъчеше да образува някакъв строй; а Ерманар се бе натъкнал на непрекъснат огнен бараж от енергомети.

— Запазете строя! — крещеше Валънтайн. — Продължавайте напред!

Все още напредваха, но темпото забележимо отслабваше. Докато в началото силите на Валънтайн се бяха врязали във врага като горещо острие в масло, сега като че ли по-скоро се мъчеха да пробият стена от гъста кал. Много от колите бяха обкрѳжени, а някои съвсем спрени. Валънтайн зърна Лизамон Хълтин, която пеш си пробиваше път през цяла тѳлпа защитници и ги мяташе като вейки наляво и надясно. В боя участваха и трима исполини-скандари — те можеха да бъдат само

Залзан Кавол и братята му, — които сееха страшно опустошение с многото си ръце, всяка от които размахваше някакво оръжие.

Изведнъж колата на Валънтайн бе погълната, но шофьорът ѝ даде заден ход, зави рязко и отхвърли настрана неприятелските войници.

Напред... напред...

Навсякъде се търкаляха трупове. Безумие беше от страна на Валънтайн да се надява, че завладяването на Върха може да стане без кръвопролитие. Изглеждаше, че вече стотици са мъртви, хиляди ранени. Той се намръщи, прицели се с енергомета си в един висок мъж със сурово лице, който налиташе към колата му, и го повали. Валънтайн замига, когато въздухът около него изпращя от изстрела на енергомета му, и стреля пак, пак и пак.

— Валънтайн! Лорд Валънтайн!

Викът беше всеобщ. Но той излизаше от гърлата на бойци от двете сражаващи се страни, и всяка страна имаше предвид своя лорд Валънтайн.

Сега настъплението изглеждаше напълно спряно. Настанал бе явен обрат: защитниците предприемаха контранападение. Те като че ли не бяха съвсем подготвени за първоначалния щурм и просто бяха позволили на армията на Валънтайн да се вреже в тях; но сега се прегрупираха, събираха сили, възприемаха нещо като стратегия.

— Изглежда, имат ново ръководство, милорд — докладва Ерманар. — Военачалникът, който ги предвожда сега, държи положението здраво в ръцете си и ги прищипва яростно към нас.

Образувала се бе редица от молитори, която поведе контраатаката, а зад нея се придвижваха многочислените войски на узурпатора. Но тъпоглавите непокорни животни причиняваха повече пакости с огромната си маса, отколкото с ноктите и челюстите си: цял проблем беше дори само да се изплъзнеш от исполинските им гърбати туловища. Сега много от офицерите на Валънтайн бяха слезли от колите си — той съзря пак Лизамон Хълтин, Слийт и Карабела, които се биеха ожесточено, а групички техни бойци правеха всичко възможно да ги защитят. Самият Валънтайн също искаше да напусне колата, ала Делиамбър му заповяда да стои настрана от боя.

— Вашата особа е свята и необходима — каза рязко врунът. — Воините ще трябва да водят ръкопашен бой без вас.

— Но...

— Налага се.

Валънтайн се намръщи. Разбираше логиката в думите на Делиамбър, но тя не му харесваше. Все пак се подчини.

— Напред! — изрева той отчаяно в тъмната тръба от слонова кост на своя боен комуникатор.

Но не можеха да напредват. Сега от всички страни прииждаха рояци воини-бранители, които изтласкваха назад силите на Валънтайн. Новата сила на армията на узурпатора, изглежда, беше съсредоточена недалеч от Валънтайн, точно зад една височина в равнината, и се разпростираше лъчевидно оттам навън на кръгове с почти невидима мощ. Да, някакъв нов пълководец, мислеше си Валънтайн, някакъв влиятелен военен командир вдъхваше плам и сила, сплотяваше войските, които бяха така паднали духом. Както би трябвало да направя и аз, помисли си той, тук, на бойното поле, сред тях. Както би трябвало да направя и аз.

До него долетя гласът на Ерманар:

— Милорд, виждате ли онова ниско хълмче от дясната ви страна? Зад него е неприятелският команден пост — главнокомандуващият им е там, в разгара на боя.

— Бих искал да му хвърля едно око — рече Валънтайн, давайки знак на шофьора си да се изкачи по-нависоко.

— Милорд — продължи Ерманар, — трябва да съсредоточим атаката си там и да го премахнем, преди да е спечелил още по-голямо предимство.

— Разбира се — промърмори Валънтайн разсеяно. Той гледаше вторачено, с присвити очи. Там долу пред очите му като че цареше пълна бъркотия. Но постепенно различи сред множеството един силует. Да, сигурно това беше той. Висок човек, по-висок от Валънтайн, със силно лице, широка уста, пронизителни тъмни очи, гъста, буйна, лъскава черна коса, сплетена отзад. Той му се струваше странно познат — толкова познат, безспорно познат, човек, когото Валънтайн е познавал, и то познавал добре, през времето, когато е живял в замъка Връхни, но съзнанието му беше така объркано от хаоса на битката, че за миг му се стори трудно да се добере до запаса си от възобновени спомени и да определи самоличността му...

Да. Разбира се.

Елидат Морволски.

Как бе могъл да забрави дори за миг, дори сред цялата тази ярост приятеля си от младежките години, Елидат, който понякога му беше по-близък даже от брат му Вориакс, Елидат, най-скъпия му приятел, участвал в толкова много от най-смелите му младежки подвизи, най-близък до него по способности и темперамент, Елидат, когото всички, дори самият Валънтайн, смятаха за следващия по ред коронал...

Елидат предвождаше неприятелската армия. Елидат, опасният военачалник, който трябваше да бъде премахнат.

— Милорд! — обади се Ерманар. — Чакаме вашите разпореждания, милорд.

Валънтайн се колебаеше.

— Обкръжете го — отвърна той. — Обезвредете го. Пленете го, ако е възможно.

— Бихме могли да съсредоточим огъня си върху...

— Искам го невредим — изкомандува Валънтайн рязко.

— Милорд...

— *Невредим*, казах.

— Добре, милорд.

Но отговорът на Ерманар не звучеше много убедено. Валънтайн знаеше, че за Ерманар врагът си е просто враг, и този военачалник щеше да причини по-малко злини, ако го убиеха незабавно. Но Елидат...!

Напрегнат и тъжен, Валънтайн гледаше как Ерманар обърна силите си кръгом и ги поведе към стана на Елидат. Нямаше нищо по-просто от това да нареди Елидат да остане невредим; но как можеше да го провери в разгара на боя? Именно от това се бе опасявал най-много Валънтайн: че някой негов любим другар ще предвожда вражеските войски — но да знае, че е Елидат, че Елидат е в опасност на бойното поле, че Елидат трябва да падне, за да може освободителната армия да напредне — какво мъчение беше това!

Валънтайн се изправи. Делиамбър заговори:

— Не трябва да...

— Трябва — отвърна той и скочи от колата, преди врунът да успее да му направи някаква магия.

Тук, във вихъра на боя, всичко беше объркано: силуети тичаха насам-натам, не можеше да се различи враг от приятел, навред шум,

врява, крясъци, сигнали за тревога, прахоляк и безумие. Развоят на битката, който Валънтайн можеше да следи от флотерната си кола, оттук не се виждаше. Струваше му се, че войските на Ерманар напират от една страна и някъде по посока на Елидатовия стан се води объркан и безреден бой.

— Милорд — подвикна му Шанамир, — не бива да стоите така на открито! Вие...

Валънтайн му махна и се насочи към най-гъстите редици на сражаващите се.

Изглежда, пак бе настъпил обрат, този път със съсредоточена атака на Ерманар срещу стана на Елидат. Нашествениците се врязваха във врага и отново сееха безредие. Неприятелите отстъпваха и рицари, и граждани бягаха в кръг както им завърне, мъчейки се да се изплъзнат от безпощадните настъпващи нападатели, докато някъде далеч напред шепа защитници се държеше здраво около Елидат, самотна яка скала сред беснеещия поток.

Дано Елидат остане невредим, молеше се Валънтайн. Дано го пленят, да го пленят бързо, но да остане невредим.

Той напираше напред, почти незабележим на полесражението. Победата отново му изглеждаше близка: но тя щеше да струва твърде скъпо, прекомерно скъпо, ако се купеше със смъртта на Елидат.

Валънтайн виждаше Лизамон Хълтин и Кхун от Кианимот точно отпред, рамо до рамо; те пробиваха път, за да могат да минат другите, и помитаха всичко пред себе си. Кхун се смееше, сякаш цял живот бе чакал този миг на ожесточена схватка.

Изведнъж вражеска стрела удари синьокожия чуждоземец в гърдите. Кхун се олюля и завъртя. Виждайки, че залита да падне, Лизамон Хълтин го подхвана, подкрепи го и го положи внимателно на земята.

— Кхун! — извика Валънтайн и се втурна към него.

Дори от двайсет ярда виждаше, че чуждоземецът е сериозно ранен, Кхун дишаше тежко; мършавото му лице с остри черти изглеждаше като покрито с петна, почти сиво; очите му бяха потъмнели. Като съзря Валънтайн, той се посъживи малко и се опита да седне.

— Милорд — каза великанката, — тук не е място за вас.

Без да ѝ обръща внимание, Валънтайн се наведе над чуждоземеца.

— Кхун! Кхун! — шепнеше той настойчиво.

— Добре съм, милорд. Знаех си аз... имало е причина... да дойда във вашия свят...

— Кхун!

— Жалко... ще изпусна победния пир...

Безпомощен, Валънтайн сграбчи остриите рамене на чуждоземеца и го задържа така, ала животът на Кхун бързо и тихо угасна. Дългото му необикновено пътуване беше в края си. Най-после той бе намерил цел и спокойствие.

Валънтайн се изправи и се озърна; гледаше яростта на бойното поле като насън. Заобикаляше го кордон от негови хора и някой — позна Слийт — го дърпаше, мъчейки се да го отведе на по-безопасно място.

— Недей — шепнеше Валънтайн. — Остави ме да се бия...

— Но не тук, милорд. Нима искате да ви сполети съдбата на Кхун? Какво ще стане с всички нас, ако загинете? Вражеските войски прииждат към нас от Перитолския проход. Скоро боят още повече ще се ожесточи. Вие не бива да стоите на бойното поле.

Валънтайн разбираше това. В края на краищата Доминин Барджазид не се виждаше никъде на полесражението и вероятно нямаше и да се вести. Но как можеше той да си седи удобно във флотера, когато други умираха за него, когато Кхун, който не беше дори същество от неговия свят, вече бе дал живота си за него, а обичният му Елидат, точно зад онова възвишение сред равнината, беше може би сериозно застрашен от войските на самия Валънтайн! Той се колебаеше в нерешителност. Слийт с мрачно лице го пусна, но само за да повика Залзан Кавол: исполинът скандар, размахвайки мечове в трите си ръце и действайки с енергомет в четвъртата, не беше далеч. Валънтайн видя, че Слийт говори сериозно с него и Залзан Кавол, отблъсвайки защитниците почти пренебрежително, започна да си проправя път към Валънтайн. Валънтайн подозираше, че след миг скандарът може да го отмъкне насила от бойното поле, без да го е грижа дали е коронован властник или не.

— Чакайте — каза Валънтайн. — Възможният престолонаследник е в опасност. Заповядвам ви да ме последвате!

Слийт и Залзан Кавол изглеждаха учудени от непознатата, титла.
— Възможният престолонаследник? — повтори Слийт. — Кой е...

— Елате с мен — каза Валънтайн. — Това е заповед.

Залзан Кавол избоботи:

— Вашата безопасност, милорд, е...

— ... не е единственото важно нещо. Слийт, застани от лявата ми страна! Залзан Кавол, ти от дясната!

Те бяха толкова объркани, че веднага се подчиниха. Валънтайн повика също Лизамон Хълтин; и пазен от приятелите си, пое бързо през хълма към предната линия на врага.

— *Елидат!* — викна Валънтайн, крещейки с все сила.

Гласът му стигна на половин левга, поне така му се струваше, и звукът на този мощен рев прекрати за миг всякакви бойни действия около него. Плъзгайки поглед между две редици неподвижни воители, Валънтайн се обърна към Елидат и когато очите им се срещнаха, видя, че чернокосият мъж се спря, изгледа го навъсено и повдигна рамене.

Валънтайн кресна на Слийт и Залзан Кавол:

— Хванете този човек! Доведете ми го... невредим!

Мигновеното затишие свърши; грохотът на боя започна наново с удвоена ярост. Войските на Валънтайн се нахвърлиха пак върху здраво притиснатия отстъпващ враг и за секунда Валънтайн съзря Елидат, който, заобиколен от щит свои хора, ожесточено се бранеше. След това престана да го вижда вече, защото пак настъпи всеобща бъркотия. Някой го дърпаше — може би Слийт или Карабела? — настоявайки да се прибере отново на безопасно място в колата си, но той изръмжа и се отскубна.

— Елидат Морволски! — подвикна Валънтайн. — Елидат, ела да преговаряш!

— Кой произнася името ми? — бе отговорът.

Вилнеещото множество пак отвори път между него и Елидат. Валънтайн протегна ръце към навъсената фигура и понечи да отвърне. Но Валънтайн знаеше, че думите щяха да бъдат твърде мудни, твърде тромави. Изведнъж изпадна в състояние на транс, влагайки цялата сила на волята си в сребърната диадема на своята майка, и насочи през пространството, което го делеше от Елидат Морволски, цялата енергия

на душата си за една-единствена кратка частица от секундата, изпълнена със съновидения, със силата на сънищата...

... двама млади мъже, по-скоро юноши, яздят охранени бързи добичета през гора от закърнели дървета-джуджета...

... дебел изкривен корен се вдига като змия от земята напътно на пътеката, едното добиче се препъва, единият юноша се премъта презглава...

... ужасен звук на прашене, бяло парче назъбена кост стърчи страшно през разкъсана кожа...

... другият юноша дръпва юздите, връща се обратно, подсвирва от смайване и уплаха, когато вижда колко тежко е нараняването...

Валънтайн не можа да задържи съновиденията по-дълго. Мигът на контакт бе свършил. Изтощен, капнал от умора, той се върна обратно в будната действителност.

Елидат го гледаше втренчено, смутен. Сякаш само те двамата се намираха на бойното поле и всичко, което ставаше около тях, беше просто шум и мъгла.

— Да — рече Валънтайн. — Ти ме познаваш, Елидат. Но не под това лице, което имам днес.

— Валънтайн, ти ли си?

— Никой друг.

Те закряха един към друг. Опаса ги обръч бойци от двете армии, мълчаливи, замаяни. Когато ги деляха само няколко стъпки, те се спряха и застанаха един срещу друг неуверено, сякаш се готвеха да се вкопчат в двубой. Елидат изучаваше чертите на Валънтайн някак зашеметено, учудено.

— Как може да бъде? — запита той най-сетне. — Възможна ли е такава магия?

— Ние яздехме заедно в пигмейската гора под Амбълморн — каза Валънтайн. — Никога не съм изпитвал такава болка, както през оня ден. Спомняш ли си, когато хвана костта с ръце, намести я и извика, като че кракът беше твой?

— Как е възможно да знаеш такива неща?

— И после няколко месеца седях и се ядосвах, докато ти, Тунигорн и Стазилейн обикаляхте Върха без мен? И как окуцах и това ми остана дори след като се излекувах? — Валънтайн се смееше. —

Доминин Барджазид наследи това накуцване, когато открадна тялото ми! Кой би очаквал такава добрина от човек като него?

Елидат приличаше на сомнамбул. Той клатеше глава, сякаш да отмахне паяжини.

— Това е магия — каза той.

— Да. И аз съм Валънтайн!

— Валънтайн е в Замъка. Та аз го видях вчера, той ми пожела всичко хубаво и говореше за едно време, как сме се забавлявали...

— Откраднати спомени, Елидат. Той рови в мозъка ми и намира някогашните случки, скрити там. Не си ли забелязвал нищо особено у него през последната година? — Очите на Валънтайн се взираха дълбоко в Елидатовите и оня трепна, като че се боеше от магия. — Не ти ли е правило впечатление, че твоят Валънтайн е странно разсеян, замислен и загадъчен напоследък, Елидат?

— Да, но смятах... че е такъв от тегобите на трона.

— Значи си забелязал разликата! Промяната!

— Да, малка. Известна студенина... отчужденост, някакъв хлад лъхаше от него.

— И продължаваш да ме отричаш?

Елидат гледаше втренчено.

— Валънтайн — прошепна той, все още невярващ. — Ти, наистина ли си ти в този необикновен образ?

— Никой друг. И оня, който е там горе, в замъка, те е измамил.

— Това е толкова странно.

— Хайде, прегърни ме и стига си мънkal, Елидат! — Ухилен до уши, Валънтайн сграбчи другия, притисна го до себе си и го държа така, както приятел държи приятел. Елидат настръхна. Тялото му беше твърдо като дърво. След миг той отблъсна Валънтайн и отстъпи крачка назад, разтреперан.

— Няма защо да се страхуваш от мен, Елидат.

— Ти искаш прекалено много от мене. Да повярвам на такава...

— Повярвай.

— Вярвам, поне половината. Топлотата на очите ти... усмивката... нещата, които помниш...

— Повярвай и на другата половина — молеше Валънтайн пламенно. — Господарката, моята майка, ти праща сърдечен привет, Елидат. Ти ще я видиш отново в Замъка в деня, когато празнуваме

възвръщането ми на трона. Върни войските си обратно, скъпи приятелю, и се присъедини към нас в похода ни срещу Върха.

По лицето на Елидат се четеше вътрешна борба. Устните му се движеха, един мускул на бузата му трепкаше силно. Той седеше пред Валънтайн и мълчеше.

После изведнъж каза:

— Може да е лудост, но те приемам за такъв, за какъвто се представяш.

— Елидат!

— И ще се присъединя към теб, и Божественият да ти е на помощ, ако ме заблуждаваш.

— Обещавам ти, че няма да съжالياваш за това.

Елидат кимна.

— Ще пратя вестоносци при Тунигорн...

— Къде е той?

— Държи Перитолския проход срещу нападението, което очаквахме от теб. Ядосах се, че ме остави да командувам войските тук в равнината, защото смятах, че ще пропусна възможността да се бия. Ох, Валънтайн, ти ли си наистина? Със златиста коса и това благо, невинно изражение на лицето?

— Истинският Валънтайн, да. Аз, който се измъкнах с теб и запрашихме към Хай Морпин, когато бяхме десетгодишни; взехме колесницата на Вориакс и препускахме с нея цял ден и половин нощ, а после наказаха и двама ни...

— ... три дена на корички хляб от стаджа, вярно...

— ... а Стазилейн ни донесе скришом паница месо, но го хванаха и на другия ден също яде с нас корички...

— ... бях забравил тази подробност. А помниш ли как Вориакс ни накара да излъскаме всички части на колесницата, която бяхме изкаляли...

— Елидат!

— Валънтайн!

Те се смееха радостно и се тупаха един друг с юмруци.

Изведнъж Елидат помрачня.

— Но къде беше? — попита той. — Какво ли ти се е случило през цялата година? Страда ли, Валънтайн! Какво...

— Това е много дълга история — отвърна Валънтайн тъжно — и мястото не е подходящо да ти я разказвам. Ние трябва да спрем този бой, Елидат. Невинни граждани умират за Доминин Барджазид и не бива да допускаме това. Събери войските си, насочи ги обратно.

— Няма да бъде лесно в тази лудница.

— Разпореди се. Извести на другите командири. Клането трябва да спре. А след това тръгни с нас, Елидат, напред към Бомбифейл, а после покрай Хай Морпин към Замъка.

Валънтайн се върна в колата си, а Елидат изчезна в обърканата и разпокъсана редица на защитниците. Чак сега Валънтайн узна от Ерманар, че докато траеха преговорите, хората му бяха напреднали много, плътният им клин бе проникнал дълбоко в равнината, хвърляйки почти в пълно безредие огромната, но безформена армия на мнимия коронал. Сега този неумолим клин продължаваше да дълбае през безпомощните войници, които нямаха нито воля, нито желание да го възпират. Сега, когато Елидат им липсваше с водачеството и внушителното си присъствие на бойното поле, защитниците бяха обезсърчени и неорганизирани.

Но именно поради тази паника и бъркотия сред защитниците беше почти невъзможно да се спре опустошителната битка. Докато стотици хиляди воители се придвижваха на безредни потоци през Бомбифейлската равнина и хиляди други прииждаха от прохода, когато се разнесе вестта за нападението на Валънтайн, нямаше начин да се командува цялото това множество. Валънтайн видя, че звездното знаме на Елидат се развява сред тази лудница, в средата на бойното поле, и разбра, че той се опитва да се свърже с другите военачалници и да им съобщи, че е преминал на противниковата страна; но армията му беше вече неуправляема и войниците умираха напусто. Болка пронизваше Валънтайн при всяка жертва.

Той не можеше да направи нищо в това отношение. Даде знак на Ерманар да продължава напора напред.

През следващия час в битката започна да настъпва необикновен обрат. Валънтайновият клин пореше напред почти без да среща съпротива и сега една втора фаланга, предвождана от Елидат, се придвижваше успоредно на неговата в източна посока, напредвайки със същата леснота. Останалата част от огромната армия, която бе заемала равнината, беше разпокъсана и объркана и в неразборията се биеше сама срещу себе си, разделяйки се на малки групички, които с крясъци бранеха малки части от равнината и отблъскваха всеки, който се приближеше.

Скоро тези безсилни орди останаха далеч в тила на Валънтайн и двойната колона нашественици вече навлизаше в горната половина на равнината, където теренът започваше да се извива чашковидно към хребета, на който се намираше Бомбифейл, най-старият и най-красивият от Вътрешните градове. Беше рано следобед и колкото повече се изкачваха по склона, толкова небето ставаше по-ясно и светло и въздухът по-топъл, защото започваха да оставят зад себе си облачния пояс, опасващ върха, и да навлизат в долните склонове на зоната на върха, които за вечни времена лежаха окъпани от трептяща слънчева светлина.

И ето че съзряха Бомбифейл, извисяващ се над тях като видение на старинно величие: големи фестонирани стени от тъмнооранжев пясъчник, облицовани с огромни ромбовидни плочи от морски шпат, донесен от бреговете на Голямото море по времето на лорд Пинитор, и високи, остри като игла кули, разположени по назъбените стени на точно еднакви промеждутъци, стройни и изящни, хвърлящи дълги сенки в равнината.

Душата на Валънтайн затрептя от напиреща радост и възхита. Зад него на стотици мили се бе разпрострял върхът, на който се намираше Замъкът, кръг по кръг величествени многолюдни градове — градовете на склона, Свободните градове и Стражевите градове далеч долу. Самият Замък беше на по-малко от един ден път нагоре, и армията, която трябваше да попречи на изкачването му, бе рухнала в жалко безредие зад него. И въпреки че нощем все още усещаше далечните застрашителни пристъпи на посланията на Краля на сънищата, сега те бяха само слабо гъделичкане по краищата на душата му, и неговият любим приятел Елидат се изкачваше към върха рамо до рамо с него, а след малко щяха да се присъединят и Стазилейн, и Тунигорн.

Колко хубаво беше да съзерцава шпиловете на Бомбифейл и да знае какво има зад тях! Тези хълмове, този град с кули отпред, тъмната гъста трева на моравите, червените камъни на планинския път от Бомбифейл за Хай Морпин, осеяните с цветя омайни поля, които свързваха големия калинтейски път от Хай Морпин с южното крило на Замъка — той познаваше тези места по-добре, отколкото якото, но все пак някак чуждо тяло, което притежаваше сега. Намираше се почти у дома си.

А после?

Да се справи с узурпатора, да, и да възстанови реда — но тази задача беше толкова грамадна, че не знаеше откъде да започне. Той бе отсъствал от замъка Врѣхни почти две години, през повечето от това време лишен от власт. Въведените от Доминин Барджазид закони трябваше да се преразгледат и по всяка вероятност да се отменят с общ указ. А имаше и един друг проблем, върху който едва ли се бе замислял досега: да включи другарите от дългите си скитания в някогашното имперско чиновничество, защото непременно трябваше да намери високи постове за Делиамбър, Слийт, Залзан Кавол и останалите, но трябваше да се съобрази с Елидат и другите, които бяха заемали най-важно място в двора му. Едва ли можеше да ги пренебрегне само защото се връщаше от изгнание с нови любимци. Това го объркваше, но се надяваше да намери някакъв начин да се справи така, че да не възбуди негодувание и да не предизвика...

Делиамбър каза внезапно:

— Боя се, че ни очакват нови неприятности, и то немалки.

— Какво имаш предвид?

— Виждате ли някакви промени на небето?

— Да — рече Валънтайн. — Колкото повече се измъкваме от облачния пояс, то става все по-ярко и все по-тъмносиньо.

— Погледнете по-внимателно — каза Делиамбър.

Валънтайн се взря нагоре по склона. Всъщност се бе изказал лекомислено и твърде прибързано, защото просветляването на небето, което бе забелязал преди малко, сега се бе променило по странен начин: над главата му то имаше лека тъмна отсянка, сякаш приближаваше буря. Облаци не се виждаха, ала зад синевата се прокрадваше чудновата и зловеща сива окраска. И знамената, издигнати на флотерите, развявани досега от лек западен вятър, бяха променили посоката си и показваха право на юг, разлюлявани от ветрове с внезапна сила, спускащи се от върха.

— Промяна на времето — рече Валънтайн. — Сигурно ще завали дъжд? Но защо се безпокоиш?

— Някога да сте забелязвали внезапни промени на времето на тази височина около замъка Врѣхни?

Валънтайн се навъси.

— Не, едва ли е имало чести промени.

— Никога не е имало промени — каза Делиамбър. — Милорд, защо климатът на тази област е толкова мек?

— Ами защото се контролира от Замъка, изкуствено се създава и направлява от големите машини, които...

Той млъкна внезапно, гледайки ужасено.

— Именно — каза Делиамбър.

— Не! Такова нещо е немислимо!

— Разсъдете, милорд — каза врунът. — Върхът пронизва надълбоко студения мрак на пространството. В Замъка над нас се крие един уплашен човек, заел трона чрез коварство, но току-що е видял как най-доверените му военачалници го напускат и преминават на страната на неговия враг. Сега към върха се изкачва безпрепятствено една непобедима армия. Как може да ѝ попречи да стигне до него? Просто като изключи климатичните машини и замрази този мек въздух в дробовете ни, като спусне нощ следобед и ни обгърне с мрака на космическото пространство, като превърне отново този връх в безжизнена зъбата скала, какъвто е бил преди десет хиляди години. Погледнете небето, Валънтайн! Погледнете знамената, които плющят на вятъра!

— Но на върха живеят един милиард души! — извика Валънтайн. — Спре ли климатичните машини, ще унищожи не само нас, но и тях! А и себе си... освен ако не е намерил някакъв начин да изолира Замъка от студа.

— Мислите ли, че сега го е грижа за собственото му оцеляване? Така или иначе той е обречен. Но по този начин може да ви повлече със себе си — вас и всички други на върха. Погледнете небето, Валънтайн! Погледнете как потъмнява!

Валънтайн усети, че трепери, но не от страх, а от гняв, че Доминин Барджазид иска да унищожи всички градове на върха чрез този чудовищен последен катаклизъм, да убие деца и кърмачета, и майки с рожби, и земеделци из полята, и търговци в дюкяните им, милиони и милиони невинни хора, които не са имали нищо общо с тази борба за Замъка. И защо е тая касапница? Е, просто за да излее яда си, че е загубил нещо, което никога не му е принадлежало по право! Валънтайн гледаше към небето с надежда да намери някакъв признак, че в края на краищата това е само някакво природно явление.

Но това беше наивност. Делиамбър имаше право: времето около замъка Върхни никога не е бивало природно явление.

Разтревожен, Валънтайн рече:

— Ние сме все още далеч от Замъка. След колко време ще започне замръзването?

Делиамбър повдигна рамене.

— Отначало, когато климатичните машини били конструирани, милорд, са били нужни много месеци, докато въздухът се сгъсти достатъчно, за да поддържа живота на тези височини. Машините работели денонощно, а е трябвало да минат месеци. Прекъсването на тази работа вероятно ще стане по-бързо отколкото започването ѝ: но смятам, че ще бъде нужен повече от един миг.

— Можем ли да стигнем до Замъка навреме, за да прекъснем този процес?

— Трудно ще бъде, милорд — отвърна врунът.

С мрачно, навъсено лице Валънтайн заповяда колата да спре и свика военачалниците си. Виждаше, че колата на Елидат вече прекосява напречно равнината в негова посока, изпреварвайки заповедта: явно Елидат също бе забелязал, че става нещо нередно. Когато Валънтайн слезе от колата си, той потръпна при първия досег на въздуха — макар че това беше по-скоро тръпка на страх, отколкото на студ, защото засега се усещаше само слабо захлаждане. Но и това беше достатъчно зловещо.

Елидат притича до него. Изражението му беше унило. Той посочи към притъмняващото небе и каза:

— Милорд, лудият върши нещо непоправимо!

— Зная. И ние виждаме, че започва промяна.

— Тунигорн сега е близо под нас, а Стазилейн иде откъм Бангълкод. Трябва да се придвижим колкото е възможно по-бързо към Замъка.

— Мислиш ли, че имаме време? — попита Валънтайн.

Елидат силом изобрази студена усмивка.

— Много малко ни остава. Но това ще бъде най-бързото пътуване към дома, което съм извършвал досега.

Слийт, Карабела, Лизамон Хълтин, Азенхарт, Ерманар — всички се бяха скупчили близо един до друг с крайно озадачен вид. Непознаващи върха около Замъка, сигурно и те забелязваха как се е

променило времето, но не бяха си направили от това изводите на Елидат. Поглеждаха от Валънтайн към Елидат и обратно, смутени, ужасени, съзнаващи, че има нещо нередно, ала неспособни да разберат какво точно.

Валънтайн им обясни накратко. В смутените им погледи сега се четеше смайване, потрес, гняв, ужас.

— Няма да спираме в Бомбифейл — каза Валънтайн. — Насочваме се право към Замъка по хайморпинския път и от тук до там не ще има никакъв престой. — Той погледна към Ерманар. — Предполагам, че сред нашите войски може да настъпи паника. Това не бива да се случва. Уверете бойците ни, че ще бъдем в безопасност, ако стигнем до Замъка навреме, че всякаква паника е гибелна и бързото действие е единствената ни надежда. Разбрано ли е? Животът на един милиард души зависи от бързината, с която ще се придвижваме сега — животът на един милиард души и на самите нас.

Това не беше веселото изкачване на върха, което Валънтайн си бе представял. С победата в Бомбифейлската равнина той бе почувствал, че от плещите му пада голямо бреме, защото не виждаше други пречки между себе си и крайната си цел. Бе очаквал спокойно пътуване към Вътрешните градове, победен пир в Бомбифейл, докато Барджазидът се спотайва горе, обзет от мрачни предчувствия, после връхната точка — влизането в Замъка, залавянето на узурпатора, провъзгласяването на Валънтайн отново за коронал, всичко да се развие с грандиозна неизбежност. Ала сега тази приятна фантазия беше разбита. Те бързаха отчаяно нагоре и от минута на минута небето ставаше все по-тъмно и по-тъмно, вятърът от върха — все по-силен, въздухът — остър и щипеш. Какво ли мислеха за тези промени в Бомбифейл, Перитол, Бангълкод и още по-нависоко — в Халанкс, в Морпините и в самия Замък? Сигурно съзнаваха, че предстои нещо ужасно, тъй като цялата прекрасна земя около замъка Върхни страдаше от необичайни студени ветрове и благодатният следобед се превръщаше в тайнствена нощ. Разбираха ли каква участ ги очаква? Какво правеха хората в Замъка — дали полагаха неистови усилия да се доберат до климатичните машини, които техният луд коронал бе спрял, или пък узурпаторът бе наредил те да бъдат барикадирани и поставени под охрана, тъй че смъртта да поразии всички, без да прави разлика?

Бомбифейл беше вече наблизо. Валънтайн със съжаление го отмина, защото след ожесточената битка хората му бяха уморени; но ако си починаха сега в Бомбифейл, щяха да почиват там завинаги.

Затова — все нагоре и нагоре в настъпващата нощ. Но колкото и бързо да се придвижваха, това беше твърде бавно за Валънтайн, който си представяше ужасените тълпи, събиращи се по големите площади на градовете — огромни безредни пълчища уплашени, разплакани хора, които се обръщат един към друг, гледат небето и викат: „Лорд Валънтайн, спаси ни!“ и дори не знаят, че мургавият човек, към когото отправят молитвите си, е виновникът за тяхното унищожение. Виждаше мислено как жителите на Върха рукват с милиони по

пътищата, започват страшно паническо преселване към по-долните нива — безнадеждно, обречено, бясно, безполезно усилие да изпреварят смъртта. Валънтайн си представяше също как езици пронизителен зимен въздух се плъзгат надолу по склоновете, лижат прекрасните растения на Толинггарската бариера, смразяват каменните птици на Фурибъл, попарват разкошните градини на Стий и Минимум, превръщат каналите на Хоикмар в заледени равнини. Създавано в течение на осем хиляди години, сега това чудо — замъкът Връхни — щеше да бъде унищожено само за миг от безумието на една студена и коварна душа.

На Валънтайн се струваше, че само ако се протегне, ще докосне Бомбифейл. Неговите стени и кули, свършени и сърцераздирателно красиви дори при тази необикновена гаснеща светлина, го канеха. Но той продължаваше напред, напред и все напред, вече бързаше по стръмния планински път, застлан с много стари блокчета от червен камък. Колата на Елидат беше близо до неговата отляво, тази на Карабела — отдясно, а недалеч се движеха Слийт, Залзан Кавол, Ерманар, Лизамон Хълтин и цялото многочислено пълчище от бойци, което бе събрал по дългия си път. Всички бързаха подир господаря си, без да разбират каква участ ще сполети света, но съзнаваха, че това е апокалиптичен миг, когато едно огромно зло беше на път да възтържествува, и единствено със смелост, смелост и бързина можеха да осуетят победата му.

Устремен напред, Валънтайн стискаше пестници и само със силата на волята си се мъчеше да накара колата да се изкачва по-нагоре. Делиамбър до него го умоляваше да бъде спокоен и търпелив. Но как? Как, когато самият въздух около замъка Връхни се изсмукваше молекула по молекула и настъпваше най-тъмната от всички нощи?

— Гледай — каза Валънтайн. — Виждате ли дърветата от двете страни на пътя — ония с пурпурните и златисти цветове? Те са халатинги, засадени преди четиристотин години. Когато се разцъфтят, в Хай Морпин се устройва празненство и хиляди хора танцуват по пътя под тях. А виждаш ли, виждаш ли сега? Листата вече се сбръчкват, почерняват по краищата. Те никога не са живели при такива ниски температури, а студът едва-що започва. Какво ли ще стане с тях след осем часа? И какво ли ще стане с хората, които са обичали да танцуват под тях? Щом листата увяхват от едно обикновено

застудяване, Делиамбър, какво ли ще им се случи при един истински мраз или сняг? Сняг на замъка Врѣхни! Сняг и дори нещо по-лошо от сняг, когато въздухът изчезне, когато всичко под звездите се оголи, Делиамбър...

— Все още не сме загубени, милорд. Кой град е оня над нас?

Валънтайн се взря през сгъстяващите се сенки.

— Хай Морпин — градът на удоволствията, където стават игрите.

— Мислете за игрите, които ще станат там идущия месец, милорд, за да се ознаменува възвръщането ви на трона.

Валънтайн кимна.

— Да — рече той без ирония. — Да. Ще мисля за игрите идущия месец, за смеха, виното, цветовете по дърветата, песните на птиците. Няма ли начин този флотер да се движи по-бързо, Делиамбър?

— Той се носи във въздуха — каза врунът, — но все пак не лети. Имайте търпение. Замъкът е наблизо.

— Има още часове дотам — каза Валънтайн мрачно.

Той се мъчеше да възстанови душевното си равновесие. Напомняше си за Валънтайн жонгльора, за оня невинен млад човек, който се криеше някъде вътре в него, застанал сред Пидруидския стадион и превърнал се само в ръце и очи, ръце и очи, за да изпълнява току-що заучените от него номера. Спокойно, спокойно, спокойно, стой в центъра на душата си, помни, че животът е само игра, пътуване, кратко развлечение, че короналите могат да бъдат гълтани от морски дракони, да се мятат из реки, да бъдат осмивани от изпълняващи пантомима метаморфи в дъжделива гора, и какво от това? Но сега тези неща бяха жалко утешение. Вече не се касаше за патилата на един човек, които в очите на Божествения бяха нещо съвсем дребно, макар и този човек да беше крал. Един милиард невинни живота бяха застрашени тук заедно с едно творение на блестящо изкуство, този връх, може би единствен по рода си в целия космос. Валънтайн гледаше напрегнато дълбоките бездни на притъмняващото небе, където, както се опасяваше, скоро звездите щяха да засветят посред бял ден. Там горе имаше звезди, безброй светове, но дали във всички тези светове съществуваше нещо, което би могло да се сравни със замъка Врѣхни и Петдесетте града? И мигар всичко това щеше да загине само за един следобед?

— Хай Морпин — рече Валънтайн. — А се надявах връщането ми в него да бъде по-щастливо.

— Спокойствие — прошепна Делиамбър. — Днес го отминаваме. Някой ден ще дойдем в него с радост.

— Да.

Бляскавата ефирна тъкан, каквото представляваше Хай Морпин, се разкри пред погледа отдясно, фантастичен град, град на игрите, целият чудо и блян, град, изплетен от златни нишки, или поне така си бе мислил често Валънтайн като дете, когато наблюдаваше прекрасните му сгради. Сега той го погледна бегло и извърна бързо очи. От Хай Морпин до покрайнините на Замъка оставаха десет мили — секунда, миг.

— Има ли име този път? — попита Делиамбър.

— Голямото калинтейско шосе — отвърна Валънтайн. — Хиляди пъти съм пътувал по него, Делиамбър, до града на удоволствията и обратно. Полята около него са така подредени, че през всеки ден от годината цъфти нещо и все в приятни цветови съчетания, жълто до синьо, червено и оранжево раздалечени едно от друго, бяло и розово по краищата, а погледни сега, погледни как цветята са се извърнали от нас, клюмнали са на стъбълцата си...

— Дори и студът да ги унищожи, те могат да се посадят наново — рече Делиамбър. — Но все още има време. Тези растения сигурно не са толкова крехки, колкото си мислите.

— Аз усещам студа по тях като по собствената ся кожа.

Сега се намираха на най-горните склонове на върха, толкова високо над равнините на Алханроел, като че ли почти бяха достигнали някакъв друг свят или някаква луна, надвиснали неподвижно от маджипурското небе.

Тук всичко завършваше с фантастична панорама от извисяващи се на възбог заострени върхове и чукари. Самият връх сякаш се целеше в звездите с хиляди копия и сред тези необикновено изящни каменни остриета се издигаше причудливо заоблената гърбица на най-високото място, където преди осем хиляди години лорд Стиамот смело бе настанил имперската си резиденция, за да отбележи победата си над метаморфите, и където оттогава коронал след коронал бяха ознаменуваели своето царуване, добавяйки стаи, пристройки, шпилове, назъбени стени и парапети. Замъкът се простираше на хиляди акри

площ необхватен, сам по себе си град, лабиринт, по-заплетен дори от свърталището на понтифекса. И замъкът се намираше точно пред тях.

Беше вече тъмно. Студената безмилостна светлина на звездите блестеше над главите им.

— Сигурно вече няма въздух — прошепна Валънтайн. — Смъртта ще настъпи скоро, нали?

— Това е истинска нощ, а не самото бедствие — отвърна Делиамбър. — Ние пътувахме цял ден без почивка и не сте усетили как минава времето. Вече е късен час, Валънтайн.

— Ами въздухът?

— Изстудява се. Разрежда се. Но още не е изчезнал.

— И значи има време?

— Има време.

Минаха последния главозамайващ завой на калинтейнското шосе. Валънтайн го помнеше добре: завоят, който опасваше като остра дъга склона на планината и за пръв път разкриваше пред зашеметените пътници гледката на Замъка.

Никога досега Валънтайн не бе виждал Делиамбър смаян.

Със сподавен глас магьосникът запитва:

— Какви са ония сгради, Валънтайн?

— Замъкът — отговори той.

Да, Замъкът. Замъкът на лорд Малибор, замъкът на лорд Вориакс, замъкът на лорд Валънтайн. Отникъде не можеше да се види цялата постройка и дори някаква значителна част от нея, ала оттук поне се забелязваше един внушителен отрязък, грамада от зидария и тухли, издигаща се етаж върху етаж, плетеница върху плетеница, извиваща се спираловидно около себе си, танцуваща към върха така, че обайваше погледа, сияеща от блясъка на милион светлини.

Страховете на Валънтайн се разсеяха, мрачното му настроение премина. В замъка на лорд Валънтайн лорд Валънтайн не можеше да изпитва скръб. Той си идваше у дома и каквато и рана да бе нанесена на света, тя скоро щеше да заздравее.

Калинтейнското шосе завършваше на площад Дизимаул, който се простираше пред южното крило на Замъка — огромно открито пространство, застлано с калдъръм от зелен порцелан, със златна звездна емблема в средата. Тук Валънтайн се спря и слезе от колата, за да събере военачалниците си.

Духаше студен остър вятър, силен и пронизващ.

— Няма ли врати? — попита Карабела. — Нима ще трябва да го обсаждаме?

Валънтайн се усмихна и поклати глава.

— Врати няма. Че кой би нахлул в Замъка на короната? Просто ще влезем през Дизимаулската арка ей оттатък. Но щом се озовем вътре, може да се сблъскаме пак с неприятелски войски.

— Охраната на Замъка е под мое командване — обади се Елидат. — Аз ще се справя с нея.

— Добре. Да продължаваме нататък, да поддържаме връзка помежду си, да се уповаваме на Божествения. На сутринта ще се съберем да отпразнуваме победата си, заклевам ви се, че това ще стане.

— Да живее лорд Валънтайн! — провикна се Слийт.

— Да живее! Да живее!

Валънтайн вдигна ръце — и в знак на благодарност, и за да възпре врявата им.

— Ще празнуваме утре — рече той. — Тази нощ ще се бием и дано това бъде последната битка!

Колко странно се чувстваше, когато най-после мина под Дизимаулската арка и видя безбройните обайващи красоти на замъка пред себе си!

Като момче той бе играл из тези булеварди и алеи, бе се губил сред чудесата на безконечно преплитащите се галерии и коридори, бе гледал със захлас мощните стени, кули, оградени места и сводове. Като младеж на служба у брат си лорд Вориакс бе живял в Замъка, ей оттатък, в Пиниторския двор, където бяха жилищата на висшите чиновници, и много пъти се бе разхождал по парапета на лорд Осиър, откъдето се откриваше удивителна гледка към Морпинската падина и горните градове. А през краткото време като коронал бе заемал най-вътрешните помещения на Замъка, с възхита бе докосвал древните олющени камъни на кулата на лорд Стиамот, бе бродил сам из просторната кънтяща тронна зала на Конфалюм, бе изучавал строя на звездите от обсерваторията на лорд Киникен и бе размишлявал какво ще добави към Замъка самият той през следващите години. Сега, когато се намираше отново тук, разбираше колко много обича това място, и то не само защото беше символ на власт и имперско величие, каквито бе притежавал, а главно защото беше такова творение на вековете, такава жива, дишаща тъкан на историята.

— Замъкът е наш! — извика Елидат ликуващо, когато армията на Валънтайн нахълта през неохраняваната порта.

Но какво хубаво имаше в това, мислеше си Валънтайн, щом само след няколко часа щеше да настъпи смърт за целия връх и неговите враждуващи простосмъртни обитатели? Много време бе изтекло вече, откакто бе започнало разреждането на атмосферата. Валънтайн искаше да протегне ръце, да сграбчи с нокти бягащия въздух и да го задържи.

Засилващият се студ, който сега притискаше върха като страшна тежест, най-силно се проявяваше в самия Замък и намиращите се в него, вече зашеметени и объркани от събитията около гражданската война, стояха като восъчни фигури, немигащи и вцепенени, треперещи и неподвижни, докато отредите на нашественика нахълтваха вътре.

Някои, по-хитри или по-съобразителни от другите, успяваха да изграчат: „Да живее лорд Валънтайн!“, когато непознатата златокоса фигура минаваше с колата край тях; но повечето се държаха така, като че мозъците им вече бяха започнали да замръзват.

Нахлуващите пълчища на нападателите се движеха бързо и точно, за да изпълнят набелязаните от Валънтайн задачи. На херцог Хейтлуиг и неговите бибирунски воители бе възложено да завземат покрайнините на Замъка, като разбият и обезвредят всички вражески сили. Азенхарт и шест отделения от долината пък имаха друга работа — да завардят многобройните врати на Замъка така, че никой от сподвижниците на узурпатора да не може да избяга. Слийт, Карабела и бойците им се устремиха нагоре, към имперските зали във вътрешния сектор, за да завладеят седалището на правителството. Самият Валънтайн с Елидат, Ерманар и обединените им армии пое по спираловидния надолен път към избите, където бяха настанени климатичните машини. Останалите под командването на Насимонт, Залзан Кавол, Шанамир, Лизамон Хълтин и Горзвал настъпваха на безредни потоци, пръскайки се из Замъка да търсят Доминин Барджазид, който навярно се криеше в някоя от хилядите стаи, пък била тя и най-мизерната.

Валънтайн караше бясно надолу, докато най-сетне флотерната кола не можеше да върви по-нататък из мрачните дълбини на калдъръмения друм, а след това забърза пеш към избите. Студът вкочаняваше носа, устните и ушите му. Сърцето му думтеше, дробовете му работеха напрегнато в редкия въздух. Тези изби му бяха почти неизвестни. Той бе слизал тук само веднъж или дважд, отдавна. Елидат обаче, изглежда, познаваше пътя.

Минаха през коридори, спуснаха се по безкрайни стълби с широки каменни стъпала и влязоха в сводеста галерия с висок таван, осветена от блещукащи точки високо над главите им и през цялото време въздухът ставаше осезаемо все по-студен, неестествената нощ притискаше върха все по-здраво...

Пред тях се показва голяма сводеста дървена врата, украсена с дебели метални инкрустации.

— Разбийте я — заповяда Валънтайн. — Прогорете я, ако е нужно!

— Чакайте, милорд — произнесе мек треперлив глас.

Валънтайн се обърна рязко. Някакъв стар гхайрог с пепелява кожа и провиснали от студа змиеподобни коси, излязъл от една врата в стената, нерешително се тътреше към тях.

— Пазачът на климатичните машини — промърмори Елидат.

Гхайрогът изглеждаше полумъртъв. Той погледна объркано от Елидат към Ерманар, от Ерманар към Валънтайн; после се просна на земята пред Валънтайн и задържа ботушите на коронала:

— Милорд... лорд Валънтайн... — Старецът гледаше страдалчески нагоре. — Спасете ни, лорд Валънтайн! Машините... те спряха машините...

— Можеш ли да отвориш вратата?

— Да, милорд. Пунктът за управление е в този пасаж. Но те завзеха избите... войниците му се разпореждат, изгониха ме... каква ли пакост вършат там вътре, милорд? Какво ще стане с всички нас?

Валънтайн вдигна треперещия стар гхайрог на крака.

— Отвори вратата — каза той.

— Добре, милорд. Само за момент...

По-скоро цяла вечност, мислеше си Валънтайн. Но се чу шум на страховита подземна машина и постепенно здравата дървена преграда със скърцане и пышкане започна да се отмества настрана.

Валънтайн искаше пръв да се стрелне през отвора, но Елидат го улови грубо за ръката и го дръпна назад. Валънтайн плесна задържащата го ръка, като че тя беше някаква досадна гадина, някакъв дхиим от джунглата. Ала Елидат го държеше здраво.

— Недейте, милорд — каза той твърдо.

— Пусни ме, Елидат.

— Няма да ви пусна да влезете, Валънтайн, ако ще това да струва главата ми. Дръпнете се настрана.

— Елидат!

Валънтайн погледна към Ерманар. Но не намери там никаква подкрепа.

— Върхът замръзва, милорд, а вие ни бавите — каза Ерманар.

— Аз няма да допусна...

— Дръпнете се! — изкомандува Елидат.

— Аз съм коронал, Елидат.

— Аз пък отговарям за вашата безопасност. Вие можете да ръководите нападението отвън, милорд. Но вътре има неприятелски

войници, отчаяни хора, които бранят последната твърдина на властта, все още държана от узурпатора. Съзре ли ви някой снайперист с остро зрение, цялата ни борба ще пропадне. Ще се отдръпнете ли, Валънтайн, или да извърша предателство спрямо вашето тяло, като ви изблъскам?

Ядосан, Валънтайн отстъпи и гледаше с яд и безсилие как Елидат и отряд отбрани воители се промъкнаха покрай него и влязоха във вътрешното помещение. Почти веднага отвътре се разнесе шум на борба; Валънтайн чуваше викове, изстрели на енергомети, писъци, стенания. Макар и пазен от бдителните хора на Ерманар, десетина пъти той понечи да се отскубне от тях и да влезе сам в избата, но все се сдържаше. После дойде пратеник на Елидат да съобщи, че непосредствената съпротива е сломена, че проникват по-надълбоко, че има барикади, клопки, групички неприятелски войници на всеки няколко стотин ярда. Валънтайн стисна пестници. Това беше просто отчайващо — да си толкова свят, че да не можеш да рискуваш кожата си, да стоиш в едно преддверие, докато войната за връщането ти на трона бушува навред около теб. Реши да влезе, пък нека Елидат вика колкото си ще.

— Милорд! — От другата посока дотича запъхтян вестовик.

Валънтайн се поколеба пред входа на избата.

— Какво има? — тросна се той.

— Милорд, праща ме херцог Насимонт. Открихме Доминин Барджазид барикадиран в Киникеновата обсерватория. Моли ви да дойдете бързо да ръководите залавянето му.

Валънтайн кимна. Така беше по-добре, отколкото да стои бездеен тук. Обърна се към един адютант:

— Предайте на Елидат, че се качвам обратно горе. Той има пълна власт да се добере до климатичните машини както може.

Но Валънтайн бе изминал съвсем късо разстояние по коридорите, когато дойде един адютант на Горзвал да съобщи, че според сведенията узурпаторът се намирал в Пиниторския двор. А няколко минути по-късно се получи вест от Лизамон Хълтин, че го преследвала бързо по един спираловиден коридор, водещ за отразяващия басейн на лорд Симинейв.

В главната алея Валънтайн намери Делиамбър, който следеше действието с дълбоко увлечение. След като предаде на вруна

противоречивите сведения, попита:

— Възможно ли е да се намира на трите места едновременно?

— По всяка вероятност на нито едно — отговори магьосникът.
— Освен ако няма трима като него. В което се съмнявам, макар че усещам мрачното му и силно присъствие на това място.

— В някой определен сектор ли?

— Трудно е да се каже. Вашият враг е толкова жизнеспособен, че се излъчва от всеки камък на Замъка, и отраженията ме объркват. Но мисля, че няма да се обърквам още дълго време.

— Лорд Валънтайн!

Беше нов вестоносец — и то с познато лице, с дебели рунтави склучени вежди, изпъкнала брадичка, приятна самоуверена усмивка. Още една частица от изчезналото минало се връщаше на мястото си, защото този човек беше Тунигорн, вторият най-близък приятел от детството на Валънтайн, сега един от високопоставените министри на кралството, който гледаше непознатия пред себе си със светнали проницателни очи, сякаш се мъчеше да открие Валънтайн под чуждия облик. С него беше Шанамир.

— Тунигорн! — извика Валънтайн.

— Милорд! Елидат каза, че сте се променили, но не предполагам...

— Толкова ли съм ти непознат с това лице?

Тунигорн се усмихна.

— Ще трябва да свикна, милорд. Но това ще стане с течение на времето. Нося ви добра новина.

— Достатъчно добра е новината, че те виждам отново.

— Но аз ви нося още по-добра. Предателят е открит.

— Три пъти в течение на половин час вече ми казваха, че е на три различни места.

— Не зная нищо за тези съобщения. Ние го намерихме.

— Къде?

— Барикадирал се е във вътрешните помещения. Последен го е видял слугата му; старият Канзимар, верен докрай; видял го да бръщолеви несвързано от ужас и най-сетне разбрал, че този, който стои пред него, не е короналът. Заклучил е всичките си покои, от тронната зала до съблекалните, и е сам там вътре.

— Добра новина наистина! — Валънтайн се обърна към Делиамбър: — Потвърждава ли се тя от твоите магии?

Пипалата на Делиамбър зашаваха.

— Усещам присъствието на мрачна, зла сила в оная висока сграда.

— Императорските покои — каза Валънтайн. — Добре. — Обърна се към Шанамир и рече: — Прати съобщение на Слийт, Карабела, Залзан Кавол, Лизамон Хълтин. Искam и те да бъдат с мен, когато го обградим.

— Слушам, милорд! — Очите на младежа святаха от възмущение.

— Кой са тия хора, които назовахте? — попита Тунигорн.

— Другари в скитанията ми, стари приятелю. През време на моето изгнание те ми станаха много скъпи.

— Тогава ще бъдат скъпи и на мен, милорд. Които и да са, щом ви обичат, аз също ще ги обичам. — Тунигорн се загърна с наметалото си. — Но какво става с този студ? Кога ще започне да отслабва? Чух от Елидат че климатичните машини...

— Да.

— А могат ли да се поправят?

— Елидат отиде при тях. Кой знае каква пакост е направил Барджазидът? Но да разчитаме на Елидат. — Валънтайн погледна към вътрешния палат високо над себе си, присвивайки очи, сякаш по този начин можеше да види през величествените каменни стени уплашеното нагло същество, криещо се зад тях.

— Този студ ме тревожи много, Тунигорн — каза той мрачно. — Ала прекратяването му сега е в ръцете на Божествения — и на Елидат. Ела. Да видим дали ще успеем да измъкнем оная гад от бърлогата му.

Часът за окончателна разплата с Доминин Барджазид беше вече близък. Валънтайн се придвижваше бързо напред, навътре и нагоре през всички познати чудни места.

В тази сводеста сграда се помещаваше архивът на лорд Престимион: там този велик коронал бе уредил музей на историята на Маджипур. Валънтайн се усмихна при мисълта да сложи жонгльорските си бухалки до меча на лорд Стиамот и украсената със скъпоценности пелерина на лорд Конфалюм. Там се извисяваше шеметно стройната, крехка на вид наблюдателна кула, съградена от лорд Ариок, необикновена постройка наистина, може би указание за още по-чудните дела, които Ариок е щял да извърши, ако е станал понтифекс. Това — един двоен атриум с издигнат басейн в средата — беше параклисът на лорд Киникен, съединен с прекрасната белоплочеста зала, където Господарката отсядаше винаги, когато дойдеше да гостува на сина си. А полегатите затревени покриви там представляваха градинската беседка на лорд Конфалюм, любимата лична прищявка на този обичащ лукса високомерен монарх, място, където бяха събрани нежни цветя от всички краища на Маджипур. Валънтайн се молеше те да оцелеят през тази нощ на зимни хали, защото мечтаеше скоро да бъде сред тях, с помъдрели от пътуванията очи и да съзерцава отново чудесата, които бе видял в горите на Зимроел и по бреговете на Стоиензар.

Нагоре...

През наглед безкраен лабиринт от коридори, стълбища, галерии, тунели и пристройки, напред и все напред.

— Ще умрем от старост, а не от студ, докато стигнем до Барджазид! — промърмори Валънтайн.

— Още малко остава, милорд — каза Шанамир.

— Но според мен недостатъчно малко.

— Как ще го накажете, милорд?

Валънтайн погледна младежа.

— Да го накажа? Да го накажа? Какво наказание може да има за това, което е извършил той? Бой с камшик? Три дена на стаджеви корички? Все едно да накажа Стейче, загдето ни блъскаше в камъните.

Шанамир гледаше учудено.

— Никакво наказание ли няма да има изобщо?

— Не, не такава, каквото разбираш под наказание.

— Нима ще го пуснете, за да продължава да върши злини?

— И това не — отвърна Валънтайн. — Но първо трябва да го заловим, а после ще говорим какво да правим с него.

Мина още половин час — стори му се цяла вечност — и ето Валънтайн вече стоеше пред ядрото на Замъка, пред оградените със стени императорски покои, съвсем не най-старото, но далеч най-святото от всичките му крила. Тук са били залите, от които са управлявали първите коронали, но те отдавна бяха заместени с по-изящните и по-внушителни помещения на великите управници от последните хиляда години и сега представляваха бляскаво дворцово седалище на властта, отделено от всички други заплетени лабиринти на Замъка.

В тези великолепно зали с високи сводове ставаха най-висшите държавни церемонии; ала сега едно самотно жалко създание се спотайваше там зад старинни масивни врати, предпазвано от тежки, разкошно украсени резета с огромни размери и важно символично значение.

— Отровен газ — подсказа Лизамон Хълтин. — Да напомним един цилиндър газ през стените и да го оставим, където си е.

Залзан Кавол закима енергично.

— Да! Да! Ето, да пропъхнем някаква тънка тръбичка през тия пукнатини... има един газ, с който в Пилиплок си служат за избиване на риба, той ще свърши работата за...

— Не — отсече Валънтайн. — Ще го измъкнем жив.

— Възможно ли е това, милорд? — попита Карабела.

— Бихме могли да разбием вратите — избоботи Залзан Кавол.

— Да развалим вратите на лорд Престимион, правени цели трийсет години, само за да измъкнем един негодник от скривалището му?! — възкликна Тунигорн. — Милорд, тези приказки за отровен газ не ми се струват чак толкова глупави. Не бива да губим време...

— Трябва да се стараем да не действаме като варвари — рече Валънтайн. — Няма да има отравяния тук. — Той хвана ръцете на Карабела и Слийт и ги вдигна. — Вие сте жонгльори с бързи пръсти. И ти, Залзан Кавол. Не сте ли се научили да си служите с тези пръсти и за други неща.

— Да отваряме ключалки ли, милорд? — запита Слийт.

— Да и други неща от тоя род. Тези помещения имат много входи и възможно е всички да не са залостени с резета. Хайде, опитайте си да намерите път през преградите. А докато вие се занимавате с това, аз пък ще търся друг път.

Той пристъпи към огромната позлатена врата, превишаваща двойно ръста на най-високия скандар; на всеки квадратен сантиметър от нея бяха издълбани във висок релеф сцени от царуването на лорд Престимион и на славния му предшественик лорд Конфалюм. Сложи ръце на тежките бронзови дръжки, сякаш искаше да отвори вратата с един-единствен силен замах.

Една дълга минута Валънтайн стоя така, отърсвайки съзнанието си от всякакво усещане за витаещото около него напрежение. Опита се да се приближи до спокойното кътче в центъра на душата си. Но една голяма пречка го възпря.

Съзнанието му се изпълни внезапно с непреодолима омраза към Доминин Барджазид.

Зад тази голяма врата се намираше човекът, който го бе изхвърлил от трона, който го бе прогонил, за да стане злочест скитник, който бе управлявал безцеремонно и несправедливо от негово име и — това беше най-лошото, най-чудовищното и най-непростимото — който бе решил да унищожи един милиард невинни и неподозиращи хора, когато плановете му започнаха да се провалят.

Валънтайн го ненавиждаше за това. Заради това Валънтайн гореше от желание да унищожи Доминин Барджазид.

Докато стоеше вкопчен в дръжките на вратата, в главата му нахлуха жестоки, страшни образи. Виждаше Доминин Барджазид одран жив, облян в собствената си кръв, надаващ писъци, които можеха да се чуят оттук чак до Пидруид. Виждаше Доминин Барджазид прикован за едно дърво с назъбени стрели. Виждаше Доминин Барджазид смазан под градушка от камъни. Виждаше...

Валънтайн трепереше от силата на ужасния си гняв.

Но човек в едно цивилизовано общество не одира враговете си живи и не излива гнева си чрез насилие — дори върху Доминин Барджазид. „Как мога да претендирам за правото да управлявам един свят — питаше се Валънтайн, — когато не умея дори да владее собствените си чувства?“ Знаеше, че докато този гняв раздираше душата му, и той като самия Доминин Барджазид беше неспособен да управлява. Трябваше да се пребори с него. Това пулсиране в слепоочията, този напор на кръвта, тази дива жажда за мъст — всичко трябваше да се пречисти, преди да направи каквато и да било стъпка към Доминин Барджазид.

Валънтайн се бореше. Отпусна свитите мускули на гърба и раменете си, напълни дробовите си с острия студен въздух и малко по малко напрежението се отцеди от тялото му. Зарови в душата си там, където изгарящата жажда за мъст бе лумнала така внезапно, и я прочисти. И чак след това можа най-сетне да проникне в спокойното кътче в центъра на душата си и да се задържи там така, че да се почувства сам в Замъка, ако не се смяташе Доминин Барджазид някъде от другата страна на вратата, само двамата и една-единствена преграда помежду им. Да надвие себе си беше най-голямата победа: Валънтайн знаеше, че всичко друго ще се оправи.

Той се поддаде на влиянието на сребърната диадема на Господарката, своята майка, изпадна в сънно състояние и насочи силата на съзнанието си към своя враг.

Това, което Валънтайн прати, не беше сън на мъст и наказание. То би било твърде очебийно, твърде долно, твърде лесно. Изпрати кротък сън, сън на обич и дружба, на съжаление за случилото се. Доминин Барджазид можеше да се учуди на такова послание. Валънтайн показваше на Доминин Барджазид примамливия бляскав град на удоволствията Хай Морпин и двамата крачеха един до друг по Булеварда на облаците, разговаряха радушно, усмихнаха се, обсъждаха съществуващите по между им различия, опитваха се да се разберат. Рисковано беше да започва по този начин, защото така Валънтайн се излагаше на присмех и презрение, ако на Доминин Барджазид му хрумнеше да изтълкува погрешно подбудите му. Но нямаше надежда да го победи със заплахи и гняв; може би щеше да го спечели с по-мек подход. Този сън изискваше огромни душевни резерви, защото беше, наивно да очаква да привлече Барджазид с хитрост и ако обичта,

излъчвана от Валънтайн, не се окажеше искрена и оня не я почувстваше като искрена, сънят щеше да бъде напразен. Валънтайн не бе подозирал, че може да намери у себе си обич към този човек, който му бе причинил толкова злини. Но намери: насочи я; препрати я през голямата врата.

След това стисна дръжките на вратата, напрегна отново сили и зачака някакъв знак отвътре.

Ненадейно получи послание: мощен изблик на мисловна енергия, разтърсващ и непреодолим, който забуча от императорските покои като яростен, горещ сувраелски вятър. Валънтайн усещаше обгарящия порив на насмешливия отказ на Доминин Барджазид. Барджазид не желаше нито обич, нито дружба. Той пращаше пренебрежение, омраза, гняв, презрение, войнственост: обявяване на вечна война.

Валънтайн бе потресен силно. Как така, чудеше се той, Барджазидът може да изпраща послания? Сигурно чрез някаква машина на баща си, чрез някаква магия на Краля на сънищата. Разбра, че е трябвало да предугади нещо подобно. Но няма значение, Валънтайн стоеше непоклатим пред съкрушителната сила на сънната енергия на Доминин Барджазид, хвърлена срещу него.

А след това прати друг сън, толкова непринуден и доверчив, колкото сънят на Доминин Барджазид беше груб и враждебен. Изпрати сън на помилване, на пълно опрощение. Показа на Доминин Барджазид, едно пристанище, цяла флота от сувраелски кораби, чакащи да го върне в бащината му земя, и дори тържествен парад, Валънтайн и Барджазид седяха един до друг в колесница, която ги откарваше към пристанището за церемониите около заминаването, стояха заедно на кея, смееха се, докато се сбогуваха, двама добри врагове, които бяха хвърляли един срещу друг всички разполагаеми от тях сили и сега се разделяха любезно.

Доминин Барджазид отвърна със сън на смърт и разрушение, на неприязън, на омраза, на презрение.

Клатейки глава бавно, тежко, Валънтайн се мъчеше да я прочисти от бликащата към него отровна мръсотия. За трети път събра сили и приготви послание за врага си. Все още не можеше да падне ниско като Барджазид; все още се надяваше да го надвие с топлота и доброта, при все че друг би казал, че е глупаво дори да се опитва.

Валънтайн склопи очи и съсредоточи съзнанието си в сребърната диадема.

— Милорд!

Това беше женски глас, който се промъкна през съсредоточеността му точно когато изпаднаше в транс.

Прекъсването беше дразнещо и неприятно. Валънтайн се завъртя кръгом, пламнал от необичаен гняв, толкова изненадан, че мина цяла минута, докато познае, че тази жена е Карабела. Тя се отдръпна от него, задъхана, уплашена за миг.

— Милорд... — заговори тя с тих глас. — Не знаех...

Той се помъчи да се овладее.

— Какво има?

— Ние... ние намерихме начин да отворим една врата.

Валънтайн затвори очи и усети как скованото му тяло се отпусна облекчено. Усмихна се, привлече я към себе си и я поддържа така, треперейки, докато напрежението се отцеждаше от него. После каза:

— Заведи ме там!

Карабела го поведе през коридорите, украсени богато със старинни драперии и дебели протъркани килими. Тя се движеше учудващо уверено за човек, който никога преди не бе ходил из тия зали. Стигнаха до част от императорските покои, която Валънтайн не помнеше, сервизно междинно помещение някъде оттатък тронната зала, просто и скромно място. Слийт, яхнал раменете на Залзан Кавол, бе пхнал горната половина на тялото си дълбоко в някаква напречна греда и се протягаше да върши деликатни манипулации от вътрешната страна на една обикновена врата.

— Отворихме три врати по този начин и сега Слийт прониква през четвъртата — каза Карабела. — Още малко...

Слийт измъкна главата си и се огледа, пращен, мръсен, страшно доволен от себе си.

— Отворена е, милорд.

— Браво!

— Ще влезем и ще го пипнем — изръмжа Залзан Кавол. — На три парчета ли го искате или на пет, милорд?

— Не — каза Валънтайн. — Аз ще вляза. Сам.

— Вие ли, милорд? — запита Залзан Кавол, сякаш не вярваше на ушите си.

— Сам? — възкликна Карабела.

С възмутен вид Слийт извика:

— Милорд, забранявам ви... — но се спря, сконфузен от светотатствените си думи.

— Не бойте се за мен — отвърна кротко Валънтайн. — Аз трябва да свърша това сам, без чужда помощ. Слийт, дръпни се настрана. Залзан Кавол... Карабела... отстъпете. Заповядвам ви да не влизате, докато не ви повикам.

Те се спогледаха смутено. Карабела понечи да каже нещо, но се запъна, затвори уста. Белегът на Слийт пулсираше и пламтеше. Залзан Кавол издаваше странни боботещи звуци и размахваше безпомощно четирите си ръце.

Валънтайн отвори вратата и мина през нея.

Намираше се в някакъв вестибюл, може би кухненски коридор, място, което един коронал не би познавал. Прекоси го предпазливо и се озова в зала с разкошни брокати, която след кратко колебание разпозна — това беше съблекалнята; отвъд нея се намираше Декеретовият параклис, а той извеждаше в съдебната зала на лорд Престимион, величествено сводесто помещение с блестящи прозорци от матирано стъкло и великолепни полилеи, изработени от най-изкусните нимойски занаятчии. А по-нататък беше тронната зала, където над всичко се извисяваше ненадминато грандиозният трон на Конфалюм. Някъде в това крило Валънтайн щеше да намери Доминин Барджазид.

Влезе в съблекалнята. Тя пустееше и изглеждаше като че никога не я бе използвал от месеци. На каменния сводест вход на Декеретовия параклис нямаше завеса: Валънтайн надникна в него, не видя там никого и продължи през късия извит коридор, украсен с бляскави мозаични орнаменти в зелено и златно, който водеше до съдебната зала.

Пое дълбоко дъх, сложи ръце на вратата на съдебната зала и я отвори рязко.

Отначало помисли, че това огромно помещение също е пусто. Само един от големите полилеи в другия край беше запален, хвърляйки мъждиво сияние. Валънтайн погледна наляво и надясно, по редиците полирани дървени скамейки, покрай нишите със спуснати

завеси, в които бе разрешено да се крият херцози и принцове докато ги съдят, към високия трон на короната...

И видя една фигура в императорски одежди, застанала в сенките до заседателната маса под високия трон.

От всички необикновени преживявания през време на изгнанието му това беше най-необикновеното: да стои на по-малко от сто крачки от човека, който носеше някогашния му образ. Два пъти досега Валънтайн бе виждал мнимия коронал — през оня празничен ден в Пидруид — и се бе чувствал омърсен и обезсилен, когато го гледаше, без сам да знае защо. Но това беше преди да възстанови паметта си. Сега в полумрака съзря висок, як мъж с жестоки очи и черна брада, някогашния лорд Валънтайн, с царствено държане, а не свит, бръщолевещ или ужасен, който го гледаше студено, спокойно, заплашително. „Такъв ли съм изглеждал аз? — запита се Валънтайн. — Толкова мрачен, толкова леден, толкова отблъскващ?“ Предположи, че през всички тия месеци, докато Доминин Барджазид е притежавал неговото тяло, черната душа на узурпатора е прозряла през лицето и променила чертите на короната така, че са придобили това ужасно, противно изражение. Валънтайн бе свикнал с приветливото си, слънчево ново лице и сега, гледайки това, което бе притежавал толкова години, никак не му се искаше да го има отново.

Доминин Барджазид заговори.

— Красив съм те направил, нали?

— А себе си — не толкова — отвърна Валънтайн сърдечно. — Защо се мръщиш, Доминин? Това лице беше по-известно с усмивката си.

— Ти се усмихваше прекалено много, Валънтайн. Беше прекалено непринуден, прекалено мек, прекалено добродушен, за да управляваш.

— Такъв ли ме виждаше?

— И аз, и много други. Чувам, че напоследък си станал скитащ жонгльор.

Валънтайн кимна.

— Все трябваше да се заломя с някаква работа, след като ти ми отне предишната. Жонглирането ми допадна.

— Не ще и дума — рече Барджазид. Гласът му кълтеше в дългата пуста зала. — Ти винаги си умеел най-добре да забавляваш другите. Приканвам те да се заловиш пак с жонглирането, Валънтайн. Печатите на властта са мои.

— Печатите може да са твои, но не и властта. Охраната те напусна. Замъкът е превзет. Хайде, предай се, Доминин, и ще те върнем в бащината ти земя.

— А климатичните машини, Валънтайн?

— Те работят отново.

— Лъжа! Глупава лъжа! — Барджазид се извърна и отвори рязко един от високите сводести прозорци. Поток мразовит въздух нахлу толкова бързо, че Валънтайн в другия край на стаята го почувства почти веднага. — Машините се охраняват от най-доверените ми хора — каза Барджазид. — Не твои хора, а мои, които докарах от Сувраел. Те няма да допуснат никого до тях, докато не им наредя да ги включат, та ако ще целият връх и Замъкът да почернеят и загинат, преди да дойде това нареждане, нека бъде така, Валънтайн. Нека бъде! Ще позволиш ли това да стане?

— Няма да стане.

— Ще стане — отвърна Барджазид, — ако продължаваш да стоиш в Замъка. Върви си. Ще ти дам пропуск за слизване от върха и за безплатно пътуване до Зимроел. Жонглирай в западните градове, както си правил преди една година, и забрави тези глупави претенции за трона. Аз съм лорд Валънтайн короналът.

— Доминин...

— Името ми е лорд Валънтайн! А ти си скитащият жонгльор Валънтайн от Зимроел! Върви да се заловиш пак със занаята си.

— Изкушението е голямо, Доминин — отвърна Валънтайн спокойно. — Жонглирането ми правеше удоволствие може би повече от всичко друго, което съм вършил през живота си. И все пак съдбата изисква да нося бремето на управлението независимо от личните ми желания. Хайде, ела. — Той направи една крачка към Барджазид, после втора, трета. — Ела с мен в преддверието, да покажем на рицарите на Замъка, че е сложен край на този бунт и светът се връща в истинското си русло.

— Не се приближавай до мен!

— Аз не искам да ти сторя нищо лошо, Доминин. В известен смисъл съм ти признателен за някои необикновени преживявания, неща, които сигурно никога нямаше да ми се случат, ако...

— Назад! Нито стъпка повече!

Валънтайн продължаваше да се приближава.

— Признателен съм ти също, загдето ме отърва от онова неприятно малко накуцване, което пречеше на някои от удоволствията на...

— Нито... стъпка... повече...

Сега ги делиха едва десетина крачки. До Доминин Барджазид имаше маса, отрупана с принадлежности на съдебната зала: три тежки бронзови свещника, кралско кълбо и до него жезъл. Като нададе сподавен вик на гняв, Барджазид сграбчи с двете си ръце един от свещниците и го запокити яростно в главата на Валънтайн. Но Валънтайн се отдръпна ловко настрана и с точна хватка улови масивния метален предмет, който профучаваше край него. Барджазид захвърли втори. Валънтайн улови и него.

— Хайде още един — каза Валънтайн. — За да ти покажа как се жонглира!

Лицето на Барджазид от ярост се покри с петна; той се задъха, засъска, запръхтя ядно. Третият свещник полетя към Валънтайн. Валънтайн вече си играеше с другите два, премятайки ги леко от ръка на ръка, и никак не му беше трудно да хване третия и да го включи в поредицата, образувайки проблясваща каскада във въздуха пред себе си. Той жонглираше весело с тях, смееше се, подхвърляше ги все по-високо и по-високо и колко приятно му беше, че жонглира отново, че прилага някогашното умение след толкова време, ръка и око, ръка и око.

— Виждаш ли? — рече той. — Ето тъй. Можем да те научим, Доминин. Трябва само да свикнеш да се отпускаш. Хайде, хвърли ми и жезъла, и кълбото. Аз мога да работя с пет предмета, а може би и с повече. Жалко, че публиката е толкова малобройна, ала...

Продължавайки да жонглира, той вървеше към Барджазид, който отстъпваше назад с разширени очи, по брадата му течеха лиги.

Внезапно Валънтайн бе разтърсен и разлюлян от някакво послание, сън в будно състояние, който го блъсна със силата на удар. Спря се зашеметен, и свещниците се търколиха със звън на тъмния

дървен под. Последва втори удар, който го замая, а после и трети. Валънтайн с мъка се държеше да не падне. Играта, която бе разигравал с Барджазид, вече бе свършила и бе започнал някакъв нов сблъсък, който Валънтайн никак не можеше да проумее.

Втурна се напред с намерение да сграбчи противника си, преди ударът да го порази отново.

Барджазид се отдръпваше, държейки треперещи ръце пред лицето си. От него ли идеше тази атака, или имаше в стаята скрит помощник? Валънтайн се стъписа когато тази неумолима невидима сила прониза за втори път съзнанието му, вцепени го още повече. Той трепереше. Притисна слепоочията си с ръце и се помъчи да събере мислите си. „Хвани Барджазид казваше си той, — повали го, седни върху него, повикай помощ...“

Скочи напред, хвърли се, улови мнимия коронал за ръката. Барджазид изрева и се отскубна. Като напредваше, Валънтайн се мъчеше да го притисне и почти успя, ала внезапно, с див писък на страх и отчаяние, Доминин Барджазид профуча край него и побягна през стаята. Мушна се в една от нишите със завеси в другия край, крещейки:

— Помогни ми! Татко, помогни ми!

Валънтайн се приближи и раздра завесата.

И се стъписа от изумление. В нишата се бе скрил пълен стар човек с мощно телосложение, с тъмни очи, които гледаха злобно, на челото си носеше блестяща златна диадема, а в едната си ръка стискаше някакъв уред от слонова кост и злато, нещо, съставено от ремъци, закопчалки и ръчки. Той беше Симонан Барджазид, Кралят на сънищата, страшният старец, който бе дошъл от Сувраел и се спотайваше тук в съдебната зала на коронала! Той именно бе пратил вцепеняващите мозъка сънища-команди, които едва не сразиха Валънтайн; и сега се мъчеше да изпрати нова команда, но му пречеше умопомрачението на собствения му син, който се бе вкопчил истерично в него и молеше за помощ.

Валънтайн знаеше, че не ще може да се справи сам.

— Слийт! — извика той. — Карабела! Залзан Кавол!

Доминин Барджазид хлипаше и стенеше. Кралят на сънищата го ритна, като че беше някакво досадно пале, което се влачи по петите му. Валънтайн се вмъкна предпазливо в нишата с надежда да изтръгне

тази страшна машина за сънища от ръцете на стария Симонан Барджазид, преди той да е извършил нови пакости с нея.

И когато Валънтайн посегна към уреда, се случи нещо още поизумително. Очертанията на лицето и тялото на Симонан Барджазид започнаха да трептят, да се замъгляват...

Да се променят...

Да се превръщат в нещо чудовищно странно, да стават ъгловати и тънки, с наклонени навътре очи, с нос като обикновена подутина и едва забележими устни...

Метаморф.

Съвсем не Крал на сънищата, а фалшификат, лъжлив крал, преобразяващ се, пиуривар, метаморф...

Доминин Барджазид изкрещя от ужас и пусна чудовищната фигура, отдръпна се и се тръшна на земята до стената, като трепереше и хленчеше. Метаморфът пронизваше Валънтайн с поглед, който несъмнено изразяваше неприкрита омраза, и с яростна сила запокити към него уреда за сънища. Валънтайн успя само отчасти да се предпази; машината го улучи в гърдите така, че той залитна настрана, и в този миг метаморфът профуча край него, втурна се бясно към другата страна на стаята, с див скок се прехвърли през перваза на прозореца, който Доминин Барджазид бе отворил, и изхвъркна навън, в нощта.

Блед, потресен, Валънтайн се обърна и видя, че залата е пълна с хора: Слийт, Залзан Кавол, Делиамбър, Карабела, Тунигорн и кой знае още колко други, които се блъскаха да се промъкнат по-бързо през тесния вестибюл. Той посочи към Доминин Барджазид, който бе припаднал от шока и лежеше свит в жалко състояние.

— Тунигорн,верявам ти го. Откарай го на безопасно място и гледай нищо лошо да не му се случи.

— Пиниторският двор, милорд, е най-сигурното място. И една дузина подобрани хора ще го пазят непрекъснато.

Валънтайн кимна.

— Добре. Не искам да го оставяте сам. И му доведете лекар: той преживя огромен страх и мисля, че това му е навредило. — Погледна към Слийт. — Приятелю, носиш ли със себе си манерка с вино? Самият аз преживях тук необикновени минути. — Слийт му подаде манерка. Ръката на Валънтайн трепереше и той почти разля виното, докато то стигне до устата му.

Вече по-спокоен, тръгна към прозореца, през който бе скочил метаморфът. Някъде далеч долу проблясваха фенери. Височината беше сто и повече фута и там в двора видя силуети, наобиколили нещо, което лежеше покрито с наметало. Валънтайн се извърна.

— Метаморф — каза той озадачен. — Дали това не беше само сън? Аз видях Краля на сънищата застанал там... а после се превърна в метаморф... и след това се втурна към прозореца...

Карабела докосна ръката му.

— Валънтайн, ще си починаш ли сега? Замъкът е завзет.

— Метаморф — повтори Валънтайн с учудване в гласа. — Какво би могло...

— В залата с климатичните машини също имаше метаморфи — обади се Тунигорн.

— Какво?! — вторачи се Валънтайн. — Какво каза?

— Милорд, Елидат току-що дойде от избите с една необикновена история. — Тунигорн махна с ръка и от множеството в задната част на

помещението изскочи самият Елидат, явно уморен от боя, с изцапана пелерина и съдран жакет.

— Милорд?

— Климатичните машини...

— Те са цели и невредими и отново разнасят въздух и топлина, милорд.

Валънтайн изпусна продължителна въздишка.

— Отлично! И имало преобразяващи се, казваш?

— Преддверието се охраняваше от войници в униформата на личната гвардия на короната — обясни Елидат. — Извикахме им, заповядахме им да се предадат, но отказаха да се подчинят дори на мен. Тогава се нахвърлихме върху им и... ги избихме, милорд...

— Нямахте ли друг начин?

— Нямахте друг начин — отвърна Елидат. — Избихме ги и когато умираха... се преобразиха...

— Всички ли?

— Да, всички до един бяха метаморфи.

Валънтайн потръпна. Чудо след чудо в този кошмарен преврат. Чувстваше, че отмалява. Машините на живота отново работеха; Замъкът беше негов, а лъжливият коронал — пленник; светът беше спасен, редът — възстановен, заплахата от тирания — премахната. И все пак... и все пак... съществуваше тази нова загадка, а той беше толкова ужасно уморен...

— Валънтайн — рече Карабела, — ела с мен.

— Добре — отвърна той глухо. — Добре, ще си почина малко. — Усмихна се вяло. — Ще ме заведеш ли до леглото в съблекалнята, любов моя? Мисля да си отдъхна час-два. Помниш ли кога спях за последен път?

Карабела го улови под мишница.

— Като че ли са минали дни оттогава, нали?

— Седмици. Месеци. Но само един час, не ме оставяйте да спя повече...

— Разбира се, милорд.

Валънтайн се тръшна на леглото като упоен, Карабела придръпна върху него една завивка и затъмни стаята, а той се сви на кравай, отпусна изнуреното си тяло. Но през главата му се стрелкаха ярки образи: Доминин Барджазид вкопчен за коленете на онзи старец,

а Кралят на сънищата се мъчи ядно да се отскубне от него, размахвайки около себе си оня необикновен уред, и после настъпи преобразяването, зловещото пиуриварско лице го гледаше злобно... Доминин Барджазид нададе ужасен вик... метаморфът се втурна към отворения прозорец... отново и отново, отново и отново, непонятни сцени, разиграващи се в измъчения мозък на Валънтайн...

И ето че сънят го овладя кротко, допълзя до него, докато лежеше и се бореше с демоните на съдебната зала.

Спа един час, както бе пожелал, и дори малко повече, защото се събуди от ярката златиста светлина на утрото, която блестеше в очите му. Седна, като премигваше и се протягаше. Тялото го болеше. Сън, мислеше той, бурен и разтърсващ сън... не, не беше сън. Не беше сън.

— Милорд, отпочинахте ли си?

Карабела, Слийт, Делиамбър. Те го гледаха. Бдяха над съня му.

Валънтайн се усмихна.

— Да, отпочинах си. И нощта е свършила. Какво стана в това време?

— Нищо особено — отвърна Карабела, — без да се смята това, че въздухът отново се затопля. Замъкът ликува и от върха се разнася вест за промяната, настъпила в света.

— Метаморфът, който скочи от прозореца... уби ли се?

— Да, милорд — отговори Слийт.

— Той носеше одеждите и емблемите на Краля на сънищата и държеше един от уредите му. Как е било възможно това според вас?

— Мога да правя само догадки, милорд — каза Делиамбър. — Аз говорих с Доминин Барджазид — който сега е почти луд и ще мине много време, докато се излекува, ако изобщо се излекува — и той ми разказа някои неща. Миналата година, милорд, баща му, Кралят на сънищата, заболял тежко и мислели, че е на прага на смъртта. Това било докато вие все още сте заемали трона.

— Нищо не помня.

— Разбира се, че няма да помните — рече врунът. — Защото го пазели в тайна. Но положението изглеждало опасно и тогава в Сувраел дошъл нов лекар, някой си от Зимроел, който твърдял, че има големи способности, и наистина Кралят на сънищата се оправил като по чудо, сякаш възкръснал от мъртвите. Именно тогава, милорд, Кралят на

сънищата внушил на сина си идеята да ви поставят клопка в Тил-омон и да ви свалят от престола.

Валънтайн ахна от смайване.

— Значи лекарят... е бил метаморф?

— Точно така — отвърна Делиамбър. — С помощта на изкуството си се е преобразил като човек от вашата раса. А след това, мисля, се е преобразил като Симонан Барджазид, докато най-сетне схватката в съдебната зала го обърка и докара до лудост; така метаморфозата се разклати и рухна.

— А Доминин? Нима и той...

— Не, милорд, той е истинският Доминин и се разстроил душевно, като видял съществото, което твърдяло, че е негов баща. Но, разбирате ли, именно метаморфът го подучил да си присвои трона и може да се предположи, че постепенно друг метаморф е щял да измести Доминин като коронал.

— И метаморфи са охранявали климатичните машини... изпълнявали са нарежданията не на Доминин, а на мнимия Крал! Тайна революция, нали, Делиамбър? Не завземане на властта от рода Барджазид, а начало на бунт на преобразяващите се?

— Боя се, че е така, милорд.

Валънтайн се бе вторачил в пространството.

— Сега много неща се изясняват. И много други се объркват.

— Милорд — обади се Слийт, — трябва да ги издирим и да ги унищожим навсякъде, където се крият сред нас, и да затворим останалите в Пиурифейн, където не ще могат да ни пакостят!

— Спокойно, приятелю — рече Валънтайн. — Омразата ти към метаморфите е още жива, а?

— И с основание!

— Да, може и така да е. Е, ще ги издирим и няма да допуснем скрити метаморфи да се представят за понтифекс или Господарка или дори пазач на оборите. Но мисля, че трябва също да подадем ръка на тези хора и ако можем, да излекуваме озлоблението им, иначе Маджипур ще бъде хвърлен в безконечна война. — Той стана, закопча пелерината си и вдигна високо ръце. — Приятели, предстои ни работа, и то, боя се, немалка. Но най-напред трябва да отпразнуваме! Слийт, назначавам те за ръководител на тържеството по случай връщането ми на трона, да подготвиш пиршеството, да уредиш развлеченията и да

поканиш гостите. Нека из цял Маджипур се разчуе, че всичко е добре или почти добре, и Валънтайн е пак на трона си!

Конфалюмовата тронна зала беше най-голямото и най-внушително помещение на Замъка, с лъскави позлатени греди, разкошни гоблени и под от гладко гурново дърво от кхинторските върхове, блестяща и величествена зала, в която ставаха най-важните имперски церемонии. Но в Конфалюмовата тронна зала рядко се устройваха такива зрелища.

Високо на големия трон с многобройни стъпала седеше лорд Валънтайн короналът, а на друг трон от лявата му страна, почти толкова висок, седеше Господарката, неговата майка, сияеща в бялата си рокля, и от дясната му страна, на трон със същата височина, както тоя на Господарката, беше Хорнкаст, висшият говорител на понтифекса, защото Тиеверас бе изказал съжаленията си и пратил Хорнкаст на своето място. А пред тях се бяха наредили, почти изпълвайки помещението, херцозите, принцовете и рицарите на кралството — такова съборище, струпано на едно място, не бе виждано от времето на самия лорд Конфалюм — сановници, дошли от далечния Зимроел, от Пидруид, Тил-омон и Нарабал, и Гхайрогският херцог от Дюлорн, и големци от Пилиплок, Ни-моя и петдесет други зимроелски града, и още сто от Алханроел, без да се броят петдесетте край замъка Връхни. Но сред това множество имаше не само херцози и принцове, а и по-прости хора — Горзвал, скандарът с дървената ръка, и Кордеин, кърпачката на платната му, и Панделон, дърводелката му, и Виноркис, хджортът, търгуващ с хайгусови кожи, и Хисун, момчето от Лабиринта, и Тизана, старата съногадателка от Фолкинкип, и много, много други с не толкова висок ранг, които стояха сред тези благородници със светнали от благоговение лица.

Лорд Валънтайн се изправи и поздрави майка си, поздрави и Хорнкаст и когато се поклони, екнаха възгласи: „Да живее короналът!“ А щом настъпи тишина, каза спокойно:

— Днес имаме голямо празненство, за да ознаменуваме възстановяването на държавното единство и заздравяването на реда. Подготвили сме днес представление за вас.

Валънтайн плесна с ръце и гръмна музика: хорни, барабани, свирки, изблик на жива и весела мелодия, цяла дузина музиканти, които влязоха тържествено в залата, предвождани от Шанамир. А след тях идваха жонгльорите в неописуемо красиви костюми, костюми, достойни за велики принцове: първо Карабела и точно зад нея дребният беловлас Слийт с белег на лицето, а после — тромавият, космат Залзан Кавол и двамата му оцелели братя. Те носеха всевъзможни жонгльорски уреди — саби, ножове, сърпове, факли, готови да бъдат запалени, яйца, чинии, ярко боядисани бухалки и сума други неща. Когато стигнаха до средата на помещението, застанаха един срещу друг по ръцете на въображаема звезда, с изпънати рамене, готови за действие.

— Почакайте — каза лорд Валънтайн. — Има място за още един!

Стъпало по стъпало той слезе от Конфалюмовия трон, докато се озова на три стъпала от подножието му. Усмихна се на Господарката, смигна на малкия Хисун и даде знак с ръка на Карабела, която му подхвърли една кама. Той я улови изкусно, тя му подхвърли втора и трета, и лорд Валънтайн започна да жонглира с тях на стъпалата на трона, както се бе заклеял толкова отдавна на Острова на съня.

Това беше сигнал: жонглирането започна и из въздуха засвяткаха множеството необикновени предмети, които сякаш летяха сами. Лорд Валънтайн беше сигурен, че никога в известната досега вселена не е виждано такова великолепно жонглиране. Още няколко минути той подхвърля от трона, а после слезе и се присъедини към групата, смеейки се, обзет от неизразима радост, разменяйки сърпове и факли със Слийт, със скандарите и с Карабела.

— Също както едно време! — подвикна Залзан Кавол. — Но сега сте още по-добър, милорд!

— Публиката ме вдъхновява — отвърна лорд Валънтайн.

— А умеете ли да жонглирате като скандар? — каза Залзан Кавол. — Хайде, милорд! Хващайте! Хващайте! Хващайте! Хващайте!

Сякаш от въздуха Залзан Кавол ловеше яйца, чинии и бухалки, четирите му ръце нито за миг не преставаха да се размахват и да ловят, и всяко нещо, което хванеше, запращаше към Валънтайн, който неуморно поемаше, жонглираше и подаваше на Слийт или Карабела, докато възторжените възгласи на публиката — не обикновено ласкателство, нямаше съмнение в това — кънтяха в ушите му. Да! Това

беше животът! Също както едно време, да, но сега още по-хубав! Той се засмя, улови една проблясваща сабя и я запрати нависоко. Елидат смяташе, че не подобава на един коронал да върши такова нещо — да жонглира — пред принцовете на кралството, Тунигорн беше на същото мнение, ала лорд Валънтайн бе отхвърлил възраженията им, заявявайки с благост и любов, че никак не го интересува протоколът. И сега виждаше как те гледат зяпнали от почетните си места, смаяни от сръчността на това удивително представление.

Но знаеше, че е време да напусне жонгльорската сцена. Една след друга освободи ръцете си от предметите, които бе уловил, и постепенно се отдръпна. Когато стигна до първото стъпало на трона, той се спря и махна на Карабела.

— Ела — каза. — Качи се тук при мен, сега ние ще станем зрители.

Бузите ѝ поруменияха, но без колебание тя остави бухалките, ножовете и яйцата и закричи към трона. Лорд Валънтайн я улови за ръката и двамата се качиха заедно.

— Милорд... — прошепна тя.

— Шшт. Това е много сериозна работа. Внимавай да не се препънеш по стъпалата.

— Да се препъна ли? Аз, жонгльорката?

— Прости ми, Карабела.

Тя се засмя.

— Прощавам ти, Валънтайн.

— *Лорд Валънтайн.*

— Така ли ще бъде занапред, милорд?

— Всъщност не — отвърна той. — Не между двама ни. — Те стигнаха до най-горното стъпало. Двойната седалка, с лъскаво зелено и златно кадифе, ги чакаше. Лорд Валънтайн постоя за малко прав, загледан в множеството, херцозите, принцовете и обикновените хора. — Къде е Делиамбър? — прошепна той. — Не го виждам!

— Делиамбър не обича такива церемонии — рече Карабела, — та замина за Зимроел, мисля, на почивка. Магьосниците се отегчават от такива празненства. Пък и врунът, както знаеш, никога не е обичал жонглирането.

— Той трябваше да бъде тук — промърмори лорд Валънтайн.

— Когато ти потрябва пак, ще се върне.

— Дано. А сега ела да седнем.

Те заеха местата си на трона. Долу останалите жонгльори изпълняваха най-изумителните си номера, които се струваха чудни дори на лорд Валънтайн, макар че той познаваше тайните на тяхното синхронизиране; и докато гледаше, усети, че го обзема особена тъга, защото сега се бе оттеглил от жонгльорската трупа, бе се отдръпнал, за да се качи на престола, а това внасяше важна и сериозна промяна в живота му. Той знаеше извън всякакво съмнение, че времето му като скитащ жонгльор, най-волното и в някои отношения най-веселото време в живота му, вече е минало и отговорностите на властта, към която не се бе стремил, но не беше в състояние да отхвърли, отново се стоварваха върху него с цялата си тежест. Не можеше да отрече, че това му навяваше тъга. Обърна се към Карабела:

— Навярно скришом — когато дворът не гледа — от време на време ще можем всички да се събираме и да подхвърляме бухалки, а, Карабела?

— И аз мисля така, милорд. Ще ми бъде приятно.

— И ще си представяме... че сме някъде между Фолкинкип и Дюлорн, питайки се дали Постоянният цирк ще ни наеме, питайки се дали ще успеем да намерим странноприемница, дали... дали...

— Валънтайн, гледай какво правят скандарите! Можеш ли да повярваш, че са способни на такова нещо! Толкова много ръце и всяка от тях работи усилено!

Лорд Валънтайн се усмихна.

— Трябва да помоля Залзан Кавол да ми каже как изпълнява този номер — рече той. — Някой от тези дни. Когато имам време.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.